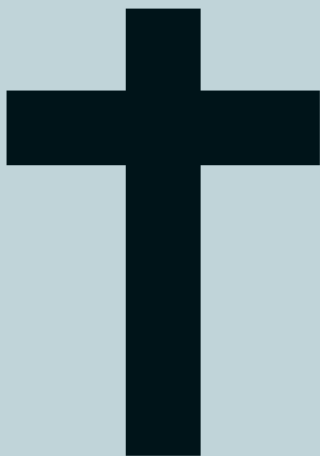

PIIPILI ISO TCM
TAKELAYA

Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin

PIIPILI USO TOM TAKELAYA

Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023
ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377

Contents

Matiyee	1
Maləki	50
Luku	81
Yohaani	132
Tillaa Təmle	150
Lom	165
Kələntı I	177
Kələntı II	196
Kalati	209
Ifeesu	217
Filipv	224
Kolosi	229
Tesaloniki I	234
Tesaloniki II	239
Timotee I	242
Timotee II	247
Titv	251
Filemən	254
Hepəla	256
Saaki	272
Piyee I	277
Piyee II	283
Yohaani I	287
Yohaani II	292
Yohaani III	293
Yuti	295
Kukulutu	297
Yontu	320

LAAPAAI KUPAN WEI

MATIYEE ŊMAAWA TŌ

Kutubtu

Matiyee takəlaya nté Laapaalənaa taa kancaalaya takəlaya. Ka taa ké tə naaki si Yesu ké Mesii pəcə inəxəle wulav səsə tətə. Isə ləsəna-ı hatuu kancaalaya taa. Yuta nyəma ka taŋaa ké si Isə ká kra pa taa ké wulav səsə nəxəlv na í fiti-weyə Lom nyəma ŋmakəlvuy taa. Ama Matiyee hólóyí si kawulaya ŋka ka təm Isə ka yəxətəa tə ka ta ké antulinya iné ı nyəŋka. Matiyee kəsəyí Yesu ləlvuy təm na ı Isə lum səv na ı təmlə na ı kunyəntəxəle na ı səm na ı fem na ı kpav ké ısətəa.

Isəna pa faɣa Matiyee takəlaya tə:

Ləlvəŋ loosi na Yesu ləlvuy, titite 1:1-2:23

Lum səlv Yohaani təmlə na Yesu maɣasəyuy, titite 3:1-4:11

Yesu təmlə ké Kalilee tətə taa, titite 4:12-18:35

Yesu pote ké Yosalem, titite 19-27

Yesu səm na ı fem, titite 28

Yesu caanaa caanaa

(Luku 3:23-38)

¹ Apələham ləlvuy tə nté Tafiti, Tafiti ləlvuy tə Yesu Kilisiti ləlvuy looŋa nté cəne.

² Apələham ləla Isaaka, na Isaaka náa ləli Yakərv, na Yakərv náa ləli Yuta na ı newaa. ³ Yuta ná ləla Falesı na Sela. Pələ pa too kéle Tamaa. Falesı ná ləla Hesələŋ, na Hesələŋ náa ləli Alam, ⁴ na Alam náa ləli Aminatari, na Aminatari náa ləli Naasəŋ, na Naasəŋ náa ləli Saləma. ⁵ Saləma ná ləla Poosi, Poosi too kéle Lahari. Poosi ná ləla Opeti, Opeti too kéle Luuti. Opeti ná ləla Sese, ⁶ na Sese ná lələna wulav səsə Tafiti.

Tafiti ná ləla Saləməŋ, Saləməŋ too kéle Yulii əlv. ⁷ Saləməŋ ná ləla Lərvwam, na Lərvwam náa ləli Apiya, na Apiya náa ləli Asafi, ⁸ na Asafi náa ləli Yosafati, na Yosafati náa ləli Yolam, na Yolam náa ləli Osiyasi. ⁹ Osiyasi ná ləla Yowatam, na Yowatam náa ləli Akasi, na Akasi náa ləli Isekiyasi, ¹⁰ na Isekiyasi náa ləli Manasee, na Manasee náa ləli Aməŋ, na Aməŋ náa ləli Yosiyasi. ¹¹ Yosiyasi ná lələna Cekoniyasi na ı newaa ké waatv wei pa kuu Iseyeli nyəma na pá pona Papiloni tə.

¹² Pa pona Iseyeli nyəma ké Papiloni təna, ılena Cekoniyasi náa ləli Selatəyeli, na Selatəyeli náa ləli Solopəpəeli, ¹³ na Solopəpəeli náa ləli Apiyuti, na Apiyuti náa ləli Iliyakim, na Iliyakim náa ləli Asə. ¹⁴ Asə ná ləla Satəki, na Satəki náa ləli Akim, na Akim náa ləli Iliyuti, ¹⁵ na Iliyuti náa ləli ılasaa, na ılasaa náa ləli Matəŋ, na Matəŋ náa ləli Yakərv. ¹⁶ Yakərv ná ləla Yosəefv wei ı ké Malı paəlv tə, na Malı ıni ı lələna Yesu wei pa yaa si Mesii tə.

¹⁷ Ye mrv, ısu pa kəsəyuy si iné ı ləla iné na iné ılé ı ləli iné tə, pə kpaɣav hatoo Apələham haləna pə tala Tafiti tə, ləlvuy loosi kpənta naanəwa na liyiti. Na pə kpaɣav Tafiti haləna pə tala waatv wei pa kuu Iseyeli nyəma na pa pona Papiloni tə, ləlvuy loosi wə naanəwa na liyiti tətə. Na ləlvuy loosi naanəwa na liyiti tətəxə pə kpaɣav hatoo pa pona Iseyeli nyəma ké Papiloni tə, haləna pə suna Mesii ləlvuy.

*Yesu Kilisiti lɔlvɔv tɔm
(Luku 2:1-7)*

¹⁸ Isəna pa lɔla Yesu Kilisiti tɔɔlɔ. I too Mali wei i kɛ Yosɛɛfu amɔsaya tɔ, i haya hɔɔ na Feesuyu Nanɔntu toma na pɔcɔ i saa. ¹⁹ I paalɔ Yosɛɛfu ka kɛ yɔlv kupan kɛ, ilɛ i taa tisiyi si i kuli Mali waali kɛ yɔlaa samaa taa. Ilena i huɔ si i ká kisi-i mukaya tɛɛ. ²⁰ I huɔkaya i taa kɛ mpɔ, ilɛna Tacaɔ isɔtaa tillu kɔɔ i kin kɛ toosee taa, na i heeli-i si: Tafiiti lɔlvɔv tu Yosɛɛfu, taa nyana nyá amɔsaya Mali kpaɔav. Pə taɔa pɔlv, hɔɔɔ nka i hayaɔ tɔ, Feesuyu Nanɔntu kin kɛ ka luna. ²¹ I ká lɔlɔ apalɔ pɔɔɔɔ, na n yaa-ke si Yesu. Pə taɔa pɔlv, pɔɔɔɔ nka kaa waasəna ka yɔlaa kɛ pa isayatu taa.

²² Pə tənaya mpɔ pə lapa na pɔcɔ tɔm nti Tacaɔ ka yɔɔtəna Isɔ kuyɔɔtutu teləsɔlv nɔɔ tɔ tɔ lá tampana si:

²³ I nyəni, pɛɛlv wei i ta nyənta apalɔ tɔ i ká haya hɔɔ, na i lɔlɔ apalɔ pɔɔɔɔ, na paa yaa-ke si Imaniyeli.

(Həte tənɛ tɔ yɔɔtəyi si Isɔ wɛ tá kin.)

²⁴ Yosɛɛfu fema, ilɛna i lá nti Tacaɔ isɔtaa tillu ka heela-i tɔ. I kpaɔa i amɔsaya Mali. ²⁵ Ama i ta nyəni-i haləna i tɛ pɔɔɔɔ lɔlvɔv. Na Yosɛɛfu yaa-ke si Yesu.

2

Ilim təlulɛ nyəntaa kəma Yesu nav

¹ Pa lɔla Yesu kɛ Yuta Petələhem taa kɛ wulav sɔsɔ Helɔti pɔɔle taa. Mɔɔɔyú isɔtɔlvnasɔ tɔm nyəntaa napəli pa luna ilim təlulɛ na pá tala Yosalem. ² Na pá pɔɔsi si: Lɛɔ pɔɔɔɔ nka pa lɔla nɔɔnɔ na ká la Yuta nyəma wulav sɔsɔ tɔ ka wɛɛ? Tə na ka isɔtɔlvna lu ilim təlulɛ kɛ na tɔ kɔɔ si tɔ sɛɛ-ke.

³ Wulav Helɔti nu mpɔ, ilɛna pɔ pɛkəli-i sɔsɔm. Pə pɛkəla Yosalem nyəma tənaya mpɔ tɔtɔ. ⁴ Ilena i koti kətəlaa sɔsaa tənə, na Isɔ Tɔm sɛɔsəlaa na i pɔɔsi-wɛɔɛ timpi pə wɛɛ si paa lɔlɔ Mesii tɔ. ⁵ Mɔɔɔyú pa cɔ-i si, Yuta Petələhem kɛ. Mpi tɔ, Isɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa nmaawa si:

⁶ Yuta taa Petələhem nyá, tampana n ta kɛ Yuta acalɛ sɔsɔna taa səkpete paa pɔcɔ. Mpi tɔ, nyá taa kɛ wulav ká luna, wei i ká tɔki ma Isɛɔli nyəma kɛ teu tɔ.

⁷ Tənaya Helɔti yaa nyəntaa mpɛɔ kpeɔna na i pɔɔsi-wɛɔɛ pə tənə si i nyəɔ waatu wei maɔamaɔa isɔtɔlvna luwa tɔ. ⁸ Mɔɔɔyú i hula-wɛɔɛ Petələhem mpaav na i heeli-wɛɛ si: I polo na i pɛɛki pɔɔɔɔ nkaɔɔ teu. Waatu wei i na-ke i heeli-m na ma maɔamaɔa má polo na má sɛɛ-ke.

⁹ Nyəntaa tema wulav tɔm ntəyi nuw ilɛna pá tɛɛ. Na isɔtɔlvna nka kaa luwa ilim təlulɛ na pá na-keɔɔ mpɔ tɔ ka tənaya pa nɔɔ tɔ, haləna ká tala timpi pɔɔɔɔ nka kɛ ka wɛɛ tɔ, ilɛna ká sɔɔ. ¹⁰ Nyəntaa loosa isɔtɔlvna nka, ilɛna pa laɔa hulɔm pə tu fɛi. ¹¹ Mɔɔɔyú pa suv tɔɔɔɔ taa na pá ná pɔɔɔɔ na ka too Mali. Ilena pá hɛnti atɛ na pá sɛɛ-ke. Na pá hɛti pa wontu na pá ha-keɔɔ wɔla na tulaalɔ kɔfɔɔtɔ na tulaalɔ miili. ¹² Pə waali kɛ Isɔ heela nyəntaa mpɛɔ toosee taa si pá taa məli Helɔti cɔlv. Ilena pá cɔlv mpaav na pá kpe.

Yesu seenav

¹³ Nyəntaa tɛwa ilɛna Tacaɔ isɔtaa tillu nɔɔlv i kɔɔ Yosɛɛfu kin kɛ toosee taa na i heeli-i si: Kuli na n kpaɔa pɔɔɔɔ na ka too, na n se na n polo Icipiti,

na í caya tæna. Halæna waatu wei maa heeli-η si í mæli tæ. Pæ taγa pulu, Helæti ká pæeki pæγaya ηke si í kuγu-ke.

¹⁴ Tænaya Yosεεfu kulaa na í kpaγa pæγaya na ka too, na pá tee Icipiti ke ahoο anu. ¹⁵ Mpróγú í caya tæna halæna Helæti si. Uæna pá la nti Tacaa ka γyγotæna Isə kuγyγotutu teləsulə nəγə tə si: Ma læsa ma pæγaya ke Icipiti.

Piya sakasaka lapu

¹⁶ Helæti nawa si nyəntaa puγusa-i, uæna pá salu-i səsəm. Mpróγú í tilaa si pá ku Petəlehəm icate na acalæe nna a cəəna-te tə pə apaluppiya tæna. Halæna nsi si puσι tala naale naale tə, na í keesəna saa wei nyəntaa heela-i si isətəlvηa luwa tə. ¹⁷ Mpróγú pə lapa isu Isə kuγyγotutu teləsulə Selemii ka kpaalaa tə si: ¹⁸ Pa nuwa kapuka ke Lama.

Wula na laηwakəlle səsəəle mæla.

Laseeli wiina mpróγú í piya.

Í ta tisi si pá puγusi-i ké si fei tə pə təə.

Yosεεfu pa luw ke Icipiti

¹⁹ Helæti səm waali Tacaa isəttaa tillu nəγəlv kəma Yosεεfu kin ke toosee taa ke Icipiti, ²⁰ na í heeli-i si: Kuli na í kpaγa pæγaya ηke na ka too na í mæli Isεγeli tetu taa. Mpa pa pæekaya si pá ku pæγaya ηke tə pa səpa.

²¹ Tænaya Yosεεfu kulaa na í kpaγa pæγaya na ka too na pá mæli Isεγeli tetu taa. ²² Ama Yosεεfu nuwa si Aaselayusi təγə kawulaya ke Yuta ke í caa Helæti lonte. Uæna səγəntu kpa-i na tetu nti tə taa pote. Isə tasa-i mpróγú huβuγu ke í toosee taa, uæna í ləγə í təγi Kalilee tetu taa, ²³ na í caya icate nte pa yaa si Nasaleti tə tə taa. Mpróγú pə lapa isu Isə kuγyγotutu teləsəlaa ka γyγotaa tə si: Paa yaa-i si Nasaleti tu.

3

Isə lum səlv Yohaani waasu

(Maləki 1:1-8; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ Pə kəma na pá keesi uæ, Isə lum səlv Yohaani kəma Yuta wulaya tetu taa keke na í niki waasu lapu. ² Na í təη si: Í layasi tənte, isəttaa Kawulaya wusa kəntə ké.

³ Yohaani təm ke Isə kuγyγotutu teləsulə Isayii ka γyγotaya saa wei í γyγotaa si:

Nəγəlv γyγotəγəna nəγə səsəγa ke wulaya tetu taa si:

Í taγanu Tacaa mpaav.

Í hee-i-ku na ku siγisi.

⁴ Yohaani taka yooyoonaa huntu kunti, na í læla tənuyv tampala ke í tənaya taa. Í təγənaγa nté cələη na taale tuη nim. ⁵ Mpróγú Yosalem nyəma na Yuta tetu tæna nyəma na Yaatanu nəγə tetu tæna nyəma suv pote ke í kin. ⁶ Na pá kuliγi pa isayatu tə ké yəlaa taa, na Yohaani sək-i-wεγe Isə lum ke Yaatanu pəγə taa.

⁷ Yohaani nawa Falisanaa payale na Satusee nyəma payale na pá puki í cəlv si í sə-wεγe Isə lum. Uæna í tə-wε si: Akala piya mε, awe kpaala-mε na í seeki Isə pááná nna a kəη tə? ⁸ Í la mpa pa yela isayatu tə pa kulapəle. ⁹ Í taa teləsəγi lælv si mə caa keke Apələham. Ma heeliγi-mε si ye pəle pə təə uæ, Isə pəsəγi na í lá na pεe ane á pəsi Apələham piya. ¹⁰ Pa tēma laale tuγv ke tuη si pa huγu-i na í tee ké te. Tuγv ηku ku ləlvəγi pee kəpana tə, paa hu-ku na pá tu kəkə. ¹¹ Ma uæ, lum ke ma səəna-mεγe Isə lum si pá hólí si í layasa tənte. Ama ma waali wei í kəη tə, puntu kəla-m təη təcayacaya. Ma ta tala má husi

ι νοσθεε τaa nτανkpala μυσυγυ mayamaa. Uέ ι κά σο-me na Feesuyu Nanηtu na kəkō. ¹² I tōka ι kufaluyυ ke ι ninj taa. I κά fala pə tēna tēcaγacaγa, na ι suu pee ke ι kprou taa. Ama ι κά tu lōtu ke kəkō ηka kaa tenj tō ka taa.

Yesu Iso lōm sōv
(*Maləki 1:9-11; Luku 3:21-22*)

¹³ M̄p̄ȳȳ Yesu luna Kalilee na ι kōo Yaatanu ke Yohaani cōlō si Yohaani ι sō-ι Iso lōm. ¹⁴ Ama Yohaani ta tisi. Halēna ι tō si: Pə nəγəsēna isu nāá sōna ma, na η mēli na η kōη ma kinj na?

¹⁵ Tēnaya Yesu cō Yohaani si: Yele na p̄l̄ lá mpv. Pə wēe si tē yoosi pə tēna mpi Iso yōγōtaa si tē lá tōγō.

M̄p̄ȳȳ Yohaani tisa. ¹⁶ Pa tēma Yesu ké Iso lōm sōv uēna ι lu lōm taa. Tēnaya isōtōnyυ hēta kpakpaa, na Yesu ná Iso Feesuyu isu alukuku na ku tiiki ι tō. ¹⁷ Uēna p̄á nu pə yōγōtēna isōtaa si: Ineyele ma luγy tēe Pəyaya, ma lanje hēēna-ι sōsōm.

4

Satanu mayasuyυ ke Yesu
(*Maləki 1:12-13; Luku 4:1-13*)

¹ Pə waali ké Feesuyu pona Yesu ké wōlaya tetv taa si Uōγōv ι mayasi-ι. ² Yesu tēma nōγō hōkoyυ ke ilim na ahoo ke kuyēēη nule. Uēna nyōγōsi kpa-ι. ³ M̄p̄ȳȳ Uōγōv kp̄antēna-ι na ι tōm-ι si: Ye n ké Iso Pəyaya yōγōti na pēe anē á p̄ēsi tōγōnaya.

⁴ Yesu cō-ι si: Pa ηmaawa Iso Tōm taa si pə taya tōγōnaya tike ke γōlv cá hikina weesuyυ. Ama tōm tēna nti tē lukēna Iso nōγō taa tō tē kinj tōtōγō.

⁵ P̄ēle pə waali, Uōγōv pona Yesu ké icate nanη nyōnte taa na ι kpaasi-ι Iso tēsēēle comcom nōγō taa, ⁶ na ι tōm-ι si:

Ye n ké Iso Pəyaya,
lu cōne na η ηmaa atē.

Pə taya polo, pa ηmaawa Iso Tōm taa si:
Iso cá heeli ι isōtaa tillaa ke nyá tōm si p̄á paasēna-η teu.

Na paa teeli-η pa ninj taa si p̄l̄ taa kōo na p̄ēle natēli tē cō-η.

⁷ Ama Yesu cō-ι si: Pa ηmaawa Iso Tōm taa tōtō si, n kaa mayasi nyá Caa Iso si η naa ι waali.

⁸ Uēna Uōγōv tasa Yesu ké ponav ke puyυ ηku ku kōla sōsōm tō kv tōo na ι hōli-ι antulinya kawulasī tēna na si teeli, ⁹ na ι tōm-ι si: Ye n ka hēnti-m atē na η sēē-m, maa ha-η mpv unī pə tēna.

¹⁰ M̄p̄ȳȳ Yesu cō-ι si: Satanu, tēe. Pa ηmaawa Iso Tōm taa si, n cá sēē nyá Caa Iso, na ι tike ι tōmle ke n cá la.

¹¹ Tēnaya Uōγōv yēla Yesu. Uēna isōtaa tillaa kōo na p̄á paasēna-ι.

Yesu caalayi ι tōmle ke Kalilee
(*Maləki 1:14-15; Luku 4:14-15*)

¹² Yesu nuwa si pa tv Yohaani ke salēka, uēna ι tēēna Kalilee. ¹³ I yēla Nasaleti, uēna ι polo na ι caya Kap̄annahum. Icate nte tē wē Kalilee lōm nōγō ke Sapulōη na Nef̄ətali pa tetv taa tō. ¹⁴ M̄p̄ȳȳ pə lapa isu Iso kuyōγōtōtv telēsōlv Isayii ka yōγōtaa tō si:

¹⁵ Sapulōη tetv na Nef̄ətali tetv,
na tenku tōo tōo, na Yaatanu waali,
na mpa pa ta ke Yuta nyōma tō pa Kalilee.

¹⁶ Pə yōlaa mpa pa caya s̄əkp̄etuyυ taa tō,

pu na-we tányau isu kəkə.

Na mpa pa caɣa səm səkrɛtɔvɔ ɪcɛtɛ taa tɔ,

pu ná pa tɔ tányau.

17 Pə kpaɣav waatv unɪ tɔ Yesu svv waasv lapv na í tɔŋ sɪ: ɪ layasɪ tɔntɛ, ɪsɔtaa Kawulaya wɔsa kɔntɛ.

Yesu yaav ke tiina kpalaa liyiti

(Maləki 1:16-20; Luku 5:1-11)

18 Yesu tɔŋaya Kalilee tenku nɔɣo nɔɣo, ɪlena í ná tiina kpalaa ke naale. Siməŋ wei pa yaa sɪ Piyɛ tɔ na ɪ neu Antəli, na pá tɔɣɪ puluɣu ke tenku taa.

19 Təŋaya Yesu tɔma-we sɪ: ɪ kɔə na má la-me na í puuki yəlaa ɪsu í puukuɣu tiina tɔ.

20 Ḿpóɣú pɛle pa yela pa puluŋ na pá tɔŋɪ-ɪ kpaakraa.

21 ɪ tasa pote ke pəcɔ, ɪlena í ná Sepetee pəyalv Saaki na ɪ neu Yohaani na pa caa Sepetee pa we kpulvɣv taa na pá taɣanəɣɪ pa puluŋ. Təŋaya Yesu yaa-we, 22 na pá yele pa caa na kpulvɣv na pá tɔŋɪ-ɪ kpaakraa.

23 Yesu cəwɔa Kalilee tetv təna na í sɛɣɛsɪ Yuta nyəma təkotilɛnaa taa, na í kraali ɪsɔ Kawulaya Laapaali Kupaŋ. Na í waasəɣɪ yəlaa taa kvtɔntvnaa na acamaa təna. 24 Ḿpóɣú yəlaa nu Yesu taŋ ke Silli tetv təna taa. Na pá kəna-ɪ yəlaa təna mpa kvtəməŋ na wɔsasɪ paɣalɛ təŋna kɔnyəŋ tɔɣv tɔ. Aləɣəhilaa na timle nyəma na kvtəŋ kvtvulvɣv nyəma, na í waasɪ-we. 25 Samaa səsɔ təŋaya-ɪ ké. Pa luna Kalilee na Acalɛ Naanvwa tetv, na Yosalem na Yuta na acalɛ nna a we Yaatanɪ waali tɔ.

5

Yesu waasv ke pnyv tɔə (titite 5 na 6 na 7)

1 Yesu nawa samaa, ɪlena í kpa pnyv tɔə na í caɣa. Təŋaya ɪ ɪfalaa kpətəna-ɪ.

2 Ḿpóɣú ɪ svv-weɣɛ sɛɣɛsvɔv sɪ:

Lelɛŋ nulaa təm

(Luku 6:20-23)

3 Mpa pa fɛina kalampaani tɔ pa nu leleŋ ké.

Mpi tɔ, mpe pa tənna ɪsɔtaa Kawulaya.

4 Mpa pa we laŋwakəlle taa tɔ pa nu leleŋ ké.

Mpi tɔ, ɪsɔ ká hɛɛsɪ pa laŋa.

5 Mpa pa wɛna yulvɔv tɔ pa nu leleŋ ké.

Mpi tɔ, mpe paa təɣəna tetv təna,

ɪsu ɪsɔ ka heeluyv-we tɔ.

6 Mpa pa nyuləɣɪ səsəm sɪ

pá təŋ ɪsu ɪsɔ caa tɔ pa nu leleŋ ké.

Mpi tɔ, ɪsɔ ká səna-weɣɛ teu na pá tɔ mpu.

7 Mpa pa wɛna lɛlaa pətəɔtɛle tɔ

pa nu leleŋ ké.

Mpi tɔ, ɪsɔ ká nyəni mpe pa pətəɔtɛle.

8 Mpa pa lotu taa hɔwɛɛ tewa tɔ pa nu leleŋ ké.

Mpi tɔ, paa na ɪsɔ.

9 Mpa pa təɣəŋəɣɪ yooɔ ke lɛlaa hɛkɔ tɔ

pa nu leleŋ ké.

Mpi tɔ, ɪsɔ ká yaa-weɣɛ ɪ piya.

10 Mpa pa laki ɪsɔ kvacaaam na pá naasəɣɪ-weɣɛ

pə tɔə tɔ pa nu leleŋ ké.

Mpi tɔ, mpe pa tənna isəttaa Kawulaya.

¹¹ Paa yəlaa ka tʉuki-me, yaa pa naasəyi-me, yaa paa looli isayatu na pá suu-me, si í kɛ ma ifalaa tɔ pə tɔɔ. Í nu lelej kɛ. ¹² Waatu inu mə laŋa í hee səsəm, í nu lelej kɛ. Pə taɣa pulv tɔɔ, mə kasəyaya ká tɔɔ səsəm ke isəttaa kɛ. Mpu inu pə mayamaya ke paa naasa Isə kuyəɣətutu teləsəlaa kʉpəma.

Antulinya təm na í kəkə kupan̄ka təm
(Maləki 9:50; Luku 14:34-35)

¹³ Mɛyɛle antulinya təm. Ama ye təm mpi pə ləŋ kəma na í sí, pepeɣe paa la na pə́cɔ́ pə tasa ləŋ lapu? Pə kaa waasɪ pulv tətɔ ye pə taɣa ləv na yəlaa feli nɔɔheɛ.

¹⁴ Mɛyɛle antulinya kəkə. Icatɛ nte pa ηmawa puɣv tɔɔ tɔ tɔ fɛi ηmɛsuɣv. ¹⁵ Paa mʉsəyi fəθəla na pá pamu-í təkʉ tɛɛ. Ama pa pusiɣi-í timpɪ taa í wɛɛ pu naa yəlaa tənaya təyaya taa tɔyɔ. ¹⁶ Mpu inəyi mə kəkə ká naaki teu ke yəlaa na pə́cɔ́ pá ná mə təma kʉpana, na pá sá mə Caa wei í wɛ isəttaa tɔ.

Isə kusəsutv fɛi kʉɣv

¹⁷ Í taa huɣ si ma kəma si ma kʉyi Moisi kusəsutu na Isə kuyəɣətutu teləsəlaa takəlasɪ. Ma ta kəkə kʉɣv. Ama ma kəma pə tampana huɣv kɛ. ¹⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəɣi, ye isəttaa na atɛ pə wɛɛ, kusəsutv taa pələ kʉlʉmtəle titiliya yaa tɛ suka wɛ n̄pʉyɔ́ pə kaa saali. Haləna pə təna pə́ kəɔ na pə́ yoo si na pə́cɔ́. ¹⁹ Pə tɔɔ kɛ wei í ta təkʉ kusəsutu taa səkpetu na í sɛyɛsɪ lɛlaa si pələ pá taa təkʉ-tɪ tɔ, paa yaa-í isəttaa kawulaya taa səkpetu. Ama ye wei í təkʉ pá təna na í heeliyi lɛlaa si pá la mpu, pʉntu ntɛ səsɔ ke isəttaa Kawulaya taa. ²⁰ Ma heeliyi-me si ye í ta təŋ isəna Isə caa tɔ na pə́ kəli isu Isə Təm sɛyɛsəlaa na Falisanaa pa təŋuɣv tɔ, í kaa suv isəttaa Kawulaya taa.

Páána mʉɣv təm

²¹ Í nuwa nti pa heela mə ləŋtaa nyəma tɔ si: N kaa kʉ yʉlv. Ye wei í kʉwa, paa pona-í huɣle. ²² Ama ma, ma heeliyi-me si, wei í təkʉ í tɔyɔntəle na í taa, paa pona-í huɣle. Na ye wei í tuɣwa í tɔyɔntəle si: Kʉmɛlɛŋ, paa pona-í Kotuyɪ səsəv taa. Na ye wei í təma í tɔyɔntəle si: Pə lakɪ-ŋ kɛ. Í nəɣəsəna kəkə ŋka ka wɛ tənəsəle səsəle taa tɔ ka taa suv. ²³ Ye n pona nyá kʉhaham ke kətaya tətəte, na n̄ tɔsɪ si nyá tɔyɔntəle wɛna-ŋ natəli, ²⁴ si nyá kʉhaham ke təkətəle tənɛ, na n̄ polo na nyá na nyá tɔyɔntəle í taɣanɪ-tɪ. Ilena n̄ məli na n̄ ha nyá kʉhaham mpi.

²⁵ Ye n wakəla nəɣəlv na í yaa-ŋ nənəɣɔ, la kookali na nyá na-í í taɣanɪ mə təm ke mpaav taa na í ta tata huɣlv kin. Pə́ taa kəɔ na huɣlv náá tu-ŋ tɔŋtʉnaa niŋ taa na pələ pá təkʉ-ŋ. ²⁶ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəɣi, n ka tɛm pə́ təna mpi pa pələ-ŋ tɔyɔ fɛlvɣv paasi n ka luɣ təna.

Wasan̄kalətv təm

²⁷ Í nuwa isəna pa yəɣətaa si: N kaa la wasan̄kalətv tɔ. ²⁸ Ama má heeliyi-mɛyɛ tampana si, ye wei í nyəna lɛlv alv na í nyuli-í, í tɛma wasan̄kalətv lapv ke í nyamle taa kɛ. ²⁹ Ye nyá ntəɣəŋ isəle ká hu-ŋ, ləsi-tɛ na n̄ lə-tɛyɛ pooluŋ. Sana n̄ laŋ nyá tənuyv tɔɔ kɛ pulv kʉlʉməm na mpi paa pɛtɪ nyá tənuyv tənaya tənəsəle səsəle taa tɔ. ³⁰ Ye nyá niŋ ntəɣəŋ ká hu-ŋ, sɛtɪ-í na n̄ lə pooluŋ. Sana n̄ laŋ nyá tənuyv tɔɔ kɛ pulv kʉlʉməm na mpi paa pɛtɪ nyá tənuyv tənaya tənəsəle səsəle taa tɔ.

Alv na apalv pa yav təm

(Matiyee 19:9; Maləki 10:11-12; Luku 16:18)

³¹ Pa tu yəgətə mpv tətə si: Ye yvlə təgənəxi ı alv, ı ηmaa-ı kisuyu takəlaya. ³² Ama má kpaaləxi-me si, ye yvlə təgəna ı alv na pə ta ké wasaηkalətu təə, ı pona alv inəxi wasaηkalətu taa ké. Ye isu ilé ı tasa saav. Na ye pa kisa alv na nəgəlv náá təη na ı kpaəa-ı, pəntv lapa wasaηkalətu ké.

Tuunav təm

³³ ı nu isəna pa yəgətə ta caanaa caanaa tə si: N̄ tuuwa si n ká la mpi, n kaa yelev-wı. Ama n ka la pə təna mpi n yəgətəna tuunav ke Taca isentaa təgə. ³⁴ Ama má heeliyi-me si, ı taa tu tuuna pəlvəy paa pəcə. Paa isətəa. Pə təgə pəlv, Isə kumte nté. ³⁵ Paa atə. Pə təgə pəlv, ı nəəhəe təsule nté. Paa Yosalem, pə təgə pəlv, Wulav səsə ıcatə ké. ³⁶ Taa tu tuuna nyá nyuyv tətə. Mpi tə, n kaa pəsi na ı la na nyá nyuyv taa nyəəlaya kulvməgə hulvmı yaa ká pili. ³⁷ Ye n ká tisi si nn, n tisi nn. Ye aai ké, n tisi si aai. Nti yvlə səsəxi tə tə tə tə lukəna ıləgəv kin ké.

Ləetvəv təm

(Luku 6:29-30)

³⁸ ı nuwa isəna paa yəgətə si: Ye wei ı yəka ləlv isəle, paa yəki ı nyənte, na wei ı hola ləlv kete, paa holi ı nyənte tə. ³⁹ Ama ma heeliyi-me si, ı taa fəli isayətv ke isayətv. Ye nəgəlv mərə nyá ntəgəη ləkpaγasəgə, keesi-ı ləηka. ⁴⁰ Ye nəgəlv pona-η təm huuv si ı ləkəxi nyá caa, tēsi-ı nyá kpaı ke cəlvəv. ⁴¹ Ye toη tv səkə-η səgəla na təlası si n̄ tə isu kiloməetəli kulvm, ıle n tə kiloməetələnaa naale. ⁴² Ha wei ı sələməxi-η tə. Taa pə wei ı caa ı kəntı-ı tə.

Kolontu səəlvəv təm

(Luku 6:27-28,32-36)

⁴³ ı nuwa isəna paa yəgətə si: N ká səəli nyá taapəlv na nyá taa kpəna nyá kolontu tə. ⁴⁴ Ama ma heeliyi-me si ı səəli mə kolontunaa na ı sələmi Isə ké mpa pa tvxi-məgə konyəη tə pa təə. ⁴⁵ ıle ı kpaγə mə Caa wei ı wə isətəa tə ı wəetv nté. Pə təgə pəlv, ıle ı lakəna na ilim luki asəgəa na kupa ma pa təna pa təə, na ı kpəntəxi mpa pa keesaa na mpa pa ta keesi tə na ı haaki tēv. ⁴⁶ Ye ı səəla mpa pa səəla-me tə pa tike, pəpəyēle mə tēwə ıle? Lampuu mvləa maγəməgə ı lakı mpv? ⁴⁷ Ye ı səkı mə taapalaa tike, ıle ı tē lēlaa ke wə? Ma ta nyı isənaa maγəməgə ı lakı mpv? ⁴⁸ ı tē təkpaatə ıle, isu mə isətəa Caa tēv təkpaatə tə.

6

Nyá ti hulvəv si pa na-η təm

¹ ı la laakali, ı taa lakı yəlaa isentaa ké mə Isəsele kuləpətv si pá na na pá sa-mə. Ye ı lakı mpv si yəlaa ı na, mə Caa wei ı wə isətəa tə ı kaa tasa-məgə hav.

² Pə təə ké waatv wei n haaki liyitee ke konyəntvnaa tə n kaa kpaalı si yəlaa ı kəna-η. Pə maγəməgə ke cesəlaa lakı Yuta nyəma təkotilənaa taa na hapəe təə si pá sa-wə. Tampəna ke ma heeliyi-me yoo maa cesəxi. Pa kasəgəgə ke pa hikiyi m̄púgú kpakpaə. ³ Ama nyá, ye n haaki konyəntvnaa ke liyitee, taa yelev na nyá taapəlv wei ı wə nyá kəηkəη taa maγəməgə tə ı ná. ⁴ Saa ıny nyá kuvəəv kaa wəe mpi yəlaa təna nawa tə, na nyá Caa wei ı naaki mukəgə tē tə ı ká fəli-η.

Isə sələmvəv hulvəv

(Luku 11:2-4)

⁵ Waatu wei í sələməxi Isə tə, í taa la isu cesəlaa mpa pa səəla isə səhuyu ke Yuta nyəma təkotilena taa na hapee nəəsi na pá sələməxi si yəlaa təna í na-we tə. Ma heeliyi-meçe tampana si pa kasəyaya ke pa hikiyi m̄p̄yú kprakpa. ⁶ Ama nyá, ye n caa Isə sələmuyu, suv nyá nañ taa na n̄ təkí nyá təə, na n̄ sələmi nyá Caa wei í we tənaya ŋməlav tə. Na nyá Caa wei un̄ í naaki mpi n lakí ŋməlav tə í ká ha-ŋ nyá kasəyaya.

⁷ Ye í sələməxi, í taa luləsəxi təm paɣale ke yem isu ma ta nyi isənaa lakuyu tə. Pa huu si pa təm taɣaləñ təə ké pa hiki. ⁸ I taa keena-we. Pə taɣa pulv təə, mə Caa tēma nyəm ke mpi pə təm caala-me tə na pəc̄ó í sələməxi. ⁹ Isəna í ká sələmi təɣəle si:

Ta Caa wei nyá n we isətāa tə,
nyá hətē í weē katē.

¹⁰ Təɣə nyá Kawulaya.

Ye le na nyá luyū nyəntv la
atē cəne isu tə lapv isətāa tə.

¹¹ Ha-a-tuyv sañja təɣənaɣa.

¹² Hólí-tuyv suulu ke timpi tə pəntəna-ŋ tə.

Isu ta hólíyí mpa pa pəntəɣəna-tv təɣə suulu tə.

¹³ Taa ye le na t̄ə suv maɣasuyv isayav taa.

Ama ləsi-tuyv Isayav niñ taa.

[Mpi tə, nyəɣale kawulaya təɣəlv,
na pəsəlv na teeli tv ke tam təə. Ami.]

¹⁴ M̄p̄yú pə weē, ye mə təɣəntələnaa wakələna-me na í hólí-weçe suulu, mə Caa wei í we isətāa tə í ká hólí-meçe suulu tətə. ¹⁵ Ama ye u huləxi mə təɣəntələnaa ke suulu ke timpi timpi pa wakələɣəna-me tə, mə Caa kaa hólí-meçe suulu tətə.

Nəhəkv̄v k̄v̄p̄antv təm

¹⁶ Ye í həkā nəəsi, í taa wakəli mə isentāa isu cesəlaa lakuyv tə. Pa səñəxi pa isentāa si yəlaa təna í ná si pa həkā nəəsi. Tampana ke ma heeliyi-me maā cesəxi. Pa kasəyaya ke pa hikiyi m̄p̄yú kprakpa. ¹⁷ Ama nyá, ye n həkā nəəɣə, sañ nyá isē təcəicei, na n̄ seɣeli nyá nyəəsi. ¹⁸ Yəlaa í taa nyi si n həkā nəəɣə. Ama nyá Caa wei í we ŋməlav tə í tike í ka nyəna. Nyá Caa wei í naa mpi n lakí ŋməlav tə í ká ha-ŋ nyá kasəyaya.

Kpañtv ləmaɣasēē we timpi tə tənaya í akaluyv weē

(Luku 12:33-34)

¹⁹ I taa kaaki mə wənəv ke atē cəne timpi pukasi na kəkətaya wakələxi na ŋmulaa ká wakəli nənəəsi na pá ŋmulí tə. ²⁰ Ama í kaaki mə wənəv ke isətāa timpi pukasi na kəkətaya fēi si p̄ə wakəli pulv, na ŋmulaa kaa tvli na pá ŋmulí tə. ²¹ Pə taɣa pulv təə, kpañtv ləmaɣasēē í we timpi, tənaya í akaluyv weē.

Tənyv kənananam təm

(Luku 11:34-36)

²² Yulv tənyv pilimile fətəla kele isē. Ye nyá isē í naaki teu, pə waasəxi nyá tənyv tənaya. ²³ Ama ye nyá isē í yulvmaā, nyá tənyv pilimile təna we səkpətuyv tēē ké. Ye isəna n naaki mpv tə pə pəsa səkpətuyv ilē, puvē, nyá səkpətuyv təm fēi yəɣətuyv tətəɣəle.

Isə na liyitee pə təm

(Luku 16:13)

24 Yulv kvlom kaa pəsi na í kpi yelaa naale na í laki pa təma. Ye í kprəpa mpv, í ləmayasəe kəŋ a wee ləlv təə na í yelev ləlv. Yaa ntanyi, í paasəna ləlv na í kisi ləlv. Mə í kaa pəsi na í kpi Iso na liyitee na í təŋ mpv.

*Naani tɔyɔv kɛ Iso
(Luku 12:22-31)*

25 Í tá ná mpi pə təə ma heela-mə sɪ í taa nəŋəsəŋi mə təŋənaŋa na mə kunyənɔəm mpi pə wee sɪ í ká təkɪ na í nyəəkɪ na í hiki weesiŋ na mə tənəŋ təə kutakəm tə. Pə taŋa pulv təə, í ta na taa sɪ weesuɔu kəla təŋənaŋa na yulətənyu kəla wontu kəsusuutu. 26 Í nyənna sumasi na í na. Su haləŋi, pəyele su kəŋ. Su nyəkəŋi təŋənaŋa kə kreenŋ taa. Paa na mpv mə Caa wei í we isətəa tə unɪ í caləŋəna-sɪ. Na mə tá kəli sumasi kə təm napələ? 27 Paa mə taa yulv ká kv í təŋi isəna pəntu pəsəŋi na í tuusi í təŋi wule kvlomtəle mayamaya?

28 Na pepe təə ké í nəŋəsəŋi mə təə kutakəm? Í nyənna tawa nyutu təkuyv hetv nti tə na í ná. Nyutu nti tu laki təmle təl. Pəcó tu luvki pəəŋ. 29 Paa na mpv ma heeliŋi-mə sɪ wulav Salvməŋ na í təŋ təna í ta suu wontu na í tala paa tə taa kvlmuyv kə kacəka. 30 Ye Iso laki kacəka kə tawa taa nyutu nti tə we saŋa na cele isəntə pa tika-tɪ tə, í kaa la-meyə kacəka na pə kəli mpv? Í polo í tɛɛ, u tɛŋ Iso na mə taa təcayacaya tə se. 31 Ile í taa pəkəli mə tɪ sɪ: Tu təŋə-we? Yaa, tu nyəə-we? Yaa, tu takɪ-we? 32 Ma ta nyɪ isənaa pəkəŋəna tələŋe tam. Mə Caa wei í we isətəa tə í nyəmá mpi í nyuləŋi tə. 33 Í sə nyuyv na Iso Kawulaya na təntə nte Iso caa tə tə pəkuyv, na Iso ká ha-mə tətəŋə pə təna mpi pə kaasaa tə. 34 Ile í taa nəŋəsəŋi cele nyəntv. Cele nyəntv tələŋe cele ké. Nti tə mayana-ŋ saŋa tə, paasəna təle tə tike.

7

*Təma footuyv təm
(Luku 6:37-38,41-42)*

1 Í taa footi ləlaa, pə taa kəə na Iso huuna-mə. 2 Pə taŋa pulv təə, isəna í footiŋi mə təŋəntələnaa təŋə Iso ká huuna-mə. Na isəna í mayasəŋi mə təŋəntələnaa təŋə Iso ká mayasi-mə. 3 Isənaŋa pə lapa na í naaki nyuliim wei í we nyá təŋəntəle isəpələ taa tə, na í kaa na kprátóŋy ŋku kv we nyá nyəntə taa tə? 4 Na isənaŋa nyá pəsəŋi na í tə nyá təŋəntəle sɪ: Səŋ təkpi na má ləsi nyá isələ taa nyuliim, na pəyele kprátóŋy kava nyá nyəntə taa? 5 Cəsulv nyá, ləsi kprátóŋy ŋku kv we nyá mayamaya nyá isəpələ taa tə, iləna pəcó í ná teu təcɛɛɛi na í ləsi nyá təŋəntəle isələ taa nyuliim unɪ.

6 Í taa kpaŋa mpi pə ké Iso nyəm tə na í pəti hasɪ, sí taa kəə na sí kvli mə təə na sí cəli-mə. Í taa pəti mpi pə tewa təŋə afanaa kɪŋ, paa fəli.

*Pəəsvy na pəkəŋv na nənəŋə mapv təm
(Luku 11:9-13)*

7 Í sələməŋi, paa ha-meyə. Í pəkəŋi, í hikiŋi ké. Í makɪ, pa tələŋi-meyə. 8 Sələmulv kə pa haaki. Pəkəlv hikiŋina. Matv kə pa tələŋi. 9 Wulee mə taa awə pəŋaya sələma-ɪ kakalaya na í kpaŋa pələ na í cələ-kə? 10 Yaa wulee mə taa awə pəŋaya sələma-ɪ tinte na pəntv cələ-kəŋe cimte ye? 11 Ye asayaa mə mu pəsa mə piya kə kvəpəntv lapv, mə Caa wei í we isətəa tə í kaa la kvəpəntv kə mpa pa sələməŋi-ɪ tə?

12 Isəna mə caaki sɪ ləlaa í la-mə tə, mu la-weyə mpv tətə. Ye í lapa mpv, í təŋa kəsəsitv təna na Iso kvəŋəŋtəv tələsələa təm təna ntə.

Nənoxo kvkɸulaya təm

(Luku 13:24)

¹³ ǀ sʉna nənoxo ŋka ka we təfəku tə. Asaala tete nənoxo walaa ké, na pə mpaav ke paɣale təŋəyi. ¹⁴ Ama nənoxo ŋka ka we təfəku tə ka we wahala ké, pəcə weesuyu nyəŋka nté. Yəlaa pəcə tike təŋəyəna pə mpaav.

Tuyv nyəm na kv pəle kin

(Luku 6:43-44)

¹⁵ ǀ la laakali na ǀso kvɸɸotv teləsəlaa pəpətonaa. Pa kəŋ mə kin na pá cəsəyi isu pa ké heen, se se ile sunsoməŋ kɸitikɸitinaa nté. ¹⁶ Pa kulapvtonaa kin ke í ká nyəna-we. Yulv kaa kooli tuyv ŋku pa yaa si lesəŋ tə kv pee ke səsəv tə se. Pəcə paa kooliyi tuyv ŋku pa yaa si fiki tə kv pee ke kəŋ tə. ¹⁷ Tuyv kvpaŋkv lələyi pee kvpaŋa ké, na tuyv isayav náá ləlɪ pee asayee. ¹⁸ Tuyv kvpaŋkv u lələyi kvai pəle se. Pəcə kvai tuyv naa lələyi pəle kvpante tətə. ¹⁹ Tuyv ŋku kv lələyi pee kvpaŋa tə, pa setəyi-kuyv na pá tv kəkə. ²⁰ Pə tə ké í ká nyi ǀso kvɸɸotv teləsəlaa kvcesaa mpe na pa kulapvtonaa kin.

Yesu nyəm ke mpa pa nyəma-i tə

(Luku 13:25-27)

²¹ Pə taya pa təna mpa pa yaa-m Tacaa Tacaa tə pa təna paa sʉna isətaa Kawulaya taa. Ama mpa pa laki ma Caa wei i we isətaa tə i luyv nyəntv tə pa tike paa sʉna. ²² Kuyaku ŋkv kv wule paɣale ká tə-m si: Tacaa Tacaa, nyá tov taa ké tə kpaaləna ǀso kvheelitu. Nyá tov taa ké tə təyənna aləyaa. Na nyá tov ke tə lapəna piti təma paɣale. ²³ Təyaya maa cə-we təfoo si: Ma ta nyi-meyə paa pəcə. ǀ tee í fee-m, isayalataa mē.

Layav na kvmeleŋ pa kutuluyv ŋmav

(Luku 6:47-49)

²⁴ Wei i nukɪ təm nti ma yəyətə isəntə na í təkəyi-ti tə, pʉntv nəyəsəna layav wei i ŋma i kutuluyv ke pətolaɣa taa tə. ²⁵ Mɸyúv tev nuna heelim səsəvm na pə casəyi kutuluyv ŋkv, na pusi su na si lu. Kutuluyv ta hoti. Mpi tə, pa si kv kite ke pətolaɣa taa ké. ²⁶ Ama wei i nukɪ təm nti ma yəyətə isəntə na u təkəyi-ti tə, pʉntv nəyəsəna isu kvmeleŋ ŋkv kv ŋma kutuluyv ke kanyəŋa taa təyə. ²⁷ Mɸyúv tev nuna heelim səsəvm na pə casəyi kutuluyv, na pusi su na si lu. Təyaya kutuluyv hotaa na pə təna pə pəsi ncaale təkpaataa.

Yesu tov təm

²⁸ Yesu təma seyesuyv, ɪlena pə ce samaa laŋa ke teu. ²⁹ Mpi tə, i seyesaya-weyə na tov i ta nyá. ǀ fei isu pa ǀso Təm seyesəlaa ləlaa.

8

Yesu waasvyv ke asilima kvtəŋ tv

(Maləki 1:40-45; Luku 5:12-16)

¹ Yesu luna puyv tə na í tii, ɪlena samaa səsə tv i waali. ² Təyaya tənuyv tə asilima kvtəŋ tv nəyəlv i kvətəna-i na í sopi i tee na í təm-i si: Tacaa, ye n ka tisaya n taa waas-i-m?

³ Mɸyúv Yesu kvsa nin na í tokina asilima kvtəŋ tv unɪ na í cə-i si: Teu ma tisaa, alaafəya í la.

Təne inəyi pə waa apalv inəyi kvakpaa. ⁴ ɪlena Yesu kpaali-i teu si: Taa heeli nəyəlv. Ama tee kvakpaa na kvətv na-ŋ. ɪlena ŋ yiyisi isu Moisi ka keesuyv tə na pá ná si pə waa-ŋ.

Yesu waasvuv ke Lom yoolaa nyuvv tu yom

(Luku 7:1-10; Yohaani 4:43-54)

⁵ Yesu svukaya Kapənahum, ilena Lom yoolaa nyuvv tu nəyɔlv krətəna-i na í wiina-i ⁶ si: Tacaa, ma yom nəyɔlv hənta təyaya. Kutəŋ kutvulvuv təkəna-i na í saləməyi teu. ⁷ Yesu cə-i si: Maa polo na má waasi-i.

⁸ Tənyaya yoolaa nyuvv tu inu i pəsənaa si: Tacaa, ma ta tala si í svu ma təyaya. Ama yəyətɪ kuyəyətɪ ke təm kulm na ma yom hiki alaafəya. ⁹ Má isəntə ma see ma səsaa ké. Pécó ma wəna ma səkpeema na pele pá laki ma luyv nyəntv. Má heela pa taa wei si í polo cəne, ílé i puki ké. Má heela wei si í kəɔ, ílé i kəɔ tətə. Pécó ye ma heela ma yom si í la pəne, i laki ké.

¹⁰ Yesu nu təm təne, ilena í pəsəna mpa pa tənyaya-i tə pa təɔ na í tə si: Tampəna ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi. Ma ta nata yulv ke Isəyeli nyəma taa na í təma i taa na Iso ké isəntə. ¹¹ Ma heeliyi-me tətə si, paɣalə ká luna ilim təlule na ilim tətule, na pá na Apələham na Isaaka na Yakəpu paa cəya təyov ke isətəa Kawulaya taa. ¹² Ama mpa paa ké Kawulaya nyəma tə paa lə-weyə awalı ké səkpevuvv taa, timpi paa casəyi kapusi na pá nyasəyi pa təyi kela tə.

¹³ Ḿpɔyó Yesu heela yoolaa nyuvv tu si: Kpe, isəna mpi n təma nyá taa na Iso tə pu la ḿpɔyó teitei.

Waatu inu i mayamaya ke pə waa yoolaa nyuvv tu yom.

Yesu waasvuv ke kutəntvnaa paɣalə

(Maləki 1:29-34; Luku 4:38-41)

¹⁴ Ḿpɔyó Yesu pola Piyee təyaya, na í mayana watu wəna Piyee yəsə na í həntaa. ¹⁵ Ḿpɔyó Yesu tokina kutəntv niŋ na i watu ya kprakpaa. Ilena í kulv na í caləsi-wə.

¹⁶ Taanaya taanaa ilena pá kəna Yesu ke aləyohilaa paɣalə. Na í yəyətɪ kuyəyətɪ na aləyaa se, na í waa kutəntvnaa təna tətə. ¹⁷ I lapa mpv si pé la nti Iso kuyəyətɪtɪ teləsvlv Isayii ka yəyətəa tə si: I ləsa tá icantv na í lə, na í mv ta kutəməŋ.

Yesu tənyuvv nyullaa

(Luku 9:57-62)

¹⁸ Yesu ná samaa kotina-i, ilena í tə-wə si pá təsi tənku na waalı. ¹⁹ Ḿpɔyó Iso Təm sɛyəsəlv nəyɔlv i krətəna Yesu na í tə si: Tacaa, maa tənyəyi-ŋ nyá təpote təna taa.

²⁰ Yesu cə Iso Təm sɛyəsəlv inu si: Səŋ wəna i lona na suması wəna si tana. Ama Yulv Pəyaya má, ma feina nyuvv tətule mayamaya.

²¹ Tənyaya Yesu ifalaa taa nəyɔlv ná təma-i si: Tacaa yele na má polo na má pi ma caa na pécó.

²² Ilena Yesu cə-i si: Təŋi-m na í yele na sətəa pi pa sətəa.

Yesu həesvuv ke kacuculaya

(Maləki 4:35-41; Luku 8:22-25)

²³ Ḿpɔyó Yesu na i ifalaa pa svu kpulvuvv taa. ²⁴ Tənyaya heelim səsəəm kula tənku təɔ na lvm hola waasəyi kpulvuvv. Ama pə pamna Yesu tooki. ²⁵ Ḿpɔyó i ifalaa polaa na pá feesi-i na pá təmi-i si: Tacaa, ya-tv, tə lepaya.

²⁶ Ilena Yesu cə i ifalaa si: Pepe təɔ ké səyəntv kraa-me? I tá te Iso na mə taa na pə təɔ suwe? Ḿpɔyó i kulaa na í kaləna heelim na lvm, na pə təna pə həe təli. ²⁷ Ilena piti kpa pa təna na pá pəsəyi si: Aweyə inə inu na pé kpeŋna heelim na tənku lvm na pə nukəna-i?

Alɔyɔhilaa naale na afanaa pa tɔm

(Maləki 5:1-20; Luku 8:26-39)

²⁸ Yesu tesa tenku kuten j lɛŋku tɔɔ kɛ Katalee nyɔma tetu taa. Ilena apalaa naale luna pɔlaan taa na pɔ sɛŋɔyi-i. Apalaa mpe paa hii alɔyaa kɛ, na pa nyan we sɔyɔntu. Yɔlaa cɔlaya pa mpaav ŋkyu. ²⁹ Tɔnaya pa suv kiisuyu si: Iso Pɔyalu, ta na-ŋ suwe? N kɔma si n tɔyi-tɔyɔ wahala na pɔ waatu maɣamaɣa ta tata?

³⁰ Pɔ pamna afanaa kalɛku sɔsɔv nakuli ku we pɔ cɔɔ tɔna na ku tuliyi.

³¹ M'pɔyɔ alɔyaa wiina Yesu si: Ye n kɔ tɔyɔntu-tu, ye le na tɔ suv afanaa kalɛku kɔnɛ ku taa.

³² Yesu cɔ-we si: I polo. Ilena pɔ se apalaa naale inu i waali na pɔ tɛna afanaa taa. Ilena afanaa tu casɔle kɛ yem kɛ kpakpaa, na pɔ tii kalakala na pɔ tu lum na pɔ si.

³³ M'pɔyɔ afanaa tiikilaa nɔ loma kpakpaa na pɔ polo icate taa, na pɔ keesi pɔ tɔna mpi pɔ lapa tɔ, na isɔna alɔyaa mpe pa tɔm lapa tɔ. ³⁴ Tɔnaya icate nyɔma tɔna luwa si pa sɛŋɔyi Yesu. Pa na-i, ilena pɔ tɛki-i si i lu pa tetu taa.

9

Yesu waasvɔv kɛ kutɔŋ kutvulvɔv tu

(Maləki 2:1-12; Luku 5:17-26)

¹ Yesu suv kpulvɔv na i tɛsi tenku na i polo i maɣamaɣa i icate taa. ² M'pɔyɔ pa kɔna-i kutɔŋ kutvulvɔv tu na i hɛnta i kpatɔle tɔɔ. Yesu nawa apalaa mpe pa naani, ilena i heeli kutɔntu si: Ma pɔyalu, tɔki nyɔ ti, nyɔ isayatu husaa.

³ Tɔnaya Iso Tɔm sɛyɛsɔlaa napɔli pa huv pa taa si: Apalu inɛ i kpakɔyi i ti na i keesɔyɔna Iso.

⁴ Yesu nyɔmɔ nti pa huvki tɔ, ilena i pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ kɛ i huvki huvɛɛ asayɛɛ kɛ mpɔ? ⁵ Na nti tɔ yɔyɔtvɔv kɔla tɔlɛv: Nyɔ isayatu husaa, yaa Kuli na n tɔ? ⁶ Tɔv, maa hɔli-me si Yulu Pɔyaya mɔ, ma pɔsɔyi na mɔ husi isayatu kɛ atɛ cɔnɛ.

Tɔnaya Yesu tɔma kutɔntu si: Kuli na n kpaɣa nyɔ kpatɔle na n kpe.

⁷ M'pɔyɔ apalu inu i kulaa na i kpe. ⁸ Samaa nɔ mpɔ, ilena sɔyɔntu kra-we. Na pɔ san Iso kɛ mpi pɔ tɔɔ i ha yɔlaa kɛ pɔsvɔv ŋku ku taka kɛ mpɔ tɔ.

Yesu yaav kɛ Matiyee

(Maləki 2:13-17; Luku 5:27-32)

⁹ Yesu lu tɔna na i tɛki, ilena i na apalu wei pa yaa si Matiyee tɔ, na i caya lampuu tɔmɔlɛ. Ilena i yaa-i si: Kuli na n tɔŋi-m.

Tɔnaya Matiyee kulaa na i hu Yesu waali.

¹⁰ Yesu na i ifalaa na lampuu mɔlaa na asayaa pɔyale pa kpɛnta Matiyee tɛ na pɔ tɔki. ¹¹ Falisanaa na mpɔ, ilena pɔ pɔɔsi i ifalaa si: Pepe tɔɔ kɛ mɔ caa na lampuu mɔlaa na yɔlaa asayaa pa kpɛntɔyi na pɔ tɔki?

¹² Yesu nu pa kuvɔɔsvɔv, ilena i cɔ si: Pɔ taya alaafɔya nyɔma nyulɔyɔna fetaa. Ama kutɔntunaa kɛ. ¹³ Pa ŋmaawa si: Kupantv kɛ ma sɔlaa, pɔ taya kɔtasi. I polo na i pɛki ŋmaatv tɔm tɔnɛ tɔ huvɛɛ. Mpi tɔ, ma kɔmaya si ma yaaki asayaa, pɔ taya kupama.

Yesu keesvɔv kɛ nɔhɔkvɔv tɔm

(Maləki 2:18-22; Luku 5:33-39)

¹⁴ M'pɔyɔ Iso Lum Solv Yohaani ifalaa kpɔtɔna Yesu na pɔ pɔɔsi-i si: Pepe tɔɔ kɛ ta na Falisanaa tɔ hɔkɔyi nɔɔsi na nyɔ ifalaa u laki mpɔ?

15 Ilena Yesu cə-we si: I ká pəsi na í la na akpayalv taapalaa wee lahwakəlle taa na í na-we pá wee? Aai, pəle pə fei lapv ke paa pəcə. Pu kəə na pə keesi kuyaku nakvli, ilena pá ləsi-i pa hekv. Pəleye paa həkə nəsı.

16 Nəyolv fei wei i ka tə i wontuyv kəpənuyv na saaliya kufalaya tə, pə taya pulv təə, saaliya nke kaa hə-kv na rúbógv kəli usu kv wee tə. 17 Pəcə nəyolv kaa suu solum kufam ke solum hulur kəpəh taa, təfə hulur ká ya na solum ti na hulur náa wakəli yem. Ama hulur kufar taa ké pa suuki solum kufam, ilena pə təna pə caya teu.

Yailu pəelə na alv təyollv pa təm
(Maləki 5:21-43; Luku 8:40-56)

18 Yesu təhna-weye təm təneye heeluyv, ilə Yuta nyóma səsə nəyolv i kəmayale, na í hoti Yesu nəəhe tē na i tə si: Ma pəelə hee nəəhəə, kəə na í tənı nyá nıh ke i təə, i ká hiki weesuyv.

19 M'pógv Yesu na i ifalaa pa kulaa na pá təhı-i.

20 M'pógv alv nəyolv, wei hatoo pısi naanvwa na naale taa i təhna təyolvuyv na pá we-i toh tə, i kəpətəna Yesu na i waali təə, na í tokina i capa ntompəle.

21 M'pı tə, alv inı i ka tv i taa ké si: Ye ma pəsaa na má tokina paa Yesu capa mayamaya pı waa-m.

22 Tənaya Yesu pəsə i waali na í na-i na í təmı-i si: Taa nyá, n tēma İso na nyá taa təyə pə waasa-ıh ma pu.

Tənaya pə waa-i kpakpaa ke tənə inı.

23 Yesu tala İso təsəele səsə inı i təyaya taa na í mayana həsi hulla na samaa kəkəte. 24 M'pógv i təma si: I lu cənə, pəeliya ta si. Ama ka too kvtoə ké.

M'pógv pa wəhə-i. 25 Pa tēma samaa ke ləsvyv, ilena Yesu svv nah taa, na í təkı pəeliya nıh taa na ká kvli. 26 M'pógv pə təm yawa pa tetv təna taa.

Yesu waasvyv ke yvlmāa naale

27 Yesu lu təna na i tēeki na í tala tiili, ilena yvlmāa napələyı naale tv i waali na pá kiisiyı si: Tafiiti Pəyaya nyəni tá pətətəle.

28 Yesu tala təyaya taa, ilena yvlmāa mpe pá kəpətəna-i. Tənaya i pəssa-we si: I tēma-m na mə taa si ma pəsəyı na má la mpu?

Ilena pá cə-i si: Ee, Taca.

29 M'pógv Yesu tokina pa ise na í tə si: Pə la usu í tēma mə taa tə.

30 Ilena pa ise kuli. M'pógv Yesu kpaala-we na toh si: Təv, í taa yelev na nəyolv nu yoo.

31 Ama pa luwa na pá yası Yesu təm ke tetv təna taa.

Yesu loou ke iləyov kamumuka

32 Pəle pa lu m'pógv kpakpaa, ilena pá kəna Yesu ke iləyohilu kamumuka.

33 Tənaya i təyəna iləyov, na kamumuka svv yəyətuyv ke kpakpaa. Piti kpa samaa na pá təh si: Tə ta keesita isəntəyə İseyeli tetv taa.

34 Ama Falisanaa ná təma si: Aləyaa wulav toh ke i təyənəyəna aləyaa lələa.

Samaa pətətəle kpa Yesu

35 Yesu cəkəyā acalē na acalisi təna na í seyesəyı Yuta nyóma təkotilenaa taa. Na í lakı waasv ke İso Kawulaya Laapaalı Kvpəh təm. I waakaya kvtəməh təna na acamaa təna. 36 Yesu nyənaya samaa na pətətəle kpa-i. M'pı tə, yələa panə pa kawayā, pa feına apalvtv. Pa nəyəsəna heeh wei i feına tiikilu tə. 37 Tənaya i heela i ifalaa si: Kvmtv təwə səsəm. Ama kvntaa fei payale.

38 İle í wiina kvmtv tv si i səsı kvntaa ke i kvmtv taa.

10

Yesu ifalaa hāla

(Malāki 3:13-19; Luku 6:12-16)

¹ M̄p̄ȳḡ Yesu yaa ɪ ifalaa naan̄wa na naale ke ɪ kɪŋ, na ɪ ha-wɛɣe p̄əsv̄ȳv̄ sɪ p̄á t̄əɣ̄nɪ alɔɣaa na p̄á waa kut̄əm̄əŋ t̄əna na acamaa t̄əna. ² Tillaa m̄p̄e pa naan̄wa na naale h̄əla nt̄ə. Kanc̄aal̄aya nȳəŋ nt̄é Sim̄əŋ wei pa yaa sɪ Piȳe t̄ə, na ɪ neu Ant̄əlu, na Sepetee p̄əyalv̄ Saaki na ɪ neu Yohaani, ³ na Filipo na Paatelemii, na Tomaa na lampuu muɓv̄ Matiyee, na Aləfe p̄əyalv̄ Saaki na Tatee, ⁴ na Seloti tv̄ Sim̄əŋ, na Yutaasi Is̄əkaleeu wei ɪ tv̄ Yesu ke ɪ kolontunaa niŋ taa t̄ə.

Yesu tillaa naan̄wa na naale tiluȳu

(Malāki 6:7-13; Luku 9:1-6)

⁵ Yesu tila ȳəlaa naan̄wa na naale ɪnɪ na ɪ sɛɣe-sɪ-we sɪ: ɪ taa polo tetv̄ nti t̄ə ta ke Yuta nȳəma nȳəntv̄ t̄ə t̄ə taa, ɪ taa sv̄v̄ Samaliɪ acalɛe taa. ⁶ Ama ɪ polo Is̄eyeli nȳəma m̄p̄a pa lep̄a ɪsu heen̄ t̄ə pa c̄əɓ. ⁷ ɪ k̄á lakɪ waasv̄ na ɪ heeliyi m̄ə m̄p̄aav̄ taa sɪ: Is̄ətaa Kawul̄aya w̄ɔsa kant̄e. ⁸ ɪ waa kut̄ənt̄ənaa, na ɪ feesi s̄ətaa, na ɪ waasɪ asilima kut̄əŋ nȳəma, na ɪ t̄əɣ̄nɪ alɔɣaa. M̄ə hika faalaa ké, ɪ ha t̄ət̄əɣ̄ faalaa. ⁹ ɪ taa tv̄ m̄ə sip̄anaa taa ké liȳitee, paa nna. ¹⁰ ɪ yeɓe m̄ə m̄p̄aav̄ hul̄uŋ. ɪ taa t̄əni tokonaa, ɪ taa lɛe nt̄əŋkpala, ɪ taa t̄əki kp̄át̄ȳḡ. M̄pi t̄ə, t̄əml̄e latv̄ na ɪ cal̄əsv̄ȳv̄ ké.

¹¹ Ye ɪ sv̄v̄ ɪcate yaa ɪcaliya nak̄əli ka taa, ɪ p̄ɛkɪ wei ɪ luɣu wɛɛ sɪ ɪ k̄á mv̄-mɛ t̄ə, na ɪ caya t̄əna hal̄əna m̄ə t̄ɛɛv̄. ¹² Ye ɪ sv̄v̄ t̄əyaya nak̄əli ka taa ɪlɛ ɪ t̄ə sɪ: Is̄ə ɪ ha-mɛɣe alaaf̄əya. ¹³ Ye t̄əyaya ŋk̄e ka nȳəma ɪ mv̄-mɛ, pu la-wɛ ɪsu ɪ kooluȳu t̄ə. Ama ye pa kisa-mɛ, m̄ə koolee ɪ m̄əli m̄ə t̄ə. ¹⁴ Ye pa kisa-mɛɣe muɣv̄ yaa m̄ə t̄əm̄ nuw̄ ke t̄əyaya nak̄əli yaa ɪcate nat̄əli t̄ə taa, ɪ lu na ɪ k̄piisi-wɛɣe m̄ə n̄əɔh̄eɛ m̄əsv̄ȳv̄ na ɪ t̄ɛɛ. ¹⁵ Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo maa c̄es̄əɣɪ, S̄ət̄əm̄ na K̄əm̄ə tetv̄ kaa na wahala ke H̄v̄ɓl̄e wule na p̄ə k̄əli ɪcate ŋt̄é.

Wahalanaa m̄p̄a paa k̄əɓ t̄ə

(Malāki 13:9-13; Luku 21:12-17)

¹⁶ ɪ nȳəni, ma tiliyi-mɛ ɪsu heen̄ ke s̄əns̄əm̄əŋ h̄ekv̄. ɪ la layatv̄ ɪsu tom̄aa, na t̄əp̄amm̄ ɪsu alukukunaa. ¹⁷ ɪ la laakali, ȳəlaa k̄á yaa-mɛɣe puloonaa taa. Paa ma-mɛɣe akpat̄eɛ ke Yuta nȳəma t̄əkotilenaa taa. ¹⁸ Paa yaa-mɛɣe n̄əɔs̄ɪ ke tetv̄ t̄ək̄əlaa na awulaa s̄əsa pa kɪŋnaa ke ma t̄ə. ɪlɛna p̄əc̄ó ɪ h̄óli ma t̄əm̄ tampana ke pa na m̄p̄a pa ta ke Yuta nȳəma t̄ə pa ɪsent̄aa. ¹⁹ Waatv̄ wei paa pona-mɛɣe puloonaa taa ké m̄p̄v̄ t̄ə, ɪ taa n̄əɣ̄əsi nti ɪ k̄á ȳəɣ̄tɪ na ɪs̄əna ɪ k̄á ȳəɣ̄tɪ-tɪ t̄ə. P̄ə waatv̄ ɪ talaa, pu tv̄ m̄ə luuŋ t̄ɛɛ ké kp̄akp̄aa ke nti ɪ k̄á ȳət̄əti t̄ə. ²⁰ M̄pi t̄ə, p̄ə t̄aya m̄ə kɪŋ ke m̄ə kuȳəɣ̄ət̄ətv̄ ka luna. Ama m̄ə Caa Feesuȳu k̄á ȳəɣ̄t̄əna na m̄ə n̄əɔs̄ɪ.

²¹ Ȳəlaa k̄á k̄əli na p̄á h̄óli pa taalv̄naa yaa pa newaa sɪ p̄á kv̄-wɛ. C̄ɛc̄ɛnaa k̄á la pa piya ke m̄p̄v̄ t̄ət̄ə. Piya s̄əle sɪ k̄əli sɪ nȳəma t̄ə sɪ p̄á kv̄-wɛ. ²² Ȳəlaa t̄əna taa k̄á kp̄ana-mɛɣe ma t̄ə. Ama wei ɪ nyaya ap̄alv̄tv̄ na ɪ tala t̄ənyaya, p̄əntv̄ nȳəv̄v̄ ke pu ya. ²³ Ye p̄ə k̄əma na p̄á tv̄-mɛɣe k̄ənȳəŋ ke ɪcate nat̄əli t̄ə taa, ɪ se na ɪ polo lɛnt̄e taa. Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo maa c̄es̄əɣɪ, ɪ kaa t̄ɛ Is̄eyeli acalɛe ke c̄əɓv̄ na p̄əc̄ó Ȳəlv̄ P̄əyaya má ma k̄əɓ.

²⁴ T̄əml̄e kp̄ɛl̄əm̄əlv̄ ta k̄əli ɪ hullv̄. P̄əc̄ó ifalv̄ n̄əɣ̄əlv̄ ɪ f̄eɪ wei ɪ k̄əla ɪ caa t̄ə. ²⁵ Ye p̄ə lap̄a t̄əml̄e kp̄ɛl̄əm̄əlv̄ ɪsu wei ɪ h̄óliɣ̄i t̄ə, p̄ə maȳanaa ké. Na ye p̄ə lap̄a ifalv̄ ɪsu ɪ caa p̄ə maȳanaa t̄ət̄əɣ̄. Pa ta kisi t̄əyaya Caa ke tv̄sv̄ sɪ Pesepule, kac̄əŋfana t̄əyaya nȳəma na?

Isə seu təm
(Luku 12:2-7)

²⁶ Ye mpv ɔɛ, í taa nyana yɔlaa. Pə təna mpi pə ɔmɛlaa tɔ, ɔsu pə tɛma na pə kuli pə tɔɔ. Pə təna mpi pə lapa mukaya tɛ tɔ, ɔsu pa tɛma na pá nyi-wi. ²⁷ Pə tɔɔ ké təm nti ma ɔmɛsəxi na má heeliyi-mɛxe ahoɔ tɔ, í kpaali-təyi ilim taa. Na nti pa wɛlɛta mə ɔkpaɔɔ taa tɔ, í kpaali-ti na nəɔɔ sɔsɔya. ²⁸ Í taa nyana mpa pa pəsəxi na pá ləsi yulw weesuɔu tike, na pə waali paa pəsəxi pulw tɔ. Ama í se Isə, ɔni í pəsəxəna na í ku yulw. Pəyele í pəsəxi na í tɔ-ɔ tənnaasəle sɔsɔle taa. ²⁹ Pə taya sumɔwɔwɔnaa naalexe pa pɛɛtəyi santii kolum taa? Pəyele kolum nyuɔv ɔ leki na pə tá luna mə Caa kin. ³⁰ Mpɔv ɔni tɔtəɔ na mə nyuɔv taa nyɔɔsɔ, Isə nyəma sɔ təna sɔ nyuɔv ké. ³¹ Ye mpv í taa nəɔɔsɔ. Í kəla sumɔwɔwɔnaa tɛcaɔcaɔa.

Yesu Kilisiti mɔɔv yaa í kisuyu
(Luku 12:8-9)

³² Ye yulw ta ɔmɛsɔ sɔ í ké ma nyəɔ, ma mayamaya maa tisi ma Caa wei í wɛ ɔsɔta tɔ í ɔsentaa sɔ pɔntu ké ma nyəɔ tɔtɔ. ³³ Ama wei í kɔpɛsa yɔlaa ɔsentaa sɔ í ta nyi-m, ma mayamaya maa tɔ ma Caa wei í wɛ ɔsɔta tɔ í ɔsentaa sɔ ma ta nyəmi-ɔ tɔtɔ.

Yəlaa fayaw kɛ Yesu tɔɔ
(Luku 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Í huɔv sɔ heesuɔv kɛ ma kəna antulinya taa? Aaɔ, yooɔ kɛ ma kənaa. ³⁵ Ma kəmaɔa sɔ ma yooɔsiyi ɛɛɛ na í pəyaya, na pɛɛlɔ na í too, na poolu na paɔɔ alv nyəɔ. ³⁶ Yulw təyaya nyəma mayamaya ká pəsəna í kolontunaa.

³⁷ Ye wei í sɔɔləyi í caa yaa í too na pə kəli ma, í ta tala í la ma ifalv. Na ye wei í sɔɔləyi í pəyalv yaa í pɛɛlɔ na pə kəli ma, í ta tala í la ma ifalv. ³⁸ Ye wei í ta səɔli í səm tesika na í təɔni-m, pɔntu kaa pəsi na í la ma ifalv. ³⁹ Wei í nyəna í weesuɔu tɛcututu, í tɛɔna səpɔ. Ama wei í lapa í təyi awusa kɛ ma tɔɔ, pɔntu ká hikina weesuɔu.

Cele kasɛɛsɔ
(Maləki 9:41)

⁴⁰ Ye wei í mv-mɛ, maya í mɔwa. Na ye wei í mv-ma, pɔntu mv wei í tila-m təɔɔ. ⁴¹ Ye wei í mv Isə kɔyɔɔtɔtɔ tɛləsɔlv nəɔɔlv sɔ í ké Isə nyəɔ tɔ pə tɔɔ, pɔntu ká hiki kasəyaya ɔka Isə kɔyɔɔtɔtɔ tɛləsɔlv ká mv tɔ. Na ye wei í mv yulw wei Isə nyənəxi kɔpaɔ tɔ sɔ í ké kɔpaɔ tɔ pə tɔɔ, pɔntu ká hiki kasəyaya ɔka paa ha yulw kɔpaɔ tɔ. ⁴² Tampana kɛ má, ma heeliyi-mɛ, wei í ha ləm sasala anɛ a mayamaya kɛ piya sənɛ sɔ taa nakəli kɛ ka ké ma ifalv tɔ pə tɔɔ, pɔntu kaa laɔ pə kasəyaya.

11

Isə Lvm Səlv Yohaani tiluyi kɛ Yesu kin
(Luku 7:18-35)

¹ Yesu tɛma í ifalaa naanɔwa na naale kɛ pə tənaya kɛsuɔv kɛ mpv, ɔlɛna í kulɔ təna na í tɛɛ sɔ í sɛyɛsəyi na í laki waasv kɛ acalɛ taa.

² Lvm Səlv Yohaani wɛ saləka taa na í nu pa yəɔtəyi nti nti Kilisiti laki tɔ pə təm. ɔlɛna í tili í mayamaya í ifalaa taa napəli, ³ sɔ pá pəɔsɔ-ɔ sɔ: Nyayalɛ wei í təm paa təma sɔ í ká kəɔ tɔ, yaa nəɔɔlv wɛɛ í kəɔ tə taɔ ɔɔ ɔɔ.

⁴ Mɔpɔyú Yesu ɔ-wɛ sɔ: Í polo na í kɛɛsɔ Yohaani kɛ nti í nukɔ na nti í naaki tɔ sɔ, ⁵ yulwmaa naaki, kaakalası təɔ, na tənuyv tɔɔ asilima kɔtəɔ nyəma

naaki nyuuy, ntamaa nukki, sɔtaa ná feŋ. Pécó konyɔntɔnaa ná tɔŋna Laapaali Kɔpaŋ ke nuu. ⁶Wei i naani kaa lu ma tɔɔ tɔ pɔntu nu lelenj ké.

⁷Yohaani ifalaa mpe pa kɔma na pá kpe, ilɛna Yesu sɔv samaa ke Yohaani tɔm pɔɔsɔv sɔ: Pepeye í ka pola wɔlaya tetu taa ké nav ye? Heelim makɔ na pɔ cɔyitiyi sɛsɛncanɔ ŋka tɔ? Anɔ pɔ taya tɔle. ⁸Ile pepe nav ke í polaa? Yaa yulv wei i suu kacɔka wontu tɔ? Tɔv mpa pa suuki kacɔka wontu tɔ awulaa tɛɛsi taa ké pele pa weɛ. ⁹Ile pepe maɔamaɔa ke í ka tu pola nav? Yaa Isɔ kɔyɔɔtɔtu telɛsɔlv nɔɔlv? Tampam, Isɔ kɔyɔɔtɔtu telɛsɔlv ké. Halɔ ma heeliyi-me sɔ i tu kɔla mpɔ. ¹⁰I tɔm ke pa tu ŋmaawa Isɔ Tɔm taa sɔ: Nyɔni, ma tillu ntɔ ma telɛsɔɔi nyá nɔɔ tɔɔ, sɔ í tayanɔ nyá mpaav na í kɔŋ. ¹¹Ma heeliyi-meɔe tampana sɔ, yulvpiya tɔna taa nɔɔlv fei wei i kɔla Isɔ Lum Sɔlv Yohaani tɔ. Ile paa na mpɔ isɔtaa Kawulaya taa sɔkpelu maɔamaɔa tɛɛ-i. ¹²Haɔo pɔ kpaɔav waatu wei Isɔ Lum Sɔlv Yohaani lakaya waasv na pɔ tana sanɔ tɔ, isɔtaa Kawulaya hikuyu ké isɔle kɔsɛemle tɔm ké. Na mpa pa sɛɛsa isɛ tɔ mpe pa hikiɔina-ke. ¹³Isɔ kɔyɔɔtɔtu telɛsɔlaa tɔna na Moisi kɔsɛsɔtu kpaala Kawulaya ŋke ka tɔm, halɔna pɔ tala Yohaani kɔnte. ¹⁴Ii caa ma tɔm muɔv tɔɔ, tɔfɔ ma heeliyi-me sɔ Yohaani inɔɔɔle Ilii wei paa tɔma sɔ i ká mɔli tɔ. ¹⁵Ye í ké nulaa í nu.

¹⁶Pepeye maɔ kɛsɔna kufalanj yɔlaa panɛ? Pa nɔɔsɔna ké isv piya cakɔvɔv kataasi taa na sɔ tɔŋ tɔma sɔ: ¹⁷Anɔ tɔ mpa-meɔe sɔo sɔ í paa, na í kisi. Pécó tɔ wii sɔm wula, pɔ ta ce mɔ lanɔ na í wii. ¹⁸Tɔv, Yohaani ná kɔma, u tɔki, u nyɔɔki sɔlvɔm, na pá yɔɔtɔyi íle sɔ i ké ilɔɔhilu. ¹⁹Yulv Pɔyaya má, ma kɔma na má tɔki na má nyɔɔki, ilɛna pá tayanɔɔi maɔa tɔm tɔtɔ sɔ ma ké hilitu na sɔlvnyɔɔlv. Aaiyee sɔ lampuu mɔlaa na asaya pa ceu ké. Ama Isɔ layatu hula pɔ teu.

*Yesu kalɔnav ke acalɛɛ
(Luku 10:13-15)*

²⁰Mpɔyó Yesu sɔv acalɛɛ nna a taa i wiisa piti tɔma paɔale lapv tɔ a nyɔma ke kalɔnav na tɔŋ. Mpi tɔ, pa ta layasɔ tɔnte. I tɔma-weye sɔ: ²¹Hai, Colasɛŋ nyɔma me, mɔ tɔm we waiyo. Hai Petesaita nyɔma me, mɔ tɔm we waiyo ké. Piti tɔma nna pa lapa-yeɔe mɔ heku taa tɔ, ye isv isɔntɔ Tiii na Sitɔŋ pa acalɛɛ taa ke paa lapa-ye, isɔntɔ paa tɔma suuu ke lɔyaya wontu isv fɔlɔtɔnaa taka na pá pɔli pa tɔɔ ké tɔlvma sɔ pɔ hólí sɔ pa caa pa layasɔ tɔnte. ²²Pɔ tɔɔ ké ma heeliyi-me sɔ paa hólí suulu ke Tiii na Sitɔŋ acalɛɛ nyɔma ke Hvɔle kɔyakv wule na pɔ kɔli-me. ²³Pɔ kaasɔvɔv Kapɔnahum nyá tɔ, n hvɔv sɔ n ká pu na í kalɔsɔna haɔo isɔtɔnvɔv na? Ama paa tisi-ŋ ké tɔfe ke tuu tɔnaasɔle sɔsɔle taa. Pɔ taya pulv piti tɔma nna pa lapa nyá taa tɔ. Ye Sɔtɔm ke paa lapa-ye, isɔntɔ i ka tapɔna sanɔ. ²⁴Pɔ tɔɔ ké ma heeliyi-me sɔ paa hólí Sɔtɔm ke suulu ke Hvɔle wule na pɔ kɔli-me.

*Yesu kinj heɛsvɔv tɔm
(Luku 10:21-22)*

²⁵Waatu inɔɔi Yesu yɔɔtɔaa sɔ: Hai, ma Caa, isɔtaa na atɛ pɔ tv, ma sɛɛ-ŋ. N ŋmesa tɔm tɔneye layatvnaa, ilɛna í kuli-tɔyi piya. ²⁶Ma Caa, pɔpɔtv fei ma sɛɛ-ŋ. Nyá inɔ nyá luɔv tu lapɔna mpɔ.

²⁷Ama ma Caa cɛla-m pɔ tɔnaya. Ye pɔ taya ma Caa tike nɔɔlv ta nyi Pɔyalv. Na pɔ taya Pɔyalv tike, nɔɔlv ta nyi Cɛɛ tɔtɔ. Anha, ye Pɔyalv nɔkɔna sɔ i hólíyi wei pɔ paasi.

²⁸Me mpa i kawa na má sɔɔla nu-me tɔ, mɔ tɔna í kɔɔ ma cɔlv na má yeke na í heɛsi. ²⁹I yeke na má tɔki-meɔe teu na má sɛɛsi-meɔe ma layatu. Pɔ taya

pulv tɔɔ, ma wɛna suulu na mǎ wɛ tɔpamm, na mǎ maɣamaɣa í kǎ hɛɛsi.
³⁰ Mpi pǎ tɔɔ tɔ, ye ma tǎka-mɛ í nukɪ leleŋ kǎ, na sǎɣɔla nna maa sukɪ-mɛ tɔ
 a fɛi yuŋ.

12

Yesu kele kuyaku kuhɛɛsuyv tu
(Malaki 2:23-28; Luku 6:1-5)

¹ Pǎ waali kǎ Yesu tɛɛkaɣana tɔɣɔnaɣa pee taale natɛli tǎ kin kɛ kuyaku
 kuhɛɛsuyv nakuli kv wule. Mǎpǔɣú nyɔɣɔsi kpa ɪ ifalaa, ɪlena pá suv tɔɣɔnaɣa
 pee pɛlɔɣv na pá tǎki. ² Falisanaa ná mpv, ɪlena pá yɔɣɔtɪ-ɪ si: Nyɛni, nyǎ
 ifalaa lakuyv mpi pǎ fɛi lapv kɛ kuyaku kuhɛɛsuyv wule tɔ yee?

³ Tǎnaɣa Yesu cɔ-wɛ si: Ye mpv í tá kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyɔɣɔsi
 pu í na mpa paa wɛ ɪ cɔlɔ tɔ? ⁴ ɪ suv ɪsɔ tǎɣaɣa taa na í kpaɣa potopotonaa
 mpa paa su ɪsɔ tɔ na í na ɪ yɔlaa pá tǎɣɔ. Pǎyele potopotonaa ɪsu mpv tá kǎ
 mpa yɔlaa tǎna ka tǎɣɔ tɔ. Ama kǎtǎlaa tike ka wɛnna mpa si pá tǎɣɔ-wɛ.
⁵ Yaa í ta kala Moisi Kusɛsuto taa si kǎtǎlaa ta nyɪ kuyaku kuhɛɛsuyv kɛ waatu
 wei pa tǎŋna tǎmlɛ lapv kɛ ɪsɔ tǎsɛɛle taa tɔ. Pǎyele nɔɣɔlv ɪ nyǎnǎɣɪ-wɛ ɪsu
 pa wakǎlǎɣɪ-kv. ⁶ Ma heeliɣɪ-mɛ si pulvpu wɛ cǎnɛ na pǎ kǎla ɪsɔ tǎsɛɛle. ⁷ Pa
 yɔɣɔta ɪsɔ Tǎm taa si: Kvpantv kɛ ma sǎɔlaa, pǎ tǎɣa kǎtasɪ. Ye í ka cɛkǎna tǎm
 tǎnɛ tǎ hɔwɛɛ í taa tv yɔlaa panɛɣɛ kvpǎntvɣv kɛ yem kǎ mpv. ⁸ Yulv Pǎɣaɣa
 maɣale kuyaku kuhɛɛsuyv Sɔsɔ.

Nkpalǎkpekaya tu
(Malaki 3:1-6; Luku 6:6-11)

⁹ Yesu lu tǎna, ɪlena í suv Yuta nyǎma tǎkotile natɛli tǎ taa. ¹⁰ Pǎ pamna
 nkpalǎkpekaya tv nɔɣɔlv ɪ ka wɛ tǎna. Mǎpǔɣú mpa paa wɛ tǎna tǎ pa caakaya
 pa hiki timpɪ paa waana Yesu tɔ. ɪlena pá pǎɔsi-ɪ si: Ta mpaav taa, paa waasi
 yulv kɛ kuyaku kuhɛɛsuyv wule yaa ɪsǎna?

¹¹ Tǎnaɣa Yesu pǎɔsa-wɛ si: Mǎ taa awe wɛna heu kvlvm tǎkɔŋ na heu ɪni
 í hoti pǎpǔɣú sɔsɔɔv nakuli kv taa kǎ kuyaku kuhɛɛsuyv wule, na í yele-ɪ lǎsvɣv
 si pǎ kǎ kuyaku kuhɛɛsuyv? ¹² Na yulv na heu kɛ wɛ? Tɔv, ye mpv pa pǎsǎɣɪ
 na pá waasi yulv kɛ kuyaku kuhɛɛsuyv wule mɛɛ.

¹³ ɪlena Yesu tǎ nkpalǎkpekaya tv ɪni si: Tɔv, loosi nyǎ niŋ.

Nkpalǎkpekaya tv loosa ɪ niŋ, ɪlena ɪ niŋ mǎli teu tǎmammam ɪsu lǎlǎŋ.
¹⁴ Tǎnaɣa Falisanaa polaa na pá caɣa na pá maɣasi ɪsǎna paa la na pá kv Yesu
 tɔ.

ɪsɔ tǎmlɛ tv lǎsvɣv tǎm

¹⁵ Yesu nu mpv, ɪlena í se tǎna na yɔlaa paɣale tǎŋɪ-ɪ. Ntɛna í la na pa tǎna
 mpa paa kǎ kvtǎntɔnaa tǎ pá hiki alaafɔya. ¹⁶ Ama ɪ kpaala-wɛɣɛ teu si: ɪ taa
 yele na pá nyɪ ma tɔɔ. ¹⁷ Pǎ lapa mpv si pǎ la nti ɪsɔ kvɔɣɔtɔtv telǎsulv ɪsayii
 ka yɔɣɔtvɣv tǎ si:

¹⁸ ɪsɔ yɔɣɔtaa si,

ma tǎmlɛ tv wei ma lǎsaa tǎɣɔlv.

Wei ma sǎɔlaa na ma laŋle hɛɛna sǎsɔm tɔ.

Maa tv ma Feesuyv kɛ ɪ taa.

ɪ ka heeli hvɔnav tǎm kɛ piitimnaa.

¹⁹ ɪ na nɔɣɔlv pa kaa yoo.

Pǎyele pa kaa nu ɪ tǎŋ.

Pa kaa na-ɪ na í laki faaci kɛ

samaa taa kɛ ɪcate patǎma taa.

20 I kaa tteesi isəkpuluyv tu isəle ke nanhtuyv.

I kaa tteesi teesuyu ke fətəla

wei i kəkə təhna fiyinuyu tə.

Haləna í te siyisuyu təm nyuyv ke kusuyv.

21 Katenə təna yəlaa ká tekiyi-i.

Yesu cəv ke i təm tvlaa

(Maləki 3:22-30; Luku 11:14-23)

22 Mpróyó pa kəna Yesu ke iləyəhili wei u naaki pəyele u yəyətəyi tə. Ilena Yesu la na í suv yəyətuyv na nav. 23 Mpróyó piti kra yəlaa təna na pá tə si: Yaa Tafiti Pəyalv inəyəle?

24 Ama Falisanaa ná kəma na pá nu mpv, lena pá tə si: Aləyaa səsə wei pa yaa si Pesepule toh ke apalv inə i təyənəyənə aləyaa ləmpa.

25 Yesu ná cəkəna pa taa hūwəe, lena í tə-we si: Ye kawulaya í wəe na ka taa yəlaa fei nəyə kuləmaya, nənəə ka yawaaya. Na icate í wəe na tə taa yəlaa yaa ye təyaya wənna na ka taa nyəma fei nəyə kuləmaya, nənəə ka yawa.

26 Ye Satanu təyənəyi i ti, ilə pə we isu i kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike nté. Na saa inu i kawulaya nyuyv nté ka isəna? 27 Ye iləyov Pesepule toh ke ma lookina aləyaa isu mə huukuyv tə, ilə awe toh ke mə pəyalaa ná lookina pa nyəma? Tənaaya mə pəyalaa mpe pa maɣamaaya paa kəna mə təm. 28 Ama ye Isə toh taa ké ma lookina aləyaa, ilə Isə Kawulaya we mə tee mə tee ké.

29 Nəyəlv kaa pəsi na í suv yulv tohtv təyaya si i kuuki i wontu na í ta temu-i ηmusi ke həkuyv. Ama i kraa-i ké na í həkə təkənkeh na pəcó í suv wontu kuuu ke təyaya taa.

30 Wei i fei ma təə tə, pəntv ké ma kolontu ké. Na wei u səhna-m təəsyv tə i yaasəyi ké. 31 Pə təə ké ma heeliyi-me təfoo si paa yəlaa kuwakələm ka təə isəna, yaa paa yəyətə isayatu isu we, Isə pəsəyi na í húlí-wəye suulu. Ama wei i ka yəyətə isayatu ke Feesuyu Nanhtv təə tə, pa kaa húlí pəntv ke suulu. 32 Ye wei i yəyətə Yulv Pəyaya má, ma təə ké isayatu, paa húlí pəntv ke suulu. Ama wei í yəyətə Feesuyu Nanhtv təə ké isayatu, pəntv kaa na suulu, paa saha, paa cele.

Tuyv nyəm na kv pəle kin

(Luku 6:43-45)

33 Tuyv í luləyi pee kəpana ke pa təh si kv ké tuyv kəpankv. Na tuyv í luləyi pee asayee ke pa təh si kv ke tuyv isayav. Pə taya pulv təə, tuyv luluyv kin ke pa nyəhna-ku. 34 Akala piya me, isənaya me mpa í ké asayaa tə í ká pəsi na í yəyətə təm kəpantv? Pə taya pulv, isəna yulv lotu taa təəwa tə mpróyó i yəyətaya hóləyi. 35 Yuləpan kəpantv lukəna tuu i lotu taa kəpantv kin ké. Ilena isayav inu ilə i isayatu luna tuu i lotu taa isayatu kin. 36 Ma heeliyi-me si Hūle wule paa pəəsi yəlaa na paa heelina pa maɣamaaya pa nəəsi ke paa təmaaya kra nyəhka hka pa yəyətə yem tə. 37 Pə taya pulv, nyá yəyətaya taa ké paa nyəna si nyá təm tewa yaa tə səpa.

Piti təmle nyuluyv

(Maləki 8:11-12; Luku 11:29-32)

38 Mpróyó Isə Təm seyesəlaa napəli na Falisanaa napəli pa təma Yesu si: Taca, tə caa si n la-tuyv piti təmle natəli na tə ná.

39 Tənaaya Yesu təma-we si: Kəfalan yəlaa asayaa mpa paa tēh Isə na pa taa tə pa caa pá ná piti təmle natəli. Ie pa kaa na natəli, ye pə taya Isə kuyəyətətv teləsulv Yonaasi nyəntə. 40 Pə taya pulv, isu Yonaasi cayav tinte səsəle lotu taa ké kuyeeh tooso ké ilim na dhoo tə, mpv tətəyə Yulv Pəyaya má maa cayə

tetu tee ké kuyeeη tooso ke ilim na ahoo. ⁴¹ Ye pə tala Hwule wule Ninifi nyóma ká kv kufalan yəlaa pane pa təm. Pə taya pulv, kuyan̄ku pele pa nu Yonaasi waasu tə pa yela pa isayatu ke kprakaa ké. Pəyele pulvpu we cəne na pə tee Yonaasi in̄i. ⁴² Na ye pə tala Hwule wule tətə, ilim mpətəη tətə wulav alv nyəη ká kv kufalan yəlaa pane pa təm ke mpi pə tətə ílé í ka luna tuu tetu pooluη taa na í kəə sɪ í nuki isəna Saluməη yəyətayana nyəm tə. Pəcə pulvpu we cəne na pə tee Saluməη təcəyacaɣa.

Iləyov wei pa loowa tə í məlvov

(Luku 11:24-26)

⁴³ Waatu wei pá loowa iləyov, wulaya taa ké í cəəkɪ sɪ í hɛɛsɪ. I laηəyɪ ⁴⁴ ilena í tayani í taa sɪ: Maa məli təyaya ηka ka taa ma luwa təyov. I takɪ kele ka taa, ilɛ í ká mayana pa hasa-ke na pá tayani pə tənaya teu, na nəyolv fei ka taa. ⁴⁵ Pəle tə í puki ké na í caa aləyaa lɛlaa mpa pa kəla inəyɪ isayatu təyov təm naatosompəyolaya, na pá kəə na pá caɣa təyaya ηke ka taa. Ilena ləη nyəntv náá məli na tə lá sana na nəənəə nyəntv. Mpróyú pə weɛ na kufalan yəlaa asayaa pane.

Yesu too na í newaa pa təm

(Maləki 3:31-35; Luku 8:19-21)

⁴⁶ Yesu təηna samaa ke yəyətənav ke mpv, ilɛ í too na í newaa apalaa nyóma pa talaa kele, na pá səηa awalɪ na pá caa pa yəyətəna-í. ⁴⁷ Mpróyú nəyolv teləsa Yesu sɪ: Nyá too na nyá newaa pa səηna nteyɛ awalɪ na pá caa pa yəyətəna-η.

⁴⁸ Tənaya Yesu nəyov təkpaɪv sɪ: Aweyɛ ma too, na mpaɣa ma newaa ye?

⁴⁹ Ilena Yesu hólí í ifalaa ke niη na í tə sɪ: Í naa ma too na ma newaa ntə. ⁵⁰ Pə taya pulv tətə, mpa pa lakɪ mpi ma Caa wei í we isətəa tə í caakɪ tə, mpeyɛle ma newaa na ma toona.

13

Mətutuuna təm

(Maləki 4:1-9; Luku 8:4-8)

¹ Mpróyú kuyaku ηkv Yesu kola təyaya na í polo ləm nəyov na í caɣa na í seyəsəyɪ. ² Tənaya yəlaa kota í kin ke səsəm pə fei keesvov. Haləna í kulɪ na í kra kpuolvov taa na í caɣa. Na yəlaa náá səηa ləm nəyov. ³ Ilena í la-weyɛ faaci ke teu na í sɛɛkɪ-weyɛ isənna sɪ pá cəkəna. Ilena í tə sɪ: Tuulu poləna tuutu. ⁴ I tuukaya í mətutuuna ilena, lenna hoti mpaav nəyov nəyov na sumasi tii na sɪ təəsɪ-yɛ. ⁵ Mpróyú lenna hota kəwəv tətə timpɪ tetv ta lim tə. Ilena a təηna nyov ke tetv we tətayasam tə pə tətə. ⁶ Ilim kəma na pə han̄ na pə nyaya məhoo, ilena a wolv, ke a ta hiki tetv sɪ a ka hoosi kupaηsɪ tə pə tətə. ⁷ Pee lenna náá hoti səwa taa na alɛ a nyə isv a ka kulɪ teu, ilena səwa fete-yɛ na a kpisi lolvov. ⁸ Ama pee lenna ná hota tetv mvsəη nyəntv taa na alɛ á lá teu, lenna náá ləvl səsəm səsəm, lenna ke mayana, lenna ke pəcə.

⁹ Yesu tɛma mpróyú yəyətəvov ilena í cuyusi sɪ: Ye í ké təm nulaa í nu.

Yesu seyəsəyov na atuwa nyvov

(Maləki 4:10-12; Luku 8:9-10)

¹⁰ Tənaya Yesu ifalaa pola í kin na pá pəəsɪ-í sɪ: Pepe tətə ké n tukiyɪ-weyɛ atuwa ke kutuku?

¹¹ Mpróyú í cə-weɛ sɪ: Mɛ pə ha-meyɛ sɪ í nyɪ isətəa Kawulaya təm kəηmɛsətv. Ama pə kaasa lɛlaa tə, pele pa ta hiki tə nyəm. ¹² Pə taya pulv tətə, wei í wəna tə paa səəsɪ-í na pə tələna-í təhə. Ama wei í feina tə paa lɛkɪ pəciimaya wei

ι wena τῶ. ¹³ Πῶ τῶ κέ μα τukiyi-weyye atuwa ke kutuku. Mpi τῶ, pa nyənəyi paa naa, pa keη ηkpaηη pəyele paa nukɪ, paa cekəyənə. ¹⁴ Tə maγamaγa ke Isayii ka nά ləη na í yəyətɪ sɪ:

ɪ ka nu teu yaa, ama í kaa cekəna.

ɪ kά nyənɪ teu yaa, ama í kaa na.

¹⁵ Πῶ taγa pɔlv τῶ,

yəlaa paηe pa ləmaγasee səpa.

Pa təkə pa ηkpaηη,

pa wiisa pa ise sɪ pa ise í taa na,

pa ηkpaηη í taa nu.

Sɪ pá taa cekəna pə yaasi.

Πῶ taa kῶ pá pəsəna ma τῶ.

Na má lá na pῶ waa-we.

Isə yəyətəna mpv yoo.

¹⁶ Ye me ɪe, mə nu leleη kέ. Πῶ taγa pɔlv τῶ, mə ise naakɪ na mə ηkpaηη nukɪ. ¹⁷ Ma heeliyi-meγe tampana təfoo sɪ Isə kuyəyətutv teləsəlaa paγale na Isə yəlaa taa paγale nyula teu sɪ pá ná mpi í naakɪ isəntə τῶ, pa ta na. Pa nyulaa sɪ pá nu nti í nukɪ isəntə τῶ, pa ta nu.

Yesu kilisuγu ke mətutuuna hɔwee

(Maləki 4:13-20; Luku 8:11-15)

¹⁸ Tῶv, pənente í yele na má kilisi-meγe isə wei ma see-meγe mpv τῶ ɪ hɔwee ɪe. ¹⁹ Mpa pa nukɪ Isə Təm na pá ta cekəna-tɪ τῶ pa wee kέ isu mpaav kpeenja tetv nti tῶ τῶ mətutuuna hotaa τῶ. Isayatu tv təηəyi kpaκpaa kέ na í ləsi təm nti pa nu mpv təyῶ pa taa. ²⁰ Ləlaa ná we isu kɔwaw τῶ timpi pee lenna hutaa τῶ. Peleyele mpa pa nukɪ Isə Təm na pá mu-təyi kpaκpaa na laηhuləmle. ²¹ Paa yeki sɪ tῶ sɔvna-weγe teu. Pa təkəyi-təyi tətantaa. Saa wei wahala nəyɔlv ɪ kά tala, yaa Isə Təm τῶ konyəη tyv ka kῶ, ɪlena pá lu Isə seev taa kέ kpaκpaa. ²² Ləlaa ná nəyəsəna wena a hota səwa taa τῶ. Mpi τῶ, pa teη Isə Təm nuw ɪlena atə cəne kɔlapvntv nəyəsəe na wenav konyulbyv puγusi-we na pῶ kv təm ntəyi pa taa, na tῶ caη tῶ kpisi lɔlvɔv. ²³ Πῶ kaasa pee lenna ná hota tetv musvη nyəntv taa. Aηhaa, ale a wenna nté isu yelaa mpa pa nukɪ Isə Təm na pá cekəna-təyi teu na pá luləyi pee τῶ. Ləlaa ke səsəm səsəm, ləlaa ke maγana, na ləlaa ke pəcə.

Nyutv isayav

²⁴ Μπῶγῶ Yesu tasa-weγe isə seev tətə sɪ: Isəttaa Kawulaya nəyəsəna isəna təyɔlv. Apalv nəyɔlv ɪ tuuna ɪ haləm na í tee. ²⁵ Μπῶγῶ ɪ kolontu keesa ahoο heka ke waatu wei yəlaa təna tookaya τῶ, ɪlena í tuu nyutu isayatu ke kutəyῶv hekv na í tee. ²⁶ Πῶ kəma na kutəyῶv kɔlv na kv pu, ɪlena pá tuti nyutu isayatu təle tətə. ²⁷ Tənaγa taale nité tῶ tv pəyalaa pəsə-sɪ sɪ: Taca pa taγa kutəyῶv ke n ka tuu nyά taale taa? Πῶ lapə isəna na nyutu isayatu siti pῶ hekv taa? ²⁸ Tənaγa pa caa cə-we sɪ: Ma kolontu nəyɔlv ɪ lapəna mpv. Μπῶγῶ apalv ɪnɪ ɪ pəyalaa mpe pa pəsə-sɪ sɪ: Tῶ polo na tῶ kpəsi nyutu isayatu nti? ²⁹ ɪlena apalv ɪnɪ í cə-we sɪ: Aa, í taa kpəsi. Ye í təma sɪ í kpəsəyi-tɪ, ntanyɪ pu kpəηna kutəyῶv na pῶ kpəsi. ³⁰ ɪ yele na pῶ təna pῶ kpenti puw ke mpv, haləna pῶ tala kvm. Πῶ tala kvm ɪe maa heeli kvntaa sɪ pá caaləna nyutu isayatu ke setvɔv na pá həkə-tɪ təcari təcari, na pá tv kəkə. ɪlena pῶcῶ paa kpaγa kutəyῶv na pá tv ma kprou taa.

*Səəğa pile təm**(Maləki 4:30-32; Luku 13:18-19)*

³¹ Mǝpǝyǝ Yesu tasa-weyge keesuyv si: Isǝ Kawulaya wee kǝ isu yulv tuukuyu səəğa pile ke ı haləm taa tǝ. ³² Wontu pee tǝna taa nıte tǝ kǝlǝna weev tǝminimini. Ama tǝ teŋ nyov tǝ tǝ puki tuyv kǝ na tǝ kǝli tuusi lensi. Halǝna suması kǝŋ na sı tuyi tana ke kv pilinjası tǝv.

*Potohoto taa kǝkǝsum təm**(Luku 13:20-21)*

³³ Mǝpǝyǝ Yesu tasa-weyge heeluyv si: Isǝtaa Kawulaya nǝyǝsǝna kǝ isu alb mayasuyv mǝlvəm ke cemse tǝpam, na ı kpağa kǝkǝsum ke pǝcǝ na ı tu na ı huyuti, na pǝ tǝna pǝ kpa tǝfvv tǝv.

*Yesu tukuyu ke atuwa**(Maləki 4:33-34)*

³⁴ Tǝmnaa panǝ, Yesu yǝyǝtaya-weyge samaa taa tǝ na atuwa kǝ. ı ta seyesi-weyge natǝlǝyi yem na ı ta keesǝna pǝlv. ³⁵ ı lakaya mǝpǝyǝ si pǝ la nti Isǝ kuyǝyǝtǝv telǝsvlv ka yǝyǝtaa tǝ si:

Atuwa ke maa yǝyǝtǝna-we.

Maa heeli-weyge tǝmnaa mpa paa we

ıymǝsav ke hatoo antulinya lapv waatv tǝ.

Yesu kilisuyv ke nyutv ısayatv təm hvwee

³⁶ Mǝpǝyǝ Yesu yela samaa na ıni ı polo tǝyaya. ılena ı ifalaa polo ı kin na pǝ tǝmı-ı si: Kilisi-tuyv haləm taa nyutv ısayatv nti tǝ tǝm na tǝ nu.

³⁷ Tǝnaya Yesu cǝ-we si: Kǝtǝyǝv tuulu nte Yulv Pǝyaya ma. ³⁸ Na antulinya ıneyele taale nte. Na mpi pa tuuwa tǝyǝle mpa pa kǝ Isǝ Kawulaya nyǝma tǝ. Nyutv ısayatv nte mpa pa kǝ ısayatv tv nyǝma tǝ. ³⁹ Kolontu wei ı tuu nyutv nti tǝyǝle ılvǝv. Na kvmtv waatv kele antulinya tem. Isǝtaa tillaa nte kvntaa.

⁴⁰ Isu pa tǝsǝyǝv nyutv na pǝ tv kǝkǝ tǝ, mǝpǝyǝ pu la antulinya tem waatv. ⁴¹ Yulv Pǝyaya mǝ maa tili ma ısǝtaa tillaa, na paa lǝsv ma Kawulaya taa kǝ mpa pa tusiyi lǝlaa ke ısayatv lapv taa na mpe pa mayamağa pa laki mpi pǝ fei teu tǝ. ⁴² Na pǝ tv-weyge kǝkǝ sǝsǝŋka taa timpri paa casǝyi kapusi na pǝ nyasǝyi pa tǝyi kela tǝ. ⁴³ Na saa ıni mpa pa nukǝna Isǝ tǝ, pǝle paa tee kǝkǝ ke pa Caa Kawulaya taa isu ilim. Ye ı kǝ nulaa ı nu.

Kǝpam mpi pǝ ımǝlaa tǝ

⁴⁴ Isǝtaa Kawulaya wee kǝ isu pa ıymǝsvyuv liyitihutaya pǝlvyv tetv tee, na nǝyǝlv kǝv na ı hii-wı, na ı tayanı-wǝyi ıymǝsvyv ke teu. ılena ı teena larhǝlvmlǝ na ı polo ı pǝeti pǝ tǝna mpi ı wena tǝ na ı kǝv ı yana tetv nti tǝ.

Lulvyv kǝpankv təm

⁴⁵ Isǝtaa Kawulaya wee kǝ isu payatvlv wei ı pǝekǝyi lutv kvpantv tǝ. ⁴⁶ Waatv wei ı suliyina nakvlv ılena ı pǝeti pǝ tǝna mpi ı wena tǝ na ı yana-kv.

Kǝpama na asayaa pa fayav

⁴⁷ Isǝtaa Kawulaya wee kǝ isu pa pǝtvyv tiina puluyv ke lule taa na pǝ kpa tiina ke yem yem tǝ. ⁴⁸ Puluyv suyi ılena tiina kvpalaa hǝ-kv na pǝ luna kpeenǝ, na pǝ caya na pǝ tǝsı mpi mpi pǝ we teu tǝ na pǝ tv tǝkv taa. Pǝ kaasǝyi mpi pǝ fei teu tǝ, ılena pǝ mǝlǝna na pǝ peti lvv taa. ⁴⁹ Mpv tǝtǝyǝ pu la antulinya tem wule. Isǝtaa tillaa ka kǝv na pǝ tǝsı kvpama. ⁵⁰ Pǝ kaasǝyi asayaa ılena pǝ tv kǝkǝ sǝsǝŋka taa. Tǝnaya paa casǝyi kapusi na pǝ nyasǝyi pa tǝyi kela.

Kupantu kupantu na kufatu

⁵¹ M'p'p'g' Yesu p'asa-we si: I cek'ana t'om nti t'ə t'ona na? Ilena p'ele pa c'ə si: Ee, t'ə cek'anaa.

⁵² T'ənaɣa i t'oma-we si: Ye Iso T'om seɣes'elo n'əɣ'olɔ i p'asa is'otaa Kawulaya taa ifalɔ, i wee k'ə isu t'əɣaɣa t'v kupanɔ wei i l'əs'əɣi i wontu t'əs'ule ke kufatu na nti t'ə taan'aa t'əɣ'ə waatu waatu t'əɣ'ə.

Nasaletɔ ny'oma kisuyu ke Yesu

(Mal'aki 6:1-6; Luku 4:16-30)

⁵³ Yesu t'ema-weɣe is'onaa pan'eɣe se'ev, ilena i kulɔ t'ona ⁵⁴ na i polo i'ate nte t'ə taa i ka puwa t'ə, na i s'uv t'ona Yuta ny'oma t'əkotile taa na i seɣes'əɣi. T'ənaɣa i ny'am lapa mpa paa we t'ona t'əɣ'ə piti, na p'á t'əɣ'ə si: Leye in'e i hika ny'am p'əne inɔ p'ə taka? Leye i hikina piti t'ema lapu toma? ⁵⁵ P'ə t'əɣ'ə kaaf'enta p'əɣ'alu il'é taa? P'ə t'əɣ'ə Malɔ l'əl'ona-i? P'ə t'əɣ'ə i newaa nt'é Saaku na Yos'e'efu na Sim'əɣ na Yuti? ⁵⁶ P'əyele ta na i newaa alaa ny'oma t'ə wenna. Leye i hikina toma ane inɔ?

⁵⁷ P'ə t'ənaɣa mpu p'ə lapa pa lanɔ ke kp'us'əɣ, na p'á kp'isi Yesu t'om m'uy. T'ənaɣa Yesu t'oma-we si: Iso kuy'əɣ'ot'v tel'əs'ulɔ ta lanɔ sam ke tiili ye p'ə t'əɣ'ə i maɣamaɣa i i'ate taa, na i t'əɣ'əɣa ny'oma h'ek'v.

⁵⁸ Yesu t'á p'əsi na i lá piti t'ema ke mawaa n'əɣ'ol'vuy t'ənaɣa pa ta t'v Iso k'ə naani t'ə p'ə t'ə.

14*Lum S'əlv Yohaani kuyv*

(Mal'aki 6:14-29; Luku 9:7-9)

¹ Waatu inɔ i taa k'ə Kalilee kuf'əne'e Hel'otɔ nu Yesu t'əɣ'. ² Ilena i y'əɣ'otɔ i t'əml'e ny'oma kin si: Lum S'əlv Yohaani il'é i t'əɣ'anna fem. P'ə t'əɣ' k'ə i p'əs'əɣi na i laki piti t'ema.

³ K'opam Hel'otɔ inɔ i ka t'omna si p'á kpa Yohaani na p'á h'ək'ə-i na p'á t'v-i sal'əka taa. P'ə t'əɣ'ə pulɔ t'ə k'ə Hel'otɔ lapa mpu, i ka k'paya i taalɔ Filíp'u alv Hel'otiyatɔ k'ə, ⁴ na Yohaani y'əɣ'otɔ-i si: P'ə ta m'ona si n' la Hel'otiyatɔ ke alv.

⁵ T'ənaɣa Hel'otɔ ny'ulaa si i kuyv Yohaani. Ama i nyan'əɣ'ana Yuta ny'oma. Mpi t'ə, p'ele pa maɣamaɣa pa ny'ənaɣa-i Iso kuy'əɣ'ot'v tel'əs'ulɔ k'ə.

⁶ M'p'p'g' Hel'otɔ l'əlvuy acima wule Hel'otiyatɔ p'el'ə polaa na i paaki mpa pa yaa t'əɣ'v t'ə pa is'entaa. T'ənaɣa p'ə lapa Hel'otɔ ke lelenɔ. ⁷ Hal'ona i y'əɣ'otɔ na i tuu si: Paa mpiɣi n s'ələma-m maa ha-ɣ-wi. ⁸ Ilena i too seɣes'i-i si: Polo si i ha-ɣ Lum S'əlv Yohaani ny'uyv ke ny'ənaɣa taa.

⁹ M'p'p'g' wulav lanɔ wak'əlaa. Ama isu i ka t'ema tuunav ke i muv'laa is'entaa il'e, p'ə f'ei si i k'á kisi. ¹⁰ T'ənaɣa i k'usa y'olɔ na i polo i setɔ Lum S'əlv Yohaani ny'uyv ke sal'əka taa. ¹¹ Na p'á t'v-kuyv ny'ənaɣa taa na p'á c'ela p'el'iy'a ɣ'ke, na k'á polo k'á c'ela ka too. ¹² M'p'p'g' Yohaani ifalaa k'oma na p'á k'paya-i na p'á polo pa pi. Ilena p'á polo p'á k'eesi Yesu k'ə is'ona p'ə lapa t'ə.

Y'əlaa iyisi kakpasɔ cal'əsvuyv

(Mal'aki 6:30-44; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)

¹³ Yesu nu t'om t'əne, ilena i s'uv kpul'vuy na i t'ee i tike ke k'p'eeɣa. Samaa nu mpu, ilena p'á luna acal'ee taa na p'á mal'əɣi lum na p'á t'əɣ'əɣi Yesu waadi.

¹⁴ Yesu luna kpul'vuy taa na i ná y'əlaa ke s'əɣ'əm ke mpu, ilena pa t'om lapɔ-i p'ət'əɣ't'əle na i waa pa kut'əntunaa.

¹⁵ Pə kōma taanaya, ilena Yesu ifalaa polo na pá tōm-i si: Cəne ké nyutu taa ké na ilim tēma. Təyənı yəlaa pəne na pá polo acalēe taa na pá ya kutəyən na pá təyō.

¹⁶ Tənaya Yesu cōwa ı ifalaa si: Yəlaa í taa nəki tēv, mu hana-weyē təyənaya ke mə mayamaya.

¹⁷ Tənaya Yesu ifalaa cōwa si: Ntəj potopotonaa kakpası na tiina naaleye tə wəna yaa. ¹⁸ M̄p̄ȳ Yesu tōma ifalaa si: ı kəna potopotonaa kakpası na tiina naale ını.

¹⁹ İlena Yesu heeli yəlaa si: ı caya ateyē nyutu tō. Tənaya ı kraya potopotonaa kakpası na tiina naale ını, na í teki ıse na í seē İso ké í na təmlē. İlena í fayə-wē na í cəla ı ifalaa si pá tala samaa ını. ²⁰ M̄p̄ȳ pa təna pa təyaa na pá haya na pə kpisi həyolası, haləna ı ifalaa koti-sı na si su təkəj naanəwa na naale. ²¹ Pəyele mpa pa təyō mpu tō pa nyōəj tala ısu iyisi kakpası. Alaa na piya pa paasi.

Yesu təntē ke ləm tō
(Maləki 6:45-52; Yohaani 6:15-21)

²² M̄p̄ȳ Yesu tōma ı ifalaa ke pə waalı ké kprakpa si: ı sūv kpułyūv na í tē-m nəyō na í tēsi kvtəj ləjkv. İlena ını í saalı təna na í paasəna samaa yasuyv. ²³ Yesu tēma samaa ke yasuyv, ilena í kpa puyv nakvli kv tō ké ı tike si ı sələməy, haləna ahoō caj na a yu-ı tənaya ı tike. ²⁴ Saa ınəy mpu tō na kpułyūv nāá tēma pote ke pooluj ke ləm hekv taa na ləm hola tañ-kv. Mpi tō, heelim makı tulujə ké na pə mələyənə-wē na waalı waalı. ²⁵ M̄p̄ȳ Yesu tōma ləm tō na í puki ı ifalaa kinj. Waatv ını tō pə wəsəna kampaañ koou ke mpu. ²⁶ Pa nā ı təj ləm tō, ilena səyəntv kpa-weyē səsəm si asənaalı ké, na pá sūv kapusi mapv. ²⁷ Ama ı tōma-weyē kprakpa si: ı təkı tənəj, maya, í taa nyá.

²⁸ Tənaya Piyē tōma Yesu si: Tacaa, ye nyaya tampana, tō si má tō ləm tō na má kōo nyá kinj. ²⁹ M̄p̄ȳ Yesu tōma-ı si: Ee, kōo.

Tənaya Piyē lu kpułyūv taa na í sūv ləm tō ké təntē na í puki Yesu kinj. ³⁰ Ama Piyē kōma na ı ləmayasē polo heelim kinj, ilena səyəntv kpa-ı. Tənaya pə sūv-ı tisuyv ke ləm tē na í kiisi si: Hai, Tacaa, ya-m.

³¹ İlena Yesu siisi kprakpa na í kpa ı niñ taa na í pəəsi-ı si: Pepe tō ké n lapa sika. Ama n ta tē nyá taa na İso na pə tō yoo.

³² M̄p̄ȳ pa naale pa kpa kpułyūv taa, ilena heelim hēe təli. ³³ Tənaya Yesu ifalaa mpa paa wē kpułyūv taa tō pa luja akula ke ı tē na pá tōm-ı si: Tampana n ké İso Pəyaya.

Yesu waasuyv ke kvtəntvnaa ke Kenesaletı
(Maləki 6:53-56)

³⁴ Yesu na ı ifalaa pa tēsa tēsuyv ke ləm, ilena pá tala Kenesaletı tetv taa. ³⁵ Təna nyəma nyəmə si Yesu, ilena pá heeli na pə tēləsi təmaya pa tetv təna taa si Yesu kōma. İlena pá kəna-ı kvtəntvnaa mpe pa təna. ³⁶ Na pa wiikayana-ı si í yele na pá tokina ı kpa ntəmpee mayamaya. Na pa təna mpa pa tokina ı kpa ını tō pə waa-wē.

15

Falisanaa kvseyəsətv ke kotası tō
(Maləki 7:1-13)

¹ M̄p̄ȳ Falisanaa na İso Təm seyəsəlaa luna Yosalem na pá kōo pá mayana Yesu, na pá pəəsi-ı si: ² Pepe tō ké nyá ifalaa naa təyəy ısəna ta caanaa suwa

si pá laki tó? Pə taɣa pulv, paa sanɣi isu Isə seetu taa pə wee si yulv ká la na pécó í tɔɣo tó.

³ Ḿpúyó Yesu ná pəasa-we tótó si: Pepe tóo ké me mə yeki Isə kuyəɣotutu ke tənuyv na í tənɣi mə maɣamaɣa mə kusɛɣesətu? ⁴ Isə ka yəɣotaa si: Se nyá caa na nyá too, na tótó si: Ye wei í tuv í caa yaa í too, isu pa kv-i. ⁵ Ama me mə seɣesəxi si yulv pəsəxi na í heeli í caa yaa í too si: Mpi ma ləsa ma wənəv taa na má tena-me tó pə pəsa kuhaham mpi pə ké Isə nyəm tó. ⁶ Saa uní pə fei si í tenj í caa tótó. Í tá ná timpí í wakələxi Isə Təm na í tənɣi mə maɣamaɣa mə kusɛɣesətu tó. ⁷ Cəsəlaa me, Isə kuyəɣotutu teləsulv Isayii ka nawa mə təm ké təkəlekele na pécó í ηmaa-təxi í takələɣa taa si:

⁸ Nəɣo taa ké yəlaa pane pa sanj-m yem.

Paa caa-m paa pəcəɣo hatoo pa taa.

Isə yəɣotəna mpv.

⁹ Pa seeki-m yem ké.

Pa kpaɣa yəlaa kuyəɣotutu na

pá seɣesəxi isu Isə nyəntu.

Mpi pə laki yulv ke isayav tó

(Maləki 7:14-23)

¹⁰ Pəle pə waalı Yesu yaa samaa na í tó-we si: Í nu təm təne na í nyi si ¹¹ mpi pə suvki yulv nəɣo taa tó pu laki-i isayav. Ama mpi pə lukəna yulv nəɣo tó mpi pə lakəna-i isayav.

¹² Ḿpúyó Yesu ifalaa pola í kin na pá təmi-i si: Ntəj n yəɣota mpv tó n nawa si pə ta la teu ke Falisanaa?

¹³ Ḿpúyó Yesu cə-we si: Ma Caa wei í we isətəa tó ye í ta sə tɔɣv ηku, paa kpesi-kuyv na pá peti. ¹⁴ Í yele pəle, pa ké mpa pa húləxi ləlaa ke mpaav na pécó mpe pa maɣamaɣa pa ise u naa tɔɣo. Ye yulvm hən yulvm ləlv, pa təna paa krenti na pá hoti púyó taa ké.

¹⁵ Tənaɣa Piyeə təma Yesu si: Kilisi-tuyv ituule təne tó hūwee.

¹⁶ Tənaɣa Yesu təma si: Pə krejəna-me mə ta cəkəna-təɣəle? ¹⁷ Í ta nyi si pə təna mpi pə suvki yulv nəɣo taa tó, pə tiiki í hiluyv taa na pə te tó pə lukəna í tapuyv? ¹⁸ Ama mpi yulv nəɣo ná yəɣotəxi tó hatoo í lotu taa ké pə lukəna, na mpv pə lakəna yulv ke isayav. ¹⁹ Pə taɣa pulv tóo, yulv lotu taa ké isayatu hūwee caaləxi na a pukina-i yulvkolə na wasanjalətv na asilima lapv taa, na ηmuləm na kalooləɣa na yəlaa caɣanəv taa. ²⁰ Mpi pə laki yulv ke isayav təɣəle. Ama si n tɔɣo na n tá san nyá ninj isu yulv ká la Isə seev taa na pécó í tɔɣo tó, pəle pu laki yulv ke isayav.

Kanaaj əlv təm

(Maləki 7:24-30)

²¹ Yesu lu təna, iləna í polo tetv nti tó we Tii na Sitəj pə cəlv tó tə taa. ²² Pə pamna Kanaaj əlv nəɣəlv í ka we tetv nti tó taa. Ḿpúyó əlv uní í kəma Yesu kin na í wiina-i na nəɣo səsəɣa si: Tafiiti Pəyalv Tacaa, nyəni ma pətətəle. Ma pəelə hiina əlvɣa na pə təkə-i teu.

²³ Ama Yesu ta cə əlv uní si pulv. Tənaɣa Yesu ifalaa polaa na pá tó Yesu si: Təɣəni-i, í kələxi ta ηkrajəj təkuyv na í tənɣi-tv. ²⁴ Tənaɣa Yesu heela-i si: Isəyəl yəlaa mpa pa lepa isu heej tó pa waalı ké ma kəma. ²⁵ Ama əlv uní í kulaa na í kəv í sopi Yesu tēe na í tó si: Hai, Tacaa, waasi-m. ²⁶ Iləna Yesu náa cə əlv uní si: Pə ta muna si pá kpaɣa piya təɣənaɣa na pá tv hasi. ²⁷ Ḿpúyó əlv

unı ı tōma sı: Hai, ma ce, paa na mpv hası tēḡayı na sı tōsəyi mpi sı nyəma tōki na pə pətətəyi ate tō mēe.

²⁸ Mpróyó Yesu tōma-ı sı: Pōwe, alv nyá, nyá naani tōwa yoo. Mpi n caa tō n ka na-wı. Tənaɣa ı pəyaya hika alaafəya ke kprakpaa.

Yesu waasvuv ke kūtəntvnaa paɣale

²⁹ Mpróyó Yesu kula təna na í polo Kalilee tenku nəɣo, na í kpa puvv nakvli kv tōo na í caɣa. ³⁰ Na yəlaa samaa samaa kəo ı kinj na pá kpeḡna kūtəntvnaa ke paɣale mpa pa tēj tala tō na yvlvmaa na acamaa na kamumusi na kūtəməḡ lələḡ nyəma tətō. Pa pona kūtəntvnaa mpe na pá sı-weyɣe Yesu kinj, ılena Yesu la na pá hiki alaafəya. ³¹ Mpróyó pə lapa yəlaa ke piti ké ıəna kamumusi ssv yəɣotvuv na acamaa hiki toma na tala təntaa náa tēj teu na yvlvmaa náa ssv nav tō. Tənaɣa pa ssv ıseyeli ıso ké sam.

*Yəlaa iyisi liɣiti caləsvuv
(Maləki 8:1-10)*

³² Mpróyó Yesu yaa ı ifalaa na í tō sı: Yəlaa panē pa təm wē-m pətətəle. ı nyəni, kvyeḡḡ tooso kəlo pa wē ma kinj cəne na pa kūtəyov tēma. Pəyele ma luyv feı sı má yele na pá kpena nyəɣoı, pá taa kəo na pá kpısi tənəḡ ke mpaav taa.

³³ Tənaɣa ı ifalaa pəoəsa-ı sı: Nyutv taa cəne, leyɣe tu hiki təyənaya na tē cela samaa inē ı taka?

³⁴ ılena Yesu pəoı-wē sı: Potopotonaa ıənaɣa í wəna? ılena pēle sı: Potopotonaa naatosompəɣolaya na tiinisi ke pəo.

³⁵ Mpróyó Yesu heela samaa sı: ı caɣa ate. ³⁶ Tənaɣa Yesu kraɣa potopotonaa naatosompəɣolaya unı na tiina anı, na í seɣe ıso ké í na təmle na í cəli, na í cela ı ifalaa na pēle pá tala samaa. ³⁷ Mpróyó pa təna pa təyaa na pá haya. ılena ı ifalaa koti həyolası nsi sı kpısa tō na pə su təkəḡ naatosompəɣolaya. ³⁸ Pəyele mpa pa təyaa tō pa wē yəlaa iyisi liɣiti ké, alaa na piya pa paasi. ³⁹ Yesu tēma samaa inəɣı yasvuv ılena í kpa kvılvuv taa na í tē Makatanı tetv taa.

16

*Waavnaa cekənav
(Maləki 8:11-13; Luku 12:54-56)*

¹ Mpróyó Falisanaa na Satusee nyəma pa kōma Yesu kinj na pá təmı-ı sı: La piti təmle natəli na pə hólı sı nyá tēj luna ıso kinj. Pa kuukaya Yesu nəɣo ke kvkvuú ké. ² Tənaɣa Yesu cə-wē sı: ılim í kōma tvuv na ıətəlvḡnaı seewa, í tēj sı: Cele ıətəta ká ce tənəḡḡ. ³ Na ye tanəḡ təhulu ké pə seewa na pá wē tətutii, ı tēj sı: Tev ká kəo saḡa. Mpi tō, ıətətvuv seewa na pá wē səkretvuv. Pə lapa ıəna na í nyəḡ mpi pə laku ıətətvuv taa tō, na ı nyəḡ mpi pə laku kvyeḡḡ inē ı taa tō. ⁴ Kvfaləḡ yəlaa asaya mpa paa tēj ıso na pa taa tō pa pəkəyı sı pá la-weyɣe piti təmle. Ama pa kaa na piti təmle natəli se. Ye pə taya Yonaası nyənte.

ı yəɣota mpv, ılena í yele-wē na í tēe.

*Falisanaa na Satusee nyəma pa kvkvsvm
(Maləki 8:14-21)*

⁵ Yesu ifalaa kōma na pá tēıı lvm kvteḡ lēḡko tōo, ılena pá səo potopotonaa kraɣav. ⁶ Mpróyó Yesu tōma-wē sı: ı la laakalı na Falisanaa na Satusee nyəma pa kvkvsvm.

⁷ Ulena Yesu ifalaa sɔv tɛmaya tɛm sɪ: Tɛ ta kpaɣa potopotonaa tɔɣɔ ɪ yɔɣɔtɛɣɪ mpɔ.

⁸ Yesu nu nti pa tɔɣɔna yɔɣɔtɔvɔv ke mpɔ tɔ, ulena ɪ pɔɔsɪ-wɛ sɪ: Pepe tɔɔ kɛ ɪ tɔɣ sɪ ɪ fɛɪna potopotonaa tɔ pɛ tɔɔ? Ama ɪ ta tɛ Isɔ na mɛ taa na pɛ tɔɔ yoo.

⁹ Halɛna saɣa ɪ tɛ cɛkɛna keɛ? ɪ tɛ tɔɔsɪ potopotonaa kakpasɪ wei ma faɣaa na apalɔnyɔɔɣɪ iyisi kakpasɪ tɔɣɔ tɔ ɪ tɔɔ? Na tɔkɔɣɪ isɛna pɛ kpɪsaa na ɪ kpaɣa tɔ, ɪ sɔɔ ɪlɛ ɪ nyɔvɔv na? ¹⁰ Na ɪ ta tɔɔsɪ tɔtɔɣɔ potopotonaa naatosompɔɣɔɔɔɔɔ wei ma faɣaa na apalɔnyɔɔɣɪ iyisi liɣiti tɔɣɔ tɔ ɪlɛ ɪ tɔɔ? Na tɔkɔɣɪ isɛna pɛ kpɪsaa na ɪ kpaɣa tɔ, ɪ sɔɔ ɪlɛ ɪ nyɔvɔv na? ¹¹ Isɛnaɣa pɛ lapa na ɪ ta cɛkɛna sɪ pɛ taɣa potopotonaa tɛm ke ma yɔɣɔtɛɣɪ? ɪ taa yeɛ na Falisanaa na Satusee nyɔma kukɔsum sɔv-mɛ.

¹² Waatu ɪnɛɣɪ Yesu ifalaa cɛkɛnaa sɪ pɛ taɣa kukɔsum maɣamaya tɛm ke Yesu yɔɣɔtaɣa. Ama Falisanaa na Satusee nyɔma pa kɔsɛɣɛsɔtɔv ke ɪ tɔɣ.

Piyee hɔlvɔv sɪ Yesu kɛ Mesii
(Malaki 8:27-30; Luku 9:18-21)

¹³ Mɔpɔɣɔ Yesu pola Sesalee Filipɔv tɛtɔ taa kɛ tiili. Ulena ɪ pɔɔsɪ ɪ ifalaa sɪ: Yɔlaa tɔɣ sɪ Yɔlv Pɛɣaya mɛ ma kɛ awe?

¹⁴ Mɔpɔɣɔ pɛɛ sɪ: Pa tɔɣ sɪ n kɛ Lɔm Sɔlv Yohaani. Lɛlaa sɪ Ilii kɛ, na lɛlaa sɪ n kɛ Selemii yaa Isɔ kɔvɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa taa nɔɣɔlv. ¹⁵ Tɛnaɣa Yesu pɔɔsa-wɛ sɪ: Na mɛ se, mɛ hɔvki sɪ ma kɛ awe?

¹⁶ Mɔpɔɣɔ Simɔɣ nɔɣ tɛkpav sɪ: N kɛ Isɔ weesuyɔ tɔ Pɛɣalɔ Mesii.

¹⁷ Tɛnaɣa Yesu tɔma-ɪ sɪ: Yohaani pɛɣaya Simɔɣ, n nu leɛɣ kɛ. Mpi tɔ, pɛ taɣa yɔlv cɔpɛna-ɣ tampana anɛ. Ama ma Caa wei ɪ wɛ isɔtaa tɔɣɔ. ¹⁸ Na mɛ, mɛ heeliɣi-ɣ tɛfoo sɪ nyɔ hɛtɛ yɔɣɔtɛɣɪ sɪ, Pɛɛ, na pɛɛ nyɔ nyɔ tɔɔ kɛ maa sɪ ma yɔlaa kpekɛɛ. Na sɛm kaa pɛsɪ na pɛ la-wɛɣɛ pulɔ cɛcɛka. ¹⁹ Maa cɛɛ-ɣ isɔtaa Kawulaya saafɔnaa. Na mpi n kaa ha mpaav ke atɛ cɛnɛ tɔ, pɛ kaa na mpaav ke isɔtaa. Na mpi n kɛ ha mpaav ke atɛ cɛnɛ tɔ, pu hiki mpaav ke isɔtaa.

²⁰ Ulena Yesu kpaali ɪ ifalaa sɪ: ɪ taa heeli nɔɣɔlv sɪ ma kɛ Mesii.

Yesu sɛm na ɪ fem pɛ tɛm
(Malaki 8:31-9:1; Luku 9:22-27)

²¹ Pɛ kpaɣav waatu ɪnɛ tɔɣɔ Yesu sɔv ɪ ifalaa ke heeluyɔ tɛfoo sɪ: Pɛ wɛɛ sɪ mɛ polo Yosalem na nyɔvɔv nyɔma na kɔtɔlaa sɔsaa na Isɔ Tɛm sɛɣɛsɛlaa pɛ tɔ-m kɔnyɔɣ ke tɛnaɣa sɔsɛm. Paa kv-m, na maa fe pɛ kɔvɛɛɣ tooso wule.

²² Mɔpɔɣɔ Piyee yaa Yesu na ɪ luna kpeɛɣa na ɪ tɛki-ɪ-ti, sɪ: Aai Taca, Isɔ ɪ taa yeɛ na tɛɛ tɛ kɔɔ.

²³ Tɛnaɣa Yesu pɛsaa tɛkpɛv na ɪ tɔ Piyee sɪ: Satanɪ tɛɛ ma tɔɔ. Isayavɔ taa kɛ n caa n tɔsɪ-m. Nyɔ hɔwɛɛ ta ke Isɔ nyɔna, yɔlaa nyɔna kɛ.

²⁴ Pɛɛ pɛ waali, ulena Yesu pɛsɛna ɪ ifalaa tɔɔ sɪ: Ye wei ɪ caa sɪ ɪ tɛɣi-m pɔntɔ ɪ la ɪ tɛɣɪ awusa na ɪ sɔɣɛɪ ɪ sɛm tesika na ɪ tɛɣɔɣɔna-m. ²⁵ Pɛ taɣa pulɔ, ye wei ɪ pɛɛkɔɣɪ ɪ weesuyɔ tɛcututu ɪ tɛɣɔna sɛpɔv. Ama wei ɪ lapa ɪ tɛɣɪ awusa ke ma tɔɔ, pɔntɔ kɛ hikina weesuyɔ. ²⁶ Ye yɔlv pɛsaa na ɪ hiki antulinya nyɔm tɛna ulena ɪnɛ ɪ sɪ, ɪ kawaɣa ntɛ we? Pulɔvɔv wɛɛ mpi yɔlv kɛ kpaɣa na ɪ laɣasɛna ɪ weesuyɔ tɔ? ²⁷ Mpi tɔ Yɔlv Pɛɣaya mɛ, maa kpaɣa ma Caa teeli na mɛ na ma isɔtaa tillaa tɛ kɔɔ na mɛ fɛli paa wei kɛ isɛna ɪ kulapɔtɔ wɛɛ tɔ. ²⁸ Tampana ke ma heeliɣi-mɛ yoo maa cɛsɛɣɪ, mpa pa wɛ cɛnɛ tɔ pa taa lɛlaa kɛ nɛ Yɔlv Pɛɣaya mɛ na mɛ kɔɣɪ isɔ wulav sɔsɔ na pɛcɔ pɛ sɪ.

Μπόγυό τὸμ τῶνε τῶ wakəla ι ifalaa lanja ke səsəm.

Isə təsele lampuu felvyv

²⁴ Yesu na ι ifalaa pa tala Kapənahum, ləna Isə təsele səsəəle lampuu mulaa polo pa pəəsı Piyee sı: Mə Caa naa feləyi Isə təsele səsəəle lampuu yee? ²⁵ Ləna Piyee sı: I feləyi.

Saa wei Piyee svokaxa təyaxa ləna Yesu caalı-ı pəəsuyv sı: Siməη, n hυv suwe? Le nyəma feləyənə antulinya inε ι awulaa ke lampuunaa na patantənəa ye? Tetv piya yaa mulaa? ²⁶ Μπόγυό Piyee cəwa sı: Mvulaa feləyənə. Μπόγυό Yesu təma sı: Tampana ke te, pə fei sı tetv piya ι felı lampuu se. ²⁷ Paa na mpv tu caa sı pə la yəlaa panε pa taa kέ pvlb, ilε polo pəyə taa na nı tv kulaxa. Kancalaxa tinte nte n ká kpa tə, wiili tə nəyə taa, n ká mayana liyitee nyəyəlvyv. Ləsi-kv na nı kəə na nı felı ma na-η tá lampuu.

18

Səsəəntv təə həm

(Maləki 9:33-37; Luku 9:46-48)

¹ Waatu inəyi Yesu ifalaa pola ι kinj na pá pəəsı-ı sı: Aweyele səsə ke isətəa Kawulaxa taa?

² Tənaax Yesu yaa peiya na ι su-keye pa isentaa, ³ na ι tə-we sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ye ι tá layası na ι pəsi isu peisi, ι kaa svv isətəa Kawulaxa. ⁴ Wei ι pasəyi ι ti na ι pəsi isu peiya kanε tə, inəyəle isətəa Kawulaxa taa səsə. ⁵ Na wei ι ká mv peiya isu kaneye ma nyuyv təə tə, mayə pəntv mwa.

Ləlaa tusuyv ke isayətv taa

(Maləki 9:42-48; Luku 17:1-2)

⁶ Ye wei ι lapa na piya nsi sı mv ma təm ke isəntə tə sı taa nakəli pəntı, pə nəyəsənə pá tv pəntv luyv tεε kέ namle səsəəle na pá tvsı-ı tenku taa. ⁷ Ama antulinya inε ι təm we wayo kέ. Mpi tə, mpi pu la na yəlaa hoti isayətv taa tə pə weε kέ. Mpi pu tusi yəlaa ke isayətv taa tə pə kaa lanj. Ama wei ι lapa na ι təyəntəle la isayətv, pəntv ká ná.

⁸ Ye nyá ninj yaa nyá nəəhəle tusiųna-η isayətv lapv taa, setı-te na nı lə poolunj. Sana kεle sı nı svv weesuyv kvpankv taa na ninj kuləməη yaa nəəhəle kuləmtəle, na mpi n ká weena nyá ninj naale yaa nəəhεε naale na pá pəti-η kəkə tam nyəηka taa tə. ⁹ Ye nyá isəle tusiųna-η isayətv lapv taa, həyəsı-te na nı lə poolunj. Sana nı hiki weesuyv kvpankv na isəle kuləmtəle, na mpi n ká weena isε naale na pá pəti-η kəkə ηka ka we tənəasəle səsəəle taa tə.

Heu kəlepu təm

(Luku 15:3-7)

¹⁰ I la laakalı na piya sənε sı taa nakələyi nyənuyv ke yem. Pə taya pvlb təə, ma heeliyi-me sı tampana təə sı isətəa tillaa sənə tam kέ ma Caa wei ι we isətəa tə ι isentaa kέ. [¹¹ Mpi pə lepa tə pə mayaməyaxa pə nyuyv yapv təə kέ Yvlb Pəyaxa má ma kəma.]

¹² Awe wəna heen nunəwa (100) na ι taa kuləmlε, na ι kaa yele pəyələyafei nunəwa inεye pulaxa təə na ι tεε na ι svv kəlepu inεye pεεkvuyv? ¹³ Ye ι kəma na ι hii-ı, pəpətv fei, ι lanjle huləməyənə-ı kέ na pé kəli pəyələyafei nunəwa wei ι ta le tə. ¹⁴ Mpυ tətəyə mə Caa wei ι we isətəa tə u caa sı piya sənε sı taa nakəli ι le.

Təyəntəle pəntənav təm

¹⁵ Ye nyá tǝǝntǝle pǝntǝna-ŋ, polo na ń yaa-ı mə naale na ń hulı-ı timpı ı pǝntǝna-ŋ tǝ. Ye ı nuna-ŋ, pǝ lapa n waasa-ı kelǝ. ¹⁶ Ama ye ı kisaa, n yaa nǝǝlv yaa napǝlǝyi naale na ı na-ı na pǝcǝ pǝ lǝ ısu pa ŋmaav İso Tǝm taa tǝ sı: Paa tǝm nti tu wǝena seliya nyǝma ke naale yaa tooso. ¹⁷ Ye saa inı ı tasa kisuyu, ıle n heeli Yesu seelaa kpekǝle. Na ı kisa Yesu seelaa kpekǝle ke nunav tǝtǝ, ıle n nyǝnı-ı ısu ma ta nyı İso yaa ısu lampuu mǝlv.

Yǝlaa ı we timpıyi naale maa wǝe pa hekv

¹⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesǝyi, pǝ tǝna mpi ı kaa ha mpaav ke ate cǝne tǝ, pǝ kaa na mpaav ke ıstǝaa. Na pǝ tǝna mpi ı kǝ ha mpaav ke ate cǝne tǝ, pu nǝ mpaav ke ıstǝaa.

¹⁹ Ma tasǝyi-meye heeluyı sı: Ye mə taa naale lapa nǝǝlv kulbmaya na pǝ sǝlǝmı pulv, ma Caa we ı we ıstǝaa tǝ ı kǝ ha-wǝye-wı. ²⁰ Pǝ tǝya pulv tǝǝ, yǝlaa naale yaa tooso ı kota timpıyi ma pulv lapu tǝǝ, ma we pa hekv kǝ.

Tǝmle tu wei ı feı ı tǝǝntǝle pǝtǝtǝle tǝ

²¹ Mǝpǝyǝ Piyee pola Yesu kin na ı pǝsı-ı sı: Taca, ye ma tǝǝntǝle pǝntǝǝna-m tam na má suma, tǝm ısǝnaya pǝ talaa ma kaa su? Tǝm naatosompǝǝlaya na? ²² Tǝnaya Yesu cǝ-ı sı: Ma heeliyi-ŋ sı pǝ tǝya tǝm naatosompǝǝlaya se. Ama tǝm nutoso na naanwa naanwa ke tǝm naatosompǝǝlaya kǝ. ²³ Pǝ tǝǝ kǝ ıstǝaa Kawulaya nǝǝsǝna ısu wulav sǝsǝ nǝǝlv wei ı caakaya sı ı mv ı kǝma ke ı tǝmle nyǝma kin tǝ. ²⁴ ı caya na ı tǝŋna ı kǝma ke marv, ılena pǝ kǝna-ı apalv nǝǝlv. Apalv inı ıle ı wǝna-ı kǝmle ke liyitee nyǝǝtǝv iyisi iyisi. ²⁵ ı ta nyı ısǝna ı kǝ la na ı hiki liyitee anı na ı felı tǝ. ılena wulav tǝ sı: ı kpa kǝmle tu inı na ı alv na ı piya na ı wontu tǝna na ı pǝeti, na má hiki ma liyitee. ²⁶ Tǝnaya apalv inı ı hota wulav tǝe na ı wiina-ı sı: Hai, taca, la-m suulu, ye ma hikaa maa felı-ŋ pǝ tǝna tǝcǝwı. ²⁷ Mǝpǝyǝ wulav inı ı nyǝna tǝmle tu pǝtǝtǝle na ı cǝpı-ı, na ı yeı-ı na ı tǝe.

²⁸ Tǝmle tu inı ı tǝe mpv, ılena ı sulina ı tǝmle taa taapalv nǝǝlv, ıle ı ka wǝna inǝyi kǝmle ke liyitee nyǝǝtǝv ŋmǝnvǝv. Tǝnaya tǝmle tu inı ı lǝla ı taapalv luyı tǝe tǝkem, sı ı felı-ı ı kǝmle ke ı felı-ı. ²⁹ Mǝpǝyǝ ı taapalv inı ı hota inı ı tǝe na ı wiina-ı sı: Hai, la-m suulu, ye ma hikaa maa felı-ŋ. ³⁰ Ama tǝmle tu inı ı kisaa na ı kpa ı taapalv inı na ı pona na ı tǝkı salǝka taa, sı ı felı inǝyi ı kǝmle. ³¹ Wulav sǝsǝ inı ı tǝmle nyǝma lǝlaa nǝ mpv, ılena pa lanja wakǝlı sǝsǝm, halǝna pǝ polo pǝ heeli-tǝyi pa caa. ³² Tǝnaya pa caa inı ı yaa tǝmle tu inı na ı tǝmı-ı sı: Tǝmle tu ısayav nyá, nyá wiina-m na má cǝ-ŋ tǝkpatakpata. ³³ Pǝ nǝǝsǝna ısu nyá tǝtǝ nyaa nyǝnı nyá taapalv pǝtǝtǝle ısu má nyǝnvǝv nyá nyǝnte tǝ. ³⁴ Tǝnaya pǝánǝ kpa pa caa inǝyi sǝsǝm na ı kpa tǝmle tu inı na ı tu-ı naasǝlaa niŋ taa sı ı felı ı kǝmle tǝna tǝcǝwı na pǝcǝ ı lu.

³⁵ Tǝnaya Yesu tǝma-we sı: Mǝpǝyǝ ma Caa wei ı we ıstǝaa tǝ ı kǝ la-me. Ye u hulǝyi mə tǝǝntǝlenaa ke suulu na lotu kulǝmtv.

19

*Apalv na alv pa yav tǝm
(Malǝkı 10:1-12)*

¹ Waatv wei Yesu tǝma mǝpǝyǝ seyesǝv, ılena ı kǝlı Kalilee tetv na ı tǝe Yuta tetv nti tǝ we Yaatanı waalı tǝ tǝ taa. ² Tǝnaya samaa ke sǝsǝm tǝŋa-ı na ı waa pa kutǝmǝŋ.

³ Mǝpǝyǝ Falisanaa napǝlı pa polaa sı pa kuuki Yesu nǝǝlv, ılena pǝ pǝsı-ı sı: Tá mpaav taa yulv pǝsǝyi na ı tǝǝnı ı alv ke natǝlı tǝ tǝ?

⁴ Tənaɣa Yesu pəɔsa-we si: I ta kala nti pa ŋmaa Iso Təm taa tɔ? Pa ŋmaawaya si: Hatoo kancaalaya, antulinya inɛ i latu lapa-weye apalu na alu kɛ. ⁵ Ilena í tɔ si: Mpu pə tɔ kɛ apalu ká ye le i caa na i too na í na i alu pá caya na pa naale pá pəsi yulu kulum. ⁶ Saa inɛ apalu na alu pa ta kɛ yəlaa naale tɔtɔ. Ama pa pəsa yulu kulum kɛ təkɔŋ. Ye mpv ilɛ, yulu í taa yasɪ mpi Iso kpɛntaa tɔ.

⁷ Mprɔyɔ Falisanaa pəɔsa-i si: Pepe tɔ kɛ Moisi naa ha mpaa si apalu pəsəxi na í la i alu kɛ kisuyu takəlaya na í tɔɣoni-i?

⁸ Tənaɣa Yesu cə-we si: Mə lanjkrusəŋ tɔ kɛ Moisi ka ha-meɣe mpaav si í tɔɣoni mə alaa. Ama hatoo kancaalaya pə taa weɛ mpv. ⁹ Ma heeliyi-me təfoo si, ye yulu tɔɣona i alu na pá tá kɛ si alu inɛ í lapa wasanjalətu tɔ pə tɔ, ilena apalu tɛɛ na í kpaɣa alu lɛlv, pɔntu lapa wasanjalətu kɛ.

¹⁰ Tənaɣa Yesu ifalaa tɔma si: Ye mprɔyɔ pə we apalu na alu pa hɛkv, ilɛ pə kəla teu si yulu í caya itante ilɛ.

¹¹ Mprɔyɔ Yesu cə-we si: Yəlaa təna u pəsəxi na pá mv seɣesuyv kɔnɛ. Ama mpa Iso ná ha pə toma tɔ pɛle pa pəsəxi. ¹² Mpi pə kaɣatəxi yəlaa kɛ alaa kpaɣav tɔ pə we ŋkanja kɛ. Lɛlaa kin ilɛ, pa luləyi-weɣe mpv na pá fɛina pa ti. Lɛlaa ilɛ, yəlaa lapəna-weɣe kataasi. Pə kaasi lɛlaa ná kisa alaa kpaɣav kɛ kɔkisu kɛ isɔtaa Kawulaya tɔ. Ye wei i ká pəsi na í mv seɣesuyv kɔnɛ, í mv-ku.

Piya səkpesi kɔpantu kooluyv təm

(Maləki 10:13-16; Luku 18:15-17)

¹³ Yəlaa pukayana piya kɛ si Yesu í tənɪ si tɔ kɛ nin na í sələmənə-səyi Iso. Tənaɣa i ifalaa kaləna si kəntaa. ¹⁴ Ilena Yesu tɔ i ifalaa si: I ye le na piya kəɔ ma kin, í taa kaɣati-si. Pə taya pulv tɔ, mpa pa we isu piya tɔ mpe pa tənna isɔtaa Kawulaya.

¹⁵ Mprɔyɔ i təna nin kɛ si tɔ. Ilena í kuli təna na í tɛɛ.

Yulu tɔŋ tv təm

(Maləki 10:17-31; Luku 18:18-30)

¹⁶ Mprɔyɔ apalu nəɣəlv pola Yesu kin na í pəɔsi-i si: Taca, kɔpantu ntiyi pə weɛ si maa la na má hiki weesuyv ŋku ku tɛŋ tɔ?

¹⁷ Mprɔyɔ Yesu cə-i si: Pepe tɔ kɛ n pəɔsəxi-m kɔpantu tɔ? Yulu kulum təkɔŋ kɛna kupaŋ. Ye n caa si n hiki weesuyv, təŋ mpi pa keesa kəsəsutu taa tɔ. ¹⁸ Tənaɣale apalu inɛ i pəɔsa Yesu si: Kasɪ ntiyi pa keesaa ye?

Ilena Yesu cə apalu inɛ si: Taa kv yulu, taa la wasanjalətu, taa ŋmulɪ, taa suu lɛlv kɛ təm. ¹⁹ Se nyá caa na nyá too. Səɔli nyá tɔɣəntəle isu nyá ti.

²⁰ Tənaɣa ifepu inɛ i tɔma si: Ma təkə kəsəsutu nti tə tənaya. Iɛ pepeye pə kaasa má la tɔtɔ? ²¹ Tənaɣa Yesu tɔma-i si: Ye n caa n te təkpataa, polo na n pɛɛti pə təna mpi n wɛna tɔ na n tala konyəntvnaa kɛ pə liyitee, na cele n svv tɔŋ kɛ isɔtaa. N tɛma mpv pə lapv ilɛ n kəɔ na n təŋi-m.

²² Ama ifepu inɛ i nu mpv, ilena i lanjɛ wakəli tətəɣətəɣə. Pə taya pulv tɔ, i ka wɛna kɛ pə tu fɛi.

²³ Tənaɣa Yesu tɔma i ifalaa si: Tampana kɛ ma heeliyi-me yoo maa cəsiyi, liyitee tv isɔtaa Kawulaya svsv we kate kɛ pə tu fɛi. ²⁴ Ma tasəxi-meɣe heeluyv si: Isəna mpi pə we yooyoo kɛ kate si í svvna pənyalaya púyɔ na í lu tɔ, mpv tətəɣə pə we liyitee tv kɛ kate si í svv Iso Kawulaya taa, halɪ pə tu tɛɛ mpv.

²⁵ I ifalaa nu təm nti ilena pá la-weɣe piti na pá tɔ si: Iɛ awe ka tələna nteye-ti ilɛ?

26 Tənaɣa Yesu nyəna-we, ɔlena í tɔ si: Yəlaa kin ke pə fei pəsuyu. Ama Iso ílé, pə təna təlev ké.

27 Ḿpóyó Piyee nəɣo təkpaɔ si: Pepeye taa hiki ɔle?

28 Ḿpóyó Yesu cə-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, waatu wei Yulu Pəyaya ma maa caɣa ma teeli kumte tɔɔ ké ɔləsanna taa tɔ, me mpa í tərja-m mə naanɔwa na naale tɔ, í ká caɣa mə kumlee tɔɔ tɔtɔ, na í huuna lseyeli kpeka naanɔwa na naaleye tɔm. 29 Na pa təna mpa paa yelee pa teesi, yaa pa taalɔnaa, na pa kəɣənaa, na pa newaa, yaa pa caanaa, yaa pa toonaa, yaa pa piya, yaa pa tawa ke ma tɔɔ tɔ, paa hiki mpi mpi pa yela mpɔ tɔ pə tɔm nuɔwa (100). Pəyele paa hiki pa paa nyəm ke weesuyu ŋku ku tərj tɔ ku taa. 30 Mpa pa we lələ ké kaɣana tɔ pa taa paɣale ká məli waali. Na waali nyəma taa paɣale náá məli lələ.

20

Apa nyəma tɔm

1 Ii naa isəna isɔtaa Kawulaya nəɣəsənaa tɔɣələ. Səsə nəɣəlu i kuləna tanaŋ ahula tɛ tɔram si i caa apaa nyəma na í tu i lesɛŋ taale taa. 2 Ḿpóyó i tisaa si: Ilim í tɛma maa feli-mɛɣe liyitee nyəɣəluyɔ kulɔmuyɔ kulɔmuyɔ. ɔlena í heeli-we si: I tɛe na í luŋ ma taale taa. 3 Ilim kɔma na pə kpa pəcɔ ɔlena í tasa luɔ na í maɣana napəli, pelee pa caɣa yem ké nənəɣo tɛe. 4 Tənaɣa i heela pelee si: I tɛe ma lesɛŋ taa, maa feli-mɛɣe isəna pə nəɣəsənaa tɔ. 5 ɔlena pelee pá tɛe. Ḿpóyó səsə unɔ i kɔma na í tasa luɔ ke ilim sikuyɔ na í hiki napələyi mpɔ tɔtɔ. Pə kɔma na pə tala ilim huɔ ɔlena í tasa lɛlaa ke hikuyɔ na í pona i taale taa tɔtɔ. 6 Pə kɔma taanaɣa ilim ɔlena í lu na í maɣana napəli, pelee pa caɣa nənəɣo tɛe. ɔlena í pəsɔi-we si: Pepe tɔɔ ké í caɣa yem ke mpɔ? 7 Ḿpóyó pelee pa cə-i si: Tə ta hiki wei i ká kraɣa-tuyɔ təmle tɔɣo. Tənaɣa i tɔma si: Ye mpɔ, í polo ma lesɛŋ taale taa yaa.

8 Ilim kɔma na pə te ɔlena səsə unɔ í yaa i təmle tɔɔ nyənllɔ na í tɔmɔ-i si: Tɔɔ, yaa apaa nyəma mpe na ŋ feli-weye pa liyitee. Caaləna mpa pa təkəna kraɣaw tɔ na ŋ teesəna mpa pa caala kraɣaw tɔ. 9 Ḿpóyó mpa i ka hika taanaɣa ilim tɔ pelee pa kɔma na pá hiki liyitee nyəɣəluyɔ nyəɣəluyɔ. 10 Ḿpóyó mpa pa caala təmle taa ké suɔ tɔ pa huɔwa si mpe pa nyəna ká kəli pane pa nyəna. Ama liyitee nyəɣəluyɔ nyəɣəluyɔ ké pa cɛla-we. 11 Səsə unɔ i fɛluyɔ-weye mpɔ tɔ pə ta maya-we. 12 ɔlena pá tɔ si: Mpa pa kɔma nənəɔ tɔ kalifu kulɔm ke pelee pa lapa təmle, ɔlena ŋ məli na ŋ kpenti-tuyɔ kufɛluyɔ kulɔmuyɔ na? Pəyele tá kana na ilim nyaya-tuyɔ hatoo tanaŋ tɛe. 13 Tənaɣa səsə unɔ i cə pa taa lɛlv si: Ma taapalɔ, ma ta muɣuli-ŋ se. Ma na-ŋ tu su ŋpóyó si ŋ lapa ilim na pə tɛm maa feli-ŋ liyitee nyəɣəluyɔ, yaa pə taɣa mpɔ? 14 Mu nyá liyitee na ŋ tɛe ŋ fɛe-m. Má nəkəna si má cɛla wei pə təkənaa tɔtɔɣo teitei isu ma cɛla nyá tɔ. 15 Ma fɛuna mpaaw si má lana ma liyitee ke isəna ma sɔlaa tɔ? Ma lapa kɔpantu tɔɣo pə wuiki-ŋ yaa? 16 Tənaɣa Yesu tasaa si: Waali nyəma ká məli lələ, na lələ nyəma náá məli waali.

*Yesu səm na i fem pə tɔm tɔtɔ
(Maləki 10:32-34; Luku 18:31-34)*

17 Ḿpóyó Yesu pukaya Yosalem, ɔlena í yaa i ifalaa ke kpeerja ke waatu wei pa we mpaaw taa tɔ na í tɔ-we si: 18 Tɔɔ, tə kpa Yosalem isəntɔ tɔ, paa kraɣa Yulu Pəyaya má na pá tu kətəlaa səsaa na Iso Tɔm seyesəlaa pa niŋ taa. Paa tɔ

si pá kv-m. ¹⁹ Paa tv-m ma ta nyi isónaa ninj taa, na pele pá paana-m na pá casa-m akpatee na pá ka-m sém tesika tóo. Na kuyeeñ tooso wule maa fe.

Saaki na Yohaani pa sələma mpi tó

(Maləki 10:35-45)

²⁰ Tənaɣa Sepetee pəyalaa na pa too pa pola Yesu kin, ilena pa too lunj Yesu tɛɛ na í wiina-ı si: La-m kúpantv natəli. ²¹ Tənaɣa Yesu pəsa-ı si: Pepeye n caa má la-ñ?

Ilena alv cə-ı si: Ma caa si ñ tó si ma pəyalaa panɛ pa naale paa caɣa nyá kin ke waatv wei n ká təɣo nyá Kawulaya tó. Lelv ke nyá ntəɣonj tóo, lelv ke nyá mpətəñj tóo. ²² Ḿpóyó Yesu cə-we si: I tá nyi mpi í sələməyi tó yee? I pəsəyi na í təɣo wahala səsə wei maa təɣo tó? Tənaɣa pa tóma si: Tu pəsi. ²³ Ilena Yesu cə-we si: Tampana í ká təɣo wahala səsə wei maa təɣo tó. Ama pə taya má ləsəyənə mpa paa caɣa ma ntəɣonj tóo, na mpa paa caɣa ma mpətəñj tóo tó. Mpa pa tóo ma Caa tayana lona anı tó pele pa kəna a nyəma.

²⁴ Yesu ifalaa naanvwa wei pə kaasaa tó pele pa ná mpv, ilena pa taa wuna Sepetee pəyalaa mpɛ pa naale. ²⁵ Tənaɣa Yesu yaa pa təna na í tə-we si: I nyəma si mpa pa ké yəlaa awulaa tó, pele pa təkı kawulaya ke leləa tóo. Na mpa pele pa ké kufeelaa tó, pele pa ñmakələyi səkremə. ²⁶ Ama pə fei si pu wee ḿpóyó mə kin. Nti təɣole si, ye mə taa wei í caa ı la səsə ke mə hekv, pəntv í pəsi mə pəyalv. ²⁷ Na ye mə taa nəɣəlv í caa ı la mə nəɣo tv, pəntv í pəsi mə yom. ²⁸ Mpv tətəɣo Yulv Pəyaya má, ma ta kəo si má təɣo cecəele. Ama ma kəmaya si má pəsi yəlaa təna təmlə tv, na má ha ma weesuyv na pə cə yəlaa pəɣalə ke pa yomle taa.

Yesu kuluyv ke yulvmaa naale ıse

(Maləki 10:46-52; Luku 18:35-43)

²⁹ Waatv wei Yesu luna Yeliko ıcate taa tó samaa tuutuuma təña ı waalı. ³⁰ Pə pamna yulvmaa naale ka caɣa mpaav nəɣo. Pa nuwa si Yesu tɛɛna nté, ilena pá svv kouu si: Tafiiti Pəyalv, Taca, nyəni tá pətətəle.

³¹ Tənaɣa samaa kaləna-we na pá heeli-we si pa su. Ama pele pa səsə kouu ke səsəm si: Tafiiti Pəyalv, Taca, nyəni tá pətətəle.

³² Ḿpóyó Yesu səña na í yaa-we na í pəsı-we si: I caa ma la-meyə-we?

³³ Ilena pele pa cə-ı si: Taca, tə caa ké si ñ kuli tá ıse.

³⁴ Ḿpóyó pa təm lapa Yesu ké pətətəle na í takı pa ıse na pá svv nav ke tənə ınəyi kpakpa na pá təñ ı waalı.

21

Yesu caɣa kpaɣaya

(Maləki 11:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19)

¹ Ḿpóyó pa tala Petafası ke Olifinaa puyv tóo. Waatv ını tó pa fei poolv na Yosalem. Tənaɣa Yesu tila ı ifalaa naale si: ² I polo ıcate nte tə we mə nəɣo tóo tó tə taa. Ye í tala tə taa ké kpakpa í ká ná pa tv kpaɣaya toto nəɣəlv na ı pile ke ı kin, í heı-sı na í kəna-m. ³ Ye nəɣəlv í pəsə-me si pulv, í cə pəntv si Taca caakəna. Ye í cə mpv paa yele-me na í tɛɛna.

⁴ Pə lapa ḿpóyó si pá la nti İso kuyəɣətvtv teləsvlv ka yəɣətəa tó si:

⁵ I heeli Siyən ıcate nyəma si,
í nyəni, mə wulav kəñ mə kin,
na í caɣa kpaɣaya toto tóo, na í we təpamm.
Nn na í caɣa kpaɣaya pəyaya tóo.

⁶ Μπόγυ Yesu ifalaa mpa i tilaa tɔ pa tɛɛwa na pála isu í keesa-we tɔ. ⁷ Μπόγυ pa kɔna kpaŋaya toto inɔ na i pile, na pá kpaɣa pa wontu na pá pɔ sɔ tɔɔ, na Yesu kpa na í caya pɔ tɔɔ. ⁸ Na yɔlaa paɣale ke sɔsɔm náa pɔ pa wontu ke mpaav taa. Lelaa náa cɛ akɔɔ na pá pɔ mpaav taa. ⁹ Samaa wei i ka we Yesu nɔɣɔ tɔɔ na wei i ka we Yesu waali tɔ pele pa tɔŋna yɔɣɔtɔɣu na nɔɔsi sɔsɔɔnsi si: Paa wei í tu Tafiiti Pɔyalɔ ke teeli. Isɔ í wɛɛ wei i kɔŋna Tacaɔ tɔŋ tɔ i waali. Paa wei í tu Isɔ kɛ teeli ke isɔtaa.

¹⁰ Yesu kɔma na í sɔv Yosalem taa, ilena icate la yuŋ tɛkemm, na yɔlaa pɔɔsɔɣi si: Aweye ye? ¹¹ Ilena samaa cɔ si: Kalilee Nasaletɔ Isɔ kuyɔɣɔtɔtu telɔsulɔ Yesu kɛ.

Yesu ke Isɔ tɔsɛele taa

(Malaki 11:15-19; Luku 19:45-48; Yohaani 2:13-22)

¹² Μπόγυ Yesu sɔv Isɔ tɔsɛele taa na í tɔɣɔnɔ pa tɔna mpa pa pɛɛtayaɔ na mpa pa yakaya tɔ. Na í pɔsi liyitee yɔkɔlaa taapɔlɔnaa ke alele na alukukunaa pɛɛtɔlaa kpelasɔ toto. ¹³ Ilena í tɔ-we si: Pa ŋmaawa Isɔ Tɔm taa kɛ si: Paa yaa ma tɔyaya si Isɔ tɔsɔlɔmɔle. Ama mɔ pɔsɔna-keɣe ŋmulaa tɔyaya.

¹⁴ Μπόγυ yolɔmma na sɛkɔllaa pa pola Yesu kin ke Isɔ tɔsɛele taa na í lá na pá hiki alaafaya. ¹⁵ Isu Yesu lapa piti tɔma ke mpv, na pɔ kaasɔ na piya náa yɔɣɔtɔɣɔna nɔɔsi sɔsɔɔnsi ke Isɔ tɔsɛele taa si: Paa wei í tu Tafiiti Pɔyalɔ kɛ teeli tɔ, pɔ ta maɣa kɔtɔlaa sɔsaa na Isɔ Tɔm seɣesɔlaa nté. ¹⁶ Tɔnaya pa pɔɔsa Yesu si: N nukɔ nti pa yɔɣɔtɔɣi tɔ? Ilena Yesu náa cɔ-we si: Eɛ, ma nukɔ. Μπόγυ í pɔɔsa-we si: I ta kalɔta Isɔ Tɔm taa kɛ timpi pa ŋmaawa si: Piya sɔkpɛsi na aɔlɔbmnaa nɔɔsi taa kɛ n yelaa na nyá sam luna tɔ yeɛ?

¹⁷ Pɔ waali kɛ i yela-we na í lu na í se pa icate, na í polo í sɔv kɔyaŋkuyɔ Petanii.

Fiki tɔɣv mpusi tɔŋsvɔv

(Malaki 11:12-14,20-24)

¹⁸ Kɔ fema ilena Yesu kɔli na í mɔlɔɣi icate taa, ilena nyɔɣɔsi kra-i mpaav. ¹⁹ Μπόγυ i loosa fiki tɔɣv ke mpaav nɔɣɔ. Ilena í polo na í maɣana hatu tike. Tɔnaya i tɔma fiki tɔɣv si: N kaa tasa pile lɔlɔɣv ke paa pɔcɔ.

Ilena tɔɣv ŋkɔ kɔ wɔli tɔnaya kpaakraa tɔwɔŋwɔŋ. ²⁰ Yesu ifalaa ná mpv, ilena pɔ la-wɛɣe sɔɣɔntɔ ke sɔsɔm. Ilena pá pɔɔsi Yesu si: Isɔnaya pɔ lapa na fiki tɔɣv ŋkɔ kɔ wɔli kpaakraa ke mpv?

²¹ Tɔnaya Yesu cɔwa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsɔɣi, ye í tu Isɔ kɛ naani na í tá lá sika, pɔ taya mpi ma lapa fiki tɔɣv kɔne tɔ pɔ tike kɛ í ká la. I pɔsɔɣi na paa pulaya kane í tɔ-ke si ká kpɛsi na ká hoti tenku taa, pɔ lakɔ kɛ. ²² Ye í wɛna naani pɔ tɔna mpi í sɔlɔmɔɣi si Isɔ í la-me tɔ, i lakɔ-meɣe-wɔɣi.

Yesu pɔsvɔv tɔm

(Malaki 11:27-33; Luku 20:1-8)

²³ Μπόγυ Yesu sɔv Isɔ tɔsɛele taa na í niki seɣesɔɣv. Ilena kɔtɔlaa sɔsaa na Yuta nyɔma taa sɔsaa polo na pá pɔɔsi-i si: Kanɣante nteye n makɔ nyá taa na n lakɔ isɔntɔ? Yaa awe tu ha-ŋ pɔ mpaav?

²⁴ Tɔnaya Yesu cɔwa Yuta sɔsaa mpe si: Tɔv, ma maɣamaya maa pɔɔsi-meɣe tɔm kɔlɔmtɔ tɔkɔŋ. Ye í cɔ-m ile, maa heeli-meɣe kanɣante nte ma makɔ ma taa na má lakɔ isɔntɔ tɔ. ²⁵ Isɔ yaa yɔlaa tilina Yohaani si í sɔɔki yɔlaa ke Isɔ lɔm? Μπόγυ pa maɣasa-tɔɣi pa taa pa tike.

Ilena Yuta sɔsaa mpe pá tɔ si: Ye tɔ tɔma si Isɔ tilina-i, i ká pɔɔsi-tv si na pepe tɔɔ kɛ tɔ ta mɔ i tɔm ile? ²⁶ Pɔyele ye tɔ tɔma si yɔlɔ tilina-i kɔlɔ, tɔ

wena samaa səχəntu. Pə taɣa pulv təə, pa təna pa nyəmə si Yohaani ké Iso kuyəχəntu teləsulv ké.

²⁷ Mpróyú Yuta səsaa mpe pa pəsəna Yesu si: Tə ta nyi. Tənaɣa Yesu ná cə-we si: Añhaa, má kaa heeli-meɣe kanɔkante nte ma makɪ na má lakɪ isənto tə.

Apalv na i pəyalaa naale pa təm

²⁸ Mpróyú Yesu tasa Yuta səsaa mpe si: I na-weɣe tənə tə taa? Apalv nəχəlv ka wenna pəyalaa ké naale. Ilena í heeli lelv si: Akele polo na í hala ma lesəñ taale taa ké sanɔ. ²⁹ Tənaɣa pəyalv cə-i si: Ma kaa polo. Pəle pə waalɪ ilena pəyalv kəə í layasɪ huwəe na í polo. ³⁰ Mpróyú pa caa inɪ i polaa na í heeli lelv ké mpv tətə. Ué si: Təv yaa, paapa. Ama i ta polo. ³¹ Pa naale pa taa awe lapəna nteɣe i caa luɣu tē nyəntv? Mpróyú Yuta səsaa cə-i si: Kancaalaya nyəñ. Tənaɣa Yesu təma-we si: Tampana ké ma heeliyi-me yoo ma cəsəɣi, lampuu mɔlaa na wasanɔkalənaa ká tē-meɣe nəχə ké Iso Kawulaya taa. ³² Pə taɣa pulv təə, Yohaani ná kəma si i hóləχí-meɣe mpaav kupañkɪ na í kisi i təm muɣv. Ama lampuu mɔlaa na wasanɔkalənaa ná mu i təm. Paa na mə kəma na í ná mpróyú waalɪ waalɪ tə, í tá tə si í layasəɣi mə taa huwəe na í mu i təm.

Təmlə nyəma asayaa təm

(Maləki 12:1-12; Luku 20:9-19)

³³ Mpróyú Yesu tasa Yuta səsaa mpeɣe yəχəntuɣv si: I nu, ma sɛeki-meɣe isə lelv. Səəə nəχəlv i ka səna lesəñ ké taale təcu na í ŋma kolunɔ na í cəəna. Na í lá timpɪ i ká nyaasəɣi pə lvm tə. Na í ŋma akele tanɔkan wei i təə pa səɣəɣi na pá fenjiyi tə. I tɛma mpv ilena í caa yəlaa na í su tə taa, ilena í tē yela. ³⁴ Pə kəma na pá tala tuɣ inɪ i kooluɣu waatv, ilena í kusɪ i tillaa napəli si: I polo ma təmlə nyəma kin na pá cələ-m ma tete. ³⁵ Tənaɣa təmlə nyəma mpe pa kra i tillaa mpe na pá má lelv ké teu, na pá kv lelv, na pá yoo lelv ké pɛe. ³⁶ Mpróyú səsə inɪ i taɣana tillaa lelaa ké kusuvv ké paɣalə na pá kəli kancaalaya nyəma. Ilena təmlə nyəma tasa pələɣe lapv ké teitei isu paa lapv kancaalaya nyəma tə. ³⁷ Tənaɣa i tɛsa i pəyalv ké tiluɣu, na í huɔki si paa nyá i pəyalv isələ. ³⁸ Ama təmlə nyəma ná kəma na pá loosi i pəyalv, ilena pá heeli təma si: Ii loosiyi kpancoou tə kəñna nte? I kəə na tə kv-i na i taale pəsi tá nyənte. ³⁹ Tənaɣa pá kra-i, na pá ləsi-i taale na waalɪ na pá kv-i.

⁴⁰ Tənaɣa Yesu pəəsa Yuta səsaa mpe si: Taale tv í kəma na í kəə, isənaɣa i ká la təmlə nyəma pane?

⁴¹ Mpróyú Yuta səsaa cə Yesu si: I kaa nyəni yəlaa asayaa pane pa pətəətəle. Ama i kuyi-weɣe, na í kraɣa taale na í cəla lelaa mpa pá tala pə waatv paa cələ-i i tete tə.

⁴² Tənaɣa Yesu pəəsa Yuta səsaa si: I tá kaləta nti pa ŋmaa Iso Təm taa tə yee? Pa ŋmaawaya si:

Pəle nte tetv ŋmalaa ŋmaakaya na pá lə tə,

ńté tə təə kəlv ŋmatv təna məlaa na tə səñ.

Mpi Tacaalapa na tə nyənəɣi na pá wə-tuɣv piti təχələ.

⁴³ Mpróyú Yesu tasa-we si: Pə təə ké ma heeliyi-me si paa lɛeki-meɣe Iso Kawulaya na pá cələ-keɣe yəlaa mpa pa mvna kaa təmlə tə. [⁴⁴ Ye pə cəpa wei na í hoti pəle nté tə təə, tə putətəɣi-i ké, i kaa wəe hiuu. Yaa pə cəpa yulv nəχəlv na pəle ńté tə nyəki-i, tə taaləɣi-i na atɛɣe.]

⁴⁵ Katəlaa səsaa na Falisanaa pa nu mpv, ilena pá nyi si mpeye Yesu seena isə inɪ. ⁴⁶ Tənaɣa pa suv mpaav pɛɛkuvv si pá kra-i. Ama pa nyamna samaa. Pə taya pɔlv tɔɔ, pɛɛ pá nyənaɣa Yesu ké Isə kuvvɔɣɔtutu teləsulv ké.

22

Mpa pa yaa tɔɣv na pá kisi tɔ
(Luku 14:15-24)

¹ Mpvúy Yesu tasa isənaa seev ke mpa pa nukava i tɔm tɔ si: ² Ii naa isəna isətta Kawulava nəɣəsənaa tɔɣɔɔ. Wulav nəɣɔlv i lapəna tɔɣənaɣa ke i pɔyavlv alv kraɣav tɔɔ. ³ Mpvúy i tila i tɔmlɛ nyəma si: I polo í yaa mpa ma lapa tɔɣənaɣa tɔ. Tənaɣa pɛɛ pa kisa kəntɛ. ⁴ Ilena í tayani kuvama ke tiluvv si pá heeli mpa i yaa tɔɣv tɔ si: Ma kv naaŋ kataasi na wontu nim nyəntv, na pə təna pə tɛma piw na pə caɣaa. Pá kəɔ na pá tɔɣv ma akpavale tɔɣənaɣa. ⁵ Ama mpa pa yaa mpv tɔ pa taa nəɣɔlv ta ke. Paa wei i tɛɛ i nyəŋkv ké. Inɛɣɛ ílé i taale, inɛɣɛ ílé i kuvaku. ⁶ Pə kaasi lelaa na pɛɛ pá kra tillaa mpe na pá hólí-wɛɣɛ kanŋanŋi na pá kv-wɛ. ⁷ Tənaɣa pə lapa wulav ke pááná na í tili i yoolaa si pá kv yolvkɔlaa mpe, na í sɔ pa ɪcate. ⁸ I tɛma mpv ilena, í heeli i tɔmlɛ nyəma si: Tɔv, akpavale tɔɣənaɣa piwa. Pəyɛɛ mpa ma yaawa tɔ pa lanɣaa. ⁹ Mpv tɔ í polo nənɔɔsi səsəɔnsi tɛɛ na pa təna mpa i ká ná tɔ í yaa-wɛ si pá kəɔ na pá tɔɣv. ¹⁰ Mpvúy pɛɛ pa tɛɛwa nənɔɔsi tɛɛ na pá kotɪ pa təna mpa pa nawa tɔ, asavaa na pə kuvama ke mpv, na yəlaa su acima kutuluvv.

¹¹ Mpvúy wulav suvwa si i naa mpa pa pola tɔɣv tɔ. Ilena í mavana nəɣɔlv, i ta suu akpavale wontu. ¹² Ilena í pɔɔsi-i si: Ma taapavlv, isənaɣa n̄ suv cəne na n̄ tá suu akpavale wontu? Apavlv inɪ i ta cɔ si pɔlv. ¹³ Tənaɣa wulav heela i tɔmlɛ nyəma si: I həkɔ i nin na i nɔɔhɛɛ na í polo í pɛt-i səkɛtɔv taa. Tənaɣa i ká casa kapusi na í nyasəɣi i tɔɣi kela. ¹⁴ Ilena Yesu tɔ si: Pa yaa pavale, ama pəcɔɣv pa ləsa.

Lom wulav səsə lampuu tɔm
(Maləki 12:13-17; Luku 20:20-26)

¹⁵ Mpvúy Falisanaa caɣaa na pá seɣɛsi isəna paa nyi Yesu ké katəka na tɔm kuvvəsvtv na pá hiki-i tɔ. ¹⁶ Mpvúy pa tila pa ifalaa taa napəli na Heləti kɛkəle nyəma napəli tətɔ si pá polo na pá tɔ Yesu si: Tacaa, tə nawa si tampana ke n yɔɣtəɣi na n̄ seɣɛsəɣi teu, na isəna mpi pə mavamaɣa Isə caa si yəlaa í la tɔ pə tampana ke n heeliyi. Nn nyarŋna nti yəlaa hvv tɔ, na nn paasəɣəna tɔɔ, pəcɔ nn fayasəɣi yəlaa. ¹⁷ Pə wɛ mpv tɔ, ta mpaav taa pə mvna pá felɪ lampuu ke Lom wulav səsə na? Heeli-tuvv nti n hvvkv tɔ.

¹⁸ Ama Yesu ná tɛma nyəm ke pa hvvɛɛ asavɛɛ. Ilena í pɔɔsi-wɛ si: Cɛsəlaa mɛ, pɛpɛ tɔɔ ké í nyək-i-m katəka. ¹⁹ I hvv-i-m liɣitee wena í feləɣi lampuu tɔ na má ná.

Mpvúy pa ləsa liɣitee nyəɣəlvv na pá cɛɛ-i. ²⁰ Ilena í pɔɔsi-wɛ si: Awe nyvuvv fotoo na i hətɛ ke pa ŋmaa pə tɔɔ cəne? ²¹ Mpvúy pa cɔ-i si: Lom wulav səsə ké.

Mpvúy Yesu ná cɔ-wɛ si: Ye mpv í cɛla Lom wulav səsə ke mpi i ti tɔ, na í cɛla Isə ilɛɣɛ mpi ílé i ti tɔ.

²² Pa nu tɔm təne ilena pə la-wɛɣɛ piti ke səsəm. Na pá yeɛ-i na pá tɛɛ.

Tu si na tə fe na tə wɛɛ isəna tɔ
(Maləki 12:18-27; Luku 20:27-40)

²³ Μρύγύ κuyaku ηku ku mayamaya Satusee nyóma napəli pa kəma Yesu kin. Satusee nyóma mpe pa tənayana si paa pə la isəna səttaa kaa te na pá fe. Μρύγύ pa pəssa Yesu ²⁴ si: Tacaa, Moisi ka tōma si ye yulu í səpa na í feina pəyaya, i neu hən i alv ke leelu na í hikina i taalv səl v ke piya. ²⁵ Təv, yəlaa naatosompəyolaya ka we tá hekv, yulu na i newaa. Μρύγύ taalv kpayə alv ilena í si, i feina pəyaya. Ilena ilé i neu hə leelu. ²⁶ Μρύγύ naale nyəh səpa, pəyaya fei, na tooso nyəh tətəyə mpv. Haləna pə polo pə siyili pa naatosompəyolaya ηke ka tənaya mpv təpai, nəyolv ta hikina-i pəyaya. ²⁷ Pə waali ké alv inu ilé i teesa səpv. ²⁸ Təv, səttaa fem wule pa taa aweyele alv tv? Mpi tə, pa naatosompəyolaya inu pa təna pa kpayana-i alv.

²⁹ Μρύγύ Yesu cə Satusee nyóma mpe si: I ta nyi Isə Təm na i toh təyə pə liyitiyi-me. ³⁰ Mpi tə, waatu wei səttaa ká fe tə, akpayale təm kaa wee. Ama apalaa na alaa paa wee ké isu isəttaa tillaa wev tə. ³¹ Ye səttaa fem təm ilé, í ta kala nti Isə heela-me tə ye? I tōmaya si: ³² Ma ké Apələham na Isaaka na Yakəpv pa Isə ké. Isə ké weesu yu nyóma nyəh ké, i ta ke səttaa Isə.

³³ Yəlaa samaa wei i nu Yesu seyesuyv ηku tə, pə lapa-weye piti.

Isə kusəsutv taa səsəəntv
(Maləki 12:28-34; Luku 10:25-28)

³⁴ Waatu wei Falisanaa nuwa si Yesu lapa na Satusee nyóma ta hiki kusəcətv ilena pá koti. ³⁵ Ilena pa taa Isə Təm seyesəlv nəyolv í kəv si í kuuki Yesu nəyə. Ilena í pəssi Yesu si: ³⁶ Tacaa, Isə kusəsutv taa təm ntiyile səsəəntv? ³⁷ Tənaya Yesu cə-i si: N ká səl v Tacaa nyá Isə na luyv kolvmuyv na nyá ləyaya svv-i təmammam. ³⁸ Kusəsutv taa səsəəntv nté, na nti tə kələna tə təna. ³⁹ Na kəkələtv lentv tətəyəle, si n ká səl v nyá təyəntəle ke isu nyá ti. ⁴⁰ Təm naale iné i təv ké Moisi kusəsutv təna na Isə kuyəyətvtv teləsəlaa təm təna səhəaa.

Tafiiti pəyaya nté Mesii
(Maləki 12:35-37; Luku 20:41-44)

⁴¹ Falisanaa kota mpv, ilena Yesu pəssi-we si: ⁴² I hvv suweye Mesii təv? Awe ləlvuyv tv ke-i? Μρύγύ pele pa cə-i si: Tafiiti ləlvuyv tv ké.

⁴³ Tənaya Yesu pəssa-we si: Ye pə we mpv, ilé isənaya pə lapa na Feesuyv Nanəhtv náá lá na Tafiiti yaa-i si Tacaa? Pə taya pulv təv, Tafiiti yəyəttaa si:

⁴⁴ Tacaa Isə heela ma Səsv si,
caya ma kəhəkəh taa,

haləna má kəna nyá kolontunaa ke nyá nəvhe tee.

⁴⁵ Ye Tafiiti ná yaa-i i Səsv, ilé isənaya Mesii ná məlaa na í ké Tafiiti ləlvuyv tv tətə?

⁴⁶ Pa taa nəyolv ta pəsi na í cə. Pə kpayav kuyaku ηku tə nəyolv u nyuləyi si i pəssi-yi-i təm.

23

Falisanaa na Isə Təm seyesəlaa tooluyv
(Maləki 12:38-39; Luku 11:43,46; 20:45-46)

¹ Μρύγύ Yesu heela samaa na i falaa si: ² Isə Təm seyesəlaa na Falisanaa təmle nté si pá kéési yəlaa ke Moisi kusəsutv. ³ I ká nuna-weye teu na í la pə təna mpi pa heeliyi-me si í la tə. Ama í taa la isu mpe pa mayamaya pa laki tə. Pə taya pulv təv, nti pa seyesəyi tə, pə taya ntəyi pa laki. ⁴ Pa kpayəyi səyəla yuh nyəna na pá svkəyi ləlaa. Pəyele mpe paa caa si pá tu taa-weye taav mayamaya. ⁵ Pa laki pə tənaya si yəlaa í na-we. Pə təv ké pa ηmaaki Isə Təm loosi na pá tvyi, na pá kəvki pa kpaunaa təcəhəcəh. ⁶ Acima taa səsaa

sɔsaa tɛcaɣale ke pa pɛɛkɛɣi na pɔ caki. Na Yuta nyɔma tɛkotilena taa teeli teeli tɛcaɣale ke pa pɛɛkɛɣi. ⁷ Pa sɔɔla pɔ sɛɛki-wɛɛɛ samaa taa kɛ na pɔ lɔɔɔɔɔɔ na pɔ yaaki-wɛ si ta caa ta caa. ⁸ Ama mɛ, i taa ye le na pɔ yaa-mɛ si ta caa ta caa. Pɛ taya pulv tɔɔ, mɛ tɛna i wɛ teitei kɛ, na mɛ Sɔsɔ ntɛ kulɔm. ⁹ I taa yaa ate cɛnɛɛ nɔɔɔɔ si mɛ caa. Pɛ taya pulv tɔɔ, mɛ Caa wɛ kulɔm kɛ tɔkɔɔ, na inɔɔɔɔ wei i wɛ isɔtaa tɔ. ¹⁰ I taa ye le si pɔ yaa-mɛɛɛ sɔsɔ sɔsɔ. Pɛ taya pulv tɔɔ, mɛ Sɔsɔ wɛ kulɔm ke tɔkɔɔ, inɔɔɔɔ Mesii. ¹¹ Mɛ taa sɔsɔ i pɛsi mɛ tɔmlɛ tɔ. ¹² Wei i kpaasa i ti paa tisi-i, na wei i tisiɣi i ti paa kɔsi i nyɔɔɔ.

Falisanaa waali kuluyu

(*Malaki 12:40; Luku 11:39-52; 20:45-47*)

¹³ Iso Tɔm sɛɛsɛlɔaa na Falisanaa, cɛsɛlɔaa mɛ, mɛ tɔm wɛ waiyo. I tɛkɛɣi yɔlaa ke isɔtaa Kawulaya. Mɛ maɣamaɣa u suuki, pɔyele u yeki si mpa pɛle pa luyu wɛɛ tɔ pɔ suv.

[¹⁴ Iso Tɔm sɛɛsɛlɔaa na Falisanaa, cɛsɛlɔaa mɛ, mɛ tɔm wɛ waiyo. I lɛɛkɛɣi leelaa ke pɛ tɛna mpi pa wɛna tɔ, na i sɛlɔmɔɣi Iso na pɔ tɔɔɔɔɔɔ si pɔ hɔli si mɛɛɛ kɔpama. Pɛ tɔɔ kɛ i kɔ te na i nɔ katatɔɔɔɔ na nɔ nɔɔɔɔɔɔ teu.]

¹⁵ Iso Tɔm sɛɛsɛlɔaa na Falisanaa, cɛsɛlɔaa mɛ, mɛ tɔm wɛ waiyo. I cɔɔki katenɔ tɛna, na pɔ kɔɔɔɔna tɛnku tɔɔ si i hiki Iso sɛɛɛ kulɔm maɣamaɣa tɔkɔɔ. Na i tu hika-i kɔɔ, i lapi-i isayav. Halɔna ilɛ i nɔɔɔɔna tɛnaasɔle sɔsɔɔle taa suuv na pɛ kɔli isu mɛɛɛ tɔm naale.

¹⁶ Mpa mɛ i hɔɔ lelaa pɔyele mɛ isɛ naa naa tɔ, mɛ tɔm wɛ waiyo. I tɔɔ si ye yulv tuuna Iso tɛsɛɛle sɔsɔɔle pɛ wɛ isu i ta tuu kɛle. Ama ye i tuuna Iso tɛsɛɛle sɔsɔɔle taa wɔla ilɛ i tuuwayale. ¹⁷ Ama mɛ kɔmɛɛɛntɔ na mɛ yulvɔmlɛ tɔɔwa yoo. Pepe kɔlaa? Wɔla yaa Iso tɛsɛɛle sɔsɔɔle nte tɔ lapa wɔla inɔɔɔ kate pulv tɔ? ¹⁸ I yɔɔɔɔɔɔ tɔtɔ si ye yulv i tuuna kɔtaya tɔlate pɛ wɛ isu i ta tuuna kɛle. Ama ye i tuuna mpi pɛ maɣamaɣa pa lapa kɔtaya na pɛ wɛ kɔtaya tɔlate ilɛ i tuuna kɛle. ¹⁹ Yulvmaa mɛ, pepe kɔlaa? Kɔtaya tɔlate yaa kɔtaya nyɔm mpi kɔtaya tɔlate laki na pɔ pɛsi kate pulv tɔ? ²⁰ Ye yulv tuuna kɔtaya tɔlate, i kɔɔɔna pɛ tɛna mpi pɛ wɛ kɔtaya tɔlate taa tɔɔ na i tuuna. ²¹ Yulv i tuuna Iso tɛsɛɛle sɔsɔɔle, i kɔɔna Iso wei i caki Iso tɛsɛɛle nte tɔ taa tɔɔ na i tuuna. ²² Yulv i tuuna isɔtɔɔɔɔ, i kɔɔna Iso kumte na Iso wei i caya tɔ tɔɔ tɔɔ na i tuuna.

²³ Iso Tɔm sɛɛsɛlɔaa na Falisanaa, cɛsɛlɔaa mɛ, mɛ tɔm wɛ waiyo. Ye i hika nyutu nti pa yaa sɛmantɔ na fenuwili na kumɛɛ, i lɛsɔɣi pɛ hɔɔɔɔɔɔ naanɔwa taa kulɔm na i cɛɔɔɔ Iso. Pɛ kaasi na i lɔɔkɔna mɛ lumasɔ waali kɛ kɔsɛsɛntɔ taa sɔsɔɔntɔ. Tɔɔɔɔɔɔ sɔɔsɔɔɔ na kɔpantɔ na tampana tɔɔɔɔ. Pɔcɔ tɔɔɔɔ pɛ mɔna i sɛsɛna isɔle. Ilɛ i taa sɔɔ hɔɔɔɔɔɔ naanɔwa taa kulɔm inɔ i tɔɔ. ²⁴ Mpa mɛ i hɔɔ lelaa, pɔyele mɛ isɛ naa naa tɔ, ye i na mɛ lɔm taa kɛ kacɔka i lɛsɔɣi kɛ. Ama ye yoooyo ilɛ, i kɔɔntɔna na i li.

²⁵ Iso Tɔm sɛɛsɛlɔaa na Falisanaa, cɛsɛlɔaa mɛ, mɛ tɔm wɛ waiyo. Iyisi na nyɔnasɔ waali kɛ i nyaalɔɣi tɔlailai, na si taa suna mɛ kɔɔɔmɔm na mɛ isayavɔ hɔwɛɛ. ²⁶ Falisanaa yulvmaa mɛ, pɛ wɛɛ si iyaya taa kɛ i kɔ nyaali na i kɔɔna waali, na pɛ tɛna pɔ la tɔnaɔɔ.

²⁷ Iso Tɔm sɛɛsɛlɔaa na Falisanaa, cɛsɛlɔaa mɛ, mɛ tɔm wɛ waiyo. I wɛɛ kɛ isu pɔlaaɔ wei pa hulɔsaa na i nyɔɔɔ wɛ teu, na i taa suna mɔwa na kɔsɔɔɔ nti tɔ tɛna tɔ. ²⁸ Mpu tɔtɔɔ i wɛɛ, yulv i nyɔna-mɛɛɛ isɛntɔɔ, i tɔɔ kɛ si i kɛ kɔpama. Ama mɛ taa ilɛ, cɛsɔɔ na isayavɔ pɛ maɣalɔna.

Yesu kpaalvɔv ke Falisanaa na Iso Tɔm sɛɛsɛlɔaa
(*Luku 11:47-51*)

²⁹ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I tayənəyi Iso kuyəyətutu teləsəlaa pəlaaη ke teu təmammam, na í lakı kacəka ke mpa pa təηa tampana tə pa pəlaaη. ³⁰ Na í təη si: Ye tu we waatu wei ta caanaa kəkaya Iso kuyəyətutu teləsəlaa mpe tə, tə taa təη-we na tə ku-we. ³¹ Na mpyəyú í huləyəna si í kə mpa paa kowa Iso kuyəyətutu teləsəlaa mpe tə pa piya. ³² Mpu tə, pa akpaa ke í təηəyi, na mpi pəle paa caalaa na pá su tə mpəyi í tēsəyi. ³³ Tuma piya me, akalanaa me. I təη tə, í tá kə tənāsəle səsəle taa sulaa nte? ³⁴ Pə tə kə ma heeliyi-me si í nu yoo. Maa tili Iso kuyəyətutu teləsəlaa na layatuna na isekullaa ke mə kiη. I ká ku ləlaa ke kəkuyə, na í ká ləlaa ke səm tesikası tə. I ká ma ləlaa ke akpatēe ke mə təkotilēnaa taa na í təη na í pēeki-weyē acalē taa. ³⁵ Mpa paa kowa yem ke tulum tə, mə nyəəη taa kə pa kulaa isayatu ká məli. Pə kpaγaw yulpaη Apēeli kuyə na pə polo Palasii pəyalu Sakalı wei í ku katē taa katē na kətaya təlate pə həkə tə i nyəm tə. ³⁶ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, kayana nyəma nyəəη taa kə pu tēna.

Yosalem yəkuyə təm

(Luku 13:34-35)

³⁷ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa kə pa kuyi Iso kuyəyətutu teləsəlaa, na nyá taa tətəyə pa yooki Iso tillaa ke pēe na pá kuyi. Təm payale ke ma səlaa si ma kpēyeliyi nyá taa yəlaa tēna təkotokoto isu kantuyə papuyə ku piya tə tə. Ama pa kisaa. ³⁸ Təv, mə təyaya ká təkı kaav təkpataa, nəyəl kaa paasəna-ke. ³⁹ Pə tə kə ma heeliyi-me təfoo si, pə kpaγaw saηa tə í kaa tasa-m keesuyə. Haləna pə tala wule nte í ká tə si: Iso í səna Tacaa tillu tə.

24

Iso tēsēle wakəlyəv təm

(Maləki 13:1-2; Luku 21:5-6)

¹ Yesu luna Iso tēsēle taa na í təηna tēv, ilēna i ifalaa kpətəna-i na pá hul-i Iso tēsēle ηmatv. ² Tənaγa Yesu təma-we si: Ntəη í nawa pə tēna isəntə? Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesiyi, pə kaa kaasi pəle lēntē na tə tēna lēntē tə, paa tusi pə tēna.

Mpi pə lapv ká hvl antulinya tēm tə

(Maləki 13:3-13; Luku 21:7-19)

³ Yesu kəma na í caya Olifinaa puyə tə, ilēna i ifalaa fayasi na pá pəəsı-i si: Heeli-tuyə kuyayku mpv inı pu la tə. Nmaatəle nteye pu hól na tə nyəna nyá kəntē na antulinya tēm.

⁴ Mpyəyú Yesu cə i ifalaa si: I la laakalı, í taa yele na nəyəl kəv na í tolisi-me. ⁵ Mpi tə, payale ká kəv na pá ha pa təyi ma hətē si mpēyēle Mesii. Halı paa tolisi payale. ⁶ I ká nu yooη təη ke mə cəl mə cəl. Paa heeliyi-meγe pooluη yooη təmnaa. Ama í taa yele na mpv inı pə cē mə laηa. Pə wēe si mpv inı pəle pu la kə. Ama waalı waalı kə antulinya náá kəv na í tēη. ⁷ Tətu katerη lēka ká yooη lēka nyəma, kawulaya lēka ká kulı lēka tə. Nyəyəsı ká la tiiliwē tiiliwē, tətə ka sele tiiliwē tiiliwē tətə. ⁸ Pəne inı pə tēna pə wēna isu alv ləlyəv na pə caalı-i wuw ke səηηsəηη tə.

⁹ Yəlaa ká kulı na pá hól si pá tv-meγe konyəη, na paa ku-me. Katerη tēna yəlaa taa ká kpāna-meγe ma tə. ¹⁰ Yəlaa payale ká lə Iso sēv təm ke waatu inı, na paa lu tēma waalı, na pa taa kpāna tēma. ¹¹ Iso kuyəyətutu teləsəlaa pəpətuna ká lu payale na pá tolisi yəlaa ke səsəm. ¹² Isayatu ká tə səsəm səsəm, haləna yəlaa payale səlyəv ká pasa. ¹³ Ama ye wei i nyaya apalutu

na í tala tənaya, pəntu nyəyo ke pu ya. ¹⁴ Pə wee si paa kraali Iso Kawulaya Laapaali Kəpaŋ ke antulinya tənə taa ké na paa piitim mpi pə nu. Ye pə təma n̄p̄yó lapu ke antulinya ka tē.

Acaalətv təm

(*Maləki 13:14-23; Luku 21:20-24*)

¹⁵ M̄p̄yó Yesu təma si í ká kəə na í ná acaalətv taa acaalətv nti tə təm Iso kuyəyətətv teləsəlv Taniyee li ka yəyətə təyə katē taa. Wei i kaləxi tə í cekəna-təyi teu. ¹⁶ M̄p̄v in̄i tə, m̄pa paa wē Yuta tə pá se na pá kra p̄óŋ. ¹⁷ Ye pə mayana wei na í wē kutuluɣu təə na í tiwa, i taa tə si i s̄vki təyaya na í kraɣa i pulv. ¹⁸ Na wei pu mayana i wē taale tə í taa tə si i kpeŋ i tē na í keli i kra i. ¹⁹ Ahusitonaa na asəŋ təm ká la waiyo ké waatv in̄i. ²⁰ I sələm̄i Iso na mə kuseu k̄nē kv taa pamsəna watv waatv yaa kuyaku k̄hēes̄ȳv wule. ²¹ Pə taya pulv, waatv in̄i wahala ká la səȳntv ke səsəm pə tu fei. Pa ta nata wahala in̄i i taka ke hatoo antulinya kancaalaya na p̄ kəə saŋa, na pa kaa tasa i taka ké nav. ²² Na ye pə taya isu Iso huɣwa si i ká pasa kuyeeŋ in̄i təə, nəȳlv kaa t̄li-ti. Ama i pasa pə kuyeeŋ inəyi yəlaa m̄pa i ləsaa tə pa təə.

²³ Na ye yəlv təma-mē si: I nyəni, Mesii wē cəne yaa cəne, í taa nu. ²⁴ Pə taya pulv təə, Mesii na Iso kuyəyətətv teləsəlaa pəpət̄vnaa ká lu na pá lá kəkəlv nyəmnaa na piti təma. Hal̄i ye paa pəsaya pa puɣusiɣi m̄pa pa mayamaɣa Iso ləsaa təyə. ²⁵ Təv, ma laalaa na má kraali-meyēle.

²⁶ M̄p̄v tə ye pa kəma na pá heeli-mē si: I nyəni, i wenna nteɣe wɔlaya tetv taa, í taa polo. Yaa si, in̄i i ηmeləna nteɣe cəne, í taa nu. ²⁷ Yəlv Pəyaya ma ma kəntē ká la ké isu tēv nyəyəs̄ȳv hatoo tēv kite tē na p̄ kaləsəna kv nəȳv tə. ²⁸ Timpi pulv səpa na p̄ həntaa tə tənaya yepelekunaa kotiɣi.

Yəlv Pəyaya kəntē

(*Maləki 13:24-27; Luku 21:25-28*)

²⁹ Wahala kuyeeŋ in̄i i tēki kraakraa tə, ilim ká si təkpitii, isətv kaa tasa h̄lv̄m̄ȳv. Isətv̄lv̄n̄asi ká luna isətaa na si hoti. Pu ciɣiti isətaa kəkəlv̄naa. ³⁰ Waatv inəxi paa nu Yəlv Pəyaya má ma taŋ ke isətv̄nt̄ȳv taa. Katen̄a tənə taa yəlaa ká kra pa laŋa na pá wii səsəm. Paa na Yəlv Pəyaya má ma səŋa isəŋm̄v̄nt̄ȳv təə na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ³¹ Akantəle səsəle ká wii, ilēna má tili ma isətaa tillaa ke antulinya h̄ȳləŋ tənə taa. Pə kraɣa ilim təlule na pə tətule tə, na p̄ polo pə ntəȳŋ na pə mpətəŋ təə, si pá cəv pá koti m̄pa ma ləsaa təyə antulinya tənə taa.

Fiki t̄ȳv təm

(*Maləki 13:28-31; Luku 21:29-33*)

³² I nyəna fiki t̄ȳv na í cekəna. Saa wei kv neɣetəyi na kv hatv yeɣeləyi tə, í nyəmá kraakraa si hēes̄ȳv talaa kele. ³³ M̄p̄v tətəȳv waatv wei í ká ná pə tənaya m̄p̄v pə laki tə, í nyi si pə w̄saa kele, pə caa lapv nté. ³⁴ Tampana ke ma heeliɣi-mē yoo maa cəsəyi, yəlaa m̄pa pa wē isəntə tə pa kaa si pa tənə na p̄c̄s̄ pə tənaya m̄p̄v p̄ la. ³⁵ Isətv̄nt̄ȳv na atē ká m̄ki yem. Ama ma kuyəyətətv kaa saali paa pəcə.

Iso tike nyəmna antulinya tēm

(*Maləki 13:32-37; Luku 17:26-30,34-36*)

³⁶ Nəȳlv fei wei i nyəmá pə waatv yaa pə w̄le tə, paa isətaa tillaa na Pəyaya má ma mayamaɣa. Ama Tacaa tike təkəŋ nyəmna. ³⁷ Isəna pu lapa Nowee p̄əle taa tə, m̄p̄v in̄i pə mayamaɣa pu lana k̄ȳaŋku Yəlv Pəyaya má maa kəə tə. ³⁸ K̄p̄am, kuyeeŋ wei i taa lum taa waasəta tetv tə tə, pə təkaya

κέ na πῆ nyṓki, na πῆ haa tḗmaga alaa, na πῆ kpakḗyi mpu yoo, haləna kuyanjku Nowee suv kḗluyv taa tṓ. ³⁹ Pa caa ḗpṓyú yem kḗ ḗpṓyú, pa ta huṓ pulv tṓ. Haləna lum sṓsṓm kṓ na πῆ tṓyṓ pa tḗna tḗrai. Ḅpṓyú pu la kuyanjku Yulv Pḗyaga má ma kṓ tṓ. ⁴⁰ Pu pana apalaa naale ká wee taale. Pu kḗyaga lelv na πῆ yelev lelv. ⁴¹ Pu pana alaa naale we nama tṓ na pá naḗyi. Pu kḗyaga lelv na πῆ yelev lelv. ⁴² I feḗ, pḗ tḗyaga pulv tṓ, í ta nyi kuyanjku mḗ Sṓsṓ ka kṓ tṓ. ⁴³ I nyi teu si ye nyəm ka nyḗyaga na tḗyaga caa nyi waatu wei ḡmulv ká kṓ ahuo tṓ, i ka cayana i se kḗ. I kaa yelev- i na í suv i tḗyaga. ⁴⁴ Pḗ tṓ kḗ me tṓtṓ mu tḗyanu mḗ tḗyi mpu. Yulv Pḗyaga má ma kḗ kṓntḗ ke waatu wei í kaa huṓ tṓyṓ.

Təmle tv isayav na kupaḗ pa tḗm

(Luku 12:41-48)

⁴⁵ Aweye tḗmle tv kupaḗ na layatv? Ye pḗ tḗyaga wei i caa yelina- i tḗmle nyḗma lelaa si í nyḗnḗyi-we, na πῆ talaa i cele-weye pa kutṓyṓv tṓ? ⁴⁶ Cee unu í kṓma na í mḗl na í maḗana tḗmle tv unu i isele seena tḗmle ḡté tḗ larv, i nyuyv lapa lelev kḗ. ⁴⁷ Tampana ke ma heeliyi-me yoo ma cesḗyi, tḗyaga caa ka tv tḗmle tv inḗyi i kupam tḗna tṓ feḗyṓ kḗ. ⁴⁸ Ama πῆ cḗpa tḗmle tv unu na í tv i taa si: Ma caa kaa kṓ lḗ se. ⁴⁹ Ilena í suv i taapalaa ke marv, na í tḗki, na í na sulvnyṓalaa lelaa pá suv sulv nyṓv na πῆ kuyi-we. ⁵⁰ Pu kṓ na kuyaku ḡku na isḗma waatu i taa tv i taa si tḗyaga tv ka tala tṓ, ílé i ká suv tḗkrṓv. ⁵¹ Na í la tḗmle tv unu tḗkanḗ, na í mḗlḗna- i na í pḗt- i cesḗlaa tṓ. Tḗnaga i ka casḗyi kapusi na í nyasḗyi i tḗyi kela.

25

Pḗelaa naanṓwa tḗm

¹ Ḅpṓyú Yesu tṓma si: Ḅpṓyú pḗ wee, isṓtaa Kawulaga ká nḗyṓsḗna kḗ isv pḗelaa naanṓwa wei i kḗyaga fḗtḗlanaa na í tee akḗyalv sḗyṓv tṓ. ² Pa taa kakpasu ke kuvemḗy na kakpasu ke layatvnaa. ³ Kuvemḗy ná kḗyaga fḗtḗlanaa, ilena pá yelev nim cosuyv si pa tḗkḗyi pa tṓ. ⁴ Ama layatvnaa ná kḗyaga pa fḗtḗlanaa, ilena pá cosi nim ke kḗlḗpḗnaa taa na pá tḗki pa tṓ tṓtṓ. ⁵ Akḗyalv fei í kṓ lḗ, ilena tom can na πῆ kelv-we na pá too pa naanṓwa unu.

⁶ Ḅpṓyú pḗ keesa ahuo heka, ilena pá nu pḗ kiisaa si: Akḗyalv nté, í kulv na í sḗyi- i. ⁷ Tḗnaga pḗelaa mpe pa fema na pá nyṓsḗyi pa fḗtḗlanaa. ⁸ Ḅpṓyú kuvemḗy tṓma layatvnaa si: I pasa-tuyv mḗ nim, ta fḗtḗlanaa caa tem. ⁹ Ilena layatvnaa náá cṓ-we si: Ye tḗ pasa-me pḗ kaa tala tá. I polo pḗtḗlaa cṓlv na í ya. ¹⁰ Waatu wei kuvemḗy tee ḗpṓyú nim yarpv tṓ, ilena akḗyalv tala. Na í na mpa pa sṓlv ka puwa mpu tṓ pá suv akḗyalv kutṓyṓv tḗtḗyṓle taa, na pá tḗki nṓnṓyṓ na pá kalḗsi tḗkem. ¹¹ Pḗ lapa laasaya ile kuvemḗy unu í mḗlaa kele, na í tḗy si: Taca Taca, tulv-tv. ¹² Ḅpṓyú akḗyalv ná cṓ-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo ma cesḗyi, ma ta nyi-me.

¹³ Tḗnaga Yesu tasa-weye kḗalvuyv si ye mpu í feḗyi. Mpi tṓ, í ta nyi kuyanjku na isḗna waatu pu la tṓ.

Timpi pḗ wee tṓ tḗnaga pḗ sṓsḗyi

(Luku 19:11-27)

¹⁴ Pu nḗyṓsḗna kḗ isv yulv kulvuyv si i tee yela, na í yaa i tḗmle nyḗma na í tv pa niḗ taa kḗ i wenav tṓ. ¹⁵ I yaa kancaalaga nyḗy na í cele ileye wḗla nyḗyṓtv nasḗle na nunṓwa (500). Na í yaa lelv ilena í cela ileye wḗla nyḗyṓtv ḡmunuyv (200). Pḗ tala tooso nyḗy, ilena í cela ileye wḗla nyḗyṓtv nunṓwa (100). I

keesəna paa wei i pəsuyə ké na í cele-i. Ilena í kuli na í tee. ¹⁶ Tənaɣa wei i ka cela nyəgətu nasəle na nunəwa (500) tə i tee kpaakraa na í suu taatuyə, na pə see-i nyəgətu nasəle na nunəwa (500) tətə. ¹⁷ Wei paa cela nyəgətu ηmənuyə (200) tə, íle i taata mpv tətə, na pə see-i nyəgətu ηmənuyə (200) tətə. ¹⁸ Ama wei paa cela nyəgətu nunəwa tə, íle i polaa ké na í huli púbyú ke ate na í ηmesi pa caa lixitee anu.

¹⁹ Pə leelaa, ilena pa caa unu í kəw. I tala mpv, ilena í yaa-we si pá huli-i isəna pa lapa pa lixitee na pə lu mpi tə. ²⁰ Ḿpúyú wei cece ka cela nyəgətu nasəle na nunəwa (500) tə íle i kəma na í huli-i nyəgətu nasəle na nunəwa (500) wei pə see-i tə. Na í tə si: Tacaa, n ka cela-m nyəgətu nasəle na nunəwa (500), na pə see-m nyəgətu nasəle na nunəwa tətə. ²¹ Ḿpúyú i təma-i si: Pə we teu, n ké təmle tu kupampaŋ. Isəna mpi n lapəna pəcə nyəm ke teu ke isəntə tə, maa cele-η səsəm. Kəw na má na-η t́ yəwli. ²² Pəle pə waali ké təmle tu wei pa cela nyəgətu ηmənuyə (200) tə, íle i kəma na í tə si: Tacaa, n ka cela-m nyəgətu ηmənuyə (200), na pə see-m ηmənuyə (200) tətə. ²³ Ḿpúyú pa caa unu i təma íle tətə si: Pə we teu, n ké təmle tu kupampaŋ. Isəna mpi n lapəna pəcə nyəm ke teu ke isəntə tə, maa cele-η səsəm. Kəw na ma na-η t́ yəwli. ²⁴ Pə tala wei paa cela nyəgətu nunəwa (100) tə, ilena í tə si: Tacaa, ma nyəmə nýá təw si n ké yulv kate tu. Pə taɣa pulv təw, timpi n ta tuu təɣə n kəŋ, na timpi n ta ηmusu təɣə n cek. ²⁵ Səyontv lapa-m, ilena má polo na má pi nýá lixitee ke ate ke teu təkulakula. Mv nýá cece. ²⁶ Tənaɣa i caa təma-i si: Ama n ké təmle tu isayav na felentu ké. N ka nyəmə mpv si timpi ma ta tuu təɣə ma kəŋ, na timpi ma ta ηmusu təɣə ma cek. ²⁷ pepe təw ké n taa tu ma lixitee anəɣi panci taa? Ma kəma isəntə tə maa mayana pə see a təw na má krenti na má mv. ²⁸ Təw, í leeki nyəgətu nunəwa (100) unəɣi i nin taa, na í səsə nyəgətu nasəle na nunəwa (500) tv. ²⁹ Pə taɣa pulv, timpi pə wee təɣə pə səsəɣi teu si pə təwəna pəle. Ama wei i feina pulv tə, paa pəciiu maɣamaɣa ke i wəna, paa leeki ké. ³⁰ I kpaɣa təmle tu yem unu na í peti-i awali ké səkpətyu taa. Tənaɣa i ká casəɣi kapusi na í nyasəɣi i təɣi kela.

Tənaɣa hvule wule təm

³¹ Ḿpúyú Yesu yəɣətəa si: Waatv wei Yulv Pəyaya má, maa kəw isu wulav səsə na isətəa tillaa təna tə, maa caɣa ma teeli kumte təw. ³² Na ate putimnaa təna ká koti ma isəntəa. Maa fayasi yəlaa isu tiikilu fayasuyə heeŋ na pəŋ tə. ³³ Maa su heeŋ ke ma ntəɣəŋ təw na pəŋ ke ma mpətəŋ təw. ³⁴ Wulav Səsə má, maa heeli mpa pa we ma ntəɣəŋ təw tə si: Mə mpa ma Caa yelaa na í nu leleŋ tə, í kəw na í təɣə Kawulaya ŋka paa su-məɣe hatoo antulinya lapv waatv tə. ³⁵ Pə taɣa pulv, nyəɣəsi ka kpa-m tə mə hana-m təɣənaɣa. Ləkətv kpa-m tə mə hana-m lvm na má nyəw. Maa ké mvulv tə mə kpaɣana-m na í pona mə te. ³⁶ Maa we kpete tə mə hana-m wontu. Pə wukaya-m tə mə fəpəna-m. Paa təkə-m saləka taa tə mə kəŋayana na í naa-m. ³⁷ Kəpama ká cə-m si: Tacaa, leɣe tə na-η na nyəɣəsi wu-η na t́ ha-η təɣənaɣa, na ləkətv wəna-η na t́ ha-η lvm? ³⁸ Leɣe tə na-η na í ké mvulv na t́ kpaɣa-η na t́ pona ta te? Yaa n we kpete na t́ suu-η wontu? ³⁹ Leɣe tə na-η na pə wuki-η, yaa pa təkə-η saləka taa na t́ polo nýá wiiluyə? ⁴⁰ Wulav ma maa cə-we si: Tampana ke ma heeliyi-mə yoo maa cesəɣi, timpi í lapa ma taapalaa pane pa səkpema taa nɣəlvuyə kupantv tə, maɣa í lapa.

⁴¹ Pəle pə waali ké Wulav má, maa heeli mpa pa wəna ma mpətəŋ təw tə si: Mpusi nyəmə me í tee na í fee-m. I polo kəkə ŋka pa taɣana lɣəw na i isətəa tillaa pa təw na kaa teŋ tə ka taa. ⁴² Pə taɣa pulv təw, nyəɣəsi ka kpa-m tə í ta

ha-m na má tǽɔ. Lǔkǽtv kra-m tǽ í tá ha-m lvm sí má nyǽ. ⁴³ Maa ké mʉvʉ, í ta kpaɣa-m na í pona mǽ te. Maa we kpete tǽ í ta ha-m wontu sí ma suu. Pu wukaya-m tǽ í ta fe-m. Waatu wei ma we salǽka taa tǽ í ta wiili-m. ⁴⁴ Na pele paa cǝ-m sí: Taaɔ, leye tǽ na-ŋ na nyǽɔsí yaa lǔkǽtv pǽ wena-ŋ, yaa n ké mʉvʉ, yaa n we kpete, yaa pǽ wuku-ŋ, yaa n we salǽka taa, na tǽ ta paasǽna-ŋ? ⁴⁵ Ie maa cǝ-we sí: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesǽɣi, timpí í tá la sǽkpema pane pa taa nǽɔlvɔvɔ kʉpantv tǽ, maya í tá la. ⁴⁶ Pane uní paa polo salǽka tam nyǽŋ taa, na kʉpama náá polo weesuɣu ŋku ku ten tǽ kv taa.

26

Sǽsaa sǽsaa cǽɣav ke Yesu acaya

(*Malǽki 14:1-2; Luku 22:1-2; Yohaani 11:45-53*)

¹ Yesu tema tǽm tǽne tǽ tǽnaya yǽɔtvɔvɔ, ilena í heeli í ifalaa sí: ² Ntǽŋ í nyǽmá teu sí pǽ kaasa kuyeeŋ naale na pá tǽɔ Teev acima na? Teev acima aní a tǽó ké paa tv Yvʉv Pǽyaya maya yǽlaa niŋ taa na pá ka-m sǽm tesika tǽó.

³ Mǽpǔyǔ kǽtǽlaa sǽsaa na Yuta nyvɔvɔ nyǽma nyvɔvɔ nyǽma pa kota kǽtǽlaa wulav wei pa yaa sí Kayifi tǽ í tǽyaya. ⁴ Na pá caya na pá mayasi na pá su isǽna paa kra Yesu tǽheɛ na nǽɔlvʉ ta na tǽ, na pá kv-i. ⁵ Pa yǽɔtaya pa taa sí: Tǽ taa kra-i acima waatu, tǽfǽ pu la yoo ke yǽlaa taa.

Alv tulaalv pǽlvɔv ke Yesu tǽó

(*Malǽki 14:3-9; Yohaani 12:1-8*)

⁶ Yesu ka we Petanii ke tǽnvɔv tǽó asilima kutǽŋ tv Simǽŋ tǽyaya taa. ⁷ Tǽnaya alv nǽɔlvʉ í kǽma í kin na í tǽka tulaalv kʉpampaŋ na pá lapa í akpǽlǽpiya ke liyitee pǽle kuhʉlvʉmǽle taa tǽ. Yesu caya na í tǽŋna tǽɔv, ilena alv uní í pǽli tulaalv inǽɣi Yesu nyvɔv taa. ⁸ Yesu ifalaa ná mpv tǽ pǽ ta maya-we, na pá tǽ sí: Pa wakǽlvɔv tulaalv inǽɣe isǽntǽ tǽ suweyele? ⁹ Ye paa pǽɛta-i pǽ taa la liyitee ke sǽsǽm na pá ha kʉnyǽntǽnaa?

¹⁰ Yesu cekǽnaa sí pa yǽɔtǽɣi mpv, ilena í pǽɔsí-we sí: Pepe tǽó ké í pǽsǽɣi alv inɛ í lanle ke mpv? Mpi í lapa-m mpv tǽ pǽ tewaya halí. ¹¹ Mǽ na kʉnyǽntǽnaa í wenna tam. Ama má na-me tǽ kaa weɛ tǽma kin ke tam. ¹² Ma pim tǽó ké í pǽla tulaalv ke ma tǽnvɔv tǽó ké mpv. ¹³ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesǽɣi, paa timpíyi paa heeli Laapaalí Kʉpaŋ inǽɣe antulinya tǽna taa, paa keɛsí alv inɛ í lapa mpi tǽ pǽ tǽm na pá tǽsǽɣi í tǽó.

Yutaasi kǽlvʉmǽtǽ tǽm

(*Malǽki 14:10-11; Luku 22:3-6*)

¹⁴ Mǽpǔyǔ Yesu ifalaa naanʉwa na naale taa lǽlv wei pa yaa sí Yutaasi Isǽkaleeu tǽ, í kulaa na í polo na í mayana kǽtǽlaa sǽsaa, ¹⁵ na í pǽɔsí-we sí: Ye ma tv Yesu ké mǽ niŋ taa pepeye í ka ha-m?

Mǽpǔyǔ pele pa kala liyitee nyǽɔtv ke hiu na naanʉwa na pá cǽle-i. ¹⁶ Pǽ kpaɣa kʉyaŋku tǽɔ Yutaasi svʉ kʉyaku kʉpaŋku ke pǽekʉvʉ sí í tv Yesu ké pa niŋ taa.

Teev acima kv tǽɔv tǽɣanvɔv

(*Malǽki 14:12-21; Luku 22:7-14,21-23; Yohaani 13:21-30*)

¹⁷ Pǽ tala potopotonaa mpa pa taa kvkʉsvʉm fei tǽ pǽ acima kʉyaku kancǽalaya nyǽŋku wule. Ilena Yesu ifalaa polo na pá pǽɔsí-i sí: Leye n caa sí tǽ polo na í tǽ la-ŋ Teev acima kv tǽɔv?

¹⁸ Tǽnaya Yesu tǽma-we sí: I polo icate taa ké akele te na í heeli-i sí: Ma wule talaa, nyá teɣe má na ma ifalaa tv tǽɔ Teev acima.

¹⁹ Μπρύγύ Yesu ifalaa lapa nti ι κεεσα-βε τῶ. Pa polaa na pá lá Tεευ acima kutəγəv.

²⁰ Pə kəma isu taanaya υε, í na pa naanəwa na naale pa caγa təγəv nté. ²¹ Pa təηna təγəv κε μpu, υena Yesu γəγəti si: Tampana κε ma heeliyi-me yoo maa cεsəγi, mə taa nəγəlv ká la-m kəlvmətə.

²² Təηaya ι ifalaa isεntaa nyəηa səsəm na təm təne. υena pá svv-ι pəəsuyv κε kvləm kvləm. Inε si: Matəη pə taya má, Tacaa? Inε si: Matəη pə taya má, Tacaa?

²³ Μπρύγύ Yesu cə-ve si: Ma na wei ta niη kpentə svsvyv κε nyəηaya taa tə pvntv ká lana-m kəlvmətə. ²⁴ Yvlv Pəγaya má, ma səki teitei ké isu pa κεεσα ma təm κε Isə Təm taa tə. Ama wei ι ká la Yvlv Pəγaya maγa kəlvmətə κε μpu tə ι təm ká la waiyo ké səsəm. Pvntv inι, ye pa taa lvl-ι, pəle pu lapa sana.

²⁵ Pə κpeηna Yutaasi wei ι lakι-ι kəlvmətə tə na í pəəsι Yesu si: Matəη pə taya má, Tacaa?

υena Yesu cə-ι si: Ntəγəle μpu.

Tacaa səm təsvyv

(Maləki 14:22-26; Luku 22:14-20; Kəlvntι I 11:23-25)

²⁶ Μπρύγύ waatv wei pa təkaya tə Yesu kraγa potopoto na í sεε Isə ké í na təmle, na í faγa-ι na í cεla ι ifalaa, na í heeli-ve si: ι μv na í təγə, ma tənvyv nté.

²⁷ Pəle pə waalι ké Yesu kraγa kəpv na í sεε Isə ké ι na təmle. υena í cεle-ve na í tə si: ι nyəə-wəγi mə təna. ²⁸ Ma caləm nté mpi pə hóləγi Isə nəγə pεelvyv tampana tə. Mpi pə kpevna yəlaa paγale təə si pə husι isayətvnaa. ²⁹ Tampana κε ma heeliyi-me yoo, saηa waalι ma kaa tasa svlvv pənevε nyəəv. Haləna kvyaηku má na-me tu nyəə svlvv kofam κε ma Caa Kawulaya taa tə.

³⁰ Pa tεma μpu υena pá yoo acima yontu, υena pá tεe Olifinaa pvγv təə.

Piyεε κpeεsvyv təm kpaalvyv

(Maləki 14:27-31; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38)

³¹ Μπρύγύ Yesu təma ι ifalaa si: Saηa aηoo aηε a maγamaγa í ká yelev mə təna na í se. Pa ηmaa μπρύγύ Isə Təm taa si: Maa kv tiikilu na heeη ká ya yem yem. ³² Ama waatv wei maa fe υena, má tεε-meγε nəγə κε Kalilee.

³³ Təηaya Piyεε nəγə təkpaυ si: Paa pa təna paa yelev-η na pá se, má, ma kaa la μpu.

³⁴ Ama Yesu təma-ι si: Tampana κε ma heeliyi-η yoo maa cεsəγi, η ka κpeεsi təm tooso ké aηoo aηε si η ta nyι-m ké η ta nyι-m na pécó kampaaυ koo.

³⁵ Təηaya Piyεε təma-ι si: Paa ma na-η tu si tu si ké, ma kaa κpeεsi si ma ta nyι-η.

Μπρύγύ pa təna pa γəγəta μpu.

Yesu sələmvyv κε Kεtəsemanee

(Maləki 14:32-42; Luku 22:39-46)

³⁶ Μπρύγύ Yesu na ι ifalaa pa tala timpι pa yaa si Kεtəsemanee tə. υena í tə-ve si: ι caγa cəne na má polo Isə sələmvyv κε hatoo cəne.

³⁷ υena í kraγa Piyεε na Sepetee pəyalaa naale. Təηaya isənyəηle na laηwakəlle səsəle svv-ι kpaυ. ³⁸ υena í tə-ve si: Ma laηle wakəlaa ké tətəγətəγə pə fei κεεsvyv. ι caγa cəne na má na-me tə feηγi.

³⁹ I tuusa i nɔɔ tɔɔ kɛ pɛɔ, ɪlena í luɔ na í sɛləmɪ sɪ: Ma Caa, ye pɛ wɛ pɛsuɔ kɛli wahala sɔsɔ ɪnɛɛ ma nyuɔ tɔɔ. Paa na mpɔ mpi n nɔkaa tɔ pɛlɛ pɛ la, pɛ taa la ma luyɔ nyɛntɔ.

⁴⁰ I tɛma mpɔ, ɪlena í mɛli i ɪfalaa tooso ɪni i kin na í mayana pa tɔɔna tom. ɪlena í tɔ Piyɛ sɪ: I kpɪsa cayaɔ ntɛ sɪ má na-mɛ tɛ fɛɔ paa pɛɔ mayamaya.

⁴¹ I fɛɔ na í sɛləmɪ, tɔfɔ í ká hoti waatu wei mayasuyɔ kɔɔ-mɛ tɔ. Pááná wɛɛ, ama tɔnuɔ u pɛsɛɔna.

⁴² I tasa tuusuyɔ, ɪlena í tasa Iɔ kɛ sɛləmuyɔ sɪ: Ma Caa, ye pɛ fɛi pɛsuɔ sɪ wahala sɔsɔ ɪnɛ í hatɛləna-m, nyá luyɔ nyɛntɔ í la.

⁴³ I tasa i ɪfalaa kin kɛ mɛluyɔ, ɪlena í mayana pa tɔɔna tom tɔtɔ, pa kpɪsa pá cayaɔna pa ɪɛ. ⁴⁴ Mɔpɔyɔ i tasa-wɛɛɛ yeluyɔ na í tuusi na í tasa Iɔ sɛləmuyɔ kɛ tɔm tooso nyɛm kɛ tɔm kulɔmtɔ nti. ⁴⁵ Tɔnaya i mɛla i ɪfalaa kin na í pɔɔsɪ-wɛ sɪ: I tɔɔna tom na í hɛɛsɛɔɔ yaa? I naa, pɛ talaa kɛɛ. Paa tɔ Yɔlɔ Pɔyaya maya asayaɔ nin taa. ⁴⁶ I kulɔ na tɛ tɛɛ. I nyɛni kɔlɔmɔtɔ tɔ tala cɛnɛ.

Yesu Kpav

(Malaki 14:43-50; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12)

⁴⁷ Yesu tɔɔna yɔɔtaya kɛ mpɔ ɪɛ, i ɪfalaa naanɔwa na naale taa lɛlɔ Yutaasi talaa kɛɛ. Na i waali kɛ yɛlaa samaa tuutuuma, na pá tɔka layalɛ na kpɔtɔɔ. Kɔtɔlaa sɔsaa na Yuta nyuɔ nyɛma nyuɔ nyɛma pa tilina yɛlaa mɔɛ. ⁴⁸ Yutaasi wei ɪni i lakɪ Yesu kɛ kɔlɔmɔtɔ kɛ mpɔ tɔ i ka kɛɛsa samaa ɪnɛɔ ɪsɛna i ka la tɔ. I heela-wɛɛɛ sɪ: Ye ma polaa na má wayala wei ɪɛ, ɪnɛɔɛ, í kpa-i. ⁴⁹ Tɔnaya Yutaasi kpɔtɔna Yesu kɛ kpakpaa na í sɛɛ-i sɪ: Fɔɔ Taca.

ɪlena í wayali-i. ⁵⁰ Mɔpɔyɔ Yesu tɔma-i sɪ: Ma taapalɔ, la nti n kɔma lapɔ tɔ.

Tɔnaya í na mpa tɔ, pɛɛ pa tɔ nin kɛ Yesu tɔ na pá kpa-i. ⁵¹ ɪlena Yesu na mpa paa wɛɛ tɔ pa taa nɔɔɔlɔ kɔɛɛ i layatɛ na í lo kɔtɔlɔ sɔsɔ tɛmlɛ tɔ nkpaɔnyuɔ na í kɔɔli tɔfɛɔ. ⁵² Mɔpɔyɔ Yesu tɔma-i sɪ: Suu nyá layatɛ kɛ tɔ suɔtɛ taa. Pɛ taya pɔlɔ tɔɔ, ye wei í kpaya layatɛ, pɔntɔ ká sɛna layatɛ. ⁵³ N ta nyɪ sɪ, má sɔlaa, maa yaa ma Caa na í ha-m ɪsɔtaa tillaa kɛ iyisi naatoso (6000) kɛ loosi naanɔwa na naaleɛ cɛnɛɛ kpakpaa yɛɛ? ⁵⁴ Ama ye ma lapa mpɔ nti paa kɛɛsa Iɔ Tɔm taa sɪ tu la tɔ, ɪsɛnaya pu la na tɛɛ tɛ lá ɪɛ?

⁵⁵ Tɔnaya Yesu pɔɔsa samaa ɪni sɪ: I kɔɔni-m kpav na í nɔki na í kpakɔyɪ layalɛ na kpɔtɔɔ tɔ, maya ɔmɔlɔ ɪsayaɔ kɛ? Kuyɛɛɔ tɔna Iɔ tɛsɛɛɛ taa kɛ ma cayaɔ na má sɛɛsɛɔyɪ, í tá kpa-m. ⁵⁶ Ama pɛ tɔna ɪsɛntɔ pɛ lapaya sɪ pɛ la nti Iɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɔsɛlaa ka yɔɔtɔaa na tɛ wɛ Iɔ Tɔm taa tɔ.

Tɔnaya i ɪfalaa tɔna yɛla-i na pá se na pá tɛɛ.

Yesu ponav kɛ Kotuyɔ sɔsɔɔn taa

(Malaki 14:53-65; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Mpa pa kpa Yesu tɔ pa pona-i kɔtɔlaa wulav Kayifi tɛ na pá mayana Iɔ Tɔm sɛɛsɛlaa na nyuɔ nyɛma nyuɔ nyɛma pa kotaa. ⁵⁸ Piyɛ tɔɔnaya Yesu kɛ táálám tɔɔ, halɔna í tala kɔtɔlaa wulav taya tɔɔ. ɪlena í sɔv na í caya tɛmlɛ nyɛma kin sɪ i naa sɪ pu tɛna-we.

⁵⁹ Mɔpɔyɔ kɔtɔlaa sɔsaa na Kotuyɔ sɔsɔɔnkɔ nyɛma pa pɛɛkaa sɪ paa tɔm suuu pa suu Yesu na pá hiki mpaav na pá ku-i. ⁶⁰ Paa na yɛlaa payalɛ kulaa na pá suuki-i pɔpɔtɔ tɔmnaa tɔ, pa ta hiki nti paa waana-i tɔ. Waali waali kɛ yɛlaa napɛli pa kula naale ⁶¹ na pá tɔ sɪ: Apalɔ ɪnɛ i ka tɔma sɪ ɪni i pɛsɛɔɔ na í yɔki Iɔ tɛsɛɛɛ sɔsɔɔlɛ na i tayani-tɛɛɛ ɔmav kɛ kuyɛɛɔ tooso taa.

⁶² Mɔpɔyɔ kɔtɔlaa wulav kulaa na í tɔ Yesu sɪ: N kaa yɔɔtɔ? Suwɛɛ yɛlaa pane pa yɔɔtɔɔna-ɔ ye?

⁶³ Ama Yesu suma. Tənaɣa kətəlaa wulav təma-i si: Na Iso wei i wena weesuyu tə, ye n ké Iso Pəyalv Mesii heeli-tv təfoo.

⁶⁴ Mpróyó Yesu cə-i si: Ntəxi n yəɣətəa. Ma heeliɣi-me təfoo si pə kpaɣav pənente tə í ká ná Yulv Pəyaɣa má na má caya Iso Toŋ təna tv kəŋkəŋ taa. Na í ká na-m isətəa ŋmuntuyv tə na má tiiki.

⁶⁵ Tənaɣa kətəlaa wulav cəla i wontu na í tə si: I kra Iso təw. Tə tasəyi aseeta nyəma ke preekuyv si tə lepe? Mə maɣamaɣa í ná isəna i kra Iso təw təɣəle. ⁶⁶ Təw, í na-we?

Mpróyó pa təma si i təm səpa, paa kv-i ké.

⁶⁷ Tənaɣa pa svv ntaɣama təv ke i sentaa, na pá mak-i ŋkuma, na lelaa náa mar-i kataasi. ⁶⁸ Na pá təŋ si: Mesii kpeɣe, heeli-tuyv wei i mara-ŋ tə.

Piyee kpeesuyv

(Maləki 14:66-72; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Piyee ka caya awalí ké taya təw. Tənaɣa kətəlaa wulav təmle tv əlv nyəŋ nəɣəlv kprətəna-i na í təmi-i si: Nyá tətə n ka we Kalilee tv Yesu un-i kiŋ.

⁷⁰ Mpróyó Piyee kpeesə yəlaa təna isentaa si: Ma ta nyi nti n yəɣətəyi mpv tə. ⁷¹ Pəle pə waalí ké Piyee kulaa na í polo nənəkēelasí. Ulena təmle tv əlv nyəŋ lelv náa na-i na í heeli mpa paa we təna tə si: Ine un-i ka we Nasaletí Yesu un-i kiŋ ké.

⁷² Mpróyó Piyee taɣana kpeesuyv si: Na Iso, ma ta nyi apəlv un-i.

⁷³ Pə lapa laasaya ulena mpa paa we təna tə pá kprətəna Piyee na pá təmi-i si: Nyá n ta laŋ yəlaa mpe pa taa nəɣəlv. Nyá yəɣətəya huləɣəna timpi n lunaa tə.

⁷⁴ Mpróyó Piyee kpeesaa təlalala na í tuu na í tə si: Na Iso, ma ta nyi apəlv un-i.

Tənaɣa kampaav koo kpaɣaa. ⁷⁵ Ulena Piyee təwsi nti Yesu ka yəɣətə-i tə tə təw si: Mpi pu takí kampaav koo tə n tēma təm toosoɣo kpeesuyv si n ta nyi-m ké n ta nyi-m. Mpróyó i tukaa na í lu, ulena í wii isu i səki i səki.

27

Yesu ponav ke Pilati

(Maləki 15:1; Luku 23:1-2; Yohaani 18:28-32)

¹ Mpróyó tanaŋ kupaŋkv tēe kətəlaa səsaa təna na Yuta nyuyv nyəma nyuyv nyəma caya na pá maɣasi na pá su si pá kv Yesu. ² Tənaɣa pa həkə-i na pá kpaɣa-i na pá polo na pá cəla Kufəneɛ Pilati.

Yutaasi kv i ti

(Tillaa Təmle 1:18-19)

³ Yutaasi wei i lapa-i kələmətə tə, i nawa si pa suwa si paa kv Yesu ké tampana ulena i laŋle pəsí səsəm. Tənaɣa i kpaɣa liɣitee nyəɣətv hiu na naanəwa un-i na í polo í cəla kətəlaa səsə na nyuyv nyəma. ⁴ Na í heeli-we si: Ma lapa isayətv, ma cəla-məɣe yulv si í kv-i tulum ke yem.

Mpróyó nyuyv nyəma cə Yutaasi si: Tá paaye, pə ké nyá təm ké.

⁵ Tənaɣa Yutaasi məŋna liɣitee an-i na í peti Iso təsēle səsəle taa, na í tēe na í polo na í tv ŋmənaɣa ke i luyv tēe na í si.

⁶ Mpróyó kətəlaa səsaa ná təwə-yē na pá tə si: Ta mpaav taa pə fei pəsuyv si tə kpaɣa liɣitee ane na tə taa tuyv ke Iso təsēle səsəle atakaa taa. Pə taya pulv təw, yuləkole liɣitee ké.

⁷ Tənaɣa pa caya na pá maɣasi, ulena pá kpaɣa liɣitee an-i na pá yana tetv natəli nti pa yaa si cuyv təhulle tə, si pa piŋ mvolaa ke təna. ⁸ Mpróyó

haləna saŋa pa məhna tetv ntəxi həte si: Caləŋ tetv. ⁹ M̄p̄r̄ȳ p̄ə lapa nti ləo kuyəətətə teləsulv Selemii ka kpaalaa tə si: Pa kpaɣa liyitee nyəəətə hiu na naanwə. Liyitee anəxi lseyehi yəlaa tisaa si p̄a feli i tə. ¹⁰ Pa kpaɣa-yə na p̄a yana tetv nti pa yaa si cuyv təhulle tə, na p̄ə maɣamaɣa ke Tacaa ka heela-m.

Pilatı p̄əəsəyi Yesu ke təm

(*Maləki 15:2-5; Luku 23:3-5; Yohaani 18:33-38*)

¹¹ M̄p̄r̄ȳ pa pona Yesu ke Kufəneē isentaa, na ilē i p̄əəs-i si: Nyəəale Yuta nyəma wulav səsə inəxi? İlena Yesu cə-i si: Ntəəəle n yəəətə m̄p̄v.

¹² Pəle p̄ə waali waatv wei kətəlaa səsaa na nyuyv nyəma təhaya si i lapa pəne na pəne tə, i ta cə si pulv. ¹³ Təhaya Pilatı təma-i si: Nn nuiki isəna pa təhuyv si n lapa pəne na pəne tə?

¹⁴ Ama tə təhaya m̄p̄v Yesu tá cə-i tə təə si pulv. İlena p̄ə lá Kufəneē ke piti ké səsəm p̄ə tu feli.

Si p̄a kv Yesu ké p̄a kv-i

(*Maləki 15:6-15; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39-19:16*)

¹⁵ Paa Təev acima wena Kufəneē tələxi saləka tv nəəəlv wei samaa caa si p̄a tvli təə. ¹⁶ Pə pamna saləka tv kpitikpiti nəəəlv wei pa yaa si Palapaasi*fa* tə i we saləka taa. ^a ¹⁷ Samaa kota m̄p̄r̄ȳ təna, ilena Pilatı p̄əəs-i-wē si: Aweye í caa má tvli-mē, Yesu wei pa yaa si Kilisiti tə?

¹⁸ Pə taya pulv təə ké i p̄əəsə-wēye m̄p̄v, i nyəmə təkəlekele si isesemle təə ké pa pona-i Yesu.

¹⁹ Waatv wei Pilatı caya təhuvle tə i alv tilaa si p̄a heeli-i si: Taa svsı nyá nəəə ke tampana təhlv inı i təm taa. Pə hula-m i təm ke tom taa ké ahoo ane, na p̄ə pəkəli-m səsəm.

²⁰ M̄p̄r̄ȳ kətəlaa səsaa na nyuyv nyəma pa puɣusa samaa si p̄a sələmi-i na í tvli-wēye Palapaasi, na p̄ə kaasi na í kv Yesu. ²¹ Təhaya Kufəneē tayana-wēye p̄əəsuyv si: Pa naale pa taa aweye í caa si má tvli-mē yee? M̄p̄r̄ȳ pa cə-i si: Palapaasi ke tə caa si n̄ tvli. ²² İlena Pilatı p̄əəs-i-wē si: Na isəhaya má la Yesu wei pa yaa si Kilisiti tə? Təhəəle pa təna si: Kamı-i səm tesika tə. ²³ M̄p̄r̄ȳ Pilatı p̄əəsə-wē si: İle isayətv ntiyi i lapa?

Təhaya pa tasa kapusi mapv na tvh si: Kamı-i səm tesika tə.

²⁴ Pilatı kəma na í ná si i kaa p̄əsi-ti, pəyele yoo caa tiluyv. İlena í caa lvm na í saŋ i niŋ ke samaa isentaa na í tə si: Apalv inē, p̄ə taa wēē si má kuyvna-i yoo. Pə ké mə təm ké.

²⁵ M̄p̄r̄ȳ samaa təna cə-i si: Nnn, i səm təm í məli tá na tá piya tá nyəəŋ taa.

²⁶ Təhaya Pilatı tula-wēye Palapaasi. Pə kaasa Yesu ilena, í yele na p̄a casa-i akpateē, na í kpaɣa-i na í cələ-wē si p̄a polo na p̄a kamı-i səm tesika tə.

Yoolaa paanav ke Yesu

(*Maləki 15:16-20; Yohaani 19:2-3*)

²⁷ Pilatı yoolaa pona Yesu ké Kufəneē təyaya taa, ilena pa samaa təna kotina-i. ²⁸ M̄p̄r̄ȳ pa wəəəsə i wontu, ilena p̄a suu-i capa kuseem təkpaui. ²⁹ Na p̄a luv səwa ke ntenuyv na p̄a te i nyuyv, na p̄a tv i niŋ ntəəəŋ taa ké kpátəȳ, na p̄a paakəna-i na p̄a luŋiyi i tēē ké akula, na p̄a sēē-i si: Yuta nyəma wulav səsə fə.

^a **27:16** Palapaasi: Piipilinaa ləlaa na səsəyi si Yesu Palapaasi.

³⁰ Na pá tǎkí i tǎo kǎ ntagama, na pá mǔyí kǎtǎyǔ na pá taganǎyí i nyǔyǔ taa kǎ mapǔ. ³¹ Pa tema-i paanav ke mpǔ, ɔlena pá wǎyǔsɪ cara ɔni na pá mǎhna-i i wontu na pá tɛɛna-i kam ke sǎm tesika tǎo.

Yesu kam

(*Malǎkí 15:21-32; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27*)

³² Pa lukaya ɪate ɔlena, pá tǎ sulina Silɛɛni tǔ nǎyǔlv, pa yaa-i sɪ Simǔŋ. Tǎnaya yoolaa kǎpɪa íle na tǔŋ sɪ í sǎyǎli Yesu tesika ŋke. ³³ Mǎpǔyǔ pa tala tǐmpi pa yaa sɪ Kǎlǎkǔta tǔ, nti tǎ yǎyǔtǎyí sɪ nyǔmpǎyǔlǎya tɛ tǔ. ³⁴ Tǎnaya pa cɛla-i sulum mpi pǎ taa pa sita tǔyǔ nakǔli kv cǎlǎm*fa* tǔ. Ama i tǎyaa ɔlena í kisi-wǎyí nyǔǔv. ^a

³⁵ Mǎpǔyǔ pa kama-i sǎm tesika tǎo, na pá tǔ tɛtɛ kǎ i wontu tǎo na pá tala-ti. ³⁶ Pa tema mǎpǔyǔ ɔlena pá caya tǎna na pá tan-i. ³⁷ Pa ŋmaawa na pá pusi i nyǔyǔ tǎo sɪ: Yuta nyǎma wulav sǎsǔ Yesu kǎlv. Pa ŋmaa mǎpǔyǔ sɪ pǎ hǔlí mpi pǎ tǎo pa kv-i tǔ. ³⁸ Pa kǎpɛŋna í na ŋmulaa ke naale na pá ka-wɛyɛ sǎm tesikasɪ tǎo, lelv ke i ntǎyǔŋ tǎo, lelv ke i mpǎtǎŋ tǎo.

³⁹ Yǎlaa mpa pa tɛkayana tǎna tǔ pɛle pa kǎpɛtǎyí nyǔǔŋ na pá tǔvki-i sɪ: ⁴⁰ Matǔŋ nyǎ tǔmna sɪ n yǎkǎyí Iǎ tǎsɛɛle sǎsǔǎle na ŋ tagani kvfate ŋmau ke kvyɛɛŋ tooso taa. Waasi nyǎ tɪ ɔle. Ye n kǎ Iǎ Pǎyaya lu tesika tǎo na ŋ tii.

⁴¹ Mǎpǔyǔ na kǎtǎlaa sǎsaa na Iǎ Tǔm sɛyɛsǎlaa na nyǔyǔ nyǎma tǔtǔ. Pɛle pa tǎŋna-i paanav na pá yǎyǔtǎyí sɪ: ⁴² I yapa lɛlaa nyǔǔŋ ɪsǎnaya na í kaa pǎsɪ na í ya i maɣamaɣa i nyǎŋkv. Iǎ sɪ unǎyǔle Iɛyɛli wulav sǎsǔ na? Pǎnɛntɛ í lu tesika tǎo na í tii. ɔlena tǎ na na tǎ tisi. ⁴³ I tǔ Iǎ kǎ naani na í tǔ sɪ unǎyǔle Iǎ Pǎyaya. Tǔv, tǎ ná sɪ Iǎ kǎ sǎli sɪ í waasi-i yaa ɪsǎna.

⁴⁴ Na pǎ kǎpɛŋna ŋmulaa mpa paa kama mǎpǔyǔ i cǎlv tǔ na pɛle pá tǔv-i mpǔ tǔtǔ.

Yesu hɛɛv

(*Malǎkí 15:33-41; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30*)

⁴⁵ Pǎ kǔma na pǎ tala ilim sikuɣu, ɔlena sǎkǎpɛtǔyǔ nyala ɪate tǎo halǎna ilim kǎpili. ⁴⁶ Ilim kǎpila mpǔ, ɔlena Yesu kiisina nǎyǔ sǎsǔɣa sɪ: Eli Eli, lema sapatani? Na tǎle tǎ yǎyǔtǎyí sɪ: Ma Iǎ ma Iǎ, pɛpɛ tǎo kǎ n lǔ-m?

⁴⁷ Mpa paa sǎŋa tǎna tǔ pa taa lɛlaa nu mpǔ, ɔlena pá tǔ sɪ: I yaana nteyɛ Ilii.

⁴⁸ ɔlena pa taa nǎyǔlv kǎpɛa asewa na í polo na í lii kǎpǎlǎkǎpam san ke lǔm kvnyǎŋǎm napǎli pǎ taa, na í tǔv kǎtǎyǔ nǎyǔ taa na í hǔli Yesu sɪ í nyǔǔ. ⁴⁹ Ama lɛlaa ná tǔma sɪ: I yele na tǎ ná Ilii kǎ kǔv na í waasi-i yaa ɪsǎna.

⁵⁰ Tǎnaya Yesu taa kiisuyǔ ke sǎsǎm, ɔlena í hɛɛ.

⁵¹ Mǎpǔyǔ waatv unǎyí kǎkǎpaa, pǔyǔv sǎsǔǔv ŋku kv kaya Iǎ tǎsɛɛle sǎsǔǎle taa tǔ, kv faya yem kǎ hatoo ɪsǎta na pǎ kǎlǎsǎna kv atɛ. Na tɛtǔ sele na kvkǎpǎmǎy ya pǎyǔlɛ, ⁵² na pǎlaaŋ tǔli na Iǎ yǎlaa mpa pa sǎpa tǔ pa taa pǎyǎle fe. ⁵³ Mǎpǔyǔ pa lu pǎlaaŋ taa, na waatv wei Yesu kǔma na í fe tǔ pá svv Iǎ ɪate nanŋ nyǎntɛ taa, na yǎlaa pǎyǎle na-wɛ.

⁵⁴ Mǎpǔyǔ Lǔm yoolaa sǎsǔ na yoolaa mpa i na-wɛ paa tanja Yesu tǔ, pa nawa tǔtǔ seluyǔ na pǎ tǎna mpi pǎ lapa tǔ, ɔlena pá nyǎ sǎsǎm na pá tǔ sɪ: Tampana, yǔlv ɔnɛ i kǎ Iǎ Pǎyǎlv kǎ. ⁵⁵ Alaa pǎyǎle ka wɛ tǎna na pá sǎŋa pǔolun na pá nyǎnǎyí. Mǎpɛ ɔni pa tǎŋayana Yesu kǎ hatoo Kalilee na pá cǎlǎsǎyí-i. ⁵⁶ Makǎtala Malí na Saaki na Yosɛɛfv pa too Malí na Sepetɛe pǎyǎlaa too, paa wɛ alaa mpɛ pa taa.

^a **27:34** tǔyǔ nakǔli kv cǎlǎm: Pǎ kǎ kǔǎle nte tǎ laki na yǔlv too na pǎ kv i wɔsasi tǎyǔ. Ama Yesu na sǔlǎa sɪ í wɛɛna i ɪɛ ke mpǔ halǎna i sǎm.

*Yesu pim**(Malaki 15:42-47; Luku 23:50-56; Yohaani 19:38-42)*

⁵⁷ Waatu wei taanaya taanaa tō, Alimatee apalv toŋ tu naxōlv wei pa yaa si Yosēefv tō i kōma. I mayamaya i ka tēŋaya Yesu kē. ⁵⁸ M̄p̄ȳḡ i pola Pilati kin na í sēlōmi-i si i kpak̄ax̄i sēt̄v Yesu. Tēnaya Pilati tōma si pá cēle-i. ⁵⁹ Ilena í kpaŋa sēt̄v na í tak̄i-i kpronkprontu toŋ nyənt̄v nti pa yaa si lēŋ tō tē p̄ŋkahlōŋa kofalaya. ⁶⁰ Na í polo na í pimi-i i mayamaya i p̄laav ŋku pa hula kōkpramvuy taa tō kv taa. Na í pilimi piw səsəəv nakvli na í suli p̄laav nax̄ō. Ilena í tēē í kpe. ⁶¹ Na Makətala Mali na Mali lēlv pá caya tēnaya p̄laav isēntaa.

P̄laav taŋv̄v

⁶² Kuyaku kuhēsv̄v tō sōlv lapv tēma na tēv fe, Ilena kōtēlaa səsaa na Falisanaa krent̄i na pá polo Pilati kin, ⁶³ na pa heeli-i si: Taca, tē tōsaa si p̄p̄ətv̄v in̄i i ka yōŋt̄aa si ye p̄ə lapa wēē tooso in̄i i ká fe. ⁶⁴ Tōv, mp̄v tō, yele na pá taŋ p̄laav halēna p̄é tala kuyēēŋ tooso wule. I ifalaa í taa kōv na pá ŋmul̄i-i na pá looli samaa si í fema sēt̄aa taa. Ye p̄ə lapa mp̄v, t̄əle tē p̄p̄ətv̄v ká kēli kancaalaya nyənt̄v.

⁶⁵ M̄p̄ȳḡ Pilati tōma-wē si: Yoolaa mpa paa taŋ tōŋōlv, í polo í taŋ-kuyv teu teu.

⁶⁶ Tēnaya kōtēlaa polaa na pá taŋan̄i p̄laav tōv piw ŋkuyv teu, na pá tv pa kuyv̄sv̄m si nax̄ōlv í taa tokina. Ilena pá su yoolaa si pá taŋ.

28*Yesu fem**(Malaki 16:1-10; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10)*

¹ Kuyaku kuhēsv̄v tēēwa na p̄ə fe cimaasi, Ilena Makətala Mali na Mali lēlv pá kuli tanan̄i tēram si pa puki p̄laav tōv. ² M̄p̄ȳḡ tetv sela səsəv̄m kē kpakpaa. Mpi tō, Taca isēt̄aa tillu lunna isō na í tii, na í polo í kuli piw ŋkuyv p̄laav nax̄ō na í su kpeēŋa, na í kpa tē tō na í caya. ³ I teu nax̄əsəna isu tēv nyəŋəsəv̄v tō, na i wontu hōlv̄maa isu kpronkprōmv̄lv̄m. ⁴ M̄p̄ȳḡ p̄ə lapa taŋlaa kē sōŋənt̄v̄v kē səsəv̄m na pá seliyi, na pá sēpa pa tuŋ tōv kē yem tēkrētv̄v. ⁵ Tēnaya isēt̄aa tillu tōma alaa si: Mu taa nyá, ma nyēmá si Yesu wei pa kama sēv̄m tesika tōv tōŋō í kōma p̄ēkuyv. ⁶ I fei cəne, i fema isu i ka yōŋt̄aa tō. I kōv na í ná timp̄i paa h̄usa-i tō. ⁷ I polo lōŋ na í heeli i ifalaa si, i fema na í tēē-mēŋe nax̄ō kē Kalilee. Tēnaya í ká na-i. Nti ma wēna si ma heeliyi-mē tōŋōle.

⁸ Tēnaya alaa mpe pa kola p̄laav tōv kē kpakpaa na pá tēē, na sōŋənt̄v̄v na laŋhōlv̄mle p̄ə kuyi-wē. Ilena pá polo na pá kaasi Yesu ifalaa kē laapaali in̄i. ⁹ Pa tōŋna tēēv̄v kē mp̄v, Ilena Yesu suli-wēŋe kpakpaa na í tō-wē si: Ma sēē-mē.

M̄p̄ȳḡ pa krēt̄əna-i na pá tōki i nōhēē, na pá h̄ənt̄i-i atē na pá sēē-i. ¹⁰ Ilena Yesu heeli-wē si: I taa nyá. I polo í heeli ma taapalaa si pá polo Kalilee, tēnaya paa na-m.

Nti taŋlaa kēēsa tō

¹¹ Alaa mpe pa wē mpaav̄v taa na pá kpeŋ mp̄v, Ile sēē yoolaa mpa paa taŋa p̄laav tō, pa taa lēlaa ná tēma mōlv̄v̄v kē icatē taa kēle na pá kēēsi kōtēlaa səsaa kē p̄ə tēna mpi p̄ə lapa tō. ¹² M̄p̄ȳḡ kōtēlaa səsaa na nyv̄v̄v nyōma pa kotaa na pá lá nax̄ō kulm̄aya na pá ha yoolaa kē liyitee tuutuuma, ¹³ na pá heeli-wē si: I tō si tom kpaŋa-mēŋe ahoō na i ifalaa kōv na pá ŋmul̄i-i. ¹⁴ Na ye Kuf̄əneē í nu mp̄v, taa hēēsi i laŋle, i kaa la-mēŋe pulv.

¹⁵ Tənaɣa taŋlaa mʊ liyitee anı na pá lá ısu pa heela-we tɔ. Na tɔm tənɛ tɔ yekı Yuta nyóma heku, haləna saŋa.

Yesu ifalaa tɔw luv

(Maləki 16:14-18; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmlɛ 1:6-8)

¹⁶ Mpuɣú Yesu ifalaa naanɔwa na kulɔm unı pá kulaa na pá polo Kalilee pulaya ŋka Yesu ka keesa-we tɔ ka tɔw. ¹⁷ Pa na Yesu ılena, pá həntı-ı atɛ na pá seɛ-ı. Ama pa taa lɛlaa ka wɛna sika. ¹⁸ Tənaɣa Yesu kpətəna-we na í heeli-we sı: Ma niŋ taa ké pa tɔ ıstaa na atɛ. ¹⁹ Mpu tɔ, í polo na í la na katenası təna taa yəlaa pəsi ma ifalaa. I sɔɔki-wɛɣɛ Iso lum na í yaakəna Caa na Pəyaya na Feesuyu Nanɣtu pa hətɛ. ²⁰ I seɣɛsı-we sı pá tɔki pə təna mpi ma seɣɛsa-me tɔ. I nyı teu sı má, maa wɛɛ mə waalı ké paa kuyankuyu, haləna antulinya polo na í kulı.

LAAPAALI KUPAN WEI
MALƏKI
NMAAWA TƏ
Kutulu

Maləki wei i ηmaa takəlaya kanε tə i ta ke Yuta tv. I yəyətə i takəlaya taa sɪ Yesu ké təmlε tv ké (10:45). I sɛyεsəyɪ na í waakɪ na í looki aləyaa. Ama Maləki ta yəyətɪ Yesu lɔlvɔv təm, i hulaa ké sɪ Yesu ké Isə Pəyaya na Yulv Pəyaya.

Isəna pa faya Maləki takəlaya tə:

- Yesu təmlε tayanvɔv, titite 1:1-13
- Yesu təmlε ke Kalilee, titite 1:14-8:26
- Yesu na i ifalaa, titite 8:27-9:50
- Yesu təmlε ke Yuta na Yosalem, titite 10-13
- Yesu səm na i fem, titite 14-16

Isə Lvm Səlv Yohaani waasv
 (Matiyee 3:1-12; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ Isə pəyalv Yesu Kilisiti Laapaali Kupan təcaalle ntə. ² Pa ηmaawa Isə kvəyətətv tələsɔlv Isayii takəlaya taa sɪ:

Nyənɪ, ma tillu ntə,
 ma tələsəyɪ nyá nəyɔ təɔ sɪ
 í tayanɪ nyá mpaav na í kəŋ.

³ Nəyɔlv yəyətəyənə nəyɔ səsəyɔ ke wɔlaya tətɔ taa sɪ:
 I tayanɪ Tacaa mpaav,
 í siyisi i mpaɪsi.

⁴ Mpróyɔ pə lapa na Isə lvm səlv Yohaani kəɔ wɔlaya tətɔ taa na í səəki yəlaa ke Isə lvm. Na í kpaaləyɪ sɪ: I layasɪ təntε na pá sə-meyε lvm na Isə husɪ mə isayətv.

⁵ Ilɛna Yuta tətɔ yəlaa tənə, na Yosalem nyéma tənə puki i kin, na paa wei í kuliyɪ i isayətv təɔ ké yəlaa taa, na Yohaani səəki-weyε Isə lvm ke Yaatanɪ pəyɔ taa.

⁶ Yooyoo hɔntv kunti ke Yohaani takaa, na í ləla tənɔyɔv tampala ke i tənaya taa. I təyənaya nté cələŋ na taale tvŋ nim. ⁷ Na í kpaaləyɪ samaa taa sɪ: Ma waali wei i kəŋ tə pɔntv kəla-m tvŋ. Halɪ ma ta tv tala sɪ má sopi na má wəyəsɪ i nəəhεε taa ntəŋkpala mayamaya. ⁸ Ma ilɛ, lvm ke ma sə-mε. Ama Feesuyɔ Nanɪtv ke ílé i ká sə-mε.

Yesu Isə lvm səv na i mayasvɔv
 (Matiyee 3:13-4:11; Luku 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Saa unɪ i taa Yesu luna Nasalɛti ke Kalilee tətɔ taa, na í polo na Yohaani sə-i Isə lvm ke Yaatanɪ pəyɔ taa. ¹⁰ Yesu lukayana lvm taa, ilɛna í ná isətəŋyɔv tvlaa na Feesuyɔ Nanɪtv tii i təɔ isv alukuku. ¹¹ Ilɛna pá nu pə yəyətəyənə isətəa sɪ: Nyayalɛ ma luyv tεε Pəyaya, ma luyv svv-ŋ səsəm.

¹² Pə tɛma mpróyɔ kpaakraa, ilɛna Isə Feesuyɔ pona Yesu ké wɔlaya tətɔ taa. ¹³ Na í caya tənaya wεε nule, na Satanɪ kəɔ na í mayasəyɪ-i. Na í wε taale wontu hεkv na isətəa tillaa paasənə-i.

Yesu yaav ke tiina kpala liyiti
 (Matiyee 4:12-22; Luku 4:14-15; 5:1-11)

14 M̄p̄r̄ȳḡ pa tv Iə l̄m̄ s̄əlv̄ Yohaani ke saləka, ilena Yesu n̄aá polo Kalilee na í sv̄ Iə Laapaali K̄v̄raŋ ke k̄paalv̄ȳv̄. 15 Na í t̄əŋ si: P̄ənt̄e p̄ə tala mp̄v̄, Iə Kawulaya k̄p̄eɣetaa. I layasi na í mv̄ Laapaali K̄v̄raŋ.

16 Yesu malaya Kalilee t̄əŋku kv̄t̄eŋ, ilena í ná tiina k̄pala ke naale. Sim̄əŋ na í neu Antəli, na pá tv̄ɣi pulv̄ȳv̄ ke l̄m̄ taa. 17 M̄p̄r̄ȳḡ í t̄əma-w̄e si: I k̄əw̄ na í t̄əŋi-m̄ na má la-m̄e na í puuki ȳəlaa is̄u í puukuȳv̄ tiina t̄ə.

18 T̄ənaɣa p̄eɣe pa yela pa pulv̄ŋ na pá t̄əŋi-ı k̄pakraa.

19 I t̄asa pote ke p̄əc̄ə, ilena í ná Sepetee p̄əyalv̄ Saaki na ílé ı neu Yohaani, na pá caya k̄p̄ulv̄ȳv̄ taa na pá tayan̄əɣi pa pulv̄ŋ. 20 T̄ənaɣa ı yaa p̄eɣe k̄pakraa, ilena pá yele pa caa Sepetee na ı paa nȳəma ke k̄p̄ulv̄ȳv̄ taa na pá t̄əŋi-ı.

*Iləɣhilu nəɣəlv̄ ı t̄əm̄
(Luku 4:31-37)*

21 M̄p̄r̄ȳḡ Yesu pa pola Kap̄ənahum ıcat̄e taa na í sv̄ Yuta nȳəma t̄əkotile taa ké kv̄yako kv̄h̄eɣsv̄ȳv̄ wule na í niki s̄eɣeɣsv̄ȳv̄. 22 M̄p̄r̄ȳḡ ı s̄eɣeɣsv̄ȳv̄ c̄eɣa ȳəlaa laŋa. P̄ə taya pulv̄, ı s̄eɣeɣaya-w̄eɣe na t̄əŋ ı ta nȳá. I f̄ei is̄u pa Iə T̄əm̄ s̄eɣeɣəlaa.

23 M̄p̄r̄ȳḡ pa tuta Yuta nȳəma t̄əkotile taa ké ap̄alv̄ nəɣəlv̄ na í hii il̄əɣəv̄ nəɣəlv̄. T̄ənaɣa ap̄alv̄ in̄ı ı koowa si: 24 Nasalet̄i Yesu, n̄ caa-w̄eɣe tá kin̄? N̄ k̄əma-tv̄ȳv̄ wak̄əlv̄ȳv̄ ke? Ma nȳəma-ŋ teu, n̄ ké Iə Ȳv̄lv̄ Naŋŋt̄ə wei ı tilaa t̄ə.

25 T̄ənaɣa Yesu holina-ı si: Hei, nȳá, su na í se ap̄alv̄ in̄e ı waad̄ı.

26 M̄p̄r̄ȳḡ il̄əɣəv̄ in̄ı ı selisa ap̄alv̄ in̄əɣi teu. Ilena í má kapuka na í se ı waad̄ı.

27 M̄p̄r̄ȳḡ p̄ə c̄eɣa ȳəlaa t̄əna laŋa ke s̄əsv̄m̄, na pá t̄əŋ t̄əma si: Maamaaci wei k̄eɣe mp̄v̄? T̄əŋ s̄eɣeɣsv̄ȳv̄ kv̄falv̄ȳv̄ n̄t̄e yaa. P̄əw̄e. P̄ə k̄p̄eŋna al̄əɣaa, ı ȳəɣət̄əɣi p̄eɣe na ap̄alv̄t̄ə na pá nuk̄əna-ı.

28 M̄p̄r̄ȳḡ Yesu h̄əte yaa k̄pakraa in̄əɣi Kalilee t̄ətv̄ t̄əna taa.

*Yesu waasv̄ȳv̄ ke kv̄t̄ənt̄v̄naa p̄ayale
(Matiyee 8:14-17; Luku 4:38-41)*

29 Pa lu Yuta nȳəma t̄əkotile taa, ilena pa na Saaki na Yohaani pá polo Sim̄əŋ na Antəli pa t̄əyaya ke k̄pakraa. 30 Na pá mayana wat̄ə w̄ena Sim̄əŋ ȳəsv̄ə na í h̄əntaa. Yesu talaa, ilena pá heeli-ı alv̄ in̄ı ı w̄əsv̄asi t̄əm̄. 31 T̄ənaɣa Yesu pola ı kin̄ na í t̄əki ı nin̄ taa na í kv̄sv̄ı, na ı wat̄ə ya na í kv̄li na í cal̄əsv̄ı-w̄e.

32 M̄p̄r̄ȳḡ pa k̄əna-ı kv̄t̄ənt̄v̄naa t̄əna na al̄əɣəhilaa t̄ənaɣa taanaɣa t̄əw̄ ké waat̄ə wei ilim̄ t̄əwa t̄ə. 33 Na ıcat̄e t̄əna kv̄t̄i t̄əəɣəc̄əɣi ke t̄əyaya ŋke ka n̄ənv̄əɣə t̄əe. 34 Ilena Yesu la na mp̄a kv̄t̄əməŋ c̄əəsv̄aya t̄ə pá hiki al̄aaf̄əya. Na í t̄əɣəni al̄əɣaa p̄ayale. I ta tisi si al̄əɣaa í ȳəɣət̄i. P̄ə taya pulv̄, p̄eɣe pa nȳəmə́ ı ké mpi t̄ə.

*Yesu waasv̄ ke Kalilee t̄ətv̄ taa
(Luku 4:42-44)*

35 M̄p̄r̄ȳḡ waat̄ə wei p̄ə w̄əsv̄a fem na s̄əkr̄eɣv̄ȳv̄ w̄eɣe t̄ə, Yesu luwa na í polo timp̄i ȳəlaa f̄ei t̄ə na í s̄əlv̄m̄ı Iə. 36 Ilena Sim̄əŋ pá sv̄v̄ı p̄eɣk̄v̄ȳv̄. 37 Pa k̄əma na pá na-ı, ilena pá heeli-ı si: Ȳəlaa t̄əna caaki-ŋ.

38 T̄ənaɣa Yesu c̄ə-w̄e si: T̄ə polo p̄əc̄əlv̄ p̄əc̄əlv̄ acal̄eɣe lenna taa na má lá p̄eɣe waasv̄ t̄ətv̄. P̄ə mayamaɣa p̄ə t̄əw̄ ké ma k̄əma.

39 M̄p̄r̄ȳḡ ı sv̄ Kalilee t̄ətv̄ t̄əna taa ké c̄əsv̄, na í lak̄ı waasv̄naa ke Yuta nȳəma t̄əkotilena mp̄a pa w̄ena t̄əna t̄əw̄ t̄ə pa taa, na í t̄əɣənv̄əɣi al̄əɣaa.

Yesu waasvuy ke tənuyv təo asilima kvətəŋ tv nəyəl
(*Matiyee 8:1-4; Luku 5:12-16*)

⁴⁰ Tənaɣa tənuyv təo asilima kvətəŋ tv nəyəl ı kəma Yesu kiŋ, na ı sopi ı tɛɛ na ı tɛɣe-ı niŋ na ı tə si: Ye n ka tisaya n taa waası-m?

⁴¹ M̄p̄oɣú tənuyv təo kvətəŋ tv ını ı təm lapa Yesu ke pətətəle ke səsəm, na ı kvsı ı niŋ na ı tokina-ı na ı cə-ı si: Teu, ma tisaa, alaafəya ı la.

⁴² M̄p̄oɣú apalv ını ı kvətəŋ tɛma tənɛ ınəɣı kpakpaa na ı məli təmmam. ⁴³ İlena Yesu təɣnı-ı kpakpaa, na ı kpaalı-ı na toŋ si: ⁴⁴ Taa heeli nəyəl. Ama tɛɛ kpakpaa na kətvlə na-ŋ. İlena ń yiyisi ısu Moisi ka keesvuy tə, na pá ná si pə waa-ŋ.

⁴⁵ Ama apalv ını ı tɛɛwa, ılena ı svv pə təm kpaalvuy ke paa timpı. Haləna ı kpaalvuy mpı pə təo Yesu tá pəsi na ı svv ıcate natəli tə taa təkaa. Ama kpeenə təo ké ı cakaya kpaı taa, na yəlaa lukəna paa timpı na pá makəna-ı.

2

Yesu waasvuy ke kvətəŋ kvtvlvuy tv
(*Matiyee 9:1-8; Luku 5:17-26*)

¹ Wɛɛ lapa naale, ılena Yesu məli Kapənahum na yəlaa nu sı ı wɛ təyaya taa. ² M̄p̄vuyɛ pa kota səsəm pə tu fɛı. Pə nyəkaa ké təkəŋŋ na pə kpeŋna nənəɣə na pə təkı, na Yesu təŋna-wɛɣe seɣesvuy. ³ M̄p̄oɣú yəlaa napəli pa kəma ı kiŋ na pa taa liyiti səɣəla kvətəŋ kvtvlvuy tv nəyəl. ⁴ Ama yəlaa samaa təo pa kpısa ıəna paa la na pá tana-ı Yesu kiŋ tə. İlena pá kpa na pá wəsi kutuluyv ŋku kv taa Yesu ka wɛɛ tə kv ləpvtə, na pá tisi kpatəle nte tə taa kvətəntv ını ı ka wɛɛ tə na rúoɣú ŋkv. ⁵ Yesu nawa yəlaa mpɛ pa naani, ılena ı tə kvətəŋ kvtvlvuy tv ını si: Ma pəyalv, nyá ısayatv husaa.

⁶ Pə pamna İso Təm seɣesəlaa napəli paa caɣa təna na pá hvvki pa taa si: ⁷ Pepe təo ké apalv ınɛ ı makı kankantɛ na ı kpakəɣı ı tı na ı keesəɣəna İso? Awɛ pəsəɣı na ı husı ısayatv ye pə taya İso paasi? ⁸ Ama Yesu ná cekəna nti pa hvvkaya pa taa təɣo kpakpaa. İlena ı pəsı-wɛ si: Pepe təo ké ı hvvki m̄p̄oɣú mə taa? ⁹ Nti tə yəɣətvuy kələna tələv. Má heeli kvətəntv sı Nyá ısayatv husaa, yaa Kvli na ń kelı nyá kpatəle na ń tə? ¹⁰ Təv, maa hvli-mɛ sı Yvlə Pəyaya má, ma pəsəɣı na má husı ısayatv ke atɛ cənɛ.

Tənaɣa Yesu təma kvətəntv sı: ¹¹ Ma heeliyı-ŋ sı ń kvli na ń kpaɣa nyá kpatəle na ń kpe.

¹² Tənaɣa kvətəntv kula kpakpaa na ı kpaɣa ı kpatəle na yəlaa nyənəɣı-ı mpv, na ı tɛɛ. M̄p̄oɣú pə lapa pa tənaya piti ke səsəm, na pá san İso na pá təŋ si: Tuu tə, tə ta nata ıəntə ını ı nəɣəsəle.

Yesu yaav ke Lefii
(*Matiyee 9:9-13; Luku 5:27-32*)

¹³ M̄p̄oɣú Yesu tasa Kalilee tənku nəyə ke pote na yəlaa puki ı kiŋ ke səsəm na ı seɣesəɣı-wɛ. ¹⁴ Yesu tɛɛkaya, ılena ı ná Aləfe pəyalv Lefii na ı caɣa lampuu təmvle. İlena Yesu təmi-ı si: Kvli na ń təŋı-m.

M̄p̄oɣú Lefii kvlaa na ı təŋı-ı.

¹⁵ Pəle pə waalı Yesu caɣaa na ı təkı kvətəɣəv ke Lefii tɛ. ı na lampuu mvlaa payale, na asayaa payale, na ı ıfalaa pa təkayana. Yəlaa asayaa ısu mpv ka tənaya-ı payale tətəɣo. ¹⁶ M̄p̄oɣú İso Təm seɣesəlaa mpə pa ké Falisanaa kpekəle nyəma tə, pa nawa Yesu na asayaa, na lampuu mvlaa pa caɣaa na

pá təkı mpv. İlena pá pəəsı ı ifalaa sı: Pepe təə ké Yesu na lampuu mɔlaa na yəlaa asayaa pa krentəyi na pá təkı?

¹⁷ Yesu nu mpv, İlena í tə-we sı: Pə taɣa alaafəya nyəma nyuləɣəna fetaa. Ama kvtəntɔnaa ké. Ma kəmaɣa sı ma yaaki asayaa, pə taɣa kɔpama.

Yesu keesvɣv ke nəhəkvɔ təm
(Matiyee 9:14-17; Luku 5:33-39)

¹⁸ Kɔyakv nakvli Lvm Səlv Yohaani ifalaa na Falisanaa pa həkə nəəsı. Tənaɣa yəlaa kəma na pá pəəsı Yesu sı: Pə lapa isəna na Lvm Səlv Yohaani ifalaa na Falisanaa nyəma ná həkəyi nəəsı na nyá ifalaa naa toosiyi pə təm.

¹⁹ Mpróyú Yesu cə-we sı: ı hɔv sı akpayaɔv taapalaa ká həkə nəɣə na í na-we pá wee? Aai, pəle pə fei lapv ke paa pəcə. Ye ı we pa hekv, paa təkı tam ké.

²⁰ Ama pu kəə na pá keesi kɔyakv nakvli, İlena pá ləsi-ı pa hekv. İe pələɣele paa həkə nəəsı.

²¹ Nəɣəlv kaa kpaya saaliya kufalaya na í tə wontuyv kɔpənvɣv. Təfə, saaliya ŋke kaa hə wontuyv ŋkv na púyú teesi walvɣv. ²² Nəɣəlv kaa suu sɔlv m kɔfam ke sɔlv m hulvŋ kɔpəŋ taa. Təfə sɔlv m kɔfam yasəyi hulvŋ kɔpəŋ inəyi, na sɔlv m mprı na hulvŋ pə wakəli yem. Ama hulvŋ kɔfaŋ taa ké pa suuki sɔlv m kɔfam.

Yesu kele kɔyakv kəheesvɣv tv
(Matiyee 12:1-8; Luku 6:1-5)

²³ Mpróyú Yesu na ı ifalaa pa fayana təɣənaɣa pee taale natəli tə taa ké kɔyakv kəheesvɣv kvli kv wule. İlena ı ifalaa suv təɣənaɣa pee pəlvɣv na mpaav. ²⁴ Tənaɣa Falisanaa təma Yesu sı: Nyəni nyá ifalaa lakvɣv mprı pə fei lapv ke kɔyakv kəheesvɣv wule tə yee.

²⁵ İlena Yesu cə-we sı: Ye mpv í ta kaləta paa pəcəyə mprı Tafiiti lapa waatv wei pə caala-ı na nyəɣəsı pu í na mpa pa we ı cəlv tə? ²⁶ İsəna ı suv İsə təyaya taa na í təyə potopotonaa mpa paa su İsə tə. Apiyataa ka kena kətvlv səsə ke saa inı. Pəyele pə fei sı nəɣəlv í təyə potopotonaa mpreɣe yem na pá tá ké kətəlaa. Ama Tafiiti ná təyə-we. Haləna í ha ı taapalaa.

²⁷ Mpróyú Yesu tasa-we tətə sı: Yvlv təə ké pa su kɔyakv kəheesvɣv. Ama pa ta la yvlv ke kɔyakv kəheesvɣv təə. ²⁸ Pə təə ké Yvlv Pəyaya má, ma ké kɔyakv kəheesvɣv səsə təsiyisiyi.

3

Nkpaləkpəkaya tv təm
(Matiyee 12:9-14; Luku 6:6-11)

¹ Pəle pə waalı Yesu taɣana Yuta nyəma təkotile taa ké məlvɣv. Pə pamna ŋkpaləkpəkaya tv nəɣəlv ı ka we təna. ² Na yəlaa mpa paa we təna tə pá caɣaa na pá keŋna Yesu ké teu sı pa naa sı ı ká waası apalv inəyi kɔyakv kəheesvɣv wule yaa isəna? Pa lakaya mpróyú sı pá hiki nti paa waana-ı tə. ³ Mpróyú Yesu təma ŋkpaləkpəkaya tv sı: Kvli na ŋ səŋ hekv taa.

⁴ İlena Yesu pəəsı mpa pa caɣa mpv tə sı: Ta mpaav taa, kɔpantv ke pə mɔna pá la kɔyakv kəheesvɣv wule yaa isayatu? Paa waası yaa paa kv?

Ama pa ta cə sı pvlv. ⁵ Tənaɣa ı nyəna pa təna pa isəntaa na pa təm lapi-ı pááná, na pa taa hwee asayee wakəli ı lanje ke səsəm tətə. İlena í tə ŋkpaləkpəkaya tv inı sı: Təv, loosi nyá niŋ.

Ḥp̄r̄ȳḡ ḡkraləkrekaɣa tu loosa i niŋ, ilena i niŋ heŋi. ⁶ Tənaɣa Falisanaa luna Yuta nyəma təkotile taa ké kpakpra, ilena pa na Heləti nyəma pá caɣa na pá maɣasi isəna paa la na pá k̄u Yesu t̄o.

Samaa k̄ante ke Yesu kiŋ

⁷ Ḥp̄r̄ȳḡ Yesu lu t̄əna t̄əfan, na í na i ifalaa pá polo Kalilee tenku n̄ɔɔ, na samaa tuutuuma hu i waali. Samaa inu i ka luna Kalilee, na Yuta, ⁸ na Yosalem, na Itumee tetu taa, na Yaatanu p̄ɔɔ waali, na Tiii na Sitəŋ p̄ə acalɛɛ c̄ɔɔ h̄ɔɔlɔɔȳu. Yəlaa pane pa nu mpi mpi Yesu t̄əŋna larv̄ t̄ɔɔ pa kotaya i kiŋ ke s̄əsm̄ ke mp̄v̄. ⁹ Ḥp̄r̄ȳḡ Yesu t̄əma i ifalaa si pá tan̄i-i na kp̄ulɔɔȳu, t̄əf̄o samaa yuŋ ka nyək̄i-i. ¹⁰ P̄ə taya pulv̄ t̄əɔ, yəlaa nawa si Yesu t̄əŋna larv̄ na k̄w̄t̄ənt̄ənaa hikiyi alaaf̄əya. Ilena pa t̄əna mpa p̄ə wukaya t̄ə, pá huliyi si pá hiki-i na pá tokina-i. ¹¹ Ye alɔɣaa loosa Yesu, pa sv̄uki kiisuɣu ké na pá luŋi-i na pá t̄əŋ si i ké Is̄ə P̄əyalv̄ ké. ¹² Ama Yesu ná kaləna-we si pá taa ȳɔɔt̄əyi mp̄v̄.

Tillaa naanwa na naale kpav

(Matiyee 10:1-4; Luku 6:12-16)

¹³ Ḥp̄r̄ȳḡ Yesu kra p̄v̄ɔɔ t̄əɔ na í yaa mpa i caa t̄əɔɔ i kiŋ, na p̄ele pá polo. ¹⁴ Tənaɣa i l̄əsa pa taa yəlaa naanwa na naale na í ha-weɣe h̄əte si tillaa. I l̄əsa p̄eleɣe si pá weɛ i kiŋ ke tam na í tiliyi-weɣe waasv̄ larv̄. ¹⁵ Na í ha-weɣe alɔɣaa t̄əɔn̄v̄ɔɔ p̄əs̄v̄v̄. ¹⁶ Yəlaa naanwa na naale wei i l̄əsaa t̄ə pa h̄əla nt̄ə. Siməŋ wei Yesu ha h̄əte si Piyee t̄ə, ¹⁷ na Sepetee p̄əyalv̄ Saaki na i neu Yohaani. P̄ele pa naaleɣe Yesu ka ha h̄əte si P̄w̄wan̄eesi, na t̄əle t̄ə huw̄ee nt̄ə si t̄ev̄ holuɣu piya. ¹⁸ Na pá kaasi Antəli, na Filipv̄, na Paatelemii, na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe p̄əyalv̄ Saaki, na Tatee, na Siməŋ wei i ka lukaya tetu t̄əkuɣu t̄əm taa t̄ə, ¹⁹ na Yutaasi Is̄əkal̄eeu wei i hulaa si Yesu kolontunaa í kra-i t̄ə.

Yesu nyəma k̄ante ke i kpavav

²⁰ P̄əle p̄ə waali Yesu m̄əla t̄əyaya, na yəlaa tuutuuma tasa kotuɣu p̄ə tu fei. Haləna Yesu na i ifalaa pa ta hiki tapacayale si pá t̄əɔɔ t̄əɔv̄ maɣamaya. ²¹ I nyəma nu mp̄v̄, ilena pá kul̄i si pá puki na pá kra-i. P̄ə taya pulv̄ t̄əɔ, pa t̄əŋaya ké si p̄ə lak̄i-i ké.

Yesu c̄əv̄ ke i t̄əm t̄əvlaa

(Matiyee 12:22-32; Luku 11:14-23; 12:10)

²² Is̄ə T̄əm s̄əɣes̄əlaa mpa pa luna Yosalem na pá k̄əɔ t̄ə p̄ele pa t̄əŋaya si: Yesu nyəna Pesepule^a ké.

Ilena l̄elaa náá t̄əŋ si: Alɔɣaa wulav̄ t̄əŋ ke Yesu t̄əɔn̄əɣəna alɔɣaa l̄empa.

²³ Ḥp̄r̄ȳḡ Yesu yaa-we na í s̄ee-weɣe is̄ənaa si: Is̄ənaɣa Satan̄i ká t̄əɔn̄i i ti? ²⁴ Ye kawulaya weɛ na ká fei n̄ɔɔ kul̄m̄aya, n̄əɔn̄əɔ ka saaləɣi yem ké. ²⁵ Na yəlaa í we t̄əyaya taa na pá fei n̄ɔɔ kul̄m̄aya, n̄əɔn̄əɔ t̄əyaya ḡke ka saaləɣi yem ké. ²⁶ Mp̄v̄ t̄ət̄əɔ ye Satan̄i wak̄əɣi i ti na i kawulaya nyəma yooki pa taa pa t̄ike, i kawulaya yaa ké na i t̄əŋ saali yem t̄əkpataa.

²⁷ N̄ɔɔɣəlv̄ kaa p̄əsi na í sv̄u yulv̄ t̄əŋ tu t̄əyaya si i kuuki i wontu na í tá t̄ə t̄əŋ tu in̄əɣi h̄əkuɣv̄ ke ḡm̄usi. Ama i kp̄aa-i ké na í h̄ək̄ə-i t̄əken̄ken̄ na p̄əc̄ó í sv̄u i wontu kuuu ke t̄əyaya taa.

²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa c̄əs̄əɣi, paa yəlaa k̄w̄wak̄əɣem ká t̄əɔ is̄əna, yaa paa pa ȳɔɔt̄ə isayatu is̄u we, Is̄ə p̄əs̄əɣi na í h̄ul̄i-weɣe suulu. ²⁹ Ama wei i ká ȳɔɔt̄ə isayatu ke Feesuɣu Nan̄ḡtu t̄ə t̄ə pa kaa husi p̄untv̄ isayatu ke paa p̄əc̄ə. P̄ə taya pulv̄ t̄əɔ, p̄untv̄ s̄əɣəla isayatu tam nyənt̄ə ké.

^a 3:22 Pesepule: Alɔɣaa wulav̄ ke Yuta nyəma yaaki si Pesepule.

³⁰ Mpi pə tɔɔ Yesu yəɣɔta mpu tɔ, pa tənɔaɣa-ɪ kɛ sɪ ɪ nyənə ɪɔɣɔv.

Yesu too na ɪ newaa
(*Matiyee 12:46-50; Luku 8:19-21*)

³¹ Mprɔ́yú Yesu too na ɪ newaa apalaa nyɔ́ma pa kɔ́ma na pá sɛ́ɛ awali na pá tili sɪ pá yaa-ɪ. ³² Pə pamna yɔ́laa samaa caɣaa na pá cɔ́ɔna Yesu. Tənɔaɣa pa heela Yesu sɪ: Tə taa ce nyá nɔɣɔ tɔɔ, nyá too na nyá newaa pa wenna nteɣe awali na pá caa-ɛ.

³³ Mprɔ́yú Yesu nɔɣɔ təkprav sɪ: Aweɣe ma too na mpaɣa ma newaa ye? ³⁴ Yesu nyənə mpa pa tənə pa caɣaa na pá cɔ́ɔna-ɪ kotayɔ tɔ, ɪlena í tɔ sɪ: ɪ naa ma toonaa na ma newaa ntɔ. ³⁵ Pə tayɔ pulv tɔɔ, mpa pa laki mpi ɪsɔ caaki tɔ pɔntɔnaa nté ma newaa na ma toonaa.

4

Mətutuuna tɔm
(*Matiyee 13:1-9; Luku 8:4-8*)

¹ Mprɔ́yú Yesu tasa seɣesuyv ke Kalilee tenku nɔɣɔ. Tənɔaɣa yɔ́laa kota ɪ kin ke sɔ́sɔm pə fei keesuyv. Haləna í kuli na í kpa kpuɪyuv taa na í caɣa. Na yɔ́laa náá caɣa atɛɣe lvm nɔɣɔ na ɪnɪ ɪ we kpuɪyuv taa kɛ lvm taa. ² Mprɔ́yú Yesu seɣesa-weɣe tɔmnaa paɣale na ɪsɔnaa seɣv taa. Haləna í keesi-we sɪ: ³ ɪ nu teu, tuulu poləna tuutu. ⁴ ɪ tuukayɔ ɪ mətutuuna, ɪlena lenna hoti mpaav nɔɣɔ nɔɣɔ na sumasɪ tii na sɪ tɔɣɔ-ye. ⁵ Mprɔ́yú lenna hota kɔwaw tɔɔ timpɪ tetv ta lim tɔ, na ale á tənɔa nyɔv ke tetv we tətayasam tɔ pə tɔɔ. ⁶ ɪlim kɔ́ma na pɛ́ haɛ na pɛ́ nyayɔ məhoo, ɪlena a wɔli. Mpi tɔ, a ta hiki tetv sɪ á ka hoosi kɔpaɛsɪ. ⁷ Pee lenna náá hoti sɔ́wa taa na ale a nyɔ ɪsu a ká kuli teu, ɪlena sɔ́wa fete-ye na á kpisi lɔlyuv. ⁸ Ama pee lenna ná hota tetv mɔsɔɛ nyəntv taa. Mprɔ́yú ale a nyɔ́wa na á kuli na á pu tiɛ na á lɔli pee. Lenna ke pəcɔ, lenna ke maɣana, lenna ke sɔ́sɔm sɔ́sɔm.

⁹ Mprɔ́yú Yesu tɔma sɪ: Ye wei ɪ kɛ tɔm nuɪv pɔntv í nu.

Yesu seɣesuyv na ɪsɔnaa seɣv nyuyv
(*Matiyee 13:10-17; Luku 8:9-10*)

¹⁰ Pa kɔ́ma na pá luna kpeɛɛɛ, ɪlena mpa paa we Yesu cɔ́ɔ tɔ na ɪ ifalaa naanɔwa na naale pá pɔ́sɪ-ɪ sɪ: Keesi-tuyv ɪsɔnaa mpa n seɣ-tuyv mpu tɔ pa huweɛ. ¹¹ Mprɔ́yú Yesu cɔ́-we sɪ: Mɛ, pə ha-meɣe sɪ í nyɪ ɪsɔ Kawulayɔ tɔm kɔɛmɛsɔv. Ama ɪsɔnaa seɣv taa kɛ kpa nyɔ́ma ná nyɛɛna pə tampana.

¹² Pəcɔ pə tisi na paa pa nyənə teu, pá taa ná.

Na paa pa nu teu, pá taa cekəna.

Tɔfɔ tɔɔ paa kɔɔ na pá pəsəna ɪsɔ tɔɔ

na í husi-weɣe pa ɪsɔɣatv.

Yesu kilisuyv ke mətutuuna tɔm
(*Matiyee 13:18-23; Luku 8:11-15*)

¹³ Mprɔ́yú Yesu pɔ́sɔa-we sɪ: ɪ tá cekəna ɪsɔ wei ma seɣ-meɣe mpu tɔ yaa? Na ɪsɔnaɣale í ká cekəna ɪsɔnaa lelɔa mpa paa seɣ-me tɔ? ¹⁴ Pə we ɪsu ɪsɔ Tɔm ke tuulu ɪnɪ ɪ tuuki. ¹⁵ Yɔ́laa weɛ, na ye pa nu ɪsɔ Tɔm Satanɪ tɛɛ na í hɔɣɔsɪ-tɛɛ pa taa kɛ kpaɣaa. Pɛle pa wenna nté ɪsu pee nna a hota mpaav nɔɣɔ nɔɣɔ tɔ. ¹⁶ Pee wena ale a hota kɔwaw tɔɔ tɔ, aleɣele mpa pa nu ɪsɔ Tɔm na pá mɔ-tɛɛ kpaɣaa na lanɛhulɔmle tɔ. ¹⁷ Ama paa yeki sɪ tɔ sɔvna-weɣe teu. Pa tɔkɛɛɛ-tɛɛ tətanta. Saa wei wahala nɔɣɔlv í ká tala, yaa ɪsɔ Tɔm tɔɔ kɔnyɔɛ tuyv ká kɔɔ, ɪlena pá lu ɪsɔ seɣv taa kɛ kpaɣaa. ¹⁸ Lɛlaa ná nɔɣəsəna wena a

hota sowa taa tō. Mpi tō pa tɛŋ Iso Təm nuu, ¹⁹ ɔlena atɛ cənɛ kulaputv nəɣəsɛɛ na wɛnav kətɔi puɣusi-wɛ. Na kɔnyuləŋ lələŋ kv təm ntəɣi pa taa, na halɪ tɔ caŋ na tɔ kpisi lɔlvɔv. ²⁰ Pə kaasa pee lenna ná hota tɛtv mʊsvɛŋ nyəntv taa. Anjhaa, alɛ a wɛnna ntɛ isv yɔlaa mpa pa nukɪ Iso Təm na pá mv-təɣi teu na pá lɔləɣi pee tō. Lɛlaa kɛ pɔcɔ, lɛlaa kɛ maɣana, na lɛlaa kɛ sɔsəm sɔsəm.

Fətəla mʊsvɔv təm
(Luku 8:16-18)

²¹ M'pɔɣó Yesu pɔasa-wɛ tɔtɔ sɪ: Yulv ká kpaɣa fətəla na í pamɪ-ɪ nyənaya tɛɛ yaa í svstɪ-ɪ kato tɛɛ? Pə taya ye ɪ wɛ timpɪ taa, pu na yɔlaa tɔna tɔɣɔ paa sv-ɪ? ²² Kvŋmɛləm narəli pə fɛɪ sv pə kaa kuli pə tɔɔ, pɔcɔ mukaya tɛɛ pulv fɛɪ mpi pa kaa ləsv na paa wei í ná tɔ. ²³ Ye wei ɪ kɛ təm nuv pɔntv í nu.

²⁴ M'pɔɣó Yesu tasa-wɛɣɛ heeluyv sv: ɪ la laakalɪ na nti nti í nukɪ tɔ. Maɣasəlaya ŋka mə maɣamaɣa í maɣasəɣəna tɔ, ŋkɛɣɛ Iso ká maɣasəna ɪ kvɔcəŋ na í ha-mɛ. ²⁵ Wei ɪ wɛna tɔɣɔ paa ha. Paa lɛkɪ wei ɪ fɛɪna tɔɣɔ pəciimaɣa wei ɪ wɛna tɔ.

Kututuum nyəv təm

²⁶ M'pɔɣó Yesu tasaa tɔtɔ sɪ: Iso Kawulaya wɛɛ kɛ isv yulv tuukuɣv pee kɛ ɪ taalɛ taa tɔ. ²⁷ Paa ɪ tookɪ yaa ɪ wɛna ɪ isɛ, paa ilim paa ahoɔ, ɪ kaa nyɪ isəna pee anɪ a nyɔkɪ na á laki məhoɔ tɔ. ²⁸ Tɛtv maɣamaɣa lakəna na pə puki. Pə caaləɣəna məhoɔ kɛ, waalɪ kɛ pə tvɣɪ nyɔəŋ. Pələ pə waalɪ kɛ pee ná puki tɛcasəlaa. ²⁹ Pə puki mpv, ɔlena pá cɛ na pá husɪ na pá niki kɔm.

Sɔɣa pələ təm

(Matiyee 13:31-32,34; Luku 13:18-19)

³⁰ Yesu tasa yɔɣɔtvɔv tɔtɔ sɪ: Pepeye tv kɛəsəna Iso Kawulaya ɔlɛ yee? Na isə wei kɛ tv sɛɛ na pə kɛɛsv ka təm ɔlɛ yee? ³¹ Ka nəɣəsəna kɛ isv sɔɣa pile. Pee nna pa tuuki tɔ a təna a taa ntɛ tə kələna wɛɛv təminimini. ³² Ama ye pa tuu-tɛ, tə puki kɛ na tɔ kpa sɔsəm na tɔ kəlɪ tuusi lɛŋsv. Na tɔ helɪ piliŋasɪ kɛ sɔsəm, haləna sumasɪ kəŋ na sv tvɣɪ tana kɛ sv hətv taa.

³³ Yaasinaa payalɛ isv mpv pə taka kɛ Yesu kpaɣaa na í sɛɣəsəna-wɛ. ɪ maɣasa isəna yɔlaa mpa pa kotina-ɪ mpv tɔ paa pəsv na pá cəkəna tɔ. ³⁴ ɪ ta sɛɣɛsv-wɛɣɛ natələɣɪ yem na í ta kɛəsəna pulv. ɪ na ɪ ifalaa pa kɔma na pá caya pa tike, ɔlena í kilisi-wɛɣɛ pə təna.

Kacuculaya hɛsvɔv təm

(Matiyee 8:23-27; Luku 8:22-25)

³⁵ Kvɣakv kvnɛ ɪnɪ kv taanaya tɔɔ Yesu tɔma ɪ ifalaa sv: Tə tɛsv na tɔ polo kvtɛŋ lɛŋkv tɔɔ.

³⁶ Pa tɛma yɔlaa kɛ yasvɔv, ɔlena Yesu ifalaa kɛɪ-ɪ kvpulvɔv ŋkv kv taa ɪ ka caya tɔ, na kvpuləŋ lələŋ ka wɛ ɪ kɪŋ təna.

³⁷ Tənaɣa heelimuyv svv mapv na lvm huuki na pə watəɣɪ pa kvpulvɔv taa, haləna kvlɛ kv caa svuy. ³⁸ Pə pamna Yesu ná tv ɪ nyvɔv kɛ lefeli na í təŋna tom na waalɪ tɔɔ. M'pɔɣó ɪ ifalaa fɛɛsa-ɪ sv: Taca, n suma yaa? Tə lepaya.

³⁹ ɪ fema ɔlena í kaləna heelim. Na í heeli lvm sv: Sv, hɛɛ təna.

Tənaɣa heelim suma, na pə təna pə hɛɛ təli. ⁴⁰ ɔlena í pɔasɪ-wɛ sv: Pepe tɔɔ kɛ í wɛna sɔɣəntv kɛ mpv? ɪ ta tɛ mə taa na Iso kɛɛ?

⁴¹ Sɔɣəntv pu-wɛɣɛ sɔsəm na pá təŋ təma sv: Awɛyɛɛ ɪnɛ ɪnɪ na pə kvɛŋna heelim na tɛŋkv lvm na pə nukəna-ɪ?

5

Ułəghilu na afanaa pa təm
(*Matiyee 8:28-34; Luku 8:26-39*)

¹ Mpróyó pa tala Kalilee tenku koten ɓɓen ke Selasini nyéma tetu taa. ² Yesu luna kpuluyu taa ké kpakpaa, ɓɓena yulu nɔɔɓɓo í luna pɔlaaɓ taa na í sɔɓɓi. ³ Apalu inu i ka hii dɔɔɓɓo ké, na í we pɔlaaɓ taa. Paa alukpala maɓamaɓa ke paa hɔkɔ-i pu cakɔ. ⁴ Təm paɓale ke pa kama-i ɓkpaɓi na í pɔli, na pá hɔkɔ i niɓ ke alukpala na í pɔtɔti pə təna. Nɔɔɓɓo fei wei i pəsəɓi na í ɓmakəli-i tɔ. ⁵ Pulasi taa na pɔlaaɓ taa ké i we ilim na ahoo ke tam, na í maki kapusi na í heetəyi i təyi pɛɛ.

⁶ Apalu inu i loosa Yesu ké poolun, ɓɓena í kpaɓa asewa na í polo í lun i tɛɛ ⁷ na í kooki si: Isɔtaa Isɔ Sɔsɔ Pəyalu Yesu, ma na-ɓ suwe? Ma wiina-ɓ, hai, nyəni Isɔ, taa tu-m wahala.

⁸ Pə taya pulu tɔ ké apalu inu í yɔɔɔta mpu, Yesu ka tɔma i dɔɔɓɓo ké si í se apalu inu i waali.

⁹ Mpróyó Yesu pɔɔsa apalu inu si: Pa yaa-ɓ suwe?

ɓɓena ílé i cɔ-i si: Pa yaa-m si Kɔpiɓ ke tə we paɓale tɔ pə tɔɔ.

¹⁰ ɓɓena apalu inu í wiina Yesu ké teu si í taa tɔɔɔni-weɓe tetu nti tə taa.

¹¹ Afanaa kaləku sɔsɔɔv nakoli ku we tənaya puɓu cɔɓ na ku tuliɓi. ¹² Mpróyó alɔɔaa mpe pa wiina Yesu si í yele na pá suv afanaa mpe pa taa.

¹³ Mpróyó Yesu tisaa. Tənaya alɔɔaa mpe pa yela apalu inu na pá suv afanaa mpe pa taa. ɓɓena pɛle pá tu casəle ke yem na pá tii kalakala na pá tu lum na pá si. Afanaa mpe pa nyuvu tala isu iyisi naaleɓe (2000) mpu.

¹⁴ Mpróyó afanaa mpe pá tiikilaa ná loma kpakpaa na pá polo na pá taɓasi təm nti, na tɔ yeɓi kpakpaa ke acalɛɛ taa na cacakɔɓ tɛɛ, na yɔlaa lu si pa naaki mpi pə lapa tɔ. ¹⁵ Yɔlaa kɔma Yesu kiɓ, ɓɓena pá maɓana apalu wei i kiɓ alɔɔaa kɔpiɓ ɓku ku weɛ tɔ na í caya na í suu wontu na pə cɛpa i tɔɔ. ɓɓena sɔɔɔntu kra-we. ¹⁶ Mpa pa na təm nti na pa isəpəle tɔ pá keɛsa-weɓe isəna pə lapa na dɔɔghilu alɔɔaa se tɔ. Na mpi pə lapa afanaa tɔ. ¹⁷ ɓɓena yɔlaa suv Yesu ké tɛkɔɓu si í lu pa tetu taa.

¹⁸ Yesu kɔma si i kraa kpuluyu taa, ɓɓena dɔɔghilu inu si: Ma tɔɔɔɓi-ɓ.

¹⁹ Ama Yesu kisaa na í tɔmi-i si: Məli nyá tɔɔɔɓa taa ké nyá nyéma kiɓ, na í keɛsi-weɓe isəna Taca na nyəna nyá pətɔtəle na í la-ɓ tɔ.

²⁰ Mpróyó apalu inu i tɛɛwa na í niki mpi Yesu lapa-i tɔɔ heeluɓu ke timpi pa yaa si acalɛɛ naanɔwa tɔ pə tetu taa, na pa təna mpa pa nuwa tɔ pa laɓa cɛpa.

Yailu pɛelə na alv tɔɔɔllə pa təm
(*Matiyee 9:18-26; Luku 8:40-56*)

²¹ Yesu taɓana tɛsuɓu ke koten ɓɓen ku tɔɔ i ka weɛ tɔ na kpuluyu. ɓɓena yɔlaa kɔti sɔsəm, na inu i we lum nɔɔɔ. ²² Mpróyó Yuta nyéma təkotile sɔsɔ nɔɔɓɓo i kɔma i kiɓ, pa yaa-i si Yailu. I ná Yesu, ɓɓena í hoti i nɔɔheɛ tɛɛ, ²³ na í wiina-i təkpeɛ si: Ma pɛeliya caana nteɓe səm. La suulu na í polo í tənɔ nyá niɓ ke ka tɔɔ, na pə waa-ke na ká hiki weesuɓu. ²⁴ Mpróyó Yesu tɔɓa-i na pá tɛɛ, na samaa sɔsɔ tɔɓaɓa-i na pə nyəka teu.

²⁵ Pə pamna alv nɔɔɓɓo i ka we təna, hatoo puɓi naanɔwa na naale taa ké i tɔɓna tɔɔɔɓu na pə we-i ton. ²⁶ I ná wahalanaa ke fetaa tɛ, na halu í can na í tɔɔ i liyitee təna, pə ta tu lapu sooci maɓamaɓa. Pə məlaa ké na pə sɔsəyi kɔsɔsɔ. ²⁷ Alv inu i nu Yesu taɓ, ɓɓena í tɔ na í suv yɔlaa samaa taa, na í polo

na í tokina Yesu capa na ílé i waalı təə. ²⁸ Pə taɣa pulv təə, i huɔwa i taa ké teu ké si: Ye ma pəsaa na má tu hiki i təə wontu na má tokina te, pu waam. ²⁹ Tənaɣa pə təma-i kpaɣaa inu, na í nu i tənuyv taa si i hika alaafəya. ³⁰ Ḿpóyú Yesu nu i taa si toma lenna luwa. Ilena í pəsəna i waalı ké samaa taa təna na í pəəsi si: Awe tokina ma wontu?

³¹ Ilena Yesu ifalaa cə-i si: A a, n naa yəlaa paɣale nyəkəyi-ŋ isəntə na í taɣanəyi pəəsuyv si awe tokina-ŋ?

³² Ḿpóyú Yesu nyəna i taa na i waalı si i naa wei i tokina-i mpv tə. ³³ Alv inu i nyəmá mpi pə lapa-i tə, ilena í svv seluyv na í polo i hoti Yesu nəəhəe tēe na í heeli-i i tampana. ³⁴ Tənaɣa Yesu təma-i si: Ma pu n təma Isə na nyá taa təɣə pə waasa-ŋ. Tēena lanjhulbmle, nyá kətəŋ í tēŋ təkpaataa.

³⁵ Yesu təŋna yəɣətuyv ke mpv, ile tillaa luna Yuta nyéma təkotile səsə Yailu inu i təyaya nté na pá heeli-i si: Nyá pəelə fəi. Taa tv Taca ke konyəŋ ke yem.

³⁶ Ama Yesu ta nyəni pa kuyəɣətvtv si tə ke pulv. Ilena í tə Yailu si: Taa nyá. Ama nyaa tē Isə na nyá taa tē.

³⁷ Ḿpóyú Yesu təɣəna pa təna na pə kaasi Piyee na Saaki, na ílé i neu Yohaani pa tike. ³⁸ Pa tala Yuta nyéma təkotile səsə inu i tē, ilena Yesu ná yəlaa wiliyi na pá makı kapusi ke səsəm na pə haŋa yem. ³⁹ Ḿpóyú i svv təyaya taa na í pəəsi-we si: Pepe təə ké í wiiki na pá haŋa mpv? Pəyaya kane ka too kotoo ké, ka ta si se.

⁴⁰ Tənaɣa təyaya nyéma woŋa-i. Ḿpóyú i təɣəna pa təna na pá luna awalı. Ilena í kpaɣa pəyaya caa na ka too na i ifalaa tooso inu na pá svv timpi paa husa pəyaya ŋke tə. ⁴¹ Tənaɣa Yesu təka ka niŋ taa na í tə si: Talita kum. Təm tənə tə huwəe nté si: Ma heeliyi-ŋ si ń kvl pəeliya nyá.

⁴² Tənaɣa pəeliya kula kpaɣaa na ká svv təntə. Ka pusi ka we naanəwa na naale. Pa ná mpv, ilena pə la-weye piti ke səsəm. ⁴³ Ama Yesu kpaala-we si pá taa yele na nəɣəlv nu-ti. Ilena í tə si: I cela-keye kətəɣəv na ká təɣə.

6

*Nasaletı nyéma kisuyv ke Yesu
(Matiyee 13:53-58; Luku 4:16-30)*

¹ Ḿpóyú Yesu lu təna na í polo icate nte tə taa i puwa tə, na i ifalaa ke i waalı. ² Kuyaku kəhəsuyv tala, ilena í niki sɛyəsuyv ke Yuta nyéma təkotile taa. Yəlaa paɣale nu i təm, ilena pə la-weye piti ké səsəm, na pá təŋ si: Leye i hika pəne inu pə təna isəntə? Na nyəm mpiyile pə ha-i mpv? Na isənaɣa i laki piti təma ane a taka ké mpv? ³ Pə taɣa Malı pəyalv kaafənta? Pə taɣa Saaki na Yosee na Yuti na Siməŋ pa taalv? Pə taɣa tá na i newaa alaa nyéma ntə cənə?

Pə tənaya mpv pə lapa pa laŋa ke kpisəŋ na pá kpisi i təm muɣv. ⁴ Ḿpóyú Yesu təma-we si: Isə kuyəɣətvtv teləsvlv ta laŋ sam ke tiili, ye pə taɣa i maɣamaɣa i icate taa, na i ləlvv nyéma na i təyaya nyéma hekv.

⁵ I ta pəsi na í la piti təmlə natələyi təna. Ye pə taɣa kətəntvnaa pəcə wei i təə i təna niŋ na pə waa tə. ⁶ Ḿpóyú i laŋle cəpəna isəna pa fəina Isə ké naani tə.

*Yesu ifalaa naale naale tiluyv
(Matiyee 10:5-15; Luku 9:1-6)*

Pəle pə waalı Yesu cəə acaləe nna a we pəcəlv təna tə a təə na í sɛyəsı. ⁷ Ilena í yaa i ifalaa naanəwa na naale na í tili-weye naale naale. Na í tv-weye təŋ si pá təɣəni alyaa. ⁸ Na í heeli-we si: Kpátóyú paasi, í taa təkı pulv tətə. I taa

kraya təxənaya, í taa təkí huluyu, na í taa təkí liyitee ke mə sipanaa taa. ⁹ İ lee ntaḅkpała. İ taa suu wontu na í tənı.

¹⁰ M̄p̄r̄ȳḡ ı tasa-wε tətə sı: Ye í tala ıcatε taa na í suu təyaya ḅka ka taa, í caya təna haləna mə kvl̄ȳv̄. ¹¹ Na ye pa ta m̄v̄-mεye tiili yaa pa ta nuna-mε, í lu təna na í k̄piisi-wεye mə nəəheε m̄v̄s̄ȳv̄, na p̄ə h̄v̄l̄-wε sı í k̄paala-wε.

¹² M̄p̄r̄ȳḡ Yesu ifalaa tεεwa na p̄á lakı yəlaa ke waasv̄ sı p̄á layası təntε. ¹³ Na p̄á təyənı aləyaa payale, na p̄á taa k̄v̄təntv̄naa payale ke nim na p̄ə waa-wε.

Lvm Səlv Yohaani kv̄ȳv̄
(Matiyee 14:1-12; Luku 9:7-9)

¹⁴ Yesu hətε təḅna yaav ke paa timpı. M̄p̄r̄ȳḡ wulav Helətı nu Yesu taḅ. Na yəlaa ləlaa n̄á təḅ sı: İso Lvm Səlv Yohaani ılé ı femna. Pə təə k̄é ı wena piti təma lapv̄ p̄əsv̄ȳv̄.

¹⁵ İlena ləlaa sı İlii luna.

Pə kaası ləlaa n̄á təḅ sı ləḅtaa İso kv̄ȳəȳətv̄t̄v̄ teləsəlaa taka nəȳəlv̄ȳv̄.

¹⁶ Helətı nu m̄p̄v̄, ılena í tə sı: Lvm Səlv Yohaani wei ı nȳv̄ȳv̄ ma yelaa na p̄á setı tə ıni ı femna.

¹⁷ Nn kv̄p̄am, wulav Helətı ıni ı ka təmna sı p̄á k̄pa Yohaani na p̄á h̄əkw̄-ı na p̄á tv̄-ı saləka taa. Pə taḅa p̄v̄lv̄ təə k̄é Helətı lap̄a m̄p̄v̄. İ ka k̄p̄aya ı taalv̄ Filıpv̄ alv̄ Helətıyatı k̄é. ¹⁸ İlena Yohaani ȳəȳətv̄-ı sı: Pə ta m̄v̄na sı ı́ l̄εεkı nȳá taalv̄ alv̄ na ı́ suna nȳá tı. ¹⁹ M̄p̄r̄ȳḡ Helətıyatı taa wına Yohaani ke s̄əsv̄m, na í p̄εek̄əḅı sı ı kv̄-ı. Ama Helətı təə ı ta p̄əsı na í la p̄v̄lv̄. ²⁰ Pə taḅa p̄v̄lv̄ təə, wulav Helətı nȳəma sı Yohaani k̄é ȳv̄lv̄ kv̄p̄aḅ, ı k̄é İso ȳv̄lv̄. Pəyele ı n̄yan̄ayana-ı k̄é, na í kentiḅı ı təə. Ye ı nu Yohaani təm p̄ə p̄ek̄əlv̄əḅı-ı ı taa k̄é. Paa na m̄p̄v̄ ı nyulaya sı í nukı-tı.

²¹ M̄p̄r̄ȳḡ wulav Helətı l̄v̄lv̄ȳv̄ kv̄ȳakv̄ acıma talaa. Na í la acıma na í yaa ı kawulaya taa s̄əsv̄a s̄əsv̄a na yoolaa s̄əsv̄a, na Kalılee tetv̄ taa nȳv̄ȳv̄ nȳəma nȳv̄ȳv̄ nȳəma. S̄εs̄ε p̄ə wεε sı kv̄ȳakv̄ ḅkv̄ȳv̄ Helətıyatı k̄á hiki m̄pı ı p̄εek̄aya tə. ²² M̄p̄r̄ȳḡ Helətıyatı ıni ı p̄εel̄ə sv̄v̄ timpı yəlaa s̄εε m̄p̄v̄ tə na í paa. Ntəna p̄ə la Helətı na ı m̄v̄lv̄aa m̄p̄εȳε l̄el̄eḅ. Tənaḅa Helətı təma p̄εel̄ə ıni sı: S̄ələmı-m̄ m̄pı n̄ caa tə, ma ha-ḅ.

²³ Haləna Helətı tuu sı paa m̄pıḅı ı s̄ələma-l, ıni ı k̄á ha-ı. Paa ıni ı kawulaya maḅamaḅa h̄əȳəlv̄ȳv̄.

²⁴ P̄εel̄ə ıni ı luwa, ılena í polo ı p̄əsv̄ı ı too sı: Pepeyε ma s̄ələmı-t?

İlena toto c̄ə-ı sı: Tə sı í ha-ḅ İso Lvm Səlv Yohaani nȳv̄ȳv̄. ²⁵ Tənaḅa ı m̄əla wulav k̄ıḅ ke k̄p̄ak̄paa na í tə sı: Ma caa sı ı́ ha-m İso Lvm Səlv Yohaani nȳv̄ȳv̄ ke nȳənaya taa k̄é c̄əneyε n̄əv̄n̄ə.

²⁶ M̄p̄r̄ȳḡ wulav Helətı lan̄le wak̄əla s̄əsv̄m. Ama ı tēma tuuu ke ı m̄v̄lv̄aa m̄p̄ε pa təna pa ısv̄ntaa, ıle p̄ə f̄eı sı ı k̄á kisi. ²⁷ Tənaḅa ı tila taḅlaa taa nəȳəlv̄ȳv̄ k̄p̄ak̄paa sı í polo ı k̄əna İso Lvm Səlv Yohaani nȳv̄ȳv̄. İlena taḅlv̄ n̄á t̄εε saləka naḅ taa na í setı Yohaani nȳv̄ȳv̄. ²⁸ Na í tv̄-k̄ȳv̄ nȳənaya taa na í k̄əv̄ í c̄ela p̄εel̄ə ıni, na ılé ı polo ı c̄ela ı too. ²⁹ Yohaani ifalaa nu m̄p̄v̄, ılena p̄á polo p̄á k̄p̄aya Yohaani na p̄á pi.

Yəlaa iyisi kakpası caləsv̄ȳv̄
(Matiyee 14:13-21; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)

³⁰ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu tillaa m̄əlaa, ılena p̄á k̄εεsv̄-ı p̄ə təna m̄pı pa lap̄a na pa s̄εȳs̄aa tə. ³¹ M̄pa pa p̄uk̄aya Yesu k̄ıḅ, na m̄pa pa kulayaa sı pa k̄p̄eḅ tə pa payale f̄eı k̄εεsv̄ȳv̄. Haləna Yesu na ı ifalaa pa ta na ıse sı p̄á t̄əȳə t̄əȳəv̄

mayamaya. İlena Yesu tə ı ifalaa sı: İ kəə na tə luna kreena ke timpi nəçəlv fei tə na ı heesi pəcə mayamaya.

³² Mpróyú Yesu na ı ifalaa pa súb kprulvúv ke pa tike na pá teena kreena təə. ³³ Ama yəlaa payale loosa-we na pá nyi-weye kprakpa. İlena yəlaa lu acalée acalée na pá kraya asewa na pá laali-weye tənaya tate.

³⁴ Yesu luna kprulvúv taa na ı na yəlaa samaa, ılena pa təm lapı-ı pətəətəle ke səsəm. Pə taya pulv təə, pa nəğəsəna ké isu heen wei ı feina tiikilu tə. Mpróyú ı seğesa-weye səsəm. ³⁵ Pə kəma taanaya ılena ı ifalaa polo na pá təmi-ı sı: Cəne ké nyutu taa ké, na ilim tema. ³⁶ Təğəni-we na pá yeli kutəğəv yərv ke pəcəlv nəcəlv cacəkəñ tee na pə acalée taa.

³⁷ Tənaya Yesu təma-we sı: Mu hana-weye təğənaya ke mə mayamaya.

Mpróyú Yesu ifalaa pəssa-ı sı: Paa tu polo na tə ya kutəğəv ke Liyitee nyəğətv ηmúnvúv (200), pu tala yəlaa pəneye we?

³⁸ Tənaya Yesu təma-we sı: İ polo na ı wiili na má ná, potopotonaa ısnaya ı wəna?

Yesu ifalaa wiilaa, ılena pá heeli-ı sı: Potopotonaa kakpası na pə kaası tiina ke naale.

³⁹ Mpróyú Yesu təma ı ifalaa sı: İ cayası samaa tənaya tintika tintika ke nyələwee təə. ⁴⁰ Tənaya pa caya loosi, ləlaa ke nunúwa (100) nunúwa (100), ləlaa ke nule na naanúwa naanúwa. ⁴¹ Tənaya Yesu kraya potopotonaa kakpası na tiina naale unı, na ı teki ıse na ı se İso ké ı na təmle, na ı fayə-we na ı cəla ı ifalaa sı pá tala yəlaa. Na ı teesi tiina naale ke mpv tətə, na pá tala pa təna təpai. ⁴² Mpróyú pa təna pa təğaa na pá hağa. ⁴³ Na ı ifalaa koti həğəlası nsi sı kpisaa tə, na pə su təkəñ naanúwa na naale. ⁴⁴ Mpa pa təğəv mpv tə pa taa apalaa nyəəñ tala isu iyisi kakpası (5000).

Yesu təntə ke ləm təə

(Matiyee 14:22-33; Yohaani 6:15-21)

⁴⁵ Mpróyú Yesu təma ı ifalaa ke pə waalı ké kprakpa sı: İ súb kprulvúv na ı tee-m nəğə na ı tesəna Petesaita ıcate təə. İlena Yesu náa saalı təna na ı paasəna samaa yasúv. ⁴⁶ Pa ya təma, ılena Yesu polo ı kpa púv nakvli kv təə ké İso sələmúv. ⁴⁷ Pə kəma yuğu, ıle kprulvúv tala tenku hekv taa kele, na Yesu we ı tike ke tetv təə. ⁴⁸ Mpróyú ı loosa-we na pá saaki kprulvúv pə fei pə polo. Heelim makı tulunə ké na pə mələğəna-we na waalı waalı. Mpróyú Yesu təma ləm təə na ı puki pa kin. Saa unı pə wəsəna kampaan koou ke mpv. ⁴⁹ Pa na-ı na ı təñ ləm təə, ılena pá huv sı asənaalı, na pá súb kapusi marv. ⁵⁰ Pə taya pulv təə, pa təna pa naakaya-ı mpv tə pə lapa-weye səğəntv ke səsəm ké. Ama ı təma-we sı: İ təkı tənəñ, maya, ı taa nyá.

⁵¹ İ yəğəta mpv, ılena ı kpa pa kin ke kprulvúv taa na ı caya na heelim hee, na piti kpa ı ifalaa ke səsəm. ⁵² Pə taya pulv təə, pa ta cəkəna potopotonaa mpe pa piti təmle ke pa lanıkrusəñ təə.

Kutəntvnaa waasúv ke Kenesaleti

(Matiyee 14:34-36)

⁵³ Yesu na ı ifalaa pa teesa tesúv ke ləm na pá tala Kenesaleti tetv taa, ılena pá tv pa kprulvúv na kvten. ⁵⁴ Yesu luna kprulvúv taa ké kprakpa, ılena yəlaa nyəmi-ı. ⁵⁵ Tənaya yəlaa súb cəəv ke tetv təna taa, na pá kelı kutəntvnaa na pa kvhəntəñ na pá pukina-weye timpi timpi pa nukı sı ı wee tə. ⁵⁶ Paa timpiyi Yesu polaa te, paa isu acalısı taa, paa acalée səsəna taa, paa cacəkəñ tee, yəlaa kəñayana pa kutəntvnaa ké na pá husəyi-weye ıcate patəma taa, na pá

pa a yulokule, ²² pa a wasan̄kalətv, pa a ləlaa nyəm nyulubv, na nyəməh̄ na puγusuyu na yem yem lapv, na iseseeɱle na yəlaa caγana, na təhəm na kumeləntv. ²³ Pə tənaya mpv yulv taa ké pə lukəna na pə lakı-ı isayav.

Kanaah̄ alv təm

(Matiyee 15:21-28)

²⁴ Yesu lu tənə, ɱena í polo tetv nti tə wε Tihi cəlv tə tə taa, na í caγa təyaya nakəh̄ ka taa. ɱ ta səh̄li sı yəlaa í nyı ı təv. Paa na mpv tete isı san̄a tə pa terna ı təv ké kulusuyu. ²⁵ Alv nəγəlv ı pɛliya ka hiina ɱəγəv. M̄p̄yúγ pa heela alv ı nəγı Yesu təm, ɱena í polo kpakpa a ké Yesu kiη na í hoti ı tεε. ²⁶ Alv ı nı ı ké piitim ləmpı tv ké. Pa lula-ı Fenisii ke Siliı tetv taa. M̄p̄yúγ alv ı nı ı tərna Yesu sı í təγəh̄ı ı pɛliya ηke ka ɱəγəv. ²⁷ ɱena Yesu náá cə-ı sı: Yele na piya haγa na pəc̄ó. Pə ta m̄vna sı pá kpaγa piya təγənaγa na pá tv hası.

²⁸ Tənaya alv ı nı ı cə-ı sı: Hai, ma cε, ye piya təkı na pə p̄vtvta atε, hası təh̄əγı na sı təv̄səγı mεε.

²⁹ M̄p̄yúγle Yesu sı: Nyá kucəcətv tənε tə təv kpe. Nyá pɛlv ɱəγəv sewa.

³⁰ Tənaya alv ı nı ı ha lumaya na í kpe ı tε. ɱ talaa ɱena í maγana ı pəyaya hənta katv təv, na ɱəγəv terna seu.

Ntam kaγəγətaya waav

³¹ Pəle pə waah̄ı Yesu lu Tihi tetv na í təh̄na Sitəη na í fayana timpı pa yaa sı Acalεε Naan̄vwa tə, na í məh̄ı Kalilee ten̄ku kiη. ³² M̄p̄yúγ pa kəna-ı n̄tam nəγəlv, ı matəγı kumatv ké, ı pəsəγı yəγətaya. Na pá wiina Yesu sı í tənı niη ke ı təv. ³³ Yesu ləsa-ı kpeen̄a, ɱena í sv̄sı ı mpee ke ı ηkpaηη taa na í la ntayama ke ı mpəle təv na í taa ı nsəmlε. ³⁴ Na í teki ı isε na í tisi feesuyu na í tə sı: ɱfəfata. (Təm nti tə huwεε nté sı: Tv̄h̄ı na pa tε taa).

³⁵ Tənaya n̄tam ηkpaηη tvla kpakpa a, na ı nsəmlε hεtı na í sv̄v yəγətaya ke teu. ³⁶ ɱena Yesu kpaah̄ı pa tənə sı pá taa heeli-təγı nəγəlv. Ama waatv ı nəγı pɛle pa sv̄v-təγı kpaalubv. ³⁷ M̄p̄yúγ pə lapa yəlaa ke piti ke səsəm pə tv fεı, na pá təη sı: Waasv̄v nté ı waasəγı yaa. ɱ lakı na ntamaa maγamaγa náá nukı na kamumusi náá yəγətəγı.

8

Yəlaa iyisi liyiti (4000) caləsvv

(Matiyee 15:32-39)

¹ Kuyεη ı nı ı taa, samaa tasa kotuyu ke səsəm, pa fεina kutəγəv. Tənaya Yesu yaa ı ifalaa na í tə-wε sı: ² Yəlaa panε pa təm wε-m pətəv̄təle. ɱ nyəh̄ı kuyεη tooso kəlv pa wε ma kiη cənε na pa kutəγəv terna. ³ Ye ma yelaa sı pá kpəna nyəγəv̄sı, ləlaa ká kpisi tənəη ke mpaav taa. Pə taya p̄lv, pa paγalε lu pooluη ké.

⁴ Tənayałε ı ifalaa sı: Leyε yulv ná hikiγı təγənaγa ke nyutv taa cənε na í cεla kupiη kvnε kv tənə?

⁵ ɱena Yesu pəv̄sı-wε sı: Potopotona a isənaya í wena? ɱena pá cə-ı sı: Naatosompəγəlaya ké.

⁶ M̄p̄yúγ Yesu heela samaa sı: ɱ caγa atε. Tənaya ı kpaγa potopotona a mpe pa naatosompəγəlaya na í sεε ɱəv̄ ké í na təmlε, na í fayə-wε na í cεla ı ifalaa sı: ɱ cəv̄ na í tala-wε. Na pɛle pá la mpv. ⁷ Paa wena tiina səkpena ke pəcə tətə. M̄p̄yúγ Yesu sεε ɱəv̄ ké í na təmlε ke pə təv, ɱena í tv ı ifalaa sı pá tala-wεγε-yε tətə. ⁸ M̄p̄yúγ pa tənə pa təγaa na pá haγa. ɱena ı ifalaa koti həγəlası nsi sı kpisaa tə na pə sv̄v təkəη naatosompəγəlaya. ⁹ Pəyεle yəlaa mpa pa təγaa tə

pa nyəəŋ ka tala isu iyisi liyiti (4000). Pə tɛma mpv, ɔlɛna Yesu tɔ-wɛ sɪ pɑ kpe. ¹⁰ ɔlɛna ɪnɪ na ɪ ɪfalaa pɑ kpa kpuɔɔyɔ taa kɛ kpaakraa na pɑ polo timpɪ pa yaa sɪ Taləmanuta tɔ.

Falisanaa sələmvɔv kɛ Yesu piti təma
(Matiyee 16:1-4)

¹¹ Mpvɔyɔ Falisanaa kɔma na pɑ svv Yesu kɛ kpeəsənav. Na pɑ kuuki ɪ nɔyɔ sɪ ɪ la piti tɛmlɛ natəlɪ na pə hɔlɪ sɪ ɪ toŋ luna ɪsɔ kin. ¹² Tənaɣa Yesu mɔla ɪ taa kɛ teu na ɪ tɔ sɪ: Kɔfaləŋ yɔlaa mɛ, ɪ pɛkəyɪ piti tɛmlɛ suwɛ? Tampana kɛ ma heeliyɪ-mɛ, ɪ kaa na piti tɛmlɛ natəlɪ sɛ.

¹³ Mpvɔyɔ ɪ yɛla-wɛ na ɪ taɣanɪ kpuɔɔyɔ taa kɛ kpaɔv na ɪ tɛsəna kutɛŋ lɛŋku tɔɔ.

Falisanaa na Helɔtɪ pa kɔkɔsvɔm
(Matiyee 16:5-12)

¹⁴ Yesu ɪfalaa ka sɔɔ kɔtɔyɔv kpaɣav. Potopoto kɔlvɔm ka wɛnna pa kin kɛ kpuɔɔyɔ taa. ¹⁵ ɔlɛna Yesu kpaalɪ-wɛ sɪ: ɪ la laakalɪ na Falisanaa na Helɔtɪ pa kɔkɔsvɔm.

¹⁶ ɔlɛna ɪ ɪfalaa svv tɛmɔɣa tɛm sɪ: Tə fɛɪna potopotonaa tɔyɔ ɪ yɔyɔtəyɪ mpv.

¹⁷ Yesu nu nti pa tɔŋna yɔyɔtɔyɔv kɛ mpv tɔ, ɔlɛna ɪ pɔɔsɪ-wɛ sɪ: Pepe tɔɔ kɛ ɪ tɔŋ sɪ ɪ fɛɪna potopotonaa tɔ pə tɔɔ? Haləna saŋa ɪ ta cɛkəna kɛlɛ? ɪ ta nyənta kɛlɛ? Pə kv mə layatv kɛ? ¹⁸ ɪ wɛna ɪsɛ pəyɛlɛ u naaki? ɪ wɛna ŋkraŋŋ pəyɛlɛ u nuki? ɪ sɔɔwɔɣa? ¹⁹ Saa wei ma faɣa potopotonaa kakpasɪ na yɔlaa iyisi kakpasɪ (5000) tɔyɔ tɔ, tɔkɔŋ ɪsənaya kɔkprisasi suwa na ɪ kpaɣa? Mpvɔyɔ pa cɔwa sɪ: Naanɔwa na naalɛ. ²⁰ Pələ pə paasi waatv wei ma faɣa potopotonaa naatosompɔyɔlaya na yɔlaa iyisi liyiti (4000) tɔyɔ tɔ, tɔkɔŋ ɪsənaya ɪ tɔ hɔyɔlasɪ kɔkprisasi? ɔlɛna pɑ tɔ sɪ: Tɔkɔŋ naatosompɔyɔlaya.

²¹ ɔlɛna Yesu pɔɔsɪ-wɛ sɪ: Pə na pə mpv na ɪ ta cɛkənta?

Yɔlvɔm ɪsɛ kuluyu kɛ Petesaita

²² Pa tala Petesaita, ɔlɛna pɑ kɔna-ɪ yɔlvɔm nɔyɔlv, na pɑ wiina-ɪ sɪ ɪ tokina-ɪ. ²³ Mpvɔyɔ Yesu hɔma ɪ niŋ taa na ɪ luna ɪcatɛ waalɪ, na ɪ la ntayama na ɪ taa yɔlvɔm ɪnɪ ɪ ɪsɛ, na ɪ tɛnɪ ɪ niŋ kɛ ɪ tɔɔ. ɔlɛna ɪ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: N naaki pɔlv?

²⁴ Mpvɔyɔ yɔlvɔm kɔsa ɪsɛ na ɪ tɔ sɪ: Ma loosiyɪ yɔlaa tɛcəntɔlaa na pɑ wɛ ɪsu tuŋ na pɑ tɔŋ.

²⁵ ɔlɛna Yesu tasa ɪ niŋ tənɔyɔv kɛ yɔlvɔm ɪsɛ tɔɔ na pə waa-ɪ. ɔlɛna ɪ nyəni pɔolɔŋ na ɪ na pə təna tɛcɛɪcɛɪ. ²⁶ ɔlɛna Yesu heeli-ɪ sɪ ɪ kpe. ɪ taa məlɪ ɪcatɛ taa.

Piyɛɛ hɔlvɔyɔv sɪ Yesu kɛ Mesii
(Matiyee 16:13-20; Luku 9:18-21)

²⁷ Yesu na ɪ ɪfalaa pa kula təna ɔlɛna pɑ tɛɛ Sesalee Filipv acalɛɛ taa. Pa wɛ mpaav taa ɔlɛna ɪ pɔɔsɪ ɪ ɪfalaa sɪ: Yɔlaa tɔŋ sɪ ma kɛ awɛ?

²⁸ Mpvɔyɔ pɛlɛ sɪ: Pa tɔŋ sɪ n kɛ Lɔm Sɔlv Yohaani. Lɛlaa sɪ Ilii, na lɛlaa sɪ n kɛ ɪsɔ kuyɔyɔtɔtv tɛlɛsɔlaa taa nɔyɔlvɔyɔ. ²⁹ Tənaɣa ɪ pɔɔsa-wɛ sɪ: Na mɛ sɛ, mə hɔvki sɪ ma kɛ awɛ?

Mpvɔyɔ Piyɛɛ nɔyɔ tɔkpav sɪ: N kɛ Mesii.

³⁰ ɔlɛna ɪ kpaalɪ-wɛ sɪ pɑ taa heeli-təyɪ nɔyɔlv.

Yesu sɛm na ɪ fem pə tɛm
(Matiyee 16:21-28; Luku 9:22-27)

³¹ Pəle pə waalı ké ı sɔv ı ifalaa ke heeluɣu sɪ: Pə wee sɪ Yɔlv Pəɣaya má maa təɣɔ kɔnyɔŋ ke səsəm. Na nyɔvɔ nyóma na kətəlaa səsaa na Iso Təm seɣesəlaa ká lɔ-m, halı pá kɔ-m. İle maa fe pə kuyeyɛŋ tooso wule.

³² İ heela-weɣe-təɣı təfoo ké yəlaa taa. Mıpúyú Piyee yaa-ı kpeɛŋa na í təkı-ı-tı. ³³ Tənaɣa Yesu pəsəna ı ifalaa tɔɔ na í kaləna Piyee ke teu sɪ: Satanı tee ma tɔɔ, nyá hɔwee ta ke Iso nyəna, yəlaa nyəna ké.

³⁴ Pəle pə waalı ı yaa samaa na ı ifalaa, ılena í tɔ-we sɪ: Ye wei ı caa sɪ í təŋı-m, pɔntɔ í la ı təɣı awusa, na í səɣələɣı ı səm tesika na í təŋəɣəna-m. ³⁵ Pə taya pɔlv, ye wei ı pɛəkəɣı ı weesuɣu təcɔtutu ı tɛŋna səpɔ. Ama wei í lapa ı təɣı awusa ke ma tɔɔ, na ma Laapaalı Kɔpaŋ tɔɔ, pɔntɔ ka hikina weesuɣu. ³⁶ Ye yɔlv pəsaa na í hiki antulinya nyəm təna na ııı ı maɣamaɣa í sɪ ı kawaaɣa nté we? ³⁷ Pɔlvɔpɔ wee mpi yɔlv ká kpaɣa na í layasəna ı weesuɣu tɔ? ³⁸ Ye wei ı səpa ma fɛele yaa ma kɔseɣesətu fɛele ke kɔfaləŋ yəlaa pane mpa pa kisa Iso ké təŋvɔ na pá lakı ısaɣatɔ tɔ pa hekɔ, Yɔlv Pəɣaya má maa sɪ pɔntɔ fɛele tətəɣɔ ma məlvɔvɔ wule ke waatɔ wei maa kɔɔ na ma Caa teeli na ısɔtaa tillaa nanŋ nyóma tɔ.

9

¹ Yesu tasa-weɣe heeluɣu sɪ: Tampana ke ma heeliɣı-me yoo maa cəsəɣı, mpa pa we cəne tɔ pa taa lɛlaa ká na Iso Kawulaya kəmna toma na pəcɔ pá sɪ.

*Yesu ısentaa layasvɔvɔ
(Matiyee 17:1-13; Luku 9:28-36)*

² Kuyeyɛŋ naatoso teewa, ılena Yesu kpaɣa Piyee na Saakı na Yohaanı na pá polo pɔvɔ kɔkɔlvɔvɔ nakɔlı kɔ tɔɔ ké pa tike. Tənaɣa ı layasa pa ısentaa ke kpaakraa. ³ Na ı wontu paası na tɛ hɔlvıı təlalaı ısu kponkɔmɔlvıı na tɛ teeki kəkɔ. Nəɣəlv fɛıate cəne sɪ ı ká la na pɔlvɔpɔ hɔlvıı mpa pə taka. ⁴ Mıpúyú ı ifalaa tooso ııı, pa nawa İlii na Moisi na pá na Yesu pá yəɣətəɣı. ⁵ Tənaɣa Piyee təma Yesu sɪ: Taca, ısu tɛ wɛv cəne ısəntɔ ııı tɔ pə we teu napələɣı te. İle pə mɔna ısu tɛ siki coka toosoɣo. Nyaya lentɛ, Moisi ke lentɛ, na İlii ke lentɛ.

⁶ Səɣəntɔ kpa Piyee na ı taapalaa lɛlaa na í lanŋ kɔyəɣətɔtɔ təɣɔ ı yəɣɔta mpa. ⁷ İlena ısəŋmɔntɔvɔvɔ nakɔlı kɔ kɔɔ na kɔ takı-we na pá nu pə yəɣɔta ŋmɔntɔvɔvɔ ŋkɔ kɔ tee sɪ: Ma luyɔ tee Pəɣaya ntɔ, í nuna-ke.

⁸ Tənaɣa Yesu ifalaa caa pa taa na pa waalı pa ta na nəɣəlv. Ye pə taya Yesu tike ke pa ná pa kiŋ.

⁹ Yesu na ı ifalaa pa tiikayana pɔvɔ tɔɔ, ılena Yesu kpaalı-we sɪ: İ taa heeli nəɣəlv ke nti í nawa tɔ. Haləna kɔyaŋku Yɔlv Pəɣaya má maa sɪ na má fe tɔ.

¹⁰ Mıpúyú Yesu ifalaa tɔka təm ntəɣı pa taa na pá pɔəsəɣı təma sɪ: Pepeɣe səm na fem ıle?

¹¹ Pəle pə waalı Yesu ifalaa pɔəsə-ı sɪ: Pepe tɔɔ ké Iso Təm seɣesəlaa ná təŋ sɪ İlii ká caaləna kəntɛ?

¹² Tənaɣa Yesu cə-we sɪ: Tampana, pə wee sɪ İlii ká kəna kancalaya na í tayanı pə tənaya teitei na pəcɔ. Ye mpa ntiɣı pa ŋmaawa Yɔlv Pəɣaya tɔɔ sɪ kaa na kɔnyɔŋ ke səsəm na pá la-keɣe nyanŋ? ¹³ Ama ma heeliɣı-me sɪ İlii təma kəntɛ na pá lana-ı ısu pa sɔləlaa təɣɔ teitei ısu paa ŋmaav ı təm tɔ.

*Pu nəɣəlv ı əlvaa loou
(Matiyee 17:14-21; Luku 9:37-43)*

¹⁴ Yesu na Piyee we pa tala ifalaa lɛlaa kiŋ, ılena pá maɣana samaa kotina-we, na pá na Iso Təm seɣesəlaa pá həŋ təm. ¹⁵ Tuu ısu yəlaa nav Yesu tɔ pə

yeyeta-weye səsəm nte, na pá seeki na pá puki i seeu. ¹⁶ İlena í pəəsı i ifalaa sı: Nti tə təo ké mə na-we í hən?

¹⁷ Mprúyú samaa taa nəyolb i cə Yesu sı: Taca, ma kəna ma pəyaya ké. Ka hii dıyolb ké na í la-keye kamumuka. ¹⁸ Paa timpiyi pə kuləna dıyolb inı i pətəyi-keye ateyə. Na ka nəyolb taa lu kuhulan, na ká saləyi ka kela na ka tənuyb kii təkəkilee. Ma wiina nyá ifalaa sı pá loo-i, pa ta pəsi.

¹⁹ Təyaya Yesu təma sı: Yəlaa lanjkrusəy nýəma me, wee isənaya má na-me tii caya na má təkı mə konyəy? İ kəna-m pəyaya nkeye cəne.

²⁰ Mprúyú pəyaya nýəma pona-keye Yesu. Tuu isı dıyolb tu keesuıy Yesu tə, i súb pəyaya nkeyele selisuıy ke teu. Haləna ká hoti atə na ká pilimi na kuhulan lukəna ka nəyolb taa. ²¹ İlena Yesu pəəsı ka caa sı: Waatu wei ké pə caala-keye ları ke mpu?

Mprúyú pəyaya caa cə-i sı: Hatoo ka pəcaatu pətəpətə taa ké. ²² Təm payale ke dıyolb pətə-keye kəkə taa na ləm taa sı ká sı. Mpu tə, hai, ye n ka pəsi nyəni ta pətəətəle na í waası-tı.

²³ Təyaya Yesu təma-i sı: Pepe təo ké n tən sı ye ma pəsəyi? Ye yulb təma i taa na İso, pılv fei mpi i kpisiyi tə.

²⁴ Mprúyú pəyaya nke ka caa mapə kapuka sı: Ma təma İso na ma taa. İe sənə-m na pə səsı.

²⁵ Yesu nawa samaa kotiyina-we, İlena í kaləna dıyolb inı, na í təmı-i sı: Dıyolb nyá wei n pəsəyi yəlaa ke kamumusi na ntamaa tə, ma heeliyi-n kuləmayə sı nı se pəyaya kanə ka waalı. Taa tasa-keye tənuyb.

²⁶ Təyaya dıyolb inı i kiisaa na í paası na í selisi-keye teu, İlena í se ka waalı. Mprúyú pəyaya fiyinaa. Haləna yəlaa tə sı ka səpaya təkrem. ²⁷ Mprúyú Yesu kra ka niy taa na í kusı-ke na ká səy İso.

²⁸ Yesu kəma na í súb təyaya na í na i ifalaa pá caya, nəyolb ta siti pa taa. İlena i ifalaa pəəsı-i sı: Pepe təo ké tə ta pəsi na tə loo dıyolb inı?

²⁹ Mprúyú Yesu cə-we sı: Dıyolb isı mpu, ye pə taya İso sələmuyb na sələmuyb, pılv u təyənəyi-i.

*Yesu səm na i fem pə təm tətə
(Matiyee 17:22-23; Luku 9:43-45)*

³⁰ Yesu na i ifalaa pa lu təna, İlena pá təsi Kalilee tənku. Yesu luyb fei sı pá nu i tan. ³¹ Pə taya pılv, i seyesaya na í heeliyi i ifalaa sı: Paa tu Yılv Pəyaya maya yəlaa niy taa na pələ pá kv-m. Ama ma fe pə kuyeyen tooso wule.

³² İe i ifalaa ta cəkəna təm tənə. Pəyele pa nyamna tə pəəsıy.

*Səsəntı təo həm
(Matiyee 18:1-5; Luku 9:46-48)*

³³ Yesu na i ifalaa pa tala Karənahum, na Yesu súb təyaya taa, İlena í pəəsı i ifalaa sı: Ntiyi í kpəesayana təmayə mpaav taa?

³⁴ Mprúyú i ifalaa suma. Pə taya pılv təo, pa hənaya səsəntı təo ké mpaav taa ké. ³⁵ Təyaya Yesu caya na í yaa pa naanowa na naale ke i kin na í heeli-we sı: Ye wei i caa i la mə nəyolb təo tu, pıntı ká pəsi i təyi mə taa səkpəlu ké, na mə təna mə təmle tu.

³⁶ Mprúyú i kpaya peiya na í sı-keye pa isəntaa na í wayalı-ke. İlena í tə-we sı: ³⁷ Ye wei i mıwa peiya kanə ka taka ké ma nyıy təo, maya pıntı mıwa. Na wei i tu mıv-m pə taya ma tike ke i mıwa. Ama pıntı kpəyna wei i tila-m təyolb na i mıv.

Wei i fei ta təə i ké ta kolontu

(Luku 9:49-50)

³⁸ Mpróyó Yohaani heela Yesu si: Tacaə tə nawa nəyólə na í looki ələyaa na nyá hətə. Pécó u tənəyí-tv. Ilena taa kisina-i.

³⁹ Ama Yesu cəwa Yohaani si: I taa tən-i si í taa la. Pə taya pulv təə, nəyólə fei wei i pəsəyi na í la piti təmle na ma hətə tən na í te na í yəyətí isayətv ké ma təə ké kprakpaa tə. ⁴⁰ Ye yólə ta ké ta kolontu, ta nyənə ké te. ⁴¹ Na ye wei i ha-meyə ləm sasala ane si í ké Kilisiti nyéma, püntv kaa lan pə kasəyaya.

Lelv tusuyu səyəntv

(Matiyee 18:6-9; Luku 17:1-2)

⁴² Mpróyó Yesu təma si: Ye wei i lapa na piya nsi si mvo ma təm ké isəntə tə si taa nakəli pənti, pə nəyəsəna pá paa püntv luyv tēē ké puv na pá tvi-i tənku taa. ⁴³ Ye nyá niñ tusiçina-ñ isayətv lapv taa, seti-i. Sana ñ svv weesuyv kəpənkv taa na niñ kulvməñ, na mpi n ka wəena nyá niñ təna na pá pəti-ñ tənəəsəle səsəəle taa ké kəkə nka kaa tən tə ka taa tə. [⁴⁴ Təna sonsompee nna a təkí yəlaa nantv tə aa səki. Pəyēle kəkə u tən paa pəcə.] ⁴⁵ Ye nyá nəəhəle tusiçina-ñ isayətv lapv taa, seti-tē. Sana ñ svv weesuyv kəpənkv taa na nəəhəle kulvmtəle, na mpi n ká wəena nəəhēē naale na pá pəti-ñ tənəəsəle səsəəle taa tə. [⁴⁶ Təna somsompee nna a təkí yəlaa nantv tə aa səki. Pəyēle kəkə u tən paa pəcə.] ⁴⁷ Ye nyá isəle tusiçina-ñ isayətv lapv taa, həyəsí-tē. Sana ñ svv Iə Kawulaya taa na isəle kulvmtəle na mpi n ká wəena isē naale na pá pəti-ñ tənəəsəle səsəəle taa tə. ⁴⁸ Təna sonsompee nna a təkí yəlaa nantv tə aa səki. Pəyēle kəkə u tən. ⁴⁹ Pə taya pulv təə, paa piti yəlaa təna təə ké kəkə isv pa tukyuv təm ké təyənaya təə tə.

⁵⁰ Təm ké pulvpu mpi pə waasəyi təyə. Ama ye təm ləñ səpa, pəpəyē paa la na pə ləñ iní í tasa məlvəy? I wəena təm ké mə taa na í wəena təma na lelen.

10

Alv na apəlv pa yav təm

(Matiyee 19:1-12; Luku 16:18)

¹ Yesu lu təna, ilena í polo Yuta tətə taa na Yaataní pəyə waali. Ilena samaa tasa kotuyv ké i kin ké səsəm, na í niki-weyē seyeşuyv isv i tu lakí tə.

² Mpróyó Falisanaa napəli pa polaa si pa kuuki i nəyə. Ilena pá pəəsi-i si: Ta mpaav taa yólə pəsəyi na í təyəní i əlv na?

³ Tənaya i pəəsə-wē si: Ntiyi Moisi ka heela-mē si í la?

⁴ Ilena pēle pá cə-i si: Moisi ná ha mpaav si yólə pəsəyi na í nmaə i əlv ké kisuyv takəlaya na í təyən-i.

⁵ Mpróyó Yesu cə-wē si: Mə lanpəsəñ təə ké Moisi nmaə-meyē kəsəsutv nti.

⁶ Ama hatoo antulinya nmaə kancaalaya taa Iə nma apəlv na əlv ké. ⁷ Pə təə ké apəlv ká yelev caa na i too, na í na i əlv pá caya. ⁸ Na pa naale pá pəsi yólə kulvm. Saa iní pa ta ké yəlaa naale tətə. Ama pa pəsa yólə kulvm ké təkəñ. ⁹ Ye mpv ilē, yólə í taa yasí mpi Iə kpəntaa tə.

¹⁰ Pa kəma na pá svv təyaya, ilena i ifalaa tayaní-təm pəəsuyv ké nti iní tə taa. ¹¹ Ilena í cə-wē si: Ye yólə təyənə i əlv na í kraya ləlv, i wakələna kancaalaya nyənə, pécó i lapa wasanjalətv. ¹² Na mpv tətəyə na əlv, ye í kisa i paalv na í saa kəfalv, i lapa wasanjalətv.

Piya səkpəsi kvpantv kooluyv

(Matiyee 19:13-15; Luku 18:15-17)

13 Yəlaa pukayana piya ke Yesu si í tənı si təo ké nin. Ama í ifalaa kaləna si kəntaa. 14 Yesu ná mpv, ile pə ta maya-ı. İlena í tə í ifalaa si: İ yele na piya kəo ma kin, í taa kayati-si. Pə taya pulv təo, mpa pa we isu piya tə, mpe pa tənna İso Kawulaya. 15 Ma heeliyi-meğe tampana si ye wei í ta pəsi isu pəyaya na İso təyə í təo ké kawulaya, püntv kaa la ka tv ke paa pəo.

16 İlena Yesu kraya-səyi í nin taa na í tənı nin ke si təo, na í kooli-səyi kəpantv.

Yvlv toj tv təm

(Matiyee 19:16-30; Luku 18:18-30)

17 Yesu tvkaya mpaav, ilena apalv nəyölv í kraya asewa na í kəo í lunj í tēe na í pəəsi-ı si: Taca kəpən, pepeğe pə wee si maa la na má hiki weesuyv njku ku tēj tə?

18 Tənağa Yesu pəəsi-ı si: Pə lapa isəna na n̄ yaa-m si kəpən? Nəyölv ta ke kəpən ye pə taya İso tike. 19 Ntəj n nyəma nti pa suwa si: Taa kv yvlv, taa la wasənkəlv, taa njmulı, taa suu ləlv ke təm, taa puğusi ləlaa. Se nyá caa na nyá too tə?

20 M̄pöğv apalv inı í cə-ı si: Taca, ma təka kəsəsıtv nti tə tənaya hatoo ma pəcaatv ké.

21 M̄pöğv Yesu nyəna-ı təpınj, ilena í luyv lapı-ı, na í təmı-ı si: Kəlvmtv tike təkəj kaasəna-nj lapv. Polo na n̄ pəeti pə təna mpi n wəna tə, na n̄ tala kənyəntvnaa ke pə liyitee, na cele n̄ svv təj ke isətaa. Ye n tēma n̄pöğv lapv, ile n kəo na n̄ təjı-m.

22 Ama apalv inı í nu mpv, ilena í isəntaa nyəj na í lanje wakəli tətəyətəyə na í tēe. Pə taya pulv təo, í ka wəna ké pə tu fēi.

23 Yesu caa í ifalaa isəntaa, ilena í heeli-we si: Ama liyitee nyəma İso Kawulaya svvv we katē ké pə tu fēi.

24 Təm nti í yəyətə mpv tə tə lapa í ifalaa ke piti. İlena Yesu tasa-weğe heeluyv si: Nnn, ma piya, si yvlv í svv İso Kawulaya taa tə pə we katē ké fa. 25 İsəna mpi pə we yooyoo ké katē si í svvna pənyalaya puyv na í lu tə, mpv tətəyə pə we liyitee tv ke katē si í svv İso Kawulaya taa. Halı pə tu tēe mpv.

26 Tənağa pə tasa-weğe piti lapv ke səsəm, na pá təj tēma si: İe awe ka tvləna ntēyē-ti ile?

27 M̄pöğv Yesu nyəna-we, ilena í tə-we si: Yəlaa kinj ke pə fēi pəsuyv. Ama İso kinj pə fēi mpv. Pə taya pulv təo, İso u kpisiyi pulv.

28 Tənağa Piyee təma-ı si: Təv, ta yela pə təna təkpataa ké na taa hu nyá waalı.

29 İlena Yesu cə-ı si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ye nəyölv yela í təyaya, yaa í taalvnaa na í kəyənnaa, yaa í newaa, yaa í too, yaa í caa, yaa í piya, yaa í haləmnnaa ke ma təo, na Laapaalı Kəpən təo, 30 pu ha püntv ke pə təm nınvwa (100) ké atē cəne na pəo. Paa tēsi, paa taalvnaa, paa kəyənnaa, paa newaa, paa toonna, paa piya, paa haləmnnaa, na pə tənaya n̄pöğv wəhalanaa taa. Pəyele í səm waalı í ká wəena weesuyv njku ku tēj tə. 31 Mpa pa we ləlv ké kayana tə, pa taa pağale ká məli waalı. Na waalı nyəma pağale náa məli ləlv.

Yesu səm na í fem təm tətə

(Matiyee 20:17-19; Luku 18:31-34)

32 Pa we mpaav taa na pá puki Yosalem, ilena Yesu tēe í ifalaa ke nəyə, na pēle pá təjna piti. Na mpa pēle pa təyaya-we tə pēle pa cayana səyəntv.

¹ Ḳróyó na ı ifalaa pa tala Olifinaa puɣu. Waatu ını tɔ pa kpeɣetəna Yosalem. Pa fei pooluɲ na Petafasi na Petanii. Tənaɣa Yesu tila ı ifalaa taa naale ² si: I polo ıcate nte tɔ we mə nəɣɔ tɔ tɔ taa. I takı kprakpa tɔ ı ká mayana pa tu kpaɲaya pile natələɣi ɲmənaɣa. Nəɣɔlv ta caɣata tɔ tɔ. I hetı-te na ı kəna. ³ Ye nəɣɔlv pəsasa-me si: Pepe tɔ kə ı laki mpɔ? İe ı cɔ puɲtu si: Ta Səsɔ caakəna, ye ı tema ı ká mələna-keɣe nəɔnɔ kə cəne.

⁴ I ifalaa tɛwa, ılena pá mayana kpaɲaya pile nteɣe mpaav taa, na pá tu-keɣe ɲmənaɣa ke təɣaya nakəli ka nəɣɔ, ılena pá hetı-te. ⁵ Ḳróyó mpa paa we təna tɔ pa taa napəli pa pəsasa-we si: Pepeɣe ı laki təna? I hetəɣi kpaɲaya pile ɲte suwe?

⁶ Ḳróyó Yesu ifalaa cəwa ısu Yesu ka heela-we tɔ, ılena pá yele-we na pá tɛna. ⁷ Na pá pona-teɣe Yesu, na pá pɔ tɔ tɔ kə pa wontu, na Yesu caɣa pə tɔ. ⁸ Ḳróyó yəlaa paɣale pə pa wontu ke mpaav taa, na lɛlaa náá cə hatu na pá pə. ⁹ İlena mpa paa we Yesu nəɣɔ tɔ na mpa paa we ı waalı tɔ pá kooki si: Paa wei ı tu İso kə teeli. İso ı wee wei ı kəɲna Tacaa tɔɲ tɔ ı waalı. ¹⁰ İso ı hetı kawulaya ɲka ka tɔɲna kəntɛ tɔ, ɲka ka kə Tacaa Tafiiti nyəɲka tɔ. Paa wei ı tu İso kə teeli ke hatoo ıətəa.

¹¹ Yesu tala Yosalem, ılena ı sɔv İso təsele taa. I nyəna ı taa na ı waalı kə teu, ılena ı na ı ifalaa naanɔwa na naale pá tɛ Petanii ke ilim tema tem tɔ pə tɔ.

*Yesu tənsa fiki tuɣu ke mpusi
(Matiyee 21:18-19)*

¹² Kɔ fema na pá luki Petanii, ıle nyəɣəsı kpa Yesu kele. ¹³ Ḳróyó ı loosa fiki tuɣu ke pooluɲ na kú ləpa təkpimm. İlena ı polo si ntanyi ısəntɔ kɔ lula pee. I kəma na ı tala kɔ tɛ, ılena ı mayana hatu tike. Mpi tɔ, pə ta ke fiki tuɲ lɔlvɔv waatu. ¹⁴ Tənaɣa Yesu təma fiki tuɣu ɲku si: Nəɣɔlv kaa tasa nyá pile ke təɲɔv.

Na ı ifalaa nu mpɔ.

*Pɛətəlaa təɣɔnɔv ke İso təsele taa
(Matiyee 21:12-17; Luku 19:45-48; Yoħaanı 2:13-22)*

¹⁵ Ḳróyó Yesu na ı ifalaa pa tala Yosalem. İlena Yesu sɔv İso təsele taa na ı niki təɣɔnɔv ke mpa pa pɛətaya na mpa pa yakaya tɔ. Na ı pəsi liɣitee yəkəlaa taapələnaa ke alele, na alukukunaa pɛətəlaa kpelası tɔtɔ. ¹⁶ I ta tisi si nəɣɔlv ı səɣəli puɲ na ı təɲna İso təsele taa. ¹⁷ Pəle pə waalı ı seɣesa-we si: Pa ɲmaawa İso Təm taa si, paa yaa ma təɣaya si yəlaa təna İso təsələmle. Ama mə pəsə-keɣe ɲmulaa təɣaya.

¹⁸ Kətəlaa səsaa na İso Təm seɣesəlaa nu mpɔ, ılena pá pɛəkəɣi ısəna paa la na pá kɔ Yesu tɔ. Ama paa wəna ı səɣəntɔ. Pə taɣa puɲ tɔ, ı kuseɣesətu sɔv yəlaa samaa ke teu kə pə tu fei.

¹⁹ İlim kəma na pə te ılena Yesu na ı ifalaa pá kɔli ıcate taa na pá lu.

*Fiki tuɣu ɲku kɔ wɔlaa tɔ kɔ təm
(Matiyee 21:20-22)*

²⁰ Tɛv fema na pá kɔli tanaɲ ke lɔɲ na pá tɛki, ılena ı ifalaa na fiki tuɣu ɲku na kɔ wɔlaa təwɔɲwɔɲ na pə kpeɲna kɔ kite. ²¹ Piyee təasa nti tu lapa tɔ ılena ı tɔ si: Nyəni Tacaa, fiki tuɣu ɲku n ka tənsa mpusi tɔ kɔ wɔlaa təwɔɲwɔɲ.

²² Ḳróyó Yesu təma ı ifalaa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəɣi, ye ı tu İso kə naani, ²³ ı pəsəɣi na ı tɔ pulaya kanɛ si ká kpɛsi na ká hoti tɛɲku taa. Ye ı tema mə taa təkpataa si pu la na sika fei, pə laki kə. ²⁴ Pə tɔ kə ma

heeliyi-me si pə təna mpi í sələməxi Iso tə í huṣ si í tema-wəxi hikuṣu, ɫe paa ha-meyə-wi. ²⁵ Saa wei í kuləxi sələməxu tə, ye í nawa si mə na nəṣəlv í wena natəli, ɫe í ku-təxi mə taa. Waatu inəxi mə Caa wei ɫ we isətəa tə, ɫ ká husi-meyə mə isayətu tətə. [²⁶ Ye mə təṣəntələnaa wakələṣəna-me na u huṣəyi-weyə suulu na í tayani, mə Caa wei ɫ we isətəa tə, ɫ kaa husi-meyə mə isayətu tətə.]

Yesu pəsvyv təm

(Matiyee 21:23-27; Luku 20:1-8)

²⁷ Mpróyú Yesu na ɫ ifalaa pa tasa Yosalem ke pote, na Yesu polo na í cəəki Iso təsəele taa. Tənaṣa kətəlaa səsaa, na Iso Təm seṣəsəlaa, na səsaa pa kəma ɫ kin, ²⁸ na pá pəəsɫ-si: Kanjante nteṣe n makı nyá taa na ń laki isəntə? Yaa awe tu hana-ŋ pə mpaav?

²⁹ Tənaṣa Yesu cə-we si: Maa pəəsɫ-meyə təm kuləmtv. Ye í cə-m-ti, ɫe maa heeli-meyə kanjante nte ma makı ma taa na má laki isəntə tə. ³⁰ Iso yaa yəlaa tilina Yoħaanı si í səəki yəlaa ke Iso ləm? ɫ cə-m.

³¹ Mpróyú pa maṣasa-təxi pa taa pa tike. ɫena pá tə si: Ye tə təma si Iso tilina-ɫ, ɫ ká pəəsɫ-tv si: Na pepe təə ké í tá mv ɫ təm? ³² Pəyele ye tə təma si yəlaa tilina-ɫ...

(Pa nyaṣaxana samaa. Pə təxa pulv təə, yəlaa nyənaṣa Yoħaanı ke Iso kvyəṣətu teləslv kəpaŋ ké).

³³ Mpróyú kətəlaa səsaa pəsəna Yesu si: Tə ta nyi. Tənaṣa Yesu ná cə-we si: Aŋhaa, ma kaa heeli-meyə kanjante nte ma makı na má laki isəntə tə.

12

Təmlə nyəma asayaa təm

(Matiyee 21:33-46; Luku 20:9-19)

¹ Mpróyú Yesu svv kətəlaa səsaa ké iso seev si: Yvlv nəṣəlv ɫ ka səna lesəŋ tuŋ ke taale təcu. Na í ŋma kolunja na í cəəna, na í la timpı ɫ ká nyaasəxi pə lum tə. Na í ŋma akele tanjav nəṣəlv, wei ɫ təə pa səŋəxi na pá feriyı tə. ɫ tema mpv, ɫena í caa yəlaa na í su tə taa, ɫena í tee yela. ² Pə kəma na pé tala tuŋ inı ɫ kooluyv waatu, ɫena í kusı ɫ tillu nəṣəlv si í polo təmlə nyəma kin na pá cəle-ɫ inı ɫ tete. ³ Tənaṣa təmlə nyəma mpe pa kpa tillu inı na pá má. ɫena pá təṣəni-ɫ ɫ niŋ naanəwa təṣələyəli. ⁴ Mpróyú taale tv inı ɫ tasa tillu lelv ke kusəṣv na í tili. ɫena pá kpa ílé na pá má ɫ nyəṣv ke teu na pá tvv-ɫ. ⁵ Mpróyú taale tv tasa lelv ke tiluyv, ɫena pá kpa ílé na pá kv. Pa lapa mpróyú təm paṣale tətə. Pa mapa ləlaa na pá kv ləlaa. ⁶ Yvlv wei pu kaasa taale tv inı ɫ kin təṣəle ɫ maṣaxaxa ɫ kuləlv wei ɫ luyv svv teu tə. ɫeyə ɫ teesa tiluyv ke pa kin, na í huṣki si paa nya ɫ pəyaxa isəle. ⁷ Ama təmlə nyəma mpe pa heəla təma si: ɫi loosiyi kpancoov tu kəŋna nté. ɫ kəə na tə kv-ɫ na taale pəsi tá nyənte. ⁸ Tənaṣa pa kpa taale tv pəyalv inı na pá kv-ɫ, na pá lə taale na waəli.

⁹ Mpróyú Yesu pəəsə-we si: Isənaṣa taale tv inı ɫ ka la? ɫ ká kəə ké na í kv təmlə nyəma mpe, ɫena í caa yəlaa kufama na í su taale taa. ¹⁰ Matəŋ í tema kalvyv ke Iso təm taa si:

Pəle nte tetv ŋmalaa ŋmaakaxa na pá lə tə,
nté tə təə kəlv ŋmatv təna məlaa na tə səŋ.

¹¹ Mpi Tacaa lapa na tə nyənəxi
na pá we-tuyv piti təṣəle.

12 Tənaça Yuta nyəma taa səsaa pəeka isəna paa la na pá kpa Yesu tə. Pə taya pulv təə, pa nyəmə teu si mpeye i seena iso inu. Ama pa nyamna samaa. Ilena pá yele-i na í tee.

Lom wulav səsə lampuu təm
(Matiyee 22:15-22; Luku 20:20-26)

13 Mpróyó Yuta nyəma taa səsaa tila Falisanaa napəli na Heləti kpekəle taa nyəma napəli tətə si pá polo na pá má Yesu nəçə təə na pá ná. 14 Pəle pa talaa, Ilena pá tə Yesu si: Taca, tə nyəmə si tampana ke n yəçətəyi. Nn səçəməçəna mpi yəlaa huuki pa taa tə. Pə taya pulv təə, nn paasəçəna təə, nn façasəyi yəlaa. Ama isəna mpi maçamaça Išo caa si yəlaa í la tə pə tampana ke n heeliyi. Təv, pə we mpv tə, tá mpaav taa pə wee si ye lampuu tə felí Lom wulav səsə na? Tə felí yaa tə taa felí? Tə caa si n heeli-tv.

15 Ama Yesu ná nyəmə pa taa layatv, Ilena í pəəsi-we si: Pepe təə ké í nyəki-m katəka ke kunyərpu? I kəna-m liyitee nyəçəlvu na má na.

16 Tənaça yəlaa kəna-i-ku, Ilena í pəəsi Yuta nyəma taa səsaa si: Awe nyuvu fotoo na i hətə ke pa nma liyitee nyəçəlvu təə çəne? Mpróyó pa cə-i si: Lom wulav səsə ké.

17 Tənaça Yesu təma-we si: Anhaa, í cela Lom wulav səsə ke mpi i ti tə, na í cela Išo Ileye mpi i ti tə.

Mpróyó Yesu kvcəcətv nti tə məla-weye təmsuvu ke səsəm.

Išəna tu wee ta fem waalı tə
(Matiyee 22:23-33; Luku 20:27-40)

18 Mpróyó Satusee nyəma napəli pa kəma Yesu kin. Satusee nyəma mpe pa tənçayana si paa pə la isəna sətəa kaa te na pá fe. Mpróyó pa pəəsə Yesu si:

19 Taca, Moisi su-tvçu kəsəstv ke takəlası taa si: Yulv í wəna neu, na yulv inu í si na í yele i alv, na alv inu í feina-i na pəyaya, neu ká hə leelu inu na í hikina-i piya. Ilena pa yaaki-si na i taalv səlv hətə. 20 Təv, yulv nəçəlv na i newaa paa kəna yulvnyəçə naatosompəçəlaya. Mpróyó taalv kpaça alv, Ilena í si, i fei pəyaya. 21 Tənaça i waalı nyəh həma leelu, na ílé i cañ i si tətə, i fei pəyaya. Mpróyó ílé i waalı nyəh ná kpaça alv inu na ílé i si mpv tətə. 22 Haləna pə polo pə siçili pa naatosompəçəlaya nke ka tənçaya mpv təpai na pá səki mpv, nəçəlv ta hiki pəyaya. Pəle pə waalı ké alv inu i teesa sərv. 23 Təv, pa təna pa kpaça-i mpv tə, sətəa fem wule pa naatosompəçəlaya inu i taa aweyele alv tv?

24 Mpróyó Yesu cə-we si: I nyəmə mpi pə təə pə liyitiyi-me tə? I ta nyi Išo Təm na Išo toma tə pə təə ké. 25 Waatv wei sətəa ká fe tə akpaçəle təm kaa wee. Ama apalaa na alaa paa wee ké isu isətəa tillaa wəv tə. 26 Ye sətəa fem təm Ie, i ta kaləta Moisi takəlaya taa ké timpi pa yəçəta səwa hotiya təm tə ye? Pa nma təna si Išo təma Moisi si: Ma ké Apəlaham na Išaaka na Yakərv pa Išo ké. 27 Išo ké weesuvu nyəma nyəh ké, i ta ke sətəa Išo. Pə liyita-məye yem ké.

Išo kvsəsutv taa səsəntv
(Matiyee 22:34-40; Luku 10:25-28)

28 Išo Təm seçəsəlv nəçəlv i ka we təna na í naaki isəna pá na Yesu pa laku tə. I nawa si Yesu cəwa Satusee nyəma ke teu. Ilena í polo na í pəəsi-i si: Išo kvsəsutv təna taa ntiçile səsəntv təkpev?

29 Tənaça Yesu cə-i si: Kvsəsutv taa səsəntv nté si, Iseçeli nyəma í nu, Taca Išo tike kəna Səsə təkəñ. 30 N ka səlI Taca nyá Išo na luvu kulmövü, na nyá

ləsaɣa sʊv-ı təmammam ke paa mpi pə taa. ³¹ Təle tə waalı nti tə wεε təɣələ. N ká səəli nyá təɣəntəle isı nyá ti. Kʊsəsutv natəli tə fei tətə na tə kəla tənε tə naale inε.

³² Mpróyó Isə Təm seɣesəlv təma Yesu sı: Tacaa n cə teu pə tu fei. Timpi n yəɣətəa sı Tacaa tike kəna Isə na ı paasi Isə nəɣəlv ı fei tə tampana ke n yəɣətəa. ³³ Mpu tə yvlv ká səəli Isə na luyv kʊlvmvuyv na ı ləsaɣa sʊv-ı paa mpi pə taa. Na pəle pə waalı ı səəli ı təɣəntəle isı ı ti. Mpu inı pə kəla isı pa lakuyv Isə ké kətəɣa ŋka kəkə nyəɣa ka təna tə, na kətəsı nsi sı təna təpai tətə.

³⁴ Yesu nawa sı ı cəna ləmaɣasεε iləna ı təmi-ı sı: Nyá na Isə Kawuləɣa sʊv ı fei pooluŋ.

Pəle pə waalı nəɣəlv ı nyuləɣı sı ı tasa-ı təm pəəsvuyv.

Tafiiti pəɣəɣa nté Kilisiti
(*Matiyee 22:41-46; Luku 20:41-44*)

³⁵ Yesu təŋna seɣesəlv ke Isə təsεεle taa, iləna ı pəəsı sı: Isənəɣa Isə Təm seɣesəlaa təŋ mpu sı Mesii ke Tafiiti pəɣəɣa yε? ³⁶ Pəyele Feesuyv Nanŋtə nά təna Tafiiti taa ké təm na ilé ı maɣamaɣa ı yəɣətı sı:

Tacaa heela ma Səəə sı,
cəɣa ma kəŋkəŋ taa,
haləna má kəə na má su nyá
kolontunaa ke nyá nəəhεε tεε.

³⁷ Tafiiti maɣamaɣa nά yaa-ı sı Səəə nté, ilε isənəɣa Mesii nά məlaa na ı ké Tafiiti inı ı pəɣəɣa tətə ilε?

Isə Təm seɣesəlaa waalı kuluyv
(*Matiyee 23:1-36; Luku 20:45-47*)

Mpróyó samaa tuutuuma nu Yesu təm na lanhəlvmlε. ³⁸ ı kpaaləɣa yəlaa mpa ı seɣesəɣa tə sı: ı lana Isə Təm seɣesəlaa mpe na laakali. Pa səəla tokonaa səsaa suuu ké na pá cəəki, na pá caaki pa seεki-wεɣε samaa taa na pá lunjiyi. ³⁹ Na Yuta nyəma təkotilənaa taa teeli teeli təcayalənaa ke pa pεεkəɣı, na acimanaa taa səsaa səsaa təcayalε ke pa pεεkəɣı na pá caki. ⁴⁰ Mpe pa lεεkəɣəna leelaa ke pə təna mpi pεle pa wəna tə. Iləna pá sʊv Isə sələmvuyv na pə təɣalı sı pə hólı sı mpeɣε kʊpama. Pə təə ké paa tε na pá nά katatəlaɣa nan narpələɣı teu.

Alv wei ı tv santiinaa naale tə
(*Luku 21:1-4*)

⁴¹ Mpróyó Yesu cəɣa Isə təsεεle səsəəle taa ké kʊhaaŋ atakaanaa isəntaa, na yəlaa samaa kəŋ na pá tʊɣı liɣitee na ı nyənəɣı. Mpróyó təŋtənaa pəɣalε kəna liɣitee ke səsəm na pá tv. ⁴² Tənəɣa leelu kʊnyəntv nəɣəlv ı kəna santiinaa ke naale na ı pεtı. ⁴³ Mpróyó Yesu yaa ı ifalaa na ı heeli-wε sı: Tampana ke ma heeliyi-mε yoo maa cεsəɣı, leelu kʊnyəntv inε ı tv mpiɣı kʊhaaŋ atakaa taa tə pə kəla pa təna pa nyəm. ⁴⁴ Pə təɣa pvlv, yəlaa lələa nά kpaɣa pa liɣitee nna a kpisa yem təɣə na pá tv. Ama alv inε ilε paa na ı ké kʊnyəntv tə pə təna mpi ı ka wəna təɣə ı kpaɣaa na ı tv. Pə ta kaasi-ı pvlv sı ı yana təɣənəɣa maɣamaɣa.

13

Isə təsεεle wakəlvuyv təm
(*Matiyee 24:1-2; Luku 21:5-6*)

¹ Yesu kəma sı ı lukəna Isə təsεεle taa, iləna ı ifalaa taa nəɣəlv təmi-ı sı: Tacaa, nyənı ŋmatv tənε tə təəv, na tə pεε kupaana teu yee?

² Tənaɣa Yesu cə-ı sı: Matəŋ n na ŋmatu səsəntu tənə? Pə kaa kaası pələ ləntə na tə tənə ləntə təə, paa tusi pə tənə.

Mpi mpi pu huli sı antulinya caa tem tə
(Matiyee 24:3-14; Luku 21:7-19)

³ M̄p̄ȳ Yesu caɣa Olifinaa puɣu təə kə lə təsəele isentaa. Pə pamna Piyee na Saaki na Yohaani na Antəlu pa liyiti pa wenna ı kiŋ. Tənaɣa pa pəsa Yesu sı: ⁴ Pəlee kə mp̄u inı pu la? Na ŋmaatəle nteye pu hólí na té nyəna sı pə wɔsaa?

⁵ Tənaɣa Yesu sɔv-weyə kpaalɔvu sı: ı la laakalı, í taa yelee na nəɣəlɔ kəə na í tolisi-mə. ⁶ Mpi tə paɣale ká kəə na pá ha pa təɣi ma həte sı m̄p̄eyele Mesii, na paa tolisi paɣale. ⁷ Ye í kəma na í nu yooŋ taŋ ke mə cələ mə cələ, na pá heeliyi-meyə pooluŋ nyəŋ təmnaa, səɣəntu í taa la-mə. Pə wee sı mp̄u inı pələ pu la kə. Ama waalı waalı kə antulinya náá kəŋ na í teŋ. ⁸ Tətu kateŋa leŋka ká yooŋa leŋka nyəma. Kawulaya leŋka ká kuli leŋka təə, na tətu ká sele tiiliwe tiiliwe, na nyəɣəsənaa ká la. Na mp̄u inı pələ pu wee ısu alɔ kulɔvu lɔlɔvu na pə caalı-wuu ke səŋŋsəŋŋ təɣələ.

⁹ Mə maɣamaɣa í la laakalı. Pə taɣa pulɔ təə, paa yaa-meyə puloonaa taa. Paa ma-meyə kpatəŋ ke Yuta nyəma təkotilena a taa. Paa yaa-meyə nənəəsı ke tətu təkəlaa na awulaa səsaa pa kiŋnaa ke ma təə, na í ká hólí ma təm tampana. ¹⁰ Ama pə wee sı paa heeli Laapaalı Kɔpaŋ ke kateŋası tənə taa yələa kə na pəcə. ¹¹ Saa wei paa kra-mə na pá pəna-meyə puloonaa taa ke mp̄u tə, í taa nəɣəsı nti í ká yəɣəti tə na pə ta tata. Ama ye pə talaa, í yəɣəti nti tu kəə mə luuŋ tē tə. Pə taɣa pulɔ təə, lə Feesuyu Nanŋtu ka tənə-təyi mə luuŋ tē, pə taɣa mə cələɣə tu luna. ¹² Halı yələa ká kuli na pá hólí pa taalɔnaa yaa pa newaa maɣamaɣa sı pá kv-we. Na cecənaa ká la pa piya ke mp̄u tətə. Piya səle sı kuli sı nyəma təə na sı la na pá kv-we. ¹³ Yələa tənə taa ká kpana-meyə ma təə. Ama ye wei í nyaya apalətu na í tala tənaɣa, pəntu nyuɣu ke pu ya.

Acaalətv təm
(Matiyee 24:15-28; Luku 21:20-24)

¹⁴ M̄p̄ȳ Yesu təma sı: ı ká kəə na í na acaalətv taa acaalətv ke timpi pə ta nəɣəsəna tə wee tə. Wei ı kaləɣi tə í cəkəna-təyi teu. Mp̄u inı tə, mpa paa wee Yuta tə pá se na pá kra pəşəŋ. ¹⁵ Ye pə maɣana wei na í we kutuluɣu təə na í tiıwa, í taa tə sı ı sɔvki təyaya na í kraɣa pulɔ. ¹⁶ Na wei pu maɣana ı we taale tə, í taa tə sı ı kpeŋ ı te na í kelı ı kraı. ¹⁷ Ahusitonaa na asəŋ təm ká la wayo ke waatv inı. ¹⁸ ı sələmı ləə na kuyeyəŋ inı í taa pamsəna watv waatv. ¹⁹ Pə taɣa pulɔ təə, wahala ká la kuyeyəŋ inı ı taa kə səsəm kə pə tu feı. Wahala wei ı taka hatoo ləə lapv antulinya tə pa ta nata, pəyele pa kaa tasa ı taka kə nav tə. ²⁰ Na ye pə taɣa ısu Taca a huwa sı ı ká pasa kuyeyəŋ inı ı təə nəɣəlɔ kaa tɔlı-tı. Ama ı pasa pə kuyeyəŋ inəɣi yələa mpa ı ləsaa sı pá pəsı ı nyəma tə pa təə. ²¹ Na ye yulv təma-mə sı: ı nyəni, Mesii we cəne yaa cəne, í taa nu. ²² Pə taɣa pulɔ təə, Mesiinaa na ləə kuyəɣətətu teləsəlaa pəpətvnaa ká lu na pá la kəkələ nyəm na piti təma. Halı paa pəsaya pa puɣusıɣi mpa pa maɣamaɣa ləə ləsaa təɣə. ²³ Mp̄u tə í la laakalı, ma təma-meyə kpaalɔvu.

Yulv Pəyaya kəntə
(Matiyee 24:29-31; Luku 21:25-28)

²⁴ Wahala inı ı waalı kə kuyeyəŋ inı ı taa, ilim ká sı təkpitii, ısətu kaa tasa hulmɔvu. ²⁵ ısətəlvŋası ká luna ısətaa na sı hoti, pu ciyiti ısətaa kəkələnaa.

²⁶ Waatu inəxi paa na Yulv Pəyaya má ma sənja isənmuntv təə na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ²⁷ Maa tili ma isətəa tillaa si pá koti ma ləsəlaa ke antulinya həyələñ təna taa. Pə krayav ilim təlule na pə tətule na pə polo pə ntəyən na pə mpətəñ təə tə.

Fiki tıyv təm

(Matiyee 24:32-35; Luku 21:29-33)

²⁸ İ nyəmna fiki tıyv na í cekəna, saa wei kv neyətəyi na hatv yeğeləyi tə í nyəmá kprakpaa si həesəyü talaá kele. ²⁹ Mpu tətəyə waatu wei í ká ná təmnaa pane pa laki tə í nyi si pə wəsaa kele, pə caa lapv nté. ³⁰ Təmpəna ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, yəlaa mpa pa we isəntə tə pa kaa si pa təna na pəcə pə tənaya mpu pə la. ³¹ Isətənyüv na ate ká muki yem. Ama ma kvəyətətv kaa saalı paa pəcə.

İsə tike nyəmna kvəyənku antulinya ká te tə

(Matiyee 24:36-44)

³² Nəyəl vfei wei i nyəmá pə waatu yaa pə wəle tə, paa isətəa tillaa, na Pəyaya má ma mayamaya. Ama Tacaa tike koñ nyəmna. ³³ Mpu tə, í la laakalı na í feñ. Pə taya pulv təə, í ta nyi wəle nte mpu inı pu tii təkpiılı tə. ³⁴ Pu wəe isı yulv səsə kulvüv i təyaya si i puki mpa na í yaa i pəyalaa mpa pa laki i kiñ ke təmle tə, na í tv pə tənaya pa niñ taa, na í hólí paa wei ké nte i ká la tə, na í heeli təyaya təə nyənlv si í feñ teu. ³⁵ Ye i ta nyi waatu wei təyaya caa ká kəə tə ilé í feñ teu. Taanaya ke í ká kəə, ahoo heka ke, kampaan koou na, yaa tanan ké, nəyəl ta nyi. ³⁶ Ye i ká kəə təm kulv m təə tənəəsə, ilé í taa ye le na í mayana í tənna tom. ³⁷ Nti ma heeliyi-me isəntə tə ntəyi ma heeliyi paa wei si í feñ yoo.

14

Səsaa səsaa cayav ke Yesu acaya

(Matiyee 26:1-5; Luku 22:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Pə kaasa kvəyən naale si pá təyə Təev acıma na potopotona mpa pa taa fei kvkvsım tə. Mpu yó kətəlaa səsaa na İsə Təm seyəsəlaa pa pəeka isəna paa la na pá kpa Yesu təhəe na nəyəl ta na tə na pá kv-i. ² Pa yəyətaya pa taa si: Ye tə təma si tə kpa-i acıma waatu taa, pu la yoo ke yəlaa taa.

Yesu təə tulaalv pəlvüv

(Matiyee 26:6-13; Yohaani 12:1-8)

³ Kvayakv nakalı Yesu we Petanii ke tənüv təə asilima kvətəñ tv Siməñ təyaya taa, na í cayaa na í tənna təyöv. Tənaya alv nəyəl v svəwa na í təkə tulaalv kvəñ wei pa yaa si naatı na pá lapa i akpaləpiya ke liyitee pəle kvhəlv məle taa tə na tulaalv inı i we liyitee ke səsəm tə. Mpu yó alv inı i pəla akpaləpiya nke na í pəli tulaalv inəyi Yesu nyüv taa. ⁴ Tənaya mpu inı pə ta maya mpa pa cayə təna tə pa taa ləlaa na pá tə si: İ ləv tulaalv inı isəntə tə pə teu nte we? ⁵ Ye paa pəeta-i i liyitee taa kəli liyitee nyəyətəv nımvnyüv na nıvəwa (300) na pá ha kvnyəntənaa? Mpu yó pa kala alv inı i təm ke səsəm. ⁶ Ama Yesu təma-we si: İ ye le alv inı təkpi yoo. Pepe təə ké í pəsəyi i lanje ke mpu? Mpi i lapa-m mpu tə pə təwaya halı. ⁷ Mə na kvnyəntənaa í wəna tam. Paa waatu wei ké í nəkəa í ká la-wəyə kvəpəntv. Ama má na-me tə kaa wəe təma kiñ ke tam. ⁸ Mpi i pəsaa təyö i lapa. İ laalaa na í sayalı-m tulaalv ke kprakpaa si pá pına-m. ⁹ Təmpəna ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, paa

timpiyi paa heeli Laapaali Kupaŋ ke antulinya inu i təna i taa, paa keesi alu inu i lapa mpi tə pə təm na pá təsəyi i təə.

Yutaasi kəlmətə

(Matiyee 26:14-16; Luku 22:3-6)

¹⁰ Mpróyó Yesu ifalaa naanwa na naale taa nəyólw wei pa yaa si Yutaasi Isakaleeu tə i kulaa, na í polo í maɣana kətəlaa səsaa, si inu i ka tu Yesu ké pa nin taa. ¹¹ Pəle pa nu mpv iləna pa laŋa hēe səsəm na pá tə si paa ha-i liyitee. Iləna Yutaasi svv kuyaku kupaŋku ke preekvuyv si i tu Yesu ké pa nin taa.

Teev acima kutəyov təyov

(Matiyee 26:17-25; Luku 22:7-14,21-23; Yohaani 13:21-30)

¹² Pə tala potopotonaa mpa pa taa kukvsəm fei tə pə acima kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, iləna Yesu ifalaa pəsı-sı: Leye n caa si tó polo na tó la-ŋ Teev acima kutəyov? Pə wule nteye pa kuyi iweesi nsi pa lakəna Teev acima kutəyov tə.

¹³ Mpróyó Yesu tila i ifalaa taa naale si: I polo icate taa, í ka sulina apalu nəyólw na í səyəla lwm na həyaya, í təŋi-i. ¹⁴ Pəntv inu í svv timpi, ilə mu pəsı təyaya tu si: Taca si kutuluɣu ŋku ku taa í na i ifalaa paa caya na pá təyó Teev acima kutəyov tə ku we le? ¹⁵ Apalu inu i ká hólí-meyə ate na isətəa kutuluɣu taa ké naŋ səsəŋku nakuləyi isətəa, na pá tēma-kuyv taɣanvuyv na ku taa wə wontu nti í ká lana tə. Kv taa tənaya í ká təsi-tuyv pə təna.

¹⁶ Tənaya Yesu ifalaa kulaa na pá tēe icate taa na pá maɣana teitei isı Yesu ka heela-wə tə. Iləna pá təsi Teev acima kutəyov ke təna.

¹⁷ Pə kəma isı taanaya ilə Yesu na i ifalaa naanwa na naale pa talaa kele. ¹⁸ Pa caya na pa təŋna təyov, iləna Yesu yəyoti si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, má na mpa me tə caya na tó təkı isəntə tə mə taa nəyólw ká la-m kəlmətə.

¹⁹ Tənaya Yesu ifalaa isentaa nyəŋa səsəm, na pá svv-i pəsısvv ke kulwm kulwm. Ine si: Matəŋ pə taɣa ma? Ine si: Matəŋ pə taɣa ma?

²⁰ Tənaya Yesu cə-wə si: Mə naanwa na naale taa nəyóluyv. Má na wei tá nin ká krentı svsvv ke nyənaya taa tə. ²¹ Yvlv Pəyaya má, ma səki teitei ké isı paa keesa ma təm ke Isə Təm taa tə. Ama wei i ká la Yvlv Pəyaya maɣa kəlmətə ke mpv tə i təm ká la waiyo ké səsəm. Pəntv inu ye pa taa luli-i pəle pu lapa sana.

Taca səm təsıyov

(Matiyee 26:26-30; Luku 22:14-20; Kələntı I 11:23-25)

²² Mpróyó waatu wei Yesu na i ifalaa pa təkaya tə, Yesu kpaɣa potopoto na í see Isə ké í na təmle, na í faɣa-i na í cəla i ifalaa, na í heeli-wə si: I mv, ma tənuyv nté.

²³ Pəle pə waalı ké i kpaɣa kəpv na í see Isə ké í na təmle na í cəle-wə, na pəle pá nyəə pa təna. ²⁴ Iləna í heeli-wə si: Ma caləm nté mpi pə hólíyí Isə nəyó preekvuyv tampana tə. Mpi pə kpremna yəlaa paɣale təə. ²⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ma kaa tasa svlvwm pəneye nyəəv haləna kuyəŋku maa tasa pə nyəəv ke Isə Kawulaya taa tə.

²⁶ Yesu na i ifalaa pa tēma mpv, iləna pá yoo acima yontu, iləna pá tēe Olifinaa puyv təə.

Piyee kreesıyov təm yəyotaya

(Matiyee 26:31-35; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38)

²⁷ Μρύγύ Yesu təma ı ifalaa sı: Mə təna í ká ye-le-m na í se. Pa ηmaa μρύγύ Ισο Təm taa sı: Maa kv tiikilu na heej ká ya yem yem. ²⁸ Ama waatu wei maaf, ılena má tεε-meγε nəγə ke Kalilee.

²⁹ Tənaγa Piyee təma-ı sı: Paa pa təna paa ye-le-η na pá se, má ma kaa la mpv.

³⁰ Ama Yesu təma Piyee sı: Tampana ke ma heeliyi-η yoo maaf cεsəyi, n ká kpeesi təm tooso ké saηa ahoo ane a maγamaγa sı n ta nyi-m ké n ta nyi-m na pəcə kampaav koo təm naale nyəm.

³¹ Ama Piyee tasa kpeesuyv na toη sı: Paa má na-η tu sı tu sı ké. Ma kaa kpeesi sı ma ta nyi-η.

Μρύγύ pa təna pa yəγəta mpv.

Yesu sələmvv ke Ketəsemanee

(Matiyee 26:36-46; Luku 22:39-46)

³² Pəle pə waali pa tala timpi pa yaa sı Ketəsemanee tə, ılena Yesu tə ı ifalaa sı: ı caγa cəne na má polo Ισο sələmvv ke hatoo cəne.

³³ Μρύγύ ı kpaγa Piyee na Saaki na Yoħaani. Tənaγa səγəntv na laηwakəlle səsəle svv-ı kpaav, ³⁴ ılena í tə-we sı: Ma laηle wakəlaa ké tətəγətəγə pə fei keesuyv. ı caγa cəne na í feηiyi.

³⁵ ı tuusa ı nəγə təo ké pəcə, ılena í luη na í sələmi sı ye pə we pəsuyv wahala waatu ıne í taa kəo ıni ı təo. ³⁶ ı sələmaa ké sı: Hai, ma Caa, n pəsəyi pə təna, kəo li wahala səsə ıneγε ma nyuyv təo. Paa na mpv mpi n nəkaa tə pəle pə la, pə taa wee ma luyv nyəntv.

³⁷ Yesu təma mpv, ılena í məli ı ifalaa tooso ıni ı kiη na í maγana pa təηna tom. Tənaγa ı pəsa Piyee sı: Siməη, n too ke? N kpisa feηuyv ke pəcə maγamaγa? ³⁸ ı feη na í sələmi, təfə í ká hoti waatu wei maγasuyv kəη-me tə. Páána wee, ama tənuyv ı pəsəγəna.

³⁹ Μρύγύ Yesu tasa tuusuγv, ılena í tasa kuləmtv ntəyi sələmvv. ⁴⁰ ı tasa ı ifalaa cəbəγə məlvv, ılena í maγana pa təηna tom tətə. Pa kpisa pá caγana pa ıse. ıle pa ta nyi nti pá cə-ı tə.

⁴¹ Yesu məla tooso nyəm ılena í pəsi-we sı: ı təηna tom na í heesəyi yaa? Təv, í ye-le mpv, pə talaa kele. ı nyəni, paa tv Yvə Pəyaya maγa asaya na ηiη taa. ⁴² ı kulə na tə tεe. ı nyəni, ma kələmətə tv tala cəne.

Yesu kpav

(Matiyee 26:47-56; Luku 22:47-53; Yoħaani 18:3-12)

⁴³ Yesu təηna yəγətaγa ke mpv, ıle ı ifalaa naanəwa na naale taa ləlv wei pa yaa sı Yutaasi tə ı talaa kele. Na ı waali ké yəlaa tuutuuma na pá təka layaləe na kratəη. Kətəlaa səsaa na Ισο Təm seγesəlaa na nyuyv nyəma pa tilina yəlaa mpe. ⁴⁴ Yutaasi wei ıni ı laki Yesu ké kələmətə ke mpv tə ı ka keesa samaa ınəyi ısəna ı ká la təγə. ı heela-weγε sı: Ye ma polaa na má waγala wei ıle ınəγəle. ı kpa-ı na í təki-ı teu na í tεena. ⁴⁵ Yutaasi talaa ılena í krətəna Yesu na í tə sı: Taca.

ılena ı waγali-ı. ⁴⁶ Μρύγύ samaa ıni ı tv niη ke Yesu təo na pá kpa-ı. ⁴⁷ Tənaγa mpa na Yesu paa we təna tə pa taa nəγəlv ı kpee ı layate na í lo kətəlv səsə təmlə tv ηkraηuyv na í kəo li təfeη. ⁴⁸ ılena Yesu pəsi samaa sı: ı kəηi-m kpaav na í nəki na í kpaκəyi layaləe na kratəη tə, maγa ηmulv ısaγav ke? ⁴⁹ Ma na-meγε Ισο təsəle səsəle taa ké kvyeη tənaγa na má seγesəyi. Pəyele í ta kpa-m. Ama pə lapa ısəntəγə sı pə la ısəna paa ηmaa Ισο Təm taa tə.

⁵⁰ Tənaγa Yesu ifalaa təna yela-ı na pá se na pá tεe.

51 Pə pamna ifepu nəçəlv ı ka taka kunti tike na í təŋ Yesu waalı. Pa siisaa sı pa kpa a ifepu ını, 52 ılena kunti fiti na í yelev na í tē tapakpēte təyələyəli.

Yesu ponav ke Kotuyu səsəŋkv taa
(*Matiyee 26:57-68; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24*)

53 M̄p̄r̄ȳ Yesu kpalaa pona Yesu ké kətəlaa wulav tē, na p̄a maçana kətəlaa səsaa na nyənyə nyəma na Isə Təm seçesəlaa pa kota təna. 54 Piyee təŋaya Yesu ké táaləlm̄ tə, haləna í tala kətəlaa wulav taça tə. ılena í çaya təna na í na təmle nyəma p̄a holiyi kəkə.

55 M̄p̄r̄ȳ kətəlaa səsaa na Kotuyu səsəŋkv nyəma p̄eeka taalı wei paa tv Yesu na p̄a hiki mpaav na p̄a kv-ı tə, na p̄a kpisi. 56 ılena yəlaa paçale náa kvli na p̄a təŋ sı: Taalı ıneçē ı lapa, ıneçē ı lapa. Lelaa sı ıneçē, na p̄a taçanəyi pa taa pa tike ke kp̄eesv̄ȳ. 57 Na lelaa náa lu yem na p̄a looli təm na p̄a suu-ı sı:

58 Tə nu Yesu yəçətəa sı ını ı k̄a yəki Isə təsēle səsəle tənē, nte yəlaa niŋ ŋmawa tə. ını ı k̄a lēti kvfate nte yəlv niŋ kaa ŋma təçə kvyeŋ tooso wule.

59 Paa na mpv pa təm ta kaa.

60 M̄p̄r̄ȳ kətəlaa wulav kvla pa təna pa isentaa na í p̄əsı Yesu sı: N kaa yəçəti? Suweçē yəlaa paŋe pa yəçətəçəna-ŋ ye?

61 Ama Yesu suma, ı ta çə sı p̄əlv. ılena kətəlaa wulav taa-ı p̄əsuv̄ȳ sı: Nyaçale Isə wei pa p̄ȳvləyi tə ı p̄əyalv Mesii?

62 Təŋaya Yesu çə-ı sı: Nn, ma maçamaya kelev. Na mə təna təpai í k̄a na Yəlv Pəçaya má na má çaya Isə təŋ təna tv kəŋkəŋ taa. Na í k̄a na-m isətəa ŋmuntv taa na má tiiki.

63 Təŋaya kətəlaa wulav çəla ı wontu na í tə sı: Seliya nyəma mpaça tə tasəyi p̄eekv̄ȳ tətə. 64 Mə maçamaya í ná isəna ı kpa Isə tə təçəle. Təv, í na-we? M̄p̄r̄ȳ pa təna pa təma sı ı təm səpaça, paa kv-ı ké.

65 Təŋaya yəlaa mp̄e pa lelaa sv̄v-ı ntayama təv, na p̄a takı ı isentəə na p̄a mapı-ı ŋkuma, na p̄a p̄əsı-ı sı: Kp̄eçē wei ı mapə-ŋ tə.

Pəle pə waalı yoolaa kpaça Yesu na p̄a mapı-ı kataasi.

Piyee kp̄eesv̄ȳ
(*Matiyee 26:69-75; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27*)

66 Piyee ka we taça tə ké atēçē mpv təçə kətəlaa wulav təmle tv əlv nyəŋ nəçəlv ı kəma 67 na í maçana-ı na í holiyi kəkə, na í nyəni-ı təpiŋŋ na í tə sı: Nyá tətə, n ka we Nasaleti tv Yesu ını ı kiŋ.

68 M̄p̄r̄ȳ Piyee kp̄eesaa na í tə sı: Ma ta nyı nti n yəçətəyi mpv tə. Ma ta çekəna-tı.

Pəle pə waalı ké Piyee luwa na í polo kpaan taa. [ılena kampaav koo.] 69 Təŋaya təmle tv əlv nyəŋ ını ı taçana-ı nav, na í taa í na mpa paa we təna təçə heeluyv sı: Pa taa mp̄eçēle na apəlv ıne tətə.

70 M̄p̄r̄ȳ Piyee taçana kp̄eesv̄ȳ. Pə lapa laasaya ılena mpa paa we təna tə p̄a tə Piyee sı: Nyá, n ta laŋ yəlaa mp̄e pa taa nəçəlv. Pə taça p̄əlv tə, n ké Kalilee tv tə se.

71 M̄p̄r̄ȳ Piyee kp̄eesaa tələlə na í tuu na í tə sı: Na Isə, ma ta nyı apəlv wei ı təm í yəçətəyi tə.

72 Təŋaya kampaav lela koo ke təm naale nyəm, ılena Piyee təsı nti Yesu ka yəçətə-ı tə tə tə sı: Mpi pu takı kampaav koo naale nyəm tə n tema təm toosoçə kp̄eesv̄ȳ sı n ta nyı-m ké n ta nyı-m. ılena Piyee wii isəlv̄m.

15

*Yesu ponav ke Pilati**(Matiyee 27:1-2,11-14; Luku 23:1-5; Yohaani 18:28-38)*

¹ Kətəlaa səsaa, na nyuyv nyəma, na Iso Təm seysesəlaa, na Kotuyv səsəəv nyəma pa kota təmaɣa tanaŋ kupaŋku tee si pa paasəxəna Yesu təm. M̄p̄ȳȳ pa həkə-i na pá kpaɣa-i na pá polo pá cela Pilati. ² Tənaɣa Pilati pəəsə-i si: Nyayale Yuta nyəma wulav səsə inəxi?

Ulena Yesu cə-i si: Ntəyəle n yəyota mpv.

³ Na kətəlaa səsaa náa təŋ si i lapa taalənaa ke səsəm ké. ⁴ Tənaɣa Pilati tasa-i pəəsuyv si: N sumaya? Nyəni pa təŋuyv si n lapa pəne na pəne tə.

⁵ Ama Yesu tá cə si pulv. Ulena pə la Pilati ke piti ké səsəm.

*Isəle seesuyv ke Yesu kuyv təə**(Matiyee 27:15-26; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39-19:16)*

⁶ Paa Teev acima wena Pilati tuləxi saləka tv nəyolv wei samaa caa si pá tuli təy. ⁷ Pə pamna apalv nəyolv wei pa yaa si Palapaasi tə, í na lelaa paa kəwa yulv ke tetv təm yovu ŋku ku kulaa tə kv taa na pá təkə-weyə saləka.

⁸ M̄p̄ȳȳ samaa kulaa na pá kpa na pá mayana Pilati si í la-we isu i tu laki-we tə. ⁹ Tənaɣa Pilati pəəsə-we si: I caa má tuli-meyə Yuta nyəma wulav səsə na?

¹⁰ Pə taya pulv təə ké i pəəsə-weyə mpv, i ka nyəmaɣa təkəlekele si isəsəemle təə ké kətəlaa səsaa ka pona-i Yesu. ¹¹ Ama kətəlaa səsaa mpe pa seysesəna yəlaa si pá tə si Palapaasi ke pá tuli-we. ¹² M̄p̄ȳȳ Pilati tayana samaa ke pəəsuyv si: Təv, isənaɣa í caa má lana mə Yuta nyəma wulav səsə in?

¹³ Tənaɣa pa mapa kapusi si: Kam-i səm tesika təə.

¹⁴ Ulena Pilati pəəsə-we si: Ule isayavtv ntiyi i lapa?

M̄p̄ȳȳ pa tasa kapusi mapv na toŋ si: Kam-i səm tesika təə, kam-i səm tesika təə.

¹⁵ Pilati səəlaa si samaa in i lanje í heəna-i, lena í tuli Palapaasi, na í yele na pá casa Yesu ke akpatəe. Ulena í kpaɣa-i na í cele-we si pá polo pá kam-i səm tesika təə.

*Yoolaa paanav ke Yesu**(Matiyee 27:27-31; Yohaani 19:2-3)*

¹⁶ M̄p̄ȳȳ yoolaa pona Yesu ké kufəneə təyaya taya təə, lena pa yaa pa looŋa təna. ¹⁷ M̄p̄ȳȳ pa suu Yesu ké capa kəsəem təkpaui, na pá luv səwa ke ntenuyv na pá te i nyuyv. ¹⁸ Ulena pá seə-i si: Yuta nyəma wulav səsə, fəə.

¹⁹ Na pá mak i nyuyv taa ké kpátuȳȳ, na pá tə i təə ké ntaɣama, na pá luniyi i tee ké akula ke teu təkulakula. ²⁰ Pa tema-i paanav ke mpv, lena pá wəxəsi capa kəsəem in, na pá mələna-i i wontu. Ulena pá luna-i si pa kaŋ-i səm tesika təə.

*Yesu kam**(Matiyee 27:32-44; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27)*

²¹ Pə pamna Siləeni tv nəyolv ná luna taale, pa yaa-i si Siməŋ. I ké Alekəsantəli na Lufusi pa caa. Tənaɣa pa kpipa ile na toŋ si í səyəli Yesu tesika ŋke. ²² M̄p̄ȳȳ pa pona Yesu ké timp i pa yaa si Kələkəta tə. (Pə huwəe ntə si nyumpəȳəlaya te). ²³ M̄p̄ȳȳ pa nyəma si pa celəxi-i sulvm mpi pə taa pa sita kəəle nte pa yaa si miili tə si í nyəə. Ama Yesu kisa nyəəv. ²⁴ Pə waali ké pa kama-i səm tesika təə, na pá tə tətə ké i wontu təə si pa nyəŋ isəna paa wei i ká hiki tə na pəcə pá tala-ti. ²⁵ Waatv wei pa kaŋaɣa-i mpv tə pə we tanaŋ ilim kaləfu pəȳəlayafəi naanəwa təə. ²⁶ M̄p̄ȳȳ pa lapa lampə na pá ŋmaa i

təə si: Yuta nyəma wulaw səəə. Pa lapa ḡpóyó si pə huli mpi pə təə pa lapa-i mpv tə. ²⁷ Pa kpeḡna í na ḡmulaa ke naale na pá ká səm tesikası təə, ləlv ke í ntəyən təə, na ləlv ke í mpətəḡ təə, [²⁸ si pə la isu paa ḡmaawa Iəə Təm taa tə si: Asayaa taa ké pa tə-i.]

²⁹ Yəlaa mpa paa təkayana təna tə pele pa kpeətəyi nyəəḡ na pá tükı-i si: Anyaḡka, matəḡ nyá tomna si n yəkəyi Iəə təsele səəəəle na ḡ tayanı kufate ke ḡmau ke kuyeyḡ tooso taa. ³⁰ Waasi nyá ti de. Lu tesika təə na ḡ tii de.

³¹ ḡpóyó na kətəlaa səəaa na Iəə Təm seyesəlaa tətə. Pəle pa təḡna-i paanav na pá yəyətəyi pa təma si, í yapa ləlaa nyəəḡ isənaɣa na í kaa pəsı na í ya í maɣamaɣa í nyəḡkv. ³² Pəntaa Iseyelı wulaw səəə Mesii í lu tesika təə na í tii na tə ná na tə tisi.

Pə kpeḡna í na mpa paa kama tə na pəle pá tükı-i tətə.

Yesu heev

(*Matiyee 27:45-56; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30*)

³³ Pə kəma na pə tala ilim sikuyı, ilena səkrətuyv nyala ıcatə təə haləna ilim kpili. ³⁴ Ilim kpila mpv, ilena Yesu kiisina nəyə səəəya si: Eloı, Eloı, Lema sapatani. (Na tələ tə hıwwee nté si: Ma Iəə ma Iəə, pepe təə ke n lə-m?)

³⁵ Mpa paa we təna tə pa taa ləlaa nu mpv, ilena pá tə si: I nu, í yaana nteye Ilii.

³⁶ Ilena pa taa nəyolv kpaɣa asewa na í polo í lii kpaləkram saḡ ke lom kunyəḡəm napəli pə taa na í tvv kkrátóyó nəyə taa na í huli Yesu si í nyəə. Na í tə si: I yele na tə ná Ilii ká kəə na í tisi-i yaa isəna?

³⁷ Tənaɣa Yesu kiisa səəəm ilena í hee.

³⁸ ḡpóyó puvvıv səəəəv ḡku kv kaɣa Iəə təsele taa tə kv faɣa kv hekv taa ké huḡ naale ke yem ke hatoo isətəa na pə kaləsəna atə. ³⁹ Lom yoolaa səəə wei í ka səḡa Yesu isəntaa tə í na isəna Yesu təma kiisuyı na í si tə. Ilena í tə si: Tampəna, yolv inə í ké Iəə Pəyaya.

⁴⁰ Alaa napəli paa səḡa pooluḡ na pá nyəḡəyi. Makətala Malı ka we pa hekv. Ilena pə kaasi Saaki səkpəlu na Yosee pa too Malı na Salomee tətə.

⁴¹ Alaa mpə pa tənaɣa Yesu ké saa wei í ka we Kalilee tə na pá caləsəyi-i. Na pə kaasa alaa ləlaa paɣale mpa í na-we paa kpəwa Yosalem tə.

Yesu pim

(*Matiyee 27:57-61; Luku 23:50-55; Yohaani 19:38-42*)

⁴² Pə pamna kuyaku ḡkuyv pa laki acıma səəlv. Mpi tə pə feḡ kuyaku kvheesıyıv ké. ḡpóyó pə kəma na pə keesi taanaɣa, ⁴³ ilena Alimatee Yosəefv kəə. Mpə pa kotayana kotuyıv səəəəv ḡkv, na yəlaa tvkayana-i ké. I maɣamaɣa í ka keḡayana Iəə Kawulaya təə. Yosəefv inı í nyaya apalıtıv ke teu na í polo í maɣana Pilatı na í sələmı-i si í kpaəkəyi sətv. ⁴⁴ Ama pə lapa Pilatı ke piti ke isəna í səpa ləḡ ke mpv tə. Ilena í yaa yoolu na í pəsı-i si: Yesu səpa tə pə leela. ⁴⁵ Yoolu heela-i pə tampəna, ilena í ha Yosəefv ke mpaav si í polo na í kpaɣa sətv. ⁴⁶ ḡpóyó Yosəefv yapa kponḡkrontu təḡ nyəntıv nti pa yaa si ləḡ tə təpḡkahuləḡa, na í tisi sətv ke tesika təə na í takı-i pḡḡkahuləḡa ḡke. Ilena í polo í pimi-i pəlaav ḡku pa hula kvkpamıyıv taa tə kv taa. Ilena í pilimi puw səəəəv nakvli na í sulı pəlaav nəyə. ⁴⁷ Makətala Malı na Yosee too Malı paa wee na pá naaki timpı pa pıma-i tə.

16

Yesu fem

(*Matiyee 28:1-8; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10*)

¹ M̄p̄ȳḡ k̄ȳak̄u k̄uħeəs̄ȳu t̄eəwa, ilena Makətala Malı na Saakı too Malı na Salomee p̄a ya nim s̄əs̄s̄ȳ nȳəm sı pa p̄uki na p̄a sayalı Yesu k̄e p̄əlaav taa.

² M̄p̄ȳḡ cimaası wule pa kula tanan̄ t̄əpam na p̄a polo p̄əlaav kin̄ ke ilim luv waatv. ³ Pa p̄əs̄s̄aya t̄əma sı: Awe k̄a tulı-tuyv p̄ıw ħk̄uyv p̄əlaav n̄əȳo il̄e?

⁴ Pa k̄usa pa ıse ilena p̄a na sı pa t̄ema p̄ıw s̄əs̄s̄əv ħk̄uyv pilimuyv na p̄a sı k̄reen̄a. Ku t̄əv teu k̄e. ⁵ İlena p̄a sıv p̄əlaav taa na p̄a mayana ifepu n̄əȳolv na ı suu capa kuhulvm na ı caya n̄t̄əȳəñ t̄əv. M̄p̄ȳḡ s̄əȳəntv lapa-w̄e. ⁶ İlena ifepu ını ı heeli-w̄e sı: S̄əȳəntv ı taa la-m̄e. Nasaleti Yesu wei pa kama s̄əm tesika t̄əv t̄əȳə ı p̄eək̄əȳı. ı fema, ı fei c̄əne. ı nȳəni, ı naa timpı paa ħusa-ı t̄ə. ⁷ T̄əv, ı polo ı heeli ı ifalaa l̄elaa na Piyee sı ı t̄eə-m̄eəȳe n̄əȳə ke Kalilee, t̄ənaya ı k̄a mayana-ı ısu ı ka heela-m̄e t̄ə.

⁸ Pa lu p̄əlaav taa na s̄əȳəntv pu-w̄e t̄ək̄əñk̄əñ na p̄a seliği. M̄p̄ȳḡ pa sewa na pa s̄əȳəntv katat̄əlaya t̄əv pa ta p̄əsı na p̄a heeli n̄əȳolv sı pulv.

Makətala Malı na Yesu

(Matiyee 28:9-10; Yohaani 20:11-18)

[⁹ Yesu fem m̄p̄ȳḡ cimaası tanan̄ k̄upañk̄u t̄eə t̄ə, Makətala Malı t̄əv k̄e ı caala luv. Alv ını ı waalı k̄e Yesu ka t̄əȳəna al̄əyaa naatosomp̄əȳəlaya. ¹⁰ T̄ənaya Malı ını ı kulaa na ı pona laapaalı ke ı na m̄pa paa w̄eə na p̄a caya l̄əȳaya na p̄a wiiki t̄ə. ¹¹ Alv ını ı heela-w̄eəȳe m̄pv sı Yesu w̄ena ı weesuyv na ını ı mayamaya ı na-ı t̄ə. Pa ta mv ı t̄əm.

Yesu na tillaa naale pa t̄əm

(Luku 24:13-35)

¹² P̄əle p̄ə waalı Yesu lu pa taa naale t̄əv na w̄eətv lentı ke waatv wei p̄ele pa w̄e m̄paav taa na p̄a p̄uki tawa taa t̄ə. ¹³ M̄p̄ȳḡ p̄ele pa m̄əlaa na p̄a heeli l̄elaa, na p̄ele t̄əv pa ta mv-tı.

Yesu ifalaa t̄əv luv

(Matiyee 28:16-20; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tillaa T̄əml̄e 1:6-8)

¹⁴ P̄ə waalı k̄e Yesu lu ı ifalaa naan̄vwa na kulvm t̄əv k̄e waatv wei pa caya t̄əȳəv t̄ə, na ı kal̄əna-w̄e sı: Pepe t̄əv k̄e ı lapa kate na m̄ə lan̄a la k̄pus̄əñ na p̄a heeli-m̄e sı ma fema na ı ta tisi. ¹⁵ P̄əle p̄ə waalı ı t̄əma-w̄e sı: ı ya antulinya t̄əna taa na ı heeli paa wei k̄e ma Laapaalı Kupañ. ¹⁶ Ye wei ı m̄əvwa na p̄a s̄ə-ı İso lvm, pu ya p̄əntv nȳəȳv. Ama ye wei ı kisa t̄ə m̄əȳv, paa kv p̄əntv t̄əm. ¹⁷ Ye m̄pa pa m̄əvwa, piti t̄əma nna paa la t̄əȳəlv. Paa t̄əȳəni al̄əyaa na ma ton̄, na p̄a ȳəȳəti n̄s̄əma l̄enna. ¹⁸ Paa k̄pa t̄əmaa na pa niñ, yaa p̄a nȳəv k̄əv w̄ena a k̄uyi ȳəlaa t̄ə, p̄ə kaa la-w̄eəȳe pulv. Paa t̄əni k̄v̄ənt̄əvnaa t̄əv k̄e niñ na p̄ə waa-w̄e.

Yesu k̄pav ke ıso

(Luku 24:50-53; Tillaa T̄əml̄e 1:9-11)

¹⁹ Tacaa Yesu t̄ema ı ifalaa ke ȳəȳət̄ənav ke m̄pv, ilena p̄ə k̄paası-ı ıs̄ətaa na ı caya İso k̄əñk̄əñ taa. ²⁰ M̄p̄ȳḡ ı ifalaa n̄a t̄eəwa na p̄a heeliği Laapaalı Kupañ ke paa timpı. Tacaa ka w̄e pa waalı k̄e pa kulap̄tv taa na ı k̄əs̄əȳı pa waas̄vnaa nȳəȳəñ na piti t̄əma w̄ena a t̄əñna lapv t̄ə.]

LAAPAALI KUPANJ WEI LUKU ŊMAAWA TƆ Kutubutu

Takɔlaya kane ka tu Luku ta ke Yuta tu, Kɔleeki tu kɛ, ɪ tɔmlɛ ntɛ lokotulo tɔmlɛ. Luku caakaya si ɪ hɔlɔ si Yesu kɛ yɔlaa tɔna waasulɔ ulɛna ɪ keesi Yesu lɔlɔŋ nyɔma ke pɛ kpaɣau Yosɛɛfu tɔ halɔna Atam. Mpi tɔ, yɔlaa tɔna cɔsɔ kɛɛ.

Yesu ta kɛ Yuta nyɔma tike nyɔŋ, ɪ sɔɔla yɔlaa tɔnaya, kasayampiya na kɔnyɔntɔnaa. ɪ kɔmaya si ɪ pɛɛkɛyi mpa pa lepa tɔ na ɪ waasi-we (19:10).

Isɔna pa faya Luku takɔlaya tɔ:

Yesu lulɔyɔ na ɪ pɔcaatu, titite 1-2

Yesu tɔmlɛ taɣanɔyɔ, titite 3-4

Yesu tɔmlɛ ke Kalilee, titite 5-9

Yesu pote ke Yosalem, titite 10:1-19:27

Yesu tɔmlɛ ke Yosalem, titite 19:28-21:1-38

Yesu sɔm na ɪ fem, titite 22-24

Mpi pɛ tɔɔ Luku ŋmaa takɔlaya kane tɔ

¹ Ma yulɔ Teufili, yɔlaa paɣale mayasaa si pɔ keesi mpi pɛ lapa tɔ heku taa tɔyɔ takɔlaya taa. ² Isu mpa pa nana pa ise ke pɛ kancaalaya na pɔ pɔsi Isɔ Tɔm tɔmlɛ nyɔma tɔ. ³ Ma mayamaɣa ma tema yasɔyɔ ke pɛ kpaɣau tɔm ntɪ tɔ kancaalaya tɔ, na ma nawa pɛ tampana tɔna. Pɛ tɔɔ kɛ pɛ lapa-m teu si mɔ keesi-ŋ tɔm ntɪ tɔ tɔna tɔcɔŋŋ ma yulɔ kupan. ⁴ Si ɪ cɛkɔna pɛ tɔna mpi pa seɣɛsa-ŋ tɔ pɛ tampana ke teu.

Isɔtaa tillu si paa lɔlɔ Isɔ lɔm sɔlɔ Yohaani

⁵ Yuta wulav sɔsɔ Helɔti waatu taa, kɔtulɔ nɔyɔlɔ ɪ ka we Apiya kɔtɔlaa looŋa taa, pɔ yaa-ɪ si Sakali. ɪ alɔ ka kɛ kɔtulɔ Alɔŋ lulɔyɔ tu, pa yaa ɪɛ si ɪlisapɛti. ⁶ Pa naale ɪnɪ pa tɔntɛ ka keesa Isɔ kɛ. Pɛcɔ pa tɔnaya Taca kɔsɔsɔtu na ɪ kuheelitu tɔnaya teitei. ⁷ ɪlisapɛti ka kɛ kaalɔlaya, ɪɛ pa feuna pɔyaya. Pɛyele pa naale ɪnɪ pa piwa.

⁸ Mɔpɔyɔ kuyaku nakɔli pɛ tala Sakali looŋa tɔmlɛ waatu, ulɛna ɪ polo na ɪ tɔŋna kɔtɔyɔ tɔmlɛ lapu ke Isɔ tɔseɛle taa. ⁹ Mɔpɔyɔ pa tɔ tɛtɛ isu kɔtɔlaa lakɪ tɔ, ulɛna pɛ kpa Sakali si ɪ suɔ na ɪ wɔ tulaalɔnaa ke hatoo kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ. ¹⁰ Na yɔlaa samaa tɔna we awalɔ na pɔ tɔŋna Isɔ sɔlɔmɔyɔ ke tulaalɔ wɔpu waatu. ¹¹ Tɔnaya Taca isɔtaa tillu nɔyɔlɔ ɪ lu Sakali tɔɔ na ɪ sɔŋ tulaalɔ kɔtaya tɔwɔtɛ ntɔyɔŋ tɔɔ. ¹² Waatu wei Sakali nawa isɔtaa tillu ulɛna sɔyɔntɔ kpa-ɪ na ɪ lanɔɛ cɛ. ¹³ Ama isɔtaa tillu heela-ɪ si: Sakali taa nyɔ, Isɔ mɔ nyɔ sɔlɔmɔyɔ. Nyɔ alɔ ɪlisapɛti kɔ lɔlɔ-ŋ apalɔpɔyaya, na n kɔ ha-keɣe hɔtɛ si Yohaani. ¹⁴ Nyɔ lanɔɛ kɔ heena-ke pɛ tu fei, na paɣale lanɔ kɔ hulɔmɔna ka lulɔyɔ. ¹⁵ Pɛ taya pulɔ, kaa la sɔsɔ ke Taca isɛntaa. Ka kaa tɔŋ sulɔmɔyɔ yaa kɔnyɔnyɔm kɔkɔkɔm napɛli. Feesuyɔ Nanɔŋtu tɔŋ kɔ weɛ ka taa kɛ sɔsɔm ke hatoo ka too lotu taa. ¹⁶ Kaa mɔŋna Isɛyɛli nyɔma paɣale ke pa Caa Isɔ kin. ¹⁷ Kaa yoosi ka tɔmlɛ ke Isɔ isɛntaa na Feesuyɔ Nanɔŋtu tɔŋ. Ka lɔmayasɔle na ka tɔŋ kɔ weɛ isu ɪlii. Kaa kɔpɛntɪ caanaa na pa piya. Kaa la na kaanɔtɔnaa tɔŋ tampana. Kaa la mɔpɔyɔ si kɔ taɣani Taca ke yɔlaa kɔpampama mpa pa mɔna ɪ tɔmlɛ lapu tɔ.

18 Tənaɣa Sakalı cə isətəa tillu sɪ: Nyá təm tənɛ tə wɛ muɣv nte? Pə taɣa pʊlv, ma wɛv isəntə tə, ma puwaya. Pécó ma alv mayamaya ná puwa.

19 Ḿpóyó isətəa tillu cə-ɪ sɪ: Maya Kapiyɛɛ ké, Isə cəɔɔɔ ma wɛɛ. Inɪ ɪ tilina-m sɪ má yəɣətəna-ŋ na má heeli-ŋ təm kʊpantv tənɛ. 20 Mpi pə təɔ n ta tʊna ma təm nti tu tɛ na tó la tampana ke tə waatv tə pə təɔ n ká la kamumuka. Nyá nəɣə kaa kuli, haləna wule nte ma təm tənɛ tu la isv ma yəɣətʊyʊ tə.

21 Waatv inɪ tə na yəlaa wɛ awalı ké na pá taŋa Sakalı na piti ké mpi pə təɔ ɪ taŋa səsəm ke hatoo pə taa tənə tə. 22 Waatv wei ɪ luwa tə ɪ ta pəsi na ɪ yəɣətəna-wɛ. Uena pɛɛ pá cəkəna sɪ ɪ ná pʊlvʊy pə taa tənə. Ḿpóyó ɪ yəɣətəna-wɛ na niŋ, na ɪ nəɣə sula mpv.

23 Sakalı təmle kʊyɛŋ tɛma Isə təsɛɛɛ səsəɔɛ taa, uena í kpe. 24 Pə lapa wɛɛ naalɛ, uena ɪ alv Uisapɛti la teu. Ḿpóyó ɪ ŋmɛla isətənaa kakpasɪ na í tə sɪ: 25 Tacaa ləsvʊy ma fɛɛɛ tənɛyɛ pənɛntɛyɛ yəlaa taa tə, kʊpantv ke ɪ lapa-m səsəm.

Isə tillu sɪ paa lvi Yesu

26 Pə kəma na Uisapɛti isətənaa la naatoso, uena Isə tili isətəa tillu Kapiyɛɛ ke Kalilee ɪcatɛ nte pa yaa sɪ Nasaletɪ tə tə taa ké pɛɛɔ nəɣəlv ɪ kiŋ. 27 Pɛɛɔ inəɣɪ Tafiti lʊlvʊy taa tv Yosɛfv ka mʊsaa, na pá yaa-ɪ sɪ Malɪ. 28 Isətəa tillu pola ɪ kiŋ na í təm-ɪ sɪ: Ma sɛɛ-ŋ. Tacaa wɛ nyá waalı ké, ɪ hʊla-ŋ pɛɛɛɛ pə tu fɛɪ.

29 Ḿpóyó Malɪ lanɛ cɛpəna isətəa tillu təm ntəɣɪ səsəm, na í mayasɪ sɛɛtv nti tə huwɛɛ ke ɪ taa ɪ ta cəkəna. 30 Ḿpóyó isətəa tillu təma-ɪ sɪ: Malɪ taa nyá, kʊpantv ke Isə caana-ŋ. 31 Nyəni, n ká la teu, n ká lʊlɪ apalʊpv na ń yaa-ɪ sɪ Yesu. 32 ɪ ká la səsə na paa yaa-ɪ sɪ isətəa Isə Səsə Pəyalv. Tacaa Isə ká cɛɛ-ɪ ɪ ləŋɛ Tafiti kawulaya. 33 ɪ ká la Yakəpv piitim nyəma wulav səsə ke tam təɔ, ɪ kawulaya kaa su tənaya.

34 Ḿpóyó Malɪ pəsa isətəa tillu sɪ: Isənayalɛ pu la mpv na má ta nyənta apalv?

35 Uena isətəa tillu cə Malɪ sɪ: Feesuyv Nanŋtv ká tiina nyá təɔ, na isətəa Isə Səsə ká lana ɪ toma ke nyá kiŋ. Pə təɔ ké pəyaya ŋka n ká lʊlɪ tə paa yaa-ke sɪ yʊlv nanŋtv na Isə Pəyalv. 36 Nyəni, nyá lʊlvʊy tv Uisapɛti wei pa yaakaya kaalɔɔaya tə, ɪ haɣa apalʊpəyaya həɣə na ɪ kpatəlaya, halɪ ɪ isətənaa naatoso kəlv. 37 Pə taɣa pʊlv, Isə tá kpisi pʊlvʊv se.

38 Ḿpóyó Malɪ təma sɪ: Ma tu ké Tacaa təmle tv ké. Isə í mv nyá nəɣə. Uena isətəa tillu yeɛ-ɪ na í tɛɛ.

Malɪ puki Uisapɛti ke wiiluyv

39 Wɛɛ anɪ a taa ké Malɪ kʊlaa na í ləɣə ɪ təɣɪ Yuta ɪcatɛ natəli tə taa ké pódŋ taa. 40 ɪ talaa uena í svv Sakalı təyaya na í sɛɛ Uisapɛti. 41 Waatv wei Uisapɛti nu Malɪ sɛɛtv ke kpakpaa tə, ḿpóyó ɪ taa pəyaya yəkəa na Feesuyv Nanŋtv tvŋ tii ɪ təɔ. 42 Na í yəɣətəna nəɣə səsaya sɪ: Isə koola-ŋ kʊpantv ke alaa taa, na ɪ koola pəyaya ŋka n ka lʊlɪ təɣə kʊpantv tətə. 43 Halɪ ma taka ma təɔ keɛ wei ɪ ka lʊlɪ ma Caa tə ɪ kəma cəv na? 44 Ma nu nyá sɛɛtv na ma taa pəyaya yəkəna lanhʊlvmlɛ ke kpakpaa. 45 Ama n nu lelen yoo. Pə taɣa pʊlv, n tɛma nyá taa na təm nti Tacaa heela-ŋ sɪ ɪ ká la-ŋ tə.

Malɪ yoo yontu

46 Ḿpóyó Malɪ təma sɪ:

Ma sama Isə ké hatoo ma lotu taa ké ɪ kəlvʊy təɔ.

47 Ma lanɛ huləməna ma waasʊlv Isə pə tu fɛɪ.

48 Pə taya pulv,
 ı nawa ı təmle tv konyəntv má.
 Saŋa waalı yəlaa təna ká yaa-m sı leleŋ nulv.
 49 Pə taya pulv, Toma təna tv lapa-m
 kʷəpəntv səsəəntv ke səsəm.
 Ama ı hətə ké səsəəle ké.
 50 I wiiki mpa pa nyəŋna-ı
 na pá see-ı tv pa pətəətəle ke paa pepe wule.
 51 I hulə ı toma ke səsəm.
 I yasa mpa pa lotu taa we ı səcav huwəe tv.
 52 I kʷsa awulaa səsaa ke pa kumlee təə,
 na í təyənı-wə.
 I kʷsa konyəntvnaa nyəəŋ.
 53 I hayasa nyəyətənaa ke təyənaya kʷəpəŋka.
 I təyənə toŋtənaa ke niŋ naanʷwa.
 54 I səena ı ifalaa ı seyeŋi nyəma təə.
 I lapa nti ı ka sı ta ləŋcənaa sı ı ká la tə.
 55 ısu ı ka heeluyv ta caanaa Apələham
 na ı piitim nyəma ke tam təə tə.
 56 Malı caya ı ısapətı kiŋ ısu ı sətənaa tooso, ılena í kpe.

Isə lvm səlv Yohaani ləlvəv

57 Pə kəma na pə tala ı ısapətı ləlvəv, ılena í ləli apələpəyaya. 58 Mpróy ı cəlv
 nyəma na ı ləlvəv nyəma nuwa sı Tacaa lapa-ı kʷəpəntv ke səsəm. ılena pa na-
 ı pá kpeŋtı na pa laŋa hee səsəm. 59 Pəyaya kʷeyəŋ lapa pələfəi naanʷwa ılena
 pá kəə-keye pəlvəv, na pá təŋ sı pa haə-keye ka caa hətə sı Sakalı. 60 Təyaya
 ka too yəyətəa sı: Aai, Yohaani ke paa yaa-ke.

61 Mpróy pəle pa təma sı: Nyá ləlvəv taa aweye paa yaawa hətə ńtə?

62 Təyaya pa yəyətəna ka caa na niŋ sı pa naa nte ı luyv wee sı pá yaa-ke
 tə. 63 Mpróy ı hulaa sı pá kəna-ı kpaata. Pa kənaa, ılena í ŋmaa sı ka hətə nté
 Yohaani. ılena pə la pa təyaya piti. 64 Təyaya Sakalı nsəmle heta kpaakpaa
 na í svv yəyətəya, na í saŋ ıso na nəyə səsəya. 65 Mpróy səyəntv kpa pa cəlv
 nyəma təna, na Yuta pójŋ taa nyəma təna lakaya tə faaci. 66 Pa təna mpa pa
 nuwa təm təne tv pa maŋasa-təyı pa taa na pá təŋ sı: Pepeye pəyaya kanə kaa
 te na ká la?

Pə taya pulv, Tacaa ka we ka waalı ké teu ké.

Sakalı ná cele nyəntv na í keesəyi-təyi yontv taa

67 Mpróy Feesuyv Naŋŋtv toŋ koləna Sakalı ke səsəm, na í ná təmnaa na í
 svv tə yəyətəyv sı:

68 Tə sa Tacaa ı seyeŋi ıso.

I paasəna ı yəlaa ke nəəŋə.

I heta-tuyv tá yomle.

69 I ləsa-tuyv waasulv wei ı wəna toma təyə
 ı təmle tv Tafiiti ləlvəv taa.

70 Mpv ı nəyi ı ka lapa na ı kʷəyətətv
 teləsəlaa kʷəpəma kpaalı.

71 Halı ı sı ı nəyə sı ı ká ya-tuyv

ta koləntunaa na mpa pa luyv fəi-tv tv pa niŋ taa.

72 Na í wii ta caanaa caanaa pətəətəle,
 na í təəsı nəəsı pəlvəv kʷəpə mpi

í na-we paa peela na tampana tó.

⁷³ I ka tu yəχətəna tuunav ke n̄pógú
tá caanaa caanaa caa səsə Apələham kinj kē,

⁷⁴ si i ká ya-tuyv ta kolontunaa ninj taa,
na t́ paasəna i luyv nyəntv na səχəntv fei.

⁷⁵ Na t́ wee tənəŋj kē i isentaa.

Isayətv kaa wee haləna ta səŋ.

⁷⁶ Pəyaxa nyá, paa yaa nyá si isətaa

Isə səsə kyəχətutv teləsvlv.

Pə taχa pulv, n ká tee ta səsə ke nəχə

na n taχanv i mpaan.

⁷⁷ N ká heeli i yəlaa ke isəna paa la

na pa isayətv taχanv na ṕ ya pa nyəŋj tó.

⁷⁸ Ta Isə kē yvlv pətətəle tv,

na i h́lǎyí suulu.

Ilim lukv tanəŋ na pə tewa səsəŋm ke isəna tó,

n̄pógú i ka kəna tá nyvyv yərv.

⁷⁹ Pvi luna isətaa na ṕ waasv mpa pa we

səkrətvuyv tee na pá nukv səŋ səŋ tó.

Pvi la na tə nyv alaafəya mpaav.

⁸⁰ Pəyaxa təŋna puv na ká nyəŋ layətv na ká caχa nyutv taa. Haləna
kyəŋkku ka lu Iseyeli nyóŋma taa kē patəma tó.

2

Yesu Kilisiti ləlvv

(Matiyee 1:18-25)

¹ Waətv unv i taa kē Wulav səsə Akusi kpaalaa si paa kala i tetv təna taa
yəlaa. ² Kvakəlvv kancaaləχa nyəŋkv kvne kv lapə Sili i kvfəneē Kiliniyusi
pəole taa. ³ M̄pógú paa wei i polə i icate taa si pá kala-i.

⁴ Pə tó kē Yosəefv luna Nasaletv icate ke Kalilee na í polo Yuta ke wulav
Tafiiti icate Petələhem taa, ⁵ si pá kala í na i amusaya ahontv Malv. Pə taχa
pvlv, i kē Tafiiti ləlvv taa tv. ⁶ M̄pógú waətv wei pa we təna tó, Malv ləlvv
talaa. ⁷ Uena í ləlv i kancaaləχa pəyaxa ke apəlvpəyaxa. Na í husi-keχe wontv
kvətəχəv tətvlə taa na í takv-keχe saalasi. Pə taχa pulv, təcayəle taa tala-weχe
mυvlə təsvlə.

Isətaa tillu polə tiikilaa kinj

⁸ Tiikilaa napəlv paa we icate n̄té tə tawa taa na pá fenjiv pa kaləkəŋ ke
ahoo ahoo. ⁹ Tənaχa Tacaa isətaa tillu kəŋma pa kinj na Tacaa teeli na pa tó
isv kəkə səsəŋŋka nyaləməle. M̄pógú səχəntv kpa-weχe səsəŋm. ¹⁰ Ama isətaa
tillu təma-we si: Səχəntv í taa kpa-me. Pə taχa pulv, ma kəŋmāχa si ma heeliyi-
məχe təŋ kopəntv nti yəlaa təna laŋa ká hēna teu tó. ¹¹ Təŋ ntəyələ si, pa
ləla-məχe waasvlə ke saŋa ahoo anəχe Tafiiti icate taa wei i kē Tacaa Kilisiti
tó. ¹² I naa isəna í ká nyəna-i tó. I ká māχana pa husa ahəlvŋm nəχəlv ke wontv
kvətəχəv tətvlə taa na pá taka-i saalasi.

¹³ M̄pógú isətaa tillaa samaa tuutuuma səsə isətaa tillu unv i tó kē kpaqpaa
na pá saŋ Isə na yontv si:

¹⁴ Isə kele teeli tv təkpa pa ke hatoo isətaa te.

Ate yəlaa mpa i səlaa tó pa laŋa í hvlvm.

Tiikilaa puki Petələhem

¹⁵ Waatu wei isōtaa tillaa yela tiikilaa na pá mēli isōtaa tō tiikilaa mpe pa tōma pa tōma si: Tō kuli na tō polo Petēlehēm tōna, na tō ná mpi pē lapa na Tācaa heeliyi-tuyv pē tōm tō.

¹⁶ Mpróyú tiikilaa ləyō pa ti na pá maɣana Malí na Yosēefv na pá husa ahulbm inəyi wontu kutəyōv tətulē taa. ¹⁷ Tiikilaa tēma-keɣe nav, ilēna pá keesi nti isōtaa tillu ka tēma-wēɣe heeluyū ke ahulbm inu i tōm tō. ¹⁸ Mpróyú piti kpa pa tōna mpa pa nu tiikilaa tōm nti tō. ¹⁹ Mpróyú Malí tōka tōm nti tō tēnaya i taa na í maɣasəyi tē hūwēe. ²⁰ Tiikilaa mpe pa mələɣa krente ilēna, pá puɣuləyi Isō səsəəntv na pá saŋi-i pē tōna mpi pa nuwa na mpi pa nawa tō pē tō. Pē taya pulv, pē tōna pē lapa teitei ké isu isōtaa tillu ka keesuyv-wē tō.

Yesu hətē hav

²¹ Pəɣaɣa ŋke ka kuyeyē kōma na pē tala pələfei naanōwa si pa pələyi-ke tō, pa ha-keɣe hətē nte isōtaa tillu ka heela-wē na pə́có ka too kpaɣa ka həyō tō si Yesu.

Pa kpaana Yesu ké Isō təsēele səsəəle

²² Mpróyú waatu wei pē tapa si Yosēefv na Malí pá kōti pa ti tayanuyv tō isu paa keesuyv Moisi kusəsutv taa tō, pa pona pəɣaɣa ke Yosalem si pa hólí-keɣe Tācaa. ²³ Pē taya pulv, paa ŋmaa mpróyú Tācaa kusəsutv taa ké si: Paa apalv-pəɣaɣa kancaalaya nyəŋka ŋka Tācaa tēnna-ke. ²⁴ Na pa polaa si pa laki kōtaya na ihokasi naale yaa alukukunaa naale isu paa keesuyv Tācaa kusəsutv taa tō.

²⁵ Apalv nəɣəlv i ka wē Yosalem na pá yaa-i si Simiyōŋ. Apalv inu i təŋaya tampana, na i isəle seena Isō təmle, na i tanja si í na wei i ká kəə na í waasi Iseyeli nyóma tō. Na Feesuyv Nanjtv wē i waali. ²⁶ Feesuyv Nanjtv inu i ka huləna-i si i ká ná Tācaa tillu Mesii na pə́có í si. ²⁷ Mpróyú Feesuyv Nanjtv lapa na í polo Isō təsēele taa ké waatu wei ahulbm caa na i too pa pona-i si pa laki i tō ké mpi paa suwa tō. ²⁸ Mpróyú i mv-i i niŋ taa na í sēe Isō si:

²⁹ Pənentē Tācaa, nti n ka yəɣətāa tō n lapa-ti.

Ile yele nyá təmle tv má na má tēena lanjbulmle.

³⁰ Ma nana ma isəpəle ke waasulv

³¹ wei n tayanaya yəlaa tōna isentaa tō.

³² Fətəla wei piitimnaa ká nana tō.

Inəyole Iseyeli nyóma teeli.

Simiyōŋ nawa cele nyəntv na í kpaali-ti

³³ Mpróyú piti kpa ka caa na ka too na nti inu i yəɣəta ka tō ké mpv tō.

³⁴ Mpróyú Simiyōŋ koola-wēɣe kwpantv na í tō ka too Malí si: Pəɣaɣa kanē ka nyəntē ntē si ká hu paɣale na ká kusī paɣale ke Iseyeli taa. Yəlaa paɣale ká kpeesəna mpi i ká hólí-wē tō. ³⁵ Pū kuli pa paɣale taa tōmnaa tō təkēele. Lanwakəlle səsəəle ká tvli toto nyaya pōyūyū isu layate ke pa səpa-ŋ.

Isō kuyəɣətv tv teləsulv alvnyəŋ Ana

³⁶ Isō kuyəɣətv tv teləsulv alvnyəŋ nəɣəlv i ka wē tōna tətō. Asee luluyv taa tv Fanuweli pēlə Ana. I kpatəla teu təkunjkunku. I saav i paalv tō, pusī naatosompəɣəlaɣa ke pa caɣaa ilēna ílé i si. ³⁷ Na inu i caɣa mpv haləna pusī nunaasa na liyiti. Ile Isō təsēele taa ké i ka wē tam na í laki Isō təmle ke ilim na ahoō. Paa Isō sələmvuyv i sələməyi, paa nəhəkutv i həkəyi. ³⁸ Simiyōŋ pa tōŋna mpróyú lapv təyō inu i kōma na í svv Isō ké sam, na í yəɣətəyəna pa tōna mpa pa tanja si Isō í waasi Yosalem təyō Yesu tōm.

Pa mäləyi kpente ke Nasaleti

³⁹ Waatu wei pa tēma pə tēna mpi pa keesa Taca kəsəsutu taa təyo lapu tə, Yosēfu na Malu pa mēla pa te Nasaleti ke Kalilee. ⁴⁰ Mpu tə na pəyaya tēna puw na ka tənuyə təkəyi na ká tēna layatu nyəm ke teu na Iso we ka waali.

Yesu ké Iso tāsēle taa

⁴¹ Paa pənaya ŋka Yesu nyəma pukaya Yosalem ke Teev acima təyov ké. ⁴² Yesu ləlvuyə pənaya naanowa na naale nyəŋka taa pa pola acima tətə isu pa tu pukuyu tə. ⁴³ Acima wee kōma na a te ilena i nyəma tu mpaav na pá kpenj. Ama Yesu ná saala Yosalem, na i nyəma ta nyi mpu. ⁴⁴ Pēle paa huwəwa si ntanyi i we təntaa lēlaa taa, haləna pá tə ilim na pə tēm ilena pá suu-i pēekuyə ke pa ləlvuyə nyəma na pa asəmaa kinj. ⁴⁵ Pa ta na-i, ilena pá tayanu Yosalem ke mäləyū si pa pēekəyi-i. ⁴⁶ Pə lapa kuyeyi tooso ilena pá na-i Iso tāsēle taa na i caya Yuta nyəma seyesəlaa səsaa kinj na i nuku pa seyesuyə na i pəsəy-i-weye təmnaa. ⁴⁷ Na i nyəm na nti i cəəkaya-we tə tə lapa pa tēna mpa pa nukaya təyo piti ké səsəm. ⁴⁸ Waatu wei i nyəma na-i tə səyಂತu kpa-we. Ilena i too təmi-i si: Ma pəyaya, n lapa-tuyə mpu suwe? Nyəni, má na nyá caa tə pēeka-ŋ na laŋwakəlle səsəle ké.

⁴⁹ Mpu yə Yesu cəwa si: Pepe təw ké mə pēekaya-m? I ta nyi taa si pə wee ké si má wee ma Caa təyaya taa?

⁵⁰ Ama pēle pa ta cəkəna nti i yəyətə mpu tə. ⁵¹ Tənaya i tēja-we na pá mēli Nasaleti, na i nukəna-weye pə tēna pə taa. Ama i too təkə təm tēne inu tə tənaya i taa. ⁵² Yesu tēna puw na i layatu nyəm tēna səsəyū, na Iso na yəlaa pa laŋa tēna-i heenav ke tam.

3

Iso lvm səlv Yohaani waasu

(Matiyee 3:1-12; Maləki 1:1-8; Yohaani 1:19-28)

¹ Waatu wei wulav səsə Tipee kawulaya pusi lapa naanowa na kakpasu tə, Pəŋsi Pilati ná ké Yuta kufənēe, na Heləti náá ké Kalilee wulav, na ilé i neu Filipu náá təkə kawulaya ke Itulee na Təlakoniti pə tətə taa, na Lisaniya náá ké Apilēni wulav. ² Ilena Ana na Kayifi pēle pa ké kətəlaa səsaa təyo Iso təm kəma Sakali pəyalu Yohaani taa ké wulaya tətə taa. ³ Na i cəw Yaatanu tetəkəle tēna na i heeliyi yəlaa si pá layasi tənte, na pá sə-weye Iso lvm na Iso husi pa isayatu.

⁴ Ilena pə lá isu paa ŋmaav Iso kuyəyətutu teləsulə Isayii takəlaya taa tə si: Nəyəlv yəyətəyənə nəyə səsəya ke wulaya tətə taa si, i tayanu Taca mpaav, i hee-i mpaasi na si siyisi.

⁵ Paa suuli kutəlomīn tēna.

Paa yəsə pəsəŋ na pulasi tēna.

Paa siyisi təkēlēnaa. Paa kuli pēe tēna.

⁶ Na yuləpiya tēna ká ná isəna Iso waasəyi-tu tə.

⁷ Yohaani yəyətəya samaa wei i kəŋaya i kinj si i sə-weye Iso lvm tə si: Akala piya mē, awe kpaala-mē na i seeki Iso pááná nna a kəŋ tə? ⁸ I la mpa pa yela isayatu tə pa kulapəle. Ilé i taa teləsəyi ləlvə si mə caa keke Apələham. Ma heeliyi-mē si ye təle tə təw ilē, Iso pəsəyi na i la na pēe ane á pəsi Apələham piya. ⁹ Pa tēma laale tuyə ke tuŋ si pa hu-yu-i na i tēe ké te. Tuyə ŋku ku ləlvəyi pēe kupaana tə, paa hu-ku na pá tu kəkə.

¹⁰ Tənaya samaa pəsə Yohaani si: Ye mpu nti na ntiyi tu la?

¹¹ Yohaani cō-we si: Ye wei i wena tokonaa ke naale í pasa wei i feina tō. Na ye wei i wena kutəγəv ílé í la mpv tətō.

¹² Μπρύγύ πə κρηηna lampuu mōlaa na pá kōə i kin si i sō-weye Isō lōm, na pá pəəsi-i si: Taaaa, nti na ntiyi tu la?

¹³ Yohaani cō-we si: I taa mv na pə tee isəna paa suwa tō.

¹⁴ Yoolaa ná pəəsa-i tətō si: Na tá se, nti na ntiyi táa la? Μπρύγύ Yohaani cō pēle si: I taa muγuli nəγəlv. Pəcō í taa tv nəγəlvγv tōm. Mə lanja í heena mə kufelbγv.

¹⁵ Yəlaa tēlayaa teu si pulv ká la, haləna pá kōə pá svv maγasvγv ke pa taa si, yaa Yohaani kele Mesii inu. ¹⁶ Ulena Yohaani heeli pa tēna si: Ma íe, lōm ke ma sōə-mē. Ama nəγəlv wee i kəη, ílé i kəla-m. Halu ma ta tala má wəγəsi i nəəhe taa ntəηkpala maγamaγa. Feesuγv Nanηtv na kəkō ke ílé i ká sō-mē. ¹⁷ I tōka i kufalvγv ke i niη taa. I ká fala pə tēna tēcaγacaγa na í suu pee ke kprou taa. Ama i ká tv lōətv ke kəkō ηka kaa teη tō ka taa.

¹⁸ Σεγεςəη waanu waanu ke ημπρύγύ i kaakayana samaa na í heeliγina-weye Laapaali Kupaη. ¹⁹ Yohaani ka kaləna wulav Heləti ke timpri i kpaγa i taalv alv Helətiyati tō, na isayatu tēna nti i ka lapa tō tē tō. ²⁰ Μπρύγύ i lela isayatu lentu tətō, i kpa Yohaani na í tēki-i saləka.

*Yesu Isō lōm sōv
(Matiyee 3:13-17; Maləki 1:9-11)*

²¹ Yohaani təηna yəlaa tēnaγa Isō lōm sōv, ulena Yesu náa polo tətō na pá sō-i. ²² Waatu wei Yesu təηna sələmvγv tō, isətənvγv tulaa na Feesuγv Nanηtv tii i tōə, na pá naaki-i isu alukuku. Na pá nu nəγəlv nəγə ke isətəa si: Nyayale ma luγv tee Pəyayə, ma lanje heena-η səsəm.

*Yesu ləlvγv looηa nyəma
(Matiyee 1:1-17)*

²³ Yesu caalvγv i təmlə ke waatu wei ké mpv tō, i pusu we isu hiu na naanəwa, na yəlaa nyənaya-i isu Yosēefv pəyayə. Yosēefv ná ké Heli pəyayə, ²⁴ na Heli ké Matati pəyayə, na Matati ké Lefii pəyayə, na Lefii ké Meleci pəyayə, na Meleci ké Yannayi pəyayə, na Yannayi ké Yosēefv pəyayə, ²⁵ na Yosēefv ké Matatiyasu pəyayə, na Matatiyasu ké Aməəsi pəyayə, na Aməəsi ké Nahum pəyayə, na Nahum ké Isali pəyayə, na Isali ké Nakayi pəyayə, ²⁶ na Nakayi ké Maati pəyayə, na Maati ké Matatiyasu pəyayə, na Matatiyasu ké Semeyiη pəyayə, na Semeyiη ké Yosēci pəyayə, na Yosēci ké Yota pəyayə, ²⁷ na Yota ké Yowanəη pəyayə, na Yowanəη ké Lesa pəyayə, na Lesa ké Solopapeeli pəyayə, na Solopapeeli ké Salatiyee pəyayə, na Salatiyee ké Neli pəyayə, ²⁸ na Neli ké Meleci pəyayə, na Meleci ké Atii pəyayə, na Atii ké Kosam pəyayə, na Kosam ké Uimatam pəyayə, na Uimatam ké Eeli pəyayə, ²⁹ na Eeli ké Yosuwee pəyayə, na Yosuwee ké Iliyesee pəyayə, na Iliyesee ké Yolim pəyayə, na Yolim ké Matati pəyayə, na Matati ké Lefii pəyayə, ³⁰ na Lefii ké Simiyəη pəyayə, na Simiyəη ké Yuta pəyayə, na Yuta ké Yosēefv pəyayə, na Yosēefv ké Yonam pəyayə, na Yonam ké Uiyakim pəyayə, ³¹ na Uiyakim ké Meleya pəyayə, na Meleya ké Menna pəyayə, na Menna ké Matata pəyayə, na Matata ké Natan pəyayə, na Natan ké Tafiiti pəyayə, ³² na Tafiiti ké Seseē pəyayə, na Seseē ké Opēti pəyayə, na Opēti ké Powaaasi pəyayə, na Powaaasi ké Sala pəyayə, na Sala ké Naasəη pəyayə, ³³ na Naasəη ké Aminatari pəyayə, na Aminatari ké Atamiη pəyayə, na Atamiη ké Alini pəyayə, na Alini ké Isələm pəyayə, na Isələm ké Falesi pəyayə, na Falesi ké Yuta pəyayə, ³⁴ na Yuta ké Yakərv pəyayə, na Yakərv ké Isaaka pəyayə, na

Isaaka k  Ap laham p yaya, na Ap laham k  Tala p yaya, na Tala k  Nasoo p yaya, ³⁵ na Nasoo k  Seluci p yaya, na Seluci k  Lakao p yaya, na Lakao k  Fal ki p yaya, na Fal ki k  Ipee p yaya, na Ipee k  Sala p yaya, ³⁶ na Sala k  Kayinam p yaya, na Kayinam k  Alafasati p yaya, na Alafasati k  Sem p yaya, na Sem k  Nowee p yaya, na Nowee k  Lam ki p yaya, ³⁷ na Lam ki k  Matusala p yaya, na Matusala k  Hen ki p yaya, na Hen ki k  Yal ti p yaya, na Yal ti k  Maleleyee p yaya, na Maleleyee k  Kayinan  p yaya, ³⁸ na Kayinan  k  In si p yaya, na In si k  Seti p yaya, na Seti k  Atam p yaya, na Atam k  Iso p yaya.

4

Satanu mayas yi Yesu

(Matiyee 4:1-11; Mal ki 1:12-13)

¹ Yesu luna Yaatanu na Iso Feesuyu Nanhtu tonj t    kinj ke s s m. M r y  Feesuyu Nanhtu teena-  wulaya tetu taa. ² Ilena ll yuu mayasi-  wee nule. I ta t y  puluyu kuyeej inu   taa. P  yoosa wee nule ilena ny y si kpa- . ³ T naya ll yuu t ma-  si: Ye n k  Iso P yaya, y y ti na p le t ne t  p si t y naya.

⁴ Ama Yesu c -  si: Pa  maawa Iso T m taa si, p  taya t y naya tike ke yulu ka hikina weesuyu.

⁵ M r y  ll yuu pona-  timpi p  kulaa t , na   krenti antulinya kawulasi t naya t m kul m na   h li- . ⁶ Ilena   t m-  si: Maa ha- j p  tonj na p  teeli t na. P  taya pulu, ma ninj taa k  pa tu p  t na, na m  n kaa ma ha wei ma s l a t . ⁷ Ie ye n ka h nta-m ate, n k  kraya p  t na.

⁸ Ama Yesu c -  si: Pa  maawa Iso T m taa si,   k  s e ny  Caa Iso, na   tike   t ml  ke n k  la.

⁹ M r y  ll yuu pona-  Yosalem na   kpaasi-  Iso t s e e comcom n y  taa, na   t m-  si: Ye n k  Iso P yaya  maa ate. ¹⁰ P  taya pulu, pa  maawa Iso T m taa si,   k  heeli    s taa tillaa ke ny  t m si p  paas na- j teu. ¹¹ P c  lentu wee t t  si: Paa teeli- j pa ninj taa k  teu t kpa si p  taa k  na p le nat li t  c - j.

¹² Ama Yesu c -  si: Pa  maawa Iso T m taa si, n kaa mayasi ny  Caa Iso si   n    waali.

¹³ Waatu wei ll yuu t ma-  mayasuyu ke p  t naya mpv, ilena   tee na   tanja wule kofate.

Yesu caal yi   t ml  ke Kalilee

(Matiyee 4:12-17; Mal ki 1:14-15)

¹⁴ P le p  waali  e Yesu m la Kalilee na Feesuyu Nanhtu tonj haya- , na   t m yek yi h y luyu  ku ku t na ku taa. ¹⁵ I seyeaya Yuta ny ma t kotilena taa na y l a t na puyulaya- .

Nasaleti ny ma kisa Yesu

(Matiyee 13:53-58; Mal ki 6:1-6)

¹⁶ M r y  Yesu pola Nasaleti timpi   puwa t , na   svv Yuta ny ma t kotile taa k  kuyaku kuh esuyu wule,  su   tu laki tam t . M r y    kulaa si   kal yi Iso T m. ¹⁷ Ilena p  cel -  Iso kuy y tutu tel sulv Isayii tak laya. M r y    h ta timpi pa  maawa si:

¹⁸ Taa  Feesuyu we ma kinj, na   l sa-m si m  heeli Laapaali Kupa j ke kony ntvnaa.

Na   tila-m si m  heeli sal katvnaa ke pa h tuyu t m.

Na yul maa ke pa  se kuluyu t m.

Sı má waası mpa pa muyuliyi tó.

¹⁹ Sı má heeli-weyε pənaγa ηka

Tacaá ká waası ı yəlaa tó ka kəntε təm.

²⁰ Yesu təma ilena í kpili-ke na í cəla paasənlv na í caya. M̄p̄r̄ȳ Yuta nyəma təkotile taa nyəma təna pama isε ke ı təó. ²¹ Tənaγa ı svv-weyε yəγətvyv sı: Təm nti paa ηmaawa na í tu nu-təγi nəənəó tó, saηa nté tə lapa.

²² M̄p̄r̄ȳ pa təna pa tisa teu na pá samı-ı. Na ı kvγəγətvtv təna lapa-weyε lelen, halı pə la-weyε piti na pá tó sı: Isu Yosεefv pəyalv?

²³ Tənaγa Yesu təma-wε sı: Tampana təó, í ká tε na í tuku-m ituule sı: Fεtv, fε nyá ti. Halı í ká yəγətı-m sı má la ma ıcate taa cəneyε mpi pə lapa Kapənahum na í nu tó.

²⁴ M̄p̄r̄ȳ Yesu tasa-wε sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, paa nyənəγi Isə kvγəγətvtv teləsulv nəγəlvv pulvγv ı maγamaγa ı ıcate taa. ²⁵ Ntəη ı nyəma sı alaa leelaa ka wε pəγalε ke Isεγeli taa kə waatu wei wəlaya lapa pusı təsoo na isətvnaa naatoso ke Ilii waatu taa tó. Halı nyəγəsi səsəηsi lu tətvtəna. ²⁶ Paa na mpv Isə tá tili Ilii ke pa taa nəγəlv kin. Ama alv leelu nəγəlv wei ı ka wε Sitəη tətvtəna kə Salepəta tó, ı kin ke ı tila-ı. ²⁷ Na Isə kvγəγətvtv teləsulv Ilisee waatu taa tənvyv təó asilima kvətəη nyəma ka wε səsəm tətəγv Isεγeli. Paa na mpv pa ta waası pa taa nəγəlvγv ı kvətəη. Ama Silii tv Naaman tike ke pa waasaa.

²⁸ Waatu wei Yuta təkotile taa nyəma nu ı təm nti tó, pə haηa-weyε səsəm.

²⁹ M̄p̄r̄ȳ pa kulaa na pá həmı-ı na pá luna ıcate waalı, na pa kraana-ı hatoo pvyv ηku kv təó pa ıcate wεε tó kv nyvγv taa, timpı pə lapa tokuyv tó, sı pa tusiyı-ı. ³⁰ Ilena Yesu fayana pa hekv taa na í tεε ı nyəηkv.

*Iləγəhilu nəγəlv ı təm
(Maləki 1:21-28)*

³¹ M̄p̄r̄ȳ Yesu pola Kapənahum, Kalilee tətvtəna ıcate natəli, na í seγesı-weyε kvγakv kvhεεsvγv wule. ³² M̄p̄r̄ȳ ı seγesvγv cεpa pa lanη ke teu. Pə taya pulv, ı seγesa-weyε na təη, ı ta nyá. ³³ Pə pamna apalv nəγəlv ka wε Yuta nyəma təkotile taa na í hii iləγəv isayav nəγəlv. M̄p̄r̄ȳ apalv ıni ı koo səsəm sı: ³⁴ Ee Nasaletı Yesu, n caa-weyε tá kin? Ta wakəlvγv ke n kəma? Ma nyəma-η teu, n kə Isə yəlv nanηtv wei ı tilaa tó.

³⁵ Tənaγa Yesu kaləna-ı sı: Hei nyá, su na n se apalv ıni ı waalı.

M̄p̄r̄ȳ iləγəv pεta-ı samaa hekv taa na í yele-ı na í se. Ama ı ta lapı-ı pulv. ³⁶ M̄p̄r̄ȳ pə lapa yəlaa ke səγəntv na pá təη təma sı: Hm, təm tənε. ı yəγətəγəna aləγaa na apalvtv na torna, na í təγənvəγı-wε.

³⁷ M̄p̄r̄ȳ ı hətε yaa tətvtəna taa.

*Yesu waasa kvətəntvnaa pəγalε
(Matiyee 8:14-17; Maləki 1:29-34)*

³⁸ Yesu luna Yuta nyəma təkotile taa ilena í polo Siməη təyaya. Watv svvkaγa Siməη yəso ke səsəm, ilena pá wiina Yesu sı ı waası-ı. ³⁹ M̄p̄r̄ȳ Yesu lunη ı təó na í kaləna watv, na tə ya ı təó. Tənaγa alv kəla kvakpaa na í caləsı-wε.

⁴⁰ Ilım tv kvakpaa, ilena pa təna mpa paa wena kvətəntvnaa ke waanı waanı tó pá kəna-wε. M̄p̄r̄ȳ ı təna ı niη ke paa wei ı təó na pá hiki alaafəya. ⁴¹ Aləγaa maγamaγa ná se yəlaa pəγalε waalı na pá kooki sı: N kə Isə Pəyalv kə. Ama ı kaləna-wε, ı ta tisi sı pá yəγətı: Pə taya pulv, pa nyəma sı ı kə Mesii.

Yesu laki waasv ke Yuta tetv taa
(*Malaki 1:35-39*)

⁴² Waatv wei tev fema tō, Yesu luwa na í polo timpi yēlaa fei tō. M'p'óg'ú yēlaa samaa p'ēka-i, halēna pá tala i cōlv. Pa luγu lapa si pá tōki-i, pá taa yelev na í tēē. ⁴³ Ama Yesu cō-we si: Aai, pē weē kē si má heeli acalēē lenna ke Iso Kawulaya Laapaali Kōpaŋ. Pē taγa pulv, pē maγamaγa pē tōō kē Iso tila-m.

⁴⁴ Tēnaγa Yesu tēēwa na í laki waasv ke Yuta tetv taa pa tēkotilenaa taa.

5

Yesu kpa i kancaalaya ifalaa
(*Matiyee 4:18-22; Malaki 1:16-20*)

¹ Kuyakv nakvli yēlaa nyēkaγaa Yesu kē Iso Tōm nuw tōō, na í sēha Kenesaleti lōm nōγō. ² M'p'óg'ú i nawa kpuļēŋ naale sēha kvteŋ tōō, na tiina kpalaa lu i taa na pá polo pa puluŋ cōtvγv. ³ Uēna í kpa i taa lēŋkv taa, na kpuļvγv ŋkv ku kē Simōŋ nyēŋkv. M'p'óg'ú i sēlōma-i si í hatēlēna-i-kvγv kvteŋ ke p'ēcō. Uēna í caya kv taa na í svv i sēγēsγv taa.

⁴ Waatv wei i tēma-wēγē sēγēsγv tō i heela Simōŋ si: Tuusi na ŋ polo lumaŋ taa na í tv mē puluŋ na í puu tiina.

⁵ Simōŋ cō-i si: Taciaa, tē tēma wuv ke yem kē tev na kv fem, tē ta puu pulv. Paa na mpv n tōma si má tv tō, maa tv.

⁶ Pa tv mpv uēna pá puu tiina ke sōsōm pē tv fei, halí pa puluŋ caakaγa cōlvγv. ⁷ M'p'óg'ú pa hata pa taapalaa mpa paa wē kpuļvγv lēŋkv taa tōγō niŋ si pá kōō pá sēna-wē. Pēlē pa kōma uēna pá lēsi tiina na pá suuli kpuļēŋ mī i naale, halēna pē ŋmilisiγi-wē. ⁸ Simōŋ Piyēē nawa mpv, uēna i luŋ Yesu ke akula ke kpa kpa na í tō si: Taciaa, taa k'p'ētēna-m, ma kē isayav maγamaγa kē.

⁹ Pē taγa pulv tōō, tiina nna pa kpa mpv tō, a tōōv ka lapa í na mpa paa wēē tōγō sōγōntv ke sōsōm. ¹⁰ Halēna pē la mpv tōtōγō i taapalaa Sepetēē pēyalaa Saaki na Yohaani. Tēnaγa Yesu heela Simōŋ si: Taa nyá pēnēntē yēlaa ke n ká puu.

¹¹ Pa lēsa kpuļēŋ ke lōm taa, uēna pá yelev pē tēna tēpai na pá hu i waali.

Yesu waasa tōnvγv tōō asilima kvteŋ tv
(*Matiyee 8:1-4; Malaki 1:40-45*)

¹² Yesu ka wē icate natēli tē taa, na yvlv wei tōnvγv tōō asilima kvteŋ waasa i tēna tō i ka wē tēna. I na Yesu uēna í polo na í hēnti-i ate na í wiina-i tēk'p'ēē si: Taciaa, ye n ka tisaya n taa waasv-m?

¹³ M'p'óg'ú Yesu kusa i niŋ na í tokēna-i na í tōmī-i si: Teu ma tisaa, alaafōya í la. M'p'óg'ú i kvteŋ tēma kpa kpa. ¹⁴ Uēna Yesu kpaali-i si: Taa heeli nōγōlv. Ama tēē kpa kpa na kvtvlv na-ŋ, uēna ŋ yiyisi isu Moisi ka kēēsγv tō, na pē la yēlaa ke aseeta.

¹⁵ Paa na mpv tō, i hēte tēŋna yaav na pē puki, na samaa kotiyi i kiŋ ke sōsōm sōsōm si pa nuiki i sēγēsγv, na í waasēγi-wēγē pa kvtōmēŋ. ¹⁶ Ama mī i pukaya waatv waatv ke timpi timpi yēlaa fei tō, na i sēlōmēγi Iso.

Yesu waasa kvteŋ kvtvvlvγv tv
(*Matiyee 9:1-8; Malaki 2:1-12*)

¹⁷ Kuyakv nakvli Yesu sēγēsaya. Pē pamna Falisanaa na Iso Tōm sēγēsēlaa mpa pa luna Kalilee na Yuta pa acalēē tēna taa na Yosalem tō paa wē tēna na pa caγaa. Na Taciaa toma ka wē Yesu kiŋ na i laki na kvteŋtōnaa hikiyi

¹ Mpróyó Yesu na í falaa pa fayana tǝǝnaya pee taale natəli tǝ taa ké kuyaku kuhéesyuv kuli ku wule. Tǝnaya í falaa suv tǝǝnaya pee nyǝnka ke pǝlvuv, na pá nuǝtixi pa niŋ taa na pá salǝxi. ² Mpróyó Falisanaa napəli pa pǝǝsa-we si: Pepe tǝǝ ké í laki mpi pǝ fei lapv ke kuyaku kuhéesyuv wule tǝ?

³ Tǝnaya Yesu cǝ-we si: Ye mpv í ta kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyǝǝsi pu í na mpa paa we í cǝǝ tǝ? ⁴ Isǝna í suv Isǝ tǝyaya taa na í kpaǝ potopotonaa mpa paa su Isǝ tǝ na í tǝǝ na í ha í taapalaa tǝ. Pǝyele pǝ fei si nǝǝlv í tǝǝ-weǝ yem na pǝ ta ké kǝtǝlaa.

⁵ Mpróyó Yesu tasa-weǝ heeluvu tǝtǝ si: Yulv Pǝyaya maǝale kuyaku kuhéesyuv sǝsǝ tǝtǝ.

Nkpalǝkpekaya tv

(Matiyee 12:9-14; Malǝki 3:1-6)

⁶ Mpróyó Yesu suv Yuta nyǝma tǝkotile taa ké kuyaku kuhéesyuv kuli ku wule na í seǝseǝxi. Pǝ pamna apalv nǝǝlv í we tǝna na í nkpalaya ntǝǝǝ nyǝnka kpekaa. ⁷ Na Isǝ Tǝm seǝsǝlaa na Falisanaa cǝyaa na pá keŋna-í teu, si pa naa si í kǝ waasi yulv ke kuyaku kuhéesyuv wule yaa isǝna. Pa laki mpuǝle si pá hiki nti paa waanna-í tǝ. ⁸ Ama í cekǝna pa huwǝe, ilena í tǝ nkpalǝkpekaya tv iní si: Kuli na í sǝǝ hekv taa cǝne.

Ilena nkpalǝkpekaya tv iní í kuli na í polo í sǝǝ tǝna. ⁹ Na Yesu tǝ-we si: Ma pǝǝsǝxi-me si tá mpaav taa, kvpantv ke pǝ mǝna pá la kuyaku kuhéesyuv wule yaa isǝǝtǝ? Paa waasi yaa paa kv?

¹⁰ Tǝnaya Yesu nyǝna pa tǝna pa isǝntaa, na í tǝ apalv iní si: Tǝv, loosi nyǝ niŋ.

Mpróyó nkpalǝkpekaya tv iní í lapa mpv, ilena í niŋ hevi. ¹¹ Mpróyó páána kpa-weǝ sǝsǝm, na pá maǝasǝxi isǝna pá la Yesu tǝ.

Tillaa sǝsaa naanvwa na naale kvav

(Matiyee 10:1-4; Malǝki 3:13-19)

¹² Waatu iní í taa ké Yesu kpa puvv taa ké Isǝ sǝlǝmvuv, na í sǝlǝmi mpróyó teu na kv fem. ¹³ Pǝ kǝma pǝ fe ilena, í yaa í falaa na í lǝsi pa taa ké yǝlaa naanvwa na naale, na í ha-weǝ hǝte si tillaa. ¹⁴ Mpe iní pa hǝla ntǝ. Simǝǝ wei í cuǝsaa si Piyee tǝ, na ilé í neu Antǝli, na Saaki na Yohaani, na Filipu, na Paatelemii, ¹⁵ na Matiyee, na Tomaa, na Alǝfe pǝyalv Saaki, na Simǝǝ wei pa cuǝsaa si Seloti tǝ, ¹⁶ na Saaki pǝyalv Yutaasi, na Yutaasi Isǝkaleev wei í lapa Yesu ke kǝlǝmǝtǝ tǝ.

Yesu seǝsǝxi samaa na í waaki kvǝntvnaa

(Matiyee 4:23-25)

¹⁷ Yesu na í falaa pa tiikayana puvv tǝǝ, ilena í sǝǝ timpí taa puvv fei ípilisav na pá walaa tǝ. Tǝna inǝxi í falaa pǝǝle na Yuta tǝna samaa na Yosalem nyǝma na Tiii na Sitǝǝ lvm nǝǝ nyǝma pa tǝna paa timsaa. ¹⁸ Paa kǝmaǝ si pa nukí í seǝsǝyuv, na í waasi-weǝ pa kvǝtmǝǝ tǝtǝ. Na í waasa mpa pǝle alǝyaa tukaya wahala tǝ tǝtǝ. ¹⁹ Samaa iní í tǝna í lukaya ké si í tokiyina-í. Pǝ tǝyǝ pulv, toma naali a ka we í kin na pá nukí a tan, na a waasǝxi pa tǝnaya pa kvǝtmǝǝ.

Kvpantv na isǝǝtǝ

(Matiyee 5:1-12)

²⁰ Mpróyó Yesu kusa ise na í nyǝni í falaa na í tǝ si: Mpa me í ké kvnyǝntvnaa tǝ, í nu lelen ké.

Mə tənna Iso Kawulaya.

²¹ Mə mpa nyəχəsi wəna kayana tə,
í nu leleŋ ké.

Mu tənna í haya teu.

Mə mpa í wiiki kayana tə,
í nu leleŋ ké.

Í ká te na í wonj teu.

²² Paa yəlaa taa huuna-me, yaa pa təχəna-me, yaa pa tuu-me, yaa pa ku mə nyəwəŋ ke Yulu Pəyaya má ma təw, í nu leleŋ ké. ²³ Waatu unu mə laŋa í hɛɛ səsəm na í paa teu. Pə taya pulu, mə kasəyaya ká təw səsəm ke isəttaa ké. Mpu unu pə maχamaχa ke pa caanaa ka lapa Iso kuyəχətətə teləsəlaa.

²⁴ Toŋtənaa mə mə təm we waiyo ké,
í təma mə leleŋ təχəw tə se.

²⁵ Hayałaa mə mə təm ná we waiyo ké mpu unəχi.

Í ká ná nyəχəsi ke teu tə se.

Mpa mə mə wonjiyi kayana tə,

mə təm we waiyo ké mpuχúy.

Í təŋ í caχa ləyaya na isəlwəm pə taa ké.

²⁶ Yəlaa tənna í kəma na pá saŋ-me, mə təm ká la waiyo ké. Mpu unu pə maχamaχa ke mpe pa caanaa ka lapa Iso kuyəχətətə teləsəlaa pəpəwənaa.

Səli nyá kolontu

(Matiyee 5:38-48; 7:12)

²⁷ Mpuχúy Yesu təma si: Ma heeliyi mpa mə í nukı ma təm tə si: Í səli mə kolontunaa, na í lá mpa paa caa-me təχəw kəpantəw. ²⁸ Í kooli kəpantəw ke mpa pa kooliyi-meχe mpu si tə. Í sələməna mə isayałataa ke Iso. ²⁹ Wei í mpa nyá ləkpaχasaya, keesi-ı leŋka. Nəχəw í ləeka nyá kraı, cele-ı nyá cara tətə. ³⁰ Wei í sələma-ŋ, taa pəmi-ı, wei í ləeka nyá kəwənam, taa pəəsi-ı pə təm. ³¹ Mpi mə caa si yəlaa í la-me tə, mu la pələχe-wı tətə.

³² Ye mpa pa sələyi-me tə pa tike ké mə sələyi, ıle pepeχe í tɛɛwa tətə? Asaya maχamaχa ná sələyi mpa pa səla-we tə pa tike tətəχə. ³³ Ye mpa pa laki-meχe kəpantəw tə pa tike ke í ká təŋəχı na í laki, ıle pepeχele í tɛɛwa? Mpuχúy asaya maχamaχa ná laki tətə mɛɛ. ³⁴ Ye mpa í tɛɛləyi si paa te na pá feli-me təχə ı təŋəχı na í kəntəχı, ıle pepeχele mə tɛɛwa? Asaya maχamaχa ná tɛɛləyi si paa te na pá feli pele təχəw pa kəntəχı pa təma mɛɛ. ³⁵ Aai, í sələyi mə kolontunaa na í laki-weχe kəpantəw. Í kəntəχı, í taa teləsi feləχəw təm ke ləw. Pu ye le na mə kasəyaya təw səsəm, na í ká pəsi isəttaa Iso Səwə pəyalaa. Paa fəfəinaa na asaya, ılé ı laki kəpantəw ké. ³⁶ Í laki təmaya kəpantəw ke teu ısu mə Caa laki-meχe kəpantəw tə.

Təma footuχu fəi teu

(Matiyee 7:1-5)

³⁷ Í taa footi ləlaa, pə taa kəw na Iso footi-me. Í taa tu ləlaa ke tasəkəle, pə taa kəw na Iso tu-meχe tasəkəle. Í hólí təmaya suulu ke timpi í pəntəχəna təma tə, na Iso ká hólí-meχe suulu. ³⁸ Í haaki na Iso ká haaki-me. Pə taya pulu, Iso ká mayasi ké na pə su na pə watı na í ciyi na í nyəki na í pəli-me. Mayasəlaya ŋka mə mayasəχəna ləlaa tə, ŋkeχe Iso ná kəŋ na í mayasəna-me tətə.

³⁹ Mpuχúy Yesu tasa-weχe ləntı si: Ntəŋ í nyəmə teu si yəlwəm kaa pəsi na í hə ı ləw, təfəw pa naale paa hoti puχúy taa ké. ⁴⁰ Təmlə kpeleməw ta kəli ı hullu. Ama kpeleməw í kəma na í nyı təkəpəskəpəsi, í na ı hullu pa pəsa kuləm ké.

41 Isənaɣa pə lapa na ń naaki nyuliim wei ı we nyá tɔɣəntəle isəpəle taa tɔ, na ń kaa na kprátóyú ŋku kɔ we nyá maɣamaɣa nyá nyəntə taa tɔ? 42 Isənaɣale nyá pəsəxi na ń tɔ si: Apan nyá səŋ təkpi na má ləsi nyá isəle taa nyuliim, na kprátóyú we nyá nyəntə taa? Cəsəlv nyá, ləsi kprátóyú ŋku kɔ we nyá maɣamaɣa nyá isəpəle taa tɔ, ilena pəcɔ ń ná teu təcəicəi na ń ləsi nyá tɔɣəntəle isəle taa nyuliim inu.

Pa nyəŋ tɔyɔ na kɔ pile ké
(Matiyee 7:16-20; 12:33-35)

43 Tɔyɔ kɔpankɔ u lɔləxi krai pile se, pəcɔ krai tɔyɔ naa lɔləxi pile kɔpantə tɔtɔ. 44 Pa nyəŋna paa tɔyɔ ŋku na kɔ pile cɔləɣɔ. Yɔlv kaa kooli tɔyɔ ŋku pa yaa si fiki tɔ kɔ pee ke səsɔv tɔə se, pəcɔ paa kooliyi tɔyɔ ŋku pa yaa si ləsəŋ tɔ kɔ pee ke kələŋ tɔə tɔtɔ. 45 Yɔlvpan kɔpantv lukəna tuu ı lotu taa kɔpantv kinj ké. Iləna isayav inu ı isayavv luna tuu ı lotu taa isayavv kinj. Pə taya pɔlv, isəna yɔlv lotu taa tɔəwa tɔ ŋpɔyú ı yɔɣətaya hóləxi.

Layav na kɔmələŋ pa kutuluŋ ŋmav
(Matiyee 7:24-27)

46 Mpróyú Yesu təma si: ı yaa-m Tacaa Tacaa suwe na u təŋəxi ma kɔyɔɣətɔtɔ? 47 Maa hólí-məxe yɔlv í kəma ma kinj na í nu ma təm na í təŋ-ti pɔntv we isəna tɔ. 48 ı nəɣəsəna ké isu yɔlv caakvɔv kutuluyv ŋmav na í huli na í tala atə kɔkramvɔv na pəcɔ í su kite təɣɔ. Pəɣɔ kəma na ká su iləna lvm wati, haləna pə hola ma-kv. Paa na mpv pə ta ciɣiti-kvɔv kɔ ŋmatv teu tɔə. 49 Ama wei ı nukı ma təm na u təŋəxi-ti tɔ, ilé ı we ké isu wei ı ŋma kutuluyv ke atəxe yem tɔ, kite kɔpantə fəi. Lvm hola mapa-kv, iləna kɔ ti kprakpaa na kɔ la asaala səsɔ ke yem.

7

Yesu waasa Lom yoolu yom
(Matiyee 8:5-13)

1 Yesu kəma na í te yəlaa ke faaci lapv, iləna í məli Kapənahum. 2 Lom yoolu səsɔ nəɣəlv ka wəna yom na ı luyv svv-ı səsəm. Yom inəxi pə wukaya na í caaki səm. 3 ı nu Yesu tan, iləna í tili Yuta nyvɣv nyəma napəli si pá wiina-ı na í kəɔ í waası ı yom inu. 4 Pələ pa tala Yesu kinj, iləna pá wiina-ı təkpre si: Apəlv inu ı nəɣəsəna ń waası-ı. 5 Pə taya pɔlv, ı səla ta piitim ke səsəm, halı ı ŋma-tvɔv təkotile.

6 Tənaɣa Yesu təŋa-we. ı kəma í kprətəna təyaya, ilə yoolu inu ı tila ı taapalaa nté si: Tacaa, taa kɔ nyá təxi yem, ma ta tala si ń svv ma təyaya. 7 Halı mpv inəxi maa hvvwa si ma ta tala má kəɔ ma maɣamaɣa ke nyá kinj. Pə tɔə ilə, yɔyɔti kɔyɔɣətv ke təm kvlvm na ma yom hiki alaafəya. 8 Pə taya pɔlv, ma isəntə ma see ma səsaa ké. Pəcɔ ma wəna ma səkrəma na pələ pa lakı ma luyv nyəntv. Na má heela pa taa wei si í polo cəne, ı puki ké. Na má heela wei si í kəɔ, ilé ı kəɔ tɔtɔ. Pəcɔ ye ma heela ma yom si í la pəne, ı lakı ké.

9 Yesu nu mpv, iləna í sa yoolu səsɔ inu, na í pəsəna samaa wei ı təŋaya-ti tɔ ı tɔə na í tɔ si: Pəpətv fəi lelenj, paa lsevəli taa maɣamaɣa ma ta nata yɔlv na í təma ı taa na lsv ké isəntə.

10 Yoolu inu ı tillaa kəma na pá məli təyaya, ilə pa maɣana yom inəɣələ na ı alaafəya təmammam.

Yesu fesa əlv leelu pəyalv

11 Pələ pə waalı Yesu pola icatə nte pa yaa si Nayin tɔ tə taa ké kprakpaa, na ı falaa na samaa payalə ke ı waalı. 12 Yesu kəma isu ı svvı icatə, ilə əlv leelu

nəχəlv ı pəyaya səpaɣale na pá pukina-keɣe pim, na ıcate nyəma samaa təŋ leelu ını ı waalı. Nke ını ka tike ke leelu ını ı ka lɔlaa. ¹³ Taca na-ı, ılena ı təm lapı-ı pətətəle, na í təmı-ı sı: Taa wii.

¹⁴ Ḿpóyó Yesu polaa na í təkı sətu kpatəle, ılena səχəllaa náa səŋ, na Yesu tə sı: Ifepu nyá ma caa sı ń kvlı.

¹⁵ Tənaɣa sətu ını ı kulaa na í suv yəɣtaɣa, na Yesu cele-ı ı too. ¹⁶ Ḿpóyó səχəntu kra pa təna na pá saŋ İso na pá təŋ sı: İso kvyəɣəttu teləsulu səso lu ta heku taa. Na pá tasa tətə sı: Pwwe, İso kəma sı ı teŋ ı yəlaa.

¹⁷ Ḿpóyó mpi Yesu lapa mpv tə pə təm ya Yuta tetu təna, na pə cəlv tetvnaa təna taa.

*Lvm səlv Yohaani tila Yesu kiŋ sı ı naa
(Matiyee 11:2-19)*

¹⁸ Ḿpóyó Yohaani ifalaa heela-ı təm ntı tə təna. ılena í yaa pa taa naale, ¹⁹ na í tili-weɣe Yesu kiŋ sı pá pəəsi-ı sı ınəχəle wei ı təm paa təma sı ı ká kəo tə, yaa nəχəlv wee ı kəŋ, tə taŋ ıle? ²⁰ Pele pa tala Yesu cəlv, ılena pá tə sı: İso Lvm səlv Yohaani kvsəna-tv sı tə pəəsi-ŋ sı: Nyayale wei ı təm paa təma sı ı ká kəo tə, yaa nəχəlv wee ı kəŋ, tə taŋ ıle?

²¹ Pə pamna waatu ını ı taa Yesu waasaya yəlaa paɣale ke pa kvətəməŋ, na í laki na acamaa hikiyi alaafəya, na í looki aləɣaa, na í kuliyi yəlvmaa paɣale ıse. ²² ılena í tə-we sı: İ polo na í heeli Yohaani ke mpi í nawa na ntı í nuwa tə sı: Yəlvmaa naaki, kaakalası təŋ, tənuyv təo asilima kvətəŋ nyəma naaki nyuyv, na ntamaa ná nukı, na sətaa ná feŋ. Pəcə konyəntvnaa ná təŋa Laapaalı Kvpəŋ ke nuv. ²³ Wei ı naani kaa lu ma təo tə, pəntv nu leleŋ ké.

²⁴ Yohaani tillaa mpe pele pa kəma na pá kpe, ılena Yesu suv samaa ke Yohaani ını ı təm ke pəəsuyv sı: Pepeye í ka pola wulaya tetv taa ké nav ye? Heelim makı na pə ciyitiyi səsəncəŋa ŋka tə? ²⁵ İle pepe nav ke ı polaa? Yaa yəlv wei ı suu kacəka wontu tə? Təv, mpa pele pa suuki kacəka wontu na pá we leleŋ taa tə, awulaa téesı taa ké pele pa wee. ²⁶ İle pepe maɣamaya ke ı ka tu pola nav? Yaa İso kvyəɣəttu teləsulu nəχəlv? Tampam, İso kvyəɣəttu teləsulu ké, halı ma heeliyi-me sı ı tu kəla mpv. ²⁷ İ təm ke pa tu ŋmaawa İso Təm taa sı:

Nyənı ma tillu ntə,
ma teləsəχı nyá nəχə təo sı
í taɣanı nyá mpaav na ń kəŋ.

²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, tuu tə pa ta lələta nəχəlv na pəntv tée Yohaani fa. İle paa na mpv tə, ye mpa pa tisaa na İso təχə pa təo ké kawulaya, pa taa səkpəlu maɣamaya tée-ı.

²⁹ Pa təna mpa pa nu təm ntı tə pa ha İso ké tampana, halı pə kpeŋna lampuu mvləaa maɣamaya. Pə taɣa pəlv, paa təma tısuɣu sı Yohaani í sə-weɣe İso lvm. ³⁰ Ama Falısanaa na İso Təm seɣesəlaa ná kisa təmle nte İso ka hvvwa sı ı ká la-we tə, pa ta tısi sı Yohaani í sə-weɣe İso lvm.

³¹ Ḿpóyó Yesu tasaa sı: Pepeyele má kéesəna kufalaŋ yəlaa pane? İsu pepe cav kele pa nəχəsənaa tə? ³² Pa nəχəsəna ké isu piya cakuyv kataya taa na sı təŋ təma sı: Anı tə hula həsı í ta paa. Pəcə tə wii ləyaya wula, í tá wii. ³³ Pə taɣa pəlv, lvm səlv Yohaani kəma tə, ı təkı təχənaɣa, pəcə ı nyəəki səlvım. ılena mu təŋ sı ıləχəhilu ke-ı ké. ³⁴ Yəlv Pəyaya má, ma məlaa na má kəo na má təkı na má nyəəki, ılena í taɣanəχı maɣa yəɣəttuyv tətə sı ma ké hilitu na səlvnyəəlv. Aaiyee sı lampuu mvləaa na asayaa pa ceu ké. ³⁵ Ama İso ləmayasəe tewaya, halı pə naaki ńpóyó mpa pa təŋəyi-ye tə pa kiŋ.

Yesu sɔv Simɔŋ tɔyaya taa

³⁶ Kuyaku nakɔli Falisa nɔyɔlv ɪ yaa Yesu kɛ tɔyɔv. ɪlena Yesu sɔv ɪ tɛ na ɪ caya na ɪ tɔŋna tɔyɔv. ³⁷ Apalaa tɛna alv nɔyɔlv ɪ ka we ɪcate ɪntɛ tɔ taa. Mprɔyɔ alv ɪnu ɪ nuwa sɪ Yesu caya tɔyɔv kɛ Falisa tɔyaya taa, ɪlena ɪ kɔna tulaalv kɔpɔŋ nɔyɔlv na akpalɔpiya. ³⁸ Na ɪ luŋ Yesu nɔɔhɛ tɛɛ na ɪ waali tɔɔ na ɪ wiiki. Mprɔyɔ ɪ taana Yesu nɔɔhɛ kɛ ɪsɔlvɔm, ɪlena ɪ husɪ-yɛ na ɪ nyɔɔsi, na ɪ wayalɪ-yɛ na ɪ sayalɪ-yɛɛ tulaalv. ³⁹ Falisa wei ɪnu ɪ yaa-ɪ tɔyɔv kɛ mpv tɔ ɪ na mpv. ɪlena ɪ mɔli ɪ taa sɪ: Ye apalv ɪnɛ ɪ ka kɛ ɪsɔ kuyɔyɔtɔv tɛlɔsɔlv ɪ ka nyɔmá alv wei ɪnu ɪ tokiyina-ɪ ɪsɔntɔ tɔ ɪ cakɔle na ɪ yaasi we ɪsɔna tɔ. ɪ ka nyɔma-ɪ sɪ ɪ fɛɪ teu. ⁴⁰ Mprɔyɔlɛ Yesu tɔma-ɪ sɪ: Simɔŋ maɔ heeli-ŋ tɔm natɔli. Tɛnayalɛ Simɔŋ cɔwa sɪ: Tacaɔ yɔyɔti.

⁴¹ ɪlena ɪ tɔ sɪ: Liyitee kɔntɔlv nɔyɔlv ɪ ka wenna kɔma nyɔma kɛ naalɛ, ɪlv fɛlɔyɪ-ɪ liyitee nyɔyɔtɔv nasɔle nuɔɔwa (500), na ɪlv kɛ nyɔyɔtɔv nule na naanɔwa. ⁴² Pa ta hiki sɪ pá fɛɪ-ɪ, ɪlena ɪ cɛ pa naalɛ ɪnu. Tɔv, pa taa awe lanjɛ ká kɔlɔna-ɪ hɛɛnɔv?

⁴³ Tɛnaya Simɔŋ cɔwa sɪ: Ma huv sɪ, wei ɪ nyɔntɛ kɔla tɔɔv tɔ. Yesu sɪ: Ama n huv teu.

⁴⁴ ɪlena ɪ pɔsɛna alv tɔɔ na ɪ tɔ Simɔŋ sɪ: Simɔŋ n ná alv ɪnɛ? Ma sɔv nyá tɔyaya taa tɔ, n ta ha-m lɔm sɪ má kɔ ma nɔɔhɛ. Ama ɪlɛ ɪ taana-yɛɛ ɪsɔlvɔm, na ɪ husɪ-yɛ na ɪ nyɔɔsi. ⁴⁵ Ma tala nyá tɛ tɔ, n ta wayalɪ-m. Ama tuu ɪsu ma sɔv tɔ, ɪlɛ ɪ ta hɛɛsi ma nɔɔhɛ wayalɔyɔv. ⁴⁶ N ta pɔli ma nyɔyɔv taa kɛ nim. Ama tulaalv kɔpampɔŋ kɛ ɪlɛ ɪ pɔla, halɪ ma nɔɔhɛ tɔɔ. ⁴⁷ Pɔ tɔɔ kɛ ma heeliyɪ-ŋ sɪ, ɪ sɔɔlvɔv mprɔyɔ sɔsɔm tɔ pɔ húlɔyɪ kɛ sɪ paa ɪ ɪsɔyɔtɔv na tɔ tɔɔv kɛ mpv tɔ pa husa-tɪ. Pɔ tɔɔ ɪnɔyɪ wei ɪ wɛna ɪsɔyɔtɔv kɛ pɔcɔ na pá husa-tɪ tɔ, pɔntɔ sɔɔlɔyɪ maɔyana kɛ.

⁴⁸ Tɛnaya ɪ heela alv ɪnu sɪ: Nyá ɪsɔyɔtɔv husaa.

⁴⁹ Mprɔyɔ ɪ na mpa pa caya tɔyɔv tɔ pɛlɛ pa sɔv pa taa kɛ yɔyɔtɔyɔv sɪ: Awɛyɛlɛ ɪnɛ ɪnu na halɪ ɪnu ɪ taka ɪ husɔyɪ ɪsɔyɔtɔv? ⁵⁰ Ama Yesu ná heela alv ɪnu sɪ: N tɛma nyá taa na ɪsɔ tɔyɔ ɪ yapa nyá nyɔyɔv. Tɛɛna lanjhɔlvɔmɛ.

8*Alaa mpa pa sɔŋayana Yesu tɔ*

¹ Pɔ waali kɛ Yesu sɔv cɔɔv kɛ acalɛɛ sɔsɔɔna na sɔkpena na ɪ laki waasɔ, na ɪ kpaalɔyɪ ɪsɔ Kawulaya Laapaali Kɔpɔŋ. Na ɪ ifalaa naanɔwa na naalɛ, ² na alaa mpa pa alɔyaa ɪ loowa, na ɪ waasa mpa pɛlɛyɛ pa kutɔmɔŋ tɔ. ɪsu Mali wei pa yaakaya Makɔtala tɔ na paa loo-ɪ alɔyaa naatosompɔyɔlaya tɔ, ³ na Helɔti pɔyalv Cusa alv Saani, na Susaani, na lelɛ kɛ payalɛ mpa pa sɔŋayana Yesu na ɪ ifalaa na pa wɛnɔv tɔ.

Mɔtutuuna tɔm

(*Matiyɛ 13:1-9; Malɔki 4:1-9*)

⁴ Yɔlɛaa samaa lukayana acalɛɛ acalɛɛ na pá kɔŋ ɪ kin, ɪlena ɪ sɛɛ-wɛyɛ ɪsɔ sɪ:

⁵ Tuulu pɔlɔna tuutu. ɪ tuukaya ɪ mɔtutuuna, ɪlena ɪenna hoti mpaɔv nɔyɔ nɔyɔ. Na pá fɛlɔyɪ-yɛɛ nɔɔhɛɛ, na sumasɪ tii na sɪ tɔɔsi-yɛ. ⁶ Mprɔyɔ ɪenna hota kɔwɔw tɔɔ, ɪlena ɪ nyɔ na a tayanɪ wɔlvɔyɔ kɛ nikaya fɛɪ tɔ pɔ tɔɔ. ⁷ ɪenna náá hoti sɔwa taa na a na sɔwa pá kɔpɛntɪ nyɔv, ɪlena sɔwa náá kv-yɛ. ⁸ ɪenna náá hoti tɛtɔ mɔsɔŋ nyɔntɔv taa, na a nyɔ na a lɔli teu pɔ tu fɛɪ. ɪ tɛma mprɔyɔ yɔyɔtɔyɔv, ɪlena ɪ cuyusina nɔyɔ sɔsaya sɪ: Ye wei ɪ kɛ tɔm nulv pɔntɔ ɪ nu.

Mpi pɔ tɔɔ Yesu sɛyɛsɔna atuwa tɔ

(*Matiyɛ 13:10-17; Malɔki 4:10-12*)

⁹ Μπόγύ ι ifalaa pɔɔsa-ι ισɔ sɛɛv mpi pə hɔwɛɛ. ¹⁰ ɪlɛna Yesu cɔ si: Pə ha-mɛɣɛ si ι nyi Isɔ Kawulaya tɔm kɔŋmɛsətu. Ama pə kaasa lɛlaa tɔ, isɔnaa kɛ paa sɛɛ-wɛ si:

Paa pa nyənəɣi isəntɔ, pá taa ná.

Paa pa nukɪ, pá taa cɛkəna pə hɔwɛɛ.

Yesu kilisiɣi mətutuuna tɔm hɔwɛɛ

(Matiyee 13:18-23; Maləki 4:13-20)

¹¹ Maa kilisi-mɛɣɛ ιsɔ sɛɛv mpi pə hɔwɛɛ. Isɔ Tɔm ntɛ mətutuuna anɪ. ¹² Wena wena a hota mpaav nɔɣɔ nɔɣɔ tɔ, aɛ a wenna isu mpa pa nukɪ Isɔ Tɔm na ɪlɔɣɔv tɔŋ na í ləsi-təɣi kpaɣpaa kɛ pa lotu taa, si pá taa kɔɔ na pá mu-ti na Isɔ ya pa nyɔɔŋ. ¹³ Nna aɛ a hota kɔwaw tɔɔ tɔ, aɛ a wenna isu mpa pa nukɪ-ti na pá mu-ti na laŋhulɔmlɛ, ɪɛ tɔ ta caya pa taa. Pa muɣi kɛ na pə la wɛɛ naalɛ, maɣasɔɣu kɔŋ kv kɔɔ, ɪlɛna pá lu Isɔ sɛɛv kɛ kpaɣpaa. ¹⁴ Wena a hota sɔwa taa tɔ, aɛ a wenna isu mpa pa tɛŋ tɔ nuu, ɪlɛna aɛ cəne nɔɣəsɛɛ na pə wɛnav na pə kɔnyuləŋ pə tɔm kɔɔ na pə kv-təɣi pa taa, na pá kɔpisi pee kɔpana lulɣu tɔ. ¹⁵ Wena aɛ a hota tɛtu muɔvəŋ nyəntv taa tɔ, aɛ a wenna isu mpa pa nu Isɔ Tɔm na pá mu-ti na lotu kɔlɔmtu na hɔwɛɛ nna a tewa tɔ, na pá tɔka-ti təkpaŋkpaŋkpa, na pá luləɣi pee kɔpana kɛ teu tɔ.

Fətəla muɔvɣu

(Maləki 4:21-25)

¹⁶ Awe muɔvəŋi fətəla na í pamɪ-ι pulɔvɔ tɛɛ, yaa í susɪ-ι kato tɛɛ ye? Tesika tɔɔ kɛ paa pusi-ι si pə ná mpa pa suvki tɔyaya taa tɔ. ¹⁷ Kɔŋmɛləm napəli pə fɛi si pə kaa kuli pə tɔɔ. Pəcɔ mukaya tɛɛ pulɔvɔ fɛi mpi pa kaa ləsi na paa awe na tɔ.

¹⁸ ɪ la laakali na isəna í nukɪ tɔ. Pə taya pulɔ, wei ι wɛna tɔɣɔ paa ha, na pá lɛkɪ wei ι fɛina tɔɣɔ pəciimaya wei ι huɔ si ι ti tɔ.

Yesu too na ι newaa

(Matiyee 12:46-50; Maləki 3:31-35)

¹⁹ Μπόγύ Yesu too na ι newaa pa kɔma ι kin. Ama samaa tɔɔ pa ta pəsi pá tala ι kin. ²⁰ Μπόγύ nɔɣɔlv heela-ι si: Nyá too na nyá newaa pa wɛ awali na pá caa pa na-ŋ.

²¹ Μπόγύ Yesu cɔ-wɛ si: Ma too na ma newaa ntɛ mpa pa nukɪ Isɔ Tɔm na pá tɔŋəɣi-ti tɔ.

Yesu lapa na kacuculaya hɛɛ

(Matiyee 8:23-27; Maləki 4:35-41)

²² Μπόγύ kɔyaku nakvli Yesu na ι ifalaa pa kpa kɔvɔlvɔ taa, ɪlɛna í tɔ-wɛ si ι na-wɛ pá tɛsi lɔm.

Μπόγύ Yesu na ι ifalaa pa tɛɛwa. ²³ Pa tɔŋna pote kɛ lɔm tɔɔ kɛ mpv, ɪlɛna Yesu too. Tənaɣa heelimuɣu hɔka lɔm tɔɔ təna, na lɔm faləɣi kɔvɔlvɔ taa haləna kv caa suɣu, na lɔm caa pə tɔɣɔ-wɛ. ²⁴ Tənaɣa pa pola Yesu kin na pá feesi-ι si: Taca, Taca, tə lepaya.

Yesu fema, ɪlɛna í kaləna heelim na lɔm hola na pə təna pə hɛɛ təli.

²⁵ Μπόγύ ι pɔɔsa-wɛ si: Mə taa tɛmnav kɛ Isɔ kɛɛ le ɪɛ?

Tənaɣa sɔɣəntv na piti kpa Yesu ifalaa, na pá tɔŋ təma si: Aweyɛɛ ɪnɛ ɪni na halɪ í yɔɣtəɣəna heelim na lɔm na pə nukəna-ι?

ɪlɔɣəhɪlu na afanaa pa tɔm

(Matiyee 8:28-34; Maləki 5:1-20)

²⁶ M̄p̄r̄ȳḡȳ pa tap̄ana pa k̄p̄ul̄v̄ȳv̄ ke Selasini nȳoma tet̄v̄ nti t̄a we k̄utēsv̄ȳv̄ t̄a na t̄e nȳan̄ax̄i Kalilee t̄a. ²⁷ Yesu tii tet̄v̄ t̄a, ilena icate nt̄e t̄a ȳul̄v̄ n̄ȳol̄v̄ wei i hii al̄ȳaa t̄o i k̄ōo i kin̄. Hatoo t̄o ȳul̄v̄ in̄i i ta nȳi wont̄uȳv̄ ke i t̄a. P̄c̄ō i tacayale nt̄e p̄alaan̄ taa, i ta nȳi t̄aȳaya. ²⁸ I na Yesu, ilena i ma kapuka na i hoti i n̄ōh̄ee t̄ee na i k̄ooki si: Is̄ot̄aa Is̄o S̄os̄o P̄ȳal̄v̄ Yesu, ma na-ŋ suwe? Hai, la suulu taa tv-m wahala.

²⁹ P̄a t̄aya p̄ul̄v̄, Yesu ka heela il̄ȳov̄v̄ si i se i waali t̄aȳo i ȳoḡota mp̄v̄. P̄a kees̄ax̄i na p̄e kul̄ȳan̄a-i t̄a, pa h̄ok̄ax̄i-i alukpala na i cek̄i, na il̄ȳov̄v̄ sv̄sv̄ȳv̄-i nȳut̄v̄. ³⁰ M̄p̄r̄ȳḡȳ Yesu p̄ōosa il̄ȳoh̄il̄u si: Pa yaa-ŋ suwe? Ilena i c̄o si: Pa yaa-m si K̄v̄p̄in̄.

P̄a t̄aya p̄ul̄v̄, al̄ȳaa payale ka wena i waali. ³¹ Na al̄ȳaa mp̄e pa wiikayana Yesu si i taa t̄o-we si p̄a m̄eli pa h̄ōov̄ t̄ee.

³² Afanaa kal̄ek̄v̄ s̄os̄ōov̄ nak̄v̄li ku we t̄an̄aya p̄ōon̄ taa na ku tuliyi. M̄p̄r̄ȳḡȳ al̄ȳaa mp̄e pa wiina Yesu si i yeke na mp̄e p̄a sv̄v̄ afanaa mp̄e pa taa, ilena Yesu tisi. ³³ T̄an̄aya al̄ȳaa mp̄e pa yela apal̄v̄ in̄i na p̄a sv̄v̄ afanaa taa. Ilena afanaa tv cas̄ole ke yem na p̄a tii kalakala na p̄a tv l̄vm̄ na p̄a si.

³⁴ Afanaa tiikilaa n̄a mp̄v̄, ilena pele p̄a lo k̄pakp̄aa na p̄a polo p̄a heeli t̄am̄ nti, na t̄am̄ yek̄i k̄pakp̄aa ke acal̄ee taa na cacak̄eŋ t̄ee. ³⁵ M̄p̄r̄ȳḡȳ ȳelaa kulaa si mp̄e pa puki na p̄a n̄a mpi p̄a lapa t̄o. Pa pola Yesu kin̄, ilena p̄a mayana apal̄v̄ wei in̄i i al̄ȳaa pa loowa t̄o, na p̄e cep̄a i t̄a, na i c̄aya Yesu n̄ōh̄ee t̄ee na i suu wont̄u. Ilena s̄ȳant̄v̄ k̄pa-we. ³⁶ M̄pa pa n̄a t̄am̄ nti na pa is̄ep̄ale t̄o, pa keesa-weye is̄ena p̄a lapa na apal̄v̄ in̄i i hiki alaaf̄aya t̄o. ³⁷ M̄p̄r̄ȳḡȳ p̄a lapa Selasini tet̄v̄ nȳoma ke s̄ȳant̄v̄ ke s̄os̄om̄, ilena p̄a t̄o Yesu si i la suulu na i t̄ee. Ilena Yesu k̄pa k̄p̄ul̄v̄ȳv̄ si i t̄eeki. ³⁸ M̄p̄r̄ȳḡȳ apal̄v̄ wei in̄i i al̄ȳaa pa loo mp̄v̄ t̄o, i s̄el̄ama Yesu si i yeke na in̄i i t̄eŋi-i. Ilena Yesu n̄aa kisi na i t̄om̄-i si: ³⁹ M̄eli nȳa t̄aȳaya taa na ŋ heeli p̄e t̄ana mpi Is̄o lapa-ŋ t̄o.

M̄p̄r̄ȳḡȳ apal̄v̄ in̄i i t̄eeva na i heeli icate t̄ana taa k̄e p̄e t̄ana mpi Yesu lapa-i t̄o.

*Yailu p̄eel̄ na al̄v̄ t̄aȳoll̄v̄
(Matiyee 9:18-26; Mal̄aki 5:21-43)*

⁴⁰ Yesu m̄ela Kalilee taa, ilena samaa lan̄a h̄ee teu. P̄a t̄aya p̄ul̄v̄, pa t̄ana p̄aa tan̄a-i teu k̄e. ⁴¹ M̄p̄r̄ȳḡȳ apal̄v̄ n̄ȳol̄v̄ wei pa yaa si Yailu na i k̄e pa t̄akotile nȳov̄v̄ tv t̄o i k̄oma na i hoti Yesu n̄ōh̄ee t̄ee, na i wiina-i si i polo in̄i i t̄e. ⁴² P̄a t̄aya p̄ul̄v̄, i ka wena p̄eel̄ na i caaki s̄ep̄v̄. P̄c̄ō i tike ke i ka wena, na i pus̄i we naan̄v̄wa na naale.

Yesu kulaa si i puki t̄o na samaa nȳakaa k̄e teu. ⁴³ Al̄v̄ n̄ȳol̄v̄ n̄aa we t̄ana wei hatoo pus̄i naan̄v̄wa na naale taa i t̄eŋna t̄aȳol̄v̄ȳv̄ na p̄e we-i ton̄ t̄o. Al̄v̄ in̄i i liȳitee t̄ana tem̄na fet̄aa. P̄c̄ō n̄ȳol̄v̄ ta p̄asi na i waasi-i. ⁴⁴ M̄p̄r̄ȳḡȳ i k̄p̄et̄ana Yesu na i waali t̄a, na i tokina i cap̄a nt̄omp̄ile. Ilena p̄e tem̄-i k̄pakp̄aa in̄i. ⁴⁵ Nt̄ena Yesu p̄ōosi si: Awe tokina-m ye? Mp̄v̄ȳv̄le ȳelaa t̄ana k̄p̄eesaa. Ilena Piyye n̄ȳo t̄ekp̄av̄ si: Tacaa, ke ȳelaa timsina-ŋ na p̄a nȳak̄ax̄i-ŋ?

⁴⁶ Ama Yesu c̄owa si: Aai, n̄ȳol̄v̄ tokina-m k̄e. Ma nu ma toma len̄na luwa.

⁴⁷ Al̄v̄ k̄oma na i nȳi si p̄e nȳom̄a i t̄a, ilena i kul̄i na i polo i hoti Yesu n̄ōh̄ee t̄ee na i seliyi. Na i ȳoḡoti samaa t̄ana is̄ent̄aa k̄e mpi p̄e t̄a i tokina-i, na is̄ena p̄e tu waasa-i k̄pakp̄aa t̄e. ⁴⁸ Mp̄v̄ȳv̄le Yesu t̄oma-i si: N t̄ema Is̄o na nȳa taa t̄aȳo p̄e waasa-ŋ ma pu, t̄ena lan̄hul̄ml̄e.

⁴⁹ Yesu tan̄a ȳoḡot̄v̄ȳv̄ ke mp̄v̄, ilena Yuta nȳoma t̄akotile nȳov̄v̄ tv in̄i i t̄aȳaya tv n̄ȳol̄v̄ k̄ōo na i heeli-i si: Taa tv Tacaa ke konȳon̄ ke yem, nȳa p̄eel̄ fei.

50 Tənaγale Yesu nəγə təkpaν sι: Taa nyá, nyaa te Iso na nyá taa te, ι ká hiki alaafəya.

51 Yesu we pa kəma pá tala təyaya tə Yesu ta tisi sι samaa í təηι-ι na pá sυν. Ama Piyee na Yohaani na Saaki na pəyaya caa na ka too pa tike pa sυna.

52 Pa təna paa kpa pa laηa ké na pá wiiki səsəm. Ama Yesu heela-we sι: I taa wii, ka too kutoo ké, ka ta sι se.

53 Yəlaa nyəmə sι yυlv tema tεεν təkpaτaa, ilena pá woηji-ι. 54 Ama Yesu təkpa pəyaya niη taa na í yəγətəna nəγə səsaya sι: Pəyaya nyá, kυli.

55 Tənaγa ka məlaa na ká kυli kpaκpaα. Ilena Yesu sι pá ha-keγe təγənaγa.

56 Ilena piti kpa pεeəv inι ι nyəma. Ḿpúγə Yesu heela-we sι pá taa yele na nəγəlv nu nti inι tə lapa mpυ tə.

9

*Yesu ifalaa naanəwa na naale tiluyu
(Matiyee 10:5-15; Maləki 6:7-13)*

1 Ḿpúγə Yesu kota pa naanəwa na naale na í tv aləγaa ke pa niη taa, na í ha-weγe toma sι pá looki-we paa mpa, na pá waaki kətəməη. 2 Na í tili-we sι pá polo pá kpaalı Iso Kawulaya təm, na pá waasəγi kətəntənaa ke pa kətəməη. 3 Ilena ι tə-we sι: Ye í tεeki í taa kpaγa pυlv, paa kpaτúγə, paa huluyu, paa təγənaγa, paa liyitee, pəcó í taa kpaγa capanaa ke naale naale. 4 Ye í tala timpi na í laalı na í sυν təyaya ηka ka taa, í saalı təna halı mə tεεv. 5 Na ye í tala timpi na yəlaa í ta mυ-me, í lu na í kpiisi-weγe mə nəəheε mυsəγv, na pə hólí sι í lapa-weγe təv, í yele.

6 Ḿpúγə pa tεεwa na pá cəəki icate icate na pá heeliγi Laapaalı Kupaη, na pá waasəγi kətəntənaa ke pa kətəməη.

*Heləti piti ke Yesu təə
(Matiyee 14:1-12; Maləki 6:14-29)*

7 Wulav Heləti nu pə təna mpi pə təηa lapv ke mpυ tə, ilena pə liyiti-ι səsəm, ι ta nyi isəna í la tə. Pə taya pυlv, lelaa ná təηaya ké sι Yohaani wei paa kəwa tə inι ι femna.

8 Lelaa sι Ilii lına.

Haləna lelaa sι Iso kuyəγətətv teləsəlaa kypəma taa nəγəlv lına.

9 Ilena Heləti sι: Ma yelaa na pá sətı Yohaani nyυγv ilε, awεyele pəntv wei inι ι təm ma nu pa yəγətəγi isəntə tə?

Haləna í pεekəγi sι í na-ι.

*Yəlaa iyisi kakpası (5000) caləsvyv
(Matiyee 14:13-21; Maləki 6:30-44; Yohaani 6:1-14)*

10 Yesu Tillaa kəma pá məli Yesu kiη, ilena pá keεsı-ι pə təna mpi pa lapa tə. Ḿpúγə ι kpaγa-we na í pona-weγe kpeenη ke icate nte pa yaa sι Pεtesaita tə tə kiη. 11 Paa na mpυ tə, samaa niwa na pá hu ι waalı, na ι laηle hυlvməna pa kənte. Na í heela-weγe Iso Kawulaya təm, na í waası pa təna mpa pa feına alaafəya tə.

12 Pə kəma na ilim caa təm, ilε ι ifalaa naanəwa na naale kəma ι kiη nté, na pá təmı-ι sι: Təγəni samaa inε inι na í polo acalεε taa na pə cəlv cacakəη tεε na pá hiki təsυlvənaa na təγənası. Pə taya pυlv, cəne ké nyutu taa ké.

13 Ḿpúγə Yesu cəwa sι: Mu hana samaa inəγi təγənaγa ke mə maγamaγa.

Tənaγale pa cə-ι sι: Ntəη potopotonaa kakpası na tiina naaleγe tə wəna yaa? Yaa n caa sι táá yana təγənaγa na tə cəla samaa tuutuuma inε ι təna?

¹⁴ Apalaa ka we isu yulupee iyisi kakpası (5000) ke mpv. Ḿpógú Yesu heela ı ifalaa sı: ı cagası-weye tintika tintika isu yulupee nule na naanowa naanowa.

¹⁵ İlena Yesu ifalaa nu nti na pá cagası pa tēna tēmam. ¹⁶ Tēnaya Yesu kraya potopotonaa kakpası na tiina naale ini, na í teki ı ise na í see İso ké ı na tēmlē. İlena í fağa-we na í cela ı ifalaa sı pá tala samaa ini. ¹⁷ Ḿpógú pa tēna pa tēya na pá hağa. Halēna pá tōsı hāğlası kōkpası ke tōkēh naanowa na naale.

Piyee hulvov sı Yesu ké Mesii
(*Matiyee 16:13-19; Malaki 8:27-29*)

¹⁸ Kuyaku nakuli Yesu sālēmaya İso ké ı tike ke kpeenja. İlena ı ifalaa polo ı kinj. Ḿpógú ı pōosa-we sı: Yēlaa tēh sı ma ké awe?

¹⁹ Ḿpógú Yesu ifalaa cōwa sı: Pa tēh sı İso lwm sōlv Yohaani, na lelaa sı İlii, na lelaa sı İso kuyōğōtutu telēsēlaa kōpōma taa nāğōlv luna. ²⁰ Tēnaya Yesu pōosa ı ifalaa sı: Na me se, mē hūvkı sı ma ké awe?

Ḿpógú Piyee nāğō tākpaı sı: N ké İso Mesii.

Yesu sēm na ı fem pō tōm
(*Matiyee 16:20-28; Malaki 8:30-9:1*)

²¹ Tēnaya Yesu kraala-weye teu sı pá taa heeli-tāğı nāğōlv. ²² Ḿpógú ı heela-we tōtō sı: Yulv Pēyaya má maa tōğō kōnyōh ke sōsōm. Nyūvū nyōma na kōtēlaa sōsaa na İso Tōm seyesēlaa ká lō-m, halı pá kv-m. Ama maa fe kuyeeh tooso wule.

²³ Ḿpógú Yesu tasa pa tēnaya heeluyı sı: Wei ı caa sı í tēhı-m pōntı í la ı tēğı awusa, na í sēğōlēğı ı sēm tesika ke paa ifemle nte, na í tēhāğōna-m. ²⁴ Pē taya pulv, ye wei ı pēekēğı ı weesuyı tēcututu, ı tēhna sēpv. Ama wei í lapa ı tēğı awusa ke ma tō, pōntı ká hikina weesuyı. ²⁵ Ye yulv pōsaa na í hiki antulinya nyēm tēna, na ı mağamaya í wakēlaa, yaa ı lapa yem, leğele pōntı kasēyaya ile? ²⁶ Ye wei ı sēpa ma fēele yaa ma kuseyesēto fēele, Yulv Pēyaya má maa sı pōntı fēele tōtōğō waatu wei maa kōnna ma teeli na ma Caa nyēğ na ma isōtaa tillaa nāhğ nyōma nyēğ tō. ²⁷ Tampana ke ma heeliğı-me, mpa pa we cāne tō pa taa napōlı ká ná İso Kawulaya na pōcō pá sı.

Yesu ısentaa layasvyv
(*Matiyee 17:1-8; Malaki 9:2-8*)

²⁸ ı tema tōm ntēğı yōğōtuyv na kuyaku siki ké ilena í kraya Piyee na Yohaani na Saaki na pá kra puyv tō ké İso sālēmuyv. ²⁹ ı tēhna sālēmuyv, ilena ı ısentaa layası, na ı wontu hōlvmi, halēna tē tee kōkō ke sōsōm. ³⁰ Tēnaya pa tuta apalaa napōlēğı ı kinj ke naale na pá na-ı pá yōğōtēğı. Apalaa mpe sese Moisi na İlii kelē. ³¹ Mpe pa kōmna na isōtaa teu sōsōm, na pá yōğōtēğōna-ı ı kpente nte tē caa Yosalem ke lapv isu İso ka sııwa tō tē tōm. ³² Mpv tō na Piyee na ı taapalaa pa tēhna tom ke pē fēina. Paa na mpv pa fema, na pá ná Yesu teu sōsōm na apalaa mpa pa naale pa sēhna ı kinj tō. ³³ Pē kōma isu apalaa mpe pa yeki Yesu, ilena Piyee tō sı: Tacaa, isu tē wēv cāne ıı isēntō tō, pē we teu napōlēğı te. İle pē mōna isu tō siki coka toosoğō. Nyaya lente, Moisi ke lente, na İlii ke lente. Nti ıı ı yōğōtuyv mpv tō tē lu yem ké, ı ta na-tı.

³⁴ ı tēhna ḿpógú yōğōtaya, ilena isō ħmōntuyv nakuli kv kō na kv takı pa tō. Kv tēhna pa tō ké tiıu, ilena sōğōntı kra Piyee-weye sōsōm. ³⁵ Ḿpógú pa nu pē yōğōta isō ħmōntuyv tee sı: İnēğōle ma Pēyaya kulēsaya, í nūna-ke.

36 Pə yəgətuyv mpv na pə te tə, Yesu tike nté pa naaki. Ḿpógú i ifalaa təka pə təna mpi pa na mpv təgə pa taa, pa ta yeke na nəgəlv nu-ti.

Pu nəgəlv i aləyaa loou

(Matiyee 17:14-18; Maləki 9:14-27)

37 Pə kəma pə fe na pá tiikina puyv təə, ilena samaa anaam nəgəlv í katı Yesu. 38 Ḿpógú yulv nəgəlv i yəgətəna nəgə səsəyaa kə samaa inı i taa sı: Tacaa, ma wiina-ŋ nyəni ma pəyalv yee. Anı i tike kə ma lulaa. 39 Ye iləgəv kula i təə i makı kapusi kə, na pə pəti-i atə na kuhulaŋ lukəna i nəgə. Ye pə lapa-i mpv, pə wəe kə na pə tuyv-i wahala, pu cekı i təə kə ləŋ. 40 Ma wiina nyá ifalaa sı pá loo-i, pa ta pəsi.

41 Ḿpógú Yesu təma-wə sı: Lan̄krusəŋ nyəma na kutakesəŋ me, wəe isənaɣa má na-me tu caya na má təkı mə konyəŋ? Kəna nyá pəyalv inəyi cəne.

42 Pəyaya kreyətəna-i, ilena iləgəv selisi-keɣe teu, na í pəti-keɣe atə. Ama Yesu ná kaləna iləgəv na toŋ, na í la na pəyaya hiki alaafəya, na í cəla-keɣe ka caa. 43 Ilena Iso toma səsəəna ane a təm kpa pa tənaya səgəntv.

Yesu səm na i fem pə təm tətə

(Matiyee 17:22-23; Maləki 9:30-32)

Pa təna pa təŋna i kulapətv tənaya sam, ilena Yesu heeli i ifalaa sı: 44 Paa tv Yulv Pəyaya maya yəlaa niŋ taa, i nu ḿpógú teu yoo.

45 Ama Yesu ifalaa ná tá cekəna təm tənə inı. Tə huwəe ka wə-wəɣe in̄məsav kə, sı pá taa cekəna tə tapuyv. Paa na mpv pa nyámna tə pəsəyuv.

Səsəəntv təə həm

(Matiyee 18:1-5; Maləki 9:33-37)

46 Ḿpógú Yesu ifalaa həma səsəəntv təə sı pa naa sı pa taa aweɣele səsə. 47 Yesu ná cekəna pa lotu taa huwəe, ilena í kpaɣa pəiya na í səŋsi-keɣe i cəlv, 48 na i tə sı: Ye wei i mv pəiya kanəɣe ma nyuyv təə, maya pəntv məwa. Na wei í tu mv-m, i mv wei i tila-m təgə. Pə taya pulv, wei í pəsa isı mə taa səkpəlu, pəntv nté səsə.

Wei í fei ta təə i kə ta kolontu

(Maləki 9:38-40)

49 Tənayaɣe Yohaani nəgə təkpaɣ sı: Tacaa tə na nəgəlv na í looki aləyaa na nyá hətə, pəcə u təŋəyi-tv. Ilena taa kisina-i.

50 Ḿpógú Yesu cəwa sı: I taa taŋı-i sı í taa la. Pə taya pulv, yulv í ta kə mə kolontu, mə nyəŋ kə te.

Samalii icatə natəli tə kisa Yesu

51 Pə kəma pə kreyətəna Yesu kuluyv kə antulinya taa, ilena í su sı i ká polo Yosalem. 52 Ḿpógú i kusa yəlaa na í teləsi nəgə sı pá polo Samalii icaliya kalı ka taa, na pá caa-i təsəvlə. 53 Ama pələ pa kisa-i muyv, sı i pukina Yosalem təə tə pə təə. 54 I ifalaa Saaki na Yohaani pa ná mpv, ilena pá tə sı: Tacaa, yaa tə yeke na isətəa kəkə tii na ká nyaya-wə?

55 Ama Yesu pəsa pa təə na í kaləna-wə. 56 Ilena pá tēe icatə ləntə taa.

Yesu təŋuyv nyullaa

(Matiyee 8:19-22)

57 Yesu na i ifalaa pa wə mpaav taa na pá təŋa pote tə nəgəlv təma Yesu sı: Maa təŋəyi-ŋ nyá təpote təna taa.

58 Mpuyule Yesu cə-i sı: Taale hası wəna sı lona na suması ná wəna sı tana. Ama Yulv Pəyaya má, ma feina nyuyv tətəle mayamaya.

⁵⁹ Ulena Yesu tō lelv si: Nyaa kōō na ḡ tēḡi-m.

Ḳp̄r̄ȳḡ apalv un̄ i tō si: Tacaa, yelee má polo má pi ma caa na p̄c̄c̄.

⁶⁰ Tēn̄aḡale Yesu tōma-i si: Yelee na s̄etaa pi pa s̄etaa. Ama nyaa polo na ḡ kpaali Is̄o Kawulaya t̄om.

⁶¹ Ulena lelv n̄áá tō si: Tacaa maa tēḡi-ḡ, ile yelee na má polo má la ma nȳ́ma ke p̄e lapa wulee na p̄c̄c̄.

⁶² Ama Yesu c̄o il̄é si: Ye yulv kpaḡa akuyu si i hal̄eḡi na i nȳ́n̄eḡeḡa kpaḡa, p̄ontv ta m̄ona Is̄o Kawulaya.

10

Tillaa nutoso na naanvwa na naale tiluyu

¹ P̄e p̄e waali Tacaa tasa apalaa nutoso na naanvwa na naaleḡe l̄esv̄ȳv, na i tili-weḡe naale naaleḡe acal̄e na timp̄iwe i wee si i puki tō. ² Na i heeli-we si: Kumtv tōwaya, ama k̄ontaa feina. I s̄el̄ami hatv̄ce na i s̄oosi k̄ontaa k̄onav ke l̄oḡ ke i kumtv taa. ³ Tōv, i polo, isu ma tiluyu-me is̄ontō tō, i p̄esaa k̄é isu heeḡ ke taale hasi hek̄v. ⁴ I taa kpaḡa liḡitee yaa huluyu, i taa kpi n̄tan̄kpala, p̄c̄c̄ i taa paas̄ena ȳl̄aa s̄eev ke mpaav taa. ⁵ Ye i sv̄v t̄eḡaḡa ḡka ka taa i kooliḡi si: Alaaf̄eya i tō t̄eḡaḡa kan̄e ka tō, na p̄c̄c̄. ⁶ Ile ye p̄e k̄é si t̄eḡaḡa tv s̄oala alaaf̄eya, mā koolee an̄i a ka tēḡi-i. Tōf̄o ye p̄e t̄eḡaḡa mp̄v, kul̄vmaa me mā tō k̄é mā koolee an̄i a t̄ayan̄eḡi m̄el̄v̄ȳv. ⁷ I caḡa t̄eḡaḡa ḡka ka taa na pá c̄ela-meḡe m̄pi, i t̄eḡo na i nȳ́o. P̄e t̄eḡa pulv, t̄emle tv m̄ona pá fel̄i-k̄é. I taa layas̄eḡi t̄eesi ke yem yem. ⁸ Paa icate nte tō taa k̄é i sv̄vwa na pá mv-me na pá c̄ela-meḡe pulv, i t̄eḡo. ⁹ I waasi pa kut̄ont̄vnaa, na i heeli-we si: Is̄o Kawulaya sv̄v mā t̄ee k̄é. ¹⁰ Ye i sv̄v icate nte tō taa na t̄e ȳl̄aa i ta mv-me, i lu na i tō si: ¹¹ Tō kpiisiḡi mā tō k̄é mā mayamaya mā icate m̄sv̄ȳv ḡku ku taana ta n̄ohēe tō. Ile paa na mp̄v, i nȳ́i teu k̄é si Is̄o Kawulaya sv̄v mā t̄ee mā t̄ee na k̄á lu. ¹² Ma heeliḡi-me si S̄ot̄m k̄á la sana na icate nteḡe t̄eḡaḡa h̄v̄le wule ke suulu h̄v̄l̄v̄ȳv t̄om taa.

Acallee lenna kisuyu ke Yesu (Matiyee 11:20-24)

¹³ Hai, Colasen̄ nȳ́ma me, mā t̄om we waiyo. Hai, Petesaita nȳ́ma me, mā t̄om we waiyo k̄é. Piti t̄oma nna pa lapa-yeḡe mā hek̄v taa tō, ye isu is̄ontō Tiii na Sit̄oḡ ke paa lapa-ye, paa t̄ema pa is̄aḡatv l̄v̄ ke l̄oḡ, hal̄i pá suu f̄l̄et̄onaa na pá caḡa hula taa. ¹⁴ P̄e tō k̄é paa h̄v̄li suulu ke Tiii na Sit̄oḡ p̄e nȳ́ma ke h̄v̄le k̄ȳakv wule na p̄e k̄eli-me. ¹⁵ P̄e kaas̄v̄ȳv Kap̄onahum nȳ́a tō, n̄ h̄v̄ si n̄ k̄á pi na ḡ kal̄es̄ena hatoo is̄ont̄v̄ȳv na? Ama paa tisi-ḡ k̄é t̄efe ke tuu t̄eḡas̄eḡe s̄os̄ole taa.

¹⁶ Ḳp̄r̄ȳḡ i tasa i ifalaa ke heeluyu si: Yulv i nuk̄ona-me, maya p̄ontv nuk̄ona. Wei i kisa-me, ma un̄i t̄ot̄eḡo p̄ontv kisa. Na wei i kisa-m, i kisa wei i tila-m t̄eḡo.

Tillaa nutoso na naanvwa na naale un̄i i m̄el̄v̄ȳv

¹⁷ Ḳp̄r̄ȳḡ pa nutoso na naanvwa na naale m̄ela i kin̄ na lan̄h̄v̄l̄v̄mle s̄os̄ole, na pá t̄eḡ si: Tacaa nȳ́a tō alȳaa mayamaya nuna-tv.

¹⁸ Tēn̄aḡa Yesu tōma-we si: Ma nawa Satan̄i na i hotiḡina is̄otaa isu tev nȳ́eḡes̄v̄ȳv tō. ¹⁹ Ile ma ha-meḡe toma si i tō tumaa tō, na p̄acesi tō, na kolontv toma t̄ona tō, pulv kaa la-me. ²⁰ Ile paa na mp̄v mā lan̄a i taa h̄v̄l̄v̄m̄i si alȳaa se-me. Ama a h̄v̄l̄v̄m̄i k̄é si pa ḡmaa mā h̄ela ke is̄otaa tō p̄e tō.

*Yesu lanjholmlē**(Matiyee 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Tənaɣa Feesuyu Nanjtu lapa na Yesu lanje huləmi səsəm. Uena í tə si: Ma Caa, isətaa na ate pə tv, ma sɛɛ-ŋ. N ŋmesa təm tənɛɣe ləmayasɛɛ nyəma na nyəntaa, uena n̄ kuli-təyi piya. Ma Caa, pəpətv fei, ma sɛɛ-ŋ, nyá in̄i nyá luyu tu lapəna mpv.

²² Ama ma Caa cəla-m pə tənaya. Ye pə taɣa ma Caa tike, nəɣəlv ta nyi si aweɣele Pəyalv. Na ye pə taɣa Pəyalv tike, nəɣəlv ta nyi si aweɣele Cɛɛ. Aŋha, ye Pəyalv nəkənaa si i huləyi wei pə paasi.

²³ M̄p̄óyó i pəsəna i ifalaa tike təə na í tə-wɛ si: Mpi mpi mə isəpee naaki isəntə tə, leleŋ ke í nuwa. ²⁴ Ma heeliyi-mɛ si, Iso kuyəɣətv tɛləsəlaa payale na awulaa səsaa payale nyulaa si pá ná mpi mə naaki isəntə tə, na pá lanj. Pəyele pa nyulaa tətə si pá nu nti mə nuki tə, na pá kpisi.

Samalii tv yəllɛ

²⁵ M̄p̄óyó Iso Təm sɛɣesəlv nəɣəlv i kəlaa si i mayasəyi Yesu. Uena í tə si: Tacaa, ntiyi má la na má hiki weesuyu ŋku ku tɛŋ tə?

²⁶ Yesu cə-i si: Susuweɣe pa ŋmaa Iso Təm taa? Na n kaləyi tə, huwɛɛ nnaya n nuki pə taa?

²⁷ Uena í cə-i si: Ma nuki si n ká səəli Tacaa nyá Iso na luyu kuləmvuyv na nyá ləsaɣa svu-i təmamam ke paa mpi pə taa, na n səəli nyá təɣəntəle isu nyá ti.

²⁸ M̄p̄óyó Yesu təma-i si: Ama n cə teu. Aŋha, lakɪ mpv, n ka hiki weesuyu.

²⁹ In̄i i caakaya si paa na mpv i təm i te, m̄p̄óyóle i tasa Yesu ké pəəsvuyv si: Na aweɣele isu ma təɣəntəle in̄i ile?

³⁰ M̄p̄óyó Yesu cə-i si: Təv, yulv nəɣəlv i lunna Yosalem na í pukina Yeliko, na í lu ŋmulaa təə na pá kpa-i na pá wəɣəsi i wontu na pá marɪ-i isu isəna mpi pə wɛɛ tə. Uena pá tɛɛ pa yele-i na í kaasa weesuyu kuləmvuyv. ³¹ Pə pamna kətvlv nəɣəlv ná tənaya mpaav ŋkv. Ué i na-i, uena i cəlv na í tɛɛ. ³² M̄p̄óyó Lefii tv nəɣəlv ná talaa na í mayana-i mpv. Uena ílé i cəlv tətə na í tɛɛ. ³³ Ama Samalii tv təntv nəɣəlv ná tala təna na í na apalv in̄i, uena i təm lapɪ-i pətəətəle ke səsəm. ³⁴ M̄p̄óyó i hela i kin, na í taa nim na kəəle ke i hiŋ taa. Uena i kpɛeli-i saalasi, na í caya-si i kpaŋaya təə, na í pona-i msvlaa təsvule na í paasəna-i teu. ³⁵ Kv fema uena í ləsi liɣitɛɛ nyəɣətv naale na í cəla msvlaa təsvule tv, na í heeli-i si: Paasəna-i teu, na n̄ tu təɣa i nyuyv təə na pə tɛɛ mpv, ma kəma, maa fei-ŋ yoo.

³⁶ Təv, pa tooso in̄i pa taa, aweɣe n hvv si ŋmulaa mapa wei in̄i tə i təɣəntəle ile?

³⁷ Uena Iso Təm sɛɣesəlv in̄i i cə-i si: Wei in̄i i lapa-i kəpantv tə.

Mp̄uyvle Yesu si: Təv, polo na nyá mayamaya n̄ lakɪ mpv.

Yesu pote ke Maləta na Malɪ pa tɛ

³⁸ Yesu na i ifalaa pa tənna pote, uena pá tala ɪcəte natəli na alv nəɣəlv í lapɪ-i msvlle. Pa yaa alv in̄i si Maləta. ³⁹ I wɛna neu, pa yaa-i si Malɪ. Ué i ka caya Tacaa nəəhɛɛ tɛɛ ké na í nuki i sɛɣesuyv. ⁴⁰ Taɣa təə təma kpəpa Maləta, uena pə pɛkəli-i i taa. M̄p̄óyó i kəma Tacaa kin na í tə si: Isu ma neu yeluyv-m ma tike na má cəəkəna taɣa ke isəntə in̄i tə pə wɛ-ŋ teu nté ma cɛ? Pəle pə təə tə, heeli-i si í səna-m.

⁴¹ Mp̄uyvle Tacaa ná cə-i si: Hai, Maləta, n kuyi nyá təyi yem ké na n̄ kpɛtliyina təma payale. ⁴² Pəyele mpi pə waasəyi tə pə ké kuləməm tike ké. Malɪ ləsəna təpante, í na nəɣəlv pa kaa hə.

11

Sələmnyv hvlbyv

(Matiyee 6:9-13; 7:7-11)

¹ Mpyóg kwakw nakuli Yesu caya tiili na í sələməxi Iso. I kəma na í te, ilena í ifalv nəǵəlv í təmi-ı sı: Tacaa, hólí-tuyv Iso sələmnyv isu Yoħaanı ná hólóǵı í ifalaa tə.

² Mpyǵule Yesu heela-wε sı: Ye í caa sələmnyv í sələmı sı:

Tacaa, nyá hətε í wεε katε.

Tǵə nyá kawulaya.

³ Haaki-tuyv paa ifemle nteye tǵənaǵa.

⁴ Hólóǵı-tuyv suulu ke timpı tə pəntəǵəna-ŋ tə,

ısu tá tətə tá hvlbyv suulu ke mpa pa pəntəǵəna ta tə.

Taa yele na tə svv mayasvyv ısayav taa.

⁵ Mpyóg Yesu tasa-wεye heeluyv tətə sı: Ye ısu mə taa nəǵəlv wena taapalv nté, na pəntv polo aħoo heka na í mayana-ı sı: Hai, ma taapalv, kənti-m potopotonaa tooso. ⁶ Ma taapalv nəǵəlv í lunna nteye mpa na í tala-m nəəñə, pəcə ma feina mpi maa cele-ı tə. ⁷ İlena í tǵəntəle náa cə-ı hatoo pə taa sı: Taa caalı-m mpy. Má na ma piya tə tema svv na tə təki na tə kaləsi. Maa pəsəxi má tasa kulvyv ke nyá tǵənaǵa celvyv tə. ⁸ Ma heeliyi-me sı, paa í kəma í kulı na í cele-ı í kuləŋəm təna, pə taya taapalle tə kə í lapa mpy, ama caalvyv ke í kisaa. ⁹ İle ma heeliyi-meye sı í sələməxi, paa ha-meye, í pəkəyi, í hikiyi kə, í maki, pa töləyi-meye. ¹⁰ Sələməlv ke pa haaki, na pəkəlv hikiyiına, na matv ke pa tölóǵı. ¹¹ Wulee mə taa awe pəyaya sələma-ı potopoto na pəntv cele-keye pəle ye? Yaa ye ka sələma-ı tinte pəntv cele-keye tum. ¹² Yaa mə taa awe pəyaya sələməna-ı yatε, na pəntv cele-keye pəcəka? ¹³ Ye asayaa me mu pəsa mə piya ke kvpəntv lapv, Tacaa wei í wε ısətəa tə í kaa cəla í Feesuyv Nanŋtə ke mpa pa sələməxi-ı tə?

Yesu cəəki í təm tulaa

(Matiyee 12:22-30; Maləki 3:22-27)

¹⁴ Yesu loo ıǵəǵılu kaayǵətaya, ilena ıǵəv se. I se mpyóg ilena kamumuka svv yǵətyv na pə la samaa ke piti kə səsəm. ¹⁵ Mpyǵule pa taa ləlaa pəsənaa sı: Pesevule toŋ ke ıni í tǵəñəǵəna alǵaa lempra.

¹⁶ İlena Yesu təm tulaa taa ləlaa náa təmi-ı sı: La piti təmle na pə hólı sı Iso toŋ ke n lakəna. Pa yǵəta mpyóg sı pa naa í waalı. ¹⁷ Yesu ná cəkəna pa taa hvwεε, ilena í tə-wε sı: Ye kawulaya wεε na ká fei nəǵə kulməya, nəəñə ka yawaya. Təyaya í wε mpy, kele ka yəkəyi kə. ¹⁸ Ye Satanı kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike, í kawulaya nyvyv nté ka ısəna? Mpi tə, mə təŋ sı Pesevule toŋ ke ma lookina alǵaa. ¹⁹ Ye Pesevule toŋ ke ma lookina alǵaa ısu mə hvvkvyv tə, ıle awe toŋ ke mə pəyalaa ná lookina pa nyəma? Tənaǵa pa mayamaya paa kəna mə təm. ²⁰ Ama ye Iso toŋ taa kə ma lookina alǵaa, ıle Iso Kawulaya wε mə tεε mə tεε kele.

²¹ Yvlv toŋ tv í tanja í təyaya ke teu na yoou wontu, puləpv ı tokiyiına í wənav. ²² Ama wei í kəla-ı toŋ tə í kəma na í kulı í tə na í pəsi-ı, ıle í ləkəyi ı yoou wontu nti ıni í taakaya tǵə, na í məŋna ı wənav mpi, na í tala ləlaa.

²³ Wei í fei ma tə, pəntv kə ma kolontu kə. Wei ı səŋna-m təsvv tə, ı yaasəyi kə.

İǵəv wei pa loowa tə í məlvv

(Matiyee 12:43-45)

24 Ḳpóyó Yesu tóma sí: Ye pa loowa ulóyó, wólaya taa ké i còòkí sí í héesí. I lanáyi, iléna í tayani i taa sí: Maa málí táyaya nka ka taa maa luwa táyó. 25 I takí kéle ka taa, ilé i ká mayana pa hasa-ké na pá tayani pə tənaya teu. 26 Pəle tó, i puki ké na í caa alóyaa lélaa mpa pa kəla ináyi isayatu táyó naatosompóyólaya, na pá kóo na pá caya táyaya nke ka taa. Iléna ləh nyəntu náá málí na t́ la sana na nənəə nyəntu.

Kvpantv mayamaya siyisiyi

27 Yesu tənna nkpóyó yóyótuyó, iléna alv náyóló i yóyótəna náyó səsaya ké samaa taa sí: Pwé nyá too wei i lola-n na n musí-i tó, i nyulelen wé sáyəntu.

28 Ḳpóyó Yesu cə alv iní sí: Mpa pa nu Isə Təm na pá tákí-ti, púntənaa nté nyulelen nyáma te.

Piti təmlé nyuləyó

(Matiyee 12:38-42)

29 Samaa tənna-i nyəkuyó ké səsəm, iléna í ssv i faaci taa sí: Kufalan yəlaa pane asayaa ké. Piti təmlé nte tə hólóyí sí Isə lakəna táyó mpe pa caaki. Ilé pa kaa na natəli, ye pə taya Yonaasi nyənté. 30 Isəna mpi pə lapa Yonaasi kin tə pə hula Ninifi nyáma ké sí Isə lakəna. Na mpv iní tətəyó Yulə Pəyaya má ma nyəntu ká hólí kufalan yəlaa tətə sí Isə lakəna. 31 Ye pə tala huule wule, ilim mpətəy tə wulav alv nyəy ká kv kufalan yəlaa pane pa təm ké mpi pə təó ilé i ka lu hatoo tetu poolun taa na í kəó, sí i nukí isəna Salbməy yóyótəna ləmayasé tə. Pécó puləpv wé cəne na pə tē Salbməy təcayacaya. 32 Ye pə tala huule wule Ninifi nyáma ká kv kufalan yəlaa pane pa təm. Pə taya pulv, kuyanju pele pa nu Yonaasi waasv tə, pa yela pa isayatu ké kprakpa ké. Pécó puləpv wé cəne na pə tē Yonaasi iní.

Mpi tənuyó naana tə

(Matiyee 5:15; 6:22-23)

33 Náyóló u musəyi fətəla na í nmesí-i, yaa í pamí-i nyanaya tē. Ama i sí-i timpi taa í wéé pu naa yəlaa təna táyó. Iléna mpa pa kəy tə, fətəla kəkə na-wé. 34 Ḳpóyó pə wéé na nyá isé. Aní a kéna nyá tənuyó pəlimilé fətəla. Ye nyá isé í naaki teu, pə waasəyi nyá tənuyó tənaya. Ama ye nyá isé í yulbməa, nyá tənuyó təna pəlimilé wé səkretuyó tē ké. 35 La laakali, pə taa kəó na isəna n naaki tə pə málí səkretuyó. 36 Pə wé mpv tə, ye n naa təcicéi, na pə fei-n təyuyulee, n naa teu ké, isv fətəla kəkə naakuyó yulv tə səkretuyó fei.

Falisanaa na Isə Təm seyesəlaa tooluyó

(Matiyee 23:1-36; Maləki 12:38-40)

37 Yesu təma yóyótuyó ké mpv, iléna Falisa náyóló í yaa-i sí í ssv i tē na í nyəə lvm. Ḳpóyó Yesu ssvwa Falisa tē na í niki táyó. 38 Falisa nawa i tákí na í nyəəkəna asilima, iléna pə lapí-i ha. 39 Tənaya Taca təma-i sí: Aní Falisanaa mə nyəntu nté mpv. Iyisi na nyənasi waalənaa ké í nyaaləyi təlailai. Ama pə krayav mə taanaa tə, nmuləm na isayatu pə huwéé mayaləna. 40 Ləmayasé feinaa mē, Isə wei i nma yulv təó tə, ilé i wəna i ti na wei i nma yulv lotu taa tə yéé? 41 Pə kəla teu sí í ha mpi i wəna mə iyisi na mə nyənasi taa táyó konyəntənaa, ilé pə təna pu wéé-məyē teu.

42 Pəpətv fei, Falisanaa mē, mə təm wé waiyo ké. I kpesəyi nyutu nti pa yaaki sí mantí na luu tə na tuusi hatv təna na í hiliyi na í ləsəyi Isə ké pə həyóləy naanvwa taa kvlm. Pəyēle mə paa feina tampana təyuyó na Isə səəlvuyó təm. Ama tampana təyuyó na Isə səəlvuyó təm ké pu mvna í sēsəna isəle, ilé í taa səə həyóləy naanvwa taa kvlm iní i təó.

⁴³ Falisanaa me, mə təm we waiyo ké. Yuta nyéma təkotilena taa, teeli teeli təcayalena ke í preekəyi. Na í sɔla pa seeki-meɣe samaa taa ké na pá lunjiyi. ⁴⁴ Falisanaa me, mə təm we waiyo ké. Í we ké isu pəlaan wei í salətaa na pá tən í tɔ ké yem, na pá ta nyi si pəlaan tɔ.

⁴⁵ Tənaɣa Iso Təm seɣesəlv sɔsɔ nɔɣlv í pəsəna-í si: Taca, n yɔɣɔtuyv mpv tɔ n krentəna tá tɔtɔɣɔ na í tɔv.

⁴⁶ Ḿpúyó Yesu cɔwa si: Iso Təm seɣesəlaa sɔsaa me, mə təm ná we waiyo tɔtɔɣɔ. Í sukəyi yəlaa ke səɣəla yun nyəna. Pəyele mi tu taa-weɣe taav maɣamaɣa. ⁴⁷ Waiyo na mə təm ké, mə caanaa ná kɔna Iso kuyɔɣɔtɔv teləsəlaa, na mi hələyi pa pəlaan na í taɣanəyi tətətete. ⁴⁸ Isu í lakuyv mpv tɔ, pə hólóyi ké si mə lanə heena mə caanaa lapa mpi tɔ. Pəle pa kɔna Iso kuyɔɣɔtɔv teləsəlaa, na mə hələɣəna pa pəlaan. ⁴⁹ Pə maɣamaɣa pə tɔ ké Iso ləmaɣasəe ka hɔla mpv si: Iso má, maa tili Iso kuyɔɣɔtɔv teləsəlaa na tillaa ke pa kin. Ama paa kv ləlaa, na paa tv ləlaa ke kɔnyɔɣ ke kɔtuyv. ⁵⁰ Tuu pə ηmav antulinya na Iso kuyɔɣɔtɔv teləsəlaa mpa pá kv tɔ, kaɣana nyéma nyɔɣ taa ké pa səm təm ká təna. ⁵¹ Kraɣa Apəeli kuyv, haləna Sakalı wei pa kv kɔtaɣa tələte na Iso təsəele sɔsɔle pə hekɔ taa tɔ pa səm, ma heeliyi-me təfoo ké si, isu pə təma pa nyɔɣ taa.

⁵² Iso Təm seɣesəlaa sɔsaa me, mə təm we waiyo ké. Í təkə saafv wei pa tuləɣəna Iso Təm nyəm tɔ tɔ, na mə luyv fei sɔv. Pəyele u tisiyi si mpa pəle pa caa tɔ pá sv.

⁵³ Yesu kɔla təna, ɔlena Iso Təm seɣesəlaa na Falisanaa pá səɣ í tɔ ké nɔheɛ naale na pááná, na pá makí í nɔɣ tɔ na kɔpɔsɔv ke yem yem. ⁵⁴ Na pá kuuki í nɔɣ si í cɔtaa ɔle pa kra-í na təna.

12

Laakali na cəsvyɔ təm (Matiyee 10:26-27)

¹ Ḿpúyó samaa kɔta sɔsəm ke waatv uní, haləna pá tusiyi təma. Tənaɣa Yesu caaləna í ɔfala ke kraalvyv si: Í la laakali na Falisanaa kɔkɔsvm, pa mənəafikitv ke ma yaa mpv. ² Pə təna mpi pə ηmelaa tɔ, isu pə təma na pé kuli pə tɔ. Na pə təna mpi pə lapa mukaya tɛ tɔ, isu pa təma na pá nyi-wi. ³ Pə tɔ ké paa í ka ηmesí təm na í yɔɣɔtí-təyi aho, isu tə yawa ilim taa. Na paa nan taa ké í weləta ηkraɣuyv taa, isu pa kraala-tí na nɔɣ sɔsəɣa.

Yulv kɔnyamnam (Matiyee 10:28-31)

⁴ Mpa me í ké ma taapalaa tɔ, ma heeliyi-me si í taa nyana mpa pa pəsəyi na pá ləsi yulv weesuyv tike, na pə waali paa pəsəyi pulv tɔ. ⁵ Maa hólí-meɣe wei pə mvna si í se tɔ. Í se Iso, uní í pəsəɣəna na í kv yulv. Pəyele í pəsəyi na í tv-í tənəsəle taa. Təmpəna tɔv isəntɔ, unəyi pə mvna í se.

⁶ Pə taya santiinaa naale ke pa pəetəyi sumprwɔnnaa kakpasí taa? Paa na mpv pa wəv mpv tɔ, Iso tá sɔ pa taa kɔlvəm tɔ. ⁷ Mpv uní tɔtɔɣɔ na mə nyuyv taa nyɔsɔ, Iso nyémá si təna si nyuyv ké. Ye mpv í taa nəɣəsi, í kəla sumprwɔnnaa təcayacaya.

Yesu Kilisiti mvyv yaa í kisuyv (Matiyee 10:19-20; 10:32-33; 12:32)

⁸ Ma heeliyi-me si, ye yulv ta ηmesí si í ké Yulv Pəyaya má ma nyəɣ, ma maɣamaɣa maa tisi Iso isɔtaa tillaa isəntaa si puntv ké ma nyəɣ. ⁹ Ama wei

í kpeesá yélaa isentaa sí í ta nyí-m, ma mayamáya maa tó Isó isótaa tillaa isentaa sí ma ta nyómi-í tótó.

¹⁰ Ye wei í yóyóta Yuló Pəyaya má ma tóó ké isayatu, paa hólí púntu ké suulu. Ama ye Feesuyu Nanjtu ké í yóyóta isayatu, pa kaa hólí-í suulu.

¹¹ Ye pə kóma na pá yaa-meýe nənóósi ké Yuta nyóma təkotilena taa, yaa awulaa kpaaməñ taa, yaa tonjtonaa kin, í taa nəxəsi nti í ká huɔ na í lu na nti í ká yóyóti tó tə tóó. ¹² Feesuyu Nanjtu ka seýesi-meýe kpaakraa ké nti í ká yóyóti tó.

Toj tu kómələj təm

¹³ Ḿpóyó nəyólɔ lu samaa taa na í tó Yesu sí: Tacaá, heeli ma taalɔ sí má na-í tó tala tá caa yelina-tuyɔ mpi tó.

¹⁴ Tənaɣa Yesu pəsəna-í sí: Aparj nyá, awe kra-m mə təm tayanlu na mə wontu tallɔ?

¹⁵ Ilena Yesu heeli pa təna sí: I la laakali na wənau luluyɔ. Pə taya pulɔ tóó, wənau hikuyɔ u huləyi sí yuló tula-ti se. Paa púntu ká wəna isu cəne na le.

¹⁶ Ḿpóyó Yesu se-e-weýe isó sí: Apalɔ tonj tu nəyólɔ ka wəna haləmma, na í ku kutəyɔ ké pə taa pə tu fei. ¹⁷ Ilena í caɣa na í mayasi í taa sí: Isənaɣale maa la ilé? Kpeej u takí-m sí má nyəki ma təyónaya. ¹⁸ I taa í taa ilena í tó sí: Ma nyəma isəna maa la təyóle. Ma yəkəyi ma kpeej ineyə na má su səsəñ. Ilena má suu kutəyɔ na ma kɔpam ləmpənaa tənaya í taa. ¹⁹ Ie maa ma ma lañle taa na má tó sí, yuló wəna pusi paɣale taa kutəyɔ ilé pə kaasa we, ye pə taya caɣau na təyɔ na nyóɔ na yóóluyɔ pə paasi? ²⁰ Tənaɣa Isó tóma-í sí: Kómələj nyá, n ká sí ahoó ane a mayamáya. Ilena má ná wei í ká kraɣa pə təna mpi n tayana nyá tí tóó ké mpɔ tó.

²¹ Ilena Yesu tasa sí: Ḿpóyó pə wəe na mpa pa kaa wənau ké pa mayamáya pa tike tóó, na Isó isentaa pa ké konyəntənaa tó.

Naani tuyɔ ké Isó

(Matiyee 6:25-34)

²² Pə waali ké Yesu tóma í ifalaa sí: I tá ná mpi pə tóó ma heela-me sí í taa nəxəşəyi mə təyónaya ŋka pə wəe sí í ká təyɔ na í hiki weesin, na mə tənəñ tóó kutakəm pə təm tó. ²³ Pə taya pulɔ tóó, weesuyu kəla təyónaya, na yuló tənuyɔ kəla wontu kəsusuutu. ²⁴ I nyəna katəkətəñ na í na. I tuuki, u kəñ. Pəyele í fei kutəyɔ təsile, í feina kprou, Isó caləyəna-í. Na mə tá kəli sumasi ké təm napələ? ²⁵ Paa mə taa yuló ká ku í təyi isəna, púntu pəsəyi na í tuusi í təyi wóle kúlumtəle mayamáya? ²⁶ Ye u pəsəyi səkpetu səkpetu, pepe tóó ké í kuyi mə tí na səsəntu nti tə kaasaa tó? ²⁷ I nyəna tawa nyutu təkuyɔ heɔ nti tó na í na. Nyutu nti, tu lakí təmlə təli, tu ləkí pəñ. Paa na mpɔ ma heeliyi-me sí wulau Saləməñ na í tonj tənə í ta suu wontu na í tala paa tə taa kúlumuyɔ ké kacəka. ²⁸ Ye Isó lakí kacəka ké tawa taa nyutu nti tə wə saña na cele isəntə pa tika-ti tó, í kaa la-meýe kacəka na pə kəli mpɔ? I polo í tɛɛ, u tɛj Isó na mə taa təcayacaya tó se. ²⁹ I taa pəkəli mə tí na í nəxəşəyi tam ké mə kutəyɔm na mə konyənyóom pə təm. ³⁰ Antulinya taa cəne ma ta nyi isənaa pəkəyənə təlye tam. Ama me mə wəna Caa, na mə Caa iní í nyəma mpi í nyuləyi tó. ³¹ I sə nyuyɔ na Isó Kawulaya pəkuyɔ, na Isó ká ha-me tətəyɔ mpi pə kaasaa tó.

Krañtu ləmayasəe í wə timpi tənaya í akaluyɔ wəe

(Matiyee 6:19-21)

³² Ma kalakiya nyá, taa nyá, mə Caa səələnə sí í ha-a-meýe í kawulaya. ³³ I pɛeti mə kɔpamna na í məñna pə liyitee na í ha konyəntənaa. I pɛeki

fatakanaa mpa paa səki tə, na í kaaki mə wənaw ke isətaa timpi pəlv u leki tə. Nmuly kaa tala tənaya ηmuluyv, pəcs puka kaa təyə. ³⁴ Pə taya pəlv tə, kpaŋtv ləmayasəe í wə timpi, tənaya í akaluyv wəe.

Təmlə lataa mpa pa feŋiyi tə

³⁵ I tantı na í taŋaa, í ləli mə həə taa, í musı mə fətəlanaa. ³⁶ I la isı təmlə nyəma mpa pa taŋaa sı pa caa í luna akpaɣale taa na í tə sı: Ma talaa, pa tıli-ı tə. ³⁷ Cəce inı í talaa na í mayana í təmlə nyəma mpe na pa taŋaa, pa nyuyv lapa leleŋ ké. Ma heeliyi-meɣe tampana sı í kootiyi í wontu ké na í həkəna í ti, na í hılı-wəɣe təcaɣale sı pá caɣa na í tu-wəɣe təyənaya. ³⁸ Paa tapıle yaa tefemle ke í kəma na í kəə na í mayana-wəɣe mpu na pá taŋaa, pa lapa nyuleleŋ ké. ³⁹ I nyı teu sı, ye nyəm ka nyəɣaya kəlv na təyaya caa nyı ηmulv kəntə waatv, í kaa yele-ı na í svv təyaya taa se. ⁴⁰ Mə tətə, pə təə ké mu taɣanı mə təyi mpu. Yılv Pəyaya ma, ma kəŋ kəntə ke waatv wei í kaa huv təyə.

Təmlə tv isayav na kupaŋ pa təm

(Matiyee 24:45-51)

⁴¹ Tənaya Piyeə pəəsə Yesu sı: Tacaa, ta tike ke n seəkəna isə inı, yaa yəlaa tənaya n seəkəna-ı? ⁴² Mıpıyüle Tacaa cəwa sı: Aweyele təmlə tv kupaŋ na laɣatv? Ye pə taya wei í caa ká yelina təyaya feŋuyv, sı nyəɣəsı í kpa təmlə nyəma ləlaa, ilə inı í cəla-wəɣe təyənaya tə. ⁴³ Cəce inı í kəma na í məli na í mayana təmlə tv inı í isəle seəna təmlə nté tə larv, í nyuyv lapa leleŋ ké. ⁴⁴ Ma heeliyi-meɣe tampana təə sı, təyaya caa ká tv təmlə tv inəyi í kupam təna təə feŋuyv ké. ⁴⁵ Ama ye pə cəpa təmlə tv inı, na í tv í taa sı: Ma caa kaa kəə ləŋ se, iləna í svv təmlə nyəma apalvnyəma na alvnyəma ke marv. Na í təkı, na í nyəəki na pə kuyı-ı. ⁴⁶ Pı kəə na kuyakv ηku na isəna taa í taa tv í taa sı təyaya tv ka tala tə, ilé í ka svv təkpuv. Na í ká la təmlə tv inəyi təkəŋkəŋ, na í məŋna-ı na í pəti-ı ma ta nyı isənaa təə.

⁴⁷ Təmlə tv wei í nyəmə í caa luyv təe nyəm na í tá taɣanı í ti, pəyele í ta la mpi í caa səlaa tə, paa həli-ı teu. ⁴⁸ Ama təmlə tv wei ilé í ta nyı í caa luyv təe nyəm, na í lakı mpi pə mənə pá marı-ı pə təə tə, pəciıu tike ke paa ma ilé. Wei pa ha səsəm tə, səsəm ke pa kəŋı-ı pəəsuyv. Na wei pa paasaa na pá kaa səsəm tə, səsəm taa səsəm ke pa kəŋı-ı pəəsuyv.

Yəlaa fayav ke Yesu təə

(Matiyee 10:34-36)

⁴⁹ Kəə ke ma kəma tətə təə ké musuyv, na pə caɣa-m isı isəntə tə kaa təma muyv ilə mhmm teu nté. ⁵⁰ Pə wəe sı pá sə-m İso lvm napəli, ilə ye pa ta sə-m lvm mpi ma nəɣəsəe kaa tə. ⁵¹ Mə huv sı heəsuyv ke ma kəna antulinya taa? Aaı, ma heeliyi-me sı koləŋa ke ma kənaa. ⁵² Pə kraɣa pənente tə, yəlaa í wə kakpası ke pa təyaya taa, paa faɣa. Tooso ká lu naale ineyə koləŋa, na naale náa lu tooso ké koləŋa. ⁵³ Cəce ká kvli í pəyalv təə, na pəyalv kvli cəce təə. Toto ká kvli í pəelə təə na pəelə náa kvli toto təə. Paŋ alv nyəŋ ká kvli poolu təə, na poolu ké paŋ təə.

Waatvnaa cəkənav

(Matiyee 16:2-3)

⁵⁴ Mıpıyú Yesu təma samaa tətə sı: Ye í ná tev pı ηmaalaya na ilim tətəle, í təŋ kpaŋpa sı saŋa inı tev wəe. İlena tampana təə kvle kv nu. ⁵⁵ Na í kəma na í ná ilim nyakı səsəm, í təŋ sı tahaŋle wusaa. İlena tahaŋle náa haŋ.

⁵⁶ Mēnaafikināa mē, í lapa isēna na í nyēh aṭe na isō pə kəkəlōnaa fayasvuyv, na u cəkəyēna nti tēle tē laki isəntō tō tē hōwēē.

Kolontu na kolontu pa ciikuyu
(Matiyee 5:25-26)

⁵⁷ Isənaya pə wēē na mē maɣamaɣa u tu maɣasəyi si í nyi tampana na í tēh-ye ye? ⁵⁸ Ye n wakəla nōyōlv na í yaa-ŋ nōnōyō, la kookali na nyá na-í tayaní mē tōm kē mpaav taa na í ta tata hūvlv kīŋ. Pə taa kōō na hūvlv nāá tv-ŋ tōhtōnaa niŋ taa, na pele pá təkí-ŋ. ⁵⁹ Ma heeliyi-ŋ tampana si ye n ta tē pə tēna mpi pa pela-ŋ tōyō felvyv n kaa lu tēna.

13

Ye í ta layasi tōntē í ká si

¹ Mróyú yēlaa napəli pa kōma tēne inəyi kpakpaa na pá heeli Yesu si: Kalilee nyóma napəli pa lakaya kətaya kē isō, ilēna Pilati yele na pá kv-wē. ² Tənayale Yesu cō-wē si: I hūv si Kalilee nyóma mpa pa kv mpv tō, pa tēē Kalilee nyóma lēlaa tənaya kawalasi tōyō pa kv-wē? ³ Aai, ma heeliyi-mē si, pə taya mpv se. Ama mu ta layasi tōntē, í ká si mē tənaya isv pele pa səpv tō. ⁴ Na yēlaa pələfēi hii wei Silowee kutuluyv kpesaa na kv taki na kv nanŋi tō, í hūv si Yosalem nyóma tēna taa pele pa kələna isayatu na? ⁵ Aai, ma heeliyi-mē si, pə taya mpv se. Ama mu ta layasi, í ká si mē tənaya isv pele pa səpv tō.

Fiki tvyv ŋku ku lələyi tō kv tōm

⁶ Mróyú Yesu sēē-wēyē isō si: Apalv nōyōlv í ka sōna í lesēŋ tivŋ taale taa kē fiki. Mróyú í pola pee kooluyv. Ama í ta maɣana kv tōō kē paa pūlvrv cəcəka. ⁷ Tənaya í tōma taale təkvlv si: Nyəni, pusí tooso kəlv ma tv kənte si ma kooliyi pee. Ama maa makəna pūlv cəcəka kē kv tōō. Seti-kv. Pepe tōō kē kv səŋ yem na kv lələyi? ⁸ Ilēna taale təkvlv cō-í si: Taca, tasa-kvyv yeluyv kē pūntō, na maa huli na má cōōna kv kite na ma tv hute na má ná. ⁹ Ntanyí pə taləna pənte kv ləlí pee. Kv ta ləlí ilē n seti-kv.

Alv icam waasvuyv kē kvheesvuyv wule

¹⁰ Mróyú kvaykv kvheesvuyv nakvlv kv wule Yesu sēyēsaya Yuta nyóma təkotile natəli tē taa. ¹¹ Pə pamna alv kvntəntv nōyōlv í ka wē tēna. I hii iləyōlv na pə kəkəl-í pusí pələfēi hii tēcu, u pəsəyi na í siyisi í təyi paa pəcō maɣamaɣa. ¹² Yesu na-í, ilēna í yaa-í na í tōm-í si: Alv nyá, sanŋa waalí n hika alaafəya kē.

¹³ Ilēna Yesu təní í tōō kē í niŋ, na alv siyile siyisi tēne inəyi kpakpaa, na í niki isō kē sam. ¹⁴ Isv Yesu lapv na yvlv hiki alaafəya kē kvaykv kvheesvuyv wule kē mpv tō pə ta maɣa Yuta nyóma təkotile nyuyv tv nté. Tənaya í pəsəna samaa si: Kvyēŋ naatosō kē pa laki təmlē. Ye í caa í hiki alaafəya, í kēsəna kvyēŋ iní í taa na í kōō. I taa kəŋ kvheesvuyv wule si pá ha-mēyē alaafəya.

¹⁵ Tənaya Taca ná cō Yuta nyóma təkotile nyuyv tv iní si: Mēnaafikināa mē, ye pə tala kvaykv kvheesvuyv wule mē taa awe yeki í nav yaa í kpanŋaya kē tólvyv si ká nyōō lvm ye? ¹⁶ Yaa í nyəmá si Apələham ləlvuyv taa alv inēyē pa kaa waasi kvaykv kvheesvuyv wule? Pəcō Sataní təkā-í na í cōsəyi-í tō pusí pələfēi hii ntō.

¹⁷ Yesu cō Yuta nyóma təkotile nyuyv tv inəyi mpv, ilēna fēēle kpa mpa paa caa-í tō. Ama samaa wei pə kaasaa tō ilē í tēna í lanŋle ná hēēna tēma kvpampāna nna Yesu lakaya tō.

Səəya pəle təm

(Matiyee 13:31-32; Maləki 4:30-32)

¹⁸ M̄p̄óyú Yesu tasa yəçətuyv si: Isu pepeyele Isə Kawulaya nəçəsənaa, na pepeye maa keesəna-ke ile yee? ¹⁹ Ka nəçəsəna ké isu yulv tuukuçu səəya pile ke i taale taa na tə nyə, na tə pu tuyv səsəəv na sumasi kəŋ na sí tuyi tana ke kv pəliŋasi tə təçə.

Potohoto kəkusum təm

(Matiyee 13:33)

²⁰ M̄p̄óyú Yesu tasaa si: Pepe cav ké maa keesəna Isə Kawulaya ile yee? ²¹ Ka nəçəsəna ké isu alv maçasuyv m̄l̄v̄m ke cəmse təpam na í kpaça kəkusum ke pəçə na í tv, na í huçuti na pə təna pə kpa təfuv tə.

Nənəçə kəkpułaya

(Matiyee 7:13-14,21-23)

²² Yesu kulaa si i puki Yosalem, ilena í seyeşəçəna mpa ke acalēe səsəəna na səkpəna nna a taa i tənçayana tə na í puki. ²³ M̄p̄óyú nəçəlv pəsa-i si: Tacaa, ntəŋ yəlaa pəciimaya tike nyəəŋ ke pu ya na?

Ilena Yesu cə-wē si: ²⁴ I la kookali na í s̄v̄na nənəçə ŋka ka wē təfəku tə. Təm faawu təç, yəlaa paçale ká l̄na teu si pá tənçə təna na pá sv̄. Ama pa kaa hiki mpa.

²⁵ M̄p̄óyú Yesu təma si: Pu kəç na təçaya caa təkı na í kaləsi, na mu wena awalı təç, ile í sv̄ mapv ntē nənəçə si: Tacaa, tulı-tv. İlē i ká cə-mē si: Ma ta nyi timpı í lunaa tə. ²⁶ Pələçele í ka sv̄ yəçətuyv si: Tá na-ŋ tə təkayana na tə nyəçki. Ta icate hapēe təç ké n tu seyeşəçı. ²⁷ İlē i ká lelı-mēçə yəçətuyv si: Ma ta nyi timpı í lunaa təç. Mə təna í tēe í fēe-m, isayalataa mē. ²⁸ I ká kəç na í na Apələham na İsaaka na Saaki na Isə kuyəçətvtv teləsəlaa tənçaya Isə Kawulaya taa, na pá fiçita-mē na awalı təçəle isu í ká tu cası kapusi na í nyasəçı mə təçı kela te. ²⁹ Yəlaa ká luna ilim təlule təç, na pə tətule təç, na lelāa luna pə ntəçəŋ na pə mpətəŋ təç na pá suli Isə Kawulaya taa ké təçəv. ³⁰ Waatv inı mpa pa wē ləlv ké kayana tə pa taa lem̄pa ká məli waalı, na waalı nyəma náa məli ləlv.

Yesu laŋwakəlle ke Yosalem təç

(Matiyee 23:37-39)

³¹ Waatv inı i maçamaya ke Falisanaa napəli pa kəma Yesu kiŋ na pá heeli-ı si: Wulav səsə Heləti pəkəçı-ŋ kvçv. Pəle pə təç lu cəne na í laçası icate.

³² M̄p̄óyú Yesu cə-wē si: I polo í heeli mə taale haça ŋke si, saŋa na cele pə taa ma təçənəçı alçaya, na má waasəçı kətəntənāa, na pə kofemuyv ke maa te ma təmle. ³³ Ama pə wēe ké si má tə ma mpaav ke saŋa na cele na pə kofemuyv. Pə taça p̄lv, pa kuyi Isə kuyəçətvtv teləsəlv ke tiiliçi yem na pə ta kəna Yosalem taa.

³⁴ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa ké pa kvçı Isə kuyəçətvtv teləsəlaa, na nyá taa tətəçə pa yooki Isə tillaa ke pēe na pá kvçı. Təm paçale ke ma səçlaa si ma kpeçeliçi nyá taa yəlaa təna təkotokoto isu kantuyv papuyv kv piya təç tə. Ama pa kisaa. ³⁵ Təç, mə təçaya ka təkı kaav təkpaataa, nəçəlv kaa paasəna-ke. Ma heeliçi-mē təfoo si, í kaa tasa-m keesuyv, haləna pə tala wule nte í ka yəçəti si, Isə í sənā Tacaa tillu tə.

14

Kv̄təntv nəçəlv i waasuyv

¹ Μπρύγυ kuyaku kuhesuyu nakoli Yesu suv Falisanaa saso naxolv i teye taxov. Mpa paa we tana to pa cayaa na pa keyna-i teu. ² Yulv naxolv i ka sɛha i isentaa, na tonyu to asilima kutɛn wena-i. ³ Μπρύγυ Yesu pɔsa Iso Tam seyɛsɛlaa na Falisanaa si: Ta mpaav taa, pɛ muna pa waasi kutantu ke kuyaku kuhesuyu wule yaa pa taa waasi-i?

⁴ Ama Falisanaa mpe pa ta tisi cov. Tɛnaya Yesu homa kutantu na i waasi-i, na i heeli-i si i tɛɛ. ⁵ Μπρύγυ Yesu pɔsa Falisanaa si: Kuyaku kuhesuyu wule, mɛ taa awe nawa i pɛyaya yaa i nav hota lɔkɔ taa, na i ye le lɛsuyu ke kpakpaa si kuyaku kuhesuyu wule? ⁶ Ilena pa maɣasi-tɛyi cov na pa kpisi.

Taxov yaav na tɛcayale kupante tam

⁷ Yesu nawa si mpa pa yaa taxov ke mpv to, pa hulixina tɛmaya kpelee kupana to cayav. Ilena i seyɛsi-we si: ⁸ Ye naxolv kpaɣa alv na i yaa-ɛn taxov, n talaa, taa hulina tɛcayale kupante na pɛcɔ. Ntany i sɛantɔ pa yaa naxolv ilɛ na i kɛla-ɛn. ⁹ Pɔ taa kɔɔ na wei i yaa-mɛɣɛ taxov to i heeli-ɛn si: Kuli na n kaasi inɛɣɛ tɛcayale. Ie n kulɛna fɛɛle ntɛ tɛnyɔmɛ, na n cayana waali to. ¹⁰ Ama ye pa yaa-ɛn taxov, n talaa, cayana waali to. Ie wei i yaa-mɛɣɛ taxov to ye i kɔma ilɛ i kɔ tana-ɛn si: Apan nyɛ, tuusina cɛnɛ to na n caya tɛcayale kupante. Saa inu pa tu-ɛn teeli ke nyɛ na pa tana mpa i caya mpyɔ taxov to pa isentaa kɛ. ¹¹ Pɛ taya pulv to, wei i hɔn i ti paa tisi-i, na wei i pasɛɣi i ti, paa kus i nyuyv.

¹² Μπρύγυ Yesu heela wei i yaa-i taxov to si: Ye n lapa taxonaya yaa acima, taa yaa nyɛ cewaa, yaa nyɛ tɛɛtɛnaa, yaa nyɛ lɔlvɔv nyɛma, yaa nyɛ tɔntɔnaa lelɛ. Pɛ taya pulv to, pɛɛ pa pɛsɛɣi to to na pa yaa-ɛn taxov, na pa lɛɛti-ɛn nyɛ kusov ke kpakpaa. ¹³ Ama ye n lapa acima, koti konyɔntɔnaa, na acamaa, na kaakalasi, na yulvmaa, na pa taxov. ¹⁴ Waatu inɛɣɛɛ n hika kupantu. Pɛ taya pa taa naxolv kɔ pɛsɛna na i lɛɛti-ɛn-ti. Ama Iso kɔ felɛna-ɛn kuyanjku i kɔ fɛɛsi sɛtaa mpa paa lapa kupantu to.

Mpa pa yaa taxov na pa kisi to
(Matiyee 22:1-10)

¹⁵ Pa nu tam tɛnɛ inu ilɛna Yesu na mpa pa caya taxov to pa taa lɛlv yɔɣɔti-i si: Wei i kɔ caya taxov ke Iso Kawulaya taa tɔyɔɛ isu lɛɛn nɔlv te.

¹⁶ Tɛnaya Yesu cov pɔntv inu si: Apalv naxolv i lapɛna taxonaya tɛkpetɛkpetɛ. Ilena i yaa yɛlaa samaa si pa kɔ pa taxov. ¹⁷ Pɛ kɔma na pɛ pu, ilɛna i tili i pɛyavv si i polo na i heeli mpa i yaa taxov to si pa kɔ mpv, pɛ talaa. ¹⁸ Ama pa tana pa sɔv-i wiinav si pa kaa pɛsi. Kancɛalaya nyɛn heela tillu si: Ma yapa taale, ye ma ta polo ma na-tɛ pɛ kaa la-m teu. Mpv to, ma sɛlɛmɛɣi-ɛn mpa, ma kaa pɛsi na mɔ kɔ. ¹⁹ Lɛlv nɔɔ to si: Ma yapa naan kɔhalɛn ke naanwa, ma caa ma tamsi-i naale naale na ma falɛsi-i. Mpv to, ma sɛlɛmɛɣi-ɛn mpa, ma kaa pɛsi na mɔ kɔ. ²⁰ Na lɛlv to to to si: Nɔɔnɔ kɛ ma kpaɣa alv, ma kaa pɛsi na mɔ kɔ. ²¹ Μπρύγυ tillu mɛla i caa kin na i kɛɛsi-i isɛna pɛ luwa to. Tɛnaya tɛyaya caa inu pɔnɔnɔ lapa-i, na i tayanu tillu ke tiluyv si: Polo lɔn ke kuyɛn taa na hapɛɛ nɔɔsi na n kuu konyɔntɔnaa, na acamaa, na yulvmaa, na kaakalasi, na n kɔna. ²² Pɛ tasa pɛcɔ ilɛna tillu tayanu mɛlvv na i heeli-i si: Taca, ma lapa nti n kɛɛsaa to, paa na mpv tɛcayale kpisa yem kɛ. ²³ Tɛnaya tɛyaya caa tasa-i tam si: Cɛ mpaan taa na n cov kutulɔn kila kila, ye n hika mpa n kpa-wɛɣɛ yem yem na n sɔvna na ma tɛyaya su. ²⁴ Ma heeliɣi-mɛ si yɛlaa mpa pa hɛtɛ pa yaanaa to, pa taa naxolv kaa taxov ma taxonaya.

Mpi ylv ka la na pɛcɔ i pɛsi Yesu ifalv to
(Matiyee 10:37-38)

²⁵ Μήρύγύ samaa tuutuuma hu Yesu waali. Tənaɣa Yesu pəsaa na í tə-we si: ²⁶ Ye yəlv í caa í təŋi-m na í ta lu luɣu ke í caa na í too, na í alv na í piya, na í taalənaa na í kəɣənaa na í newaa, haləna í krentəna í maɣamaɣa í ti, paa í təŋa-m, í kaa pəsi na í la ma ifalv. ²⁷ Ye wei í ta səɣəli í səm tesika na í təŋi-m, pəntu kaa pəsi na í la ma ifalv. ²⁸ Ye mə taa nəɣəlv caa kutuluɣu í səməŋkəv ŋmaɣ, í cakí kə na í maɣasí pə təna pə liyitee nɣəv, sí í naa sí í liyitee ká tala-í yaa a kaa tala-í. ²⁹ Tefe í kəŋ í tə kite suu, ləna í kpisi kv kəv, na tɛɛlaa kəə na pá woŋi-í, ³⁰ sí halí yəlv í su kutuluɣu na í kpisi kv kəv na? ³¹ Mpu tətəɣə pə wee, ye wulav nəɣəlv í caa í yoona wulav ləlv, í cakí kə na í maɣasí teu na í ná sí yoolaa iyisi naanəwa (10000) wei í wəna tə, í pəsəɣi na í yoona í kolontu wei ílé í wəna yoolaa iyisi hiu (20000) tə, yaa í kaa pəsi. ³² Ye í nawa sí í kaa pəsi, í kəsəɣi yəlaa kə kətətvəv kə na í tili sí pá heeli í kolontu kə ləŋ sí í yele təm nti, na pá suli tiili na pá taɣani. ³³ Tənaɣa Yesu tasa-weɣe yəɣətvəv sí: Mpu tətəɣə mə taa nəɣəlv kaa pəsi na í la ma ifalv, ye pəntu í ta ləsi í kəvɣuləv ke í nɣəm təna təə.

Təm mpi pu waasəɣi pəlv tə
(Matiyee 5:13; Maləki 9:50)

³⁴ Təm ke pəlvpu mpi pə waasəɣi təɣə. Ama ye təm mpi pə ləŋ kəma na í sí, pəpəɣe paa la na pə ləŋ uní í məli? ³⁵ Pəle tə pu waasəɣi pəlv. Paa n ŋmusa haləm taa, paa n pəta hute taa, isu pa lə-wi paasi. Mpa pa wəna ləmaɣasɛ tə pá ke ŋkraŋ na təm tənə.

15

Heu kəlepu təm
(Matiyee 18:12-14)

¹ Lampuu mɔlaa na tətəlataa ləlaa pa pola Yesu kŋ ke pa təna sí pa nu í təm. ² Tənaɣa pə ta maɣa Falisanaa na Isə Təm səɣesəlaa na pa tə sí, Yəlv unə uní na tətəlataa pa cakəna, na í na-we pa təkəna. ³ Tənaɣa Yesu pəsaa-we si: ⁴ Ye isu mə taa nəɣəlv wəna heeŋ nté nunəwa (100), ləna í taa kəlv m tə le, í kaa yelev pəɣəlavafəi nunəwa inɣe nyutu tətəɣəle na í tɛe na í suu kəlepu inəɣi pəekəv haləna í na-í? ⁵ Í naa-í mpv, ləna í ləŋle həlv m tu, na í kpaɣa-í na í həɣəli. ⁶ Í takí təyaya, ləna í yaa í cewaa na í cəlv í cəlv nɣəma sí: Í kəə na má na-mə tə yəəli. Pə taɣa pəlv, ma ná ma heu wei í ka lepa tə. ⁷ Ma heeliyi-me sí m̄pəɣə pə wee, ye isayav kəlv m yelina í isayav, ləŋhəlv m le təkí Isə təyaya taa kə í tə kə, na pə kəli kupaama pəɣəlavafəi nunəwa mpa pa fəina taali nəɣəlv tə.

Liyitee nɣəvətv naanəwa taa ləŋkə lepu

⁸ Na í tasa lənti tətə sí: Ye isu alv nəɣəlv í ka wəna liyitee nɣəvətv naanəwa, ləna kəlv m vəv le, í mvsəɣi fətəla kə, na í hasa í təyaya təna na í taasi tətətete, haləna í kəə na í na-kv. ⁹ Í naa-kəv mpv, ləna í yaa í cewaa na í cəlv í cəlv nɣəma na í tə sí: Í kəə na má na me tə yəəli. Pə taɣa pəlv, ma ná ma liyitee nɣəvəlv v ŋku ku lepa tə. ¹⁰ Ma heeliyi-me sí m̄pəɣə pə wee, ye isayav kəlv m yelina í isayav, Isə isətəa tillaa ləŋa həlv m tu kə.

Pəyaya ŋka ka wakəla ka caa wənav tə

¹¹ Μήρύγύ Yesu tasa-weɣe isə sɛɛv sí: Apəlv nəɣəlv í ka wəna pəyalaa naale. ¹² Μήρύγύ səkpelu nɣəŋ təma í caa sí í cəle-í pa wontu həɣəlv v ŋku uní í kaɣa í hiki pa caa uní í səm waali təɣə kpaakraa. Μήρύγύ pa caa tala-weɣe í wənav. ¹³ Pə lapa wee naale, ləna səkpelu nɣəŋ pəɛti í nɣəm təna, na í koti liyitee na

í sɔv nyutu tɔyutulu. I tala tɔna ilɛna í sɔv tɔkraalɔtu lapu, na í tɔɔɔ ɪ liɔitee tɔna tɔpaɪpaɪ. ¹⁴ I tɛma a tɔnaya tɔɔv ke mpɔ, ilɛna nyɔɔɔsi anaam nɔɔɔɔ ɪ lu ɪcɔte ntɛ tɔ taa. Mpɔɔɔ ɪ sɔv wahala taa. ¹⁵ Tɔnaya ɪ pola ɪcɔte tu nɔɔɔɔ ɪ kin ɪ ná í sɔlɛmɪ tɔmlɛ. Ilɛna ílé ɪ pɔna-ɪ taale sɪ ɪ nyɔnɔɔɔ afanaa. ¹⁶ I nyula teu ɪsu paa afanaa tɔɔnaya maɔamaɔa í tɔɔ, ama ɪ ta hiki. ¹⁷ Tɔnaya ɪ caɔaa na í kraɔa huwɛɛ na í maɔasi ɪ ti tɔm, na í tɔ si: Halɪ pɔ tɔ sɪ ma caa tɔyaya taa keɛ tɔmlɛ nyɔma tɔɔ sɔsɔm, na pɔ tɔki na pɔ kɔpisiɔi, na nyɔɔɔsi náa kɔɔi maɔa cɔnɛ. ¹⁸ Maa kɔli kɛ na má mɔli ma caa tɛ. Ma talaa ma heeli-ɪ sɪ: Paapa, ma pɔntɔna Isɔ, na ma pɔntɔna nyá tɔtɔ. ¹⁹ Pɔnɛntɛ ma ta nɔɔɔsɔna sɪ nɪ yaa-m nyá pɔyalɔ. Ama nyɔnɔɔɔ-m teitei ɪsu n nyɔnɔɔɔ nyá tɔmlɛ nyɔma tɔ. ²⁰ Tɔnaya ɪ kulaa na í kraɔa mpaaɔ sɪ ɪ kɔpɛɪ ɪ caa tɛ.

I kɔma í wɔsɔna tɔyaya, ilɛ ɪ caa loosa-ɪ keɛ, na ɪ tɔm lapɪ-ɪ pɔtɔtɔɛ ke sɔsɔm. Tɔnaya ílé ɪ se lɔɪ na í sɔɪɪ-ɪ, na í kɔpɪɪ-ɪ na í waɔali-ɪ. ²¹ Mpɔɔɔ ɪ pɔyalɔ ɪni ɪ tɔma-ɪ sɪ: Paapa, ma pɔntɔna Isɔ, na ma pɔntɔna nyá tɔtɔ. Ma ta nɔɔɔsɔna nɪ yaa-m nyá pɔyaya tɔtɔ. ²² Tɔnaya ɪ caa tɔma ɪ pɔyalaa sɪ: I kɔna toko kɔpampaɪ ke lɔɪ na í suu-ɪ. I lɛɛ-ɪ kukuule ke ɪ mpɔɛ tɔɔ, na ntɔɪkpala ke ɪ nɔɔɔɛ taa. ²³ I kɔna ta nav wei ɪni ɪ wɛna nim ke teu tɔ na í kɔ, na tɔ la tɔɔnaya kɔpampaɪ. ²⁴ Ma pɔyalɔ ɪnɛ pɔ wɛ ɪsu ɪ sɔpaɔa na í fe. I ka lepaya na má hii-ɪ. Tɔnaya pa nika acima tɔɔv ke kɔkɔpaa.

²⁵ Pɔ lakaya mpɔ tɔ, pɔ pamna pɔyalɔ sɔsɔ náa wɛna taale. Ilɛ ɪ kɔma í luna taale na í wɔsɔna tɔyaya, ilɛna ɪ nu sɔo na paaɛ pɔ haɪa kauu. ²⁶ Tɔnaya ɪ yaa ɪ tɔmlɛ nyɔma taa nɔɔɔɔ, na í pɔɔsi-ɪ sɪ: Pepe lapa na pɔ haɪa mpɔ? ²⁷ Ilɛna ílé ɪ cɔ-ɪ sɪ: Nyá neu ílé ɪ mɔlɔna, na mɔ caa kɔ ta nav wei ɪni ɪ wɛ nim ke teu tɔ. Mpi tɔ ɪ tasa-ɪ nav na ɪ alaafɔya tɔ pɔ tɔɔ. ²⁸ Mpɔɔɔ ɪ pɔyalɔ sɔsɔ ɪni ɪ mu pááná na í kisi tɔyaya sɔvɔ. Ilɛna ɪ caa lu na í pɔɔli-ɪ sɪ ɪ sɔv. ²⁹ Tɔnaya ɪ tɔma ɪ caa sɪ: Nyɔni, puɔi paɔale ntɔ ma halɔɔi nyá taale, na n yɔɔta nti maa kɔpɛsɔɔi. Na paa kɔyaku kɔlɔmɔvɔ n ta tɔnta sɪ, ooo ma pɔyalɔ, kraɔa pinaya kanɛ, na nyá na nyá taapalaa í leyelina. ³⁰ Nyá pɔyalɔ kɔma tɔ, n ka yeɛ ta nav wei ɪni ɪ wɛ nim ke teu tɔɔ kɔvɔ na? Pɔyeɛ ɪni ɪ kraɔana nyá wɛnav tɔna tɔpaɪ, na í polo na í wakɔlɔna acacaale. ³¹ Tɔnaya cɛcɛ cɔ-ɪ sɪ: Ma pu, nyá wɛ ma kin kɛ tam kɛ, na pɔ tɔna mpi ma ti tɔ nyá tɔnna tɔtɔ. ³² Pɔ mɔna tɔ la acima kɛ na tɔ yɔli. Nyá neu ɪnɛ, pɔ wɛ ɪsu ɪ sɔpaɔa na í fe. I ká lepaya na ma hu-ɪ.

16

Tɔmlɛ tu layatɔ tɔm

¹ Mpɔɔɔ Yesu sɛɛ ɪ ifalaa ke ɪsɔ sɪ: Apalɔ tɔɪ tu nɔɔɔɔ ka wɛnna tɔmlɛ tu nɔɔɔɔ wei ɪ nin taa tɔɪ tu ɪni ɪ mɔlɔna ɪ wɛnav tɔna na í tu tɔ. Tɔnaya yɔlaa polaa na pɔ maɔana tɔɪ tu ɪni na pɔ heeli-ɪ sɪ: Nyá tɔmlɛ tu ɪni ɪ wakɔlɔɔi nyá wɛnav kɛ. ² Tɔnaya tɔɪ tu yaa ɪ tɔmlɛ tu na í pɔɔsi-ɪ sɪ: Nti nti ma nuɔi sɪ n laki tɔ, tɔ wɛ tampana yaa pɔpɔtu? Ama maa lɔsi-ɪ ma tɔmlɛ taa. Mpɔ tɔ, kɛɛsi-m ɪsɔna nyá tɔmlɛ yaasi lapa tɔ na pɔcɔ́ nɪ tɛ nyá nyɔɪku. ³ Mpɔɔɔ tɔmlɛ tu ɪni ɪ caɔaa na í huɔ ɪ taa sɪ: Tacaa lɔsɔɔi-m tɔmlɛ taa tɔ, nteyeɛ maa la ilɛ? Anɪ ma kaa pɔsi halɛm. Pɔyeɛ pala lapu ná wɛ feɛ. ⁴ ɛɛɛɛ, ma nyɔmá nti maa la, na pɔ kɔma na pɔ tɔɔni-m, má taa laɪ yɔlaa mpaa paa tɔkɪ-m tɔ. ⁵ Tɔnaya ɪ yaa mpaa mpaa paa wɛna ɪ caa ke kɔmlɛ tɔɔ kɔlɔm kɔlɔm, na í pɔɔsi kancaalaya nyɔɪ sɪ: ɪsɔnaya n wɛna ta caa ke kɔmlɛ? ⁶ Ilɛ sɪ, Olifinaa nim tonoonaa nuɔnɔwa (100) ke ma wɛna-ɪ kɔmlɛ. Tɔnaya tɔmlɛ tu ɪni ɪ heela-ɪ sɪ: Nn naa pɔ takɔlaya ntɔ, caɔa lɔɪ na nɪ ɪmaa sɪ nim tonoonaa nule na naanɔwa. ⁷ I yela ílé na í ɪmaa lɛlu tɔɔ sɪ: Na nyá se, ɪsɔnaya nyá nyɔntɛ wɛɛ?

Ἄβρὺγ ἰλέ ἰ ἑῶ-ἰ ἰ: Τῶχῶναγᾶ pēe saakənaa nūnūwa (100). Ἰλένα ἰ heeli ἰλέ ἰ: Ἰn nāa pə takəlaya ntə, ἡmaa ἰ tῶχῶναγᾶ pēe saakənaa nūnaasa. ⁸ Ἄβρὺγ τῶη τῶ ἰn ἰ sama ἰ təmle τῶ ἰsayaḅ ἰnəχἰ ἰ layatu tῶ. Pə tayā pulv, antulinya ἰnἰ ἰ yəlaa wēna nyəm kē ἰsəna pa lakəna təma tῶχῶ, na pə kəli mpa pa ta kē antulinya ἰnἰ ἰ nyəma tῶ.

⁹ Ἄβρὺγ Yesu tasa-wēyē heeluyū ἰ: Mā, ma heeliyi-mē ἰ ἰ kraya wēnav ἡku ἰ wēna atē cənē tῶ na ἰ lana na ἰ hiki taapalaa, na pə kəma na ἰ lan-wἰ pa mu-meyē ἰcate nte tῶ wē tam tῶ tῶ tῶ taa. ¹⁰ Wei ἰ tē səkpetu taa, mpv ἰnἰ tῶtῶχῶ ἰ tē səsəntv taa. Na wei ἰ ta tē səkpetu taa, mpv ἰnἰ tῶtῶχῶ ἰ kaa tē səsəntv taa. ¹¹ Ye ἰ lapa cakəli cakəli na atē cənē wēnav, pa kaa nəkἰ-meyē ἰsῶtaa nyəm kē celuyv. ¹² Ye ἰ ta pəsἰ lēlv nyəm təkuyv kē teu na tampana, leye ἰ ká hiki mē maḡamaḡa mē niḡ nyəm.

¹³ Təmle τῶ kaa pəsἰ na ἰ kḡἰ yəlaa naale na ἰ lakἰ pa təma. Ye ἰ kḡəpa mpv, ἰ ləmaḡasēē kəḡ a wēē lēlv tῶ kē, na ἰ yele lēlv. Yaa ntanyi, ἰ paasəna lēlv na ἰ kisi lēlv. Mē ἰ kaa pəsἰ na ἰ kḡἰ ἰsῶ na liḡitee na ἰ tῶḡ mpv.

*Yesu kvheelitu kē Falisanaa
(Matiyēē 5:31-32; 11:12-13; Malakἰ 10:11-12)*

¹⁴ Falisanaa nū təm ntἰ tῶ təna, ἰlena pá wəḡ Yesu. Pə tayā pulv, mpe paa wēna liḡitee kətῶ kē. ¹⁵ Tənaḡa Yesu təma-wē ἰ: Ἰ lakἰ ἰ yəlaa ἰ nyəni-meyē tampana nyəma. Ama ἰsῶ nyəmá mē lotu taa huwēē. Pə tayā pulv, mpi yəlaa ná nyənəχἰ səsəḡm tῶ, ἰsῶ ἰsentaa pəle pə ta kē pulv.

¹⁶ Moisi kvsəsutv na ἰsῶ kuyῶχῶtῶtῶ teləsəlaa kḡḡmanḡmaatv lapa tῶ waatu haləna ἰsῶ lvm səlv Yohaani náá kəῶ. Pə krayav waatu ἰnἰ tῶχῶ pa svv ἰsῶ Kawulaya Laapaali Kupaḡ təm kpaalvyv, na paa wei ἰ lukəna ἰsəle kvseemle ἰ ἰ svv Kawulaya ἡkē ka taa. ¹⁷ ἰsῶtənvuyv na atē pə tēv ta tala katē kē ἰsῶ təm taa təmiya kulumaya saalvyv.

¹⁸ Ye yulv tῶχῶna ἰ alv na ἰ kraya kvfalv, ἰ lapa wasanḡkalətv kē. Ye pa kisa alv na nῶχῶlv náá tῶḡ na ἰ kraya-ἰ, pῶntv lapa wasanḡkalətv kē.

Apalv τῶη τῶ na Lasaa pa təm

¹⁹ Apalv τῶη τῶ nῶχῶlv ἰ ka wenna, na ἰ suuki liḡitee wontu tənḡənənyəni kē teu. Paa ifemle nte leleḡ taa kē ἰ wēē, na ἰ təkἰ tῶχῶnaḡa kupaḡka. ²⁰ Pə kaasἰ kuyəntv nῶχῶlv ἰ ka wēē tῶtῶ, na pá yaa-ἰ ἰ Lasaa. Ἰ təna ἰsəntῶ tῶ hiḡ kē, na ἰ həntayā τῶη τῶ ἰnἰ ἰ tῶyayā nῶχῶ. ²¹ Na ἰ taḡaa ἰ, ye τῶη τῶ ἰnἰ ἰ kəma na ἰ təkἰ ἰ tῶχῶnaḡa na cəyələsἰ hotἰ atē, ἰle ἰ tῶsἰ na ἰ tῶχῶ. Haləna hasἰ maḡamaḡa kəḡayā na ἰ niisiyi konyəntv ἰnἰ ἰ hiḡ taa. ²² Tənaḡa konyəntv ἰnἰ ἰ kəma na ἰ ἰ, na ἰsῶtaa tillaa kraya-ἰ na pá pona-ἰ Apələham cəḡχῶ aləsanna taa. Ἄβρὺγ τῶη τῶ ἰnἰ ἰ kəma na ἰ ἰ sἰ tῶtῶ, na pá pimi-ἰ. ²³ Na ἰ svv wahala taa kē atətəle taa təna. Tənaḡa τῶη τῶ teka ἰ ἰse na ἰ loosi Apələham, na Lasaa caya ἰ kəḡkəḡ taa. ²⁴ Ἰlena ἰ wuli na ἰ yaa ἰ: Hai ta caa Apələham, nyəni ma pətῶtῶle na ἰ tili Lasaa na ἰ lii ἰ mpəle nῶχῶ taa kē lvm, na ἰ tosi ma nsəmle tῶ na pə tu niḡiti-m niḡituyū maḡamaḡa. Pə tayā pulv tῶ, pə haḡa-m kəkῶ kanē ka taa kē pə tu fei. ²⁵ Tənaḡa Apələham ἑῶ-ἰ ἰ: Ma pəyalv, tῶsἰ ἰ, n ka wēv atē tῶ, n tῶχῶ nyá leleḡ kē teu, na Lasaa ἰlé ἰ tῶχῶ nyaḡ kē pə tu fei. Nῶḡnῶ kēle pə tala ἰlé ἰ leleḡ ἰ ἰ lanḡ ἰ hēē, na pə tala nyá wahala. ²⁶ Pəle pə paasi tá na-mē tá hēkv wē pῶyḡv kē yem təlemm, ἡku kv lumaḡ na kv walasἰ fei tənaya tῶ. Mpv tῶ, yulv kaa pəsἰ na ἰ li cənē na ἰ polo mē kiḡ, na mē cəḡ ἰ kaa pəsἰ na ἰ li na ἰ kῶῶ tá kiḡ cənē. ²⁷ Ἄβρὺγ τῶη τῶ ἰnἰ ἰ tasa-ἰ yῶχῶtῶyū ἰ: Taca la suulu na ἰ tili Lasaa kē ma caa tῶyayā taa. ²⁸ Ma wēna newaa kē kakpasἰ kē təna. Ἰ polo na ἰ kpaali-weyē teu, na pəle pá taa kῶῶ pá tasa wahala ἰnἰ ἰ taa kē svv tῶtῶ.

²⁹ Μπόγυ Αράλαham cə-ı sı: Ye kpaaluyv ke pa caa, Moisi na İso kuyəyətuv teləsəlaa pa wεε İle, pá nuna pεle. ³⁰ Tənaγa toη tu təma sı: Aai hai, ta caa Αράλαham. Ye İsu atetvnaa taa nəγəlv ka mələna na í maγana-wε, paa layasa tənte. ³¹ Αράλαham tasa-ı heeluyv sı: Ye pa kpeesa Moisi na İso kuyəyətuv teləsəlaa pa təm, paa atetvnaa taa nəγəlv ka pona, pa kaa təna.

17

Lelv tusuyv səyəntv

(Matiyee 18:6-7,21-22; Maləki 9:42)

¹ Μπόγυ Yesu təma ı ifalaa sı: Mpi pu tusi yəlaa ke İsayatv taa tə pə kaa laη. Ama ye pə cəpa wei na í la na ı təyəntəle la İsayatv, pəntv ká na. ² Ye yəlv İnu ı ká la na piya səne sı taa nakəli pənti, pə nəγəsəna pá tu pəntv luγv tεε ké namle na pá tsvı-ı tēηku taa. ³ İ la laakalı.

Ye nyá təyəntəle lapa-η İsayatv, yaa-ı na η hvlı-ı sı ı lapa mpi tə pə feı teu. Ye ı tisaa na í layası ı kulapətv, n kv-təγı nyá taa təkpataa. ⁴ Ye wəle kuləmtəle taa ı pəntəna-η təm naatosompəγəlaya, na í kəη tam na í wiiki sı ma pəntaa ké, n ká hvlı-ı suulu ké.

Taa tēmnav ke İso

⁵ Μπόγυ tillaa təma Tacaa sı: La na ta taa tēmnav ke İso səəsi.

⁶ Tənaγa Tacaa cəwa sı: İsəna í tēmnə İso ké mə taa tə ye pu tu tala İsu səəγa pile ke yasəlaya, paa tuyv ηku kv səηa İsəntə təγə í təma sı: Kpeı təna na η polo η səη tēηku taa, pə lakı ηπόγυ.

Təmlε tv kulapəle

⁷ Mə taa awe wəna yom na í haləγı ı tawa na í tiikiγı ı kalakəη, na í luna taale ke kpaakraa, na pəntv paatəna-ı heeluyv sı: Kəə ləη na η caya na η niki təγəv? ⁸ Aai, ı tēη-ı ké sı: Saa-m, İlena η layası nyá wontu na η kəηna-m təγənaγa, na má təγə na má nyəə. Maa hayaa İle, nyaa caya na η təγə na η nyəə. ⁹ İ ká nəki-ı sεεv sı ı lapa mpi ı təma-ı sı ı la na í la tə? ¹⁰ Mpu İnu tətəγə na mε, ye í kəma na í tε mpi İso ka tv-mε tə pə lapv, í tə sı: Tə ké təmlε nyəma ke yem ké, nti pu wεε sı tə la tə, tə tike ke tə lapa.

Tənvuyv təə asilima kvətəη nyəma waasvuyv

¹¹ Yesu kulaa na í puki Yosalem, İlena í tēηna Samalii na Kalilee pə hekv taa. ¹² İ svəkaya İcate natəli tə taa, İlena tənvuyv təə asilima kvətəη nyəma napəli pá tə na pá sulı-ı. Pa wε yəlaa naanəwa. Μπόγυ pa səηa pooluη, ¹³ na pá kpeesi-ı sı: Tacaa Yesu, wii tá pətəətəle.

¹⁴ Tənaγa Yesu na-wε İlena í tə-wε sı: İ polo na kvətəlaa wiili-mε.

Asilima kvətəη nyəma tēηna pote, İlena pə waa-wε. ¹⁵ Pa taa lelv nawa sı pə waa-ı mpv, İlena í mələna ı waalı ke kpaakraa, na í saη İso na nəγə səəγa. ¹⁶ Μπόγυ ı hota Yesu tεε na í sεε-ı sı í na təmlε. Apalv wei ı məla mpv na í sεε Yesu tə, ı ké Samalii tv. ¹⁷ Tənaγa Yesu təma sı: Pə taya asilima kvətəη nyəma mpe pa naanəwa hikina alaafəya? Na pəγəlayafeı naanəwa İne ı wε le? ¹⁸ İsu pa taa nəγəlv ta tu toosi kele sı ı mələγı na í sεε İso ké í na təmlε, ye pə taya kpaı tv İne ı paasi?

¹⁹ İlena Yesu heeli asilima kvətəη tv sı: Kvlı, n tēma İso na nyá taa tə ı yelaa na η hiki alaafəya.

İso Kawulaya kəntε təm

(Matiyee 24:23-28,37-41)

²⁰ Μήρύγύ Falisanaa pōosa Yesu si: Pālee kele pu tala Iso Kawulaya tōyov ile? Tēnaya Yesu cō-we si: Pē taya si Iso tōki i Kawulaya na yēlaa naa tōkeele se. ²¹ Pē taya isu paa yōyoti si ka we cāne yaa hatoo tēna. Pē taya pulv tō, i nyi teu si Iso tēna i Kawulaya tōyov ke mē heko taa.

²² Yesu tēma mēryō yōyotovu, ilēna i heeli i ifalaa si: Pu kōo na mē i nyuli si Yulv Pēyaya mā ma kuyaku i kōo na i na-kv. Ama i kaa na. ²³ Paa heeli-mē si i paasēna hatoo tēna, yaa i paasēna cāne. Ama mu taa polo si i pēekēyi. ²⁴ Yulv Pēyaya mā ma kuyaku wule pu la kē isu tev nyāyōsvuv tēnmēlv na pē nā na pē cōo antulinya tēna tēpai tōyō. ²⁵ Ama maa tōyō konyōn ke sōsōm, na tā kōfalay yēlaa panē paa lō-m tēkpataa. ²⁶ Isēna pu lapa Nowee pōole taa tō, mpv inu pē mayamaya pu lana Yulv Pēyaya mā ma kuyeyē taa. ²⁷ Pē keesa Nowee wēe anu a taa tō, pē tōkaya kē na pē nyōōki, na pē haaki tēmaya alaa na pē kpakēyi mpv yōōō, halēna kuyayku Nowee svv atakaa pōyōlvuv sōsōsvv taa na pē yelev-wē, na lum kōo na pē tōyō pa tēna tēpai tō. ²⁸ Pu la teitei kē isu pu lapv Lōōti pōole taa tō. Pē tōkaya mēryō na pē nyōōki, na pē pēetēyi na pē yaki, na pē halēyi tawa na pē ηmaaki kutuluy. ²⁹ Ama kuyayku Lōōti lu Sōtōm tēkev tō, asimti na kōkō pē luna isōtaa tōyōōō isu tev, na kā nyaya pa tēna tēpai. ³⁰ Kuyayku Yulv pēyaya mā maa kōo tō, mpv pē mayamaya pu lana.

³¹ Pē wule ntē ye pē māyana yulv wē kutuluyv pata tō na i wontu wē tōyaya taa, pvntu i taa tō si i tiiki na i svv tōyaya na i kpayā i wontu nti tō wēe tō. Na ye pē pamma taale ke i wēe, i taa tō si i mōlēyi tōyaya. ³² I tōōsi Lōōti alv tōm. ³³ Wei i pēekēyi i weesuyv tēcututu i tēna sērv kē. Na wei i lapa i tēyi awusa, inu i kā hikina weesuyv. ³⁴ Pē wule ntē pē ahoo, pu pana yēlaa naale hēnta nyāalvuv kvlōmvuv tō, na pē kpayā lelv, na pē yelev lelv. ³⁵ Pu pana alaa naale wē nama tō, na pē kpayā lelv na pē yelev lelv. [³⁶ Pu pana apalaa naale wē taale taa, na pē kpayā lelv na pē yelev lelv.]

³⁷ Μήρύγύ i ifalaa pōosa-i si: Tācaa, leyele mpv inu pu la ile?

Tēnaya Yesu cō-we si: Timpi pulv sēpa na pē hēntaa tō, tēnaya ye-
pelekunaa koti yi.

18

Alv leelu na wulav pa tōm

¹ Yesu caa i hōli-wē si pā sōlēmāyi Iso kē tam, pā taa tō si pē nu-wē, ilēna i sēe-wēyē isō inē si: ² Wulav nōyōlv i ka wēnna icatē natōli tō taa, i paa fēina Iso. Pēyele u nyānāyi yulv si i kē pulv. ³ Pē pamma alv leelu nōyōlv naa wē icatē ntē tō taa, tam kē i pukaya i kin na i sōlēmāyi-i si i waasi-i. Si nōyōlv tōkēna i isē, na i caa si i waasi-i. ⁴ Paa alv inu i puki tam ke mpv tō, wulav inu i kisa-i nūnav. Pē waali kē i māyasa i taa si: Anu ma paa fēina Iso, pēyele maa nyānāyi yulv si i kē pulv. ⁵ Ama isu leelu inē i kōnyōyv tam na i pēkōlēyi-m tō pē tō, maa paasēna i tōm na mā waasi-i. Tēfē i ka kōn isōnōyō tam kē na i cōōsēyi-m.

⁶ Μήρύγύ Tācaa tasaa si: I ta nu nti wulav isayav inē i yōyōtaa tō taa? ⁷ Iē Iso kā yelina ntēyē waasvuv ke mpa i lēsa na pā wiikina-i ilim na ahoo tō? I kā la kaninika na pa sēnav na? ⁸ Ma heeliyi-mē si: Iso kā tayanu pa tōm ke lōn tōlev. Iē waatv wei Yulv Pēyaya ma maa kōo tō, maa māyana atē cānēyē yēlaa mpa pa tēmna Iso kē pa taa tōyōle yēe?

Falisa na lampuu mōlv pa Iso sōlēmvyv

9 Yəlaa ləlaa ka təma pa taa təkpaataa si mpe pa kena kupaama ke Iso isentaa, haləna pá nyənəxi ləlaa ke yem. Ḿróyú Yesu sɛɛ-wɛɣɛ iso si: 10 Yəlaa naale kpana Iso təsɛɛle taa ké Iso sələmuyv. Ləlv ke Falisa na ləlv ke lampuu mʉlv. 11 Ḿróyú Falisa səhna i mpra na í sələmi Iso si: Iso nyana təmlɛ. Pə taɣa pʉlv tə, ma fei isu yəlaa ləlaa wɛv tə. Pɛle pa ké hmulaa na asayaa na wasaŋkalənaa ké. Pəcɔ ma fei isu lampuu mʉlv inɛ i wɛv tə. 12 Cimaasi na cimaasi, kuyɛɛh naale naalɛɣɛ ma həkəxi nəɣɔ. Na pə təna mpi ma hikiyi tə, ma ləsəxi pə həɣələh naanowa taa kulmuyv ké na má ha-ŋ. 13 Ḿróyú lampuu mʉlv ná cɔsa kpeɛh na í kama nyovv na kusovv fei, na í tekəxi nin si: Hai Iso, ma ké isayav ké, wii ma pətətəle. 14 Ma heeliyi-me si Iso na apalv inɛ pa tayanaa, na í kolv na í kpe. Ama í na Falisa pa ta tayani. Pə taɣa pʉlv tə, wei i həŋ i ti, paa tisi-i. Na wei í pasəxi i ti, paa kusv i nyovv.

*Piya səkpesi kupantv kooluyv
(Matiyee 19:13-15; Maləki 10:13-16)*

15 Yəlaa pukayana piya səkpesi tətəɣo Yesu si í tənɪ si təw ké nin. Ama Yesu ifalaa na yəlaa mpe iləna pá kaləna-wɛ. 16 Tənaɣa Yesu yelaa na pá kpətəna piya ke i kin, na í tə-wɛ si: I yelev na piya kəw ma kin, í taa kaɣatv-si. Pə taɣa pʉlv tə, mpra pa wɛ isu piya tə, mpe pa tənna Iso Kawulaya. 17 Ma heeliyi-meɣɛ tampana si, ye wei i ta pəsɪ isu pəyayə na Iso təɣo i təw ké kawulaya, pʉntv kaa la kawulaya ŋke ka tv ke paa pəcɔ.

*Yvlv toŋ tv təm
(Matiyee 19:16-30; Maləki 10:17-31)*

18 Tənaɣa Yuta nyəma nyovv tv nəɣəlv i pəcɔsa Yesu si: Taca kupaŋ, pɛpɛɣɛ pə wɛɛ si maa la iləna má hiki weesuyv ŋku ku tɛŋ tə?

19 Ḿróyú Yesu cə-i si: Pə lapa isəna na n̄ yaa-m kupaŋ? Nəɣəlv ta ke kupaŋ ye pə taɣa Iso tike təkəŋ. 20 Ntəŋ n nyəmá nti pa suwa si: Taa la wasaŋkalətv, taa kv yəlv, taa hmulv, taa suu ləlv ke təm. Se nyá caa na nyá too.

21 Tənaɣa apalv toŋ tv inɪ i cəwa Yesu si: Ma təkə kusəsvtv nti tə tənaɣa hatoo ma pəcaato ké.

22 Yesu nu mpv iləna í təm-i si: Ama kulmvtv tike təkəŋ kaasəna-ŋ lapv. Polo n̄ pɛɛtv pə təna mpi n wɛna tə na n̄ tala konyəntvnaa ke pə liyitee, na cele n̄ svv toŋ ke isətəa. N̄ tɛma mpv pə lapv ilɛ n kəw na n̄ təŋ-i-m.

23 Apalv inɪ i nu təm tənɛ, iləna i lanjɛ wakəli tətəɣətəɣo. Pə taɣa pʉlv tə, i ka wɛna ké pə tv fei. 24 Yesu nawa si apalv inɪ i lanjɛ wakəlaa, iləna í tə si: Ama liyitee nyəma Iso Kawulaya svv wɛ katɛ pə tv fei. 25 Isəna mpi pə wɛ yoooyoo ké katɛ si í svvna pənyálaya ṕróyú na í lu tə, mpv tətəɣo pə wɛ liyitee tv ke katɛ si í svv Iso Kawulaya taa, halv pə tv tɛɛ mpv.

26 Tənaɣa mpra pa caɣaa na pá nukv i təm tə, pa təma si: Ilɛ awɛ ká tvləna nteɣɛ-ti?

27 Ḿróyú Yesu cəwa si: Mpi yəlaa təŋ si pə fei pəsovv tə, Iso kin tələv ké.

28 Ḿróyú Piyɛɛ nəɣo təkpaav si: Təv, ta yela pə təna təkpaataa ké na taa hu nyá waali.

29 Ḿróyú Yesu cə-wɛ si: Ma heeliyi-meɣɛ tampana təw si, ye nəɣəlv yela i təyayə yaa i alv, yaa i taalvnaa yaa i kəɣənaa yaa i newaa, yaa i nyəma yaa i piya ke Iso Kawulaya nyovv təw, 30 pu ha pʉntv na pə kəli n̄róyú pə kpaɣav nəcəwəw tə. Pəyele i səm waali i ká wɛɛna weesuyv ŋku ku tɛŋ tə.

Yesu sām na ɪ fem pə tɔm tɔtɔ
(*Matiyee 20:17-19; Maləki 10:32-34*)

³¹ Mpróyó Yesu yaa ɪ ifalaa naanɔwa na naaleɣe ɪ kin, na ɪ heeli-we si: Tɔw, tɔ kraa Yosalem kele. Pə tɔna mpi Iso kuyɔɔtɔtu teləsɔlaa ka ηmaawa si pu maɣana Yulv Pəyaya má tɔ, tɔnaya pu la. ³² Paa tu-m ma ta nyi ɪsɔnaa nin taa. Pɛle paa paana-m, paa tuv-m, paa tɔ-m ntayama. ³³ Paa casa-m hikasi, paa kv-m. Ama kuyeyɛn tooso wule, maa fe.

³⁴ Ama Yesu ifalaa ta cekəna tɔm nti. Tɔm nti tɔ huwɛɛ tɛɛ pa tɔw kɛ́, ɪɛ pa ta tu nyəm mpi pə tɔm Yesu yɔɔtɔa tɔ.

Yesu kuliɣi yulvm nɔɣɔlv ɪ ɪsɛ
(*Matiyee 20:29-34; Maləki 10:46-52*)

³⁵ Yesu kɔma na ɪ kpeɣetəna Yeliko ɪɛ, sɛsɛ yulvm nɔɣɔlv ɪ ka caɣa mpaav nɔɣɔ nté na ɪ laki pala. ³⁶ I nu yɔlaa samaa taŋ na pá tɛeki, ɪɛna ɪ pɔɔsi si: Pepe lapa ye? ³⁷ Mpróyó pa heela-ɪ si: Nasaletɪ Yesu tɛekəna. ³⁸ Tɔnaya ɪ koo sɔsəm si: Tafiti Pəyaya Yesu, nyəni ma pətɔtɔɛle.

³⁹ Mpa paa tɛɛ nɔɣɔ tɔ, pɛle pa kaləna yulvm na pá heeli-ɪ si: Su. Ama ɪlé ɪ sɔsa koo ke sɔsəm si: Tafiti Pəyaya, nyəni ma pətɔtɔɛle.

⁴⁰ Mpróyó Yesu səŋaa, na ɪ tɔ si: I kəna-ɪ ma kin. Yulvm tala Yesu kin, ɪɛna Yesu pɔɔsi-ɪ si: ⁴¹ N caa má la-ŋ we? Yulvm cɔwa si: Taca, ma caa kɛ́ si ɪ́ la na má naaki ɪsu maa wɛv ma wule taa tɔ.

⁴² Tɔnaya Yesu tɔma-ɪ si: Tɔw, naa ɪɛ, nyá taa tɛmnav ke Iso waasa-ŋ ke. ⁴³ I sɔv nav nté tənɛ inəɣi kprakraa, na ɪ təŋəɣi Yesu na ɪ saŋ Iso. Samaa tɔna ná mpv, ɪɛna pá sɔv Iso kɛ́ sam tɔtɔ.

19

Yesu na Sakee pa tɔm

¹ Mpróyó Yesu sɔv Yeliko, ɪɛna ɪ fayana ɪcatɛ taa na ɪ tɛeki. ² Apalv nɔɣɔlv ɪ ka wɛ tɔ taa tɔna, na pá yaa-ɪ si Sakee. Apalv inɪ ɪ kɛna lampuu mɔlaa sɔsɔ, na ɪ ka pilaa kɛ́. ³ I caakaya si ɪ nyi wei pa yaa si Yesu Yesu tɔ. Ama ɪ topuluv tɔw ɪ taa pəsi na ɪ na-ɪ. Mpi tɔ, samaa nyəkaa kɛ́. ⁴ Mpróyó Sakee tɛɛ nɔɣɔ na ɪ kraɣa asewa, na ɪ polo na ɪ kra tɔvu nakuli kv tɔw, si Yesu ɪ tɛekəna kv tɛɛ ɪɛ ɪ na-ɪ. ⁵ Yesu kɔma na ɪ tala tɔna, ɪɛna ɪ teki ɪ ɪsɛ na ɪ tɔm-ɪ si: Sakee tii tɔcav, saŋa nyá təyaya ke maa caɣa.

⁶ Mpróyó Sakee tii kprakraa, na ɪ mv Yesu na lanɣulɔmlɛ. ⁷ Pa tɔna mpa pa ná mpv tɔ pə ta maɣa-wɛ, ɪɛna pá tɔŋ si: Halɪ yulv ɪsayaɔv tɛyɛɛ ɪ kulaa ɪ polo.

⁸ Pa tala təyaya taa, ɪɛna Sakee kuli na ɪ heeli Taca si: Taca, ma seee, maa faɣa ma kvpam ke calɪ na má ha kɔnyɔntvnaa. Ye maa muɣula nɔɣɔlv na má tɔɣɔ ɪ liyitee, maa felɪ pɔntv ke pə tɔm liyiti.

⁹ Tɔnaya Yesu tɔma si: Saŋa təyaya kanɛ kele ka nyəma ná nyuvv nté. Pə taɣa pulv, Sakee maɣamaɣa ná kɛ Apələham pəyaya tɔtɔɣɔ mɛɛ. ¹⁰ Yulv Pəyaya má ma kɔmaɣa si ma pɛɛkəɣi mpi pə lepa tɔ na má ya pə nyuvv.

Timpi pə wɛɛ tɔ tɔnaya pə sɔsəɣi
(*Matiyee 25:14-30*)

¹¹ Mpróyó Yesu tasa mpa pa nu tɔm nti ɪ yɔɔtɔa tɔɣɔ ɪsɔ sɛɛv. Pə taɣa pulv, pa kpeɣetəna Yosalem tɔ, yɔlaa huvkaya si ntanyɪ Iso ká sɔv Kawulaya tɔɣɔv ke tənɛ inəɣi kprakraa na pá ná. ¹² Iso wei ɪ sɛɛ-wɛ tɔɣɔɛ si: Kawulaya təyaya taa awulumpu nɔɣɔlv ɪ kuləna na ɪ polo tɛtv pooluv nyəntv si pá tu-ɪ kawulaya, na pə tɛma ɪɛ ɪ məli. ¹³ I caakaya tɛɛv, ɪɛna ɪ yaa ɪ tɛmlɛ nyəma naanɔwa,

na i tala-weye liyitee nyəḡəluḡu nyəḡəluḡu ke pa nyəḡə təḡ. Na í heeli-we si: I taatəna liyitee ane, halí má polo má kəḡ. ¹⁴ Ama i icate nyəma luḡu ná fei-i, ilena pá kusí tillaa sí pá polo pá heeli-we si: Tu caa sí apalu iní i la ta wulav.

¹⁵ Pa tu apalu inəḡi kawulaya ḡke, ilena í kulí na í məli i icate taa. Mḡóḡu i kota i təmlə nyəma mpa i ka cəla liyitee tə, sí i naa isəna isəna pə sɛɛ-wɛnaa tə. ¹⁶ Mḡóḡu kancaalaya nyəḡ kulaa na í tə si: Taca, pə sɛɛ-m liyitee nyəḡətu naanəwa ké nyəḡəluḡu ḡku n ka cəla-m tə ku təḡ. ¹⁷ Tənaḡa wulav təma-i si: Pə wɛ teu, n ké təmlə tə kəpaḡ ké. Timpi isu n lapa teu ke pəcə nyəm taa isəntə tə, n ká təḡə acaləe naanəwa təḡ ké kawulaya. ¹⁸ Ilena naale nyəḡ náá kulí na í tə si: Taca, pə sɛɛ-m liyitee nyəḡətu kakpasí ke nyəḡəluḡu ḡku n ka cəla-m tə ku təḡ. ¹⁹ Tənaḡa wulav təma ílé si: Nyaa təḡə acaləe kakpasí təḡ ké kawulaya. ²⁰ Təmlə tə ləlu ná kulaa, ilena í tə si: Taca, nyá nyəḡəluḡu ḡku n ka cəla-m təḡəḡ. Ma həkə-kuyə saalaya taa ké na má su. ²¹ N wɛ-m səḡəntə ké. Pə taya pulə, n ké yulə katə tə ké. N ta su mpi tə mḡəḡi n kḡakəḡi, na timpi n ta tuu tə tənaḡa n kəḡ. ²² Tənaḡa wulav təma-i si: N ké təmlə tə isayav ké, nyá mayamaya nyá kuyəḡətu ke ma kuyəna nyá təm. N ka nyəma teu sí ma ké yulə katə tə, na mpi ma ta su təḡə ma kḡakəḡi, pəcə timpi ma ta tuu təḡə ma kəḡ. ²³ Ilə pepe təḡ ké n taa tu ma liyitee ke panci taa? Ma kəma isəntə tə, ma mayana pə sɛɛ a təḡ na má kḡenti na má mu. ²⁴ Mḡóḡu i heela i cəḡ nyəma si: I ləekí liyitee nyəḡəluḡu ḡkuyə i niḡ taa, na í səsə nyəḡətu naanəwa tu. ²⁵ Tənaḡa pələ pa cə-i si: Taca, ke ílé i wɛna naanəwa? ²⁶ Mḡóḡu wulav cə-we si: Ma heeliḡi-me sí timpi pə wɛɛ tə tənaḡa pə səsəḡi. Ama wei i feina pulə tə, paa pəciimaya ké i wɛna, paa ləekí ké. ²⁷ Təḡ, í kəna ma kolontunaa mpa pa kisaa sí má taa təḡə pa təḡ ké kawulaya təḡ cəne, na í ku-weye ma isəntaa.

Yesu cayav ke kpaḡaya

(Matiye 21:1-11; Maləki 11:1-11; Yohaani 12:12-19)

²⁸ Yesu təma mḡóḡu yəḡətuḡu, ilena í tɛɛ nəḡə na í pukina Yosalem. ²⁹ Pa kəma pa kḡɛḡətəna Petafasi na Petanii na Olifinaa puyə, ilena í tili i ifalaa taa naale si: ³⁰ I polo icate nte tə wɛ nəḡə təḡ cəne tə. I talaa, í ká mayana pa tu kpaḡaya pile natəḡəḡi ḡmənaḡa. Nəḡəḡu ta cayata tə təḡ. I hetí-te na í kəna. ³¹ Nəḡəḡu í pəcəsa-me si: I hetəḡi-te suwe? I cə pəntu si: Taca caakəna.

³² Mḡóḡu mpa i tilaa tə pa tɛɛwa, na pá mayana pə tənaḡa teitei isu Yesu ka təm-weye heeluyə tə. ³³ Pa kəma pa hetəḡi kpaḡaya pile nte ilena tə nyəma si: I hetəḡi kpaḡaya pile nte suwe?

³⁴ Ntəna Yesu tillaa cə si: Taca, caakəna.

³⁵ Ilena tillaa pona-tɛɛ Yesu. Mḡóḡu pa pə pa wontu ke kpaḡaya pile təḡ na pá kpaḡa Yesu na pá cayasi. ³⁶ Yesu təḡa tɛɛv, ilena yəlaa pəki-i pa wontu na í təḡ pə təḡ. ³⁷ I kəma í tiikina Olifinaa puyə na í kḡɛḡətəna Yosalem, ilena i təḡlaa samaa iní i təna i lanḡa həlvəmi teu, na pá saḡ Iə ké səsəm ke piti təma nna pa nawa tə a təḡ si: ³⁸ Iə í wɛɛ wulav səsə wei i kəḡna Taca təḡ tə i waali. Lanḡəlvəmlə í wɛɛ hatoo isətaa. Paa wei í tu Iə ké teeli.

³⁹ Falisanaa napəli paa wɛ samaa iní i həkə. Mḡóḡu pələ pa təma Yesu si: Taca, sumsi nyá ifalaa mpe.

⁴⁰ Kələ na Yesu si: Ma heeliḡi-me təfoo sí, paa pələ pa suma, atə pɛɛ mayamaya ká kulí na á yəḡəti.

Yosalem təḡ wula

⁴¹ Yesu kəma na í kḡətəna icate ke teu, ilena í nyəni-te, na í wii-te si: ⁴² Aaa, kasa, Yosalem, nyá mayamaya, saḡa kuyako kəne, ye n ka tu cəkəna cəkənav

mayamaya ke mpi pə pəsəyi na pə ha-η lahholumle tə. Ama pənente pə ηmesa-η-wi, n kaa ná. ⁴³ Wεε kəη nna a taa nyá kolontunaa ká cəna-η na yoou wontu toη nyəntə, na paa ta-η kotaya na pá nyala-η təkprələkpəli. ⁴⁴ Paa nan̄ti nyá na nyá taa yəlaa təna tənəηnan̄, hal̄i pa kaa tu səə pəle lentē ke lentē təə. Pə taya pulv, n taa cəkəna waatv wei Iso kəma si i waasəyi-η tə.

Pεεtəlaa təyənnyv ke Iso təsεele taa

(Matiyee 21:12-17; Maləki 11:15-19; Yohaani 2:13-22)

⁴⁵ M̄p̄yú Yesu svv Iso təsεele taa na í niki pεεtəlaa ke təyənnyv. ⁴⁶ Na í tə-wε si: Pa ηmaawa Iso Təm taa ké si, ma təyaya ká la Iso təsələmle ké. Ama mə pəsəna-keye ηmulaa təyaya.

⁴⁷ Yesu seyesaya Iso təsεele taa ké paa ifemle nte. M̄p̄yú kətəlaa taa səsaa səsaa na Iso təm seyesəlaa na samaa taa nyvnyv nyəma pa pεekaya si pa kyv-i.

⁴⁸ Ama pa ta nyi nti pá pusina tə. Pə taya pulv təə, samaa təna tv ηkraηnyv ke teu ké na pá nuk̄i i təm.

20

Yesu pəsnyv təm

(Matiyee 21:23-27; Maləki 11:27-33)

¹ M̄p̄yú kyvaku nakvli Yesu seyesaya samaa ke Iso təsεele taa na í heeliyi Laapaali Kypan̄. Ilena kətəlaa taa səsaa səsaa, na Iso Təm seyesəlaa, na səsaa pa polo ² pá pəəsi-si si: Heeli-tuyv kan̄kante nte n mak̄i nyá taa na n̄ lak̄i isəntə tə. Yaa awe tv hana-η pə mpaav?

³ Tənyaya Yesu cəwa si: Təv, ma mayamaya maa pəəsi-meye təm. ⁴ Iso yaa yəlaa tilina Yohaani si í sək̄i yəlaa ke Iso ləm? I cə-m ma nu.

⁵ M̄p̄yú Iso Təm seyesəlaa mayasa-təyi pa taa pa tike, Ilena pá tə si: Ye tə təma si Iso tilina-i i ká pəəsi-tv si: Na pepe təə ké í ta mv i təm? ⁶ Pəyele tə təma si: Yvlv tilina-i kəlv, samaa təna ká kv-tv na pεe. Pə taya pulv təə, pele pa təma pa taa təkpataa ké si Yohaani ké Iso kyvəyətvtv teləsylv.

⁷ M̄p̄yú Iso Təm seyesəlaa pəsənaa si: Tə ta nyi wei i tila-i Iso ləm səv tə se. ⁸ Tənyaya Yesu ná cə-wε si: An̄ha, ma kaa heeli-meye kan̄kante nte ma mak̄i na má lak̄i isəntə tə.

Təmlε nyəma asayaa təm

(Matiyee 21:33-46; Maləki 12:1-12)

⁹ Pə waali ké Yesu sεε samaa ke isə si: Yvlv nəyəlv ka səna lesen̄ tvη ke taale təcū. M̄p̄yú i caa yəlaa na í svv tə taa, Ilena í kvli na í tεe yela na pə taan̄i.

¹⁰ Pə kəma na pə tala tvη un̄i i kooluyv waatv, Ilena í kvsi i tillu nəyəlv, si í polo təmlε nyəma kin̄ na pá cεe-i un̄i i tete. Tənyaya təmlε nyəma mpe pa kpa tillu un̄i na pá má, Ilena pá təyən̄-i niη naan̄vwa təyələyeli. ¹¹ M̄p̄yú taale tv un̄i i tasa i tillu nəyələvyv kvsvyv na í tili. Ilena təmlε nyəma mpe pá má ilé, na pá tvv-i, na pá təyən̄-i niη naan̄vwa təyələyeli. ¹² I tasa tooso nyəη ke tiluyv, Ilena təmlε nyəma ma ilé, na pə kv i təna, Ilena pá pεti-i haləm na waali. ¹³ Tənyaya haləm tv təma si: Təv, isənayale maa la ilé? Ma mayamaya ma kvlvv wei ma luyv svv teu təyə maa tili. Ntanȳi paa nya i isəle. ¹⁴ Ama təmlε nyəma ná kəma na pá loosi i pəyalv na í puki, Ilena pá heeli təma si: I loosiyi kpan̄cəv na kəηna nté. I kəə tə kv-i, na taale pəsi ta nyənte. ¹⁵ M̄p̄yú pa kpa-i, na pá ləsi-i taale na waali na pá kv-i.

Tənaɣa Yesu pəɔsa sɪ: Taale tʉ inɪ, ɪsənaɣa ɪ ká la təmlɛ nyóma mpɛ? ¹⁶ ǀ kəma na ɪ kəɔ, ɪ ká kʉ təmlɛ nyóma mpɛɣɛ, ɪlɛna ɪ caa yəlaa kʉfama na ɪ su taale taa.

Samaa nu təm tənɛ ɪlɛna pá tə sɪ: ǀsə ɪ pona təlɛɣɛ pooluŋ.

¹⁷ Tənaɣa Yesu caa pa ɪsɛntaa, ɪlɛna ɪ tə sɪ: ǀsə Təm taa pa ŋmaawa sɪ: Pələ nte tətʉ ŋmalaa ŋmaakaya na pá lə tə, ńté tə təɔ kəɔ ŋmatʉ təna məlaa na tə səŋ. Suweyɛlɛ mpʉ?

¹⁸ Ye pə cəpa wei na ɪ hoti pələ ńté tə təɔ, pə pʉtʉtəyi-ɪ kɛ, ɪ kaa wɛɛ hiiu. Ye pə cəpa yʉlʉ nəɣəɔlʉ na pələ ńté tə hoti ɪ təɔ, tə taaləyi-ɪ na tətʉ kɛ.

*Lom wulav səsə lampuu təm
(Matiyee 22:15-22; Maləki 12:13-17)*

¹⁹ Tənɛ inəyi kpakpaa tə ǀsə Təm seɣesəlaa na kətəlaa taa səsaa səsaa caakaya Yesu kɛ kpaɪ nte. Pə taya yʉlʉ təɔ, pa nyəmá teu sɪ mpɛɣɛ ɪ kʉpənaa na ɪ sɛɛna ɪsə inɪ. Ama pa nyámna samaa. ²⁰ Ḿpóɣú pa sʉb Yesu ke cəŋyʉb, haləna pá caŋ pá tili feŋlaa sɪ pá feŋyi-ɪ. ǀlɛna feŋlaa mpɛ pɛlɛ pá cɛsɪ ɪsu pa kɛ kʉpama napəli pəyɛlɛ yem. Pa makaya Yesu nəɣə təɔ na pa təm kʉpəɔsʉtʉ sɪ pá ná. Pa caakaya kɛ sɪ pá hiki mpi pə təɔ paa kpa-ɪ tə, na pá tʉ-ɪ kʉfəɛɛ niŋ taa. ²¹ Tənaɣa pa təma-ɪ sɪ: Tacaa, tə nyəmá teu sɪ nyá kʉyəɣəɣə tʉtʉ na nyá kʉseɣesəɣə pə təna kʉpantʉ kɛ. Nn paasəɣəna təɔ, nn faɣasəyi yəlaa. Ama ɪsəna mpi maɣamaɣa ǀsə caa sɪ yəlaa ɪ la tə, pə tampana ke n heeliyi. ²² Pə wɛ mpʉ tə, ta mpaav taa pə mʉna tə felɪ lampuu ke Lom wulav səsə na?

²³ Yesu tɛma ǀsə Təm seɣesəlaa acilayəɣə tənaya nyəm, ɪlɛna ɪ tə-wɛ sɪ: ²⁴ ǀ hul-m liyitee nyəɣəɔlʉ na má ná. Awe nyʉyʉ fotoo na ɪ hətɛ ke pa ŋmaa pə təɔ?

²⁵ Ḿpóɣú ǀsə Təm seɣesəlaa cəwa sɪ: Lom wulav səsə. Tənaɣa Yesu cə-wɛ sɪ: Aŋha, ɪ cɛla Lom wulav səsə ke mpi ɪ tɪ tə, na ɪ cɛla ǀsə ɪlɛyɛ mpi ɪ tɪ tə.

²⁶ Tə təna nti Yesu yəɣəta samaa taa tə, feŋlaa ta na ɪsəyətʉ natəɔləyi tə taa. Ama Yesu kʉcəcəɣə mələna-wɛyɛ təmsʉyʉ na pá su təkulum.

*Səm waali tə fema ɪsəna tʉ wɛɛ tə
(Matiyee 22:23-33; Maləki 12:18-27)*

²⁷ Ḿpóɣú Satusee nyóma napəli pa kəma Yesu kin. Satusee nyóma mpɛ pa tənayaana sɪ, sətəa kaa tɛ na pá fe. Ḿpóɣú pa pəɔsa Yesu sɪ: ²⁸ Tacaa, Moisi sɪna-tʉyʉ kʉsəɣəɣə ke takəlasɪ taa sɪ, yʉlʉ ɪ wɛna neu, na yʉlʉ inɪ ɪ sɪ na ɪ yeɛ ɪ alʉ, na alʉ inɪ ɪ feina-ɪ na pəyaya, neu ká hə leelu inɪ na ɪ hikina ɪ taalʉ səɔl ke piya. ²⁹ Təɔ, Yʉlʉ nəɣəɔlʉ na ɪ newaa, paa kəna yʉlʉ nyəɣə naatosompəɣəɔlaya. Ḿpóɣú taalʉ kpaɣa alʉ, ɪlɛna ɪ sɪ, ɪ feɪ pəyaya. ³⁰ Tənaɣa naale nyəŋ həma leelu, haləna tooso nyəŋ náá hə tətə. ³¹ Pa naatosompəɣəɔlaya ŋke ka təna ka səpaya, alʉ inɪ ɪ ta hiki pa taa nəɣəɔlʉ na pəyaya. ³² Pə waali kɛ alʉ inɪ ɪ tɛɛsa səpʉ. ³³ Təɔ, pa təna pa kpaɣav-ɪ mpʉ tə, sətəa fem wule pa taa aweyɛlɛ alʉ tʉ?

³⁴ Ḿpóɣú Yesu cə-wɛ sɪ: Antulinya inɛ ɪ taa cənɛyɛ apalaa kpakəyi alaa, na alaa náá saaki apalaa. ³⁵ Ama apalaa na alaa mpa pa kɛ sɪ paa tɛ na pá fe na pá caɣa cele antulinya wei ɪ kəŋ tə ɪ taa tə, akpaɣalɛ kaa wɛɛ təna. ³⁶ Mpɛ inɪ paa tasəyi səpʉ tətə, paa wɛɛ kɛ ɪsu ɪsətəa tillaa wɛɛ tə. Pa fem mpʉ tə pa pəsa ǀsə piya kɛ. ³⁷ Moisi hulaa təkɛlekele kɛ sɪ sətəa ká tɛ na pá fe. Pə təɔ kɛ ɪ yaa Tacaa sɪ: Apələham na ǀsaaka na Yakəpʉ pa ǀsə, kɛ timpi pə yəɣəta hotiya təm tə. ³⁸ ǀsə kɛ weesʉyʉ nyóma nyəŋ kɛ, ɪ ta ke sətəa ǀsə. ǀsə inɪ ɪ təɔ kɛ pa təna pa wɛna weesin sɪ pá lakɪ ɪ təmlɛ.

³⁹ Tənaɣa Iso Təm seɣesəlaa taa napəli pa təma si: Tacaa, n tu yəɣota teu ké.

⁴⁰ Pə taɣa pulv, pa taa nyi nti pá pəəsi-ı tə.

Isəna Mesii na Tafiiti pa wεε tə
(*Matiyee 22:41-46; Maləki 12:35-37*)

⁴¹ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu pəəsi Iso Təm seɣesəlaa si: Isənaɣa pa təɲ mpv si Mesii ke Tafiiti pəɣaɣa ye? ⁴² Pəyele Tafiiti maɣamaɣa ná ηmaa ı yontu takəlaɣa taa ké si:

Tacaa Iso heela ma Səsə si,
caɣa ma kəɲkəɲ taa.

⁴³ Haləna má kəna nyá kolontunaa

na í loosi nyá nəəheε ke pa təə.

⁴⁴ Təv, Tafiiti ná yaawa si Tacaa keε, isənaɣa Mesii náá məli na í ké Tafiiti pəɣaɣa?

Isə Təm seɣesəlaa laakali lapənav
(*Matiyee 23:1-36; Maləki 12:38-40*)

⁴⁵ Samaa təna təɲna Yesu təm niiv, ılena Yesu tə ı ıfala si: ⁴⁶ ı lana Iso Təm seɣesəlaa mpe na laakali. Pa səla tokonaa səsaa suuu ké na pá cəəki. Pa caaki si pá seεki-wεɣε kuyεεɲ taa ké. Yuta nyəma təkotilena taa, teeli teeli təcayale ke pa pεεkəɣi. Acima taa, səsaa təcayale ke pa pεεkəɣi na pá caki.

⁴⁷ Mpe pa leεkəɣəna leelaa ke pə təna mpi pεle pa wena tə. ılena pá svv Iso sələmnyv na pə taɣali, si pə hólí si mpeɣε kupaama. Pə təə ké paa te na pá ná katatəlaɣa.

21

Alv wei ı tv santiinaa naale tə
(*Maləki 12:41-44*)

¹ Yesu kusa ıεε, ılena í na təɲtənaa tɣi pa kvhav ke Iso təseεle səsəle kvhaaɲ atakaanaa taa. ² Na í ná tətəɣə alv leelu konyəntv nəɣəlv, na í pεtəɣi santiinaa naaleɣe pə taa təna. ³ Tənaɣa Yesu təma si: Təm tampana təə ké ma heeliyi-mε. Mpi leelu konyəntv ıne ı təwa tə, pə kəla pane pa təna pa kvətətm. ⁴ Pə taɣa pulv, yəlaa ləlaa təna ná kpaɣa pa liyitee nna a kpisa yem təɣə na pá haaki. Ama alv ıne, paa na ı ké konyəntiya tə ı kpaɣa ı liyitee təna na í tv. Pə ta kaasi-ı pulv si í yaɲa paa təɣənaɣa maɣamaɣa.

Isə təseεle wakəlvv təm
(*Matiyee 24:1-2; Maləki 13:1-2*)

⁵ M̄p̄r̄ȳḡ napəli pa caɣaa na pá yəɣətəɣi Iso təseεle təm si: Pεε kupaɲa wena pa lapəna Iso təseεle ke caɲəm tə na mpi mpi pa haaki Iso ké tə taa tə, pə lapa na tə te teu ké. Tənaɣa Yesu heela pəntənaa si: ⁶ Pə təna mpi í naa ısəntə tə, kuyεεɲ ká kəə wei ı taa pə kaa kaasi pəle lentε na tə təna lentε təə tə, paa tusi pə təna.

Mpi mpi pə lapv ká hólí si antulinya caa təm tə
(*Matiyee 24:3-14; Maləki 13:3-13*)

⁷ M̄p̄r̄ȳḡ mpe ıni pa pəəsi Yesu si: Pəlee ké mpv ıni pu la? Na ηmaatəle nteye pu hólí na tə nyəna si pə wəsaa?

⁸ Tənaɣa Yesu si: ı la laakali, ı taa yele na nəɣəlv kəə na í toli-si-mε. Mpi tə, paɣale ká kəə na pá haɲ pa təɣi ma hətε, si mpeɣεle Mesii, na pá təɲ si, pə wəsaa ké. Ama í taa nuna-wε. ⁹ ı kəma na í nu yooɲ na pə təna pə pəsuyv

yem ké krentelasí tò pə tan, í taa nyá. Təle tə tənaya mpv, pə wee sí tə la na pəcəyo. Ama waali ké antulinya náá kəə na í teŋ.

¹⁰ M̀p̀ỳỳ Yesu tasa-weyɛ heeluyɛ sí: Tɛtu kateŋa leŋka ká yooŋa leŋka nyóma, na kawulaya leŋka ká kuli leŋka tɔɔ. ¹¹ Tɛtu ká sele pə kaa la nyənyɛv, nyɔɔsɔ na yulɔkɔsəku ká lu tiiliwe tiiliwe. Kəkələ təma sɔɔntɔ nyəna na atəma səsəəna ká luna isətəa na pə tii.

¹² Ama na pəcə tənɛ inɪ tə tənə tə laki ile, paa kra-me, na pá tu-meɛɛ wahala səsə. Paa cele-meɛɛ Yuta nyóma təkotilenaa taa nyóma, na pele pá huuna-me. Paa tu-meɛɛ saləkanaa, paa yaa-meɛɛ nənɔsɪ ke awulaa səsaa na tɛtu təkəlaa pa kin ke ma tɔɔ. ¹³ Ama tənə weɛɛ pu topili-meɛɛ mpraan sí í hólí ma təm tampana. ¹⁴ I tayanɪ mə ti sí, paa pu la isəna, í taa nəɔsɪ nti í ka huɔ na í lu tɔ na pə ta tata. ¹⁵ Pə taya pulv, ma mayamaya maa tasəna-meɛɛ layatu ke təm nti í ká yɔɔtɪ na mə kolontunaa taa nəɔlv kaa na kɔcɔcɔtɔ, pəyele pa kaa kee pa nyəntɔ tɔ. ¹⁶ Mə caana na mə toonaa na mə taalvnaa na mə newaa na mə nyóma na mə cewaa ka tu tɔna-meɛɛ mə kolontunaa ninɪ taa, halɪ paa kv mə taa payale. ¹⁷ Yəlaa tənə taa ká kraana-meɛɛ ma tɔɔ. ¹⁸ Paa na mpv mə taa nəɔlv nyɔv kaa holi-ɪ holuyɛ mayamaya. ¹⁹ Ile mu nyaya apalvɔ, pu ya mə nyɔɔŋ.

Yosalem yəkvɔv təm

(Matiyee 24:15-21; Maləki 13:14-19)

²⁰ Ye í kəma na í ná yoolaa kɔpɪŋ tama Yosalem ke kotaya, í nyɪ sí ɪ yəkvɔv wɔsaa kele waatv inɪ. ²¹ Mpv inɪ tɔ, mpra pá we Yuta, pa se na pá kra ṕ́sɔŋ. Na mpra pele pá we Yosalem taa, pá lu na pá hatəli. Na mpra pele pá we tawa taa, pá taa kpe. ²² Pə taya pulv, kvyeɛŋ inɪ ɪ taa ké pu naasi Yosalem nyóma ilena pəcə pə tənə pə lá isɪ paa ŋmaav Iso Təm taa tɔ. ²³ Ahusitona na asəŋ pa təm ká la waiyo ké waatv inɪ. Wahala ká tɔɔ icate n̄tə tə taa, yəlaa pane paa ná Iso pááná. ²⁴ Paa kv-we na layate, paa kra-weɛɛ yomle ke piitimnaa tənə taa. Ma ta nyɪ isənaa ke pu yelina Yosalem na pá pááləyí ɪ taa, haləna pele pa waatv kəə na í su tənaya.

Yulv Pəyaya kənte

(Matiyee 24:29-31; Maləki 13:24-27)

²⁵ Pu hólí ŋmaateɛ ke ilim na isətɔ na isətɔlvŋasɪ pə tɔɔ. Lanwakəlle səsəəle ká kra kateŋa tənə, na nəɔsɛɛ ká kv-weɛɛ tenku na ɪ hola səsəəna pə kəkɔte səsəəle tɔɔ. ²⁶ Yəlaa ká huɔ m̀p̀i pu kəə antulinya tənə taa tɔ pə təm, ilena sɔɔntɔ səsəəntɔ kra-we na pá sí pa tunɪ tɔɔ ké yem təkprətu. Pə taya pulv tɔɔ, pu ciyiti isətənyɛv taa kəkələnaa. ²⁷ Waatv inəɔɪ paa na Yulv Pəyaya má ma səŋa isəŋmuntɔyɔ tɔɔ, na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ²⁸ I kəma na í na mpv inɪ pə svv lapv ile, í kvsv mə nyɔɔŋ na isə na í feesi təfɔv. Pə taya pulv, mə waasvɔv caana kənte.

Fiki tɔyɔ təm

(Matiyee 24:32-35; Maləki 13:28-31)

²⁹ M̀p̀ỳỳ Yesu təma-we sí: I nyəŋna tɔyɔ ŋku pa yaa sí fiki tɔ na tunɪ leləŋ na í na. ³⁰ Ye ɪ kəma na í svv neɛtɔyɔ í nyəmá kprakpaa sí heesvɔv tala kə. ³¹ Mpv tətəyɔ pə weɛ, í kəma na í na mpv inɪ pə laki, í nyɪ kprakpaa sí Iso Kawulaya wɔsaa. ³² Tampana ke ma heeliyɪ-me, yəlaa mpra pa wev isəntɔ tɔ pa kaa sí pa tənə na pəcə pə tənaya mpv pə la. ³³ Isətənyɛv na atə ká muki yem. Ama ma kvɔyɔtɔtɔ kaa saali paa pəcə.

I feŋ teu

³⁴ ǀ la laakali, í taa yele na tətəyole na sulonyəole pə pəsi-me, na kaɣana antulinya ine ǀ nyəntv nəyəsεε kv-me. Ye í paasəna mpv kuyaku ŋkv ku tuti-meɣε. ³⁵ Pə kəŋ kuuu ke antulinya təna taa yəlaa təna təmaa ké ǀsu pa pətuyv puluyv tə. ³⁶ Pə tə tə í feŋ na í sələməyi ǀsə ké tam, na í hiki toma na í lu mpi pu kə tə pə taa, na í kə tə í səy Yulv Pəyaya má ma ǀsɛntaa.

³⁷ Yesu seɣesaya ǀsə təsεεle taa ké ilim ilim na í mələyi Olifinaa puyv tə tə ké taanaya taanaya na í svuki. ³⁸ Yəlaa təna pukaya ǀsə təsεεle taa ké tanaŋ tanaŋ təhuluhulu na pá nuiki ǀ waasv.

22

Yutaasi kələmato təm

(Matiyee 26:1-5; Maləki 14:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Potopotonaa mpa pa taa kvkəsvm fei tə pa acima wena pa yaa sǀ Tεεv acima tə a wəsa. ² Ḿpúyú kətəlaa səsaa na ǀsə Təm seɣesəlaa pa təŋna maɣasuyv ke ǀsəna paa la na pá kv Yesu tə. Ama pa səyomaɣaana samaa ké.

Yutaasi səlv puwa sǀ ǀ tvyi Yesu ké nyuvv nyáma niŋ taa

(Matiyee 26:14-16; Maləki 14:10-11)

³ Ḿpúyú Satanǀ svv Yutaasi ǀsəkaleeu pa naanvwa na naale taa ǀelv taa. ⁴ ǀlena í polo na í na kətəlaa səsaa, na ǀsə təsεεle səsəole taŋlaa taa səsaa pá seɣesǀ ǀsəna ǀ ká la na í tv Yesu ké pa niŋ taa tə na pá sv. ⁵ Tənaɣa pεle pa laŋa heewa səsəm. ǀlena pá tə sǀ paa ha-ǀ liyitee. ⁶ ǀlena Yutaasi tisi, na í svv pεekuyv ke kuyaku kvpaŋkv ŋkv kv taa ǀ ká tv Yesu ké pa niŋ taa na samaa ta nyǀ tə.

Tεεv acima kvətəyov taɣanuyv

(Matiyee 26:17-25; Maləki 14:12-21; Yohaani 13:21-30)

⁷ Potopotonaa mpa pa taa kvkəsvm fei tə pa acima kuyaku ŋkv kv wule pa kvyi Tεεv acima ǀweesǀ tə kv talaa. ⁸ Ḿpúyú Yesu kvsa Piyεε na Yohaani sǀ: ǀ polo í təsəyi-tuyv Tεεv acima təyonaɣa.

⁹ Tənaɣa Piyεε pa pəsə-ǀ sǀ: Leyε n caa sǀ tə təsi-ke?

¹⁰ ǀlena Yesu cə-we sǀ: ǀi naa, í ká kə ǀsu í svv ǀcate tə, í ká sulina apalv nəyolv na í səyola lvm na həyaya. ǀ təŋǀ-ǀ na í svv təyaya ŋka ka taa ǀ ká svv tə. ¹¹ ǀlena í pəsə təyaya tv sǀ: Tacaa sǀ, kutuluyv ŋkv kv taa ké í na ǀ ifalaa paa caya na pá təy Tεεv acima kvətəyov? ¹² Apalv ǀni ǀ ká hǀlí-meɣε atε na ǀsə kutuluyv taa ké naŋ səsəov nakələyi ǀsətəa, ŋkv kv taa we wontu nti í ká lana tə. Kv taa tənaɣa í ká təsi pə təna.

¹³ Ḿpúyú Piyεε pa polaa na pá maɣana teitei ǀsu Yesu ka heela-we tə. Na pá təsi Tεεv acima kvətəyov ke təna.

Tacaa səm təsuyv

(Matiyee 26:26-30; Maləki 14:22-26; Kələntǀ I 11:23-25)

¹⁴ Tεεv acima waatv talaa, ǀlena Yesu na ǀ tillaa pá caya təyov. ¹⁵ ǀlena í heeli-we sǀ: ǀsəna ma nyula teu sǀ má na-me tə təy Tεεv acima təyonaɣa na pəcǀ má svv ma kvnyontəyole taa tə pə we səyontv. ¹⁶ Pə taɣa pulv tə, tampana ke ma heeliyi-me sǀ ma kaa tasa-yεɣε təyov haləna pə kə pə hǀlí ǀ təyov tampana ke ǀsə Kawulaya taa na pəcǀ.

¹⁷ Ḿpúyú Yesu kpaɣa svlv na kərv, na í sεε ǀsə ké í na təmle na í tə sǀ: ǀ mu-wǀ na í nyəov mə təna. ¹⁸ Pə taɣa pulv, ma heeliyi-me sǀ pə kpaɣav pənente tə ma kaa tasa svlv nyəov haləna ǀsə kə na í təy ǀ Kawulaya na pəcǀ.

19 Pə waalı ké Yesu kpaɣa potopoto na í sɛɛ ɪsɔ́ ké í na tǎmlɛ, ɪlɛna í faɣa-ɪ na í cɛlɛ-wɛ na í tɔ́ sɪ: Potopoto ɪnɛ ɪ kɛna ma tǎnɔɣu ŋku pə ha mə tɔ́ tɔ́. Ḿpúyú í ká lakɪ na í tɔ́sɔ́ɣɪ ma tɔ́.

20 Pa tɛma tɔ́ɣu ɪlɛna Yesu kpaɣa kǎpɔ́ kɛ mpɔ́ tɔ́tɔ́ na í tɔ́ sɪ: Kǎpɔ́ ɪnɛ ɪ kɛna ɪsɔ́ nɔ́ɣɔ́ pɛɛɪɔ́vɔ́ kɔ́fam yoo, na ma caləm mpi pə kpɛma mə tɔ́ tɔ́ mpi pə huləna pə tampana.

21 ɪ nyɪ teu sɪ wei ɪ tɔ́ɣu-m kolontunaa ninj taa tɔ́ ɪ wɛ cənɛ, na ma na-ɪ tɔ́ tǎkəna. 22 Tampana tɔ́ Yulɔ́ Pəyaya má maa tɛɛ ké ɪsu ɪsɔ́ ká suw tɔ́. Ama wei ɪ tɔ́ɣu-m kolontunaa ninj taa tɔ́ ɪ tǎm wɛ waiyo.

23 Tənaɣa Yesu ɪfalaa suw tǎmaya pɔ́sɔ́ɣu sɪ: ɪlɛ tá taa awe ká lana nteɣɛ mpɔ́?

Sɔ́sɔ́ntɔ́ tɔ́ hɔ́m

24 Ḿpúyú Yesu ɪfalaa suw hɔ́m kɛ pa taa pa tike sɪ pa naa wei paa nyənəɣɪ sɔ́sɔ́ tɔ́. 25 Tənaɣalɛ Yesu sɪ: Piitimnaa awulaa sɔ́saa ŋmakəlɛɣɪ pa yəlaa ké. Na mpa pa ké tɔ́ŋtɔ́naa tɔ́, pɛlɛ pa caa pá cuɣusiyi-wɛɣɛ ta caa ta caa ké. 26 Ama mɛ ɪlɛ pə́ taa wɛɛ ḿpúyú mə kinj. Mə́ taa sɔ́sɔ́ í pə́sɪ ɪ tɔ́ɣɪ mə sǎkpɛlu, na wei ɪ ké wulav tɔ́, í pə́sɪ ɪ tɔ́ɣɪ tǎmlɛ latɔ́. 27 Kutɔ́ɣu latɔ́ na wei pa lakɪ-ku tɔ́, awe kələna? Pə́ taya wei pa lakɪ-ku tɔ́. Aŋha, mpɔ́ ɪnəɣɪ na má, ma wɛ mə hɛkɔ́ ké ɪsu kutɔ́ɣu latɔ́. 28 Mɛ mə tǎka mə tɔ́ɣɪ teu na í ta kisi-m ma wahalanaa taa. 29 Pə́ tɔ́ ké ma tɔ́ɣɪ-mɛɣɛ kawulaya ɪsu ma Caa ná tɔ́ɣu ma tɔ́. 30 Má na-mɛ tu tǎkəna na tɔ́ nyɔ́kɪ ma kawulaya taa, na í ká caya kumlee tɔ́ na í huɔ́kəna ɪsɛɣɪ kpekə naanɔ́wa na naale.

Siməŋ kpɛsɔ́ɣu tǎm kpaalɔ́vɔ́

(Matiyee 26:31-35; Maləki 14:27-31; Yohaani 13:36-38)

31 Ḿpúyú Yesu tǎma sɪ: Siməŋ Siməŋ Siməŋ, kɛ ŋkraŋj. Satanɪ səlɛma nɔ́ɣɔ́ na pə́ ha-ɪ sɪ ɪ payalɛɣɪ mə təna ɪsu pa payalɔ́vɔ́ tɔ́ɣɔ́naɣa pɛɛ na pá ləsəɣɪ lɔ́ɔ́tɔ́ tɔ́. 32 Ama ma səlɛma ɪsɔ́ ké nyá tɔ́ sɪ pə́́ taa kɔ́ na ń yelɛ ɪsɔ́ ké nyá taa tɛmmau. Nyaa kɔ́ma na ń layasɪ ɪlɛ nyaa sɔ́sɪ nyá taapalaa kɛ apalɔ́tɔ́.

33 Tənaɣa Piyɛɛ tǎma Yesu sɪ: Tacaɔ́, ma tɛma ma tɔ́ɣɪ tǎkɔ́vɔ́ ké, paa saləka pá tǎkɪ ma na-ŋ, na paa səm ma na-ŋ tu səna.

34 Ḿpúyú Yesu cɔ́ Piyɛɛ sɪ: Piyɛɛ, ma heeliyi-ŋ tǎfoo sɪ mpi pu takɪ kampɔ́aav kooɔ́ kɛ saŋa tɔ́, n tɛma tǎm toosoɣo kpɛsɔ́ɣu sɪ n ta nyɪ-m ké n ta nyɪ-m.

Liyitee na layatɛ pə́ tǎkɔ́vɔ́ tǎm

35 Pəlɛ pə́ waalı ké Yesu pɔ́sɔ́ ɪ ɪfalaa sɪ: Maa tiluyu-mɛ na í tɛɛ mpɔ́ tǎyəlɔ́yəlɪ, liyitee fɛɪ, huluyu fɛɪ, ŋtankpate fɛɪ tɔ́, í laŋa pɔ́lɔ́pɔ́ cəcəka na? Pa cɔ́-ɪ sɪ: Aai tə́ ta la-ŋ pɔ́lɔ́.

36 Ḿpúyú Yesu tǎma ɪ ɪfalaa sɪ: Tɔ́v, pənente wei í wɛna liyitee, pɔ́ntɔ́ í tǎkɪ ɪ tɔ́, na wei í wɛna huluyu í tǎkɪ-ku, na wei í fɛɪna layatɛ, pɔ́ntɔ́ í pɛɛtɪ ɪ toko na í yana. 37 Ma heeliyi-mɛ tǎfoo sɪ, nti pa ŋmaa ɪsɔ́ Tǎm taa sɪ: Asayaɔ́ taa ké pa tu-ɪ tɔ́, pə́ wɛɛ ké sɪ pə́́ la ḿpúyú ma nyɔ́vɔ́ taa. Na nti ŋmaato taa yɔ́ɣɔ́ta ḿpúyú ma tɔ́ tɔ́ tu la teitei ké.

38 Tənaɣa Yesu ɪfalaa tǎma sɪ: Tacaɔ́, layalɛɛ ntɔ́ cənɛɣɛ naale. ɪlɛna Yesu cɔ́-wɛ sɪ: Aai, í yelɛ təlɛ.

Yesu səlɔ́mɔ́vɔ́ kɛ Olifinaa pɔ́vɔ́ tɔ́

(Matiyee 26:36-46; Maləki 14:32-42)

³⁹ Μήρύγυ Yesu kulaa na í lu, na í polo Olifinaa πυγυ τῶ, ísu í tu lakuyu τῶ, úlena í ifalaa τῆη í waali. ⁴⁰ Pa talaa úlena Yesu τῶ-we sí: Í sələməxi Ísə na pə taa kəə na í hoti maγasuyu taa.

⁴¹ Tənaγa Yesu yela-we na í hatəli pəcə ísu yulv í ləγə pəle tu tala timpí τῶ, úlena í lunj akula, na í sələmi Ísə sí: ⁴² Hai, ma Caa, ye n nəkaa, kəəli wahala səsə ineyə ma nyuyu taa. Úle paa na mpv la mpi n nəkaa τῶ, yele ma kunəkəm.

[⁴³ Tənaγa ísətaa tillu nəγəlv í lu Yesu τῶ, na í səsə-i apalv. ⁴⁴ Μήρύγυ lanwakəlle səsəle kra Yesu, úlena í seesi ísəle təkəηkanj na Ísə sələmyu. Na hanaya lukaya ísu caləm na ká tosiyi ate.]

⁴⁵ Yesu tema Ísə sələmyu, úlena í kulv na í məli í ifalaa cəlv na í maγana ísənyəηle kra pəle na halv pá canj pa too. ⁴⁶ Μήρύγυ í pəəsə-we sí: Suweyele í tookuyu mpv τῶ? Í kulv, í sələməxi Ísə, pə taa kəə na í hoti maγasuyu taa.

Yesu kpav

(*Matiyee 26:47-56; Maləki 14:43-50; Yohaani 18:3-11*)

⁴⁷ Yesu təηna mēryγy γəγətyu, úle yəlaa samaa tapayale, na ifalaa naanəwa na naale taa ləlv Yutaasi tēena-weγe nəγə na í kəna-we. Μήρύγυ í kpətəna Yesu sí í kpekəγəna-i. ⁴⁸ Tənaγa Yesu pəəsə-i sí: Yutaasi, kpekəna ke n hvləγəna kolontunaa sí pá kra Yulv Pəyaya má na?

⁴⁹ Mpa pa we Yesu τῶ τῶ, pa ná mpi pə caa lapv τῶ, úlena pá pəəsə-i sí: Taca τə yona ta layaləe kə?

⁵⁰ Tənaγa Yesu τῶ nyəma mpe pa taa ləlv loma kətvlv səsə təmlə tv ntəγəη ηkpanjyυ na í kəəli təfəη. ⁵¹ Úlena Yesu τῶ-we sí: Í yele mpv pə maγanaa.

Μήρύγυ Yesu tokina yulv inu í ηkpanjyυ, úlena kv məli ísu kv wəv τῶ. ⁵² Pə waali kə Yesu pəəsə kətəlaa səsaa na Ísə tēsēle tanlaa taa səsaa na Yuta nyəma taa nyuyυ nyəma nyuyυ nyəma mpa pa kəma-i kpav τῶ sí: Í kəη na í nəki na í kraγa layaləe na kpətəη τῶ, maγa ηmulv ísəγav kə? ⁵³ Má na-me tu wenna Ísə tēsēle taa kə kvyeη təna na í tá pēeki sí í kra-m. Ama mə na ahoο səkpetyυ tēe asayaa səsaa mə waatv tapəna sanja.

Piyee kpeesuyv

(*Matiyee 26:57-58,69-75; Maləki 14:53-54,66-72; Yohaani 18:12-18,25-27*)

⁵⁴ Μήρύγυ pa kra Yesu na pá pona kətvlv səsə təyaya, na Piyee təηaya í waali kə táaləη τῶ. ⁵⁵ Paa tayana kəkə ke tayə hekv taa. Tənaγa Piyee polaa na í sətí mpa pa pamna kəkə ηke τῶ pa hekv taa. ⁵⁶ Təmlə tv əlvnyəη nəγəlv í na-i kəkə kpeηja na í cayaa, úlena í nyəni-i təpəηη na í τῶ sí: Í na apalv ineyə.

⁵⁷ Tənaγa Piyee kpeesaa sí: Alv nyá, aai, ma ta nyəmi-i yoo.

⁵⁸ Pə lapa layasaya ke pəcə, úlena nəγəlv tətə náa na Piyee, na í τῶ sí: Pa taa wəγele na nyá tətə. Ama Piyee cə apalv inu sí: Pə tayə ma.

⁵⁹ Pə tasa layasaya ke lapv, úlena nəγəlv tətə náa seesi ísəle sí: Tampəna τῶ, apalv inə na Yesu kə. Pə tayə pulv τῶ, í kə Kalilee tv kə.

⁶⁰ Tənaγa Piyee cəwa sí: Nti apalv nyá n γəγətəxi τῶ ma ta nyi-ti.

Í nəγə ta tu tiita ate úle kampaav koο krakraa inəγəle. ⁶¹ Tənaγa Taca pəsaa na í yaya Piyee ke ísəle. Úlena Piyee τəəsí nti Taca ka γəγəta-i τῶ τῶ τῶ sí: Mpi pu takí kampaav koοu ke sanja τῶ n tema təm toosoγə kpeesuyυ sí n ta nyi-m kə n ta nyi-m. ⁶² Μήρύγυ í tukaa na í lu, úlena í wii ísu í səkí í səkí.

Yesu tvvv na í mapv

(*Matiyee 26:67-68; Maləki 14:65*)

⁶³ Yēlaa mpa pa taŋa Yesu tɔ, pa paakaŋana-i, na pá makɪ-i. ⁶⁴ Pa taka i isentɔ kɛ na pá tɔŋi-i si: Kpeye, awe marəna-ŋ?

⁶⁵ Pa yɔɔta-i tɔmnaa tɔmnaa kɔwəwutu ke payale tɔtɔ.

Yesu ponav ke kotuyu səsəw

(*Matiyee 26:59-66; Maləki 14:55-64; Yohaani 18:19-24*)

⁶⁶ Ku fema, ilena Yuta nyuɔɔ nyəma nyuɔɔ nyəma na kɔtəlaa səsaa na Iso Tɔm seɣesəlaa pá koti pa tɔma. Mprɔɔyú pa pona Yesu kɛ pa kotuyu səsəw taa.

⁶⁷ Na pá pɔɔsi-i si: N kɛ Mesii? Cɔ-tv na tɔ nu.

Mprɔɔyú Yesu cɔ Yuta nyuɔɔ nyəma si: Ma heeliyi-meɣe na u tisiɣina-m.

⁶⁸ Ye ma pɔɔsa-meɣe kɔpɔɔsɔtu nti, u cɔɔ-m natəli. ⁶⁹ Ama pə kraɣav pənente tɔ, Yulu Pəyaya má maa caɣa Iso tɔŋ tɔna tv kəŋkəŋ taa.

⁷⁰ Tənaɣa Yuta nyuɔɔ nyəma təna pəsənaa si: Ye mpv n kɛ Iso Pəyaya ntɔ?

Mprɔɔyú Yesu cɔ-we si: Tə maɣamaɣa tə lunna mə nɔɔsi taa, ma kɛ Iso Pəyaya kɛ.

⁷¹ Tənaɣa Yuta nyuɔɔ nyəma tɔma si: Tə luna i nɔɔɔ na tá maɣamaɣa tə nu ilɛ, tə tasəɣi aseeta nyəma ke pɛekɔɔv si tə lepe?

23

Yesu ponav ke Pilati

(*Matiyee 27:1-2,11-14; Maləki 15:1-5; Yohaani 18:28-38*)

¹ Tənaɣa kotilaa təna kɔlaa na pá pona-i Pilati isentaa. ² Mprɔɔyú pa sɔv-i tɔm tɔvɔv ke təna si: Tə maɣana apalv inɛ i tɔsəɣi tá yəlaa si pá taa feli Lom wulav səsɔ ke lampuunaa. Haləna í tɔŋ si inəɣəle wulav səsɔ Kilisiti.

³ Mprɔɔyú Pilati pɔɔsa Yesu si: Nyayale Yuta nyəma wulav səsɔ inəɣi?

Iləna Yesu cɔ Pilati si: Ntəɣəle n yɔɔta mpv.

⁴ Mprɔɔyú Pilati heela kɔtəlaa səsaa na samaa si: Maa naa apalv inɛ i kɔwakələtv se.

⁵ Ama kɔtəlaa səsaa na seesa isəle si: I seɣesəɣi yəlaa kɛ si pá kisi tɔtv səsaa. Hatoo Kalilee ke i caala-ti, na í cɔɔ Yuta tɔtv təna, halɪ nɔɔnɔɔ kele i tala cəne.

Yesu ponav ke Heloti

⁶ Pilati nu kɔtəlaa səsaa tɔm nti, iləna í pɔɔsi si: Apalv inɪ Kalilee tv kɛ?

⁷ Pilati kɔma na í cəkəna si Yesu kɛ Heloti ifalv iləna í tɔ si: I pona-i Heloti.

Pə pamna íle i ka we Yosalem ke kɔyɛɛŋ inɪ i taa tɔtɔ. ⁸ Heloti ná Yesu iləna i laŋle hɔlvɔm səsəm. Pə taɣa pulv, i ka nu i tɔm, iləna í nyuli hatoo ləŋ si í na-i. Na i tɛɛlayaa si i ká lapɪ-i piti tɔmle natəli na í ná. ⁹ Na í pɔɔsa-i tɔmnaa payale. Ama Yesu ta cɔ-i paa kɔlvɔmɔv.

¹⁰ Kɔtəlaa səsaa na Iso Tɔm seɣesəlaa naa we təna na pele pá suuki-i isayav na isəle kɔsɛɛmle. ¹¹ Heloti na i yoolaa pa wɔŋaya Yesu kɛ na pá laki-i nyaŋ ke səsəm. Mprɔɔyú pa suu Yesu ke kacəka toko səsɔ nɔɔlv, iləna pá məŋna-i Pilati kiŋ. ¹² Kɔyako ŋkv kɔ maɣamaɣa ke Heloti na Pilati pa ciikaa. Pəyele paa wəna tɔma na kolɔŋa kɛ.

Si pá kv Yesu kɛ pá kv-i

(*Matiyee 27:15-26; Maləki 15:6-15; Yohaani 18:39-19:16*)

¹³ Mprɔɔyú Pilati kɔta kɔtəlaa səsaa na icate nyuɔɔ nyəma na samaa, ¹⁴ na í tɔ-we si: I kəna-m apalv inɛ si i tolisiyi yəlaa. Tɔv, ilɛ ma pɔɔsa-i tɔmnaa ke mə isentaa. Ama ma ta na kawalasi nsi í tv-i tɔ si taa nakələɣi i kiŋ. ¹⁵ Heloti maɣamaɣa ná tá na isayav ke Yesu kiŋ tɔtɔ, pə tɔɔ kɛ i taɣana-tɔvɔv-i məŋnav. Apalv inɛ i ta wakəli pulv mpi pə nəɣəsəna pá kv-i pə tɔɔ tɔ. ¹⁶ Ilɛ maa yele na pá mapɪ-i akpatɛɛ iləna í tɛɛ.

[¹⁷ Paa Teev acima wena a tɔɔ pə wɛɛ si Pilati í tɔli-wɛɛɛ saləka tu nɔɔɔɔɔɔ.]

¹⁸ M̄póyú pa təna pa kɔpntaa na pá koo si: Yele pá ku inɛ inɛ, na n̄ tɔli-tɔyɔ Palapaasi.

¹⁹ Yulɔkɔle tɔm na yooɔ nakɔli ku lapəna ɪcɛtɛ taa na pá təkɪ Palapaasi. ²⁰ Pilati sɔɔla teu si ɪ yeki Yesu, ilɛna í tasəna- wɛɛɛ yɔɔtənaɔ. ²¹ Ama pɛle pa mapa kapusi si: Kamɪ-ɪ sɛm tesika tɔɔ, kamɪ-ɪ sɛm tesika tɔɔ.

²² M̄póyú Pilati tasa-wɛɛɛ yɔɔtənaɔv kɛ tɔm tooso nyəm si: Ilɛ isayatu ntiyi ɪ lapa? Ma ta na nti tɔ tɔɔ paa ku-ɪ tɔ. Ilɛ maa yele na pá mapɪ-ɪ akpɛtɛɛ ilɛna í tɛɛ.

²³ Ama pa tasa kiisuyɔ na tɔŋ na ɪsəle kɔsɛɛmle si paa kamɪ-ɪ tesika tɔɔ. Haləna pa kakiisasi nsi si nu Pilati. ²⁴ Tənaɔa Pilati tɔma si: ɪ la ɪsəna í caa tɔ. ²⁵ Ilɛna í tɔli-wɛɛɛ wei paa təka yulɔkɔle na yooɔ tɔɔ na pa tɔŋaɔa si pá yeɛ-ɪ tɔ, na í cɛɛ-wɛɛɛ Yesu si pá lana-ɪ nti pa sɔɔlaa tɔ.

Yesu kam

(*Matiyee 27:32-44; Maləki 15:21-32; Yohaani 19:17-27*)

²⁶ Pa tɛɛkayana Yesu ilɛ pə pamna Silɛɛni tɔ wei pa yaa si Simɔŋ tɔ ɪ luna taale ntɛ na pá sulɪ-ɪ, na pá kpa-ɪ na pá sukɪ-ɪ Yesu tesika si í tɔŋna ɪ waali.

²⁷ Yəlaa samaa tuutuuma tɔŋaɔa ɪ waali na alaa tɔtɔ, na pɛle pá kpa pa laŋa na pá wiiki ɪ tɔɔ. ²⁸ M̄póyú Yesu pəsəna alaa mɛ pə pa tɔɔ na í tɔ-wɛ si: Hai Yosalem alaa mɛ, í taa wii-m. Ama í wii mə na mə piya. ²⁹ Pə taɔa pɔɔɔ, kɔyɛɛŋ wɛɛ ɪ ká kɔɔ wei ɪ taa paa tɔ si: Nyɔleɛŋ nyəma ntɛ kaalɔɔɔɔ, mpa pa ta tu mɔli mɔɔɔɔ maɔamaɔa yaa, mpa pa hɛla pə ta musɪ tɔ. ³⁰ Waatu inəɔi paa wiikina pɔɔŋ si: ɪ nyəki-tv. Na paa tɔ pulasi si: ɪ takɪ-tv. ³¹ Pa ta kpisi taleɛ, kacəŋfana tawɔsi na?

³² M̄póyú pa kɛɛŋna yəlaa asayaa kɛ naale tɔtɔ si pa kuyɪ pá na Yesu. ³³ Pa kɔma pa tala timpɪ pa yaa si Nyɔmpɔɔɔɔɔa tɔ, ilɛna pá ká Yesu kɛ sɛm tesika tɔɔ kɛ təna, na pá ká asayaa mɛ tɔtɔɔ tesikasi tɔɔ, lɛɔ kɛ ɪ ntɔɔŋ tɔɔ, lɛɔ kɛ ɪ mɔtəŋ tɔɔ. ³⁴ M̄póyú Yesu si: Taca, taa nyəni pa isayatu, pa ta nyɪ nti pa laki tɔ.

Ilɛna pá tɔ tɛtɛ kɛ ɪ wontu tɔɔ na pá tala-tɪ. ³⁵ Yəlaa samaa səŋa təna na pá nyənaɔi. Yuta nyɔɔɔ nyəma wɔŋaɔa-ɪ na pá tɔŋ si: Ye tampana ɪ kɛ Mesii wei ɪsɔ ləsaa tɔ ɪ ya ɪ tɪ nyɔɔɔ, ɪsu ɪ ka yapɔ lɛlaa tɔ ilɛ.

³⁶ Yoolaa ná wɔŋaɔa-ɪ tɔtɔ na pá pona-ɪ lɔm konyəŋəm narəli, ³⁷ na pá tɔŋ-ɪ si: Ye n kɛ Yuta nyəma Wulav sɔsɔ, waasi nyá təyi nyá maɔamaɔa.

³⁸ Paa ŋmaawa na pá pusi ɪ nyɔɔɔ tɔɔ si: Yuta nyəma Wulav sɔsɔ ntɔ.

³⁹ Asayaa mpa pa kama tesika tɔɔ tɔ pa taa lɛɔ ná tv-ɪ si: ɪsu si Mesii kele nyá yaa? Ya nyá tɪ nyɔɔɔ na n̄ kɔpntəna tá na n̄ ya tɔtɔ.

⁴⁰ Ama lɛɔ ná kaləna ilɛ si: Saləka kɔɔɔm inəɔi pa tv nyá, ilɛ pɛpɛ tɔɔ kɛ nn see ɪsɔ? ⁴¹ Pa tɔyɔ taɔa saləka inɛ tɔ pə kɛsaa kɛ. Ta kɔɔɔpɔtɔ feləɔŋa-tv. Ama inɛ ilɛ, ɪ ta la kawalaya nakəli.

⁴² Ilɛna í tɔ Yesu si: Yesu n kɔŋ n̄ kɔɔ nyá kawulaya tɔɔ tɔ tɔɔsi ma tɔɔ.

⁴³ M̄póyú Yesu cɔ-ɪ si: Tɔm tampana kɛ ma heeliyi-ŋ, saŋa wɔle tənɛ tɔ maɔamaɔa má na-ŋ tu sɔv aləsanna.

Yesu hɛɛv

(*Matiyee 27:45-56; Maləki 15:33-41; Yohaani 19:28-30*)

⁴⁴ Tənaɔa pə mɛla yuyɔ ɪsu ahoɔ, pəyele pɪ wɛ ɪsu ilim sikuyɔ taka kɛ. M̄póyú səkɔpɔtɔyɔ nyala ɪcɛtɛ tɔɔ, haləna pə tala ilim huɔv waatu. ⁴⁵ Pɔɔɔv ŋku ku kəɔa ɪsɔ tɔsɛɛle sɔsɔɔle taa tɔ kɔle kɔ kɛsəna ku hɛkɔ taa na ku fayə huŋ naale kɛ yem. ⁴⁶ Ilɛna Yesu kiisina nɔɔɔ sɔsɔɔa si: Ma Caa, kɔpɔa-m. ɪ tema

ńpńyń yńyńyń ńna í hee. ⁴⁷ Lom yoolaa nyńyń tu ná pń tńna mpi pń lapa mpń tń, ńna í sa ńń na í tń si: Tampana tń, yńń ńne í ka kń yńńpan kń.

⁴⁸ Samaa wei í tńna í kńma nyńńyń tń í ná pń tńna mpi pń lapa mpń tń, ńna pń kpa pa lanń na pń mńli kńente. ⁴⁹ Yesu cewaa tńna, na alaa mpa pa tńyńa-ń hatoo Kalilee tń pa sńńa tńalńń tń na pń nyńńyń mpi pń lakń tń.

Yesu pim

(*Matiyee 27:57-61; Malńki 15:42-47; Yohaani 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Yuta ńcate Alimatee apalń nńyńyń pa yaakaya Yoseefń. Apalń ńne í kń yńńpan na í tńńyń tampana na í kenńana ńń Kawulaya tń. Mpe pa kotayana kotuyń sńńńń ńku. Ama í taapalaa kotuyń nyńma lela na nti tń pńle na pń la tń tń ta mańa-ń. ⁵² Mńyńyń í kulaa na í polo Pilati kńń na í sńlńm-ń si í kpańyń sńtń. ⁵³ ńna í polo na í tisi sńtń ke tesika tń na í caa kponńkponu ton nyńntń pńńkahulńńa na í takń-ń, na í pimi-ń pńlaav ńku paa hńla kńkramyń taa na pa ta pinta nńyńl tń kv taa. ⁵⁴ Alńsima wule ntń pń tńna pń hńla mpń, na kuyaku kńheesuyń caaki caalńyń.

⁵⁵ Alaa mpa pa tńńyń Yesu kń hatoo Kalilee tń pń na Yoseefń pa polńna. Pa wiila pńlaav taa na pń ná ńńna pa husa sńtń tń. ⁵⁶ ńna pń kpe na pń tayıń nimnaa na tulaalńnaa mpa paa sayalı sńtń tń.

Ama pa heesa kuyaku kńheesuyń wule ńń kńsńsńtń taa wńv tń.

24

Yesu fem

(*Matiyee 28:1-10; Malńki 16:1-8; Yohaani 20:1-10*)

¹ Mńyńyń alaa taa tńv ke cimaasi tananń tee na pń kulń na pń polo pńlaav tń, na pń tńka pa nim sńńńń nyńm mpi paa tayınaa tń. ² Mńyńyń pa mańana pń kula pńlaav pńle ke pńlaav nńyń na pń pilimi-te na pń pńna poolńń. ³ Tńńyńa pa sńv pńlaav taa, ama pa ta mańana Taca Yesu. ⁴ Pa wńe na pa tńńna pń tńm mańasuyń, ńle apalaa napńlńyń naale lu pa tń kele na pń suu wontu na tń tee kńkń tńnyńńnyńń. ⁵ Sńyńntń kpa alaa na pń kń pa nyńńń na ate. ńna yńlaa mpe pń tń-wń si: Weesuyń tu ke mń preeńyń sńtaa hekv na? ⁶ ń fei cńne, í fema. ń tń tńńń nti í ka heela-mńyńe í ka wńv Kalilee tń si: ⁷ Pń wńe kń si pń tń Yńl Pńyńa ke asayaa ninń taa, na pń ka-keńe tesika tń, ńle kaa fe pń wńe tooso wule.

⁸ Tńńyńa pa tńńsa Yesu kuyńyńtńtń nti. ⁹ Alaa luna pńlaav tń, ńna pń kpańa pń tńńyńa mpń na pń keesi Yesu ifalaa naanńwa na kulńm na lela tńna. ¹⁰ Alaa mpeńe Makńtala Malń na Saanń na Saaki too Malń. Pa na lela kń, na tńm kulńmtń nńyń pńle pa tasa tillaa ke heeluyń. ¹¹ Ama tillaa ná hńvkaya si tńm nti alaa heela-wńe tń tń luna-wńyńe yem kń, pa ta mń-wńe na-tń. ¹² Paa na mpń Piyee kulaa na í kpańa asewa na í polo pńlaav tń. ń talaa ńna í lunń na í wiili na í mańana kponńkponu ton nyńntń pńńkahulńńa saalasń tike. Pń waalı kń í kulaa na í mńli í te na piti kpa-ń sńńm ke nti tń lapa mpń tń tń tń.

Yesu na tillaa naale pa tńm

(*Malńki 16:12-13*)

¹³ Wńle ntń tń mańamańa ke Yesu na tillaa taa naale napńli ná kulaa na pń puki ńcate nte pa yaa si ńmayusi tń. ńcate ntń na Yosalem pń poolńń nńyńńna kilomńetńlńna naanńwa na kulńm. ¹⁴ Mpi pń tńna pń hńla tń pń faaci ke pa lakaya. ¹⁵ Pa tńńna yńyńyń na pń mańasńyń-tń ń Yesu mańamańa hika-wńyńe, na í na-wńe pń tńń. ¹⁶ Pa na-ń, ńle pń ta ce pa ńentń kń si pń nyńńm-ń. ¹⁷ Tńńyńa Yesu pńńsa-wńe si: ń tńń ńle tńm ntińyń í mańasńyń mpń?

Ḳp̄ȳḡ pa s̄h̄aa na pa laŋa wak̄əla t̄ənaŋnaŋ. ¹⁸ T̄ənaŋa pa taa l̄əlu wei pa yaa si K̄əleupaasi t̄ə ɪ t̄əma-ɪ si: P̄ə p̄əv̄ Yosalem̄ in̄e ɪ t̄əna t̄ə, nyá t̄ike nyá ta nuna n̄teȳe k̄ək̄əl̄naa m̄pa pa h̄əla k̄uȳeŋ in̄e ɪ taa t̄ə? ¹⁹ Ḳp̄ȳḡ ɪ p̄əsa-we si: K̄ək̄əl̄naa m̄pa ye?

Il̄ena t̄əŋlaa naale c̄ə Yesu si: M̄pi p̄ə maŋana Nasaleti Yesu wei ɪ k̄é Is̄ə k̄uȳəḡət̄u t̄ələsul̄v̄ s̄əso t̄ə. P̄əc̄ó ɪ ka p̄əsa t̄əma s̄əsoŋna lap̄u na s̄eȳes̄ȳv̄ ke p̄ə tu f̄ei, hal̄əna Is̄ə maŋamaŋa nȳəna-ɪ s̄əso na ȳəlaa t̄əna t̄ə. ²⁰ Ta k̄ət̄əlaa s̄əsa, na t̄á nȳȳv̄ nȳəma pa k̄raŋa-ɪ na pá kv̄-ɪ, na s̄əm̄ tesika t̄ə k̄é pa kama-ɪ. ²¹ T̄á t̄eelaŋa si un̄i ɪ k̄á yana n̄teȳe Is̄eȳeli nȳȳv̄. T̄əv̄ saŋa taa w̄e tooso k̄ə, p̄ə t̄ənaŋa m̄p̄v̄ p̄ə h̄əlv̄ȳv̄ t̄ə. ²² P̄əle p̄ə paasi t̄á taa alaa nap̄əli pa tu-t̄ȳv̄ p̄iti taa. Pa taa t̄ev̄ na pá polo p̄əlaav̄ t̄ə. ²³ Ama pa ta maŋana s̄əv̄. Pa m̄əlaa il̄ena pá heeli-t̄u si: Is̄ət̄aa tillu lu t̄á t̄ə, na ɪ heela-t̄u si ɪ fema. ²⁴ T̄á taa l̄əlaa ná pola p̄əlaav̄ t̄ə na is̄əna m̄pi alaa k̄eesaa t̄ə, Ḳp̄ȳḡ pa maŋana t̄ət̄əŋeŋ. Ama ɪ maŋamaŋa ke pa ta ná.

²⁵ T̄ənaŋa Yesu t̄əma-we si: I k̄é laŋat̄u f̄einaa k̄é. Pepe t̄ə k̄é ɪ m̄ȳi l̄əŋ ke n̄ti Is̄ə k̄uȳəḡət̄u t̄ələs̄əlaa ka k̄paalaa t̄ə ye? ²⁶ P̄u w̄e si Mesii k̄á t̄əḡə k̄onȳəŋ ke Ḳp̄ȳḡ na p̄əc̄ó pá tu-ɪ teeli m̄e.

²⁷ Ḳp̄ȳḡ ɪ k̄paŋa Is̄ə T̄əv̄ tak̄əlaŋa taa t̄əv̄ na í s̄eȳes̄i-w̄eȳe tim̄pi pa ȳəḡət̄a ɪ t̄əv̄ t̄ə. Moisi tak̄əlas̄i ke í caal̄ənaa na í k̄p̄enti na í t̄uȳt̄əna Is̄ə k̄uȳəḡət̄u t̄ələs̄əlaa t̄əna nȳəŋsi taa.

²⁸ Pa k̄əma na pá tala ɪcate n̄te pa puk̄aŋa t̄ə, il̄ena Yesu la is̄u ɪ t̄eeki t̄əna t̄ə. ²⁹ Ama pa k̄pa-ɪ si: T̄á na-ŋ t̄ə s̄v̄, n̄n̄ naa taanaŋa taanaa, na p̄ə caa yuŋu.

Ḳp̄ȳḡ Yesu caŋaa na í na-we pá taŋ taanaŋa. ³⁰ I na-we pa caŋaa na pá t̄əki, il̄ena í k̄paŋa potopoto na í s̄e Is̄ə k̄é í na t̄əml̄e, il̄ena í faŋa-ɪ na í c̄e-le-we. ³¹ T̄ənaŋa p̄ə c̄ep̄a pa is̄ent̄ə na pá nȳəmi-ɪ. Ḳp̄ȳḡ ɪ m̄v̄ka yem k̄é pa heku taa t̄əna. ³² T̄ənaŋa pa t̄əma t̄əma si: Aŋhaa, p̄ətooli, t̄ə ȳəḡət̄aŋa na í s̄eȳes̄ȳi-t̄ȳv̄ Is̄ə T̄əv̄ ke m̄paav̄ taa t̄ə p̄ə s̄v̄-t̄ȳv̄ teu t̄əkaŋkaŋ na?

³³ T̄ənaŋa t̄əŋlaa naale un̄i ɪ k̄ula k̄pak̄pa na pá m̄əli Yosalem̄. Il̄ena pá maŋana pa naan̄v̄wa na kul̄əv̄ un̄i na pa taapalaa pa kotaa, ³⁴ na pá t̄əŋ si: Tam̄paŋa t̄ə Tacaa fema. Sim̄əŋ na-ɪ.

³⁵ Ḳp̄ȳḡ m̄p̄e pa maŋamaŋa pa k̄eesa-w̄eȳe m̄pi p̄ə lapa-w̄eȳe m̄paav̄ taa t̄ə, na is̄əna pa nȳəv̄na Yesu k̄é potopoto t̄əfaŋe t̄ə.

Yesu ifalaa t̄ə luw

(Matiyee 28:16-20; Mal̄əki 16:14-18; Yohaani 20:19-23; Tillaa T̄əml̄e 1:6-8)

³⁶ Pa t̄əŋna Ḳp̄ȳḡ ȳəḡət̄ȳv̄, il̄ena Yesu maŋamaŋa lu pa heku taa na í t̄ə-we si: Is̄ə í heesi laŋa.

³⁷ T̄ənaŋa s̄əḡənt̄u k̄pa-we na pá t̄ən̄əŋ paaki. P̄ə t̄əŋa pul̄v̄, p̄aa nȳəmaŋa si as̄ənaalu k̄é. ³⁸ T̄ənaŋa Yesu t̄əma-we si: Pepe t̄ə k̄é m̄ə p̄unt̄u k̄p̄eet̄əŋi m̄p̄v̄? Na pepe t̄ə k̄é í lak̄i sika ke Ḳp̄ȳḡ m̄ə taa? ³⁹ I nȳəni ma niŋ na ma n̄əh̄e na í ná, maŋa te. I tak̄i-m̄ na í ná. Ma w̄ena t̄ənȳv̄ na m̄v̄wa, ma f̄ei is̄u m̄pi p̄ə naa yem t̄ə.

⁴⁰ Yesu ȳəḡət̄a m̄p̄v̄, il̄ena í h̄ól̄i-w̄eȳe ɪ niŋ na ɪ n̄əh̄e. ⁴¹ Laŋh̄əlv̄m̄le na p̄iti wei ɪ k̄pa-we t̄ə p̄ə katat̄əlaŋa t̄ə pa ta p̄əsi na pá mv̄-t̄i. T̄ənaŋa ɪ p̄əsa-we si: I w̄ena t̄əŋnaŋa nak̄əlv̄əŋi c̄əne?

⁴² Ḳp̄ȳḡ pa k̄əna-ɪ t̄inte k̄w̄əp̄əle tilimle, ⁴³ na í mv̄ na í t̄əḡə pa is̄ent̄aa. ⁴⁴ P̄ə waali k̄é ɪ t̄əma si: N̄t̄əŋi ma heela-m̄eȳe waat̄u wei ma na-m̄e tu w̄e t̄ə si, ma t̄əv̄ n̄ti n̄ti p̄aa ŋma Moisi tak̄əlas̄i taa na Is̄ə k̄uȳəḡət̄u t̄ələs̄əlaa nȳəŋsi taa na Yontu taa t̄ə tu la.

⁴⁵ Μπόγύ ι kula pa ise si pá cekəna Iso Təm takəlası. ⁴⁶ Na ι heela-we si: Pa ηmaswaga si pə wee si Mesii ká si ké na ι ká fe pə kuyeyη tooso nyəηku wule. ⁴⁷ Pə wee si pá təkı ι hətε na pá lakəna waasv ke piitimnaa təna, na pə hə yəlaa na pá layasi tənte na pə husı pa isayatvnaa. İle Yosalem ke paa caaləna na pəćó. ⁴⁸ Μεγελε mpa pa nawa na paa hólı pə tampana tə pə seeta nyəma. ⁴⁹ Ma Caa təma si ι ká la-meγε kvəəəv ηku tə ma mayamaya maa yelina na kv kəə-me. Ama í ká caya Yosalem taa ké haləna Iso toma kəə na a tii mə təə na pəćó.

Yesu kpav ke isətaa

(Maləki 16:19-20; Tillaa Təmlε 1:9-11)

⁵⁰ Pə waalı ké Yesu kpava-we na pá lu ıcate waalı na pá wəsəna Petanii. Tənaγa ι kusa ι niη na isə na í kooliyı-weγε Iso kvəpantv. ⁵¹ İ təηna-weγε koollee ke kooluyv, ılena í yele-we na pə kpaası-ı isətaa. ⁵² Pεle pa tεma-ı seev ılena pá məli Yosalem na lanhəlvmlε kvγı-we. ⁵³ Pa saasaya Iso təseelε ke tam ké na pá saη Iso.

LAAPAALI KUPAN WEI YOHAAANI NMAAWA TŌ Kutuluŋu

Laapaali ine i nmaawu Yohaani sɔɔsa i takɔlaya taa kɛ tɔmnaa payale mpa Laapaalɔnaa lelɔa ta yɔɔti tɔ, isu akpayale ke Kana, na Nikotem pote ke Yesu kin, na Samalii alu na Yesu kɛ lɔkɔ nɔɔ, na apalu wei i hɔnta wɔsasi ke piɔsi pɔlefeɪ nule tɔ, na apalu wei pa lɔlɔna yulɔmtu tɔ. Yohaani yaaki Yesu si: Iso Tɔm nti tɔ pɔsa yulu na tɔ kɔɔ na tɔ caya yɔlaa hekɔ tɔ. Yesu kɛ Iso Pɔyaya kɛ, na i we Iso kin ke hatuu kancaalaya taa. Yohaani si Yesu kele weesuyu na ye wei i tema-i na i taa pɔntu ka hiki weesuyu tam tɔɔ nyɔɔku. Yohaani seewa isɔnaa payale kɛ i seɔesuyu taa ke. I tɔma si Yesu wee isu lum, inɔɔɔle tɔɔnaya, inɔɔɔle tiikulu kupan, inɔɔɔle nyaalɔm, i kɛ mpaaw, inɔɔɔle nɔnɔɔ. **Isɔna pa faya Yohaani takɔlaya tɔ:**

Tɔm pɔsa yulu, titite 1:1-18

Iso lum sɔlu Yohaani aseeta, titite 1:19-51

Yesu tɔmlɛ ke patɔma, titite 2:1-12:50

Yesu kusɔsutu kantɔkaya nyɔntu, titite 13-17

Yesu konyɔntɔɔle na i sɔm na i fem, titite 18-21

Kɔkɔ nka ka naa yɔlaa tɔ na pa weesuyu halu

¹ Hatoo kancaalaya Tɔm ka wenna. Na Iso cɔɔɔɔ Tɔm ka wee, na Tɔm inu i ka tu kɛ Iso kɛ. ² Iso cɔɔɔɔ i ka we hatoo kancaalaya. ³ I nin ke Iso lapɔna pɔ tɔna. Pulu cɔcɔka fei mpi pɔ lapa na i nin fei pɔ taa tɔ. ⁴ Inu i kin ke weesuyu ka wee, na weesuyu nku ku yelina na kɔkɔ kɔɔ yɔlaa kin na pɔ naa-we. ⁵ Kɔkɔ naaki sɔkretuyu na sɔkretuyu, ta teesi-keɔe paa pɔcɔ mayamaya.

⁶ Mɔpɔyɔ Iso tila i tillu nɔɔlu, pa yaa-i si Yohaani. ⁷ Ilɛ i kɔma si i hɔlɔyɔ kɔkɔ nka ka naa mpɔ tɔ ka yaasi. Na i kɔnte nyɔyɔ nte si i yɔɔti na yɔlaa tɔna mu, na pɔ tɔɔ-ti. ⁸ Pɔ taya inu i mayamaya i kena kɔkɔ nke. Ama i kɔmaya si i keesɔyɔ kɔkɔ nke ka yaasi. ⁹ Kɔkɔ nke ka tike ka kena tampana nyɔnka, na kɔ kɔ antulinya taa na kɔ yele na yɔlaa tɔna naaki.

¹⁰ Tɔm inu i ka kɔma antulinya taa, paa na mpɔ antulinya tɔ nyɔmi-i. Pɔyele i nin ke Iso ka lapɔna antulinya. ¹¹ I mayamaya i teɔe i kɔma. Ama i te nyɔma ta mu-i. ¹² Paa na mpɔ lelɔa mu-i na pɔ tisi i tɔm, ilɛna i ha-weɔe tɔɔ si pɔ pɔsi Iso piya. ¹³ Pɔ taya isu pa lɔla-weɔe kululu ke Iso piya, yaa pɔ kɛ yulu sɔɔluyɔ tɔm, yaa yulu nɔkuyɔ tɔm. Ama Iso lapɔna i mayamaya si pɔ pɔsi i piya.

¹⁴ Tɔm inu i pɔsa yulu tɔkpataa na i kɔɔ na i caya tɔ hekɔ, na i pɔlele na i tampana feina taka. Tɔ nawa i teeli ke teu, teeli inɔyɔ Tacaa ha Pɔyaya ikpamle. ¹⁵ Yohaani ka yɔɔta i tɔm na i kpaali si: I tɔm ke maa yɔɔtaa, si ma waali nɔɔlu kɔ te na i kɔɔ, ilɛ i kɔla-m. Pɔ taya pulu, pa lɔla-m tɔ, ma mayana-i kɛ.

¹⁶ I kupantu sɔsɔntu tɔɔ, tɔ tɔna tɔ nu i lelen pɔ tu fei. I lapa-tuyɔ kupantu ke tɔma tɔɔ, tɔne tɔ tɔɔ na tɔne tɔ leetɔyɔ. ¹⁷ Moisi kin ke tɔ hika kiin. Ilɛna Yesu Kilisiti nɔa kɔna pɔlele na tampana pɔ tɔm. ¹⁸ Tɔ tɔ, nɔɔlu ta nata Iso. Ama Iso Pɔyaya ikpamle nka ka kɛ Iso na kɔ we ka Caa Iso kin tɔ, nke ka lapɔna na yɔlaa nyi Iso.

Lum sɔlv Yohaani waasv
(*Matiyee 3:1-12; Malaki 1:1-8; Luku 3:1-18*)

¹⁹ Waatu wei Yuta nyɔvu nyɔma kusa kɔtɔlaa na Lefii nyɔma ke Yosalem na pá tili-we si pá polo pá pɔɔsi Yohaani si i ké awe tɔ, nti Yohaani inɪ i yɔɔtɔaa tɔɔlɔ:

²⁰ Yohaani ta kisi cɔv, i tisa tampana ké si: Ma ta ke Mesii.

²¹ Ilɛna tillaa mpe pá pɔɔsi Yohaani si: Ilɛ n ké awe? Ilii? Na í cɔ si: Ma ta ke Ilii. Pa tasa-i si: Nyagale Isɔ kuyɔɔtɔtu telɔsɔlv wei tɔ? Na í cɔ si: Aai.

²² Tɔnaya pa tayana-i tɔm si: Ilɛ n ké awe? Heeli-tv na tɔ polo tɔ heeli mpa pa tila-tv tɔ. Nyá maɔamaɔa n yaa nyá ti suwe?

²³ Ḿpɔ́yó Yohaani tɔma si:

Má, ma ké nɔɔlv wei i yɔɔtɔɔxəna nɔɔv
sɔsɔɔa ke wɔlaya tetv taa si pá tayani
Taca ke mpaav na kó siyisi teu.

Isɔ kuyɔɔtɔtu telɔsɔlv Isayii ka yɔɔtɔna-ti.

²⁴ Tillaa mpe paa ké Falisanaa. ²⁵ Na pele pa pɔɔsəna-i tɔcululu si: Ye n ta ke Mesii, n ta ke Ilii, pəyele n ta ke Isɔ kuyɔɔtɔtu telɔsɔlv wei tɔ ilɛ, pepe tɔɔ ké n sɔɔ yɔlaa ke Isɔ lum?

²⁶ Ḿpɔ́yó Yohaani cɔ-we si: Ma ilɛ lum ke ma sɔɔ-me. Ama nɔɔlv we mə hekv taa wei í ta nyi tɔ. ²⁷ Ma waali ilé i kəŋ, ma ta tala má wɔɔsi i nɔɔhe taa ntaŋkpala maɔamaɔa.

²⁸ Pə tɔnaya mpv pə lapa Petanii ke Yaatanɪ pɔɔv waali ké timpɪ Yohaani sɔɔkaya yɔlaa ke Isɔ lum tɔ.

Isɔ Iwəyaya Yesu

²⁹ Tɔv fema na Yohaani na Yesu na í kəŋ i kin, ilɛna í tɔ si: Iɪ naa Isɔ Iwəyaya ŋka ka husəyi antulinya isayatu tɔɔlɔ? ³⁰ I tɔm ke maa heela-me si: Ma waali nɔɔlv ká te na í kɔɔ, ilɛ i kəla-m. Pə taya pɔlv, pa lula má tɔ, ma maɔana-i ké. ³¹ Ma taa nyi si aweyele pɔntv inɪ. Ama ma kɔmaɔa si ma sɔɔ yɔlaa ke Isɔ lum na lum si pé la na Isɛyeli nyɔma nyəmi-i.

³² Yohaani tasa yɔɔtɔɔv tɔtɔ si: Ma nana ma isəpəle ke Isɔ Feesuyv, na kv we isv alukuku na kv tiina isɔ na kv caya Yesu tɔɔ. ³³ Ma taa nyənta Yesu. Ama Isɔ wei i tila-m si má sɔ yɔlaa ke Isɔ lum tɔ inɪ i heelina-m si: Ń kɔma ń ná Feesuyv tiiwa na kó caya yɔlv wei i tɔɔ, pɔntv inɪ í ká sɔna yɔlaa ke Isɔ lum na Feesuyv Nanŋtɔ. ³⁴ Tɔv, ma ná mpv tɔɔv ma yɔɔtɔɔyi tɔcɛicɛi si inɪ i kɛna Isɔ Pəyalv.

Yesu ifalaa kancaalaya nyɔma

³⁵ Tɔv fema ilɛna Yohaani we tɔna tɔtɔ, í na i ifalaa taa naale. ³⁶ I kɔma na í ná Yesu tɛɛ, ilɛna í tɔ si: Iɪ naa Isɔ Iwəyaya nté.

³⁷ Yohaani ifalaa naale inɪ i nu mpv, ilɛna pá təŋ Yesu waali. ³⁸ Yesu pəsəna i waali təkrev na í ná si pa təŋəyi-i, ilɛna í pɔɔsi-we si: Pepeye í pɛekəyi?

Ilɛna ifalaa naale inɪ í pɔɔsi-i si: Lapi, (Taca ke pa yaa mpv na pa tɛ taa.)
Leye nyá təyaya?

³⁹ Yesu cɔ-we si: I kɔɔ na í ná.

Ḿpɔ́yó Yohaani ifalaa polaa na pá nyi Yesu tɛ, na í na-we pá la taanaya ke tɔna. (Waatu inɪ tɔ ilim huwaya.)

⁴⁰ Mpa pa naale pa nu Yohaani tɔm na pá təŋ Yesu tɔ pa taa lɛlv nté Siməŋ Piyee neu Antəlu. ⁴¹ Na Antəlu inɪ i sulina i taalv Siməŋ ke kancaalaya na í heeli Siməŋ si: Tə hika Mesii. (Kilisiti ke pa yaa mpv na pa tɛ taa.)

42 Ilena Antəlu kraça Siməŋ na í pona Yesu kiŋ. M̄p̄óçú Yesu nyəna-ı təp̄iŋŋ na í təmi-ı sı: N ké Yohaani pəyalu Siməŋ ké, ıle kaçana paa cuçusı-ŋ sı Sefası. (Piyee ke pa yaa mpv na pa te taa.)

Filip̄v na Natanayee pa yaav

43 Təv fema, ılena Yesu luyv la sı ı ləkı ı təyi Kalilee. M̄p̄óçú ı sula Filip̄v, na í təmi-ı sı: Kəw ń təŋı-m.

44 Filip̄v ka ké Antəlu na Piyee pa ıcate Petesaita tv ké. 45 Pə waalı ké Filip̄v nawa Natanayee na í heeli-ı sı: Wei ı təm Moisi ka ŋmaa kəsəsutv takəlaça taa na İso kvyəçətvtv teləsəlaa náa yəçəti tətə tə, tə hika-ı pəne. İnəçələ Nasaleti tv Yosəefv pəyalu Yesu.

46 Tənaça Natanayee nəçə təkpaıv sı: Kvpantv natəli tə wəe sı tu luna Nasaleti? Ilena Filip̄v cə-ı sı: Kəw na ń nana nyá ı səle.

47 Yesu nawa Natanayee na í kəŋna ı təw, ılena í yəçəti sı: İseyeli tv maçamaça ntə cəne. Pəpətiya tu fei ı kiŋ ke paa pəcə.

48 M̄p̄óçú Natanayee pəsa-ı sı: Leye n nyəmna-m?

M̄p̄óçú Yesu cə-ı sı: Ma na-ŋ fiki tvçv tēe na pəcə Filip̄v yaa-ŋ.

49 Tənaça Natanayee təma sı: Ama Taca, n ké İso Pəyalu, İseyeli nyəma wulav səsə ké.

50 M̄p̄óçú Yesu cə-ı sı: İsu ma heeluyuu-ŋ sı ma na-ŋ fiki tvçv tēe təçələ n mv-tı yaa? N ká te na ń na mpi pə kəla təne ıı təkpaata tə.

51 M̄p̄óçú Yesu təma sı: Tamapana ke ma heeliyi-me yoo, ma cəsəyi. İ ká te na í ná ı sətənyv tvlaa na İso ı səta tilla təŋəçi Yvlv Pəyaya má na pá kraa na pá tiiki.

2

Kana akpaçale

1 Kvyakv tooso nyəŋkv wule pa kra pəelə ke Kalilee Kana taa, na Yesu too polo. 2 Na pá yaa Yesu na ı ifalaa tətəçə akpaçale ńtə tə taa. 3 Tənaça svlm təma, ılena Yesu too heeli Yesu sı: Pa svlm təma.

4 M̄p̄óçú Yesu cə ı too sı: Alv nyá, nyaa heelina-m na pəcə má lá na? Ma waatv ta tata.

5 Tənaça Yesu too heela təmlə nyəma sı: Ye í heela-məçə nti í la nti.

6 Pəe ŋkraaŋ naatoso wei ı taa Yuta nyəma alvwala lvm ka wəe tə ı ka wə təna, na paa ı taa ŋkv kv təkı ısu liitilinaa nıunvwa (100) ké mpv. 7 M̄p̄óçú Yesu təma təmlə nyəma sı: İsuuli ŋkraaŋ ı nəçi lvm. Tənaça pa suulina ı nəsı təkə təkə. 8 Ilena í tə-wə sı: Təw, pəneıte í cosi lvm mpi na í pona kv təçəv tallv ıle.

M̄p̄óçú təmlə nyəma cosa na pá pona kv təçəv tallv. 9 Ilena tallv təŋ lvm mpi pə pəsa svlm ke mpv tə. Ama ı ta nyı tımpı svlm mpi pə luna tə. İle təmlə nyəma mpa paa cosa lvm tə pəle pa nyəma. M̄p̄óçú tallv yaa akpaçalu, 10 na í təmi-ı sı: Svlm kv pam ke yəlaa təna caaləçəna ləsvçv, na pə kəma na pa təna pá haça ıle, pa təkəna mpi pə ta tvli tə. Ama nyá, nyá svlm kv pam ná wə haləna nəsəwə.

11 Piti təmlə kancaalaya nyəntə nte Yesu lapa Kalilee Kana taa təçələ. Na piti təmlə nteçə ı huləna ı teeli, na ı ifalaa tənə-ı na pa taa.

12 Pələ pə waalı ıle, Yesu na ı too na ı newaa na ı ifalaa pa pola Kapənahum na pá çaya tənaça wəe naale, ıle pa ta taŋı.

Paçatəlaa təçənyv ke İso təsəle səsəle taa

(Matiyee 21:12-13; Maləki 11:15-17; Luku 19:45-46)

13 Yuta nyóma Teeu acima wósaá, úlena Yesu polo Yosalem. 14 Mpróyú i mayana naan na heen na alukukunaa pɛetɔ́laa caɣa Iso tɛsele taa, na liyitee yókɔ́laa náá caɣa pɛle pa taapɔ́lɔ́naa tɛɛ. 15 Tɔ́naya Yesu kɣaya ŋmusi na í kuntili-si na í tɔ́ɔ́nna pa tɔ́naya Iso tɛsele taa, pa na pa heen na pa naan tɔ́tɔ́. Na í ŋmusi liyitee yókɔ́laa liyitee ke aɛ, na í pɛsi pa taapɔ́lɔ́naa ke alele. 16 Úlena í holina alukukunaa pɛetɔ́laa si: Ú lɛsi-wɛye cɔ́nɛ. Ú taa pɛsi ma Caa tɔ́yaya ke kɔ́yaku ke mpɔ́.

17 Mpróyú i ifalaa tɔ́saá si pa ŋmaawa Iso Tɔ́m taa si: Hai Iso, ma luɣu sɔ́v nyá tɔ́yaya tɔ́mlɛ kɛ isi yem na kɣɛɛ.

18 Tɔ́naya Yuta nyóma tɔ́ŋa-i tɔ́kɣu si: Piti tɔ́mlɛ nteye n ka la-tu na pɛcɔ́ tɔ́ nyi si pɔ́ ha-ŋ mpaav si ń la isɛntɔ́ iní?

19 Mpróyú Yesu cɔ́-wɛ si: Ú yɔ́ki Iso tɛsele tɔ́nɛ, na maa tayaní-tɛye ŋman ke kɔ́yɛɛŋ tooso taa. 20 Mpróyú Yuta nyóma tɔ́ma-i si: Pusi nule na naatoso ke pa ŋma Iso tɛsele tɔ́nɛ, na nyaa ŋmaa-tɛye kɔ́yɛɛŋ tooso taa?

21 Ama Yesu mayamaɣa i tɔ́yi i yaakaɣa mpɔ́v si Iso tɛsele. 22 Pɔ́ tɔ́ kɛ waatv wei Yesu kɔ́ma na í si na í fe tɔ́, i ifalaa tɔ́saá si i ka yɔ́ɔ́ta-ti. Halɔ́na pá tɛ pa taa na Iso Tɔ́m na Yesu kɔ́yɔ́tɔ́tɔ́ tɔ́tɔ́.

Yesu nyámá yɔ́laa lotu taa hvwɛ

23 Yesu wɛv Yosalem ke Teeu acima tɔ́ kɛ mpɔ́v tɔ́, yɔ́laa paɣale nawa piti tɔ́ma nna i lakaya tɔ́ na pá mv-i kɣakɣaa tɔ́kɣa si inɔ́yi. 24 Ama Yesu ná tá tɛ-wɛ na i taa. Pɔ́ taya pulv, i nyámá pa tɔ́naya teu kɛ. 25 Pɔ́ fei si nɔ́yɔ́lv í seɣɛsi-i pa tɔ́m na pɛcɔ́. Ú mayamaɣa i nyámá mpi pɔ́ wɛ yɔ́lv taa tɔ́.

3

Yesu na Nikotɛm pa faaci

1 Apav nɔ́yɔ́lv i ka wenna Falisanaa taa na pá yaa-i si Nikotɛm. Ú kɛ Yuta nyɔ́v nyóma taa lelv. 2 Mpróyú i pola Yesu kin ke ahoó naali na í yɔ́ɔ́ti-i si: Tacaá, tɔ́ nyámá si Iso kɔ́nna-ŋ si ń seɣɛsi-tv. Pɔ́ taya pulv, nɔ́yɔ́lv fei wei i pɛsɔ́yi na í la piti tɔ́ma isi n lakɔ́yɔ́v tɔ́ na pɔ́ tá kena Iso tɔ́ŋ.

3 Yesu cɔ́-i si: Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cesɔ́yi, ye pɔ́ ta lelv yɔ́lv ke lɔ́lvɔ́v, i kaa na Iso Kawulaya.

4 Tɔ́naya Nikotɛm pɔ́sa-i si: Isɛnayaɣe pu tayaní yɔ́lv ke lɔ́lvɔ́v na í tɛma sɔ́sɔ́ ke lapv? Ama i kaa pɛsi na í lelv i tɔ́o lotu taa kɛ sɔ́v na pɔ́ tayaní-i lɔ́lvɔ́v?

5 Yesu cɔ́-i si: Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cesɔ́yi, ye pɔ́ ta lɔ́lv-ŋ na lvm na Feesuyv, n kaa sɔ́v Iso Kawulaya. 6 Yɔ́lv ke yɔ́lv lɔ́lvɔ́yi. Ama Iso Feesuyv lɔ́lvɔ́v wɛna pɔ́ mpaá, na pɔ́le pɔ́ wɛ yɔ́lv taa tɔ́m kɛ. 7 Taa la piti na nti ma heela-ŋ si pɔ́ wɛɛ si mɔ́ tɔ́na pu lelv-mɛye lɔ́lvɔ́v tɔ́ tɔ́ tɔ́. 8 Nyɔ́n, heelim makí timpí pɔ́ luɣu wɛɛ tɔ́ɔ́, na ń nukí pɔ́ taŋ. Pɔ́yele n ta nyi pɔ́ tɔ́lɔ́le yaa pɔ́ tɔ́pote. Wei Iso Feesuyv lɔ́laa tɔ́ i wɛ mpɔ́v tɔ́tɔ́.

9 Mpróyú Nikotɛm tɔ́ma si: Isɛnayaɣe mpɔ́v?

10 Úlena Yesu cɔ́-i si: Halí mɛyele Isɛyeli seɣɛsɔ́laa sɔ́saá na ń ta cekɔ́na tɔ́m tɔ́nɛ? 11 Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cesɔ́yi, tɔ́ nyámá nti tɔ́ yɔ́ɔ́tɔ́yi tɔ́ na nti tɔ́ nawa tɔ́ nɔ́yɔ́yi tɔ́ kɛsɔ́yi-mɛ. Pɔ́ na pɔ́ mpɔ́v tɔ́ mu caa tá tɔ́m mvɔ́v. 12 Isɔ́na pɔ́ tɔ́ŋa lapv ke aɛ cɔ́nɛ tɔ́yɔ́le ma heeliyi-mɛ na i saŋ mvɔ́v. Úle ye ma kɛsa-mɛye isɔ́na pɔ́ wɛ isɔ́taa tɔ́, mɔ́ taa aweyɛle mvɔ́v? 13 Nɔ́yɔ́lv ta kɣata isɔ́taa ye pɔ́ taya Yɔ́lv Pɔ́yaya má wei ma luna isɔ́taa na má tií tɔ́ ma paasi. 14 Isui Moisi ka tɔ́yɔ́v nyɔ́yɔ́lvv kɔ́sɛmɔ́yɔ́v tɔ́m ke tesika nyɔ́v taa na í siki

7 Μήρύγυ Samalii alv nǝγǝlv kǝma lǝm luγu, na Yesu sǝlǝm-i si: Ha-m lǝm na má nyǝ.

8 Waatu inu Yesu ifalaa ka tǝma tǝɛv kǝ ɪcate taa kǝ kutǝγǝv γarv. 9 Samalii alv cǝ-i si: Pepe tǝǝ kǝ nyaya Yuta tv na nǝ sǝlǝmǝγi-m lǝm si n nyǝ. Pǝcǝ maγa Samalii tv? (Pǝ taya pulv tǝǝ, Yuta nyǝma na Samalii nyǝma paa suliyi.) 10 Μήρύγυ Yesu cǝ-i si: Ye n ka cekǝna mpi Iso haaki tǝ, na nǝ ka nyǝmǝ wei má ma sǝlǝmǝγi-η lǝm kunyǝnyǝm kǝ isǝntǝ tǝ, nyǝ maγamaγa n ka laalǝna-m sǝlǝmγv na maa ha-η weesuγu lǝm.

11 Μήρύγυ alv cǝ Yesu si: Ma cǝ, n fǝina kolulunav ηku n kǝ luna tǝ. Pǝcǝ lǝkǝ ná tu lumaa. Ilǝ leyǝ n kǝ hiki weesuγu lǝm mpi? 12 Tǝ lǝηcǝ Yakǝrv hulina lǝkǝ inǝ na tǝá maγana-i. Halǝ Yakǝrv na ɪ piya na ɪ kalǝkǝη pa nyǝ lǝkǝ inu ɪ lǝm. Ilǝ n huv si n kǝla ilǝ?

13 Μήρύγυ Yesu cǝ alv si: Wei ɪ nyǝ lǝkǝ inǝ ɪ lǝm lukǝtv tasǝγi-i kǝrav kǝ. 14 Ama wei ɪ nyǝ lǝm mpi maa ha-i tǝ, lukǝtv u lǝlǝγi-i kǝrav paa pǝlee. Pǝ taya pulv, lǝm mpi maa ha-i tǝ pu la ɪ taa kǝ lǝm seelv wei ɪ cetǝγi tǝ. Halǝna ɪ hiki weesuγu ηku ku tǝη tǝ na ɪ kinj.

15 Μήρύγυ alv cǝ Yesu si: Ma cǝ ha-m lǝm mpi, ilǝ lukǝtv kaa tasa-m kǝrav, na má taa tasa cǝnǝγǝ mǝlvγv kǝ lǝm luγu.

16 Μήρύγυ Yesu tǝma alv si: Polo nǝ yaa nyǝ paalv na nyǝ na-i ɪ kǝǝ cǝnǝ.

17 Μήρύγυ alv cǝwa si: Ma fǝina apalv.

Ilǝna Yesu cǝ alv si: Tamprana kǝ n yǝγǝta si n fǝina apalv. 18 Pǝ taya pulv, n tǝma apalaa kakpasǝ kǝ saav, na wei ɪ tǝ n tu wǝ kaγana isǝntǝ tǝ n wǝ yem, pǝ taya nyǝ paalv. Pǝ tǝǝ kǝ nyǝ tǝm wǝna tamprana.

19 Μήρύγυ alv cǝ Yesu si: Taca, ma naa si n kǝ Iso kuyǝγǝtv tv telǝsulv. 20 Ta lǝηcǝnaa seekaya Iso kǝ puyv kǝnǝ kv tǝǝ. Ama Yuta nyǝma mǝ mǝ tǝη si ye paa sǝǝ Iso Yosalem kǝ.

21 Μήρύγυ Yesu cǝ alv si: Alv nyǝ nu ma tǝm, pu kǝǝ tǝ, Taca Iso seev kaa wǝǝ tǝntǝmle tǝm, si puyv kǝnǝ kv tǝǝ yaa Yosalem. 22 Samalii nyǝma mǝ ɪ ta nyi wei ɪ seeki tǝ. Ama Yuta nyǝma ta tǝ nyǝmǝ wei tǝ seeki tǝ. Pǝ taya pulv, Yuta nyǝma kinj kǝ Iso seev mpi pǝ waasǝγi tǝ pǝ wǝǝ. 23 Ama pǝ wǝǝ pu kǝǝ, halǝ pǝ tu tǝma kǝntǝ tǝ, na mpa pa seeki Iso na tamprana tǝ paa sǝǝ-i hatǝo pa taa kǝ na cǝsvγv fǝi. Iso seelaa isu mpv wǝγǝ Caa Iso sǝalaa. 24 Iso u naa isǝntǝǝ, pǝ tǝǝ kǝ mpa pa sǝǝ-i tǝ, pǝ taya isǝntǝǝ kǝ paa sǝǝ. Ama pa taana kǝ na cǝsvγv fǝi.

25 Μήρύγυ alv cǝ Yesu si: Ma nyǝmǝ si Mesii wei pa yaa si Kilisiti tǝ ɪ kǝ kǝǝ te, ye ɪlǝ ɪ kǝma, ɪ kǝ kilisi-tvγv pǝ tǝna.

26 Μήρύγυ Yesu cǝ alv si: Ma wei ma yǝγǝtǝγǝna-η isǝntǝ tǝ, maγalǝ Mesii inu.

27 Yesu na alv pa tǝηna yǝγǝtaya kǝ mǝrǝγυ ilǝna ɪ ifalaa tala, na pǝ la-wǝγǝ piti kǝ mpi pǝ tǝǝ ɪ na alv taka pa yǝγǝtǝγi tǝ. Paa na mpv pa taa nǝγǝlv ta pǝǝsi si: Pepeγǝ n caa ɪ kinj? Yaa ntiγi nyǝ yǝγǝtǝγǝna-i?

28 Tǝnaya alv mǝηna ɪ hǝγaya na ɪ su. Ilǝna ɪ mǝli ɪcate taa na ɪ yaa yǝlaa si: 29 I kǝǝ na ɪ ná apalv nǝγǝlv wei ɪ kǝraγa pǝ tǝna mpi tuu ma lapa tǝ na ɪ kǝǝsi. I ta kǝ Mesii yǝǝ?

30 Μήρύγυ yǝlaa lu ɪcate taa na pá puki Yesu kinj.

31 Alv inu ɪ tǝǝ mpv tǝ, na ɪ ifalaa náá tǝηna-i tǝǝkǝv kǝ si: Taca n kaa tǝγǝ mpv?

32 Ama Yesu cǝ-wǝ si: Tǝγǝnaya ηka ma tǝki tǝ ɪ ta nyi-kǝ.

33 Μήρύγυ Yesu ifalaa pǝǝsa tǝma si: Nǝγǝlv kǝna-i tǝγǝnaya kǝ yǝǝ?

³⁴ Tənaɣa Yesu cə-wɛ si: Ma təɣənaxa nté wei i tila-m tɔ i luɣu nyəntv lapu, na i təmlɛ nte i hɔla-m sɪ má la tɔ tə yoosuɣu. ³⁵ Mɛ mə tɔŋ si: Pə kaasa isətonaa liɣiti na kɔmtv tala. Ama má, ma heeliɣi-mɛ si, í kvsɪ mə ɪsɛ na í na isəna kʉtəɣəv sɛɛna tawa na kv taŋa kʉntaa tɔ. ³⁶ Kʉntv wei i kʉŋ tɔ, i taŋa i kʉfɛlvɣv hikuyv ké, na í nyəkəɣi pee tətəɣə i weesuɣu ŋku kv tɛŋ tɔ kv tɔə. Mɣv pə lakəna na tuulu na kʉntv pá kʉpɛntəɣi ɣəlvɣv. ³⁷ Pə tɔə ké tɔm nti pa ɣəɣətəɣi tɔ tə wɛna tampana si: Lɛlv tuuki ké na lɛlv náá kv. ³⁸ Mɣv tətəɣə, ma tila-mɛ si i kv haləm mpi í taa hala tɔ. Lɛlaa ná halaa na kaɣana pə waasəɣi-mɛ.

³⁹ Icatɛ nté tə taa Samalii nyəma paɣalɛ mv Yesu tɔm kɛ tɔm nti alv ka ɣəɣətə təfoo si: I kpaɣa pə təna mpi tuu ma lapa tɔ na í kɛɛsɪ tɔ tə tɔə. ⁴⁰ Waatv wei Samalii nyəma tala Yesu kiŋ na pá na-i tɔ, pa wiina-i si í la wɛɛ naalɛɣɛ pa kiŋ. Iɛna í cəɣa tənaɣa kʉvɛɛŋ naalɛ. ⁴¹ Pə kəma na pá nu i maɣamaɣa i kʉvɣəɣətɔtv, ɪɛna ɣəlaa samaa kɛ səsəm tasa i tɔm kɛ mʉɣv. ⁴² Na pá tɔŋ alv si: Pənɛntɛ pə taɣa nti n heela-tv tɔ tə tɔə tike kɛ tə mv i tɔm. Ama tá maɣamaɣa tə nuna tá ŋkpaŋŋ na tə tɛma tá taa si, tampana i ké antulinya Waaslv.

Yesu waav kɛ akewe səsə pəɣaɣa

⁴³ Yesu lapa kʉvɛɛŋ naalɛɣɛ təna, ɪɛna í kvli na í tɛɛna Kalilee. ⁴⁴ Yesu maɣamaɣa ka tɛma ɣəɣətɔv si: Nəɣəlv u tvɣvna Isə kʉvɣəɣətɔtv tɛlvəlv kɛ i maɣamaɣa i icatɛ taa. ⁴⁵ Waatv wei Yesu tala Kalilee tɔ, təna nyəma mv-i teu kɛ niŋ naalɛ. Mpi tɔ pa maɣamaɣa paa pola Tɛɛv acima təɣəv kɛ Yosalem, na pa nawa pə təna mpi i lapa Tɛɛv acima anɪ a tɔə tɔ.

⁴⁶ Mɣvɣó Yesu məla Kalilee Kana timpi i ka pəsa lvm kɛ svlvv tɔ. Akewe səsə nəɣəlv i ka wɛ təna, na i pəɣaɣa wɛ Kapənahum na pə wɪki-kɛ. ⁴⁷ Akewe nuwa si Yesu luna Yuta na í kəə Kalilee, ɪɛna í polo na í sələm-i si: Ma pəɣaɣa wɛ Kapənahum na ká caa səpv, polo n̄ waasi-kɛ. ⁴⁸ Yesu cə-i si: Anɪ tamm mu ta na piti tɛma na kəkəlv nyəm, u tisiɣi.

⁴⁹ Mɣvɣó akewe unɪ i cə-i si: Hai ma cɛ, tə tɛɛ pəcə ma pəɣaɣa í taa kəə na ká si.

⁵⁰ Mɣvɣó Yesu cə akewe si: Kpɛ, nyá pəɣaɣa kaa si.

Mɣvɣó apalv unɪ i mv Yesu kʉvɣəɣətɔtv na í tv mpaav. ⁵¹ Akewe kʉpɛŋaɣa, ɪɛna i təmlɛ nyəma səŋi-i na pá heeli-i si: Nyá pəɣaɣa hika alaafəya.

⁵² Mɣvɣó akewe pəsa-wɛɣɛ isəna waatv pə cɛpa pəɣaɣa tɔə tɔ. Iɛna təmlɛ nyəma cə-i si: Tɛtɛ ilim kpila pəcə təɣə watv cɛpa ka tɔə.

⁵³ Mɣvɣó pəɣaɣa caa təsa kʉakpaa si, tɛtɛ mɣv unɪ pə taka teitei ké Yesu ka heela-i si: Nyá pəɣaɣa kaa si. Iɛna í na i təɣaɣa təna pá tɛ Yesu na pa taa.

⁵⁴ Yesu piti tɛma kʉpɛnta naalɛɣɛɛ i luv Yuta na í kəə Kalilee tɔ.

5

Kʉtəntv waav kɛ lule nəɣə

¹ Pəɛ pə waalı Yuta nyəma Isə sɛɛv acima naalı a talaa, na Yesu polo Yosalem. ² Lule natəli tə wɛ heeŋ nənəɣə cəlvəɣə Yosalem, na akelenaa sakasi taka kakpasɪ səŋa təna. Təne unəɣi pa ɣaa si Petasata kɛ Alaamee nyəma tɔm taa. ³ Na kʉtəntvnaa sɛləta laŋasɪ nsɪ si tɛɛ ké səsəm. ɣvlvmaa na kaakalasi, na mpa kʉtəməŋ tvlaa tɔ. [Pa taŋa lvm laŋtvɣv. ⁴ Pə taɣa pəlv, isətəa tillu tiikaya waatv waatv kɛ lule taa, na í laki na lvm laŋtəɣi. Na wei í laala tiu kɛ waatv wei lvm laŋtəɣi kʉakpaa tɔ pə waa-i, paa i kvŋŋ kɛ ŋku.] ⁵ Apalv nəɣəlv i ka wɛ təna na i hənta kʉtəŋ tɔ pusɪ pəɛfɛi nule kəlv. ⁶ Yesu na-i na

í hanta mpv, na í nyómá sí í taanja tənaya səsəm, ilena í pəsı-sı: N caa pə waa-ŋ ké?

⁷ Mpróyó kótəntv cə Yesu sí: Ma ce, ma feina nəǵəlv sí í tisi-m lvm taa ké waatv wei pə lanǵəyi tə. Na má polaa sí ma tiiki, nəǵəlv náa laali-m.

⁸ Mpróyó Yesu heela-sı: Kvl na n kpaǵa nyá kvhəntvɣv na n tə.

⁹ Tənaya pə waa kótəntv ke kpaǵaa, na í kelı í kvhəntvɣv na í təŋ. Pə pamna kvyakv kvheesvɣv wule. ¹⁰ Mpróyó Yuta nyóma təma wei pə waa mpv tə sí: Saŋa kvyakv kvheesvɣv ké, pə fei sí n səǵəli nyá kvhəntvɣv ke mpv.

¹¹ Ama kótəntv na cə-we sí: Wei í waasa-m tə inı í heelina-m sí má kelı ma kvhəntvɣv na má tə.

¹² Mpróyó Yuta nyóma cə kótəntv sí: Aweǵe pvn̄tə na í heela-ŋ sí n kelı nyá kvhəntvɣv na n tə?

¹³ Ama wei pə waawa tə í ta nyı Yesu. Pə taǵa pvlb, ilé í ka saala samaa wei í suwa təna tə í taa.

¹⁴ Pəle pə waalı Yesu ná apalv inəyi Isə təsəele taa na í heeli-sı: Nyəni, pənente pə waa-ŋ isəntə tə, taa tasa isayətv lapv tətə. Pécó pə taa kəw na ŋku kvle kv kəla mpv tə kv maǵana-ŋ.

¹⁵ Tənaya apalv inı í polaa na í heeli Yuta nyóma sí: Yesu waasəna-m. ¹⁶ Pə təw ké Yuta nyóma svv Yesu ké kvnyəŋ tvɣv ke í lapv mpróyó kvyakv kvheesvɣv wule tə pə təw. ¹⁷ Mpv pə yelina na Yesu yǵəti sí: Ma Caa ná təŋa təmle lapv ke tam ké. Pə təw ké ma tətə ma təŋna lapv.

¹⁸ Təm tənə tə maǵamaǵa tə təw Yuta nyóma mv səǵəna ke teu sí pa ləsəyi Yesu weesvɣv. Sí pə taǵa kvyakv kvheesvɣv tike ke í wakəlaa, pə kpenna isəna í keesa í ti na Isə na í yaa-sı í maǵamaǵa í Caa tə pə təw tətə.

Isə Pəǵaǵa pəsuvv ke yəlaa təw

¹⁹ Mpróyó Yesu təma-we sí: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi. Pəǵaǵa ma ma kaa lu natəli na má la. Ama nti ma Caa təŋa lapv na má naaki tə ntəyi ma təŋəyi. Ma Caa laki pə təna mpi tə, Pəǵaǵa ma ma laki-wı tətəǵə.

²⁰ Pə taǵa pvlb, ma Caa səǵəla-m ké, na í hólı-m pə təna mpi í laki tə. Í ká hólı-m təma səsəna nna a kəla ane tə sí má la, na pu la-məǵe ha. ²¹ Isu ma Caa feesiyı sətəa na í mənna-weǵe weesvɣv nyóma hekv tə, mpv inı tətəǵə Pəǵaǵa má ma tvyi weesvɣv ke mpa ma nəkaa tə. ²² Təle tə paasi ma Caa u hvkəna nəǵəlv. Ama í tv hvle tənaya Pəǵaǵa ma ma niŋ taa. ²³ Iləna pa təna pa se-m isu pa seekvɣv ma Caa tə. Yvlv í ta se Pəǵaǵa ma, í kaa pəsi na í se ma Caa wei í tila-m tə.

²⁴ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi, ye wei í nu ma təm na í te í taa na wei í tila-m tə, í təma weesvɣv ŋku kv təŋ təǵə hikvɣv, pa kaa hvvna-sı. Ama í təma weesvɣv tv ke pəsuvv ké. ²⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, pə wee pu kəw, halı pə tu təma kənte te. Sətəa ká nu Isə Pəǵaǵa má ma nəǵə, mpa paa nu-ke tə, paa fe na pá kvləna pa ise. ²⁶ Isu Tacaa Isə wəna weesvɣv ke í taa tə, mpv tətəǵə í yelaa sí Pəǵaǵa ma má wəena weesvɣv ke ma taa. ²⁷ Ma ké Yvlv Pəǵaǵa təǵə í ha-m mpaav sí má hvvna yəlaa ke təm. ²⁸ Ilə pə taa la-məǵe ha. Mpi tə pu kəw na pa təna mpa pa we pəlaaŋ taa tə pá nu ma nəǵə, ²⁹ na pá lu í taa. Mpa pa lapa kvpəntv tə paa fe sí pá wee tam təw. Mpa pəle pa lapa isayətv tə, paa fe sí pá hvvna-we na pá tv-weǵe saləka.

Mpi pə hólđı Yesu tampana tə

³⁰ Maa pəsəyi na má lu tələyi ma maǵamaǵa. Ama isu Isə keesəyi-m tə, mpróyó ma hvkəna, na ma hvle tewa. Mpi tə, pə taǵa ma maǵamaǵa ma luyv nyəntv ke ma pəkəyi lapv. Ama wei í tila-m tə í luyv nyəntv ké. ³¹ Ye

ma yɔɔtəyi ma ti tɔm, nɔɔɔlv kaa sa tampana wena maa hólí tɔ. ³² Ama nɔɔɔlv wenna na ílé í hólóyí sí ma ké tampana tv. Na ma nyɔ́má sí nti í yɔɔtəyi ma tɔɔ tɔ tɔ wɛ tampana. ³³ Halí mɔ́ mayamaya í tila mɔ́ tillaa ké Yohaani kíj na ílé í hula-mɛyɛ tampana. ³⁴ Ye ma, pɔ́ tayá ísu ma nyulaa sí yulv nɔɔɔlv í hólí ma tampana. Ama sí pɔ́ sɔ́na-mɛ na pɔ́ ya ma nyɔ́yɔ tɔɔ ké ma yɔɔtəyi mpv. ³⁵ Yohaani naa wɛ ké ísu fɛtəla wei í muyi na pɔ́ naaki tɔ. Í tisaa na í yɔɔlɛna fɛtəla iní í nav ké pɔ́cɔ. ³⁶ Ama ma wɛna mpi pɔ́ hólóyí ma tampana na pɔ́ kəlí tɔ tɔna nti Yohaani yɔɔtə ma tɔɔ tɔ. Tɔ́ma nna iní ma Caa hula-m sí má la na ma tɔ́jina a lapv ké ísɛntɔ tɔ, aní a huləyɛna ma tampana sí ma Caa tilina-m. ³⁷ Ma Caa wei í tila-m tɔ í hólóyí ma tampana tɔtɔ. Mɛ í ta nu í nɔɔɔ ké paa tɔm kɔlv. Pɔ́cɔ í ta loosi í ísɛntaa ké paa tɔm kɔlv tɔtɔ. ³⁸ Pəyɛle u saɲ í tɔm muyv sí tɔ́ caya mɔ́ taa ké paa pɔ́cɔ. Ílɛ u tɛɲ mɔ́ taa na wei Ísɔ́ tilaa tɔ, pɔ́ tɔɔ ké pɔ́ wɛ mpv. ³⁹ Í pɛkəyí Ísɔ́ Tɔ́m takəlasí taa tɛcututu, na í tɛɛləyí sí pɔ́ taa ké í ká hikina weesyú ηku ku tɛɲ tɔ. Aní tá takəlasí kɔlvmasí nsi sí yɔɔtəyɛna ma tɔm. ⁴⁰ Pɔ́ na pɔ́ mpv tɔ, u saɲ sí í kɔɔ ma kíj na í hiki weesyú kupaŋkv.

⁴¹ Pɔ́ tayá yəlaa ísɛntɛ ké ma pɛkəyí. ⁴² Ama ma nyə́ma-mɛ, ma nyə́má sí u caa Ísɔ́. ⁴³ Ma Caa kɔ́ntɛ ké ma kɔ́ma na mu saɲ ma muyv. Ama ye nɔɔɔlv ná lu yem na í kɔɔ, í mu ílé təkpa. ⁴⁴ Mɛ mɔ́ sɔ́la mɔ́ tɔ́ma ísɛntɛ ké, u pɛkəyí Ísɔ́ wei í tike nté Ísɔ́ tɔ í nyə́ntɛ. Ílɛ ísə́naya í ká la na í mu ma tɔm. ⁴⁵ Í taa huv sí maa polo má kuli mɔ́ waalı́ ké Ísɔ́ ísɛntaa. Ama Moisi wei í tɛɛləyí tɔ iní í ká kulína mɔ́ waalı́. ⁴⁶ Ye í ka muwa Moisi tɔm na tampan, ísɛntɔ tɔ í ka mu ma nyə́ntv tɔtɔ. Pɔ́ tayá pɔlv, ma tɔm ké ílé í ηmaawa. ⁴⁷ Í ta tisi na í mu nti Moisi ηmaawa tɔ, ílɛ ísə́naya í ká tisi na í tɔna ma tɔm nti ma heeliyi-mɛ tɔ.

6

Samaa iyisi kakpasí (5000) caləsvyɔ

(Matiyee 14:13-21; Maləki 6:30-44; Luku 9:10-17)

¹ Pə́le pɔ́ waalı́ ké Yesu tayana Kalilee tenku waalı́ ké tɛsvyɔ. (Lɛlaa yaa sí Tipeliyatí tenku). ² Na yə́laa samaa hu í waalı́. Pɔ́ tayá pɔlv tɔɔ, pa ná piti tɔ́ma nna í waakayana kɔ́təntɔnaa tɔ. ³ Ḿpúyó Yesu na í ífalaa pa kpa puyv tɔɔ na pá caya tɔna. ⁴ Na Yuta nyə́ma acima wɛna pa yaa sí Tɛɛv acima tɔ a wɔ́saa. ⁵ Ḿpúyó Yesu nyə́na í taa na í waalı́ na í ná sí samaa sɔ́sɔ́ tɔ́jina í kíj ké kɔ́ntɛ. Tə́naya í pɔ́sɔ́ Filípú sí: Lɛyɛ tu ya kɔ́təyɔv na tɔ́ cɛla samaa inɛ iní na í tɔna í tɔyɔ? ⁶ Yesu yɔɔtə mpv sí í nu nti Filípú ká cɔ́ tɔ. Tɔ́fɔ́ í mayamaya í tɛma ísə́na í ká la tɔyɔ nyə́m.

⁷ Ḿpúyó Filípú cɔ́wa Yesu sí: Paa liyitee nyə́xətv ηmɔ́nvuyv (200) mayamaya ké tɔ́ yapa kɔ́təyɔv, ku haɲna yə́laa pane pa tiili?

⁸ Ílɛna Yesu ífalaa taa nɔɔɔlv wei pa yaa sí Antəlu na í ké Siməɲ Piyɛɛ neu tɔ́ í cɔ́-í sí: ⁹ Iwaasə́lɛ natəli tɔ́ wɛ cə́nɛ na tɔ́ təká potopotonaa ké kakpasí na tiina ké naale. Ama pə́le pu la-wɛyɛ samaa tuutuuma inɛ?

¹⁰ Tə́naya Yesu tɔ́ma sí: Í heeli pa tɔna sí pá caya atɛ. (Pə́ pamna nyutu ka pɔ́ atɛyɛ tənaya sɔ́sɔ́m, ílɛna pá caya.) Pa taa apalaa nyə́ɔɲ tala ísu iyisi kakpasí (5000). ¹¹ Tə́naya Yesu kpaɲa potopotonaa mɛ́pɛ na í sɛɛ Ísɔ́ ké í na tɛmlɛ ké pa tɔɔ, ílɛna í tala mpa pa caya tɔ. Na í tala-wɛyɛ tiina ké mpv tɔtɔ, na paa wei í haya. ¹² Waatv wei pa haya tɔ, í tɔ́ma í ífalaa sí: Í tɔ́sɔ́ potopotonaa hɔ́yələɲ wei í kaasaa tɔ, na pulvɔv í taa le.

¹³ Ílɛna í ífalaa tɔ́sɔ́ hɔ́yələɲ iní, na pɔ́ su təkəɲ naanɔ́wa na naale. Potopotonaa kakpasí iní í kpisina ḿpúyó waatv wei pa tɛma tɔyɔv tɔ.

14 Waatu wei yalaa ná Yesu piti tæmle ñté tɔ, pa tɔma si: Tampana Yulɔ inɛ unyɔlɛ Iɔ kuyɔɔtɔtu telɛsulɔ wei i tɔm paa yɔɔtaɔ si i ká kɔɔ antulinya taa tɔ.

15 Yesu nyámá si pa sɔɔlɔ puwa si paa kpa-i wulav na toŋ ke tɛne inɔyi kprakpaɔ. Ilena í ñmɛli tɔkeu na í kpa pɔ́ɔŋ tɔɔ ké i tike.

*Yesu tɔntɛ ke lɔm tɔɔ
(Matiyee 14:22-33; Malɔki 6:45-52)*

16 Pɔ kɔma na pɔ taani, ilena i ifalaa tii lɔm nɔɔ, 17 na pá kpa kpuɔɔyɔ taa si pa tesɔyi Kapɔnahum. Hali pɔ caŋ pɔ yu Yesu ta kɔnta pa kin. 18 Ḿpɔ́yɔ heelim sɔsɔm mara na pɔ laŋtɔyi tenku lɔm ke sɔsɔm. 19 Yesu ifalaa tɔma lɔm taa isu kilomɛɛtɛlɔnaa kakpasɔ yaa naatoso, ilɛ pa na Yesu keɛ na í toŋ lɔm tɔɔ na í kɔŋna pa tɔɔ tɔɔ. Tɔnaɔa sɔɔntɔ kpa-wɛ. 20 Ama Yesu heela-wɛ si: Sɔɔntɔ í taa la-mɛ, maɔa.

21 Yesu ifalaa luyɔ lapa na pá kpaɔa Yesu ke kpuɔɔyɔ taa. Tete isu saŋa tɔ, pa tɛma tate ke timpi pa pukaya tɔ.

Samaa pɛekɔyi Yesu

22 Ku fema ilena samaa wei pɔ yela tenku waali tɔ, í ná si kpuɔɔyɔ kulɔmɔyɔ ka kaasɔna tɔna. Pɔ́cɔ pa nyámá si Yesu na i ifalaa pa ta kaa kpuɔɔyɔ. Ama pɛɛ pa tike pa tɛna. 23 Paa na mpɔ kpuɔɔlɔ lɛlɔŋ wei i luna Tipeliyatɔ tɔ i kɔma, na i ta hatɔlɔna timpi Tacaɔ ka sɛɛ Iɔ ké i na tæmle na pɔ́cɔ pá tɔɔ potopotonaɔ tɔ. 24 Samaa inɔ i nawa si Yesu na i ifalaa pa taa nɔɔlɔ fɛi tɔna, ilena pá kpa kpuɔɔlɔ inɔ i taa na pá tɛɛ Kapɔnahum ke Yesu pɛekɔyɔ.

Kutɔɔyɔ ñku ku haaki weesuyɔ tɔ

25 Samaa kɔma na pá na-i tenku waali ilena pá pɔ́cɔ-i si: Tacaɔ, pɔlee ké n kɔma cɛne?

26 Tɔnaɔa Yesu cɔwa samaa si: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, maa cɛsɔyi, pɔ taya isu í ná ma piti tɔma tɔɔ í pɛekɔyi-m. Ama í tɔɔ potopotonaɔ na í haɔa tɔɔ. 27 I taa nɔki na í kana kutɔɔyɔ ñku ku ten tɔɔ pɛekɔyɔ. Ama í lɔ ñku ku wɛ tam na ku kɔŋna weesuyɔ ñku ku ten tɔ ku tɔɔ. Yulɔ Pɔyaya má maa hana-mɛyɛ kutɔɔyɔ ñku. Pɔ taya pulɔ, Tacaɔ Iɔ tɛma-m i toŋ caɔalaya tɔyɔ.

28 Ḿpɔ́yɔ samaa pɔ́cɔa Yesu si: Pepeye tu la na pɔ́cɔ tɔ la tɔma nna Iɔ caaki tɔ?

29 Ilena Yesu cɔ samaa si: Tæmle nte Iɔ caa si í lapi-i tɔɔlɛ si í mu i tillu tɔm.

30 Ḿpɔ́yɔ samaa pɔ́cɔa Yesu tɔtɔ si: Ile n kaa la piti tæmle natɔli na tɔ ná na pɔ́cɔ tɔ mu nyá tɔm? Tɔv, tæmle nteye n ka la? 31 Ta caanaa caanaa tɔɔna manna ke wulaya tɛtu taa, isu pa ñmaav Iɔ Tɔm taa tɔ si: I tisa isɔtaɔ kutɔɔyɔ na í cɛla-wɛ na pá tɔɔ.

32 Ḿpɔ́yɔ Yesu cɔ samaa si: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, maa cɛsɔyi, mpi Moisi cɛla-mɛ tɔ pɔ ta ke isɔtaɔ kutɔɔyɔ ke tɔna. Ama pɔnente isɔtaɔ kutɔɔyɔ maɔamaɔa ke ma Caa cɛlɔyi-mɛ. 33 Na kutɔɔyɔ ñku Iɔ cɛlɔyi-mɛ tɔɔlɛ ñku ku luna isɔtaɔ na ku tii na ku haaki yalaa tɔnaɔa weesuyɔ tɔ.

34 Tɔnaɔa samaa cɔ Yesu si: Tacaɔ, haaki-tuyɔ kutɔɔyɔ ñkuyɔ tam.

35 Ilena Yesu cɔ samaa inɔ si: Ma maɔamaɔa keɛ kutɔɔyɔ ñku ku haaki weesuyɔ tɔ. Ye wei í kɔma ma kin nyɔɔsɔ kaa kpa pɔntɔ paa pɔcɔ. Pɔyele wei i mu ma tɔm tɔ, lɔkɔtɔ kaa kpa pɔntɔ tɔtɔ. 36 Ama ma tɛma-mɛyɛ-tɔyi heeluyɔ si í na-m, pɔ́cɔ í tá mu ma tɔm. 37 Pa tɔna mpa ma Caa haɔ-m tɔ, pa kɔŋ ma kin ké. Ma kaa tɔɔntɔ wei i kɔŋ ma kin tɔ. 38 Pɔ taya pulɔ, ma

tiina isə ké si ma lakı wei i tila-m tə i luɣu nyəntv, pə taɣa ma maɣamaɣa ma nyəntv. ³⁹ Wei i tila-m tə i luɣu nyəntv nté si má taa yelee na mpa i cela-m tə pa taa nəɣəlv le. Ama si má kusı pa tənaya sətəa taa ké kuyaku kantəkaya nyəhku wule ké. ⁴⁰ Ma Caa luɣu nyəntv nté si mpa mpa pa ná Pəyaya má na pá mv ma təm tə, pəntnaa í hiki weesuyu ŋku ku tɛŋ tə, na maa feesi-weye kantəkaya kuyaku wule.

⁴¹ Isu Yesu yəɣətuyv mpv si inəɣəle kutəɣəv ŋku ku tiina isətəa tə, səsə pə ta maɣa Yuta nyəma nté. ⁴² Tənaya pa təma si: Isu Yosəefv pəyalv Yesu kələ? Tə nyəmá i caa na i too mɛɛ. Ue ntiyi i yəɣətəyi si inı i tiina isətəa?

⁴³ Mpróyó Yesu cə Yuta nyəma si: I taa miitina-m mpv. ⁴⁴ Tacaa wei i tila-m tə í yaa wei, pəntv tike kəŋna ma kiŋ, na maa feesi-i kantəkaya kuyaku wule. ⁴⁵ Isə kuyəɣətvtv teləsəlaa ŋmaa təm tənə si: Yəlaa tənə ká wee Isə kusəɣəsaa. Pə təw ké yəlaa tənə mpa pa nukəna Tacaa Isə na pá mv i kusəɣəsətv tə, pa kəŋ ma kiŋ. ⁴⁶ Ue pə taɣa isu nəɣəlv tɛma Tacaa Isə ké nav se. Ye pə taɣa wei i luna Isə kiŋ tə inı i nana-i. ⁴⁷ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, wei i mv ma təm, pəntv tɛma weesuyu ŋku ku tɛŋ təɣo hikuyu ké. ⁴⁸ Maɣale kutəɣəv ŋku kv haaki weesuyu tə. ⁴⁹ Mə caanaa caanaa təɣəna manna ke wulaya tetv taa, pəyele pa səpa. ⁵⁰ Ama kutəɣəv ŋku ku luna isətəa tə, ŋkuyv yulv í təɣaa i kaa si. ⁵¹ Maɣale kutəɣəv ŋku kv tiina isətəa na kv haa weesuyu tə. Ye wei i təɣo kutəɣəv ŋku, pəntv ká wee tam ké, u tasəyi səpv. Kutəɣəv ŋku maa ha təɣəle ma maɣamaɣa ma tənuyv nantv. Ma haaki-təyi si yəlaa tənə í hiki weesuyu.

⁵² Tənaya Yuta nyəma svv tə təw ké həm na isəle kusəemle ke pa taa pa tike si: Isənaya inı i ká kpaɣa i maɣamaɣa i tənuyv nantv na í ha-tv si tə təɣo?

⁵³ Mpróyó Yesu cəwa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, ye i ta təɣo Yulv Pəyaya má ma tənuyv nantv, na í ta nyəw ma caləm, í kaa hiki weesuyu ke mə maɣamaɣa. ⁵⁴ Ye wei i təkı ma tənuyv nantv na í nyəwki ma caləm, pəntv tɛma weesuyu ŋku ku tɛŋ təɣo hikuyu ké, na maa feesi-i sətəa taa ké kantəkaya kuyaku wule. ⁵⁵ Pə taɣa pulv, ma tənuyv nantv ke kutəɣəv kəpəŋku ké, na ma caləm ke kənyənyəwəm kəpəam tətə. ⁵⁶ Ye wei í təɣo ma tənuyv nantv, na í nyəw ma caləm, ma na pəntv tu wee təma taa ké. ⁵⁷ Tacaa Isə wei i tila-m tə, i wəna i weesuyu, na i təw ké ma wəna ma weesuyu tətə. Pə təw ké wei í təɣo-m, pəntv wəɛna weesuyu ke ma təw tətə. ⁵⁸ Təw, kutəɣəv ŋku kv luna isə təɣəle. Kv ta ke ŋku mə caanaa caanaa ka təɣaa na kəyana pa fei tə. Ama ye wei i təkı kutəɣəv kəne, pəntv ká wəɛna i weesuyu ke tam.

⁵⁹ Kəpənahum ke Yesu səɣəsə təm tənəɣe Yuta nyəma təkotile taa.

Təm nti tə haaki weesuyu tə

⁶⁰ Waatv wei Yesu ifalaa nu təm tənə tə, pa taa paɣale təma si: Təm tənə tə kəla katə. Awe ná pəsəyi tə nuw?

⁶¹ Yesu nawa si təm tənə tə ta maɣa i ifalaa, iləna í tə-we si: Isu təm tənə tə kəla-məɣele yaa? ⁶² Na í ká kəw na í na Yulv Pəyaya má na má kpaɣa timpı maa wee tə, ilə isənayaɣe í ká la? ⁶³ Isə Feesuyu haakəna weesuyu, yulv tənuyv kəne kəle kv waasəyi pulv. Təm nti ma heela-me isəntv təɣəle Feesuyu nyəntv, na nti inı tə haakəna weesuyu. ⁶⁴ Paa na mpv, mə taa ləlaa u tuyvəna-tı. (Pə taɣa pulv, hatoo kancaalaya Yesu ka nyəmá mpa pa kaa təkı i təm tə. Halı i nyəmá wei i ká lapı-i kəlmətə tə.)

⁶⁵ Yesu səwəsa ləntı si: Pə maɣamaɣa pə təw ké maa heela-me si: Nəɣəlv kaa pəsi na í kəw ma cəlv, na pə tá kəna si Isə hana-i pə mpaav.

66 Pə kpaγau kupaŋku təγə Yesu ifalaa taa lelāa yela-i, pa ta tasa-i təŋyυv.
67 M̄p̄r̄ȳ Yesu p̄ɔɔsa pa naan̄wa na naale wei i kaasaa t̄ɔ si: Na me se, mu t̄e me n̄ə nȳŋku?

68 T̄ənaγa Sim̄əŋ Piyee c̄wa Yesu si: Taca, awe kiŋ ke tu polo? Nyá t̄əm pee haak̄əna weesυyυ ŋku ku t̄əŋ t̄ɔ il̄e. 69 Na p̄ənt̄e t̄ə m̄wa na t̄ə t̄e tá taa si n̄ k̄e Yυlv Naŋŋtu in̄i, na n̄ luna Is̄ə kiŋ.

70 Il̄ena Yesu naa t̄ə i falaa si: M̄ə naan̄wa na naale in̄e p̄ə t̄aya má l̄əs̄əna-me? P̄ɔc̄ɔ m̄ə taa lel̄v ná k̄e il̄əγ̄v.

71 Sim̄əŋ Is̄əkaleeu p̄əyalv Yutaasi t̄əm ke Yesu ȳəγ̄t̄aya mp̄v. Paa na i k̄e pa naan̄wa na naale taa lel̄v t̄ə, k̄v̄lm̄ in̄i i k̄əmn̄a na í lap̄i-i k̄əlm̄t̄ə.

7

Yesu na i newaa pa t̄əm

1 P̄əle p̄ə waal̄i Yesu c̄əak̄aya Kalilee tet̄v taa. I luyv fei Yuta tet̄v taa k̄e c̄əv. P̄ə t̄aya p̄vl̄v t̄əv, Yuta nȳəma p̄eek̄aya i k̄v̄v. 2 Yuta nȳəma acima wena pa yaa si c̄oka acima t̄ə a w̄saa. 3 Il̄ena i newaa t̄əm-i si: K̄v̄l̄i c̄əne na í polo Yuta na nyá ifalaa na t̄əma n̄na n̄ lak̄i t̄ə t̄əv. 4 Ye ȳvl̄v caa si p̄á nȳəmi-i u ŋm̄es̄əŋi i t̄əma. Ye n̄ lak̄i t̄əma an̄əŋi mp̄v il̄e, yele na ȳelaa t̄əna nȳi-ŋ m̄ee.

(5 P̄ə t̄aya p̄vl̄v, Yesu newaa maγamaγa ná tá mv̄ i t̄əm t̄əv.) 6 M̄p̄r̄ȳ Yesu c̄ə-we si: P̄ə ta maγata-m̄ na p̄ɔc̄ɔ. Ama ye me, paa p̄əlee p̄ə maγa-m̄eγe. 7 P̄ə t̄aya p̄vl̄v, antulinȳa nȳəma taa kaa k̄paana-m̄e. Ama pa taa k̄paana má. M̄p̄i t̄ə, ma h̄l̄l̄əγ̄i si pa k̄v̄lap̄v̄t̄v fei teu. 8 Mu k̄pa t̄ənaγa acima. Ye ma, ma kaa polo. P̄ə t̄aya p̄vl̄v, p̄ə ta maγata má.

9 Yesu t̄əma-w̄eγe heeluyv ke mp̄v il̄ena in̄i í saal̄i Kalilee.

Yesu ke c̄oka acima taa

10 Yesu newaa k̄əma na p̄á k̄pa acima t̄əγ̄v, il̄ena Yesu maγamaγa polo. Ama i ta yele si n̄əγ̄vl̄v í nȳi, i pola ŋm̄el̄av k̄e. 11 Yuta nȳəma p̄eek̄aya-i acima w̄ee taa, na p̄á t̄əŋna t̄əmaγa p̄əv̄s̄ȳv si: Il̄e l̄eγe i w̄ee?

12 Hal̄i samaa w̄el̄ət̄aya Yesu t̄əm ke pa taa pa tike ke s̄əv̄m̄. L̄elaa si: Yυlv k̄upaŋ k̄e. L̄elaa si: Aa, í k̄e ȳvl̄v̄t̄v̄s̄vl̄v k̄e. 13 Paa na mp̄v Yuta nȳəma s̄əγ̄ənt̄v t̄əv n̄əγ̄vl̄v taa ȳəγ̄t̄əŋi t̄əfoo.

14 P̄ə k̄əma na acima haγa hekv̄, il̄ena Yesu polo na í sv̄v Is̄ə t̄əs̄eēle taa na í s̄eγ̄es̄əŋi. 15 M̄p̄r̄ȳ p̄ə lapa Yuta nȳəma ke piti, na p̄á t̄əŋ si: Is̄ənaγa p̄ə lapa na í nȳi p̄ə t̄ənaγa mp̄v p̄ɔc̄ɔ i ta la ceu?

16 T̄ənaγa Yesu c̄ə-we si: Nti ma s̄eγ̄es̄əŋi is̄ənt̄ə t̄ə, ma ta lu-t̄əŋi k̄vl̄upu. Ama wei i tila-m̄ t̄ə in̄i i h̄vl̄əna-m̄-ti. 17 Ye wei i s̄əla Is̄ə luyv nȳənt̄v t̄əŋyυv, p̄v̄nt̄v tike ka nȳəna si ma k̄v̄s̄eγ̄es̄ətv̄ luna Is̄ə kiŋ yaa ma maγamaγa ma kaŋkante ke ma lak̄əna. 18 Wei i lak̄əna i kaŋkante t̄ə, i maγamaγa i sam ke i p̄eek̄əŋi. Ama wei i p̄eek̄əŋi i tillu sam, p̄v̄nt̄v nt̄e tampana tv̄, p̄əp̄ətv̄ fei i kiŋ. 19 Nt̄əŋ Moisi hula-m̄eγe Is̄ə s̄eēv k̄v̄s̄əs̄ut̄v t̄əna na? P̄ɔc̄ɔ paa m̄ə taa k̄v̄lm̄ u t̄əŋəŋi-ti. Aŋha, na í caa í k̄v̄-m̄ suwe?

20 M̄p̄r̄ȳ samaa c̄əwa Yesu si: N nȳəna al̄əγ̄aa ke? Awe caa i kv̄-ŋ?

21 T̄ənaγa Yesu c̄əwa si: P̄ə t̄aya p̄vl̄v, wule t̄əli ma lapa t̄əml̄e s̄əv̄s̄əle nat̄əli na piti k̄pa m̄ə t̄əna. 22 Moisi ná tv̄-m̄eγe p̄el̄v̄v, (p̄əyele p̄ə ta tu kev̄ Moisi kiŋ ke p̄ə luna. Ama hatoo m̄ə caana caana kiŋ k̄e,) na paa k̄v̄yak̄v̄ k̄v̄h̄eēsv̄ȳv wule í p̄el̄əŋi p̄əγ̄aya k̄e. 23 Ye í p̄el̄əŋi p̄əγ̄aya ke k̄v̄h̄eēsv̄ȳv wule si p̄ə taa k̄əv̄ na í ȳəki Moisi k̄v̄s̄əs̄ut̄v. Pepe t̄əv k̄e má waa ȳvl̄v pilimile t̄əcu ke k̄v̄h̄eēsv̄ȳv wule na mu mv̄-m̄ na p̄áaná? 24 I taa nȳən̄əŋi t̄əv tike. Ama í t̄əŋəŋi tampana na p̄ɔc̄ɔ í ȳəγ̄t̄əŋi.

Yəlaa laki Yesu na piti

²⁵ Yosalem nyóma napəli pa yəgətəya si: Pə təya wei pa pəkəya si pa kuyi təgəle? ²⁶ I nyəni íle i məlaa na í yəgətəgəna-we na u nyəna pulv, na pá suma. Isu tá səsaa mpe pa tēn pa taa si i ké Mesii kəle yaa? ²⁷ Tə nyəmə si waatu wei Mesii ká kəw tə, nəgəlv u nyəni i tē. Təfə ye pə kaasa inē íle, tə nyəmə íle i təhule mēē.

²⁸ Yesu tənna segesuyv ke n̄p̄yú Isə təsēle taa, ílena í pəwsi-we na nəgəw səsaya si: Mē si í nyəma-m, na í nyəmə ma təhule yaa? Aai, ma ta kəw ma maɣamaɣa ma kəntē se. Ama wei i tila-m tə i wēe na i ké tampana tv. Íle mə ta nyəni-i. ²⁹ Ama ma, ma nyəma-i, pə təya pulv təw, i kinj ke ma luna, na inu i tilina-m.

³⁰ Yəlaa luɣu lapa si pá kpa-i, íle nəgəlv ta tv ninj ke i təw, i wule ta tata tə pə təw. ³¹ Paa na mpv samaa inu i taa pəgale mv Yesu təm na pá tē pa taa. Haləna pá tən si: Mesii i kəma i ká la piti təma na a kəli inē i nyəna na?

Pa tila filisinaa si pá kpa Yesu

³² Pə kəma na Falisanaa nu nti samaa miitiyi Yesu təw tə, ílena pá na kətəlaa səsaa pá tili filisinaa si pá polo pá kpa-i. ³³ Tənaya Yesu təma si: Pə kaasa-m wēe naaleye mə hekv ké, ílena má məli wei i ka tila-m tə i kinj. ³⁴ I ká pəkki-m í kaa na-m. Pə təya pulv, í kaa pəsi na í kəw timpi maa wēe tə.

³⁵ Tənaya Yuta nyóma pəwsa təma si: Leye Yesu ká polo na tē kaa na-i? I ká polo Yuta nyóma mpa pa yawa na pá polo tuu Kələeki acalēe taa tə pa kinj na í paasəna Kələeki nyóma yaa isəna? ³⁶ Ye pə təya mpv, ntiyile i yəgətəyi mpv si: Tu pəkki-i tə kaa na-i? Tə kaa pəsi na tē polo timpi i ka wēe tə?

Weesuyu lvm pusi təm

³⁷ Acima kuyaku kantəkaya nyənkv nkvi ke kuyaku səsəw tə kv wule, Yesu səna isə na í kpaali si: Ye lukətv í wēna wei, pəntv í kəw ma kinj na í nyəw. ³⁸ Wei í mv ma təm weesuyu lvm pusi ká lukəna i taa na pə kpej, isu pa yəgətəyv Isə Təm taa tə.

³⁹ (Mpa pa mv Yesu paa kəw pá hiki Isə Feesuyu nkvi tə, kv təm ke i yəgətəya. Mpi tə, waatu inu Isə Feesuyu taa kənta. Pə təya pulv, Yesu taa svta i teeli taa tə pə təw).

Samaa fayav ke pa taa pa tike ke Yesu təw

⁴⁰ Samaa inu i taa yəlaa nu mpv, ílena pá tə si: Inəgəle Isə kuyəgətətv teləsolv wei tə.

⁴¹ M̄p̄yú lələa si: Mesii ké. Na lələa náá tən si: Kalilee ke Mesii ká luna? ⁴² Isə Təm takəlasí taa wēe si: Mesii ka wēe Tafiiti ləlvuyv taa tv ké. Pətələhem timpi Tafiiti ka wēe təgə i ká luna.

⁴³ M̄p̄yú samaa fayə Yesu təw. ⁴⁴ Pa taa lələa luɣu lapa si pá kpa Yesu. Ama nəgəlv ta tv ninj ke i təw.

Falisanaa səsaa lan̄kpusəj

⁴⁵ M̄p̄yú filisinaa məla kətəlaa səsaa na Falisanaa pa kinj na pēle pá pəwsi-we si: Pepe təw ké í tá kəna-i?

⁴⁶ Tənaya filisinaa cəwa si: Tuu tə yəlv nəgəlv i ta yəgətəta isu inu. ⁴⁷ M̄p̄yú Falisanaa pəwsi-we si: I kpeenna-me na í puyusi tətəgə? ⁴⁸ Wulee í keesa tá səsaa yaa Falisanaa taa nəgəlv na pəntv tənəyi-i? ⁴⁹ Samaa wei i ta nyi Moisi kusəsutv ke mpv tə, səntə nyóma ké.

⁵⁰ Falisanaa taa ləlv wei pa yaa si Nikotem na í ka pola Yesu kinj ke ahoó tə, ílé i təma-we si: ⁵¹ Aní i nyəmə si, ta kolarəvut taa pə fei si tə kv yəlv təm ke mpv, na tə tá caya na tə nu pə təna na tə cəkəna mpi i wakəlaa tə.

⁵² Mpróyú Falisanaa cəwa Nikotem si: Sese Kalilee nyəma mpeyele na nyaga? Wiili Iso Təm taa na í ná, tuu tə Iso kvəyətəvutə tələsvl nəyəlv ta tənta luv na Kalilee se.

[⁵³ Pəle pə waalı ké pa yawa na paa wei í məli i təyaga.

8

Alv wasanjkalí təm

¹ Mpróyú Yesu ná kpa Olifinaa puyv. ² Təv fema ilena í kvli ləh ke tanəh tē na í məli Iso tēsēele taa na samaa təna kəv i kinj. Ilena í caya na í seyesəyi-we. ³ Tənağa Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa pa kəna-i alv nəyəlv wei pa kpəlaa na í laki wasanjkaləv tə. Mpróyú pa səhsa-i samaa hēkv taa. ⁴ Ilena pá tə Yesu si: Tacaá, tə kpəla alv inə iní na í laki wasanjkaləv. ⁵ Moisi yəyətə i kəsəsvutə taa si, alv í lapə mpv pə taka, tə yaga-i pēe na tə kv-i. Nyá ná we?

⁶ Pa nyəpa Yesu ke təm ke kvnyəpv ke mpróyú si pá hiki timpri paa tvna-i taalı tə. Ama Yesu lunğa na í ηmaana mpəle ke atē. ⁷ Pa təhna-i pəsvəy ilena í kvli na í tə-we si: Mə taa wei i nyəmə si tuu tə i ta lata isayətv, pvntə í caalı-pəle ləyəv.

⁸ Ilena Yesu tasa lunyuy na í ηmaa atē. ⁹ Waatv wei pa nu təm tənē ilena, pá svv ləlvəy ke kvlv m kvlv m. Pə krayav səsaa na pə polo piya tə. Halí pə kəv pə yele Yesu tike na alv iní, na í səja tənəyā tam. ¹⁰ Yesu kəma na í kvli ilena í təm-i si: Alv nyá, nyá yəlaa mpe pa wele? Ntəh nəyəlv ta la-η pulv? ¹¹ Ilena alv cə si: Nn Tacaá. Yesu cə-i si: Tēē, ma tətə ma kaa yəyətə si pá la-η pulv. Ama taa tasa isayətv ké.]

Yesu ké antulinya kəkə

¹² Mpróyú Yesu məla i seyesəy taa si: Ma wēē ké isv kəkə ηka ka naa yəlaa tə. Ye wei i təhəyi-m, kəkə ηka ka kəhna weesuyv tə kaa naa-i na í təh. I kaa fei səkretəy taa ké nəhəle ke paa pəcə tətə.

¹³ Tənağa Falisanaa təma-i si: Isv n kēsvəyuv nyá ti təm ke mpv tə, pə feina nyuv se.

¹⁴ Mpróyú Yesu cə-we si: Paa ma kēsvəyi ma ti təm, tə wē tampana təyə. Pə taya pulv, ma nyəmə timpri ma lunaa tə, pəcə ma nyəmə timpri ma puki tə. Ama mə ta nyi ma təlule, pəyele í ta nyi ma təpote. ¹⁵ Mə hvki yvlhvle ke yem ké. Ama ma ilē ma hvki nəyəlv təm ke ma taa. ¹⁶ Ilē paa ma tu hvwa, tampana təv ké. Pə taya pulv, ma fei ma tike tə se: Ama má na ma Caa wei i tila-m təyə. ¹⁷ Pa ηmaawa mə kəsəsvutə takəlasí taa si: Ye yəlaa naale ləsa aseeta kvlv m, pa aseeta iní i wē tampana. ¹⁸ Ma, ma yəyətəyi ma ti təm na ma Caa wei i tila-m tə, ílé i yəyətəyi ma təm ke mpv tətə.

¹⁹ Mpróyú Falisanaa pəvsa Yesu si: Leyē nyá Caa iní i wēē?

Tənağa Yesu cə Falisanaa si: I ta nyi má, pəyele i ta nyi ma Caa. Ye í ka nyəma-m, í ka nyəmə ma Caa tətə.

²⁰ Yesu yəyətə təm tənēyē i seyesəy taa ké Iso tēsēele taa ké kvvəv tətəle cəlv. Na nəyəlv ta kra-i, i wvlē ta tata tə pə təv.

Yesu təpote

²¹ Mpróyú Yesu tasa-wēyē heeluyv si: Ma tēeki na í ká pēeki-m. Ama í ká si mə isayətv taa. Mpi tə, í kaa pəsi na í polo timpri ma puki tə.

²² Tənaɣa Yuta nyóma tóma si: I ká kv i ti, yaa isənaɣale i təŋ si tá kaa pəsi na tó polo timpri i puki tó?

²³ M̄póɣú Yesu tóma Yuta nyóma si: Mə ké ate nyóma ké. Ama má, ma ké isətaa tv. Mə ké antulinya inɛ i nyóma. Ama má tá ké antulinya inɛ i nyəŋ.
²⁴ Pə tó inəɣi ma heeliyi-me si, í ka si mə isayatu taa. Ye i ta tisi si tampam ma wɛɛ, í ká si mə isayatu taa. ²⁵ Ilena pá pəəsi-i si: Ie n tu ké aweɣe təkpem ye?

Tənaɣa Yesu cə Yuta nyóma si: Ma ké wei i təm maa heela-meɣe hatoo kancaalaya tó. ²⁶ Ma wena təm paɣale nti maa yəɣəti mə tó na nti maa huɔna-me tó. Ie wei i tila-m tó i ké tampana tv, na nti ma nu i kin tó, tə tike ke ma heeliyi antulinya taa.

²⁷ Pa ta cekəna si Tacaa Iśə təm ke i heeliyi-wɛ. ²⁸ Tənaɣa Yesu tóma-wɛ si: Waatu wei í ká kpaasi Yulv Pəyaya má ile, waatu inəɣi í ká nyi si, maɣale wei inu tó. Na í ká nyi tətó si, maa laki pulv na ma maɣamaya ma kanƙante. Ama nti Tacaa Iśə seɣesa-m təɣə ma laki. ²⁹ Wei i tila-m tó i wɛ ma waali, i ta yele-m ma tike. Mpi tó, i luɣu tɛɛ nyəntv ke ma laki.

³⁰ Yesu yəɣəta mpv ilena paɣale mv-i.

Yomaa na kasayampiya təm

³¹ M̄póɣú Yesu heela Yuta nyóma mpa pa mv-i tó si: Ye í təŋəɣi ma təm ke teu, í ká pəsi ma ifalaa na tampana. ³² Na í ká nyi tampana, na tampana anu a ká cəna-meɣe mə yomle taa.

³³ M̄póɣú pele pa cə-i si: Tə ké Apələham lulvɣv ké, nəɣəlv taa kra-tvɣv yomle ke paa pəcə. Ie pepe cərv ke n təŋ si pu cə-tv?

³⁴ Tənaɣa Yesu cə-wɛ si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəɣi, wei i laki isayatu tó, pəntv pəsa tə yom ké. ³⁵ Na yom ná wɛ saŋa ké, i fei cele. Ama təyaya pəyaya ná wɛ tam. ³⁶ Ie ye Pəyaya má ma heeta-me, mə yomle tɛma tampana tɛm ké. ³⁷ Ma nyəmə si í ké Apələham lulvɣv nyóma te. Paa na mpv, í pəkəɣi ma kvɣv. Pə taya pulv, í kisiyi ma kuɣeɣəsətv. ³⁸ Nti ma Caa ná hula-m təɣə ma yəɣətəyi, na mu laki nti mə caa ná heela-me tó.

³⁹ M̄póɣú Yuta nyóma cə-i si: Aai tá caa keke Apələham. Tənaɣa Yesu cə-wɛ si: Ye tampana í ka ké Apələham piya, isəntə í ka lakaya Apələham kulaputu mɛɛ. ⁴⁰ Anu tampana nna ma nu Iśə kin tó, a tike ke ma heela-me, pəcə paa na mpv í caa í kv-m təkpem. Ie Apələham ná taa la mpv. ⁴¹ Mə caa kulaputu ke í laki.

Tənaɣa Falisanaa cə Yesu si: Tə ta ke apalaa naale piya se. Ama ta Caa ke kulvm ké, inəɣəle Iśə.

⁴² Ilena Yesu tó Falisanaa si: Ye tampana, Iśə ka ké mə Caa, í ka səəla-m. Mpi tó, i kin ke ma lunaa, na i kəntɛ ke ma kəma. Ma ta kəə ma maɣamaya ma kəntɛ. Ama inu i tilina-m. ⁴³ Pə taya pulv tó ké u cekəɣəna ma kuɣəɣətv, u caa tó nuw ke paa pəcə təɣə. ⁴⁴ Mə Caa keke Iləɣəv, na i luɣu nyəntv ke mə səəla larv. Hatoo kancaalaya íle í ké yulvkulv ké, u caa tampana təŋvɣv ke paa pəcə. Pə taya pulv, i maɣamaya i ta ke tampana tv tó pə tó. Waatu wei i yəɣətəyi pəpətv tó, i tənayale təna. Mpi tó, i maɣamaya i ké pəpətv, na pəpətv təna caa ké. ⁴⁵ Ye ma, tampana ke ma yəɣətəyi. Pə maɣamaya pə tó ké u muɣi ma təm. ⁴⁶ Mə taa awe pəsəyi na í hólí ma təpəntəle? Təv, na ma tu yəɣətəyi tampana tó, pepe tó ké u saŋ muɣv? ⁴⁷ Wei i ké Iśə nyəŋ tó, pəntv nukí Iśə Təm ké. Ama mə tá ké Iśə yəlaa napəli, na pə tó inəɣi u tu nukí.

Yesu Yəɣəta Apələham təm

48 Tənağa Yuta nyəma cə-i si: Pə tağa isəntə təw kə tu təma si n kə Samalii tu, pəcə n hii ələğa? 49 Məpəyə Yesu cə-we si: Ma ta hii ələğa ke paa pəcə. Ama ma Caa ke ma seeki. Na me, mu nyənəyi-m yem təkpataa. 50 Pə tağa isu má pəkəyəna ma mayamaya ma teeli ke ma ti. Nəyəl tųyuna-m teeli na í haaki-m tampana. 51 Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, ye wei i təkəyi ma təm, pəntu kaa si.

52 Tənağa Yuta nyəma təma Yesu si: Pəneyele tə nyəma təkpataa si n kə ələghilu. Apələham səpa, na İso kuyəyətə tələsəlaa náa si tətə, İlena náa təy si, wei í təkə nyá təm pəntu kaa si? 53 Ta caa Apələham ná səpa, ye mpu nyá huş si n kəla İeyele? İso kuyəyətə tələsəlaa mayamaya ná səpa tətə. İe n nyənəyi nyá təyi we?

54 Məpəyə Yesu cəwa si: Ye maa tukayana ma təyi teeli, İe ma teeli İni i taa kə pəlv se. Ama ma teeli təlv nté ma Caa, wei mə təy si i kə mə İso tə. 55 Pəyele İnəyi í tá nyi. Ama má nyəma-i. Haləna ye ma kreesaa si ma ta nyəmi-i, ma pəsa pəpətu ke teitei isu meye. Ama ma nyəma-i, na ma təyəyi i kuheelitu na má laki. 56 Mə caa Apələham laŋle naa hulumə teu. Pə tağa pəlv təw, i teelayaa si i ká ná ma kənte. Na i tu na-te, na pə heesi i laŋle ke teu.

57 Tənağa Yuta nyəma cə-i si: Nyá pusi ná ta tu tata nule na naanəwa na í təy si n təma Apələham ke nav na?

58 Məpəyə Yesu cə Yuta nyəma si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi tuu na pəcə pá ləli Apələham tə, ma wee kə.

59 Tənağa pa kpağa pəe si pa yakı-i. Ama Yesu ηməlaa na í lu İso təsele taa.

9

Yəlv wei pa lələna yəlvmtə tə

1 Yesu teekaya İlena í ná yəlv wei pa lələna yəlvmtə tə. 2 Məpəyə Yesu ifalaa pəssa Yesu si: Tacaa, apəlv İne İni i lapəna isayətu yaa i caanaa na pá ləli-İ mpu? 3 Tənağa Yesu cə-we si: Pə ta ke isu İni i lapəna isayətu yaa i caanaa. Ama pə lapa məpəyə pəcə İso toma nana nti i ka lapı-i tə tə kiŋ. 4 Pə nəyəsəna tə laki wei i tila-m tə i təma ke ilim taa. Pə tağa pəlv, əhoə caa yuyū, İe təmlə kaa wee pəsuyə tətə. 5 Kuyeyə wei i taa ma we antulinya taa cəne tə, mayəle kəkə ŋka ka naa yələa təna tə.

6 Yesu tema məpəyə yəyətuyū, İlena í tə ntayama ke ate, na í lá teeliya, na í taa yəlvmt İni i İse. 7 Na í təmi-i si: Polo na í saŋ nyá İse ke Silowee lule taa. (Həte təne tə həwee wee si: Pa tilaa.)

Yəlvmt pəlaa na í saŋ i İse, İlena í məli na í naaki təcəicəi.

8 Məpəyə yəlvmt cəlv nyəma mpa paa nyəma-i ləy si i kə pala latu tə, pa təma si: Pə tağa İne İni i ka cakayana na í laki pala?

9 Lələa si İnəyi.

Lələa si: Aai pə tağa İni, i nəyəsəle kə.

Ama apəlv İni i cəwa si: Ma mayamaya kə.

10 Tənağa pa pəssa-i si: İsənağa n lapa na nyá İse anı a kuli?

11 Məpəyə i cə-we si: Apəlv wei pa yaa si Yesu tə, İni i lapəna teeliya na í taa ma İse, na í tə-m si má polo Silowee lule taa na má saŋ ma İse. Ma pəlaa na ma saŋ, İlena má suş nav.

12 Tənağa pa pəssa-i si: Leyə apəlv İni i wee? İlena í cə si: Ma ta nyi.

Falisanaa pəssuyə ke yəlvmt waav təm

¹³ M'p'ógó pa kpaɣa wei inɪ ɪ ka kɛ yulɔm tɔ na p'á pona-ɪ Falisanaa kin. ¹⁴ Pə taya pulɔ, kuyaku kuhɛɛsuyɔ wule kɛ Yesu lapa tɛɛliya na ɪ kulina apalɔ inɪ ɪ isɛ. ¹⁵ Pə tɔɔ inɪ ɪ maɣamaɣa kɛ Falisanaa ná lɛla-ɪ p'ɔɔsuyɔ kɛ isəna pə lapa na ɪ isɛ kuli tɔ. ɪlɛna yulɔm cɔ-wɛ sɪ: Tɛɛliya kɛ ɪ taa ma isɛ, ɪlɛna má san na pəne má naaki.

¹⁶ Tənaɣa Falisanaa taa lɛlaa ná tɔma sɪ: Pə taya Isə kin kɛ apalɔ wei inɪ ɪ laki mpɔ tɔ ɪ lunaa. Mpi tɔ, ɪ təhəyi kuyaku kuhɛɛsuyɔ kiin.

Lɛlaa sɪ: Ye ɪ ka kɛ isayav isənaɣa ɪ ka p'əsaa na ɪ lá piti tɔma anɛ a takanaa kɛ mpɔ?

Hali p'á can pa faɣa pa taa pa tike.

¹⁷ M'p'ógó Falisanaa tasa yulɔ wei ɪ isɛ pə kula mpɔ tɔɣɔ p'ɔɔsuyɔ sɪ: Na nyá huɔki suweye apalɔ wei inɪ n tɔn sɪ ɪ kula nyá isɛ tɔ ɪ tɔɔ? ɪlɛ ɪ cɔ-wɛ sɪ: ɪ kɛ Isə kuyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsulɔ kɛ.

¹⁸ Ama Yuta nyóma mpe pa ta mu-tɪ sɪ apalɔ inɪ ɪ ka kɛ yulɔm kɛ na ɪ isɛ kuli, haləna p'á kəna ɪ caa na ɪ too. ¹⁹ Na p'á p'ɔɔsɪ-wɛ sɪ: Ntən mə p'əyaya kɛ inɛ inəyi təkpeɪ na? P'ɔcɔ ɪ tɔn sɪ ɪ lulə-ɪ na yulɔmtɔ yɛɛ? Tɔv, ɪlɛ isənaɣa pə lapa na ɪ naaki pəne?

²⁰ M'p'ógó ɪ nyóma ná cɔwa sɪ: Tə nyəma-ɪ sɪ tá p'əyaya kɛ-ɪ. P'ɔcɔ tə lulə-ɪ na yulɔmtɔ. ²¹ Ama tə ta nyɪ isəna pə lapa na kaɣana ɪ naaki tɔ. Pəyele tə ta nyɪ wei ɪ kula ɪ isɛ tɔ. ɪ maɣamaɣa ɪ ta kɛ p'əyaya, ɪ p'ɔɔsɪ-ɪ ɪ ká heeli-mɛyɛ isəna pə lapa tɔ.

²² Yulɔm nyóma ná yɔɣɔta mpɔ, mpi tɔ, pa see Yuta nyóma. Pə taya pulɔ, Yuta nyóma ka p'ɛɛla nəɣɔ sɪ, ye wei ɪ tɛma ɪ taa na ɪ tisi sɪ Yesu kɛ Mesii, paa ləsi p'untɔ kɛ pa təkotile taa. ²³ Pə tɔɔ kɛ ɪ nyóma ná tɔma sɪ: ɪ maɣamaɣa ɪ ta kɛ p'əyaya, ɪ p'ɔɔsɪ-ɪ.

²⁴ M'p'ógó Falisanaa tasa apalɔ wei ɪ ka kɛ yulɔm tɔɣɔ yaav na p'á tɔmɪ-ɪ sɪ: Ama na Isə tɔɔ yɔɣɔti tampana. Tə nyəmə apalɔ inɛ ɪ tɔɔ sɪ ɪ kɛ isayav kɛ.

²⁵ Tənaɣa apalɔ inɪ ɪ cɔ Falisanaa sɪ: Ma ta nyɪ sɪ ɪ kɛ isayav yaa ɪ kɛ kupaɲ tɔ. Ama kulɔmtɔ tike kɛ ma nyəmə sɪ, maa kɛ yulɔm na pəne pə taa ma naaki.

²⁶ ɪlɛna p'á p'ɔɔsɪ-ɪ sɪ: Pepeye ɪ lapa-ɲ? Isənaɣa ɪ lapa na p'ɔcɔ nyá isɛ kuli? ²⁷ M'p'ógó ɪ cɔ-wɛ sɪ: Ma tɛma-mɛyɛ heeluyɔ na ɪ tá mu. ɪlɛ pepe tɔɔ kɛ ɪ caa ɪ tasa-təyi nuw? Yaa mə caa ɪ sɔɔsɪ ɪ ifalaa tɔɔ tɔtɔ?

²⁸ Tənaɣa Falisanaa tɔv-ɪ na p'á tɔ sɪ: Nyá kɛna yulɔ inɪ ɪ ifalɔ. Ama ta kɛ Moisi ifalaa kɛ. ²⁹ Tə nyəmə sɪ, Isə yɔɣɔtəna Moisi. Ama pə kaasuyɔ yulɔ inɪ tɔ, tə ta tu nyəɪ ɪ tɛlule.

³⁰ M'p'ógó apalɔ inɪ ɪ cɔ-wɛ sɪ: Ama nti tə wɛ piti tɔɣɔlɛ sɪ, mə tá nyɪ ɪ tɛlule, pəyele ɪ kula maɣa ma isɛ. ³¹ Tə nyəmə sɪ Isə ɪ muɣɪ asayaa nəɔsɪ. Ama wei ɪ tuɣɪ-ɪ teeli na ɪ laki ɪ luɣɪ nyəntɔ tɔ, p'untɔ nəɣɔ kɛ ɪ muɣɪ. ³² Tuu tɔ, tə ta nuta sɪ nəɣɔlɔ kula yulɔ wei pa luləna yulɔmtɔ tɔ ɪ isɛ. ³³ Pə tɔɔ kɛ ye apalɔ inɛ ɪ taa kɛ Isə nyəɲ ɪ taa p'əsɪ na ɪ la pulɔ.

³⁴ M'p'ógó Falisanaa cɔ yulɔm sɪ: Hatoo pa luluyɔ nyá tɔ, isayatu tike kɛ nyá nyəmə, na nyaa caa n sɛyɛsɪ ta na?

ɪlɛna Falisanaa tɔɣɔnɪ-ɪ pa Isə tɛsɛɛle taa.

Ise nyóma səkpetvyɔ

³⁵ M'p'ógó Yesu nuwa sɪ pa tɔɣɔna yulɔm inɪ, ɪlɛna ɪ kɔɔ ɪ suli-ɪ na ɪ p'ɔɔsɪ-ɪ sɪ: N mu Yulɔ Pəyaya tɔm na? ³⁶ Tənaɣa yulɔm cɔ-ɪ sɪ: Taca, huli-m wei pa yaa mpɔ tɔ na má mu.

³⁷ Μπρόγó Yesu tóma sí: N ná-ι μέε, ι μαγαμάγα κέε ma wei ma yóγotáyəna-η ísəntə tə. ³⁸ Úlena yólvu tə sí: Tacaá, ma mɔwa. Na í luŋi-ι áte.

³⁹ Μπρόγó Yesu tóma sí: Ma kóma antulinya taa cəneye sí ma fakí tampana nyóma na tasəkəle nyóma, na mpa paa naaki tə pá ná, na mpa pa naakaya tə pá yólvu.

⁴⁰ Falisanaa napəli paa we təna na pá nukí təm nti, úlena pá pəəsi Yesu sí: Pə kpeɲna tá, tá ké yólvu tətə?

⁴¹ Μπρόγó Yesu cə Falisanaa sí: Ye tampana í ka ké yólvu, í taa wəna ísəyatv. Ama ísu ι təɲyóv sí í naaki tə, pə tətə ké mə ísəyatv we tam.

10

Heeɲ kaləkv təm

¹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, wei í yela heeɲ kaləkv nənəyɔ ke sɔvnav na í ηmaana tiili tətə na í sɔv tə, pɔntv ké ηmulv na wakəllv ké. ² Ama wei ι təɲəyənə nənəyɔ na í sɔv tə, pɔntv nté tiikulu. ³ Nənəyɔ təɲlv tɔləyi-ι na í sɔv. Heeɲ nyəmə ι nəyɔ. I kaləyi ι heeɲ həla ke kɔlvu kɔlvu na í lukəna-ι awali. ⁴ Waatv wei ι təɲ ι heeɲ inι ι tənaya lunav tə, úlena í tɛɛ-ι nəyɔ na heeɲ naa tv ι waali. Pə taya pɔlv, ι nyəmə ι nəyɔ tə pə tətə. ⁵ Ama ye kpaí tv, ι kaa təɲ ílé, halι ι ká se-ι səsəm ké. Mpi tə, ι ta nyι kpaí nyəmə nəsí tə se.

⁶ Yesu kɛesa-wəyɛ tənɛ inι. Ama pa ta cəkəna tə hɔwɛɛ.

Yesu kəna tiikulu kopəɲ

⁷ Μπρόγó Yesu tasa yóγotaya sí: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi. Μαγαλε heeɲ kaləkv ηkv kv nənəyɔ. ⁸ Pa təna mpa pa laala-m kəntɛ tə, paa ké ηmulaa na wakəllaa ké, heeɲ ta tu nuna-wɛ. ⁹ Μαγαλε nənəyɔ, wei í təɲna ma tətə na í sɔv, pu ya ι nyóyɔ. I ká sɔvki na í luki, na í hikiyi nyutv kɔpantv. ¹⁰ Nmυlvɔv na lentvɔv na wakəlvɔv tətə tike ke ηmulv ná kəɲ. Ama ma kómayə sí ma heeɲ í wɛɛ alaafəya taa ké tam təpəkɛɛɛ.

TILLAA TƏMLƏ

Kutuluṭu

Tillaa Təmlə takəlaya wenna isu salaw wei i kaya Laapaalənaa na Pəəli-we pa kəhmanjmaasi heku taa tə. Ka taa ké pa kəesəyi-tuyu isəna Yesu Kilisiti Isə seelaa caala Yuta nyəma taa na piitimnaa taa tə.

Yuta nyuyu nyəma na Lom nyəma pa tu kancaalaya Isə seelaa ke wahala ke səsəm. Pəəli ka ké wahala tulaa mpe pa taa lelu wei Isə layasa tampana layasuyu tə si i kpaali Laapaali Kupaŋ ke piitimnaa ləlaa. Takəlaya ŋke ka kəesa-tu tətəyə Pəəli cəənav ke Laapaali Kupaŋ ke tetu taa.

Isəna pa faɣa Tillaa Təmlə takəlaya tə:

Feesuyu Naŋŋtu taŋuyu, titite 1

Aseeta nyəma ke Yosalem taa, titite 2-7

Aseeta nyəma ke Yuta na Samalii taa, titite 8-12

Pəəli təmlə, titite 13-28

Feesuyu Naŋŋtu ka tii tillaa səsaa tə

¹ Ma yulu Teufiili, ma takəlaya kancaalaya nyəŋka taa ma kəesa mpi mpi Yesu caala lapu tə, na nti nti i seɣesa pə kpaɣaw kancaalaya, ² na pə suna kuyanjku i kpa isə tə. Na pəcə Yesu kpa isə tə, i ka heelina Feesuyu Naŋŋtu toŋ ke mpi i caa si yəlaa mpa i ləsa si i tillaa tə pá la tə. ³ Yesu səm waali i lukaya i tillaa tə, na í húləɣəna-weɣe yaasinaa payale taa si i fema. Hali kuyeyŋ nule taa təcu ké Yesu lukaya i tillaa tə na í laki-weɣe Isə Kawulaya waasu. ⁴ Mpyəy kuyaku nakuli Yesu na i tillaa pa caɣaa na pá təŋna təyə. Tənaɣa i heela-we si: I taa hatələna Yosalem. Ama í kəŋna mpi Tacaa ka təma si i ká ha tə, kucəw ŋku ku təm maa heela-mə tə. ⁵ Mpi pə tə tə, lum maɣamaɣa ke Yohaani naa səna yəlaa ke Isə lom. Ama ye me de, pu la wee naale tə Feesuyu Naŋŋtu maɣamaɣa ke paa keli na pá sə-mə.

Yesu kpa isə

⁶ Mpyəy Yesu na mpa paa kota mpu tə pa pəəsə-i si: Tacaa, ye mpu pəneyele n ká taɣani lseyeli kawulaya ŋkeɣe kusuyu na?

⁷ Tənaɣa Yesu cə i na mpa paa kota mpu tə si: Pə taɣa si mu nyəna kuyeyŋ yaa waatənaa mpa Tacaa maɣamaɣa suna i toŋ tə se. ⁸ Ama kuyanjku Isə Feesuyu Naŋŋtu ka tii mə tə tə, í ká hiki toma na í húlí pə təna mpi í nana mə isəpee tə pə tampana ke Yosalem, na Yuta, na Samalii pə tetənaa təna taa. Haləna pə polo pə tala antulinya tənasi təna təpai.

⁹ Yesu təma mpyəy yəɣətuyu, iləna pə kpaasi-i isə na pá nyənəyi-i mpu. Haləna pulupu isu ŋmuntuyu kəw pə taku i tə, pa ta tasa-i nav.

¹⁰ Yesu kpa isə na i tillaa wee na pá təŋna nyənuyu təriŋŋ ke mpu, de pa tuta apalaa naaleɣe pa cələɣəle na pá suu wontu kəhuləmtu. ¹¹ Na apalaa mpe pá pəəsə tillaa si: Kalilee nyəma mə, pepe təw ké í səɣaa na í nyənəyi isə ké mpu? Yesu wei pə ləsa mə heku na pə kpaasi-i isə ké isəntə tə, i ká tə na í məli mpyəy teitei isu i na-i na í kpaaki isəntə tə.

Matiyasi məla Yutaasi lonte

¹² Mpyəy tillaa kula tunj wei pa yaa si Olifinaa tə i puɣu ŋku ku kinj paa wee tə na pá məli Yosalem. Puɣu ŋku na Yosalem pə fei poolunj. Pə ta kəli kiloməetəli kolum. ¹³ Pa talaa, iləna pá kpa pa isətaa kutuluyu ŋku ku taa paa svukaya tə. Mpa pa svukaya təna təyəle Piyee, na Yohaani, na Saaku, na

Antəlu, na Filipu, na Tomaa, na Paatelemii, na Matiyee, na Aləfe pəyalv Saaki, na Siməŋ wei i kə mpa pa ləkaya si pa muvi pa tetv tə pa taa ləlv tə, na Saaki pəyalv Yuti. ¹⁴ Pa təna pa kotaya təntəmle ke tam na pá sələməyi Iso. Pa taa ka we alaa napəli, na Yesu too, na Yesu newaa.

¹⁵ Kuyeyŋ unu i taa, kuyaku nakolu yəlaa kotaa, halı pa tala isu yulonyəŋ nunuwa na hiu (120). Ulena Piyee kulı na í səŋ i taapalaa mpe pa hekv na í tə si: ¹⁶ Ma taapalaa me, təm nti Iso Feesuyu Nəŋŋtu ka tu Tafiiti nəŋo taa na í yətəti, na tə we Iso Təm takəlaya taa kə Yutaasi wei i tēe Yesu kpalaa ke nəŋo tə i təm tə, pə wee kə si tu la. ¹⁷ Yutaasi unu i ka kə ta taa ləlv, na tá na-i tu krenta təmle tənə tə taa.

¹⁸ Apalv unu, waatu wei i tema tetv yarv na i tulum liyitee anı tə, i polaa na í hoti tə taa kə i nəŋo tə, na i lotu tulı, na i taa lotu ya na tə ŋmaa. ¹⁹ Təm tənə tə yeka Yosalem nyəma təna kiŋ, haləna pá ha tetv ntəyi hətə na pa te taa si: Akeletama. Caləm tetv ke pa yaa mpv na pa te taa. ²⁰ Pa ŋmaa Yontu takəlaya taa si:

I təyaya í təkı kaav.

Nəŋəlv í taa kusi-ke.

Na ləntı tətə si:

Nəŋəlv í læftı i lonte.

²¹⁻²² Ye mpv pə wee si mpa pa təŋaya-tuyv waatu wei tá na Tacaa Yesu tə cəkaya tetvnaa tə, pa taa nəŋəlv í səəsi tá tə, na tá na-i tə hólı Tacaa Yesu sərv na í fe tə pə tampana. Puntv unu i ká wee wei kuyeyŋ təna i ka we tá waalı kə pə krayav Yohaani səv Yesu ke Iso lvm tə, haləna kuyanku pə ləsa-i tá hekv na pə kpaasi-i iso tə.

²³ Mpróyú pa ləsa yəlaa naale, Yosəefv wei pa yaa si Paasapası na pá cuyusi-i si Yutusi tə, na Matiyasi. ²⁴ Ulena pá sələmi si: Tacaa, nyá nyəmna yəlaa lotunaa, hólı-tuyv yəlaa panə pa naale pa taa wei n ləsa si í la tillu, ²⁵ na í paasəna təmle nte Yutaasi yəlaa na í tēe i nyəŋkv tə.

²⁶ Təŋaya pa tə tətə na pə kpa Matiyasi, na í səəsi tillaa naanəwa na kuləm unu i tə.

2

Feesuyu Nəŋŋtu tiu

¹ Mpróyú pə tala Pentakənta acima wule, uləna Iso seelaa koti pa təŋaya təntəmle. ² Pə tasaa ulə, kəkətə natəli, isu heelim səəsəm makuyv tə, luna isətaa kele, na tə nyaləna təyaya ŋka ka taa paa we mpv tə. ³ Mpróyú pulərvnaa lu pa tə na pə nəŋəsəna isu kəkə nsəma. Ulena pulərvnaa mpe pá ya na pá caya paa wei i tə kə kuləm kuləm. ⁴ Təŋaya Feesuyu Nəŋŋtu haŋa pa təna pa taa təmmam, na pá səv piitim ləmpı təm yəŋətuyv, na nti Feesuyu tu pa taa tə ntəyi pa yəŋətaya.

⁵ Pə pamna mpa pa təŋəyi Iso mpaav ke teu tə pa luna antulinya təna taa na pá we Yosalem ke waatu unu. ⁶ Yəlaa mpe pa nu kəkətə ntə tə taŋ, uləna pá koti səəsəm. Mpróyú pə lapə-weye ha, pə taŋa pulv, paa wei i nukaya Iso seelaa yəŋətəŋəna i te taa. ⁷ Təŋaya pa kpa nəəsi na pə la-weye piti, na pá tə si: Isu Kalilee nyəma tike yəŋətəŋəna isəntə. ⁸ Ule pə lapə isəna na paa tá taa wei í nukı pa yəŋətəŋəna i te taa? ⁹ Anı tá taa cənə mpa pa luna Paati tetv tə pa wee, Metii na llam pə nyəma ná wee, Mesopotami nyəma ná wee, na Yuta na Kapatəəsi pə nyəma, na Pəŋ nyəma na Asii tetv nyəma, ¹⁰ Filicii na Pamfili pə nyəma, na Icipiti nyəma na Siləni cəlv Lipii tetv həŋəlvuyv ləŋkv nyəma, na pə kaasa ləlaa mpa pa luna lom tə. ¹¹ Yuta nyəma siyisiyi wee,

na pə kaasi mpa pa sʊv Yuta nyəma Isəsɛɛɛ ke kusʊv tɔ, na Kələeti nyəma na Alarv nyəma. Paa na mpv pa tu keesəyi Isə təma səsəna təm na tá təmnaa waani waani taa, na tə nuki tá təna.

¹² Pə təmsa pa təna, pa ta nyi paa yəyɔti tɔ. Uena pá pəsəyi təma si, təm tənɛ ntiyilɛ mpv? ¹³ Ama lɛlaa ná wɔŋa-wɛ, na pá tɔ si sulum pɔna-wɛ.

Piyɛɛ waasv

¹⁴ Tənaɣa Piyɛɛ na tillaa lɛlaa naanʊwa na kulʊm inɪ pa kulaa na pá səŋ isə. Uena Piyɛɛ yəyɔtəna samaa na nəyɔ səsaya si: Ma Yuta nyəma mɛ, na mpa mɛ mə kəma Yosalem ke kəkəm tɔ, í tu ŋkraŋŋ na í cekəna teu ke nti ma heeliyi-mɛ tɔ. ¹⁵ Pə taɣa sulum kuyvna yəlaa pəne inɪ isu í huɔki tɔ. Pə taɣa pulv tɔ, pə kəla tanəŋ. ¹⁶ Ama nti Isə kuyəyɔtutu teləsulv Sowɛɛɛ ka yəyɔtaa tɔ, nti tə maɣamaɣa tə lakəna sanə.

¹⁷ Isə yəyɔtaa si:

Nti maa la kuyɛɛŋ kantəkaya nyəŋ taa tɔyɔɔ.

Maa tisi ma Feesuyv ke yəlaa təna tɔ.

Mə pəyala na mə pɛɛlaa ká na nti

tu la cele tɔ na pá yəyɔti.

Pu húlí mə ifepiya ke təmnaa na pá nana pa isəpɛɛ.

Na mə kəkpatəlaa ká toosi tooseɛ.

¹⁸ Tampana tɔ, maa tisi ma Feesuyv ke ma təmle nyəma,

apalaa na alaa nyəma, pa tɔ kə kuyɛɛŋ inɪ i taa.

Paa ná nti tu la cele tɔ na pá yəyɔti-ti.

¹⁹ Maa la kəkəɔ nyəmnaa ke hatoo isətənyv taa,

na piti təma ke atɛ.

Caləm na kəkə na nyəəsi səsənsi ká nyala.

²⁰ Ilim ká si təkpitii.

Isətu ká sɛɛ isu caləm.

Pə təna pu la mpv na pəcɔ pə tala

Tacaa kuyaku səsəŋkv teeli nyəŋkv ŋkv.

²¹ Pə na pə mpv tɔ yəlaa təna mpa

paa yaa Tacaa hətɛ tɔ paa tɔli-ti.

²² Isɛyɛli nyəma mɛ, í nu nti ma heeliyi-mɛ tɔ. Nasalɛti Yesu kə yulv wei i səsəntv Isə húlá-mɛ təyɔ. Pə taɣa pulv, Yesu niŋ ke Isə lapəna piti təma na səyɔntv təma na Isə kəkəɔ nyəmnaa mpa i húlá mə hɛkv taa tɔ. Isu mə maɣamaɣa í nyəm pə təna tɔ. ²³ Na yulv inəyi Isə kpaɣaa na í cele-mɛ isu i ka huɔ i taa na í tu pə pəɛ si i ká la tɔ. Ama mə kv-i, mə yelina na yəlaa asayaa kam-i səm tesika tɔ. ²⁴ Ama Isə yəka səm toma na í feesi-i. Pə taɣa pulv, pə fɛi si səm í lap-i pulv cəcəka. ²⁵ Tampana, Tafiiti yəyɔta Yesu inɪ i təm ke mpv si:

Ma naakaya Tacaa ke tam kə ma cəɔyɔ.

I ka səŋa ma waali kə si má taa selina pulv.

²⁶ Pə tɔ kə ma laakali caya təntəmle ke teu,

na laŋhɛɛ kuyv-m ma yəyɔtaɣa taa.

Paa ma kə yulv na maa si tɔ,

ma cayaɣa teɛlɔyɔ.

²⁷ Pə taɣa pulv tɔ,

Isə nyá n kaa lə-m yem kə atɛtəle taa.

N kaa yeɛ si nyá yulv má má tu səŋ

paa pəcɔ maɣamaɣa.

²⁸ N hula-m weesuyv mpaanə.

N ká wεε ma kin na n̄ huləsəxi ma lanje ke teu.

²⁹ Apalaa me, í yele má tuləsi-meɣe tá ləŋce Tafiiti təm təcəiceɪ sɪ, ɪ səpa na pá pimi-ɪ, na ɪ pəlaav wε tá heku ke haləna saŋa. ³⁰ Tafiiti ɪnɪ ɪ ka ké Iso kuyəɣətɪv teləsɪv ké na í nyəmə́ teu sɪ, Iso ka təma nti na tuunav sɪ ɪ ká lapɪ-ɪ tə pu la. Səsi Tafiiti lɪlvɪv taa tv nəɣəlv ká təɣəna kawulaya ŋka Tafiiti ɪnɪ ɪ ka təɣaa tə. ³¹ Hatoo ləŋ Tafiiti nawa mpi pu te na pə́ la tə. Pə́ təw ḱe ɪ yəɣəta Mesii səpv na í fe tə pə́ təm sɪ:

Pa ta lə-ɪ yem ḱe atətəle taa.

ɪ ta tu səŋ paa pə́cə maɣamaya.

³² Yesu wei ɪnɪ ɪ təm ma yəɣətəxi isəntə tə, Iso feesa-ɪ, na tá təna tə nana tá isəpee təkəlekele. ³³ Iso kusa ɪ nyɪvɪv na í caɣasɪ-ɪ ɪ kəŋkəŋ taa. ɪlena í kpaɣa Feesuyɪ Nəŋŋtv, wei ɪ ka təma sɪ ɪ ká ha tə, na í cɛle-ɪ. Na Feesuyɪ Nəŋŋtv ɪnəxi Yesu tisa tá təna tá təw, na í təŋna nav na nuw ke isəntə. ³⁴ Pə́ taya isu Tafiiti maɣamaya ná kpa isə se. Ama paa na mpv ɪ yəɣətaa sɪ:

Tacaa Iso heela ma Səsə sɪ:

Caɣa ma kəŋkəŋ taa.

³⁵ Haləna má kəna nyá kolontunaa,

na n̄ loosi nyá nəðheɛ ke pa təw.

³⁶ Pə́ wεε sɪ Iseyeli yəlaa təna ká nyɪ teu təkpataa sɪ, Yesu wei í kama səm tesika təw tə, ɪnəxi Iso lapa Səsə na Mesii.

³⁷ Iseyeli nyəma nu təm tənə ɪlena pa lanja pəsi səsəm, na pá pə́sɪ Piyee na tillaa lelaa sɪ: Ta taapalaa me, isənaya pə́ wεε sɪ tá la ɪle?

³⁸ Tənaɣa Piyee cə-wε sɪ: ɪ lə mə isayətv na í laɣasɪ huwεε, na pá yaa Yesu Kilisiti həte na pá səna paa mə taa wei ḱe Iso lvm, na pə́ husɪ mə isayətv. ɪlena í hiki Iso kvcəəv səsəəv ŋku kv ḱe Feesuyɪ Nəŋŋtv tə. ³⁹ Pə́ taya pulv təw, mə na mə piya na hatəlaya nyəma ke Iso təma sɪ ɪ ká ha, í tu laalaa na í yaa wei te, ɪlé ɪ hikaa ḱe.

⁴⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ Piyee tasa Iseyeli nyəma ke təm paɣale ke heeluyɪ tətə, nti tu səna-wε na tə səsɪ-wεɣe apalətv tə. Səsi, í ləsi mə təxi yəlaa letaa panə pa taa na í tɪlɪ-tɪ.

⁴¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Iseyeli nyəma taa yəlaa tuutuuma mv Piyee təm na pá sə-wεɣe Iso lvm. Kuyəŋku, mpa pa svv Iso sɛɛv tə, pa nyəəŋ tala isu iyisi tooso (3000).

⁴² Pa isəle ka sɛɛna tillaa kvseyəsətv ke nuw, na pa təŋaya təma na lanhulvmle ke səsəm. Pa təkaya təntəmle ke tam, na pá puki Iso sələmvɪv pu səw nəɣəlv.

Iso sɛɛlaa cakəle

⁴³ Tillaa lakaya piti təma na Iso kəkəlv nyəmnaa, na pə́ kpa paa wei ḱe səɣəntv. ⁴⁴ Iso sɛɛlaa təna ka wəna nəɣə kuləmaɣa, na pa kpəntaya mpi mpi pa wəna tə. ⁴⁵ Pa pəɛtaya pa tətɪnaa na pa wontunaa na pá kotixi pə́ liɣitee ke təntəmle, na pə́ caala pa taa wei pa waasəna-ɪ. ⁴⁶ Pa təna paa kotaya paa ifemle nteɣe Iso təsɛle ke Iso sələmvɪv pu səw yulv. Ye pa saa-wεɣe pa tɛɛsɪ taa, təntəmle ke pa kotixi na pá təkɪ. Lanhulvmle ke pa təkayana pa təɣənasɪ, na pa taa hetəna təma. ⁴⁷ Na pá saŋ Iso, na yəlaa təna lanja heəna-wε. Paa kuyəŋku Tacaa səsəɣa pa kpekəle təw ḱe mpa mpa pa nyəəŋ pə́ yapa tə.

3

Kaakalaya hika nəðheɛ

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ kuyəkv nakulɪ Piyee na Yohaani pa pukaya Iso təsɛle ke ilim kpiluyɪ sələmvɪv. ² Apalv nəɣəlvɪv pa ləlvəna kaakalətv, na pá pukina-ɪ na pá sukɪ Iso təsɛle səsəəle nənəɣə ŋka pa yaa sɪ Caŋəm Nənəɣə təɣə paa kuyəkv

ηκυ σι ί σələməγι Ισə təsəelə taa sʊlaa kə liyitee. ³ I nawa Piyee na Yohaani pa sʊuki Ισə təsəelə taa, ulena ί σələm-i-wə σι pά ha-i pʊlv. ⁴ Mprʊyʊ Piyee na Yohaani pa nyəna-i təpiηη. Ulena Piyee təm-i σι: Paasəna cəne.

⁵ Tənaγa kaakalaya paasəna-wəγe teu, na ka tselaya σι paa ha-kəγe pʊlv. ⁶ Mprʊyʊ Piyee təma-kə σι: Ma feina liyitee σι maa ha-η. Ama maa ha-η mpi ma wəna tə. Na Nasaleti Yesu Kilisiti tɔη taa kʊli na η tə.

⁷ Ulena Piyee siisi na ί təkɪ kaakalaya na niη ntəγəη, na ί kʊsi. Tənaγa kaakalaya nəɔheə na ka nəɔcʊwasɪ kra tɔη kə kraakraa. ⁸ Mprʊyʊ ka kʊlaa təhapa na ká tii ka nəɔheə təɔ, na ká səη təye na ká niki tənte, na ká na tillaa səsaa pά krenti na pά sʊv Ισə təsəelə taa. Na ká təη na ká ηmaaləγi na ká sarj Ισə. ⁹ Samaa təna ná ka tənte na ka Ισə sam. ¹⁰ Pa kəma na pά cəkəna σι ηke ka cakayana Ισə təsəelə Cəηəm Nənəγə kiη na ká σələməγi liyitee, ulena səγəntʊ na piti la-wə na isəna ka hika nəɔheə tə.

Piyee waasv kə Ισə təsəelə taa

¹¹ Mprʊyʊ kaakalaya ηke ka nyəna Piyee na Yohaani kə tam. Mprʊyʊ piti kra samaa kə səsəm, ulena pά wati Piyee wə pa təɔ kə sakaya səsəγa ηka pa yaakaya σi Salɔməη sakaya tə ka tɛɛ. ¹² Piyee ná mpʊ, ulena ί tə samaa σi: Iseγeli yəlaa mɛ, pepe təɔ kə apalu inɛ i kʊlvʊv tə pə ceki mə laηa? Na pepe təɔ kə i nyənəγi-tʊ isʊ tá maγamaya tá tɔη yaa tá Ιsəsəelə teu napəli pə yelina na apalu inɛ ί təη? ¹³ Apələham na Isaaka na Yakəpʊv pa Ισə, wei i kə ta caanaa caanaa Ισə tə, i kʊsa i təmlɛ tʊ Yesu nyʊγʊ. Ama mɛ mə tʊ-i tɔηtɔnaa niη taa. Pəle pə waali Pilati luyʊ lapa σi i yeki-i tə, mə tayanna kisuyʊ. ¹⁴ I kisa yʊlv kʊpəη tampana təηlv inɛ, na isayav kpitikpiti kə ί səɔlaa na ί σələmɪ Pilati σi ί tʊli-mɛγɛ ilɛ. ¹⁵ Mprʊyʊ pə lapa na ί yelɛ na pά kʊ weesuyʊ halv. Ama Ισə ná feesa-i na tə nana tá isəpee. ¹⁶ Yesu inɛ i maγamaya i tɔη taa na táa tɛmnav kɛ-i yelina apalv inɛ i kʊlaa. I nyəma-i na inɛ i səηna mə isentaa isəntə. Táa tɛmnav kə Yesu yelina apalv inɛ i wəna i ti təmamam na mə təna ί naaki mpʊ.

¹⁷ Təv, ma nyəma mɛ, ma nyəma teu σi mə na mə səsaa ί taa cəkəna təγə ί lapa Yesu inəγi mpʊ. ¹⁸ Ilɛ təm nti Ισə yelaa na Ισə kʊγəγəttʊ tɛləsəlaa təna kraali hatoo ləη taa, σi i Mesii ká təγə kʊnyəη tə, nti inɛ tə maγamaya kə i yelaa na tə lá. ¹⁹ Pə təɔ tə, ί lə mə isayav na ί layasi huwɛɛ, na ί pəsəna Ισə təɔ. Ulena ilɛ ί tayani mə təwakəllɛnaa. ²⁰ Ilɛ Taca ká ha-mɛγɛ kʊyɛɛη wei i taa pʊ waasi-mɛ tə, na ί kəna Mesii wei i ka ləsa hatoo ləη na ί su-mɛ tə. Mesii inəγəle Yesu. ²¹ Ama pə wɛɛ kə σi Yesu Kilisiti ί caya isətaa, haləna pə tala waatʊ wei paa tayani pə tənaya kʊfam pəsʊγʊ, isʊ Ισə ka tɛm yeluyʊ kə hatoo ləη na i kʊγəγəttʊ tɛləsəlaa kʊpama yəγəti tə. ²² Halɪ Moisi maγamaya ná yəγəta i təm kə mpʊ σi: Taca mə Ισə ká kəna-mɛγɛ Ισə kʊγəγəttʊ tɛləsʊlv nəγəlv wei i wɛ isʊ má, na i ká wɛɛ mə maγamaya mə piitim tʊ, na ί ká təη tə təna nti i ká heeli-mɛ tə. ²³ Ye wei i ta nuna Ισə kʊγəγəttʊ tɛləsʊlv inɛ, paa ləsi pʊntʊ kə Ισə yəlaa taa na pά kʊ-i. ²⁴ Ισə kʊγəγəttʊ tɛləsəlaa mpa pa təna pa yəγəta pə kraγav Samiyɛli na i waali nyəma pa looηa ηke ka tənaya mpʊ tə, pa yəγəta kʊyɛɛη inɛ inɛ i təm. ²⁵ Mpi Ισə ka təma σi i ká ha na Ισə kʊγəγəttʊ tɛləsəlaa ηmaa pə təm tə, mɛγɛ i təma σi i ká la. Halɪ mə təm kə Ισə ka yəγəta saa wei ί na mə caanaa caanaa paa su təmaγa nəɔsi tə. Waatʊ inəγi Ισə təma Apələham σi: Nyá piya təɔ kə maa la atɛ yəlaa tənaya kʊpantʊ. ²⁶ Pə təɔ kə Ισə ləsa i təmlɛ tʊ tə, mə cəlvəγə i laaləna-i kənav. I kəna-mɛγɛ-i mprʊyʊ σi ί la-mɛγɛ kʊpantʊ, σi ί layasi-mɛ na paa wei ί yelɛ i yaasi isayav.

4

Pa yaa Piyee na Yohaani ke nənəyo

¹ Piyee na Yohaani pa tənna samaa ke yəyətənav ke mpv, ɔlena kətəlaa na Iso təsele tanlaa nyuyv tu na Satusee nyóma pa tala. ² Mpróyó pə sala-we. Pə taya pulv tillaa səsaa naale ná seyesaya samaa si Yesu fema. Mpv tə sətəa ka te na pá fe. ³ Tənaya Yuta nyóma kpa-we na pá təkí-weye saləka, si pé fema ɔle paa cekəna. Pə taya pulv, saa unı tə pu təma taanuyv. ⁴ Paa na mpv mpa pa nuwa Piyee faaci tə, pa paɣale mɔwa. Haləna mɔlaa mpe pa taa apalaa tapa ısu iyisi kakpası (5000) ke mpv.

⁵ Təv fema, ɔlena Yuta nyóma səsaa na nyuyv nyóma na Iso Təm seyesəlaa səsaa, pa koti Yosalem. ⁶ Pə kpaɣav ısu kətulv səsə Ana, na Kayifi, na Yohaani, na Alekəsantəli-weye mpv na kətulv səsə lɔluyv nyóma təna. ⁷ ɔlena pá ləsi tillaa səsaa na pá kəna-weye pa hekv taa, na pá pəəsı-we si: Mpi unı í lapa ısəntə tə, awe heela-me si í lapa mpv? Na awe toŋ taa ké ı tu lapəna mpv?

⁸ Tənaya Feesuyu Naŋŋtu toŋ kuləna Piyee na í tə-we si: Təv, tətəv səsaa na nyuyv nyóma me, ⁹ saŋa pa pəəsəyi-tuyv kɔpantv nti tə lapa kaakalaya tə tə təm, na ısəna tə lapa na ká kulı tə. ¹⁰ ɔle pə wee si í nyı təm ntəyi mə təna. ɔseyeli yəlaa təna í nyı-tı tətə si, Nasaletı Yesu Kilisiti wei í kama səm tesika təə na Iso feesi-tə, ı toŋ taa ké yulv unı ı hika ı tu na í naa-ı mə hekv taa ké ısəntə. ¹¹ Na Yesu unı ı təm ke pa ŋmaawa Iso Təm taa si:

Nmalaa me, í ka ləwa pəle nte tə,

ńté tə pəsəna nteye kite tē pəle səsəle.

¹² ɔ tike təkəŋ ı yakəna yəlaa nyəŋ. Pə taya pulv, hətə tənə tə paasi, lentə fei antulinya təna taa nte Iso hula yəlaa si tə yaa-te na pé ya tá nyəŋ tə.

¹³ Mpróyó kotuyv səsaa mpe pa nawə ısəna Piyee na Yohaani pa yəyətəna apalətv tə, ɔlena piti kpa-weye səsəm. Pə taya pulv, pa mayamaya pa nyəmə si Piyee na Yohaani pa ké yəlaa ke yem ké, pa ta la ceu nəyɔlv. ɔlena pá təəsı si paa ké Yesu tənlaa. ¹⁴ Pə́cɔ yulv wei ı ka hika ı tu tə, ı sənə pa ısəntaa təna. ɔle pa ta nyı nti paa yəyətı tə. ¹⁵ ɔlena kotuyv səsaa tə Piyee na Yohaani si pá lu təhɔvle taa. Pə kaasa mpe ɔlena pa niki tə saawala. ¹⁶ Si: ɔsənaya tii lana yəlaa pane unı? Pə taya pulv, Yosalem yəlaa təna təma nyəm si mpe pa lapəna piti təmle səsəle tənə, pə́cɔ pə fei tu kpeesi. ¹⁷ ɔle tii kisina-weye təpɔlvɔlv si ye pa tasa nəyɔlvuyv Yesu hətə tənə tə təm heeluyv paa na. Pə taa kəə na tə təm səsı yav ke yəlaa taa.

¹⁸ Mpróyó kotuyv səsaa yaa Piyee-we, na pá kisina-we təpɔlvɔlv si pá taa tasa Yesu hətə ńté tə təm yəyətuyv yaa seyesuyv ke paa fəŋ mayamaya.

¹⁹ Mpróyó Piyee na Yohaani pa cə kotuyv səsaa mpe si: Mə mayamaya í mayasi-təyi mə taa na í na. Pepe kəla teu ke Iso ısəntaa? Meye tə se yaa Iso?

²⁰ Ama nti nti tá nuwa na tə nana ta ıse tə, ta kaa pəsı na tə su tə yəyətuyv.

²¹ Mpróyó Kotuyv səsaa mpe pa ta nyı ısəna mpi paa la Piyee-we tə. ɔlena pá tasa-weye kpaaluyv ke teu na pá ye-le-we. Pa ta hiki mpi pə təə paa hə pa ŋkraŋuyv tə. Mpi pə təə tə, yəlaa təna saŋaya Iso ké pə təna mpi pə lapa mpv tə pə təə ké. ²² Apalv wei unı piti təmle lapa na í hiki alaafəya ke mpv tə, ı lɔlvuyv pusı ka kəla nule.

Iso seela sələmvuyv

²³ Kotuyv səsaa yela Piyee na Yohaani ɔlena pá tē kpaakpa ke pa taapalaa kɔŋ, na pá keesi-weye tə təna nti kətəlaa səsaa na nyuyv nyóma pa yəyətəa tə. ²⁴ Pəle pa nu-təyi mpv, ɔlena pa təna pá sələmi Iso si: Hai, Taca, nyá

lapəna isətaa na aTe na tenku na pə təna mpi pə we pə taa tə. ²⁵ Nyá yelina na Feesuyu Nanjtu tv nyá təmle tv ta lənce Tafiti nəyo taa ké təm na í yəyətí si:

Pepe təo ké piitimnaa cuka pə taa na kalampaani ké mpv?

Pepe təo ké yəlaa ná paasəna nəəhe te

kuuu ke yem ké mpv?

²⁶ ATe awulaa səsaa kela təə.

Tətv təkəlaa ná pəela nəyo

na pá kulí Taca na í Mesii pa təo.

²⁷ Təmpaana təo, Heləti, na Pənsi Pilati, na mublaa, na ləyeli piitim nyəma pa pəela nəyo ke nyá təmle tv nanj tv, wei n ləsaa si í la Mesii tə, í təo ké icate tənə tə taa. ²⁸ Mpi tuu ləj nyá toma taa n nəkaa na í mayası na í su tə, pə mayamaya ke pa lapa təkəle. ²⁹ Taca, pənente nyəni kpaaləyvi mpi pa kpaala-tv na isəle kusəmlə tə, na í yele na nyá təmle nyəma tá tə heeli nyá təm na tu nyaŋna pəlvəy paa pəcə. ³⁰ Tv nyá niŋ na kutəntənaa hikiyi alaafəya, na í yele na yəlaa naaki nyá kəkəle nyəm na nyá piti təma ke nyá təmle tv nanjtv Yesu toj taa.

³¹ Tillaa təma sələmvəy, ləna lonte nte tə taa paa kotaa tə tə sele. Mpyúy Feesuyu Nanjtu toj kuləna pa təna. ləna pá svv Isə Təm heeluyv na paa nyaŋna pəlv.

Isə seelaa taləyi pa tənaya pa wənav

³² Isə seelaa kpekəle təna ka kaa lotu na ləmayasəle kuləmtəle ké təkpataa. Pa taa nəyolv taa fayasəyi na í nyənəyi í kəwənam isv í tike í nyəm. Ama pa nyənaya pə təna mpi paa wəna təyo isv pa təna pa nyəm. ³³ Tillaa kəsəyaa Taca Yesu fem təm na apalətv ké, na Isə ká we pa təna pa waalí ké teu. ³⁴ Pa taa nəyolv taa ləj pəlv. Pə taya pəlv təo, mpa paa wəna tətənaa yaa tēsiv tə pa pəetayaa ké na pá kəŋna pə liyitee, ³⁵ na pá celəyi tillaa. Ye pə caala wei pa waasəna-i.

³⁶⁻³⁷ Mpv iní pə yelina Lefii tv nəyolv, wei pa yaakaya si Yosəefv na pá ləla-í Sipili tə, í pəeta í tətə natəli na í məŋna pə liyitee na í cəla tillaa. Inəyi tillaa ka cuyusaa si Paanapasí. (Apalətv halv ke pa yaa mpv na pa tē taa.)

5

Ananiyasí na í alv Safila pa təm

¹ Mpyúy apalv nəyolv ílé, pa yaa-í si Ananiyasí, na í alv si Safila. I pəeta pa tətə natəli na í alv wəna pə nyəm. ² I təma pəetəyvi, ləna í faya liyitee taa na í su. ləna í pona wəna í kaasaa tə, na í cəla tillaa na í alv wəna pə tənaya mpv pə nyəm. ³ Tənaya Piyee pəcəsa-í si: Ananiyasí pepe təo ké Sataní hika-ŋ mpyúy katatəlaya, na í kaasí nyá təyi tətə nti n pəetaa tə tə liyitee, na í puysí Feesuyu Nanjtv? ⁴ N taa pəetəta-tí tə, nyá tətə ké mē. Na n tu tēma-təyi pəetəyvi tə, awe tí liyitee, pə taya nyá? lə isənaya pə lapa na í paasí na í mayası nyá taa na í la yaasí isayav iné í taka? Isə ke í puysaa pə taya yəlaa se.

⁵ Ananiyasí nu təm tənə iní, ləna í hotí na í si. Mpyúy pə lapa pa təna mpa pa nu təm tənə iní təyo keniŋa nakəli pə tu fē. ⁶ ləna ifepiya kulí na pá takí-í pəyvi na pá pona-í pim.

⁷ Pə lapa laasaya isv kaləfunaa tooso, lə Ananiyasí iní í alv svvwayale. Ama í ta nuta nti tə tēma lapv tə. ⁸ Mpyúy Piyee pəcəsa-í si: I pəeta mə tətə nti tə tə liyitee tənayalə? Heeli-m.

ləna Ananiyasí alv cə si: Anəyəle mpv.

⁹ Tənaɣa Piyee yəɣɔta-i si: Isənaɣa mə lapa na í krenti na í paasi na í huɔ si í maɣasəyi Tacaa Feesuɣu Naŋŋtu si í naa i waali? Nyəni, mpa pa pima nyá paalb tɔ pa tɛma kənte, mpeɣele nənəɣɔ tɛɛ. Paa tɛɛsi nyaya tɛɛnav.

¹⁰ Tənaɣa Ananiyası alv inı i hɔta Piyee nənəhɛ tɛɛ kɛ kpaɣpa na í sí. Ifeɣiya suɔwa, ɪlena pá maɣana i səpa. ɪlena pele pá kpaɣa-i na pá polo pá pimi-i i paalb kəŋkəŋ taa. ¹¹ Ḿpóɣú tɔm nti tɔ lapa Yesu seɛlaa kpekəle tɛna na mpa pa nu-ti tɔ pa tənaya keniŋa nakəli pə fɛina.

Piti tɛma paɣale tɔŋna lapv

¹² Tillaa lapa Isə kəkəlb nyəm, na piti tɛma paɣale ke yəlaa hekv taa. Isə seɛlaa tɛna kotaya Salbməŋ sakaya səsaya tɛɛ. ¹³ Samaa puɣɔlaya-wɛɣɛ pə tu fɛi, paa na mpv yəlv kpaɣi tɔ ke yem nyanɣana pa taa suɔv. ¹⁴ Ama apalaa na alaa samaa mpa pa mukaya Tacaa tɔm na pá səsəɣi isə seɛlaa kpekəle tɔ tɔ, pa nyɔɔŋ tɔŋna hukuyu ke səsəm. ¹⁵ ɪlena yəlaa náa suv kətəntɔnaa ke lunav, na pá husi-wɛɣɛ katonaa na nyaaləŋ tɔ kɛ hɔpɛɛ nɔɔsi, si ye Piyee tɛekəna tɛna, i ɪɛɛmɔyɔ maɣamaya tu tokina kətəkinav ke pa taa lɛlaa. ¹⁶ Yəlaa samaa lukayana Yosalem cəlb acalɛɛ taa na pá kəŋna kətəntɔnaa na mpa alɔɣaa cəsaya tɔ, na pa tɛna pa hikiyi alaafəya.

Tillaa tɔɣɔ kvnyɔŋ

¹⁷ Tənaɣa isəsɛɛmlɛ kpa kətəlv səsɔ ke səsəm ke tillaa tɔ, na i kin ɔaɣalaa tɛna mpa pa kɛ Satusee kpekəle nyəma tɔ. Haləna pá huɔ si paa kvli pa tɔ. ¹⁸ Ḿpóɣú pa kpa tillaa na pá təkı-wɛɣɛ timpi pa təkəɣi samaa tɛna tɔ. ¹⁹ Ama Tacaa isəttaa tillu nəɣəlv kəma ahoɔ taa na í tɔli saləka nənəɔsi, na í ləsi tillaa. ɪlena í heeli-wɛ si: ²⁰ ɪ polo Isə təsɛɛle taa təkaa na í keɛsi samaa ke layasuyv mpaav kɔnɛ kv tɔm.

²¹ Ḿpóɣú tillaa lapa nti isəttaa tillu heela-wɛ tɔ. Pa kɔla tananɣ ahula tɛɛ na pá polo Isə təsɛɛle taa na pá niki waasv lapv.

Tənaɣa kətəlv səsɔ na i kin ɔaɣalaa tɛna pa kota Yuta Kotuyu səsəɔv nyəma. ɪlena pá tili si pá ləsi tillaa ke saləka taa na pá kəna. ²² Waatv wei filisinaa ná tala saləka taa tɔ, pa ta maɣana-wɛ. ɪlena pele pa məli kpaɣpa na pá heeli huɔle səsaa mpe si: ²³ Tə tala na tɛ maɣana saləka nənəɔsi kaləsa mpv təkəŋkəŋ, na taŋlaa náa sɛŋa pa təsəŋlɛnaa ke nənəɔsi tɛna. Ama tɔ tula nənəɔsi, ɪɛ nəɣəlv fɛi pə taa.

²⁴ Isə təsɛɛle taŋlaa nyuyv tu na kətəlaa səsaa pa nu mpv, ɪlena tillaa mukuyv mpi pə tɔ-wɛɣɛ piti ke teu. Haləna pa ta nyi mpi tɔm tənɛ tii tɛna tɔ. ²⁵ Tənaɣa nəɣəlv ná lu yem na í heeli-wɛ si: ɪ nawaa, mpa inı í ka tɔ saləka tɔ, pa wenna nteɣɛ Isə təsɛɛle səsəɔle taa na pá lakı yəlaa ke waasv.

²⁶ Ḿpóɣú taŋlaa nyuyv tu inı na i yəlaa pa polaa na pá kəna tillaa təhɛɛ. Pə taya pulv tɔ, paa wɛna yəlaa səɣəntv si pá taa kəɔ pá yoo mpeɣɛ pɛɛ.

²⁷ Taŋlaa nyuyv tu tana tillaa, ɪlena pá səŋsi-wɛɣɛ təhvule taa, na kətəlv səsɔ suv-wɛɣɛ tɔm pəsuyv. ²⁸ Tənaɣa i tɔma-wɛ si: Isu tɔ kisina-mɛ təsayaɣaya si í taa tasa apalb inı i tɔm ke yəɣətyuyv ya? Na pepeɣele í lapa isəntɔ? ɪ yasa mə seɣesuyv ntɛ Yosalem icatɛ tɛna tɔmam, na í caa í məŋna i səm tɔm ntɛ ta nyɔɔŋ taa.

²⁹ Ntɛna Piyee na tillaa lɛlaa pa cə kətəlv səsɔ si: Pə wɛɛ si Isə kɛ tə se, pə taya yəlaa. ³⁰ Ta caanaa caanaa Isə feesa Yesu wei inı mə kama tesika tɔ na í sí tɔ. ³¹ Isə kusa i nyuyv na í ɔaɣasi-i i kəŋkəŋ taa, na í lapı-i wulav na waasəlv səsɔ, si pə la na lseyeli nyəma layasi təntɛ na Isə husi pa isayatu. ³² Tə kɛ

pə tənə mpi pə lapə mpv tə pə aseeta nyəma. Pə taɣa tá tike. Ama tá na Feesuɣu Nanɣtu wei Iso ha mpa mpa pa nukəna-ı təɣo.

³³ Kotuɣu səsəw kotilaa mpe pa nu mpv, ɟena pa páná huu səsəm, haləna pa caakaya pa kv tillaa səsaa. ³⁴ Ama pa taa ka we Falisa nəɣəlv wei pa yaa sı Kamaliyee tə, ı kə pa Iso Təm seɣesəlv səsə, na yəlaa seekaya-ı. Mprúɣ ı kulaa na í səɣ hvule taa, na í tə sı pá ləsi tillaa na awalı tə na pácó. ³⁵ ɟena í heeli kotilaa sı: İseɣeli nyəma me, í la laakalı na mpi í caa í la yəlaa pane tə. ³⁶ Matəɣ wulenaa taa kə Teutası kulaa na í nyənı ı ti isu yəlv nəɣəlv, na yəlaa isu nasəle (400) təɣ ı waalı. Mprúɣ pa kv-ı, na mpa pele pa təɣaya ı waalı tə pá ya nkaɣka, na pə tənə pə saalı yem. ³⁷ ɟlé ı waalı kə Kalilee tv Yutaası ná kula kəkəlvəv waatv, na í tənı yəlaa kəpın ke ı waalı. Ama pa kv ɟlé tətə, na pə yası pa tənə mpa pa təɣaya-ı tə. ³⁸ Pə tə kə pənente ma heeliɣi-me sı, í taa paasəna yəlaa pane inı pa təm tətə. ı yele-we na pá tee. Pə taɣa pulv tə, ye yəlaa kın ke pa kookalı na pa təma lunaa, pu saalı kə. ³⁹ Ama ye tampana Iso kın ke pə lunaa, í caa pəsi na í la-weɣe pulv. ı la laakalı, pə taa kə na í yooa Iso.

Mprúɣ kotilaa mv Kamaliyee təm. ⁴⁰ ɟena pá yaa tillaa na pá həkı-we, na pá heeli-we sı: Yesu təm í taa tasa mə nəəsı taa kə luv. ɟena pá yele-we sı pá tee. ⁴¹ Mprúɣ tillaa lu kotuɣu taa na lanɣəlvmlə kəvə-we isu Iso tənə-we na í yele na pá ná kənyəɣ ke Yesu tə tə. ⁴² Paa ifemle nte, pa ta heesi Yesu wei ı kə Mesii tə ı Laapaalı Kəpən heeluvu, na waasv lapv ke teesi taa na Iso təsəele taa.

6

Yəlaa naatosompəɣəlaya ləsvv

¹ Waatv inı ı taa Tacaa təɣlaa təɣna səsəvəv. Mprúɣ pə lapə təmaɣa ke Yuta nyəma mpa pa yəɣətaya Kələeki təm tə na tətə Yuta nyəma pa hekv, sı tətə Yuta nyəma ı paasəɣəna mpe pa leelaa ke teu ke paa ifemle nte tə təɣənaɣa taləv taa. ² Tənaɣa tillaa naanəwa na naale inı ı kota Tacaa təɣlaa kpekəle tənə na pá tə-we sı: Pə ta mənə sı tə yele Iso Təm paasənav na tə lakı kətəɣəɣ təm. ³ Pə tə tə, apalaa me, í nyənı na í ləsi mə taa kə yəlaa naatosompəɣəlaya, mpa yəlaa sama na Feesuɣu Nanɣtu təɣ tə pa kın na pá wəna ləmayasəe ke səsəm tə, na tə tv-weɣe təmlə tənə. ⁴ ɟe saa inı taa hiki caɣale na tə paasəɣəna Iso sələmvəv na waasv lapv ke tam.

⁵ Mprúɣ pa kpekəle tənə lanɣe heəna təm nti, ɟena pá ləsi İtiyənı. Yəlv inı ı tisa ı yuɣ ke Iso tə kə teu, na Feesuɣu Nanɣtu təɣ tə ı kın. Pa ləsa tətəɣo Filipv, na Pulvkvəlv, na Nikaəə, na Timəɣ, na Paləmenası, na Antiyəka Nikolaa, wei ı ka svv Yuta nyəma mpaav taa kə kvsvv ke hatoo ləɣ tə. ⁶ ɟena pá pona-weɣe tillaa kın, na pele pá sələməna-weɣe Iso na pá tənı pa tə kə niɣ.

⁷ Mprúɣ Iso Təm təɣna yekəvəv na tə puki, na Tacaa təɣlaa nyəəɣ təɣna səsəvəv ke səsəm ke Yosalem taa. Haləna kətəlaa paɣav tisi na pá mv Yesu təm ke teu.

İtiyənı kpa

⁸ Iso we İtiyənı waalı na í hikiɣi toma ke səsəm, na í lakı piti təma na Iso kəkəlvəv nyəm ke yəlaa hekv taa. ⁹ Mprúɣ Yuta nyəma təkotile nte pa yaa sı Yoma Kəhetaa təkotile tə, tə taa yəlaa napəli mpa pa kə Silənı na Alekəsantiliı nyəma tə, pá na Silisii na Asii tətə pə Yuta nyəma napəli pa kula İtiyənı tə, na pá na-ı pá svv təm həm taa. ¹⁰ Ama İtiyənı kəla-we

na təm. Pə taɣa pɔlv, Feesuyɔ Nəŋŋtɔ hana-ı ləmaɣasεε na ı yɔɣɔtəɣəna. ¹¹ M̄p̄r̄ȳ yəlaa mpe pa ha yəlaa ke liyitee sɪ p̄a yɔɣɔtɪ sɪ: Tə nuwa ı sayata Moisi na İso. ¹² Na pa səsə yəlaa na nyuyɔ nyəma na İso təm seɣesəlaa səsaa, na pele p̄a kɔli İtiyeeni təɔ, na p̄a kpa-ı na p̄a pona-ı təhɔvle səsəde taa. ¹³ M̄p̄r̄ȳ pa caa yəlaa napəli sɪ pele p̄a suu İtiyeeni ke təm sɪ: Apalv me ı sayatəyi t̄a İso təsele səsəde kupante təne na İso Təm ke tam k̄e. ¹⁴ Halı tə nu ı yɔɣɔtaa sɪ: Nasaletı Yesu inı ı k̄a yɔkɪ t̄a İso təsele səsəde təne, na ı layası kətasi nsi Moisi naa hula-tv t̄o.

¹⁵ M̄p̄r̄ȳ təhɔvle taa caɣalaa təna pama İtiyeeni təɔ k̄e ıse, na p̄a n̄a sɪ ı ısentaa mv ıətəta tillu wεεtv.

7

İtiyeeni WaaSv

¹ Tənaɣa kətɔlv səsə pəsə İtiyeeni sɪ: Tampana pə lapa mpv? ² M̄p̄r̄ȳ İtiyeeni cəwa sɪ: Ma tɛtɔnaa na ma caanaa me, ı tv ŋkraŋ na ı nu. Teeli İso lu ta caanaa caanaa caa səsə Apələham təɔ k̄e ı ka wεv Mesopotami na p̄c̄c̄ ı kɔləɣı na ı puki Halan ke caɣav t̄o. ³ Na ı təmı-ı sɪ: Kɔli na ŋ yelev nȳa t̄ev na nȳa nȳəma. Maa hɔli-ŋ t̄ev nti t̄ə taa n k̄a polo ŋ caɣa t̄o. ⁴ M̄p̄r̄ȳ Apələham kɔla Kalətee t̄ev taa na ı polo ı caɣa Halan. Apələham caa səpa, ılena İso ləsi-ı Halan t̄əna na ı kəna-ı timpi mə wε kayana ısəntə t̄o. ⁵ İso t̄a ha-ı t̄ev nti t̄ə taa k̄e pɔlv maɣamaɣa. Paa t̄eliya sɪ ı sopi sopuyɔ maɣamaɣa. Ama İso t̄əma-ı kɔtəm k̄e sɪ ı k̄a ha-ı t̄ev nti. ı maɣamaɣa ı piya k̄a t̄əna na p̄a ti-ti t̄ətəɣə ı səm waalı. P̄c̄c̄ waatv inı Apələham f̄ina p̄əyaya. ⁶ ıle nti İso heela-ı t̄əɣəle sɪ: Nȳa piya k̄a caɣa caɣalətv ke l̄elaa t̄ev taa, na pele paa la-wεɣe yomaa. Paa tv-wεɣe wahala ke pusı nasəle (400) t̄əcu k̄e t̄əna. ⁷ Ama İso t̄əma sɪ ı k̄a p̄əsı piitim mpi pu tv-wεɣe yomle ke mpv t̄o. Pəle pə waalı ıle paa lu t̄əna na p̄a k̄ə t̄ev t̄əne inı t̄ə taa na p̄a paasəna İso seεv. ⁸ M̄p̄r̄ȳ İso lapa na p̄elvɔ p̄əsı Apələham ke kətaya ŋka kaa t̄əsəɣı-ı nti ı na İso paa yɔɣɔtaa na p̄a sv t̄o. Pə t̄ə k̄e Apələham kəma ı l̄vli İsaaka t̄o, ı p̄ela-ı ı k̄vyeŋ p̄ələf̄eı naanɔwa wule. ılena İsaaka n̄a p̄eli m̄p̄r̄ȳ Yakərv, na Yakərv n̄a p̄ela m̄p̄r̄ȳ ı piya naanɔwa na naale mpa pa ke ta kpeka caanaa caanaa səsaa t̄o.

⁹ Ta caanaa caanaa mpe pa lapa Yosεfv ke ısəseemle na p̄a p̄eeti-ı, na p̄a pona-ı İcipiti ke yomle. Ama İso ka wε Yosεfv waalı, ¹⁰ na ı yapa-ı ı wahalanaa t̄əna taa. Pə kəma na Yosεfv tala İcipiti wulav səsə k̄iŋ t̄o, İso lapa na wulav lanle heena ı yaasi na ı layatv. Haləna İcipiti wulav nana-ı k̄v̄n̄εε k̄rav, sɪ ı nyənəyi İcipiti t̄ev t̄əna na ı maɣamaɣa ı t̄əyaya pə t̄əɔ. ¹¹ M̄p̄r̄ȳ nȳəɣosı anaam lu İcipiti na Kanaan pə t̄ev t̄əna taa. Pu haŋa teu k̄e t̄ək̄ŋk̄ŋ haləna ta caanaa caanaa mpe p̄a p̄ek̄i mpi paa t̄əɣə t̄o na p̄a k̄p̄isi. ¹² Pə kəma na Yakərv nu sɪ t̄əɣənaya p̄ee wε İcipiti, ılena ı k̄v̄sı t̄a caanaa caanaa mpeɣe təm kancaalaya nyəm na ı tili. ¹³ Pa kəma na p̄a məli təm naale nyəm, ılena Yosεfv l̄a na ı taalvnaa nyəmı-ı. Na pə lapa t̄ət̄ə na İcipiti wulav səsə maɣamaɣa n̄a c̄ekəna ı piitim. ¹⁴ M̄p̄r̄ȳ Yosεfv tila ı caa Yakərv na ı nyəma t̄əna waalı na p̄a k̄əɔ. Pa wε yulɔnyɔŋ nutoso na naanɔwa na kakpası. ¹⁵ Mp̄v pə lapəna Yakərv nana İcipiti pote, na ı can ı sv t̄əna. Ta caanaa caanaa n̄a səpa t̄əna t̄ət̄o. ¹⁶ Pa k̄pakayaa-wεɣe na p̄a mələɣəna Sikem, na p̄a piŋ-wεɣe p̄əlaav ŋku Apələham ka yapa Heməɔ nyəma k̄iŋ na liyitee t̄o kv taa.

¹⁷ Pə kəma na p̄e tala nti İso ka t̄əma sɪ ı k̄a la Apələham t̄ə t̄ə lapv t̄o, t̄a piitim nyəma huka səsəm, pa paɣav ke İcipiti wε s̄əɣəntv. ¹⁸ M̄p̄r̄ȳ wulav

səso kufalv nəǵolv ná caǵaa, ílé i taa nyi Yoseefv. ¹⁹ Wulav unu i lapa tá piitim ke acilayav. I tu ta caanaa caanaa ke wahala ke teu na kuvabuv, si pá lo pa ahulvmmnaa na pá si. ²⁰ Waatv unu i taa ké pa lula Moisi. I ka ké pəyaya kupaŋka ŋka ka te Iso ké teu tó. Mpróyú Moisi nyóma tóo-i isətvnaa tooso ké pa te. ²¹ Pə kəma na pá lo-i tó, Icipiti wulav səso pəelə hiina-i na i tək-i isu i maǵamaǵa i kulv. ²² Mpu pə lapəna Moisi nyómá Icipiti nyóma nyəm təna. Haləna í lá yulv wei í yəǵata nti tu hotiyi atə tó, na í pəsa təma.

²³ Pə kəma na Moisi pusi tala nule, ləna í hvu si i ká polo na í wiili i lseyeli nyóma ləlaa. ²⁴ Moisi polaa ləna í maǵana Icipiti tu nəǵolv í lakı pa taa nəǵolvuv musuŋ. Ləna í mv wei pa lakı mpróyú musuŋ tó i təm na í suna i ti, na í ləeti Icipiti tu, na í caŋ í kv-i. ²⁵ Moisi ka nyəmaǵa si i lseyeli nyóma ká nyi si unəyi Iso ləsa si í waasi-we. Ama pəle pa ta nyi mpu. ²⁶ Kv fema ləna í maǵana lseyeli nyóma naale na pá maki, ləna í polo pa loluyv. Na í tə-we si: Apalaa me, mə kulvm ké, lə pepe tóo ké í lakı təmaǵa musuŋ? ²⁷ Ama musuŋtu wei i lakaya i təǵəntəle ke musuŋ tó i nyasa-i təm si: Ma na-ŋ, tá wulav na tá təm hvulv. ²⁸ Tete n təma Icipiti tu ke kuvv təǵəle saŋa n nyómá si n ká tēesi ma na? ²⁹ Moisi nu mpu, ləna i se kpakpaa na í polo í caǵa Matiyav tetv taa. Matiyav tənaya i lula apalv piya naale.

³⁰ Pə kəma na pusi nule cəo, lə kuvakv nakulv i we wulaya tetv taa ké puvv Sinayi kiŋ. Mpróyú hotiya nakəli ka svv kəkə muv, ləna isətaa tillu lu i tóo ké hotiya ŋke ka kəkə taa. ³¹ Moisi nawa mpu, ləna pə lapı-i piti. Tənaǵa i tuusaa si i wiiliyi teu, ləna í nu Tacaa nəǵo si: ³² Maǵale nyá caanaa caanaa Iso, Apələham na Isaaka na Yakərv pa Iso. Tənaǵa səǵəntv kpa Moisi ke səsəm na í seliyi, haləna í kpisi nyənvuv. ³³ Ləna Tacaa tó Moisi si: Wəǵəsi nyá ntaŋkpa, timpı taa n səŋa mpu tó pə ké tetv katə nyəntv ké. ³⁴ Ma nawa ma yələ mpa pa we Icipiti tó pa wahala, ma nu pa wula. Ləna má tii si ma yakı-we. Təv, kulv, ma tiliyi-ŋ Icipiti.

³⁵ Moisi wei unu i təm lseyeli nyóma ka kisa təkpatakpata na pá təmi-i si: Tə na-ŋ, tá wulav na tá təm hvulv tó, kulvm unəyi Iso taǵana kuvuvv na í tili pa kiŋ, si í la pa wulav na í waasi-we na isətaa tillu wei i ka lu i tóo ké hotiya kiŋ tó i toŋ taa. ³⁶ Inu i lapəna piti təma na Iso kəkəlv nyəm na í ləsi-weǵe Icipiti tetv taa. I lapa mpu tətəǵo səsəncəasi tēŋku taa na wulaya tetv taa, halı pusi nule. ³⁷ Moisi unu i heelina lseyeli nyóma si: Iso ká kəna-meǵe Iso kuvəǵətvv teləsvlv nəǵolv wei i we isu má, na i ká wee mə maǵamaǵa mə piitim tu tó. ³⁸ Kulvm unu i ka wenna lseyeli nyóma mpa paa kəta wulaya tetv taa tó pa kiŋ. I na isətaa tillu wei i ka yəǵətəna-i puvv Sinayi tó tó pa wenna tá caanaa caanaa kiŋ ke təne unu. Moisi unu i muna Iso Təm nti tó lakı təmle ke səsəm tó si i teləsəyi-tv.

³⁹ Ama tá caanaa caanaa ta nuna-i. Pa kisa-i na pá kpaǵa pa laakalənaa na pá məŋna Icipiti. ⁴⁰ Haləna pá yəǵəti Aləŋ si: Lu-tuvv tuv v na tə nyənəyi-kv. Pə taǵa pulv, tə ta nyi mpi tá Icipiti taa ləsəlv Moisi təmnaa tó. ⁴¹ Mpróyú pa lupa naule na pá pəsi-teǵe pa tuv na pá laa-te. Haləna pá yələna pa niŋ kulvum mprəyi teu. ⁴² Mpróyú Iso lapa-weǵe awusa na í yele-we si pá nyənəyi isətvŋasi ke pa tuŋ, isu paa ŋmaav Iso kuvəǵətvv teləsəlaa takələsi taa tó si:

lseyeli nyóma me,

maǵa í lapa kətasi na í fəeni

wulaya tetv taa ké pusi nule taa?

⁴³ Aai, tuv v Moləki cokəle na mə tuv v

Lefañ isətulɔŋa lɛsuyɔ ke
 í kpaɣaa na í paasəyɔna.
 I tənaya mpu, pə taɣa wei í lupa sɪ
 í təŋəyɪ tɔyɔle?
 Pə tɔɔ ké maa yele na pá pona-meɣe Papiloni,
 haləna í tɛɛ pə waali.

⁴⁴ Wulaya tɛtu taa tənɛ inɪ tá caanaa caanaa ka wɛna cokəle, na tɔ taa na seliya kpaatanaa. Paa sika-tɛyɛ teitei ké isɪ Isɔ ka heeluyɔ Moisi tɔ. Teitei isɪ nte tɔ taka Moisi ka nawa tɔ. ⁴⁵ Tá caanaa caanaa cela-tɛyɛ pele pa waali nyəma. Ulena pele pá kpenna-tɛyɛ timpi Yosuwee tɛɛ-wɛyɛ nɔyɔ na Isɔ yasɪ piitimnaa ke pa isentaa na pá tɔyɔ tɛtu tɔ. Na tɔ wɛɛ tənaya mpu, haləna Tafiiti waatu. ⁴⁶ Isɔ lanɗe heɛna-i teu, ulena Tafiiti náa səlɔmi-i nɔyɔ, sɪ i laki inɪ wei i ké Yakɔpu Isɔ tɔyɔ tɔcayale. ⁴⁷ Pə na pə mpu tɔ, Salɔmɔŋ ŋmana-i kutuluyɔ ŋku.

⁴⁸ Ama pə taɣa isɔtaa Isɔ Sɔsɔ inɪ i cakɪ kutulunɗ wei yəlaa niŋ ŋmawa tɔ i taa se. Halɪ Isɔ kuyɔyɔtɔtu tɛləsɔlv maɣamaya yɔyɔta mpu sɪ:

⁴⁹ Tacaɔ yɔyɔtaa sɪ:

Isɔtɔnuyɔ nté ma kumte.

Ateyɛle ma nɔɔhɛɛ tɔsulɛ.

Uɛ kutuluyɔ ŋku kɔ taka ké í pəsəyɪ na í ŋma-m?

Na leyɛle ma təhɛsəle?

⁵⁰ Pə taɣa má lapəna pə tənaya mpu na ma niŋ?

⁵¹ Tɔv, yəlaa mpa mɛ í tɛma keeluyɔ tɔ, mə lanɗa lapa kpuisəŋ na mə ŋkraŋŋ tɛɛli na í kisi Isɔ Tɔm. I kpɛɛsəyɔna Feesuyɔ Nanɗtu ke tam, mə caanaa kate ke í kpaɣaa. ⁵² Mə caanaa naasa Isɔ kuyɔyɔtɔtu tɛləsəlaa mpe pa təna na pá sɔɔ kulɔm kɛ? Pa kɔ mpa pa heelaya sɪ tampana təŋlv inɪ i ká kɔɔ tɔ. Kulɔm inəyɔle mə lapa kəlɔmɔtɔ ke nɔɔnɔɔ na í kɔ. ⁵³ Halɪ meɣe isɔtaa tillaa tɛləsa Isɔ kusəsutv. Pəyɛle u caakɪ tɔ tɔkuyɔ.

Itiyɛni sɔm

⁵⁴ Yuta nyəma nu mpu, ulena pááná huu pa taa, na pá sala pa niŋ ke Itiyɛni tɔɔ na pá tanɗaa. ⁵⁵ Ḿpɔyú Feesuyɔ Nanɗtu toma kuləna Itiyɛni ke teu. Ulena í teki i isɛ na isɔ na í na Isɔ teu sɔsɔm na Yesu səŋa i ntɔyɔŋ tɔɔ. ⁵⁶ Tənaya i tɔma sɪ: Ii naa, isɔtɔnuyɔ tulaa, na má naa Yulv Pəyaya na ká səŋa Isɔ ntɔyɔŋ tɔɔ.

⁵⁷ Ḿpɔyú Yuta nyəma mpa kapusi ke teu, na pá təkɪ pa ŋkraŋŋ na pá huli Itiyɛni. ⁵⁸ Na pá tuli-i na pá luna icate waali, na pá suv-i pɛɛ yaɣav sɪ pá kɔ-i. Mpa paa ké pə aseeta nyəma tɔ, pele pa sɪna ifepu wei pa yaa sɪ Sɔɔli tɔyɔ pa wontu. ⁵⁹ Pa tanɗa Itiyɛni ke pɛɛ yaɣav, ulena í səlɔmi sɪ: Tacaɔ Yesu kelɪ-m. ⁶⁰ Ulena í luŋ akula na í yɔyɔtəna nɔyɔ sɔsɔŋka sɪ: Tacaɔ, taa nyəni pa isayatu tənɛ. Itiyɛni yɔyɔta mpu, ulena í heɛ.

8

¹ Sɔɔli lanɗe ka heɛna Itiyɛni kuyɔ.

Wahala yasa Yesu seɛlaa kpekəle

Kuyaku ŋku kɔ maɣamaya ke pa suv Yosalem Yesu seɛlaa kpekəle ke konyɔŋ tɔyɔ ke teu. Ulena pa təna pá ya Yuta na Samalii taa, na pə yele tillaa tike. ² Ḿpɔyú yəlaa mpa pa təŋəyɪ Isɔ mpaav ke teu tɔ pa pima Itiyɛni, na pá wii-i sɔsɔm.

³ Ama pə yela Səoli ilé tə, Yesu seelaa ke ı təηna ləpu sı ı lakı sakasaka. TεεSı taa ké ı sɔvkaya na í kpaaki apalaa na alaa na í təkəyi.

Filipv kpaaləyi Laapaali Kupaη ke Samalii

⁴ Mpa mpa pa ya mpv tə pa cəəkaya paa le na pá heeliyi Isə Təm Laapaali Kupaη. ⁵ Samalii ıcate ke Filipv ná polaa na í heeliyi təna nyəma ke Mesii təm. ⁶ Piti təma nna Filipv lakaya tə samaa nu a təm na pá nana pa ıse. Pə təw ké waatu wei í yəçətəyi, pa təna təpai pa tuxi ηkraηyuv ke teu. ⁷ Pə taça pulv, aləçaa kiisaya na pá seeki aləçəhilaa payale kin na acamaa na kaakalası payale hika alaafəya. ⁸ Mpróyó yəlaa lanə hvləma katatəlaya, haləna pə la ıcate nteye yun.

⁹ Apalv nəçəlv naa we ıcate nte tə taa ké hatoo ləη, pa yaaki-ı sı Siməη. Apalv ını ı lakaya topotopo təma ké, na pə lakı Samalii nyəma tənaya piti. I nyənaya ı təyi səsə ké pə tii fei. ¹⁰ Pə kpaçav piya na pə polo səsaa tə pa təna pa wutaçay-ı ké. Haləna yəlaa təηaya sı: Isə toma nna pa yaa toma səsəna tə a tv ntə.

¹¹ İlena pá wutiyi Siməη ını ı waalı. Pə taça pulv, ı topotopo təma ka təmna-wεye piti lapv ke hatoo ləη. ¹² Ama Filipv kəma na í heeliyi-wεye Isə Kawulaya na Yesu Kilisiti pə Laapaali Kupaη tə pa mv Laapaali Kupaη ınəyi teu, haləna pá sə apalaa na alaa ke Isə ləm. ¹³ Siməη ilé ı maçamaya ı mwə na pá sə-ı Isə ləm. İlena í svv Filipv ke təηyuv na ı nyənaya Isə kəkəlvnaa səsaa na piti təma nna a lakaya tə na pə wε-ı piti.

¹⁴ Tillaa mpa paa we Yosalem tə pa nuwa sı Samalii nyəma mv Isə Təm, ılena pá kvı Piyee na Yohaani na pá tili sı pá polo na pá ná. ¹⁵ Piyee pa tala təna, ılena pá sələməna Samalii nyəma mpeye Isə sı pá hiki Feesuyv Naηηtv. ¹⁶ Pə taça pulv, Tacaə Yesu hətε tike ke paa yaawa na pá səna-wεye Isə ləm. İle Feesuyv Naηηtv ta tiita pa taa nəçəlv ı təw. ¹⁷ Təηaya Piyee na Yohaani pa təna niη ke pa təw. İlena pá hiki Isə Feesuyv Naηηtv.

¹⁸ Waatu wei Siməη nawa sı tillaa təna-wεye niη na pá hiki Feesuyv Naηηtv tə, ı cəla-wεye liyitee, ¹⁹ na í tə sı: İ cəle maça mpv ını pə lapv tətə, na má təna wei ké niη, pəntv hiki Feesuyv Naηηtv ke mpv.

²⁰ Təηaya Piyee təma sı: Isəna mpi n hvsv sı pa pəsəyi pá ya Isə hate na liyitee tə, nyá na nyá liyitee í la yem. ²¹ N kaa na pulv cəçəka. Pəyele nyá paa maçamaya tv fei tənε ını tə taa. Pə taça pulv, Isə ısentaa nyá lotu ta te. ²² İle lə nyá hvwεε asayεε anı, na n wiina Tacaə na í hvli-η suulu na í taçanı-η nyá hvwεε asayεε anı. ²³ Pə taça mpv, ma naakvuv-η tə, nyá na nyan ké ısv kakaya. İsayatv lapv təkəna-η təkem.

²⁴ Mpróyó Siməη cə-wε sı: Mu wiina-m na Tacaə, na nti í yəçətə mpv tə tə taa natəli í taa la-m.

²⁵ Tillaa mpe pa naale pa tema nti nti pa nawa təçə kεεsvyv na waasv lapv. İlena pá kuli na pá məli Yosalem. Pa məlaya mpv tə, pa heelaya Laapaali Kupaη ke Samalii acalεε payale taa ké na pá təηna pote.

Filipv na İtiyopii tv pa təm

²⁶ Tacaə ısətəa tillu nəçəlv heela Filipv sı: Kuli na n təη ilim mpətəη təw, na n katı hapəle nte tə lukı Yosalem na tə puki Kasa tə. Wulaya tətə taa ké hapəle nte tə fayanaa.

²⁷ Mpróyó Filipv kulaa na í tv mpaav. İ təηna pote, ıle ı nawa yulv nəçəlvlyule. Sese İtiyopii yulv katanə nté. İnu ı ka kəna İtiyopii wulav səsə alb nyəη wei pa yaa sı Kantası tə ı akewe səsə, wei ı nyənaya ı kpancoov təna təw tə. Apalv ını ı ka luna Yosalem kεle Isə seev. ²⁸ İ çaya ı kεεke taa, na í kaləyi Isə kvoyçətutv

teləsuln İsayii takəlaya taa na í təhna krente. ²⁹ Tənağa Feesuğu Nəhətv heela Filipu si: Tə na í krətəna keeke inı.

³⁰ Mıpúgú Filipu kpağa asewa na í tala i kin, na í nu i təhna İso kuyəgətətv teləsuln İsayii takəlaya taa ké kalıvı. İlena í pəsı-i si: N cekəna nti n kaləyi təgəle?

³¹ Mıpúgú yuln katanə cə Filipu si: Ye nəgəlv ta seğesi-m, isənaya maə la na má cekəna?

İlena yuln katanə tə Filipu si: Kpa na í cağa ma kin. ³² Təm nti i kalaya takəlaya hke ka taa təgəle si:

Pa teəna-i İsu pa teekuyəna

heu ke nampayatəle tə.

I lapaya İsu iwəyaya hka

ka hntv pa kəkı na ká suma tə.

I suma mıpúgú i ta cə natəli.

³³ Pa tv-i taaləm na pá kv i təm ke pətətəle ke yem.

Awe ká pəsi na í keesi i piitim təm?

Pa tama i weesuğu tomle ke atə cəne.

³⁴ Tənağa akewe inı i təma Filipu si: La suulu na í heeli-m, awe təm ke İso kuyəgətətv teləsuln keesəyi mpu? I mayamaya i təm yaə nəgəlv nyəntv?

³⁵ İlena Filipu svu yəgətəyv, na í kpağa təm nti inı apalv inı i kalaya mpv tə, na i seğesəna-i Yesu Laapaalı Kupañ. ³⁶ Pa təhna təntə ke mpv, İlena pá tala tiili isəntə, lvm ka we tənaya. Mıpúgú akewe inı i təma si: Nyəni lvm yee, n kaa sə-m İso lvm ke cəneye kpaakraa? Yaa pə kaasa-m pulv?

[³⁷ İlena Filipu cə yuln katanə si: Ye n təma nyá taa təkpaata te, má sə-ñ ké.

Mıpúgú yuln katanə cəwa si: Ma təma ma taa si Yesu Kilisiti ké İso Pəyaya ké.]

³⁸ Tənağa yuln katanə səhsa keeke na Filipu na akewe inı pá tii pa naaleye lvm taa, na Filipu sə-i İso lvm. ³⁹ Pa luna lvm taa, İlena Tacaa Feesuğu kelı Filipu, akewe inı i ta tasa-i keesuğu. Mıpúgú i tv i mpaav na lanholvmle kuyı-i.

⁴⁰ Ama Filipu ná tuta i təyi Asoto, na í lakı waasv ke acaləe nna nna a taa i təhnaa tə, haləna í tala Sesalee.

9

Səli Layaşyv

(Tillaa Təmle 22:6-16; 26:12-18)

¹ Ama Səli ná təhna Tacaa təhlaa kuyv kpeesuyv na isəle kusəemle. Mıpúgú i kulaa na í polo kətuln səsə kin, ² na í sələmı-i si: La-m takəlaya, na má pola Taması, na má mayana Yuta nyəma təkotilenaa taa ké mpa pa təhəyi Tacaa mpaav tə, paa apalaa paa alaa, ma kpa-we na má həkə na má pona Yosalem.

³ Waatv wei Səli we mpaav taa na í krətəna Taması, İle pə luna İso keke na pə la i isəntə tənyalulu İsu kəkə ke təm kulvm tə na pə ná na pə cəna-i. ⁴ Mıpúgú i hota atə na í nu pə pəsəyi-i si: Səli Səli pepe tə ké n tuyv-m kuyəñ ke mpv?

⁵ Tənağa Səli pəsaa si: Tacaa nyaya aweye ye?

İlena pə cə Səli si: Maya Yesu wei n tuyi kuyəñ tə. ⁶ Kulı na í polo icatə taa, paa heeli-ñ nti n ka la tə.

⁷ Mıpúgú pə tənmsa mpa pa təhaya Səli tə na pá səhə yem. Pa nukaya pə yəgətəyi, ama paa naaki nəgəlv. ⁸ Tənağa səli kulə atə na í nyəneyi yem u

naaki. İlena pá təkı ı nıñ taa na pá həmi-ı na pá pona Taması. ⁹ Na í caya kuyeyey toosooyo yolumle tee, ı ta təyo, ı ta nyəə.

¹⁰ Tacaa təjlv nəxəlv ı ka we Taması na pá yaa-ı sı Ananiyası. Ḿpóyo pá lapa-ı ısu toosee taka, na í ná Tacaa, na ílé ı yaa-ı sı: Ananiyası.
Na í tisi sı: Tacaa mayalə.

¹¹ İlena Tacaa təmi-ı sı: Kulı təwaka na ń təj hapələ nte pa yaa sı Kəsiyisile tə, na ń suv Yutaası təyaya, na ń pəəsi Taası ıcate apalv wei pa yaa sı Səli tə ı təə. I we təna na í təjna İso sələmvuy. ¹² Pə lapa-ı ısu toosee taka, na í ná nyá wei pa yaa sı Ananiyası tə, na ń suv sı n tənəyi-ı nıñ na ı ıse kuli.

¹³ Ḿpóyo Ananiyası təma sı: Tacaa, ma nu təjlaa paçale kin ke apalv ıne ı təm, na ı ısayatv nti tə təna ı lapa nyá yəlaa ke Yosalem tə pə təm tətə. ¹⁴ Kətəlaa səsaa ha-ı nəyo sı í kəə cəne tətə na í həkə mpa pa təkə nyá təm tə.

¹⁵ Tənaça Tacaa cə Ananiyası sı: Polo, ma ləsa apalv ıne sı ma lakı-ı na í heeliyi ma təm ke piitimnaa na awulaa səsaa na İseyeli nyəma. ¹⁶ Ma maçamaça maa huləna-ı kunyəməñ wei ı ká təyo ma nyuyv təə tə.

¹⁷ Ḿpóyo Ananiyası teeəwa. I kəma ı tala təyaya ıke ka taa, ılena í təni ı nıñ ke Səli təə na í təmi-ı sı: Ma taapalv Səli, Tacaa Yesu wei n kənaça na ń ná mpaav taa tə, ıni ı tilina-m sı nyá ıse í kuli na Feesuyv Nanjtv toma haya nyá taa kə səsəm.

¹⁸ Ḿpóyo pvləpvnaa ısu hutu taka kəəla Səli ısentəə kə kpaakraa na pə hoti atə na í suv nav. İlena í kulı na pá sə-ı İso lvm. ¹⁹ Na í təyo kutəyoəv na í hiki toma.

Səli lakı waasv ke Taması

Səli caya Tacaa təjlaa mpa pa we Taması tə pa cəlyə weə naale. ²⁰ Ḿpóyo Səli suv waasv lapv taa kə kpaakraa ke Yuta nyəma təkotilena taa. I heelaça təfoo kə sı Yesu kele İso Pəyalv. ²¹ Na pa təna mpa pa nu ı waasv ıni tə, piti kra-we na pá təñ sı: Pə taça ıni ı ka seəsəna ıələ na mpa pa təkə Yesu təm tənəye Yosalem təyo kunyəñ təyo? İsu ı ka kəma cəne sı ı kraa-we na í həkə na í pona kətəlaa səsaa ya?

²² Paa na mpv Səli ná təjna waasv lapv na ı ton səəsəyi tam na pə puki. I huləçaa Taması Yuta nyəma sı Yesu kele Mesii. İlena pə məli peleye liyituçv, paa nyəñ nti pá cə-ı tə.

²³ Weə lapa naale, ılena Yuta nyəma caya na pá tayanı sı pá kv-ı. ²⁴ Ama Səli nu nti pa həkaa na pá su tə. Na ıcate kolunja nənəəsi tanja ilim na ahoə sı pá hiki-ı na pá kv-ı. ²⁵ Ḿpóyo ahoə naalı Səli ifalaa tu-ı səətəku səəsəv taa na pá tisi-ı na ıcate kolunja na í tee.

TAKĒLAYA NJKA PŌLI NJMAAWA LOM NYĒMA TŌ Kutuluṭu

Kolenti icate taa ké PŌli ka we waatu wei i yelaa na pá ŋmaa takēlaya kaneye Kilisiti nyéma mpa pa we Lom tō. I hólóyí ka taa si yelaa tēna lapēna isayatu, paa Yuta nyéma na mpa pa ta ke Yuta nyéma tō. I hulaa tōtō si Laapaali Kupaŋ ké toma səsəəna ké, i yakí mpa pa tēna pa mu-i na pá temi-i na pa taa tō. PŌli hólóyí tōtō si lseyeli nyéma lelāa ləwa Iso, ama Iso ná tá lə i yelaa. Kantəkaya nyəntu ké layatu nti PŌli tasa Iso seelaa ke isəna paa caya pa taa pa tike tō, na isəna pa na mpa pa ta ke Iso seelaa tō paa caya tō.

Isəna pa faya Lom takēlaya tō:

Yelaa tēna pəntəna, na pá nyuləyi nyuyy yaru, titite 1-8

Isəna Iso caana lseyeli nyéma tō, titite 9-11

Iso seelaa təntə kupante, titite 12:1-15:13

Seetu, titite 15:14-16:1-27

Seetu

¹ Maŋa PŌli, Yesu Kilisiti yom. Maŋa Iso kpa tillu na í ləsi-m na ma mpa ke Laapaali Kupaŋ kpaaluyv tō. Má ŋmaana-meŋe takēlaya kanē.

² Hatuu ləŋ ke Iso ka tōma si i ká kəna Laapaali Kupaŋ inu. Halí Iso yelaa na i Iso kuyəyotutu teləsəlaa ŋmaa ŋpóyó i takəlasí taa. ³ Laapaali Kupaŋ inəŋəle i Pəyaya Tacaa Yesu Kilisiti təm. Ye Yesu yulwəetu təm ile, wulav Tafiti luluyv taa tu ké. ⁴ Ama Feesuyu Nanŋtu kinj ile, Iso huləna toma si Yesu ké i Pəyaya ke waatu wei Yesu səpa na í feesi-i tō. ⁵ Kilisiti inu i tōw ké Iso hula-m pəlele na má la tillu səsə ke kuləm inu i tōw, si má la na katerasí tēna yelaa mu i təm na pá nuna-i. ⁶ Mē tōtō í we pa taa, mē mpa Iso ləsa Lom si í pəsi Yesu Kilisiti nyéma tō.

⁷ Mə tēna mpa mē í we Lom na Iso səlāa na í yaa si í pəsi i nyéma tō, mə takēlaya ntō. Tacaa Iso, na Tacaa Yesu Kilisiti pá hólí-meŋe pəlele na pá la na mə laŋa huləmi.

PŌli nyuləyi si í polo í ná Lom Iso seelaa

⁸ Kancalaya ile, Yesu Kilisiti tōw ma seē ma Iso ké mə tēna mə tōw. Mpi pə tōw tō, pa puyuləyi antulinya tēna taa ké isəna í nukəna Iso ké teu tō. ⁹ Iso wei i Pəyaya Laapaali Kupaŋ kpaaluyv təmle ma lakəna luyv kuləmuuyv tō, i nyémá si maa looliyi. Iso nyémá mpu si tam ma təsəyi mə təm ¹⁰ ke paa waatu wei ma sələməyi tō. Ma wiikina-i si í la luyv na má hiki mpa ke pənente na má polo mə kinj. ¹¹ Ma nyuləyi teu si má ná-mē. Iləna í hiki kucəw ke Feesuyu Nanŋtu kinj, na í la toma. ¹² Nti ma tu kəłəyi nyuluyv təŋəle si má wēe mə hekv, na tē nyəŋəŋəna tēma naani tuyv ke Iso tōw, na pə səsəyi-tuyv apalutu.

¹³ Ma taapalaa mē, í nyi teu si tam ma huəkaya si ma puki mə kinj, ile pə tuu-m, haləna saŋa. Ma nyuləyi si ma təmle í ləli pəlpəuyv mə te, isu tē ləla piitim ləmpri nyéma kinj tō. ¹⁴ Pə taya pulv, pə caala-m ké si má polo yelaa tēna kinj. Paa acalēe səsəəna taa, paa cacakəŋ tee, paa isəkullaa cəw, paa isəkpeete nyéma cəw. ¹⁵ Pə tōw ké ma nyuləyi teu si má pona mē mpa í we Lom təyə Laapaali Kupaŋ tōtō.

Laapaali Kupaŋ toma

¹⁶ Laapaali Kupaŋ kpaaluyɔ tɔm fei-m feele. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, Iso toma nté tɔna. I waasəyi pa tɔna mpa pa teŋi-ɪ na pa taa tɔ. Yuta nyɔma ke kancaalaya, pa waali ké mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ. ¹⁷ Kupam Laapaali Kupaŋ tɔɔ ké tɔ nyəŋ isəna Iso laki na yɛlaa pəsəyi kupama ke ɪ isentaa tɔ. Pə kpaɣav hatuu kancaalaya haləna pə tem tɔ, yulu teŋ ɪ taa na Iso ké ilena Iso la, pə ta kaasi pulɔ tɔtɔ. Iso Tɔm taa maɣamaya kilisa mpv təcɛɛɛɛ si: Ye Iso nyəna wei ké yulɔpaŋ si ɪ tɛma ɪ taa tɔ pə tɔɔ, pɔntu tike tɔləɣəna-ti.

Yɛlaa tɔm sɔpa

¹⁸ Iso muɣi pááná ke hatuu isɔtaa ké yɛlaa kupəntəŋ na pa isayətɔnaa tɔna tɔɔ na pá naa mpv. Pə taɣa pulɔ, yɛlaa tetelakasi nyəkəyi tampana na a mələyi yem. ¹⁹ Mpv pə yelina na Iso tɔyi-wɛɣe nauya. Mpi tɔ pa nyəmá timpriwe pə wɛɛ si pá nyaŋna Iso tɔ, ɪ tɛma-wɛɣe-wəyi húlóyó ke teu tɔ pə tɔɔ. ²⁰ Kupam hatuu Iso lapa antulinya tɔ, ɪ mukaya tee wɛɛtu, isu ɪ toma tamm nyəna na isəna ɪ maɣamaya ɪ wɛɛ tɔ, pə naaki ɪ kulapəm mpi pə kiŋ ké. Tənaɣa pə wɛɛ si yɛlaa í nyəna ɪ toma na ɪ wɛɛtu, pə tɔɔ ké pa feina tampana. ²¹ Pa nyəmá Iso, ama paa see-ɪ, pəyele paa see-ɪ í na tɛmlɛ isu pə nəɣəsəna yɛlaa í la Iso tɔ. Pa huwɛɛ liyita yem, paa layatiya ka fei. ²² Pa tɔŋ si pa nyəm tɔɔwa, ama iwɛɛŋ ké. ²³ Isu paa tɔ Iso wei ɪ səki tɔɣɔ teeli tɔ, yulu wei ɪ səki tɔ ɪ lɛsəŋ na sumasi na nɔɔhɛ liyiti wontu na nti tɔ tuuki atɛ tɔɣɔ pa seeki.

²⁴ Pə tɔɔ ké Iso yela-wɛɣe pa tetelakasi isayasi nsi pa luuŋ suɔwa tɔ si taa, na pá laki tɔmaya mpi pə wɛ feele tɔ. ²⁵ Mpe pa mɛlaa ké na pá kpaɣa Iso tɔɔ tampana na pá pəsəna pəpɔtɔ. Pa seeki na pá tɔŋəyi mpi mpi Iso lapa tɔ, na pá yele Iso wei ɪ lapa-wi tɔ ɪ maɣamaya. Pəyele pu mɔna isu inəyi pá saŋ tam.

²⁶ Pə tɔɔ ké Iso ná yela-wɛɣe pa taaləntɔtu taa. Na pa alaa maɣamaya náa yeki apalaa na pá suvəkəna tɔma. ²⁷ Mpv tɔtɔɣɔ na pa apalaa, pɛle pa yeki alaa tɔm, na pa kunyuləŋ í kpa pa nyɔŋ taa pa ketitiyi tɔma. Apalaa lakəna tɔmaya feele fei nyəntu. Na pa taaləntɔtu nti tɔ naasuyɔ makəna pa nyɔŋ taa.

²⁸ Isu pa kisa Iso ké nyəm təkɛɛɛɛ tɔ, pə tɔɔ ké Iso ná yela-wɛɣe pa kɔmɛləlayatɔ taa na pá laki acaalətu. ²⁹ Pa kəla kawalasi, na isayatu, na kunyuləŋ, na nyaŋ, na isesɛɛmlɛ, na yulɔkule, na yooɔ, na puɣusuyɔ, na muɣuluyɔ tike ke pa nyəmá. Pa ké yɔɣətɔlaa. ³⁰ Pa cakəna tɔma. Pa ké Iso kolontunaa, na kalampaani nyɔma na isəcav nyɔma na tɔhəntaa. Pa luləsəyi isayatu kufatu, paa see pa caanaa. ³¹ Pa feina laakali, paa təkəyi nti pa tɔŋ si paa la tɔ. Pa laki təkati, pa feina lelɛaa pətətɔtɛ. ³² Pa nyəmá Iso tɔɔ si mpa pa laki mpv tɔ pa ké sɔlɔnaa. Paa na mpv pa tɔŋna lapu, haləna pá saŋ pə lataa tɔtɔ.

2

Iso hvvlɛ

¹ Ile nyá wei n footiyi nyá lelv tɔ, paa n ké we te, n feina tampana. Pə taɣa pulɔ, nyá footiyi lelv pəyele m̀púyó nyá maɣamaya nyá laki tɔ, n kuyi nyá ti tɔm ké. ² Tə nyəmá si tampana ke Iso tɔŋəyi na í hvvəkəna pa tɔna mpa pa laki mpv un ɪ pə taka tɔ te. ³ Ile aparŋya, isu nyá footuyuu mpa pa laki mpv, pəcɔ nyá maɣamaya nyá laki teitei isu pɛle tɔ, n hvv si Iso kaa pəcɔsi-ŋ? ⁴ Iso kvɔcɔv nté n mɛla n kpaləyi na n kisiyi ɪ suulu si í taa wii nyá pətətɔtɛ? N ta nyi si Iso laki-ŋ kupantɔ ke m̀púyó si isəwɛɛ n ká layasi tɔntɛ? ⁵ Nyá lanɣpusəŋ inɛ. Ama nn caa layasuyɔ se. N lakuyɔ mpv tɔ, saləka kəkəlv ke n caaki na n kəŋna nyá nyuyɔ taa ké kuyayku Iso ká caya na í húlí ɪ pááná na isəna ɪ tɔŋəyi siyisuyɔ na í hvvəkəna tɔ. ⁶ Kuyaku ŋkuyɔ Iso ká felí paa wei ké ɪ kulaputɔ. ⁷ Mpa pa sɔla kupantɔ lapu ke tam, na pá pəkəyi Iso kiŋ teeli, na sam na

tam wεεtu tɔ, mpeye Iso ká ha weesuyu ŋku ku ten tɔ. ⁸ Ama mpa pa sɔpa nyɔɔ na pa nyɛntɔ telɛsuyɔ ke lɔlɔ, na paa tɛŋɛɣi tampana, na pá laki pɛ tɛna mpi pɛ fei teu tɔ, Iso ká hólí peleye isəna i taa kraana-we na pa tɔm ta maɣa-i tɔ. ⁹ Wahala na lanwakəlle sɔsɔle ká kra pa tɛna mpa pa laki isayatu tɔ. Yuta nyóma ke kancaalaya, pɛ waali kɛ mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔ. ¹⁰ Ama mpa pa laki kɔpantu tɔ, Iso ká kusɪ pele pa nyɔɔ na í sa-we na í hulɛsi pa lanja. Yuta nyóma ke kancaalaya, pa waali kɛ mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔ. ¹¹ Mpi tɔ Iso u fayasɛɣi yɔlaa tɔ se.

¹² Mpa pa ta nyi Moisi kusɛsutu na pá pɛntɛɣi tɔ, paa le na kusɛsutu nti tɔ tɔm ta na-we. Ama mpa pele pa nyómá Moisi kusɛsutu na pá tɛŋna pɛntɔɔ tɔ, kusɛsutu ntɛɣi paa keesəna na pá huɔna-weye tɔm. ¹³ Mpi tɔ pɛ taɣa yɔlaa mpa pa nuki kusɛsutu tɔm ke kɔnu tɔ mpeye Iso nyənɛɣi kɔpama se. Ama mpa pa tɔka-ti tɔɣa. ¹⁴ Ye piitim lempɪ nyóma nɔkaa na pá tɛŋɛɣi mpi Yuta nyóma kusɛsutu keesɛɣi tɔ, pɛyele nɔɔlɔ ta hulɪ-we, ile pa kusɛsutu we pa maɣamaya pa taa keke, paa na pa taa feina-ti tɔ. ¹⁵ Pa lakɔɔ mpu tɔ, pa hólóyí keke si, paa pa taa feina kusɛsutu, pɛ tɔ Moisi nyɛntɔ nté pa lotunaa taa. Na pɛ naaki m̄púyú pa laakalənaa taa. Pɛ taɣa pulɔ tɔɔ, wutee wutee pa pɛtɛɣi pa kɔlapɔtu taa kɛ, na wutee wutee pa wɛna naani. ¹⁶ M̄púyú pu lu teitei kɛ kɔyanɣu Iso ká yeke si Yesu Kilisiti í huɔna yɔlaa ke pa mukaya tɛ kɔlapɔtu tɔɔ tɔ. Na pɛ maɣamaya ke Laapaali Kɔpan wei ma kraalɛɣi tɔ i hólóyí.

Yuta nyóma na Iso kusɛsutu pɛ tɔm

¹⁷ Ama nyá, n yaa nyá tɛɣi Yuta tɔ Yuta tɔ, na Moisi kusɛsutu ntɛɣɛle Moisi kusɛsutu, na ŋ muɔvləɣəna nyá Iso. ¹⁸ Páćɔ n nyómá mpi Iso caa si ŋ la tɔ, na kusɛsutu nti tɔ kula nyá ise ke teu si ŋ cekəna kɔpantu. ¹⁹ N nyənɛɣi nyá tɛɣi yulɔmaa hɔntɔ na sɛkɔpɛtɔɔ tɛ nyóma isɛntɔɔ cɛtu, ²⁰ na isɛkɔpɛtɛtɛ nyóma isɛkullu, na piya sɛɣesəlv. Mpi pɛ tɔɔ n nyənɛɣi nyá tɛɣi mpu tɔ, n telɛɣi kɛ si nyá nana pɛ tənaya kusɛsutu nti tɔ taa, paa nyəm, paa tampana. ²¹ Anha, nyá wei n sɛɣesɛɣi lelɔa tɔ, nn sɛɣesɛɣi nyá ti suwe? Nyá wei n laki waasɔ si pá taa ŋmuli tɔ, pepe tɔɔ kɛ nyá ŋmulɛɣi? ²² Nyá wei n tɛŋ si pá taa la wasanɣalɛtu tɔ, pepe tɔɔ kɛ nyá laki? Nyá wei nn caa tuŋ tɔm ke paa pəcɔ tɔ, pepe tɔɔ kɛ n naɣalɛɣi i tɛ kɔpampam? ²³ Pɛ taɣa nyá muɔvləɣəna si n wɛna Iso kusɛsutu? Ile pepe tɔɔ kɛ n pɛntɛɣi-ti na pá kɔɣi Iso nyɔɔ? ²⁴ Iso Tɔm taa pa ŋmaawa təkɛlekele si: Yuta nyóma me mə yelina na piitim lempɪ nyóma tɔvki Iso.

²⁵ Ye n təkɛɣi Moisi kusɛsutu ke pelɔɔvɔ waasɛɣi-ŋ. Ama ye nn təkɛɣi-ti, pɛ we isu pa ta peli-ŋ keke, paa n pelɔa. ²⁶ Ye yulɔ í ta peli, pɛyele i tɛŋɛɣi teu ke Moisi kusɛsutu keesa nti tɔ, Iso kaa nyəni pɔntɔ isu pelɔv? ²⁷ Wei i ta peli pɛyele i tɔka kusɛsutu nti tɔ, i ká kɔ Yuta tɔ nyá nyá tɔm. Pɛ taɣa pulɔ tɔɔ, nyá wɛna kusɛsutu nti tɔ takəlasɪ, na n pelɔa pɛyele nn tɛŋɛɣi-ti. ²⁸ Tɔv, isənaya Yuta tɔ siyisiyi ná wee? Pɛ taɣa isɛntɔɔ na i pelɔvɔ kin ke pa nyəŋna-i si Yuta tɔ. ²⁹ Ama Yuta tɔ siyisiyi ile, pa nyəŋna-i na i taa kɛ, na hatuu i lotu taa kɛ pa pelɔa-i. Iso Feesuyu peləna-i, pɛ taɣa Iso kusɛsutu nti pa ŋmaa kɔŋmaa tɔ tɔ tɔm tɔkɔɔv tɔɔ. Yuta tɔ siyisiyi ke mpu, Iso sanɣa-i, pɛ taɣa yɔlaa.

3

¹ Kawaaya we Yutatɔv taa ke? Pelɔvɔ ná wɛna kasəyaya na? ² Kawaaya we pɛ tənaya mpu pɛ taa kɛ sɔsəm meɛ. Pɛ taɣa pulɔ, kancaalaya ile, Yuta nyóma mpeye Iso yelina i tɔm nti i kaya i heeli yɔlaa tɔ. ³ Ile ye pa taa lelɔa kisa tɔ muɔv, pu la na Iso náá keɛ nti i ka yɔɔtɔa tɔ? ⁴ Aai, pɛ kaa la mpu se, paa

pəcə. Paa yəlaa təna ká la kaloolutənaa, isu Isə lapa tampana tu ke tam. Pa ηmaawa m̄púyú Isə Təm taa si:

Isu yəlaa təna nyəmə si
tampana ke n yəχətəxi.

Na ye pa tu yaa-η huule,
nyá təm teena.

⁵ Ama ye isayatu nti tə laki tə tə kusa Isə nyəyú, haləna pá sa i tampana tənyəyú, ile tu tasa suweye yəχətuyú tətə? Yaa tu tə si timpi i tukuyú-tuyú ceγeceye ké tá isayatu tə tə i yowayale? Aai. (Ama nti yəlaa yəχətəxi təχə ma yəχətəxi cəne.) ⁶ Təfə ye pu we mpv, ile isənaγa Isə ká te na í la na í huuna yəlaa təna təpai ké tam?

⁷ Ye ma pəpətu lakəna na pə hóləyí Isə tampana təkəlekele na í hikiyi teeli, ile pepe tə ké pa nyənəyi-m isayaw tətə? ⁸ Yaa pepe tə ké tə kaa tə si t́ la isayatu na pə kəna kəpantv ile? Haləna lempra caakaya ma nyəyú kuyú, ləna pá waana si m̄púyú ma təηna seγesuyú. Paa kv yəlaa mpa pa waana-m mpv tə pa təm, na pa təm kuyú maγaa.

Yulv kəpəη fei

⁹ Ile isəna tə ké pə wee? Yuta nyəma tá tə tēe piitim lempr i nyəma yaa isəna? Aai, pə taya mpv. Ma tēma hóləyú si isayatu təka yəlaa tənaya təkem, paa Yuta nyəma, paa yəlaa mpa te. ¹⁰ Isə Təm taa pa ηmaawa mpv si: Yulv fei wei i siyisaa tə,

paa kəlv m kəη.

¹¹ Nəyəl v ta cəkəna pulvuyú paa pəcə.

Pəyele nəyəl v u pəkəyi Isə.

¹² Pa təna pa toolaa na pá hatələna Isə,

pa kəpənta pa təna na pá la yem.

Pa taa kəlv m maγamaγa u laki kəpantv.

¹³ Pa nəyə taa we isu pəlaav ηku kv kulaa tə.

Pa puγusiyi ləlaa na pa nələleη.

Pa ntompēe í nyəpətaa,

pə we ké isu akala sət v.

¹⁴ Mpusi koolee na təm isayatu wenna pa nəəs i taa.

¹⁵ Pa niη we ləη ke yəlaa təkəle.

¹⁶ Pá kəla timpi,

wakəlvuyú na isayatu ke n makəna.

¹⁷ Pa ta nyi isəna paa la na pá lu

pə taa na pá hēəs i tə.

¹⁸ Pa feina Isə səyəntv ke pulv taa.

¹⁹ Təv, tə nyəmə si Isə kusəsutv yəχətəxi pə təna mpi tə, pa təna mpa pa təηəyi-ti təyə pə nawa. ləna pə tək i samaa təna nəəs i, na pá taa hiki təwaanle ke tiili, yaa nəyəl v fiti Isə huunav taa. ²⁰ Pə taya kusəsutv lakəna na Isə nyənəyi yulv ke yulvpaη, paa pəntv ké awe. Ama kusəsutv təmle nté si pə huli-η nyá təpəntəle, pə təna nté.

Isəna Isə yak i yəlaa tə

²¹ Ama pənente Isə hulə-tuyú isəna i laki na t́ pəsəyi yulvpama ke i isentaa na pə tá lu kusəsutv tənyəyú təm tə. Hal i kusəsutv takəlas i na Isə kuyəχətutv teləsəlaa nyənəsi taa ké pa yəyətə pə təm ke mpv si: ²² Isu yulv tənyəyú i taa na Yesu Kilisiti tə, mpv pə yekina na í pəsi kəpəη. Wei í tu laalaa na í tēmi-i na i taa te, i laki na ílé í pəsi kəpəη ke m̄púyú. Isə naa fayəsəyi yəlaa. ²³ Pə taya

pulv, yelaa tēna lapēna isayatu, ilena pō pε-wεγε Iso teeli. ²⁴ Ama Iso kōpantu tōo i yelaa na Yesu Kilisiti wei i waasayi-we tō í la na pá pəsi yulvama ke Iso isentaa ke faalaa. ²⁵ Sēm mpi i sēpa tō, Iso lapēna-i kōtaga si í pəsi wei i kin yelaa mpa pa nukēna-i tō paa hikina suulu ke pa isayato tōm taa na pō husi-wεγε-ti tō. Iso lapa mōpōyō si pō hōlí si i siyisaa. Hatuu lōj Iso hōla suulu na í yeke yelaa ke pa isayatu pōosuyv. ²⁶ Ama kaγana ile i paasēna isayatu nti un, na í hōlōyí isēna i laki na yelaa pēsayi kōpama ke i isentaa tō. Mpu un pō taa ké i hōlōyí si i maγamaγa i ké kōpan, pōyele i lapa na mpa pele pa nukēna Yesu tō pá pəsi kōpama tōtō.

²⁷ Ye mpu pulv kaasaa mpi yulv ká hōjna i ti tō? Paa pōcō pulv fei. Ile pepe tōo? Pa tējayi kusēsutu tō pō tōo yaa? Aai, taa temnav tōo ké. ²⁸ Pō taga pulv, tē nawa si taa tem tōo ké Iso laki na yulv pēsayi yulvpan ke i isentaa, pō taga kusēsutu tējuyv tōo. ²⁹ Yaa Iso un i ké Yuta nyéma tike nyēj, na piitim lem̄pi nyéma nyēj na ile? Aai pō taga mpu. Kōlōm un i kēna pa tēna pa Iso. ³⁰ Pō taga pulv tōo, Iso kōlōm un i wenna na í laki, na Yuta nyéma pēsayi kōpama ke i isentaa ké pa temna-i na pa taa tō pō tōo. Taa temnav kōlōmēm mpi pō tōo ké i ká la na mpa pa ta ke Yuta nyéma tō pele pá pəsi kōpama ke mpu tōtō. ³¹ Ye mpu pō mēlaa kēle si tē lō kusēsutu na tē paasēna Iso taa temnav tōm yaa isēna? Paa pōcō. Halí tē tu kusēyi kusēsutu nti tē nyuyv ke kōkusu ké.

4

Mpi Apalaham tōm hōlōyí tō

¹ Tōo, tē nyēnaa tá caanaa caa sōsō Apalaham kin na tē ná. Pepege i hikaa? ² Ye tēma kulapee tōo ké Iso ka nyēna-i yulvpan ile i taa lan̄ mpi i ká sana i ti tō. Ama i kaa tu pəsi na í sa i tēyi Iso isentaa mēe. ³ Pō taga pulv, pa yōyōta Iso Tōm taa ké si, Apalaham tēma Iso na i taa, na i taa tem mōpōyi Iso ná nawa na í yaa-i yulvpan na í mu-i. ⁴ Yulv í laki tēmle, pa felōyi-i ké mēe. Ile pa kaa yaa i kōfelōyō njkō si kōhav, i iwule lonte ke pa fela-i. ⁵ Ile paa yulv ta la tēmle na í te Iso wei i wiiki asayaa kōnyōj tō na i taa ké kōtem, Iso nyēnāyi pōntu taa tem tōtōyō, na í mu-i si i ké kōpan. ⁶ Pō tōo maγamaγa ke Tafiti yōyōtōyi wei Iso mōwa si i ké yulvpan na í tá kēsēna i tēma tō i lan̄hulōmle tōm si:

⁷ Lelen̄ nūlaa ntē mpa pa pēntaa na

Iso hōlí-wεγε suulu tō.

Pōyele i husa pa isayatu.

⁸ Lelen̄ nūlv ntē wei i isayatu Iso lōwa tō.

⁹ Pellaa tike nukēna lelen̄ unē? Kōtapelēj naa nukū-i? Tē tēma yōyōtōyō ke nōōnōō si Apalaham tēma Iso na i taa, na i taa tem mōpōyi Iso ná nawa na í yaa-i yulvpan na í mu-i. ¹⁰ Ile waatu wei ké pō lapa mpu? Waatu wei i pelaa tō, yaa na pōcō í pelōyi? Aai na pōcō í pelōyi ké. ¹¹ Waali waali ké pa pela-i, na i pelōyō mpi pō hōlaa ké si i laalaa na í te Iso na i taa tōyō ílé i mu-i si yulvpan. Pōcō waatu un i taa pelōta. Mōpōyō pō lapa na Apalaham pəsi pa tēna mpa pa tējna Iso ké pa taa ké mpu na í muyi-we si kōpama tō pa caa, paa pa ta peli. ¹² I pēsa pellaa caa tōtō. Ile pō taga mpa pa mōyulōyēna pelōyō tōm tike tōyō ma tōj. Ama mpa pa tējna tá caa Apalaham ikpate na pá te Iso na pa taa isu ílé i ka temnav Iso na i taa na pōcō pá pelōyi-i tōyō.

N̄ tēma nyá taa na Iso n̄ hikiyi i kōpantu tēna

¹³ Iso ka heela Apalaham na i piya si katen̄a kanē ka tēna kaa te na ká pəsi pa nyēm tēkpataa. Ile pō taga kusēsutu tējuyv tōo ké pa heela Apalaham ke mpu. Ama i temna Iso ké i taa na ílé í mu-i si yulvpan tōyō. ¹⁴ Ye katen̄a njke

kaa te na ká pəsi kusəsutv təŋlaa tike nyəŋka, ɔle taa tɛmnav ke Iso u waasəxi pulvɔle, na mpi Iso təŋ si i ká la tə pəle pə məla yem. ¹⁵ Kusəsutv yekina na Iso pááná kəŋ, na kusəsutv wenna na tə pəntvɔv wɛɛ tətə.

¹⁶ Mpi Iso ka suwa si i ká la tə, taa tɛmnav tətə kə, ɔlena pə pəsi pulv mpi Iso haa faalaa tə, pə taa wɛɛ kusəsutv təŋlaa tike nyəm. Ama na pa təna mpa pa təŋ pa taa na Iso kə teitei isu Apələham lapu tə pa nyəm tətəɔɔ. Apələham kə tá təna tá caa kə. ¹⁷ Halı pa ŋmaawa ŋpóyó Iso Təm taa si: Ma lapa na ŋ pəsi piitimnaa payale caa. Iso wei Apələham tɛmna i taa kə mpv tə, ɔlé i isentaa Apələham inəɣəle tá caa. Iso inı i feesiɣina səttaa na i lakı na mpi pə taa wɛɛ tə pə wɛɛ. ¹⁸ Na paa na pu tɛɛ pə tətə tə, Apələham tɛma-tı na i taa na i tɛɛləɣi. Pə tətə kə i pəsa piitim payale caa, isu Iso ka yəɣətɔv tə si: Nyá piya nyɔv ká wɛɛ mpv. ¹⁹ Paa na i pusi ka wusəna isu nunuwa (100) na i kpatəla takuŋkuŋku, na Saala ná taa fei lɔlvɔv təm taa tə, i ta nyənna təna. Ama i tisa i yuŋ ke Iso tətə kə tam. ²⁰ I taa tɛm mpi pə ta pasa. Pəyele i ta la sika na mpi Iso təma si i ká la tə. Halı i naani səsəa kusəsəv kə, na i nyəɔ təŋ, na i təŋna Iso kə sam. ²¹ I ka tɛma i taa təkpataa si Iso pəsəxi na i la pə təna mpi i ka təma si i ká la tə. ²² Mpi pə tətə Iso mv-i si i kə yɔlv kupaŋ ke i taa tɛm tətə təɔle. ²³ ɔle pə taya i nyɔv tətə tike ke pa ŋmaa mpv si: Pa mv-i si i kə yɔlv kupaŋ. ²⁴ Ama na tá mpa tá taa tɛmna wei i kusa Tacaa Yesu ke səttaa taa na paa mv-tv si kupaŋa ke mpv tətə tə, tá tətə kə pa ŋmaawa tətə. ²⁵ Tá isayatu tətə kə pa kv-i, na pa feesa-i səttaa taa kə si i la na tə pəsi kupaŋa ke Iso isentaa.

5

Tá na Iso tá leleŋ

¹ Təv, isu kayana pa tɛm lapu na tə pəsi yulvpaŋa ke Iso isentaa kə tá taa tɛmnav tətə tə, tá na-i tə wena təma na leleŋ ke Tacaa Yesu Kilisiti tətə. ² Tə tɛmna Iso kə tá taa təɣə tə kpətəna Iso kupaŋtv təhikile ke Yesu Kilisiti tətə kə timpi tə wɛ kayana ke isəntə tə. Na tə yəɔləɣi kə. Mpi tə, tə nyəmá si tu pəsi Iso teeli nyəma. ³ Halı tá mələa kə na tə yəɔləɣi, paa tə wɛv wahala taa tə. Pə taya pulv, wahala kəŋna na suulu. ⁴ Na suulu yekina na yɔlv kantələɣi wahala taa, na kantəlvɔv yekina na tɛlvɔv kə. ⁵ Tə tɛlvɔv mpv tə pə ta puɣusi-tv se. Pə taya pulv, Feesuyv Nanjtv wei Iso ha-tv tə inı i lapəna na tá təna tə nyi teu si Iso səla-tv.

⁶ Tə taa pəsəxi pulv tə Kilisiti səpəna asayaa tá, tá tətə kə saa wei pə maɣa Iso tə. ⁷ Ama si yɔlv i tisi na i si siyisulu tətə tə, tɛcatətəyav kə. Nı ta tu nyəm nəɣəlv ná wɛɛ wei i pəsəxi na i si yɔlv kupaŋ tətə tə. ⁸ Paa na mpv Iso ná hɔla-tvɔv isəna tənaya i səla-tv tə. Kilisiti səpa tá tətə paa na tə kə asayaa tə. ⁹ I səm tətə kə tə pəsa yulvpaŋa ke kayanaya Iso isentaa, ɔle isənaya pu kpisi-tvɔv yavv ke Iso pááná niŋ taa? ¹⁰ Tá na Iso tu wɛ koləŋa kə. Ama i Pəyaya səm taa kə i lapa na tá na-i tə ciiki. Təv, kayana tá na Iso tə wɛ leleŋ. Pəcə i Pəyaya ná wena weesuyv tətə, ɔle kaa waasi-tv na pə kəli mpv. ¹¹ Na pə ta tu kev pə tənayale, tə təŋna Iso ɔlɛɣe yəɔlənəv ke Tacaa Yesu Kilisiti wei i lapa na kayana tá na Iso tə ciiki tə i tətə.

Atam na Kilisiti pa təm

¹² Yɔlv kulvm tənna isayatu svv yələa təna. ɔlena isayatu náá kəna səm. Na səm náá ya yələa təna tətə. Pə taya pulv, pa təna pa lapəna isayatu tə pə tətə. ¹³ Isayatu ka tɛma antulinya taa kə wɛɛv na pəcə Iso tv Moisi ke kusəsutv. Ama isu kusəsutv taa fei ɔle, Iso taa nyəni-tı isu pulv. ¹⁴ Paa na mpv səm naa təɣə kawulaya ke pə kpayav Atam na pə polo Moisi, haləna pə can pə kpeŋna

mpa pa taa la isayatu nti Atam lapa tɔ. Iso kuheelitu ke Atam ná kpeesənaa na í pəsi isayau.

Atam inɛ inɛ ɪ nəyəsəna wei ɪ kaa ɪ kəɔ tɔyɔ. ¹⁵ Ama pa ta lu kulɔm. Pə taya pulɔ tɔɔ, mpi Iso hawa faalaa tɔ pə fayana isayatu nti Atam lapa tɔyɔ. Mpi tɔ, yulɔ kulɔm inɛ ɪ isayatu tɔɔ yɔlaa payale səpa. Ama Iso pɛɛɛ ná tema payale na pə tɛɛ m̄p̄yɔ səsəm, na pə kaasi kucɔɔv ŋku ɪ lapa faalaa na yulɔ kulɔm Yesu Kilisiti kinɛ tɔ kule kv tɔɔwa səsəm tɔtɔ. ¹⁶ Ama yulɔ kaa kpaya mpi Iso kucɔɔv laki tɔ na í mayasəna mpi yulɔ kulɔm isayatu laki tɔ. Pə taya pulɔ tɔɔ, isayatu kulɔmtu lapəna na pá huuna yɔlaa na pa tɔm si. Ama Iso faalaa kucɔɔv ná tayana isayatu payale na pə la teu. ¹⁷ Kulɔm isayatu tɔɔ ké səm tɔyɔ kawulaya mɛɛ, nn kulɔm inɛ ɪ tike ɪ tɔɔ ké. Ama nti Yesu Kilisiti tike kəna-tu tɔ tɔle tɔ kəla m̄p̄yɔ tɔɔv tɔcayacaya. Pə wɛɛ si pa təna mpa pa hika Iso pɛɛɛ ke səsəm səsəm na í la na pá pəsi kupama ke faalaa tɔ, Kilisiti tɔɔ paa hiki weesuyu na pá tɔyɔ kawulaya.

¹⁸ Isu yulɔ kulɔm isayatu susa yɔlaa tənaya tasəkəle taa tɔ, mpv tɔtɔyɔ yulɔ kulɔm tɔmlɛ kɔpante ká fiti yɔlaa tənaya huɔle pɔɔle taa na pá tɔli-ti. ¹⁹ Isu yɔlaa təna lapv asayaa ke yulɔ kulɔm kpeesuyv tɔɔ tɔ, mpv tɔtɔyɔ yɔlaa payale ká la kupama ke Iso isentaa ké yulɔ kulɔm nunav tɔɔ.

²⁰ Kusəsutv kəmayaa si isayatu í huki. Ama timpi isayatu hukaa tɔ, Iso pɛɛɛ ná tɛɛ-tɔyɔ tɔɔv ke səsəm. ²¹ Na isu isayatu lɛɛ səm ke yɔlaa təna tɔ, mpv tɔtɔyɔ Iso pɛɛɛ ná lɛɛ-tuyv siyisuyu si pə pona-tuyv weesuyu ŋku ku tɛɛ tɔ kv taa ké Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ.

6

Pa cɛpa-tv na isayatu si tɔ wɛɛ Kilisiti tɔɔ

¹ Ile isənaya pə wɛɛ ile? Tu laki isayatu ke m̄p̄yɔ tam si Iso í sɔɔsi-tuyv ɪ pɛɛɛ yaa isəna? ² Aai, pə taya mpv se, paa pəcɔ. Tá mpa səm cɛpa-tv na isayatu tɔ, isənaya tu wɛɛ na tɔ tɔɛna isayatu lapv tɔtɔ? ³ I tá nyɪ si tá təna mpa pa sɔ Iso lɔm si tá na Yesu Kilisiti tɔ kɛntaa tɔ, ɪ təsətɛ ke pa kɛnta-tv na pá sɔ-tv? ⁴ Ye mpv ile Iso lɔm sɔv taa ké pa pima tá na-ɪ si tá na-ɪ tɔ sərəna. Na isu Kilisiti səpa na Tacaa toma səsəna feesi-ɪ tɔ, tá tɔtɔ tɔ layasa tɔntɛ təkpataa ké.

⁵ Ye tá na-ɪ tɔ kɛntaa na tɔ si isu ɪ səpv tɔ, paa kɛntɪ tá na-ɪ na pá feesi-tuyv səm taa isu pa feesa inɛ tɔ. ⁶ Tə nyəmá teu si kuyŋku Kilisiti səpa tesika tɔɔ tɔ, pə kɛnna tá yaasi kɔpəɛ na pə kv tətɔtɔtɔ. Iɛna timpi tu ke asayaa na tá tɛyɛɛ mpv tɔ, pə la yem na í hɛti-tv, na tɔ taa tasa isayatu yomle taa ké wɛɛv. ⁷ Yulɔ wei ɪ tema səpv tɔ pə ləsa ilɛyɛ isayatu yomle taa ké. ⁸ Ye tá na Kilisiti tɔ səpa, tɔ nyəmá si tá na-ɪ tu wɛɛna weesinɛ tɔtɔ. ⁹ Tə nyəmá teu si isu Kilisiti fem tɔ səm u tasəyɪ-ɪ nyaasuyv. Pəyɛɛ ɪ kaa tu səpv tɔtɔ. ¹⁰ Tɔm kulɔm ke ɪ səpa na pá cɛ í na isayatu. I wɛv kayana na ɪ weesuyu tɔ Iso tɔɔ ké. ¹¹ M̄p̄yɔ mɛ tɔtɔ í ká nyəni mə ti isu mpa pa səpa na pá cɛ pá na isayatu tɔ, na isu mpa pa fema səttaa taa na kayana pa wɛ Iso tɔɔ ké pá na Yesu Kilisiti pa kɛntuyv tɔɔ tɔ.

¹² Ye mpv ile, isayatu í taa tasa mə tənəɛ kusəpəɛ inɛyɛ ŋmakəɔyɔv na í nuna mə tənəɛ konyuləɛ. ¹³ I taa yeɛ na isayatu tasa mpaav hikuyv ke mə tənəɛ taa ké tiili na í la isayatu. Ama í ha mə tɔyɔ Iso isu mpa pa fema səttaa taa tɔ, ilɛna í kpaya mə ti na í pɛti Iso tɔmlɛ taa na í lana-mɛyɛ kɔpam. ¹⁴ Pə taya pulɔ tɔɔ, pə fɛɪ isu isayatu í ŋmakəɔ-mɛ. Mpi tɔ, pə taya kusəsutv tɔɔ ké í wɛɛ. Ama Iso pɛɛɛ tɔɔ ké.

Siyisuyu yomle

¹⁵ Mpu tɔ, tu tɔŋna isayatu lapu si Iso peele tɔ kɛ tɔ wee pɔ taya kusəsutu tɔ? Aai pɔ taya mpv se, paa pɛcɔ. ¹⁶ I nyɛmá teu si, ye í ha mə tɔyi wei na í nukəna-ɪ, í pəsa wei í nukəna mpv tɔ ɪ yom kɛ. Mpyúy pɔ wee na isayatu, ye n nukəna-tɔyi tam n tɛŋna sɛm kɛ. Na mpv inɪ tɔtɔyɔ pɔ wee na Iso, ye n nukəna ilɛye tam, pɔ layasəyi-ŋ tɔntɛ nte tɔ keesəna-ɪ tɔyɔ. ¹⁷ Aaa, Iso fɔɔ, me mpa tuu isayatu ka kpa yomle tɔ pənente í nuna nti pa seyesa-me si í keesəna tɔ tɛkpataa. ¹⁸ Pɔ ləsa-meyɛ isayatu yomle taa, na nɔɔnɔɔ siyisuyu yomaa kɛ í pəsaa. ¹⁹ Mə ɪcantu tɔ kɛ ma huɪ tɔleyɛ kuhuyu si í cəkəna. Pɪ wev tɔ, tɛtɛlakasi na isayatu taa kɛ í pɛta mə ti, na pɔle pɔ kpa-meyɛ yomle na pɔ laki-meyɛ yelɛyɛ nyɛma. Mpu tɔtɔyɔ pənente, í pɛti mə tɔyi siyisuyu tɛma lapu taa na pɔle pɔ kpa-meyɛ yomle na mə tɔntɛ keesi teu.

²⁰ Waatu wei isayatu ka kpa-meyɛ yomle tɔ, kupantu lapu tɔm ta na-me. ²¹ Na í lakaya lakasi nsi si we-meyɛ fele kɛ kayana tɔ, pepeye í waa si taa? Si tɛesayana-meyɛ kuyɔ kɛ. ²² Ama kayana pɔ ləsa-meyɛ isayatu yomle taa na í laki Iso tɛmlɛ. Na mpi í waaki tɔyɔle pa tɔŋna-meyɛ keesuyɔ si mə tɔntɛ í te na cele í ká hiki weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔ. ²³ Isayatu fɔtɔ kele sɛm. Ama weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔyɔ Iso ná haa faalaa kɛ mpa na Tacaa Yesu Kilisiti pa kpɛntaa tɔ.

7

Mpi alv na ɪ paalv pa tɔm hólɔyi tɔ

¹ Ma taapalaa, ntɔŋ í nyɛmá Moisi kusəsutu kɛ teu yaa. Tɔv, tɔ mayamaya tɔ tɔm kɛ maa keesi-meyɛ pəne. Yolv weesuyu tɔ tike niŋ kɛ kusəsutu nti tɔ pelɔyi. ² I nyɛnna alv, ɪ paalv í wɛna ɪ weesuyu, kusəsutu nti tu haa-ɪ mpa si í kɔli. Ama ɪ paalv inɪ ɪ sɔpa, tɔ ha-ɪ mpa kɛ, í saaki ɪ saa. ³ I kɔla kɔkɔlv na í saa, paa yaa-ɪ wasaŋkali. Ama sɛm í kɛla ɪ paalv, kusəsutu ta tasa ɪ niŋ pelvɔv tɔtɔ, tɔ ha-ɪ mpa kɛ. Pɔle tɔ, ye ɪ saa kɔfalv ɪ ta kɛ wasaŋkali. ⁴ Ma taapalaa mɛ, mpyúy na-me tɔtɔ. Ye kusəsutu tɔm taa, í pəsa sɛtaa kɛ. Pɔ taya pulv tɔɔ, mə na Kilisiti í kpɛnta tɔnyv, na pənente í pəsa kɔfalv wei ɪ fema sɛtaa taa tɔ ɪ nyɛma, na pɔ wee si tɔ la Iso kɛ tɛma nna a nəyəsənaa tɔ. ⁵ Pɔ taya pulv tɔɔ, waatu wei tu we tá kupəntv taa tɔ, kusəsutu kpaasaya tá nantv tɛna taa konyuləŋ isayaŋ apalɔv, na pɔ səsəyi-tvɔv sɛm tɛma lapu taa. ⁶ Ama pənente tɔ lu kusəsutu yomle taa na sɛm lapəna na tɔ lu mpi pu kpa-tvɔv yomle kɛ mpv tɔ pɔ taa tɛkpataa. Pɔ tɔ kɛ tu tɔŋ isəna kayana pɔ layasaa tɔ, na tɔ lá Iso tɛmlɛ kɛ Iso Feesuyu tɔŋ taa. Pɔ taa wee isu tɔ tɔŋaya takɔlasɪ taa kusəsutu na tɔ laki tɔ.

Iso kusəsutv na isayatu pɔ tɔm

⁷ Ilɛ isənaɔa pɔ wee ilɛ? Kusəsutu kɛ isayam yaa? Aai pɔ taya mpv se, paa pɛcɔ. Kusəsutu yelina na má nyi isayatu tɔm. Kupam ye kusəsutu í taa tɔ si n kaa nyuli, ma taa nyi konyulvɔv tɔm. ⁸ Kɔheelitu nti tɔ yelina na isayatu hiki mpaav na tɔ kv konyuləŋ inɪ ɪ tənaya ma taa. Pɔ taya pulv, ye pɔ taa kɛ kusəsutu tɔɔ, isayatu taa hiki tɔ ti. ⁹ Ma kiŋ ilɛ, kusəsutu taa kɔnta tɔ, ma wɛna ma ti. Ama kɔheelitu nti tɔ kɔma, ilɛna isayatu nti tɔ nyəkɪ na tɔ kɔli. ¹⁰ Ilɛna má məli sɛtv. Pɪ wee si kɔheelitu nti tɔ waasi. Ama ma kiŋ ilɛ tɔ məla maya kuyɔ kɛ. ¹¹ Pɔ taya pulv tɔɔ, isayatu hika mpaav na tɔ puyusi-m na kɔheelitu nti, na tɔ kv-m na kɔheelitu nti.

¹² Iso kusəsutu wɛ tənəŋŋ, na kɔheelitu ná we tənəŋŋ tɔtɔ na tɔ siyisaa na tɔ tewa. ¹³ Teu nyɛm mpi pɔ mələna ntɛ na pɔ kəna maya sɛm na? Aai, pɔ taya mpv se, paa pɛcɔ. Isayatu lapəna kɔkɔlv inɪ. Tənaya tɔ kulina tɔ ti waali

si ntəxəle nti. Tə kpaɣa mpi pə wɛ teu tɔɣo na tɔ kɔna-m. Tənaɣa kɔsəsutu yɛlaa na isayatu tɔm la sɔɣontu na pɔ tɛɛ caasa.

Yɛlaa pu isayatu taa

¹⁴ Tə nyəmá mpɔ si Isə kɔsəsutu tɔkɔɣu wɛ lotu taa tɔm ké. Ama maɣa yulu ke yulu ké na ɪcantu tɔlɔ, na pə pɛɛta-m na isayatu na má pəsi tɔ yom. ¹⁵ Ma ta cɛkəna mpi ma laki tɔ. Pə taɣa pulu tɔɔ, maa laki mpi ma sɔɔla lapu tɔ. Ama mpi ma kisaa tɔ mpɛɣi ma laki. ¹⁶ Ma ta sɔɔli mpi na má laki-wi tɔɣo ma nyəmnaa si Isə kɔsəsutu wɛ teu. ¹⁷ Ye mpɔ pə taɣa má lakəna mpɔ. Ama isayatu nti tɔ wɛ ma taa tɔ tɔle tɔ lakəna. ¹⁸ Ma nyəmá teu si kɔpantu natəli tɔ fɛi ma kin, ma pilimile tənɛ tɔ tɔm ke ma tɔŋ. Kɔpam paa ma luɣu wɛ teu si má la kɔpantu, maa pəsəɣi tɔ lapu. ¹⁹ Maa laki kɔpantu nti ma sɔɔlaa tɔ. Ama isayatu nti ma kisaa tɔ ntəɣi ma mɛlaa na má laki. ²⁰ Ma laki nti maa caa tɔ, pə taɣa má nəkəna. Ama isayatu nti tɔ kanta ma taa tɔ nti tɔ tənna mpɔ.

²¹ Ma cɛkəna yaasi inɛ si ye ma caaki kɔpantu lapu isayatu tɛɛna nyɔɔ. ²² Hatuu ma lotu taa ma sɔɔla Isə kɔsəsutu mɛɛ. ²³ Ama ma maɣana yaasi nɔɣɔlɔɣu ma tənɔɣu taa, na tam ɪ pɛkəlɔɣi na í yooona yaasi wei ɪ tɔɔ ma layatu nyəmá tɔ, na í la-m isayatu tiipile nte tɔ kanta ma taa tɔ tɔ saləka tu. ²⁴ Ama ma tɔm wɛ kɔnyəŋ yoo, tənɔɣu kɔnɛ ku tɔŋna-m kɔɣu ké. A yaki-m? ²⁵ Ama Taca Yesu Kilisiti tɔɔ Isə fɔɔ.

Mpɔ tɔ, hatuu ma huwɛɛ taa Isə kɔsəsutu ke ma tɔŋɔɣi. Pə kaasa ma yulutu pilimile tənɛ tɔ, isayatu yaasi ke tɔle tɔ tɔŋɔɣi.

8

Mpa pa tɔŋɔɣi Isə Feesuyu Nanɔŋtu tɔ pa tɔntɛ

¹ Ye mpɔ mpa na Yesu Kilisiti pa kpɛntaa tɔ pa kaa tasa pa tɔm ke kɔɣu. ² Pə taɣa pulu tɔɔ, Isə Feesuyu laki isəna na í haɔ weesuyu ke mpa na Yesu Kilisiti pa kpɛntaa tɔ, nɔpɔɣɔ pə lapa na pɔ ləsi-m isayatu na sɔm pə yaasi inu ɪ taa. ³ Isə lapa mpi Moisi kɔsəsutu taa pəsi na tɔ la yuluwɛɛtu tɔɔ tɔ. ɪ hɔla yɛlaa tasəkəle ke timpɪ pa laki isayatu ke tam tɔ, mpi tɔ ɪ tila ɪ maɣamaɣa ɪ pu. Na wɛɛtu nti tɔ nɔɣəsəna yɛlaa asayaa nyəntu tɔɣo ɪ kəmnnaa si í husi isayatu. ⁴ Isə lapa nɔpɔɣɔ si nti kɔsəsutu caalaxaa-tu si tɔ la tɔ, tɔ la pə tənaxa teitei. Pə taɣa pulu, kaɣana tɔ yela tá wɛɛtu kɔpəntu tənɔɣu na tɔ tɔŋɔɣi Isə Feesuyu. ⁵ Mpa pa tɔŋna tɔntɛ ke yulu wɛɛtu kɔpəntu taa tɔ tɔ tike tɔ tɔm ke pa nyəmá. Na mpa pa tɔŋɔɣi Isə Feesuyu tɔ kule ku nyəntu tike ke pa laki. ⁶ Ye n tɔŋɔɣi yuluwɛɛtu kɔpəntu ke tam, n tɛɛsəɣəna sɔm ké. Ama ye Isə Feesuyu nyəntu ke n laki tam, n hikiɣi weesuyu na lanɔhɛɛle ké. ⁷ Mpa pa sɛɛsa isəle na yuluwɛɛtu kɔpəntu tənɔɣu tɔ, pa ké Isə kolontunaa ké. Paa tɔŋɔɣi Isə kɔsəsutu, paa tu pəsəɣi-ti tɔ se. ⁸ Mpa pa tɔŋna pa yuluwɛɛtu kɔpəntu tənɔɣu tɔ, paa pu la isəna, pa kaa tɛ Isə.

⁹ Ama mɛ ilɛ mə fɛi yuluwɛɛtu kɔpəntu taa tɔtɔ. Isə Feesuyu nyəntu taa ké í wɛɛ. Pə taɣa pulu tɔɔ, Isə Feesuyu caɣa mə taa tɔ se. Wei ɪ taa Kilisiti Feesuyu fɛi tɔ ɪ ta ke ɪ nyəŋ. ¹⁰ Ye Kilisiti wɛ mə kin paa na mə isayatu ka ku mə tənəŋ tɔ, Isə Feesuyu wɛ mə taa na toma. Mpi tɔ pə pəsə-mɛɣɛ kɔpama ke Isə isɛntaa ké. ¹¹ Ye Isə Feesuyu ŋku ku feesa Yesu ké səttaa taa tɔ ku caɣa mə taa, wei inu ɪ ka feesa Kilisiti ke səttaa hɛku tɔ, kulum inu ɪ ká ha mə tənəŋ kɔsəpəŋ inɛɣɛ toma na ɪ Feesuyu ŋku ku caɣa mə taa tɔ ku tɔŋ taa.

¹² Ma taapalaa, pə tɔɔ ké pə nyəka-tu, na pə taɣa si tɔ tɔŋ tá yuluwɛɛtu kɔpəntu na tɔ laki nti tɔ nyilɔɣi tɔ. ¹³ Pə taɣa pulu, ye í tɔŋɔɣi mə yuluwɛɛtu kɔpəntu, í ká si. Ama ye í kisa mə yuluwɛɛtu kɔpəntu yaasi si tɔ saɔli na Isə

Feesuyu Nanjtu ton, ile í tula-ti. ¹⁴Pa tæna mpa Iso Feesuyu tiikiyi tɔ pa ké Iso piya ké. ¹⁵Pə taɣa pulv tɔɔ, Iso Feesuyu ŋku pa ha-me tɔ ku ta ke Feesuyu ŋku ku laki-meɣe yoma na kú tasəyi-meɣe sɔɣontv tɔv tɔ. Ama ku ké Iso Feesuyu ŋku ku laki-meɣe Iso pəyalaa na ku laki na í yaaki Iso si ma Caa, Paapa tɔ. ¹⁶Tə ké Iso piya, na Iso Feesuyu mayamaya hóləyi mɔpúyú hatuu tá taa. ¹⁷Tə ké í piya, na kupantu nti Iso tɔma si í ká ha í yəlaa isu kpancoou tɔ, tu hiki-ti tɔtɔ. Tá na Kilisiti tu kɔrentəna-təyi hikuɣu. Ye tá na-í tɔ kɔrenta wahala hikuɣu tá na-í tu kɔrenti í teeli taa tɔtɔɣɔ.

Cele teeli

¹⁸Ye ma kin pə fɛi isu paa kpaɣa tá kaɣana kɔnyəntɔɣɔle na pá keesəna teeli wei cele Iso ká tu-tv tɔ. ¹⁹Kɔŋmaŋmam tæna taŋaa tətɛɣetɛɣe si Iso í ləsi í pəyalaa na pə ná. ²⁰Pə taɣa pulv tɔɔ, taaləm nyəm taa ké pə susa kɔŋmaŋmam mpi, na pə taɣa si pə nəkaa. Iso tɔna-wəyi mpv. Paa na mpv tɔ na tɛlvɣv wɛɛ ké. ²¹Pə taɣa pulv tɔɔ, kuyaku nakuli pu te na Iso kɔŋmaŋmam tæna heesi wakəlvɣv yomle na pə te təkpaataa ké teitei isu Iso piya ka te waatv wei paa te kasayampiya pəsvɣv tɔ. ²²Tə nyəmá si haləna saŋa kɔŋmaŋmam tæna tɔŋna mɔla na pə saləməyi isu alullv saləmvɣv tɔ. ²³Pə taɣa kɔŋmaŋmam tike mɔləɣəna. Ama na tá mpa tə wɛna Iso Feesuyu isu kancaalaya kucɔɔv ŋku Iso lapa-tv tɔ, tá mɔləyi tá taa tɔtɔ, na tɔ taŋa kuyəŋku Iso ká pəsi-tvɣv í piya na í tɛəsi tá tənəɣ inɛɣe yavv təkpaataa tɔ. ²⁴Tə nawa si tə hika tá yavv yaa, ile pə wɛ tɛlvɣv taa tɔm na pəcɔ. Ye mpi yulv naa tɔ pə tɔɔ ké í tɛləyi, ile pə taɣa tɛlvɣv nté tæna. Awe ká tasa tɛlvɣv ke mpi í tɛma nav tɔ? ²⁵Ye mpi tə ta nata tɔ pə tɔɔ ké tə tɛləyi ile tə caɣana suulu ké na tɔ taŋa-wi.

²⁶Pə kaasa Iso Feesuyu ná kəŋ tɔtɔ na kú səŋna tá mpa tə ké acamaa tɔ. Pə taɣa pulv, tə ta nyi isəna tu sələmi na pə té tɔ. Ama Feesuyu ŋku ku sələməɣənanana-tvɣv Iso, na miituɣu mpi yulv kaa pəsi na í keesi nɔɣɔ taa tɔ. ²⁷Iso wei í naa lotu taa tɔ í nyəmá kɔrakpaa ke mpi Feesuyu Nanjtu caa í sələmi tɔ. Pə taɣa pulv, mpa pa ké Iso nyəma tɔ mɔpɛɣe Iso Feesuyu Nanjtu sələməɣəna teitei isu Iso caaki tɔ.

²⁸Tə nyəmá si kupantu ke Iso laki pə tæna pə taa ké mpa pa sɔla-í na pá ké mpa í yaawa isu í nəkuvv wɛɛ tɔ. ²⁹Mpa Iso ka ləsa hatuu ləŋ tɔ, í laalaa ké na í fayasi-wɛ na pa mpa si pá nəɣəsəna í Pəyaya, na kele ká hiki newaa payale. ³⁰Mpa Iso ka laalaa na í fayasi mpv tɔ í ləsa-wɛɣe, na mpa uní í ləsa mpv tɔɣɔ í lapa na pá pəsi yulvɔpama ke í isɛntaa. Mpa í lapa na pá pəsi yulvɔpama ke mpv uní tɔɣɔ í yelaa na pá hiki pa paa nyəm ke í teeli taa tɔtɔ.

Isəna Iso luyv svv-tv pə tu fɛi tɔ

³¹Ye mpv suwɛɣe tu tasa yɔɣɔtvɣv tɔtɔ? Ye pə wɛɛ si Iso wɛ tá tɔɔ, ile awe ká lu-tvɣv kolonɔa? ³²I ta kisina í mayamaya í Pəyaya tɔɔ. Ama í ha-ke təkɔpɛm ké tá tæna tá tɔɔ. Tɔv, í ta kisi í Pəyaya hav, kacəŋfana pə tæna mpi pə kaasaa tɔ? ³³Ye mpv awe ká tv taalí ké mpa Iso ləsa tɔ? Pə tv fɛi, pə taɣa pulv tɔɔ, Iso mayamaya huləna si pa tɔm ta si tiili. ³⁴Na awe ká mayasi pa tɔm kvɣv tɔtɔ? Pə tv fɛi, pə taɣa pulv tɔɔ, Yesu Kilisiti tu səpəna, na í tu fem na í wɛ Iso kəŋkəŋ taa na í sələməɣəna-tv. ³⁵Ile pepe ká ləsi Kilisiti sɔəlvɣv ke tá tɔɔ? Wahala ká pəsi? Lanpəsəle səsəəle na? Yaa kɔnyəŋ ŋku paa tu-tv tɔ? Nyɔɣɔsi na? Yaa hulvməŋ? Asola taa wɛɛv na? Yaa səm? ³⁶Iso Tɔm taa pa ŋmaawa mpv si:

Nyá tɔɔ ké tə wɛ səm nɔɣɔ taa ké ilim na pə tɛm.
Na pá laki-tv isu heeŋ wei pa tɛena alukisam tɔ.

³⁷ Ama pə təna pə taa ké mpv ile, tá wəpəna təcaɣacɣa ke wei ɪ səəla-tv tɔ ɪ toŋ tɔɔ. ³⁸ Ma tɛma ma taa təkpaata sɪ pʊlʊpʊ fei mpi pʊ ləsi lə səəlvʊ ke tá tɔɔ tɔ, paa səm paa weesuyu, paa isətaa tillaa, paa isətaa alɣaa nyuyv nyóma yaa pa toma səsəna. Paa saŋa nyəm, paa mpi pʊ kɔɔ cele tɔ. ³⁹ Paa tɛtv tɔɔ cəne kəkəlɔnaa, paa tɛtv tɛe nyóma. Paa kuŋmaŋmam mpi pə kaasaa tɔ pə taa pʊlv kai fei mpi pʊ kaɣati səəlvʊ ŋku lə səələna-tvʊ Yesu Kilisiti tɔɔ tɔ na kó sekɪ tá kin ke tate ke paa waatu wei.

9

lə na ɪ yəlaa kuləsaa pa təm

¹ Tampana ke ma yəɣətəɣɪ, maa looliyi, ma ké Kilisiti yʊlv tɔ pə tɔɔ. Ma lanɣe ɪ tɔɔ paa pəcɔ maɣamaɣa sɪ yaa ma looliyi. Mpi tɔ lə Feesuyv Nanɣtv hólóyí-m mpiyi ma taa tɔɣɔ ma təŋəɣɪ. ² Pə taɣa pʊlv tɔɔ, ma lanɣe wakəla səsəm na pə cəsəyɪ-m tam. ³ Halɪ pə caɣa-m ɪsu pʊ kisayɔ, lə ka kisa-m na pə yasɪ má na Kilisiti, na pə kpaɣa ma tɛtvnaa na pə məŋna ma lonte. Ma piitim maɣamaɣa nyóma təm ke ma təŋ. ⁴ Pa ké lseyeli nyóma, na lə lapə-weyɛ ɪ pəyalaa, na ɪ yelaa na pá naaki ɪ teeli. ɪ na-we pa pɛela nəɣɔ, na í cele-weyɛ kusəsutv. Na í hólí-weyɛ lə sɛɛtv, na í heeli-weyɛ mpi mpi ɪ ká la-we tɔ. ⁵ Pa ké tá kite caanaa kulɔlaa. Ye yʊlvwɛɛtv təm taa ile, Kilisiti ké pa piitim tv. ɪnɪ ɪ ŋmakələna pə təna, ɪnɪ ɪ kɛna lə wei paa saŋ tam tɔ. lə í yele na pə la mpv.

⁶ Pə taɣa ɪsu ma yəɣətəɣɪ sɪ mpi lə tɔma sɪ ɪ ká la tɔ pə cɔtaa. Pə taɣa lseyeli nyóma təna kɛna lseyeli nyóma. ⁷ Pəyele Apələham kulɔlaa ta ke Apələham piya maɣamaɣa. Pə taɣa pʊlv tɔɔ, lə ka heela-ɪ ké sɪ: Mpa paa luna ləaaka tapuyv tɛe tɔ mpe pa tike təkɔŋ kɛna nyá piya təsiyisiyi. ⁸ Pə nyuyv nté sɪ, pə taɣa mpa pa mələa na pá lʊl təfɔlo ke yem tɔ mpe pa kɛna lə piya. Ama mpa lə ka tɔma sɪ ɪ ka ha-ɪ na pá lʊl-we tɔ mpe pa nyənəyɪ ɪ kulɔlaa təsiyisiyi. ⁹ Waatu wei ɪ heelaɣa-ɪ mpi ɪ ka lapɪ-ɪ tɔ ɪ tɔmaɣa sɪ: Ye pə kɔma na pə talaa, maa məli na Saala ká hiki apalv pəyayɔ.

¹⁰ Pə taɣa pə tənayale. Lɛpɛka piya nsɪ sɪ naale sɪ kaa caa ké. ɪnəɣəle tá piitim caa səsə ləaaka. ¹¹ lə ləsvuyv yəlaa tɔ, pə taɣa sɪ ɪ nyənəɣəna mpi pa lakɪ tɔ, ama ɪ maɣamaɣa ɪ nəkvuyv kin ke pə wɛɛ. ¹² lə heela Lɛpɛka na í ta tu lələta ɪ piya sɪ: Waali nyəŋka ká tɔɣəna səsəntv. Piya nsɪ sɪ ta nyənta kvpantv na ɪsəyatv. lə lapə mpv sɪ í hólí sɪ mpi ɪ suwa tɔ, mpeɣɪ ɪ təŋəɣɪ. ¹³ Halɪ pa ŋmaawa mpyú lə Təm taa sɪ:

Ma luyv lapə Yakəpv na má kisi ləsu.

¹⁴ Suweyele tu yəɣətɪ ile, lə ɪ təŋəɣɪ tampana yaa isəna? Aai, pə taɣa mpv se, paa pəcɔ. ¹⁵ lə ka heela Moisi sɪ: Má naka wei ɪ pətətəle wiiv ma wii, má naka wei ké suulu hólóyú ma hólí-ɪ.

¹⁶ Ye mpv ile pə taɣa yʊlv nəkvuyv yaa ɪ lʊpv tɔɔ. Ama lə wei ɪ wiiki pətətəle tɔ ɪ kin tike ké təkɔŋ. ¹⁷ Pa tɔma lə Təm taa sɪ lə tɔma lɔipiti wulav səsə təfoo sɪ: Mpi pə maɣamaɣa pə nyuyv tɔɔ ma tv-ŋ kawulayɔ tɔɣəle sɪ yəlaa í nana ma toma ke nyá kin, na ma hətɛ yaa antulinya təna taa. ¹⁸ Mpv tɔ, wei lə nəkaa tɔ pʊntv pətətəle ke ɪ wiiki. Ye ɪ nəka wei ké kanɣante tvy ɪ tv ilé.

lə páána na ɪ pətətəle pə təm

¹⁹ Ntanyɪ mə taa nəɣəlv ná təŋ sɪ: Ye pə wɛ mpv ile, pepe tɔɔ ké lə tasəyɪ sɪ yəlaa lapə taali? Awe pəsəyɪ na í kaɣati-ɪ sɪ í taa la ɪ luyv nyəntv? ²⁰ Yʊlv nyá, awe kɛ-ŋ na n kpeəsəna lə? Cvuyv nyənaya pəsəyɪ na ká pəcɔsɪ ka ŋmalv sɪ pepe tɔɔ ké n ŋma-m na má wɛ isəntv? ²¹ Tiisi ŋmalv í səələna cvuyv ke isəna

ἡπόγύ ι lakɪ-kv. I pəθəχɪ na í cosɪ cvγv ηkv, na í səɔlaa ι ηmana puluku, na pə
kaasɪ na í ηmana ntoole.

**TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŋKA ŊKA PƆƆLI
NMAAWA
KƆLĒNTI
NYĒMA TƆ
KƆTƆLƆTƆ**

PƆƆli nuwa Kòlènti I sƆ tǎsɛɛlɛ taa isayatu tɔm isu yooŋ, na fayau, na wasaŋkalɛtu, na akpayaɛ, na nantu kɔlalaatu tɔɔɔ, na nsɛma lenna yɔɔtɔyɔ, na sɛtaa fem tɔm.

I sɛna pa faya Kòlènti I takɛlaya tɔ:

Kòlènti I sƆ tǎsɛɛlɛ wɛɛtu, titite 1-6

PƆƆli cɔki I sƆ yɛlaa kpekɛle kɔpɔɔsɔtu, titite 7-15

Kantɛkaya kɔtɔtɔtu na sɛɛtu, titite 16

Sɛɛtu

¹ Mɔɔa PƆƆli, I sƆ luyɔ larɛna na mǎ la Yesu Kilisiti tillu. Mǎ na tǎ taapalu Sɔsɛtɛnɛ tɛ ŋmaakɛna takɛlaya kanɛ.

² I sƆ sɛɛlaa kpekɛle nyɛma mpa mɛ í wɛ Kòlènti taa tɔɔ tɛ ŋmaa-ke. Mɛ mpa I sƆ yaawa sɛ í la í nyɛma, na mɛ na Yesu Kilisiti mɛ kɛntɔyɔ tɔɔ í ti-mɛ tɔ. Mɛ na pa tɛna mpa pa wɛ paa timpɛ na pá yaaki Tacaɔ Yesu Kilisiti wei í kɛ tǎ na-wɛ tǎ Sɔsɔ tɔ í hɛtɛ tɔ. ³ Tacaɔ I sƆ na tǎ Sɔsɔ Yesu Kilisiti pá la-mɛyɛ pɛɛɛɛ na pá ha-mɛyɛ alaafɛya.

I sƆ kɔpantɔnaa

⁴ Ma sɛɛ ma I sƆ kɛ tam sɛ í na tɛmlɛ kɛ mɛ tɔɔ kɛ pɛɛɛɛ nna í lapa-mɛyɛ Yesu Kilisiti kin tɔ a tɔɔ. ⁵ Kɔpam mɛ na Kilisiti mɛ kɛntɔyɔ tɔɔ pɛ saa-mɛyɛ tɛcam. I lena pɛ tu kɛlɛna yɔɔtaya na nyɛm pɛ saau. ⁶ Tampana nna pa yɔɔtɔ Kilisiti tɔɔ tɔ a sɛŋa mɛ hɛkɔ kɛ teu tɛca. ⁷ Na pɛ wɛ mɔu tɔɔ I sƆ yɛlaa na pɛ tɛna pɛ saa-mɛ. Mɛ mpa í tanja wɔlɛ nte Tacaɔ Yesu Kilisiti kǎ hólí í ti tɔ. ⁸ Tacaɔ Yesu Kilisiti inɛ í ka tɔkɛna-mɛyɛ teu halɛna tɛnaya. I lena kɔyanjɔ í kɔyakɔ kǎ tala tɔ pá taa na kawalaya nakɛlɛyɛ mɛ kin. ⁹ I sƆ wei í yaa-mɛ sɛ mɛ na í Pɛyaya Tacaɔ Yesu Kilisiti í kɛntɔ tɔ, mɛ mɛ mɛ í tɔma sɛ í kǎ la tɔ, í tɔka-wɛyɛ, u yeki.

Kòlènti I sƆ sɛɛlaa fɛi nɔɔ kɔlɔmɔya

¹⁰ Tɔɔ, ma taapalaa ma wiikɛna-mɛ sɛ í nyɛnna Tacaɔ Yesu Kilisiti na í lá nɔɔ kɔlɔmɔya, na fayasɔyɔ í taa wɛɛ mɛ hɛkɔ. I kɛntɔ teu, í mɔɔasɛyɛ lɛmɔɔasɛ kɔlɔmɛɛ, í huɔki huwɛɛ kɔlɔmɛɛ. ¹¹ Ma taapalaa, pɛ taya pulɔ tɔɔ, Kolowee tɛyaya nyɛma heela-m sɛ í yooki kɛ. ¹² Nti ma caa yɔɔtɔyɔ tɔɔɛ sɛ mɛ taa paa wei na í nyɛntɔ kɛ na tɛ mɔaa. Lɛɔ tɛŋ sɛ: PƆƆli tɔɔ kɛ ma wɛɛ. Na inɛ í lɛ sɛ Apɔlɔsɛ tɔɔ kɛ ma wɛɛ. Inɛ í lɛ sɛ Piyɛɛ tɔɔ kɛ ma wɛɛ. Na inɛ í lɛ sɛ Kilisiti tɔɔ kɛ ma wɛɛ. ¹³ I huɔki sɛ Kilisiti faya í taa tɔyɔpɛɛ kɛ? PƆƆli sɛpɛna sɛm tesika tɔɔ kɛ mɛ tɔɔ? PƆƆli hɛtɛ kɛ pa yaanaa na pá sɔ-mɛyɛ I sƆ lɔm na?

¹⁴ Ma sama I sƆ kɛ timpɛ ma ta sɔ mɛ taa nɔɔlɔyɔ I sƆ lɔm tɔ, ye pɛ taya Kɛlisipusi na Kayusi pa paasi. ¹⁵ Pɛ tɔɔ kɛ nɔɔlɔ kaa yɔɔtɔ tɛfɔo sɛ PƆƆli hɛtɛ kɛ pa yaanaa na pá sɛna-mɛyɛ I sƆ lɔm. ¹⁶ Sɛhɛɛ ma sɔɔwa, ma sɔ Sɛtɛfanasi tɛyaya nyɛma tɔtɔɔ I sƆ lɔm. Ye pɛ kaasa lɛlaa ma ta tɔɔsɛ pa tɔɔ. ¹⁷ Pɛ taya I sƆ lɔm sɔu tɔɔ kɛ Kilisiti tila-m. Ama í tila-m kɛ sɛ mǎ kpaali Laapaali Kɔpanj. Na ye ma kpaalɛyɛ-i, mǎ taa kpaalɛna yɔlɔ lɛmɔɔasɛɛ nɔɔlɛɛŋ. Pɛcɔ pɛ taa kɔɔ na Kilisiti tesika tɔɔ sɛm tɔm mɛli yem.

Yesu Kilisiti kena Iso toma na i lamayasae

¹⁸ Letaa isentaa, Yesu tesika tɔɔ sɔm tɔm kɛ kɔmelentu tɔm kɛ. Ama tɔ mpa pɛ tɔhna tɔ nyɔɔh yaru tɔ Iso toma ntɛ taya tɔna. ¹⁹ Pa ηmaawa Iso Tɔm taa si:

Maa wakɛli lamayasae nyɔma lamayasae,
maa lɔ nyɔntaa nyɔm.

²⁰ Lamayasae tu tasayi ntiyi yɔɔtɔyɔ tɔtɔ? Na ntiyi akewe kɔ tasa yɔɔtɔyɔ? Yaa ntiyi antulinya ine i taa lamayasae tu kɔ mayasi tɔtɔ? Iso hulaa si antulinya ine i taa, mpi pa yaa lamayasae tɔ, pɛ kɛ kɔmelentu kɛ.

²¹ Pɛ taya pulɔ, antulinya taa yɔlaa na pa lamayasae pa kpisa Iso kɛ nyɔm ke timpi Iso nɔ lapɔna i lamayasae si pɔ nyɔna-i tɔ. Pɛ tɔɔ kɛ Iso huɔ teu si, i kɔ ya mpa pa tɔhna-i pa taa tɔ, na Laapaali Kɔpaɔh wei tɔ kraalɛɔi tɔ. Laapaali kɔpaɔh inɛɔi wei i ta na tɔ i yaa si kɔmelɔtɔm. ²² Yuta nyɔma nɔ caa pɔ nɔ piti tɔma na pɔcɔ. Ama lamayasae ke Kɔlɛeki nyɔma nɔ pɛkɛɔi. ²³ Ama tɔ ile, Kilisiti wei pa kama sɔm tesika tɔɔ tɔ i tɔm ke tɔ kraalɛɔi. Tɔm tɔnɛ tɔ huyi Yuta nyɔma, na mpa pɛle pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa nyɔnɔyi-tɔyi kɔmelɔtɔm kɛ. ²⁴ Ama mpa Iso yaawa tɔ, paa Yuta nyɔma taa, paa mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa taa tɔ, Kilisiti kena-weye Iso toma na Iso lamayasae. ²⁵ Pɛ taya pulɔ tɔɔ, yulɔ pɔyaya lamayasae tɔna ta tala Iso kɔmelentu, na pa toma tɔna ta tala Iso icantu tete.

²⁶ Kupam, ma taapalaa, i nyɔni na i nɔ si Iso yaav-me na i la kɛkɛle tɔ, antulinya taa cɔnɛ mpa pa yaa lamayasae nyɔma tɔ pa fɛi pɔyale ke mɔ hekɔ, na tɔhɔnaa fɛi pɔyale, na awulumpiya fɛi pɔyale. ²⁷ Iso lɔsɔna mpi antulinya yɔlaa yaa si kɔmelɔnyɔm tɔ si pɔ tu lamayasae nyɔma ke fɛle. Na i lɔsa mpi antulinya yɔlaa yaa si icantu tɔ si pɔ tu akpala nyɔma ke fɛle. ²⁸ Na i lɔsa mpi antulinya yɔlaa nyɔnɔyi taalɔm na pɔ footiyi na paa nyɔnɔyi-wɔyi pulɔ mayamaɔa tɔ, si pɔ wakɛli mpi pa tɔyɔna nyɔyɔ tɔ. ²⁹ Ile yulɔ pɔyaya nakɛli ka kaa sa ka tɔyi Iso isentaa. ³⁰ Ama Iso kpɛnta mɔ na Yesu Kilisiti kɛ, na i lapa na Kilisiti pɔsi tɔ lamayasae. Kilisiti tɔɔ kɛ Iso nyɔnɔyi-tɔyɔ yulɔpama. Inu i lapɔna na tɔ pɔsi Iso nyɔma, na kɔlɔm inu i yaru tɔna tɔ nyɔɔh. ³¹ Pɛ tɔɔ kɛ pa ηmaawa Iso Tɔm taa si: Ye wei i caa i sa, i sa nti Taca lapa tɔ, i taa sa i ti.

2*Kilisiti sɔm tɔm heeluyi*

¹ Ma taapalaa, waatu wei ma kɔma mɔ tɛ si ma heeliyi-mɛye Iso tampana nna a ηmɛlaa tɔ a tɔm tɔ, pɛ taya nɔɔleleɔh wawawa nuli, yaa nyɔmtu natɔlɔyi ma lapɔnaa. ² Ma pɔyale tɔnaya mɔ kin ma ta caa si mɔ la natɔlɔyi mɔ hekɔ ke yem na pɔ tɔ kɛ Yesu Kilisiti tɔm. Isu pa kama-i sɔm tesika tɔɔ tɔ pɛ tɔm mayamaɔa ke ma siyisinaa. ³ Pɛ tɔɔ kɛ ma poluyɔ mɔ tɛ tɔ icantu taa kɛ, na ma selayana sɔyɔntu kɛ. ⁴ Pɛ taya yulɔ lamayasae yekuyɔ na pɔ yɔɔtɔyi tɔmnaa na canɔm ke isɔna mpi tɔyɔ ma sɛyɛsɔna ma sɛyɛsɔna na mɔ lana ma waasu. Ama Iso Feesuyɔ toma ke ma lapɔnaa, na a naa mpu tɔkeele. ⁵ Ilena mɔ Iso sɛɛv sɔh Iso toma tɔɔ, pɛ taa sɔh yɔlaa lamayasae tɔɔ.

Mpi Iso yaa lamayasae tɔsiyisiyi tɔ

⁶ Paa na mpu tɔ, mpa pa pu Iso nyɔm taa tɔ lamayasae mpaav ke ma hulɔyi-we. Ama pɛ taya lamayasae nna antulinya ine na mpa pa kɛ i tɔhɔnaa na paa tɛ na pɔ kpɛisi-we tɔ pa yaa lamayasae tɔ. ⁷ Ama Iso lamayasae mukaya tɛɛ nyɔna nna a ηmɛla yɔlaa tɔ a tɔm ke ma kraalɔyi. Iso ka lɔsɔna-ye na i su tɔ teeli tɔɔ na pɔcɔ pɔ la antulinya. ⁸ Antulinya taa cɔnɛ tɔhɔnaa taa nɔyɔlu

ta cekəna İso ləmayasəe ane. Pə taça pulv, ye paa cekənaa pa taa ká Taca teeli tv ke səm tesika tō. ⁹ Pə lapaya isu pa ηmaav İso Təm taa tō sı:

Mpi yulv ta tu nav na i ta nu pə təm tō.

Mpi pə tō yulv ta tu hov tō,

İso tayana-wəyi mpa pa səla-i tō pa tō.

¹⁰ Tá tō kē İso kula kuηmelətv tənə na Feesuyu Naηηtv kin. Mmm Feesuyu Naηηtv wiiliyi pə təna pə taa kē sı kv naa. Paa nti tə pələ İso tuxı na tē ηmelaa təkulukulu tō mayamaça. ¹¹ Pə wəv yəlaa taa tō awe nyəη ləlv taa təm? Ye pə taça yulv ləmayasələ nte tə wə i taa tō ηté tu nyəna i təm. Mpu tətəçə na İso Feesuyu, ηkv kv nyəmna İso nyəntv təna. ¹² Pə taça antulinya inə i ləmayasələ ke pə tv-tv. Ama Feesuyu ηkv kv luna İso kin təçə, sı tē cekəna pə təna mpi İso ha-tv tō pə təm. ¹³ Pə taça yulv ləmayasəe seçesuyv nəleleη wei təçə tə yəçətəçəna pə təm. Ama nti İso Feesuyu seçesəyi təçə. Pə tō kē mpa pa wəna İso Feesuyu tō tə keesəyi-wəçə İso nyəm tampana.

¹⁴ Wei i feina İso Feesuyu tō u pəsəyi na í mv Feesuyu kəne kv tampana. I yaa-təyi kumelətv kē, na u tu pəsəyi tə cekənav mayamaça. Mpi pə tō tō, wei i wəna Feesuyu tō inı i paasi i cekəçəna-tı. ¹⁵ Yulv wei i wəna İso Feesuyu tō inı i cekəçəna tə təna. Nəçəlv fei wei i pəsəyi na í cekəna Feesuyu ηkv kv təm tō. ¹⁶ Pa ηmaa İso Təm taa sı:

Awe nyəmna Taca hōwəe?

Awe pəsəçəna na í tasa-i təm?

Ama tá ile, Kilisiti hōwəe ke tá wəna.

3

İso təmle nyəma

¹ Ma taapalaa, tampana tō isəntə, ma ile ma ta pəsı na má yəçətəna-me isu pa yəçətuyvna mpa pa wəna İso Feesuyu tō. Ama ma yəçətəna-məçə isu pa yəçətuyvna mpa pa təηçı antulinya inə i hōwəe tō, isu piya kosəkəsənaa ke İso seev taa. ² Pə wə isu kafa ke ma sukaça-me, pə taça mōtv. I taa nyənta təçəv tō pə tō, na haləna saηa í ta nyənta təçəv. ³ Mpi tō, í təηna antulinya inə i hōwəe ke təηçıv kē. İsəsəmlə na yoou pə wəv ηpəçı mə hekv tō, mpu inı pu hóləyi sı antulinya hōwəe ke í təηçı? Pu hóləyi tətə sı í lakı kē isu yəlaa ke yem, pə taça İso seela? ⁴ Pə taça pulv, ləlv təηçıv sı Pəçlı tō kē ma wəe, na inə ilé sı Apəçəsı tō kē ma wəe tō, pə taça ma ta nyı isənaa kulapōtv ke í lakı mpu?

⁵ Aweçə pa yaa Apəçəsı? Na aweçə Pəçlı ye? Ta naale tō kē İso təmle nyəma mpa pa lapa-me na í te İso na mə taa təçə. Paa tá taa wei i lapa na í yoosi nti Taca tv-i sı í la təçə. ⁶ Mayale tuxı səlv na Apəçəsı pələna lvm ke kv tō. Ama İso lapəna na kv tē. ⁷ Pə tō kē tuxı səlv na lvm pəllv pa ta ke pulv. Ama İso kele təm tv, inı i lapəna na tuxı tē. ⁸ Tuxı səlv na kv tō lvm pəllv pa teitei kē. İso ká keesəna paa wei i təmle na í feı-i. ⁹ Pə taça pulv tō, tá təmle taa tē kē təma taapalaa kē, na İso kē tē lakı təmle, na mə kəna İso təmle.

I wəe tətəçə isu kutuluçu ηkv İso ηmaakı tō. ¹⁰ İso yelina na pə saa-m, na ma tu paasaa kē na má sı kite isu ηmalv kvpaη sukuyv tō. Ama pənente ləlv tənəçəna pə tō. Paa wei í la laakalı na í kəna isəna i tənəçı tō yoo. ¹¹ Pə taça pulv tō, Yesu Kilisiti mayamaça kəna kite, na pə fei isu yulv nəçəlv pəsəyi na í tasa kvfate natələyi suv. ¹² Ləlaa wəe na wəlanaa na nyəçəlv kvhəlv mpu na liyitee pəe ke pa tənəçı pə tō. Ama ləlaa ile taası na nyutv na kiisi ke pəle pa tənəçı. ¹³ Ama hōve wule pu kuli paa wei i təmle tō na pá ná tē cakəle. Kuyakv kvhəvnav ηkv kv wule tō kəkə kē. Kəkə ká mayasəna paa wei i təmle

sí ka naa mpi tə kənaa tə. ¹⁴Ye wei í təna kite təw kə təmle nte kəkə kaa nyaga tə, í ká hiki í kofeluyv. ¹⁵Ama wei í nyənte í mowa, ílé í kofeluyv lepa-í kə. Ama paa ya í mayamaya na pə mayana ísu kəkə mpee pəwη ke í luna.

¹⁶Í nyí teu sí í kə ləw təcayale, na ləw Feesuyv cakəna mə taa. ¹⁷Ye pə cəpa wei na í wakəli ləw təcayale, ləw ká wakəli pəntv. Pə taya pulv, ləw təcayale we kə tənawη na mə kin ke í caki.

¹⁸Mə taa nəwəlv í taa puγusi í ti. Ye mə taa nəwəlv huv sí antulinya iné í taa pəntv nté ləmayasəe tv í pəsí kumeləη, ílena í wəena ləmayasəe ke tampana.

¹⁹Pə taya pulv, ləw ná nyənəyi antulinya iné í taa ləmayasəe ke kumeləntv kə. Pa ηmaawa ləw Təm taa kə mpv sí: Ləmayasəe nyəma ləmayasəe ke ləw nyəkəna-wəye katəsí na í kraa-wə. ²⁰Pa tasa ηmaav tətə sí: Taca nyəma sí ləmayasəe nyəma huwəe ta ke pulv. ²¹Pə təw kə ylv kaa yəwəna yəlaa ləlaa. Pə taya pulv təw, mə tənna pə təna. ²²Paa Pəwli, paa Apəwəsi, paa Piyee, paa antulinya, paa weesuyv, paa səm paa saηa nyəm, paa cele nyəm, mə tənna pə təna. ²³Ama Kilisiti tənna-mə, na ləw tənna Kilisiti ílé.

4

Kilisiti tillaa

¹Pə təw íle, í nyənəyi-tuyv Kilisiti təmle lataa mpa pa niη taa pə tv ləw tampana nna a ηmelaa tə. ²Ye pa tv pulv lapv ke ylv niη taa, tampana ke í ká təη na í lakəna-wi. ³Ye ma kin íle, paa mə yaa yəlaa ka cəyana sí pa pəkəyi ma təm ta na pá na, pəle pə ta na má. Ma mayamaya maa pəkəyi ma kin sí má ná sí ma tewa yaa ma ta te tə. ⁴Tampana təw ísəntə, ma mayamaya ma kin ma ta na taalı nəwəlv se. Paa na mpv təle tu hóləyi sí ma tewa təkpataa se. Ama Taca ká pəkəna na í ná sí ma tewa yaa ma ta te tə. ⁵Pə təw íle, í taa hulina nəwəlv təm tampana pəkuyv na pə waatv ta tata. Í yele na halí Taca kəw. Iní í ka kulina mpi pə ηmela səkrətyv tē tə pə təw təyelele. Na í ká kuli yəlaa lotu taa huwəe. Pəlye ləw ká sa paa wei ísu pə mwa í samí-í tə.

⁶Ma taapalaa, ma kraγa má na Apəwəsi tá təm na má keesəna mpv sí í cəkəna ítuule nte pa tukaa sí: Nti pa ηmaawa tə, taa səsí tə təw. Pə təw kə mə taa nəwəlv í taa yəwəna ləlv na í footiyi ləlv. ⁷Awe yelaa na í hiki na í kəli ləlaa? Pə təna mpi n wəna tə pə taya ləw hana-η? Ye pa ha-η kvhav íle pepe təw kə n həη nyá tv ísu nyá ləpv təw kə n hikaa?

⁸Pəwə, í tema hikuyv ke pə təna mpi í nyuləyi tə, í tema piluyv. Í tema awulaa ke pəsuyv kə, na taa we tá konyəntətv taa. Ye pu kə ísu í kə awulaa təsiyisiyi kəlv pu lapa-m lelen. Pə taya pulv təw, saa iní tá na-mə tu krenta kawulaya təwəv. ⁹Pə cəya ísu tillaa taya ləw pəsəna waalı. Pə taya pulv, tə we kə ísu yəlaa mpa pa suwa sí paa kv patəma taa tə. Tə kə mpa pa təna pa nyənəyi təcəwə tə, paa ísətaa tillaa paa yəlaa. ¹⁰Ta pəsə kumeləməη, na mu kə ləmayasəe nyəma ke Kilisiti kuləm iní í təw. Tá kə acamaa, na məye təηtənaa. Pa tuyəna-mə, ama yem kə pa nyənəyi tá. ¹¹Haləna saηa wəle tənə, nyəyəsí na ləkətv kuyəna-tv, na tə feina pəcekəle. Pa makí-tuyv na tə cəkə yem, tə feina tapasopile. ¹²Tá mayamaya tá kookalı kə tə lakí na tə təkəna. Pa tvukí-tv, na taa səekí-wə. Pa tuyi-tuyv konyəη, tá sumaya sí pá tv-tv. ¹³Pá kvyi ta nyəwη, tu ləetəyi-wəye pa ísəyatv. Haləna saηa paa nyənəyi-tv sí tə kə puləpəyv antulinya iné í taa. Pa nyənəyi-tuyv ísu hute yaa pəntv mayamaya.

¹⁴Pə taya ma caa sí má tv-məye fəele təyə ma ηmaawa na má keesí-məye mpv. Ama ma luyv wəe kə sí má səyəsí-mə ísu ma piya nsi ma luyv wəe tə. ¹⁵Paa í ká hiki səyəsəlaa ke iyisi naanəwa (10000) kə Kilisiti mpaav təm taa

mə caa keke kulom. Mayale mə caa ke Kilisiti təhəyɔ təm taa. Pə taɣa pulv, má konna-meɣe Laapaali Kupaŋ. ¹⁶ Pə tɔɔ ké ma heeliyi-me si í təŋ ma yaasi. ¹⁷ Na pə mayamaɣa pə nyuɔv tɔɔ ké ma kusa Timotee si í polo mə tɛ. Inɪ ɪ kɛna ma pəyalv wei ma sɔɔlaa tɔ. Tacaɔ tɔm taa ɪ ké yulv wei paa lana naani tɔɣɔ. ɪ ká keesi-meɣe yaasi wei ma tɔkaa na má tɔŋna Kilisiti tɔm taa na má húlɔ́yí paa leye Yesu seɛlaa kpeka taa si pá təŋ tɔ.

¹⁸ Mə taa lelaa huɔwa si ma kaa kɔɔ, ɪɛna pá svv kalampaanɪ lapv. ¹⁹ Ye Tacaɔ tisaa maa kɔɔ mə tɛɣe nɔɔnɔɔ. Waatv ɪnəɣɪ maa ná si kalampaanɪ nyóma mpe, nɔɣɔ taa tike ke pa laki, yaa pa waasəɣɪ kulv. ²⁰ Pə taɣa pulv tɔɔ, ɪsɔ Kawulaya tɔm ta ke nɔɣɔ taa tɔm tike. Ama si ɪ́ pəsi na ɪ́ laki ké. ²¹ ɪ ləsi mpi í caa tɔ ɪɛ. ɪ caa si má konna kpátúyó, yaa ma kɔɔ tɔpamm na sɔɔlvɔv?

5

Yesu seɛlaa kpeka taa asilima

¹ Pa tɔŋna mə tɔm ke yɔɣɔtɔvɔv ke teu ké si mə kulaputv wɛ asilima ke sɔsɔm. Paa ma ta nyɪ ɪsɔnaa mayamaɣa kin pa kaa na asilima anɪ a taka. Pa yɔɣɔtaa si mə taa nɔɣɔlv ná kpaɣa ɪ caa alv. ² Paa na mpv mu tɔŋna mə tɛɣɪ sam pə tu feɪ. Pɪ nɔɣəsəna ké ɪsu kulaputv nti tɔ wakəli mə laŋa ke sɔsɔm, na í ləsi mə hekv ke wei ɪnɪ ɪ lapa mpv tɔ. ³⁻⁴ Paa ma na-me tɔ wɛ tɔma na pooluŋ tɔ, ma ləsaya wɛ mə kin ke tam ké. Ye ma, na Tacaɔ Yesu toma taa ma tɛma apalv ɪnɪ ɪ tɔm kɔvɔ ké ɪsu ye maa wɛ mə kin maa lapa tɔ. Waatv wei í ká kotɪ na ma ləsaya ká wɛɛ mə hekv tɔ, Tacaɔ toma ká wɛɛ tá tɔna tá hekv taa tɔna. ⁵ ɪ kpaɣa apalv ɪnɪ na í petɪ Satanɪ niŋ taa na pə naasi-ɪ na ɪ ɪse, ɪɛna pə waasi-ɪ kupaŋku Tacaɔ Yesu Kilisiti ká kɔɔ tɔ.

⁶ Kukusum pəciimaya kraasəɣəna somtu tɔna təfuv. ⁷ ɪ ləsi mə hekv taa ké mpi pə lapa-meɣe asayaɔ tɔ, ɪɛna í pəsi kɔpama təkpaɔaa. Waatv ɪnɪ í ká nɔɣəsəna somtu kɔfatu nti tɔ taa kukusum feɪ tɔ. Mpv pə mayamaɣa ke í tu wɛɛ. Pə taɣa pulv tɔɔ, tɔ nika tá Tɛɛv acima tɔɣɔv ké. Mpi tɔ pa tɛma tá Tɛɛv acima ɪwəyaya kɔvɔv tɔ se, ɪkeɣele Kilisiti. ⁸ Ye mpv ɪɛ tɔ tɔɣɔ ta acima. Ye tɔ tɔkɪ-yɛ, tɔ taa tɔɣɔ-yɛ na potopoto wei ɪ taa kukusum kɔpəm wɛɛ tɔ. ɪsayatv na asilima pə lite nté. Ama tɔ tɔɣɔ tá acima na potopoto wei ɪ taa kukusum feɪ tɔ. ɪnɪ ɪ kɛna potopoto kupaŋ na tampana nyəŋ.

⁹ Takəlaya ɪka maa ɪmaa-me tɔ ka taa ma heela-me si mə na yəlaa mpa pa laki asilima tɔ í taa kpenti. ¹⁰ Pə taya yəlaa tənaya yem ké ma yɔɣɔtəɣɪ. Mpi tɔ, antulinya taa cəne mə na asilima nyóma na nyullaa na ɪmulaa na tuŋ laalaa í sitina. Ye í tɔma si í cələɣɪ-wɛ, pə wɛɛ si í ká lu antulinya ɪnɛ ɪ taa keke. ¹¹ Nti tɔɣɔle si ye yulv nyənəɣɪ ɪ tɔɣɪ ɪsɔ seɛlv pəyele ɪ laki asilima, na í ta yeke nyulvɔv na tuŋ laav na yəlaa tɔvɔv na sɔlvɔm nyɔɔv na ɪmuləm, í taa kpətəna pɔntv. Mə na yulv ɪsu mpv í taa tɔɣɔ tɔɣɔv mayamaɣa.

¹²⁻¹³ Ye pə kaasa mpa pa ta ke ɪsɔ seɛlaa tɔ, pə taya maa lana pɛle pa tɔm. Ama ɪsɔ ká huɔnana pɛle. Mə na mpa í kaa kpekəle tɔ pə taya pa tɔm ke í ka la? Pa ɪmaawa ɪsɔ Tɔm taa si: Yulv í laki ɪsayatv í ləsi-ɪ mə hekv.

6

Təma təmnaa tayanvɔv

¹ Ye mə taa nɔɣɔlv na ɪ taapalv pa wɛna tɔm, pə mvna pá yaa təmaya nɔnɔɣɔ ke ma ta nyɪ ɪsɔnaa kin na ɪsɔ yəlaa wɛɛ? ² ɪ tá nyɪ si ɪsɔ yəlaa ká huɔnana yəlaa tənaya tɔm ke cele? Ye mu huɔnana yəlaa ke tɔm ke cele, ɪɛ pepe tɔɔ ké í kaa pəsi na í huɔ wenti tɔ wɛ pəciɪu tɔ? ³ ɪ tá nyɪ si taa huɔnana ɪsɔtaa tillaa ke tɔm? Tə kaa kpisi ɪsɔtaa tillaa ke tɔm huɔnav, kacəŋfana antulinya

taa cəne nyəntu na? ⁴ Təmnaa isu mpv pə taka maɣana-me, ɔna í məli na í kpaɣa-ti na í pukina mpa pa ta ke Yesu seela kpekəle pulv tɔ? ⁵ Ma yəɣtəyi n̄pɔyú si feele í kpa-me. Isu í wəv mpv tɔ ləmaɣasee tu nəɣəlv í fei mə taa kele si yəlaa í yoowa í taɣaŋ-wə? ⁶ Pə nəɣəsəna mə taa nəɣəlv í wəna í tɔɣəntəle na təm, pá yaa təmaɣa nənəəsi ke ma ta nyi isənaa kin na?

⁷ Isu í yaakuyv təmaɣa nənəəsi ke mpv tɔ pə hóləyí kpaɣaa ké si í kpisaa təkpaata. Pepe tɔə ké yulv í lapa-meɣe nti u haaki mə təyi suulu? Paa pu nəɣəsəna í yaa-ɪ nənəyɔ? Pepe tɔə ké u yeki si ye pa n̄muləyi-me pa n̄mulí? ⁸ Pəyele mə təɲna isayatu lapv na n̄muləm ke mə taa mə tike. ⁹ Aní mə maɣamaɣa í nyəma teu si isayalataa kaa na Isə Kawulaya. I taa puɣusi mə ti, asilima lataa, na tuɲ laalaa, na wasaɲkalənaa, na apalaa mpa pa sɔvkəna təma tɔ, ¹⁰ na n̄mulaa, na nyullaa, na sɔlvnyɔlaa, na tɔvlaa, na n̄mulaa kpitikpitinaa, pa tənaya mpv pa taa nəɣəlv kaa keesi Isə Kawulaya. ¹¹ Aní mə taa lelāa ka wə n̄pɔyú. Ama pa ləsa-meɣe isayatu taa na í pəsi kɔpama. Na pə faɣasa-me na mə mpa si í pəsi Isə nyəma. Taca Yesu Kilisiti tɔɲ taa, tá Isə Feesuyu yelaa na í pəsi kɔpama ke Isə isəntaa.

Mpi í lakəna mə tənəɲ tɔ í yele na pə hólí Isə teeli

¹² Mə taa lelāa tɔɲ si ye pa noka mpi pa la. Tampana mpaav wəe yaa, ɔle pə taya pə təna pə taa ké í ká waa. Ma pəsəyi má yəɣtə si ma wəna mpa si má la pə təna yaa. Ama ma kaa yele ké si pulvɔv í pəsi-m pə yom. ¹³ Mə í tɔɲ si hiluyv tɔə ké pə ləsa kɔtəɣv na kɔtəɣv tɔə ké pə tv hiluyv. Mm, pə wə mpv mē. Paa na mpv Isə ká wakəli pə təm naale ɪni. Pə ta la yulv tənuyv ke asilima lapv tɔə, ama Taca tɔə ké. Na tənuyv n̄kɔ kv tɔə ké Taca wē. ¹⁴ Na isu Isə feesuyu Taca tɔ, í ká te na í feesi taya mpv tɔtɔ na í toma taa.

¹⁵ Aní í nyəmá si mə tənəɲ ké Kilisiti tənuyv həɣləɲ ké. Ma wəv isəntɔ tɔ pə nəɣəsəna má kpaɣa Kilisiti tənuyv tɔə pulv na má kɔtəna apalaa təna alv na? Pəle pə kaa la paa pəcɔ. ¹⁶ Yaa í tá nyi si yulv í sɔvna apalaa təna alv, í na-ɪ pa kɔnta tənuyv kɔlvmyv? Pa n̄maawa Isə Təm taa si: Pa naale pa pəsa tənuyv kɔlvmyv ké. ¹⁷ Ama wei na Taca pa kɔntaa tɔ pa pəsa kɔlv m ke pa ləmaɣasee taa ké.

¹⁸ I taa kɔtəna asilima. Isayatvnaa mpa pə kaasaa na yulv laki tɔ tu tokiyina í tənuyv. Ama yulv wei í ha í təyi asilima lapv taa tɔ í maɣamaɣa í tənuyv ke í laki isayatu. ¹⁹ I ta nyi si mə tənəɲ wə isu Feesuyu Naɲɲtv təcaɣale yē? Feesuyu Naɲɲtv wei Isə ha-me na í wə mə taa təyɔ ma təɲ. I tá ti mə ti se. ²⁰ Isə yapa-meɣe haləna í felí. Mpv tɔ, í lana mə tənəɲ ke mpi pə hóləyí Isə teeli tɔ.

7

Akpaɣale tɔə kɔpəəsɔtv

¹ Pənente tɔ paaəna təm nti í ka pəsa-m mə takəlaya taa tɔ ɔle. Pə kəla teu si yulv í taa kpaɣa alv yaa. ² Ama asilima wəna a tɔə səsəm ke katatəlaya tɔ a tɔə, pə nəɣəsəna si paa apalv wei í wəna í alv, na paa alv wei í wəna í paalv ké mpv tɔtɔ. ³ Apalv í la í alv ke isəna pə nəɣəsəna apalv ká la í alv tɔ, na alv náá la í paalv ké isəna pə nəɣəsəna alv ká la í paalv tɔ. ⁴ Pə fei isu alv ká lana í təyi isəna í sɔlaa tɔ. I paalv tənna-ɪ, í niɲ na í nəɬe. Na mpv tɔtəyɔ na apalv, pə fei si í ká lana í təyi isəna í sɔlaa tɔ, í alv tənna-ɪ, í niɲ na í nəɬe. ⁵ I taa pə təma, ye pə taya isu mə təna í lapa nəyɔ kɔlvmya na í tisi təma si: Tə yele n̄pɔyú wē naale na tɔ paaəna Isə sələmyv. Ama pəle pə waali, í məli

na í kpentı nan. Ye í ta kpentı nan ke lɔn ke mpv í ká kɔɔ na í kpsı tɔnɔn na í hotı Satanı mayasɔn taa.

⁶ Nti ma yɔɔta isɔntɔ tɔ pə taya kɔcaalɔvɔ tɔm, ama ayɛnɛɛ kɛ. ⁷ Tampana tɔɔ, ma nyulaa isɔn paa yɔlv wei í wɛɛ isɔ ma wɛv isɔntɔ tɔ. Ama paa wei na í Isɔ hatɛ kɛ. Pə haan ɛyɛ pənyɛ, na pə ha ɛyɛ pəne.

⁸ Tɔm nti tɔ wɛɛ sı má heeli atamɛɛ na alaa leelaa tɔɔlɛ sı, ye pa tɔka pa itantv isɔ ma tɔkɔvɔ ma nyɛntv tɔ pu kəli-wɛyɛ sɛɛv. ⁹ Ama ye í kaa pəsı tɔnɔn tɔkɔvɔ, ɛɛ apalaa náá kpaɣa alaa, na leelaa náá saa apalaa. Pə kəla teu sı apalv í kpaɣa alv, na alv náá saa, na mpi yɔlv ká ɔaya na kɔtəi kɔvı-tɔ.

¹⁰ Nti ma heeliyi mpa pa tɛma tɛmɔɣa kpaɣav tɔɔlɛ sı: Alv í tɛma saav pə fei sı í kisi ı paalv. Tacaɔ tu yɔɔtəna-tı. ¹¹ Na í kisa-tı kɔlv, í ɔaya mpv, í taa saa kɔfalv. Ye í ká məli kupən ı məli-tı. Apalv ná feina mpaav sı í tɔɔnı ı alv.

¹² Mpa pə kaasaa tɔ, ma heeliyi pɛlɛ sı, ye apalv í kɛ Isɔ sɛɛlv na ı alv kɛ ma ta nyı Isɔ, pəyɛle alv unı ı luɣu wɛɛ sı í na-tı pá ɔaya, apalv í taa tɔ sı ı kisiyi-tı.

¹³ Mpv tɔtɔɣɔ alv í kɛ Isɔ sɛɛlv na ı paalv náá kɛ ma ta nyı Isɔ, pəyɛle apalv unı ı luɣu wɛɛ sı í na-tı pá ɔaya, alv í taa tɔ sı ı kisiyi-tı. Ma mayamaya ma yɔɔtəna tɔlɛ, tɔ ta luna Tacaɔ kin. ¹⁴ Isɔ tá kisi apalv wei ı ta ke Isɔ sɛɛlv tɔɔ ı na ı alv Isɔ sɛɛlv pa ɔayalɛ tɔɔ, pəcɔ ı ta kisi alv wei ı ta ke Isɔ sɛɛlv tɔɔ ı na ı paalv Isɔ sɛɛlv pa ɔayalɛ tɔɔ. Ye pə taya mpv pə tɔɔ pa piya ká wɛɛ isɔ ma ta nyı isɔnaa, pəyɛle sı kɛ isɔ nyənsı kɛ. ¹⁵ Ama ye wei ı ta ke Isɔ sɛɛlv tɔ ɛlɛ ı caana fayaa, waatu unı pa taa wei ı kɛ Isɔ sɛɛlv tɔ ı wɛna mpaav sı í yele na pá fayaa. Pə taya pulv tɔɔ, Isɔ yaa-mɛyɛ sı í ɔaya tɛma kin na lelen. ¹⁶ Alv Isɔ sɛɛlv nyá n nana-we sı nyaa tɛna na ń ya nyá paalv nyuvɔ? Na apalv Isɔ sɛɛlv nyá n nana-we sı nyaa tɛna na ń ya nyá alv nyuvɔ?

Isɔ í yaa-n ı na ń wɛ isəna ɔaya mpv

¹⁷ Ama nti tɔɔlɛ sı Tacaɔ í ha-n mpi náá tɔn pəlɛ. Na ye Isɔ yaa-n ı mpaav taa na ń wɛ isəna náá ɔaya mpv. Sɛyɛsvɔv nku ma sɛyɛsɔyi Yesu sɛɛlɛaa kpeka təna sı á tɔn tɔɔlɛ. ¹⁸ Ye Isɔ yaa wei kɛ ı mpaav taa na í tɛma pɛlvɔv, pɔntv í ɔaya mpv, í taa hvv sı ı məlɔxi isɔ ı taa pɛli. Na Isɔ í yaa wei kɛ ı mpaav taa na í tá pɛli, pɔntv í taa pɛkı sı ı pɛlɔxi. ¹⁹ Paa n pɛlɛaa, paa n ta pɛli, tɔlɛ tɔ wɛ yem kɛ. Ama Isɔ kɔheelıtu tɔkɔvɔ ntɛ sɔsɔɔntv. ²⁰ Paa wei í wɛɛ isəna ı ka wɛɛ na pəcɔ Isɔ yaakı-tı ı mpaav taa tɔ. ²¹ Ye n ka kɛ yom kɛ na Isɔ yaa-n ı mpaav taa, taa nəɣəsı sı n pəsəyi kasayampv. Ama ye pə kɔma sı ń lu nyá yomle taa, ɛɛ taa kisi. ²² Pə taya pulv tɔɔ, ye Tacaɔ yaa yom ke ı mpaav taa, pɔntv pəsə Tacaɔ kasayampv kɛ. Mpyúy pə wɛɛ tɔtɔ, ye Kilisıti í yaa kasayampv, pɔntv pəsə ı yom kɛ. ²³ Isɔ yapa-mɛyɛ haləna í fei, ɛɛ í taa pəsı mə tɔxi yəlaa yomaa. ²⁴ Ma taapalaa, paa wei í ɔaya Isɔ sɛɛlv taa isɔ isəna ı ka wɛɛ na pəcɔ Isɔ yaa-tı ı mpaav taa tɔ.

Atamɛɛ na leelaa pa tɔm

²⁵ Ye apalaa mpa pa ta kpaɣata alaa, na alaa mpa pa ta saata tɔ. Tacaɔ ta heeli-m pa tɔm sı pulv. Ama Tacaɔ pɛɛɛ tɔɔ ma nəɣəsəna yɔlv wei í yɔɔta nti pá mv-tı tɔɔ. Pə tɔɔ kɛ ma heeliyi-mɛyɛ nti ma mayamaya ma hvvki tɔ.

²⁶ Kayana wahalanaa pane pa tɔɔ ɛɛ, ma hvvki sı pə kəla teu sı yɔlv í ɔaya mpv. ²⁷ Ye n wɛna alv, taa lv sı n kisiyi-tı, na ń tu feina taa pɛkı sı ń kpaɣa. ²⁸ Paa na mpv, ye n tu kpaɣa alv, na ye pɛɛlv saana, ı ta la isayav tɔtɔ. Ama apalaa mpa pa kpaɣəyi alaa na alaa mpa pa saakı tɔ, paa ifemle nte pa naakı wahala kɛ. Wahala ɛnəyi ma caa ma kɛli mə nyɔɔn tɔɔ.

²⁹ Ma taapalaa, nti ma yɔɔtəyi tɔɔlɛ sı wɛlɛ puwaya. Pə tɔɔ tɔ, pə kpaɣav sanja waalı tɔ, mpa pa wɛna alaa tɔ pá la isɔ pa feina, ³⁰ na mpa pɛlɛ pa wiliyi

tə pá la isu pa feina lanwakəlle. Mpa pa yakı tə pə la-we isu pə taɣa mpe pa tənna pa kuyapəm mpi. ³¹ Mpa pa təkəna antulinya inε tə pá la isu mpa paa təkəna-ı tə. Pə taɣa pulv təw, wεεtu nti tə taa antulinya inε ı wεε tə ı kaa tasa taanɣu se.

³² Mpi ma nyuləxi təɣəle sı í lu nəɣəsee təm taa təkpaata. Apalv wei ı ta kpaɣa alv tə Tacaa təmle ke ı səkəna nyuɣu, na í lvkı sı Tacaa luɣu í lapı-ı. ³³ Ama wei ı kpaɣa alv tə ate cəne nyəm ke ı səkəna nyuɣu, na í lvkı sı ı alv luɣu í lapı-ı. ³⁴ Mpu inı pə tu-ı hekv ké. Mpu tətəɣə na alv yaa pεelə wei ı ta saa tə. Tacaa təmle ke pa səpəna nyuɣu. Pə taɣa pulv, pa caa ké sı Tacaa í ti pa tənəɣ na pa ləsasi. Ama alv wei ı laalaa na í saa tə ate cəne nyəm ke ı səkəna nyuɣu, na í pεekəxi sı ı paalv luɣu í lapı-ı.

³⁵ Ma yəɣətəxi m̄p̄yó sı pə sənə-me, pə taɣa isu katəka ke ma tuxı-me. Ama ma caa ké sı má tusi-meɣe mpi pə we teu tə pə taa na í krentəna Tacaa ke teu na í tə isu pə mɔnaa tə.

³⁶ Təw, pənente tə paasəna yulv wei ı luɣu fei sı ı pεelə í saa tə pə təm ıle. Ye ı kəma na í ná sı pə fei teu sı í yele ı pεelə na í tee pə taa, í la isu ı luɣu wεε tə. Í yele-ı na í saa, ı ta la isayətv. ³⁷ Ama ye inı ı nəkəna na í tema ı taa təkpaata sı ı pεelə í caɣa mpv, na pə tá ké nəɣəlv kisinana-ı kəkisu, inı ı təkəna tənɣu na í kisiná ı luɣu ke mpv, ı pεelə inı í ta saa pə we teu. ³⁸ Mpu tə, wei í yelaa na ı pεelə saa ı ta la taalı. Ama wei í ta yele na í saa pəle pə kəla teu.

³⁹ Alv paalv í wena ı weesuɣu, ı alv inı ı feina mpaav sı í kvlı-ı. Ama ye ı paalv səpa, pə ha-ı mpaav ké, ı luɣu í we wei, ı saa. ıle kvlm̄tv ké, pu wεε ıso seelə ké. ⁴⁰ Paa na mpv ma hɔv sı ye ı caɣaa isu ı wεε tə ı ká kəli lelen̄ nuw. Ma nyəmá sı ma hɔwεε anε a luna Feesuɣu Nan̄ɣtv kin̄.

8

Nantv kvlalaatv təm

¹ Pənente tə paasəna nantv kvlalaatv təm ıle.

Tə nyəmá sı tá tənə tə wena pə nyəm mεε. Na tə nyəmá tə nyəmá inı ı yekina na yulv hən̄ ı ti. Ama səlvɣu ná lakı na tə nyəw ton̄. ² Ye nəɣəlv hɔv sı ı nyəmá pulvpu, ı ta cekənta-wı isu pə we təkpaata sı í cekəna-wı tə. ³ Wei ıle ı səlvəxi ıso, ıso ná nyəmá pɔntv təw ké.

⁴ Nti í ka pəwasa təɣəle sı, ye pa laawa, yulv ká təɣə yaa ı kaa təɣə? Tə nyəmá teu sı tuɣ ná naa isentəw ké yem ké. Ama ıso tike kon̄ wenna. ⁵ ısoɣaa nyəm paɣale na ate nyəm paɣale ke yəlaa yaa pa ısonaa. Paa yaa mpv sı ısonaa na mpa pa nyənəxi sı pa ti-we tə pa we paɣale. ⁶ Ama tá kin̄ ıle, ıso we kvlm̄ təkəɣ ké. Inəɣəle Tacaa wei ı lapa pə tənə tə, na ı təw ké tə wena weesin̄. Na Tacaa kele kvlm̄, inəɣəle Yesu Kılısiti wei ı yelaa na pə tənə pə wεε, na wei ı təw tə wena weesin̄ tə.

⁷ Ama yəlaa tənə ta nyı mpv. Lelaa wεε na pə tɛna-weɣe tuɣ təm taa, na ye haləna san̄a pa tən̄na nantv kvlalaatv təɣəw, pə we isu tuɣ ke pa tən̄əxi. Pa nyəm we tətəntəlaa, ılena pá mələxi nav sı kutəɣəw ŋkv kv wakələxi-weɣe. ⁸ Pə taɣa kutəɣəw yekina na təkrentəna ıso kin̄. Paa tə ta təɣə pə taɣa pə pasəxi-tuxv pulv, paa tə təɣaa pə taɣa pə səsəxi-tuxv pulv.

⁹ Paa na mpv me mpa mpaav wεε faa sı í lakı mpi í lá tə, í la laakalı, pə taa kəw na í hu ıso seev taa acamaa. ¹⁰ Ye nəɣəlvɣu yem nawa nyá wei sı n nyəmá tə na n̄ caɣa tuxv tee na n̄ tən̄na təɣəw, ıcam inı ı laakalı kaa polo isu í təɣə nantv kvlalaatv nti? ¹¹ Waatv inı nyá nyəm mpi pə lapa na nyá təɣəntəle ıcam wei ı təw Kılısiti səpa tə í la yem kele. ¹² Ye í pəntəɣəna mə təɣəntələna na í kpesəxi pa laakalənaa mpa pa we tətəntəlaa ké mpv tə,

Kilisiti ke í pəntə̀xə̀na. ¹³ Pə tə̀w kə̀ ye ma təkɩ mpi na pu hu ma tə̀xə̀ntə̀le, ma kaa tə̀xə̀. Paa pə̀cə̀ maɣamaɣa ma kaa tu tə̀xə̀ nantɩ. Pə̀ taa kə̀w na má hu ma tə̀xə̀ntə̀le.

9

Tillu tə̀ma təm

¹ Ma feina mpaav si ye ma lakɩ mpi ma la? Ma ta ke tillu? Ma ta na Tacaa Yesu? Pə̀ tə̀xə̀ mə̀ kə̀na ma lapa Tacaa tə̀mlɩ na pə̀ lu mpi tə̀? ² Ye lɩlaa u nyə̀nə̀xi-m tillu pə̀ kɩenna-mə̀? Mpi tə̀, isu mə̀ na Tacaa í kɩentɩyɩ tə̀ pə̀ húlə̀yí təkɩlekele kə̀ si ma kə̀ tillu.

³ Ḿpóyú ma cə̀kɩ mpa pa kotiyina-m paa timpɩ na pá tə̀ŋ si ma ta ke pɩlv tə̀. ⁴ Ye pa felə̀xi-m kutə̀xə̀w na konyə̀nyə̀əm ke ma tə̀mlɩ tə̀w ma yɩwa? ⁵ Ye ma tə̀ŋsa alv Isə̀ seelɩ nə̀xə̀lvɩv ma waali na tə̀ cə̀kɩ isu tillaa lɩlaa na Tacaa newaa na Piyee pa lakɩyɩ tə̀ ma yɩwa? ⁶ Yaa ma na Paanapasɩ tá tike ke pə̀ wɛɛ si tə̀ lana tá nin na tə̀ tə̀xə̀na tá nə̀xə̀? ⁷ Yóólú wei í puki yooɩ na í təkɩ í tɩ? Na awe səkɩ lɛsɛŋ tɩyɩ na í kaa tə̀xə̀ ku pee? Na awe tiikiyi kalə̀ku na í kaa nyaasi naaləm?

⁸ Nti ma tə̀ŋ tə̀, yə̀laa yə̀xə̀tə̀xə̀na-tə̀xi kuyə̀xə̀tɩ, kusəsutɩ taa pə̀ fei mpɩv? ⁹ Moisi kusəsutɩ taa pa ŋmaawa si: N kaa həkə̀ nav wei n makə̀na nyá mələ̀ tə̀ í nə̀xə̀. Naəŋ tə̀w tike ke Isə̀ sə̀xə̀mə̀xə̀na? ¹⁰ Pə̀ tə̀xə̀ tá maɣamaɣa tá nyɩyɩ tə̀w kə̀ í yə̀xə̀ta mpɩv? Tá maɣamaɣa tá nyɩyɩ tə̀w təkɩem kə̀ pa ŋmaawa si: Wei í halə̀xi í halə̀na tɛlvɩv, na wei í kɩŋ í kɩna tɛlvɩv, si í ká hiki í paa nyəm. ¹¹ Ye tə̀ tuuwa Isə̀ nyəm ke mə̀ həkə̀ na kaɣana tə̀ hiki mpi pu waasi tá tənə̀ŋ tə̀xə̀ mə̀ kɩŋ tə̀ yɩwa? ¹² Lɩlaa ta kisi mpaav ke hikuyɩ si pá hikiyi-wi, kacə̀ŋfana tá na?

Paa na mpɩv tá tá nyə̀nna tə̀na. Ama tə̀ tə̀xə̀ pə̀ tə̀na pə̀ konyə̀ŋ si tə̀ taa kə̀w tə̀ wakə̀li Kilisiti tə̀w Laapaali kɩpaŋ tə̀mlɩ. ¹³ Anɩ í nyəmá teu si mpa pa lakɩ tə̀ma ke Isə̀ tə̀sele taa tə̀ Isə̀ tə̀sele caləsə̀xə̀na-wɛ. Na mpa pa lakɩ kətasi ke kətə̀ya tə̀late tə̀w tə̀ pa hikiyi pa paa nyəm ke kətasi nsɩ si taa kə̀. ¹⁴ Ḿpóyú pə̀ wɛɛ. Mpa pa kpaalə̀xi Laapaali Kɩpaŋ tə̀ Tacaa ha-wɛyɛ nə̀xə̀ si pá tə̀xə̀na kətasi nsə̀xi.

¹⁵ Ama má, ma ta la tənɛ unɩ tə̀ taa natə̀li, na ma ŋmaav isə̀ntə̀ tə̀, pə̀ tə̀xə̀ si ma pə̀sə̀xi si má hiki se. Sana sə̀m na mpɩv unɩ pə̀ lapv. Nə̀xə̀lv kaa wakə̀li mpi ma yə̀lə̀xə̀na mpɩv tə̀. ¹⁶ Pə̀ tə̀xə̀ ma ti sam tə̀w kə̀ ma kpaalə̀xi Laapaali Kɩpaŋ se. Ama caalɩv na caalɩv kə̀. Na ye pə̀ cə̀pa-m na má tá kpaali Laapaali Kɩpaŋ, maɣalɛ. ¹⁷ Ye ma maɣamaɣa maa tɩna ma ti si má la tə̀mlɩ tənɛ, má nəkaa ma haaku nə̀xə̀ kə̀ na má tə̀ŋa kufelɩv. Isu pa tu-m-tɛyɛ kutɩyɩ tə̀, pə̀ wɛɛ si má la-tɛyɛ na má lu tə̀soo. ¹⁸ Ma kufelɩv nte ŋku ɩɛ? Nkɩyule si má húləsi lanɩ na Laapaali Kɩpaŋ kpaalɩv. Má kpaalə̀xi faalaa, má taa haa nə̀xə̀ na má tə̀ŋaa isu Laapaali Kɩpaŋ kpaallo lakɩ tə̀.

¹⁹ Ma ti ma tə̀xi, ma ta ke yom. Paa na mpɩv ma lapa ma tə̀xi yə̀laa tə̀na yom si má hiki yə̀laa paɣalɛ ke səsəm ke isə̀na pə̀ wɛɛ tə̀. ²⁰ Yuta nyə̀ma taa, ma lakɩ kə̀ isu Yuta tv, ɩlena má hiki-wɛ. Paa na maa tə̀ŋə̀xi Moisi kusəsutɩ tə̀, ye ma wɛ mpa pa tə̀ŋə̀xi Moisi kusəsutɩ tə̀ pa hekv, ma lakɩ kə̀ isu ma tə̀ŋə̀xi-tɩ ɩlena má hiki-wɛ. ²¹ Na mpɩv tətə̀xə̀ ye ma wɛ mpa pa ta nyɩ Moisi kusəsutɩ təm tə̀ pa hekv, ma wɛ kə̀ isu pa wɛv tə̀, maa paasə̀xə̀na kusəsutɩ, ɩlena má hiki-wɛ. Pə̀ tə̀xə̀ isu ma tə̀ŋ si ma lɩ Isə̀ kusəsutɩ se, Kilisiti kusəsutɩ tə̀na ma tə̀ŋə̀xi kə̀. ²² Mpa pa wɛ ɩcantɩ ke Isə̀ seɛv taa tə̀, ma lapa pa hekv kə̀ isu ɩcam na pə̀cə̀ má hiki acamaa mpɛ. Ḿpóyú ma lakɩ paa mpa pa hekv, ɩlena paa pə̀

kəli we má ya pa taa lelāa. ²³Ma lakɪ pə tənaya n̄p̄ógú Laapaali Kupaŋ tɔ́ kɛ́, ɪlena ma maɣamaɣa maa waa pə taa.

²⁴Ntəŋ í nyəmá sɪ pa tɔ́kuyɔ asewa tete tɔ paɣale seena, ama kulɔm təkɔŋ təkəna. Mɛ tɔ́tɔ́ í kaasɪ mə tɔ́yɪ mpɔ na sewa, na í laali na í tɔ́ɔɔ nɔ́yɔ. ²⁵Lɔ́taa na selaa pa təna pa lakuyɔ mpɔ tɔ́, pa wɛna pa kɔ́kɔ́kiimnaa kɛ́ na ɪsələ kɔ́sɛmle. Pa lakɪ n̄p̄ógú sɪ pá hiki sam ntenuyɔ ŋku kɪ taŋŋəyɪ tɔ́. Ama tá ɪle, tá lakɪ kɛ́ sɪ tɔ́ hiki sam ntenuyɔ ŋku kɔ́ wɛ tam tɔ́ tɔ́. ²⁶Pə tɔ́ kɛ́ má tɔ́ŋna sewa na má ɣaɣa ɪsələ kɛ́ timpi ɪnɪ tɔ́. Ma wɛ kɛ́ ɪsu ŋkuma matu wei ɪ haɣaləyɪ yem tɔ́. ²⁷Ama ma wɔ́səyɪ ma tənuyɔ kɛ́ na má təkəyɪ ma tɔ́yɪ teu sɪ pə taa kɔ́ na ma wei ma lapa lelāa kɛ́ waasɔ tɔ́ má kpisi na pá lə-m.

10

Tuŋ tɔm laakali lapənav

¹Ma taapalaa ma luyɔ wɛɛ sɪ í tɔ́sɪ mpi pə maɣana tá caanaa caanaa mpa na Moisi pa tɔma tɔ́ pa tɔm. Pa təna tɔ́pɪ ɪsəŋmɔntuyɔ kentina pa tɔ́, na pa təna tɔ́pɪ pa tɛsəna səsəncaasɪ tɛŋku. ²Na ɪsəŋmɔntuyɔ ŋku kɔ́ tɛɛ kɛ́ tɛŋku taa kɛ́ pə sɔ́ pa təna tɔ́pɪ kɛ́ ɪsə lɔm kɛ́ pa muyɔ Moisi na pá tɔ́ŋŋəyɪ tɔ́ pə tɔ́. ³Pa təna tɔ́pɪ pa tɔ́ɔna piti tɔ́ɔnaya kulɔmaya ŋkɛ. ⁴Na pa təna tɔ́pɪ pa nyɔna piti kɔnyɔnyɔm kulɔməm mpi pə luna piw taa tɔ́. Na piw ŋku kɔ́ húlɔ́yɪ kɛ́ sɪ pá na Kilisiti pa tɔ́ŋna. ⁵Paa na mpɔ tɔ́ ɪsə laŋle ta hɛena pa taa paɣale, mpɔ pə yelina na pá sɪ wɔ́laya tetɔ́ taa.

⁶Pəne ɪnɪ pə lapaya sɪ pə́ húlɪ-tuyɔ ləŋ na pə́ taa kɔ́ na tɔ́ nyulɪ ɪsəɣakonyuləŋ ɪsu mpe ɪnɪ paa nyuluyɔ tɔ́. ⁷Na pə́ taa kɔ́ na í kɛɛsɪ na í sɔ́ tuŋ laav taa ɪsu pa taa lelāa ka lapɔ́ tɔ́. ɪsə tɔm taa pa ŋmaawa mpɔ sɪ: Yəlaa caɣaa na pá tɔ́ɔ na pá nyɔ, ɪlena pá nyəkɪ na pá kulɪ sɪ pa paaki. ⁸Na tɔ́ taa la wasaŋkalətu ɪsu pa taa lelāa ka paasənav-tɪ na kuyaku kulɔmuyɔ tike yɔ́lɔnyɔŋ iyisi hiu na tooso (23000) lu na pá sɪ tɔ́. ⁹Tə taa maɣasɪ Tacaa sɪ tɔ́ naa ɪ waali. M̄p̄ógú pa taa lelāa ka lapa na pá səna tɔ́maa. ¹⁰Tə taa miiti, mpi tɔ́, pa taa lelāa ka miitaya n̄p̄ógú na wakəllu kɔ́-wɛ tɔ́.

¹¹Pə təna mpi pə maɣana-wɛ tɔ́ pə́ húlɔ́yɪ lelāa kɛ́ ləŋ kɛ́. Pa ŋmaa-tɔ́yɪ sɪ pa kpaaləyɪ-tɔ́ yoo. Pə́ taya pulɔ́, waatu wei ɪ taa tɔ́ wɛ ɪsəntɔ́ tɔ́ tənaya waatu kɛ́. ¹²Pə́ tɔ́ ɪle yə wei ɪ huɔ sɪ ɪ səŋaa pɔntɔ́ í la laakaali, í taa kɔ́ na í hoti. ¹³Maɣasuyɔ nakulɪ kɔ́ ta maɣana-mɛ na pə́ kəli ɪsu maɣasuyɔ makuyɔna yulɔ́ tɔ́. ɪsə təma sɪ ɪ lakɪ mpi tɔ́ ɪ yeki-wɪ. Pə́ tɔ́ kɛ́ ɪ kaa yele na maɣasuyɔ maɣana-mɛ na pə́ kəli-mɛ. Ama maɣasəŋ ɪnɪ í kɔ́ma ɪ ká húlɪ-mɛyɛ ɪsəna í ká la na í tɔ́lɪ na í pəsi-ɪ tɔ́.

¹⁴Pə́ tɔ́ ɪle ma taapalaa kɔ́pama mɛ, í la laakali na tuŋ tɔm. ¹⁵Ma yɔ́ɔtəyəna-mɛ ɪsu yəlaa layatɔnaa, ɪle nti ma yɔ́ɔtəyɪ tɔ́ í huɔ mə maɣamaɣa na í ná. ¹⁶ɪ nyəŋna tɔ́ təkuyɔ kəpɔ na í suna ɪsə kɔ́pantɔ́ na tɔ́ sɛɛ-ɪ í na tɔ́mle kɛ́ pə́ tɔ́ tɔ́ na í ná. Tə nyɔkuyɔ tɔ́, pi kɔ́pɛntəyɪ-tuyɔ n̄p̄ógú Kilisiti caləm tɔ́? Na potopoto wei tɔ́ fakɪ tɔ́, tɔ́ təkuyɔ tɔ́, pi kɔ́pɛntəyɪ-tuyɔ n̄p̄ógú Kilisiti tənuyɔ tɔ́? ¹⁷ɪsu potopoto wɛɔ kulɔm na taa wɛ kɔ́pɪŋ na tɔ́ taləyɪ-ɪ tɔ́ tɔ́ kɔ́pɛnta kulɔm kɛ́. Mpi tɔ́ potopoto kulɔm kɛ́ tɔ́ təkɪ tɔ́ se.

¹⁸ɪ nyəŋna ɪsɛyɪ yəlaa na í na. Mpa pa təkɪ mpi pa lapa kətaya tɔ́ pá na ɪsə wei ɪ tike ɪ tɔ́ kətaya tɔ́late tɔ́ pa kɔ́pɛntaa kɛ́. ¹⁹ɪle ɪsənaya pə́ wɛɛ ɪle? Tuyɔ kulalaam kɛna pulɔ́? Yaa tuyɔ maɣamaɣa kɛna pulɔ́? Pulɔ́ fɛɪ paa pə́cɔ. ²⁰Ama pa laakuyɔ tɔ́ alɔyaa tɔ́ kɛ́ pa laaki, pə́ taya ɪsə. Na ma kisaa sɪ mə na alɔyaa í taa wɛɛ təma tɔ́m taa ɪle. ²¹ɪ kaa pəsi na í nyɔ Tacaa kəpɔ na í tasa alɔyaa nyəŋ kɛ́ nyɔɔ. Na í kaa pəsi na í caɣa Tacaa nyənaya tɛɛ na í tasa

alóyaa nyəhka tee ké caɣav tətə. ²² Yaa tə caa tə sʊsɪ Tacaɑ ke isəsɛɛmlɛ taa? T́á kələna-ɪ toma yaa isəna?

Isə teeli tɔyʊ ke paa mpi pə taa

²³ Mə taa lɛlaa tɔŋ sɪ mpaav wɛɛ sɪ t́ə nɔka mpi tə lá. Tampana, mpaav wɛɛ yaa. Ama pə təna pə fɛina kawaaya ké. Mpaav wɛɛ sɪ t́ə nɔka mpi tə la. Ama pə taya pə təna pə lapu sɔsɔsəyənə pʊlʊpʊyʊ Isə sɛɛv taa. ²⁴ Nɔyɔlv í taa pɛɛkɪ ɪ maɣamaɣa ɪ nyʊyʊ nyəntʊ tike. Ama paa wei í pɛɛkəyɪ ɪ tɔyɔntəlɛnaa nyəntʊ tətə.

²⁵ Nantʊ təna nti pa pɛɛtəyɪ kʊyaku taa tɔ í tɔyɔ, í taa kpeye mpi mə taa í wɛna sika tɔ. ²⁶ Pə taya pʊlv, pa ŋmaawa Isə Təm taa sɪ: Tacaɑ tənna tɛtv na pə təna mpi pə wɛ tə taa tɔ.

²⁷ Ye ma ta nyɪ Isə yaa-ŋ tɔyɔv na nýa luyʊ wɛɛ sɪ n puki, ŋ polaa, tɔyɔ pə təna mpi ɪ ḱa saa-ŋ tɔ, taa kpeye mpi nýa laakali taa n wɛna sika tɔ. ²⁸ Ama ye nɔyɔlv heela-ŋ sɪ tənɛ unɪ pa laawaya, ilɛ taa tɔyɔ, ke wei ɪ cəpa-ŋ ŋpɔyú səkpaloyʊ tɔ ilé ɪ tɔɔ, na nýa laakali ta caya ɪ təcayalɛ tɔ pə tɔɔ. ²⁹ Pə taya nýa laakali ke ma yɔyɔtəyɪ cənɛ. Ama wei unɪ ɪ heela-ŋ tɔ ɪ nyəŋ tɔɔ ké.

Ilɛ pepe nyʊyʊ tɔɔ ké lɛlv laakali təm ḱa pɛli ma niŋ ke mpʊ? ³⁰ Ye ma sɛɛkɪ Isə ké í na təmle na ṕəcɔ́ má təkɪ, pepe tɔɔ ké paa tʊv-m timpi ma təkəna sɛɛtv tɔ?

³¹ Pə wɛɛ sɪ paa í təkɪ, paa í nyɔɔkɪ, paa í lakɪ mpi, í la na Isə hiki teeli ke pə təna pə taa. ³² I taa hu nɔyɔlv, paa Yuta nýəma, paa mpa pa ta ke Yuta nýəma tɔ, paa Yesu sɛɛlaa. ³³ I la isʊ ma lakuyʊ tɔ. Ma lʊkɪ ké sɪ pə təna mpi ma lakɪ tɔ ṕə la yəlaa tənaya lɛlɛŋ. Pə taya ma maɣamaɣa ma nyʊyʊ nyəntʊ ke ma pɛɛkəyɪ. Ama yəlaa təna nyəntʊ ké sɪ ṕə ya pa nyɔɔŋ.

11

¹ I kɛɛsəyənə-m isʊ má kɛɛsəna Kilisiti tɔ.

Alv ka te saalaya ke Isə təsɛɛlɛ

² I tɔɔsa ma təm ke pə təna pə taa na í təkɪ kʊlapʊtvnaa ke teitei isʊ ma kɛɛsuyʊ-mɛ tɔ ma sama-mɛ. ³ Ama ma caa ké sɪ í nyɪ sɪ Kilisiti keɛ paa apalv wei ɪ sɔsɔ, na apalv nté alv sɔsɔ, na Isə keɛ Kilisiti ilé ɪ sɔsɔ. ⁴ Ye apalv í səlɛməyɪ yaa ɪ kpaaləyɪ Isə kʊheelitu ke Isə təsɛɛlɛ na í tá kuli ɪ nyʊyʊ tɔɔ, Kilisiti ke ɪ kpɛɛnaa. ⁵ Na ye alv í səlɛməyɪ yaa ɪ kpaaləyɪ Isə kʊheelitu na í tá te saalaya, ɪ paalv ké ɪ kpɛɛnaa, na pə pəsa isʊ pa loola-ɪ ké. ⁶ Na ye alv kaa te saalaya ilɛ pá kó ɪ nyɔɔsɪ. Ama ye pə wɛ-ɪ fɛɛlɛ sɪ pá kɔ-ɪ yaa pá looli-ɪ, ilɛ í te saalaya. ⁷ Apalv kaa pa ɪ nyʊyʊ tɔɔ ké pʊlv, mpi tɔ, ɪ ké Isə lɛɛsuyʊ na ɪ kin ke Isə teu naaki. Ama alv kin ke apalv teu ná naaki. ⁸ Pə taya alv ke pa cosaa na pá ŋmana apalv. Ama apalv ke pa cosaa na pá ŋmana alv. ⁹ Na pə taya alv tɔɔ ké pa ŋma apalv. Ama apalv tɔɔ ké pa ŋma alv. ¹⁰ Pə tɔɔ ké isətəa tillaa tɔɔ, alv ḱa wɛɛna ɪ nyʊyʊ tɔɔ ké mpi pə hóləyɪ sɪ ɪ ta tɪ ɪ tɪ, ama apalv tənna-ɪ tɔ. ¹¹ Paa na mpʊ tɔ, Tacaɑ təm taa alv fɛɪ ɪ tɪ tɔɔ tike, na apalv ke ilé ɪ tɪ tɔɔ tike, pa təna pa tɪ pa təmaya. ¹² Pə taya pʊlv tɔɔ, apalv ke pa cosaa na pá ŋmana alv, na mpʊ tətɔyɔ alv na lʊla apalv, na pə tənaya mpʊ Isə kin ke pə lʊnaa.

¹³ Mə maɣamaɣa í maɣasi-təyɪ mə taa na í ná, sɪ waatu wei alv puki Isə sɛɛv na í səlɛməyɪ tɔ, ɪ caya nyʊyʊ kpɛtɛ na? ¹⁴ Antulinya taa cənɛ maɣamaɣa se, ye apalv yɛləyənə nyɔɔsɪ kutayalasi, fɛɛlɛ sɔsɔɛlɛ ké. ¹⁵ Ama ye alv nyɔɔsɪ tayaləna mpʊ, isante sɔsɔɛlɛ nté. Tampana yaa pə ha paa alv wei ké nyɔɔsɪ kutayalasi ké sɪ sɪ takəyɪ-ɪ isʊ tɛkɛntɛ. ¹⁶ Ama ye nɔyɔlv tasəyɪ tənɛ unəyɪ kpɛɛsənav pʊntʊ í nyɪ sɪ, paa ta, paa Isə sɛɛlaa kpeka, tə fɛina lakasi nasəlɪ tɔtɔyɔ tá Isə sɛɛv wule na ṕə tá kɛna sənɛ.

fakasi. Ama Taca kolum inu i tōma ke pa laki. ⁶ Kolarəpəm we ŋka ŋka, ile Iso kolum inu i tuyona pa tənaya kolarəpəmnaa mpe pa tēna. ⁷ Iso Feesuyu hólóyí paa wei i kinj ké si ku wee na ku yeki na pulv lapv saa pountv lena pa tēna pá hiki kupantv ke pə taa. ⁸ Iso Feesuyu haa nɔyɔlv ile tətə si í yəɔtəɔəna nyəm. ⁹ Iso Feesuyu kolumvuyv kune ku yekina na nɔyɔlv náá tisiyí Iso təw ké yunj ke teu. Na kó haa nɔyɔlv ilɛɛ kutəntvnaa waasvuyv pəsuvuyv. ¹⁰ Iso Feesuyu yeki na nɔyɔlv náá laki piti tōma, na ku tuyv nɔyɔlv ile si í kpaaləyí Iso kəheelitv, na ku yeki na nɔyɔlv náá nyəŋ na í fayəsəyí alɔɔaa nyəntv na Iso Feesuyu nyəntv. Ku yeki na nɔyɔlv ilé í yəɔtəɔəna təmnaa mpa nɔyɔlv u nukv tə, na ku yeki na nɔyɔlv náá cəkəyənə-ti na í teləsəyí. ¹¹ Iso Feesuyu kolumvuyv kune ku taa ku tike ku lakəna pə tənaya mpv. Ku yeki na paa mpi mpi pə lapv saa paa wei ké ŋka ŋka isv ku nəkaa təɔ.

Tənyv pilimile kolumtəle

¹² Tampəna təw Kilisiti wee ké isv yulv tənyv pilimile wev na kó wəna nəwhe na nin na ŋkpaŋŋ na ise na pə tənaya mpv tə. Tənyv wev tə paa ku təw ku wəna mpyúyú waanv waanv tə pə tēna pə kpənta kolum ké si tənyv. ¹³ Mpv tətəɔ na ta tēna, paa təw ké Yuta nyóma yaa tə ta ke Yuta nyóma, paa təw ké yomaa yaa kasayampiya, Iso Feesuyu kolumvuyv ŋkuvv pa sənə-tuyv Iso lom si tó kpəntv isv yulv tənyv pilimile wev tə, na Iso Feesuyu kolumvuyv ŋkv ku lom ké tə nyəwki teu ké tá tēna.

¹⁴ Yulv təntvuyv pilimile wev tə pə taya nəwhe tike yaa nin yaa ŋkpaŋŋ yaa ise tike wəna. Ama pə tənaya mpv pə wəna ku təw. ¹⁵ Nəwhele ka pəsiv na tó tə si: Ma ta ke nin tə, ma ta ke tənyv? Paa tu yəɔtə mpv pu ləsi-tɛɛ tənyv təw? ¹⁶ Nkpaŋvuyv ká pəsiv na kó tə si: Ma ta ke isəle tə ma ta ke tənyv? Paa ku tu yəɔtə mpv pu ləsi-kuyv tənyv təw? ¹⁷ Na pə wev mpv tə, ye isəle tike təkəŋ wəna yulv tənyv tēna təw, pepeye yulv ká nuna təm? Na ye ŋkpaŋvuyv tike wəna, pepeye yulv ká nuna səŋ? ¹⁸ Tampəna təw Iso nəkə isəna tə mpyúyú i lapa, i tə yulv tənyv təw ké paa mpiyí waanv waanv. ¹⁹ Ye koluməm ka wəna yulv tənyv tēna ile pə taa ké yulətənyv nté. ²⁰ Ama yulətənyv na wev tə ku wəna nəwhe na nin na ŋkpaŋŋ na ise na pə tənaya mpyúyú.

²¹ Pə təw ké ise ná kaa pəsiv na á tə nin si ye ilé i fei pə lá isəna? Na nyuyv ná kaa pəsiv na ku tə nəwhe si ye ale a fei pə lá isəna? ²² Pə fei mpyúyú paa pəw, mpi mpi pəw ké taaləm nyəm ke yulv tənyv taa tə mpəyəle weesuyv. ²³ Mpi tə nyənəyí mpyúyú taaləm tə mpəyí tə mələ na tó seena na pə kəli ləmpənəna. Na pə kaasa ləmpi, pəle pə yaav we feele, pəyɛ pa kələyí ŋmesuyv təkulakula, ²⁴ na pə kəli tá tənyv təw ləmpənəna mpi pu mənəna si tə la mpv tə. Iso lapa yulv tənyv ke mpyúyú si ləmpi í takəyí ləmpi waalı. ²⁵ Pə təw ké fayəsuyv fei yulv tənyv təw. Ama pə tēna mpi pə we tənyv təw tə pu nəyəsəyí tēma təw ké tam ké. ²⁶ Ye yulv tənyv təw ləmpi saləməyí, pə tēna pə saləməyənə, na ye pa sama yulv tənyv təw ləmpi, pə tēna pə samtv ké.

²⁷ Mə tēna í ké Kilisiti tənyv ké, na paa mə taa wei i ké Kilisiti tənyv kune ku təw pulvpu ké. ²⁸ Pə təw ké Iso kpa tillaa ke Yesu seelaa kpekəle taa ké kancaalaya, pə waalı ké Iso kuyəɔtətv teləsəlaa, pəle pa waalı ké seɛsəlaa, pə waalı ké i kpa piti tēma lataa, na kutəntvnaa waasəlaa, na leləa tentaa, na nyuyv nyóma, na mpa təmnaa mpa nɔyɔlv u nukv tə pa yəɔtəyuv saawa tə. ²⁹ Pa tēna pa ta ke tillaa se, pəyɛle pa tēna pa ta ke Iso kuyəɔtətv teləsəlaa yaa seɛsəlaa. Pa tēna paa pəsəyí piti tēma lapv. ³⁰ Pə taya pa tēna pa waasəyənə kutəntvnaa, pəyɛle pə taya pa tēna pa yəɔtəyənə na təmnaa mpa nɔyɔlv u

nuki tɔ, yaa tɔmnaa mpɛ pa telɛsɔyɔ. ³¹ Ye ɪ nyulɔyɪ sɪ pulɔ lapɔ ɪ saa-me, ɪ nyulɪ mpi pɛ kɛla nyɔyɔ tɔ.

Maa hɔlɪ-meɣe pɛnɛntɛɣe mpaav ŋku kv kɛla ɪ tɛna tɔ.

13

Tɔma sɔɔlɔyɔ tɔm

¹ Paa ma yɔyɔtɔyɪ yɛlaa nsɛma na ɪsɔtaa tillaa nsɛma tɔtɔ, ye maa sɔɔlɔyɪ yɛlaa ma yɔyɔtɔyɔ tɛna wɛ yem kɛ ɪsu suule wiikuɣu tɔ yaa kankonte wiikuɣu tɔ. ² Paa pɛ wɛɛ sɪ ɪsɔ kvheelitu kpaalɔyɔ saana-m, yaa paa maa nyɪ pɛ tɛna na mɔ cɛkɛna kvhmesɔm tɛna, yaa paa maa tisa ɪsɔ tɔɔ kɛ ma yuy kɛ teu na mɔ yɔyɔtɔyɛna pɔɔŋ sɪ ɪ kpesɪ na ɪ layasi, na ɪ kpesɔyɪ na ɪ layasɔyɪ, na maa sɔɔlɔyɪ yɛlaa, ma wɛ yem kɛ. ³ Paa ma apɪtitu tɛnaya maa kpaɣa na mɔ tala kvnyɔntɔnaa, yaa paa ma tɔnɔyɔ mayamaya kɛ ma lapa awusa sɪ ye pa wɔkɪ kɔkɔ pa wɔ, ye maa sɔɔlɔyɪ yɛlaa pɛ tɛnaya mpɔ yem kɛ.

⁴ Sɔɔlɔyɔ ɪ wɛɛ ɪsaya kvnyulɔyɔ fɛɪ, tɪ hɔm fɛɪ, ɪsɔcav fɛɪ. ⁵ Ye sɔɔlɔyɔ ɪ wɛɛ fɛɛɛ fɛɪ nyɛntɔ natɔlɪ tu kvh, ye sɔɔlɔyɔ ɪ wɛɛ pulɔ u pɛɛkɔyɪ ɪ nyɔyɔ nyɛntɔ tike. Sɔɔlɔyɔ ɪ wɛɛ pɔáná mɔyɔ fɛɪ, sɔɔlɔyɔ ɪ wɛɛ tɛ kv tisiɣɪ sɪ maa ná maa ná pɛ wɛɛ. ⁶ Sɔɔlɔyɔ ɪ wɛɛ kv caa kv nu kawalaya tan. Ama tampana tan kɛ kv caaki. ⁷ Ye sɔɔlɔyɔ wɛɛ cɔtɔyɔ fɛɪ paa mpi pɛ taa. Ye sɔɔlɔyɔ wɛ paa mpi pɛ taa naani na tɛɛlɔyɔ na suulu pɛ wɛɛ kɛ.

⁸ Sɔɔlɔyɔ tɔm ka wɛɛna tam tɔɔ, ɪsɔ kvheelitu kpaalɔyɔ ká sɪ tɛnaya. Wei pɛ saawa na ɪ yɔyɔtɔyɛna tɔmnaa mpa nɔyɔlɔ u nuki tɔ pu tɛ na pɛ tɛ. Nyɛm ká tɛ na pɛ saali yem. ⁹ Pɛ taya pulɔ tɔɔ, mpi mpi tɛ nyɛmá tɔ titite kɛ, na ɪsɔ kvheelitu nti tɛ kpaalɔyɪ tɛ tɛɛ tɛ sekɔyɪ kɛ. ¹⁰ Ama pɛ kɔma na mpi pɛ tewa tɛkpataa tɔ pɛ kɔɔ, mpi mpi pɛ sekaa tɔ pɛ saalɔyɪ yem kɛ.

¹¹ Maa kɛ pɔyaya tɔ ma yɔyɔtɔyɔ na ma huwɛɛ na ma kvmayasɔm pɛɛnyɛm kɛ. Ama ma ɪsɛ kɔma na á nyaali tɛ na lo pɛɛnyɛm tɛna. ¹² Kayana tɛ naa kɛ ɪsu pa naakɔyɔ pulɔ ɪɛɛmɔyɔ tɛcɛntɔlaa kɛ tɪŋ taa tɔ. Ama tu tɛ na tɛ ná tɛkelekele. Kayana mpi mpi ma nyɛmá tɔ titite kɛ. Ama maa tɛ na mɔ nyɪ pɛ tɛna tɛpaɪpaɪ ɪsu ɪsɔ nyɛma-m tɔ.

¹³ Pɛnɛntɛ pɛ yelina yaasinaa pane pa tooso ɪɛ, naani na tɛɛlɔyɔ na sɔɔlɔyɔ. Ama sɔɔlɔyɔ ntɛ pa tooso taa aɛpa.

14

Mpi mpi pɛ lapɔ saaki yɛlaa tɔ pɛ tɔm tɔtɔ

¹ Ye mpɔ ɪɛ ɪ niina ɪsɛ kɛ sɔɔlɔyɔ tɔm. ɪ nyulɪ teu sɪ pulɔ lapɔ ɪ saa-meɣe ɪsɔ mpaav taa tɔtɔ, ɪɛ pɛ kɛlɛna ɪsɔ kvheelitu kpaalɔyɔ. ² Wei ɪ yɔyɔtɔyɪ tɔmnaa mpa nɔyɔlɔ u nuki tɔ pɛ taya yɛlaa kɛ ɪ yɔyɔtɔyɛna, ama ɪsɔ kɛ. Pɛ taya pulɔ, ɪ na ɪ yɔyɔtɔyɔ na ɪ tɛm nɔyɔlɔ u nu ɪ tɔm tɔ se. Tampana nna a ka pama tɔ anɔyɪ ɪ kuliyina ɪsɔ Feesuyɔ ton. ³ Ama wei ɪ kpaalɔyɪ ɪsɔ kvheelitu tɔ ɪ laki kɛ na yɛlaa nyɔkɪ ton kɛ ɪsɔsɛɛɛ mpaav taa. ɪ kpaasɔyɪ pa apalɔtɔ na ɪ hɛɛsɔyɪ pa lanɔ kɛ. ⁴ Ama wei ɪɛ ɪ yɔyɔtɔyɪ tɔmnaa mpa nɔyɔlɔ u nuki tɔ ɪ tɔyɪ ɪ sɔɔsɔyɪ ton, na wei ɪɛ ɪ kpaalɔyɪ ɪsɔ kvheelitu tɔ Yesu sɛɛɛlaa kpekɛɛ tɛnaya ɪ sɔɔsɔyɪ ton.

⁵ Ma sɔɔla teu sɪ mɔ tɛna ɪ yɔyɔtɔyɪ tɔmnaa mpa nɔyɔlɔ u nuki tɔ. Ama ma kɛla nyulɔyɔ kɛ teu sɪ ɪsɔ kvheelitu kpaalɔyɔ ɪ saa-me. Pɔpɔtɔ fɛɪ, wei ɪ kpaalɔyɪ ɪsɔ kvheelitu tɔ ɪ waasɔyɪ na pɛ kɛlɪ wei ɪ yɔyɔtɔyɪ tɔmnaa mpa nɔyɔlɔ u nuki tɔ. Ama ye nɔyɔlɔ wɛɛ na ɪ ká pɛsɪ na ɪ telɔsɪ na Yesu sɛɛɛlaa sɔɔsɪ ton pɛ paasi. ⁶ Ma taapalaa ma pɔɔsɔyɪ-me sɪ ye ma kɔma mɔ tɛ na

má yōgōtāyēna-meyē tōmnaa mpa nōyōlv u nukī tō nti tō taa kele ma waasa-me ile? Ma ta waasi-meyē natēli tō taa ké paa pəcə pəcə. Ama ye ma kōma na má heela-meyē tōm kōhmesətu natēli, yaa nyəm tōm natēli, yaa Isō kōheelitu natēli, yaa seyesuyō, ile teu nté.

⁷ Tō kéesəna paaele wontu na tō ná. Ye pa hōlēyi hōlaya yaa pa makī sanjv, na pə hōlvuy na pə mapv ta tōh, isənaya paa cekəna sī təneyē hōlaya hullv hōlēyi na sanjv matv makī? ⁸ Tutuyv hullv í ta yaya apalv tutuyv, isənaya yvlv ká nyəna sī í tayanəyi í tēyi yōou tō? ⁹ Mpv tōtəyō pə wēē, isənaya yvlv ká pəsi na í cekəna tōm nti lelv yōgōtəyi tō, ye tōm nti nōyōlv u nukī təyō í yōgōtāyēna í tōm nti? Ye mpv yōgōtvlv lō í tōm ke yem ké. ¹⁰ Antulinya taa cəne nsəma tōwəyā, na a taa kōlvmtəle fei nte tō ta ke tōm tō. ¹¹ Paa na mpv ye wei í yōgōtāyēna-m na maa nukī í tōm, tē nyənəyi tēma na isē ké. ¹² Mpv tō isv í səpv nyōyōv sī Isō Feesuyv í yelev na pvlv lapv saa-mē tō, í pəkəyi sī pə saa-meyē teu. Ama pə kələna mpi pv sōsī Yesu seelaa ke tōh tō.

¹³ Pə tō ké wei í yōgōtəyi tōmnaa mpa nōyōlv u nukī tō, pōntv í sələmī Isō na í hiki tōm nti tē teləsvyōv nyəm tōtō. ¹⁴ Pə tayā pvlv, ye ma sələmāyēna tōmnaa mpa nōyōlv u nukī tō, ma taa ké pə sələmāyi yem na ma ləmayasəle náa çayā kpete. ¹⁵ Ye mpv isənaya maa la? Maa sələmī hatuu ma taa ké, na má sələməna ma ləmayasəle tōtō. Ye yontu ma yōo ma taa, na má yōona ma ləmayasəle tōtō. ¹⁶ Mpvōy pə wēē mee, ye hatuu nyā taa tike ke n seē Isō ké í na təmlē, isənaya wei í wē samaa taa ké yem na í tā cekəna tō ká nyəna timpī ílé í ká tō sī: Ami, təyō nyā seətu tənē tō taa? Í kaa pəsi na í nyī nti n yōgōtəyi tō. ¹⁷ Paa na nyā Isō seəv sī í na təmlē tewa teu tō, lelv ná ta waa pvlvyōv pə taa.

¹⁸ Ma sama Isō, mpi tō ma yōgōtəyi tōmnaa mpa nōyōlv u nukī tō na pə kəli mə tēna təpai. ¹⁹ Ama isv Yesu seelaa seəkvv təcəyəcəyi tō pə kələ-m teu sī má yōgōtī tōm pee kakpasī tike nti paa nv teu na pə kuliyi lēlaa isē tō, na mpi maa hutiyi tōmōh tōmōh na tōmnaa mpa nōyōlv u nukī tō pa taa tō.

²⁰ Ma taapalaa, ye í hvōkī hōwēē, í yelev pəce nyəna. Ama ye isayətv tōm taa ile, í lakī isv piya nsi sī ta nyī isayətv lapv tō. Ama í wēena sōsōhvōwēē ke mə hōwēē taa. ²¹ Isō Tōm taa pa ŋmaawa sī:

Tacaa tōma sī maa yōgōtəna piitim pənēyē.

Maa yelev na yəlaa kpai nyəma

yōgōtəna-wē na pēle pa tē taa.

Kpai nyəma ká yōgōtəna-wē.

Paa na mpv tō ma yəlaa kaa nuna-m.

²² Pə tō ké tōmnaa mpa nōyōlv u nukī tō pa yōgōtvvyōv saakvyōv yvlv na í yōgōtəyi tō, í yōgōtəyi ké sī pə hōlī mpa pa ta ke Isō seelaa təyō pvlvyōv. Ama mpa pa ké Isō seelaa tō pv hōlōyi pēleyē mpv. Na Isō kōheelitu kpaalvyōv saav ná hōlōyi Isō seelaa kin ke pvlvyōv. Ama mpa pa ta ke Isō seelaa tō pv hōlōyi pēleyē mpv.

²³ Ye Yesu seelaa kpekəle tēna í kōtaa na pá tēna pá sv tōmnaa mpa nōyōlv u nukī təyō yōgōtvvyōv, na mpa pa ta cekəna yaa mpa pa ta ke Isō seelaa tō pá mayāna-mē, pa kaa yaa-meyē kpaŋtvnaa? ²⁴ Ama ye Isō kōheelitu ke mə tēna í kpaaləyi, na wei í taa ké Isō seelv yaa yvlv wei í ta cekəna pvlv tō í svv, tē tēna nti í nukī mpv tō tu yelev na pə kuli í waali na í ná sī isayətv ke í lakī. ²⁵ Na pv kuli í taa hōwēē tō təkēlekele na í həntī Isō tēē na í seē-í na í tōh sī tampaana Isō wē pane pa hēkv.

Liyituyv kaa wēē Yesu seelaa kpekəle taa

²⁶ Pəntē ma taapalaa suwēyē tu yōtōtī na tō sv yee? Í kotiyi Isō seəv tō, nōyōlv ná wēna yontu, nōyōlv ilēyē seyesvyōv, nōyōlv ilēyē tōm kōhmesətu

natəli nəɣəlv ɔlɛɣe təmnaa mpa nəɣəlv u nukɪ tɔ tɔ yɔɣətuyv, na nəɣəlv ɔlɛɣe tɔ teləsuyv nyəm. Tɔv pə tənaya mpu pə wɛɛ kɛ sɪ pə sənə Yesu sɛɛlaa kpekəle na tɔ polo ləlv. ²⁷ Ye pa yɔɣətəyənə təmnaa mpa nəɣəlv u nukɪ tɔɣəlv, yəlaa naale yaa tooso í yɔɣətəyi na pá kaasəyi təma, pa taa tɛɛ mpu. Na nəɣəlv náá teləsəyi-tɪ. ²⁸ Ye nəɣəlv fɛɪ sɪ í ká pəsɪ na í teləsi pə hɔwɛɛ ɔlɛ yɔɣətəlaa mpe pa taa nəɣəlv í taa yɔɣətəna nəɣə səsəyɔ ke samaa taa. Ama í yɔɣətəyi í taa na pə wɛɛ í na ɪsɔ pa naale pa təm. ²⁹ Ye ɪsɔ kuyɔɣətutv teləsəlaa ɔlɛ, yəlaa naale yaa tooso í yɔɣətəyi na pə kaasa mpa, pɛɛ pa maɣasəyi teu ke nti yɔɣətəlaa yɔɣətəyi tɔ na pá ná. ³⁰ Ama ye yəlv nəɣəlv wɛ samaa taa tənə na ɪsɔ hɔla-ɪ təm kɔŋmɛsətɔ natəli, wei í ka yɔɣətəyɔ tɔ ɪlé í su na pə́sɔ. ³¹ ɪ pəsəyi na í kpaadɪ ɪsɔ kuheelitu ke mə tənaya kulɔm kulɔm, ɔlɛna pə kuliyi yəlaa ɪsɛ na pə ha-wɛyɛ apalɔtɔ. ³² ɪsɔ kuyɔɣətutv teləsəlaa mpe, pá nyɪ pa tɪ kpaɔ ke pə taa. ³³ Mpi tɔ, hɛɛsuyv ke ɪsɔ kɔŋna pə taya liyituyv.

Yesu sɛɛlaa kpekə tənə taa ɪmpúy pə wɛɛ. ³⁴ Ye Yesu sɛɛlaa í kotaa, alaa nɔɔsɪ taa í taa lu fɛŋ. Pa fɛɪna mpa sɪ pá yɔɣətəyi. Kusəsutv yɔɣətə mpu sɪ alaa ká pasa pa təyi. ³⁵ Ama ye pa caa natələyi pɔɔsuyv, pá kpeɛma təyayɔ ɔlɛ paa pɔɔsɪ pa paalaa. Yesu sɛɛlaa í kotaa, pə ta muna alaa í yɔɣətɪ.

³⁶ Pə lapa mpu tɔ mə kɪŋ ke ɪsɔ Təm ka lunaa kɛ yee? Yaa mə tike í nuna-tɪ? ³⁷ Ye nəɣəlv huɔ sɪ í ke ɪsɔ kuyɔɣətutv teləsulv, yaa unəyi ɪsɔ mpaav taa pulv lapv saawa, pɔntv í nyɪ teu sɪ, nti ma nɔmaa-mɛ tɔ Tacaa kusəsutv kɛ. ³⁸ Ama wei í ta nyɪ mpu, pá taa nyənɪ-ɪ sɪ pulv.

³⁹ Pə tɔɔ ɔlɛ ma taapalaa í ká nyuləyi ɪsɔ kuheelitu kpaaluyv kɛ, ɔlɛ í taa kisi təmnaa mpa nəɣəlv u nukɪ tɔ pa yɔɣətuyv tɔtɔ. ⁴⁰ Pə tənə mpi í lakɪ tɔ í la ɪsu pə nəɣəsənə tɔ, í taa la yem yem.

15

Kilisiti səm na í fem pə təm

¹ Ma taapalaa, ma sɔla teu sɪ pənente má tɔɔsɪ-mɛyɛ Laapaadɪ Kupaŋ wei maa kpaala-mɛ tɔ, wei í nuwa na í tɛmna-ɪ mə taa kɛ teu təkpataa tɔ. ² Laapaadɪ Kupaŋ unɪ í tɔɔ kɛ pə yapa mə nyuyv, ye í təkə-ɪ teu ɪsu maa sɛyɛsuyv-mɛyɛ-ɪ tɔ. Ye pə taya mpu í tɛm mə taa tɔ yem tɔɔ kɛ.

³ Sɛyɛsuyv səsəɔv ŋku pa sɛyɛsɔ má na maa sɛyɛsɪ-mɛyɛ-ku tɔɣəle sɪ: Kilisiti səpa tá ɪsayatv tɔɔ ɪsu ɪsɔ Təm taa yɔɣətə tɔ. ⁴ Pa pima-ɪ ɔlɛna kuyɛɛŋ tooso wule í fe, na ɪsɔ Təm taa ka yɔɣətə ɪmpúy. ⁵ ɪmpúy í lu Piyɛɛ tɔɔ, pə waadɪ kɛ í lu tillaa naanɔwa na naale tɔɔ. ⁶ Pə waadɪ waadɪ kɛ í lu í ifalaa mpa pa nyuyv kəla nasəle na nunɔwa (500) tɔ pa tɔɔ kɛ nəyɔ kulɔmɔyɔ. Pa taa lɛlaa wɛna pa ɪsɛ, ama lɛlaa ná səpa. ⁷ Pə waadɪ kɛ í lu Saakɪ tɔɔ, Saakɪ tɔɔ luw waadɪ kɛ í lu tillaa tənə tɔɔ.

⁸ ɪ lu ɪmpúy pa tənə pa tɔɔ na pə tɛ, ɔlɛna í lu ma wei ma wɛ ɪsu yəlv wei pə hɔlɔsɔ kuhɔlɔsv tɔ ma tɔɔ tɔtɔ. ⁹ Tillaa taa səkpelu nté má, na ma ta tu nəɣəsənə pá yaa-m tillu. Mpi tɔ, má naasayana ɪsɔ sɛɛlaa kpekə. ¹⁰ Ama ɪsɔ pɛɛɛɛ tɔɔ ɔlɛ, ma kɛ mpi ma kɛ ɪsəntɔ tɔ. Na pɛɛɛɛ nna ɪsɔ lapa-m mpu tɔ, a ta saadɪ yem. Ama a tɔɔ ma lapa təmle na pə kəli tillaa lɛmpa tənə. Tampana pə taya ma tɔŋ taa kɛ ma lapənə. Ama ɪsɔ pɛɛɛɛ nna í hula-m tɔ a tɔɔ kɛ. ¹¹ Pə tɔɔ kɛ paa ma cɔlɔyɔ pu lunaa yaa pɛɛ pa cɔlɔ, tá waasv unəyɔle, na nti í muwa tɔɣəle.

Tá səm na tá fem pə təm

¹² ɪsənaya pə wɛɛ na mə taa lɛlaa tɔŋ sɪ sətəa kaa tɛ na pá fe? Pəyɛle Kilisiti fem na səm taa tɔ pə waasv ke tɔ wɛɛ na tɔ lakɪ. ¹³ Ye tampana sətəa kaa tɛ na

pá fe ile pə wee si Kilisiti ná tá fe nté. ¹⁴ Na ye tampana Kilisiti taa fe ntó, tá waasv taa feina nyuvv tətule, na í taa nyi nti í ká lana naani tó. ¹⁵ Ye tampana si sətta kaa te na pá fe, pu kula tá waali ké. Mpi tó, pə wee isu tó tó Iso ké təm nté. Pə taya pulv tó, tá yəətəna na tá nəəsi si Iso feesa Kilisiti pəyele yem. ¹⁶ Mpi tó, ye sətta í taa tən si pa fe, Kilisiti ná taa fe mpv. ¹⁷ Na ye Kilisiti í taa fe ntó, í təm mpyó mə taa tó pə puɣusa-meye, na í lepa mə isayatu taa tətəyo. ¹⁸ Na pə wee tətó si mpa pa tēma pa taa na Kilisiti haləna pa səm tó pa lepa. ¹⁹ Ye tə wev na tá ise ke isəntə tó pə tó tike ke tó tēeləyi Kilisiti kin ile yəlaa təna taa tayaale asalav nyéma mayamaya.

²⁰ Ama tampana tó Kilisiti femaya si pə hólí təkpataa si mpa pa səpa tó paa te na pá fe mpv tótó. ²¹ Pə taya pulv tó, yulv lelv kənnə səm, na lelv náá kəna tətəyo sətta feesuyu təm. ²² Yəlaa təna na Atam pa krentaa ké, pə tó ké pa saki. Ama pá na Kilisiti pa krentaa təyo pa təna paa te na pá kuli. ²³ Ama paa wei na í loonə ké. Kilisiti ke pa taaləna feesuyu ke pa təna pa taa, na kuyan̄ku í ká kə təyo pa təna mpa í tó tó pəle paa fe. ²⁴ Pə waali ile pə kə təm nté. Pə taya pulv, Kilisiti ká wakəli kawulasí təna, í ká ləsi pəsuyv təna na í yəki toma səsəəna təna na í məhna kawulayə na í cəla Taca Iso. ²⁵ Pə taya pulv, pə wee si Kilisiti ká təkí kawulayə ke mpyó haləna Iso te kolontunaa tənaya kəlvv na í məhna-weye Kilisiti tē. ²⁶ Kantəkaya kolontu wei paa wakəli təyole səm. ²⁷ Mpyó mee, Iso Təm taa yəətəna si: Iso məhna pə tənaya Kilisiti tē. Na pa yəətəv mpv si pə təna tó, pə hóləyi təkəlekele si pa ta krentəna Iso wei í tó pə tənaya Kilisiti tē tó. ²⁸ Pə təna pə kə tən pə məli Kilisiti tē ilena Kilisiti mayamaya wei í ké pəyalv tó í məli Iso wei í məhna pə tənaya í tē tó íle í tē. Ilena Iso təyo kawulayə təkpataa ke pə təna pə tó.

²⁹ I mayasi mpa pa yeki si pá səə-weye Iso lvm ke sətta lona tó na í na. Pa tēeləyi si paa hiki weyele ile yee? Na ye tampana tó si sətta kaa fe, pepe tó ké pa yeki na pá səə-weye Iso lvm ke pa lona? ³⁰ Na tá, pepe mayamaya nyuvv tó ké tó wu tá tı na tə we səm nəyo taa ké paa kuyan̄ku? ³¹ Ma taapalaa, paa kuyan̄ku məvmev taa ké ma wee. Pə taya pulv tó ké ma heeliyi-meye mpv, ma mpyuləyəna mə Yesu Kilisiti təhəv ke teu ké. ³² Ye atə cəne kawaya nakəli ka tó ké ma na taale wontu tó suu hañ ke lfeesu cəne ile pepeyele pə waasa-m? Ye sətta kaa te na pá fe tó la isu yəlaa yəətəv tó si: Tó təyo na tó nyəə kpakpaa, cele tu si tó pə tó.

³³ I taa puɣusi mə ti, taapalaa asayaa kin ke yaasi isayav tēkəna. ³⁴ I cuki mə taa ké teu ke isəna mpi pə wee tó na í yele isayav. Mə taa ləlaa ta nyi Iso, í tē í fei fēle.

Mpa paa fe tó pa weetv

³⁵ Ntanyi nəyolv ná wee na í mayasəyi si isənaya sətta ká te na pá fe ile yee? Na pa tənəy ká wee isənayale? ³⁶ Kvmeləy nyá, n tuukuyv pulv pəle ke atə tó, pəle nté tó saaləyi tətə tē ké ilena hoole náá nyə. ³⁷ Pə taya pəle ke yem ké n tuuki? Pə pəsəyi pə wee si təyənaya pəle yaa pulv kututuvm paa mpi. N ka tuukaya tó, pə fei isu kayana pə nyəv isəntə na pə we hatv tó. ³⁸ Mpi Iso nəkaa tó mpəyi í lakı na pəle nté tó nyə, na í yeki na paa pəle nte tó nyə isu tó wev tó.

³⁹ Weesin nyəm təna tənəy fei kulvməy, yəlaa tənəy wəna í mpa na wontu nyəy ná wəna íle í mpa tótó. Sumasi tənəy wəna í mpa ké na tiina tənəy náá wəna íle í mpa tótó.

⁴⁰ Isətənyv taa nyəm weetv wee ké na atə nyəm weetv náá wee, na isətənyv taa nyəm weetv teu fayana atə nyəm weetv teu. ⁴¹ Ilim wəna pə mayamaya

pə teu ké, na isətu náá wəna ílé i nyəm, na isətəlvnəsı náá wəna səle si nyəm na si mpa, na isətəlvnəsı maɣamaya teu tɛ təma.

⁴² Sətaa ká te na pá fe tə m̀p̀yó paa wɛɛ. Pa piɲuyu yulv tə, i səpaya. Ama pu kəw na yulv fe səm taa tə u tasəyi səpə. ⁴³ Pa piɲuyu yulv tə i fei teu se. Pəyele i ké ícam ké, ama pu kəw na í fe səm taa tə i teu na i toma pə taka. ⁴⁴ Pa piɲuyu yulv tə, tənuyv kuneɣe pa piɲ. Ama pu kəw na yulv fe səm taa tə tənuyv ŋku i ká luna tə kv ké ŋku Feesuyu ti təɣə. Pə taya pulv, tənuyv kune kv wɛɛtu wɛɛ ké na tənuyv ŋku Feesuyu ti tə kvle kv wɛɛtu náá wɛɛ. ⁴⁵ Kɔpam ké, Isə Təm taa yəɣətəyi si: Kancaalaya yulv nté Atam na pə ŋma-i tə pə tv-i weesuyu ké. Ama waalı waalı Atam ná ké Isə Feesuyu ŋku kv haə weesuyu təɣə. ⁴⁶ Pə taya wei Feesuyu ti tə inı i caaləna luw. Ama tənuyv kuneɣe, pə waalı ké wei Feesuyu ti tə i luwa. ⁴⁷ Ate tetu ke pa ŋmana kancaalaya Atam. Ama waalı waalı Atam ná luna isətaa ké. ⁴⁸ Mpa pa ké tetu təw nyéma tə pa nəɣəsəna wei pa ŋmana tetu təɣə, na mpa pa ké isətaa nyéma tə pa nəɣəsəna wei i luna isətaa təɣə. ⁴⁹ Isu tə nəɣəsənav yulv wei pa ŋmana tetu tə, m̀p̀yó tu te na t́ nəɣəsəna wei i luna isətaa tə.

⁵⁰ Ma taapalaa nti ma yəɣətəyi təɣəle si, yulv tənuyv ŋku pə ŋmawa na kv taa na caləm tə kv pəsəyi na kv təɣə Isə Kawulaya ke paa pəcə. Pəyele kusəpəm ná kaa pəsi na pə caya tam na pə kaa si.

⁵¹ Natəli tə wenna na t́ ŋmelaa, maa kuli-tı na í ná. Ntəɣəle si tá təna tə kaa si. Ama tá təna pu te na pə layası-tuyv wɛɛtu ke ⁵² təm kulvm təw ké kprakpa isu ise cəpəlvuyv ke waatv wei paa huli akantəle si pə təna pə su tənaya tə. Pə taya pulv, pá kəma na pá huli-te, sətaa feɲ ké, pa kaa tasa səpə, na pu layası taya wɛɛtu ke kulayasv. ⁵³ Tampana təw m̀p̀yó mɛɛ, isu mpi pu cakı tam tə pə kraya mpi pə cakı tam tə na pə tv pə təw, na mpi pə səki tə isu pə kraya mpi pu səki tə na pə tv pə təw. ⁵⁴ Pə kəma na mpi pu cakı tam tə pə kraya mpi pə cakı tam tə na pə tv pə təw, na mpi pə səki tə pə kraya mpi pu səki tə, í nti pa ŋmaawa Isə Təm taa si pa nanɲta səm tənənɲnɲ tə tə lapa tampana nté.

⁵⁵ Səm leye nyá akaitv wɛɛ?

Səm leye nyá toma wɛɛ si í kú?

⁵⁶ Isayatu haana səm ke toma si pə kv, na kusəsutv səsəyəna isayatu. ⁵⁷ Ama Isə fəw. Inı i yelina na Tacaa Yesu Kilisiti laki na t́ kələyi.

⁵⁸ Pə təw íe ma taapalaa kupama, í təkı mə təyi teu na pulv í taa ciyiti-me. Paa kuyanɲku í seesi isəle na Tacaa təmle lapv. Pə taya pulv, í nyéma si mə na Tacaa í krentaa na í laki təmle nte tə pə kaa saalı yem.

16

Ləlaə sənəv təm

¹ Ma tasəyi-mɛɣe lenti, ntəɣəle Isə yəlaə mpa pa wɛ Yosalem tə pa sənəv təm. I la teitei isu maa keesuyv Kalatı Yesu seelaa kpeka tə. ² Paa mə taa wei í ləsəyi liyitee ke cimaası cimaası na pə keesəna isəna mpi i hikaa tə na í sukəna a mpa. Ye ma kəma má tala, pə taa wɛɛ si í kəna mə kvhav mə kvhav. ³ Má kəma ma kəw maa tili yəlaə mpa í ká ləsi tə na má la-wɛɣe takəlaya na pá krentəna mə kvəw na pá pona Yosalem. ⁴ Na ye pə tu wɛɛ si máá pona, paa su-m na má na-wɛ t́ polo.

Nti nti Pəalı ká la tə

⁵ Maa kəw mə te te, ama Masetoni tetu taa ké maa təɲna na pəcə má kəw. Isu ma təɲna Masetoni na pəcə. ⁶ Ntanyı maa caya wɛɛ naaleɣe mə te. Pə ta tu səɲ təca, hilimate waatv təna maa wɛɛ, na má tu kəma si ma puki paa timpi, í ká sənə-m ké na má polo. ⁷ Pə taya pulv, maa caa si pə wɛɛ si tɛv taa

κέ μα τήναα να μά να-μεγε κόναν. Μα τaa wee si ye Tacaa luyú í lapa, má talaa maα caya mē teγε wee naale.

⁸ Paa na mpv ma huv si Ifeesu taa cāneye Pentakōnta ká mayana-m. ⁹ Pē taya pulv tō, paa na kolontunaa tō cāne tō, pē ha-m mpaav ke teu kē si má la tēmlē sōsōlē.

¹⁰ Timotee í kōma ι tala, í mv-ι teu na ι lanje hee. Pē taya pulv, ι laki Tacaa tēmlē ke teu kē isu ma lakuvv tō. ¹¹ Nōyōlv í taa kpeena-ι. Ι sēna-ι na pē sēna-ι ι mpaav taa na lanjholvmlē na í mēli ma cōlv, má na tá taapalaa tē tanja-ι kē.

¹² Ye tá taapalv Apōlōsi tōm ile, tam kē ma kaana-ι si í na tá taapalaa lēlaa pa kōv mē te. Ama ι luyv fei paa pēcō si í kōv nōnō. Ama í hika pē kōyavv ι tēj í kōv.

Kantākaya kvttvtv na sētv

¹³ Ι fej na í tōki Isō sēv mpaav ke teu. Ι nyāya apalvtv, í nyōv tōj. ¹⁴ Paa mpriyi í laki í la tēma sōlvv tō.

¹⁵ Ntōj í nyōmá Sētefanasi na ι nyōma na? Ι nyōmá si Akayi tētv taa mpē pa caalēna Isō sēv mvv, na pa lapa Isō yēlaa paγale ke kookalι. Μα taapalaa ma heeliyi-me si, ¹⁶ yēlaa isu mpē na pa tēna mpa pá na-we pa isēle sēna tēmlē lapv tō, í tējōyi nti pa heeliyi-me tō.

¹⁷ Μα lanje heēna Sētefanasi na Fōvtunatusi na Akaikusi pa kōnte kē. Ye mu wenna ma kinj timpí í kaa í sēna-m tō mpē pa kōma ile pa sēna-m yōv. ¹⁸ Pa kraasa ma apalvtv isu pa kraasvγv mē nyōntv tō. Yēlaa isu mpv pē taka kē pē mvna í saj teu.

¹⁹ Asii tētv taa Yesu sēlaa kpeka sēe-me. Akilaasi na Pilisila na Isō sēlaa mpa pa kotiyi pa tōyāya tō pa ha-meγε Isō sēlaa sētv kvpantv. ²⁰ Ta taapalaa tēna mpa pa we cāne tō pa sēe-me.

Ι sēe tēmayā teu na í lēli.

²¹ Pōli má ma mayamāya ma ninj ke ma ŋmaana tōm tēne si ma sēe-me.

²² Ye wei u caa Tacaa, mpusi í tēji-ι.

Malanata, Tacaa kōv mpv.

²³ Tacaa Yesu í la-meγε pēlēe.

²⁴ Yesu Kilisiti tōm taa ma sōla mē tēnāya.

TAKĒLAŸA NAALE NYĒŃKA ŃKA PŔŔLI NMAAWA

KŔŔLENTI

NYĒMA TŔ

Kutuluŕu

Takĕlaya kane ka taa tĕ caalĕyĕna nav si Pŕŕli na Iso tĕsele nyĕma paa nukĕna tĕma. Pa tasa keesuyu tŕtĕyŕ kucĕŕŕ wei Iso seelaa mpa pa ta ke Yuta nyĕma tŕ pa haaki si pĕ waasi Yosalem Iso yĕlaa kpekĕle tŕ.

Pŕŕli tasaxi Iso seelaa ke apalutu si pĕ haaki. Mpi tŕ, Yesu nĕĕ kĕ tonj tu kĕ na i pĕsi i tĕyi kunyŕntu si tĕĕ suv tonj. Ilena i tĕkĕna i tĕyi hŕlŕyŕ si i ke Tillu, na i yŕyŕta isĕna i tĕmle ka tĕesĕna tŕ.

Isĕna pa faŕa KŔŔenti II takĕlaya tŕ:

Pŕŕli na KŔŔenti Iso yĕlaa kpekĕle pa fei lelenj, titite 1-7

Luyu kulbmuyu hanav, titite 8-9

Pŕŕli hŕlŕyŕ si i kĕ Tillu, titite 10-13

Seelv

¹ Maŕa Pŕŕli, Iso luyu lapĕna na mĕ la Yesu Kilisiti tillu. Mĕ na tĕ taapalu Timotee tĕ Ńmaakĕna takĕlaya kane.

Iso seelaa kpekĕle nte tĕ we KŔŔenti tŕ tĕ nyĕma meye tĕ Ńmaa-ke. Na Iso yĕlaa tĕna mpa pa we Akayi tetu tĕna taa tŕ si tĕ seeki-me. ² Tacaa Iso na tĕ Sŕsŕ Yesu Kilisiti pĕ la-me ye pĕlele na pĕ ha-me ye alaafĕya.

Pŕŕli seeki Iso kĕ i na tĕmle

³ Tĕ sa Iso tĕ Sŕsŕ Yesu Kilisiti Caa. Inu i ke na Caa wei i kupantu tŕwa pĕ tu fei tŕ. I kĕ Iso wei i sŕsŕxi-tuyu apalutu ke pĕ tĕna pĕ taa tŕyŕ. ⁴ Inu i sŕsŕyĕna-tuyu apalutu ke tĕ wahalanaa tĕna taa si tĕ maŕamaŕa tĕ sĕna mpa wahalanaa lelĕa kayatĕyi mpu tŕ, na tĕ pŕna-weye sĕnav Ńku tĕ hika Iso kinj tŕ. ⁵ Pĕ taŕa pulu, tĕ tŕkuyu Kilisiti kunyŕntŕyle ke isĕna mpiyi sŕsŕm tŕ, mpu tŕtĕyŕ Kilisiti sŕsŕxi-tuyu apalutu ke sŕsŕm tŕtŕ. ⁶ Tĕ tŕki kunyŕŕ kĕ si pĕ sŕsŕi-me ye apalutu na pĕ ya mĕ nyuyu tŕtŕ. Pĕ sŕsŕxi-tuyu apalutu kĕ si taa sŕsŕi-me na i nyŕŕ tonj na i pĕsi na i tŕyŕna suulu ke kunyŕntŕyĕlĕnaa mpa pa maŕamaŕa tĕ tŕŕna tŕyŕu tŕ. ⁷ Tĕ wĕna naani kĕ teu ke mĕ tŕŕ kĕ. Pĕ taŕa pulu tŕŕ, tĕ nyĕmĕ si isu tĕ na-me tĕ kpĕnta kunyŕŕ tŕyŕu tŕ, pu kpĕnti-tuyu apalutu sŕsŕyŕu tŕtŕ.

⁸ Ta taapalĕ, tĕ caa si i nyi si isĕna mpi tĕ tŕyŕ kunyŕŕ ke Asii tetu taa tŕ pu nu-tuyu sŕsŕm na pĕ kĕli-tu pĕ tu fei, halĕna tĕ tĕma tĕ taa si tĕ tŕm tĕmaŕa. ⁹ Pu caŕa-tuyu isu nŕyŕlu tŕmna si pĕ ku-tuyu kukuyu. Ama pĕ lapa Ńpŕyŕyŕ si pĕ hŕli-tu si Iso wei i feesiŕi sĕtaa tŕ i paasi tĕ taa tu tĕ tŕyi naani. ¹⁰ Waatu wei tu we sĕm nŕyŕ tŕŕ tŕcomlĕa ke mpu tŕ inu i ŕapĕna-tu, na inu i kĕ ŕana-tu tŕtŕ. Tampana tĕ tĕelĕyi Ńpŕyŕyŕ teu si i kĕ tasa-tuyu ŕapu tŕtŕ. ¹¹ Pĕ taŕa pulu tŕŕ, mĕ maŕamaŕa i kĕ te-tu na mĕ sĕlĕmĕŕj. Na sĕlĕmĕŕj wei yĕlaa samaa me i sĕlĕmĕŕi ta tŕŕ tŕ, Iso kĕ mu-i na i la-tuyu kupantu tĕne inu, na yĕlaa paŕale se-e-i na tĕmle ke tĕ tŕŕ.

Pŕŕli laŕasa mpi pĕ pĕle i ka tŕwa tŕ

¹² Mpi pĕ tŕŕ tĕ pĕsaxi na tĕ sa tĕ tĕ tŕyŕle si tĕ nyĕmĕ teu ke hatuu tĕ taanaa si Iso yaasi kupŕŕj na tampana nyĕŕj ke tĕ tŕkaa na tĕ lana yĕlaa taa, ilĕna pĕ tu kĕlĕna mĕ kinj. Iso pĕlele tiikayana-tu, pĕ taŕa yulblayatu natĕli. ¹³ Nti i kalĕyi tĕ takĕlasu taa na i nuki tĕ ntŕyŕle, pĕ taŕa natĕli tĕ kaasaa tŕtŕ se. Na ma huŕki teu si i kĕ te na i cĕkĕna tŕm tĕne si, ¹⁴ i kĕ yŕlŕyĕna-tuyu Tacaa

Yesu kuyaku wule ké na taa yóóləyənə-mé. Kaɣana í tá cekənta ĩpúyú teu se.

¹⁵ Maa wəna naani ke tənənɛnɛ tə tó təyɔ maa huɔwa sɪ maa caaləna mə tɛyɛ pote na í hiki kɔpantɔ ke təm naale. ¹⁶ Pɪ wɛɛ sɪ ye ma puki Masetoni ke maa hɛləna mə tɛ, na ye ma kɔma məlɔyɔ ma təɣna mə tɛ tət. Na í ká sənə-m na ye ma puki Yuta pə taa la-m katɛ. ¹⁷ Waatɔ wei maa huɔwa mpaav ŋkɔ kɔ təm tə faawɪ ke ma lapa kɔlapɔ na? Saa wei ma cakɪ na ma sɪ mpi ma təɣəyɪ na má lakɪ tə yəlaa huwɛɛ ke ma təɣəyɪ? Ye maa təɣaya yəlaa huwɛɛ nn na aai pɪ wəna təntəmle. ¹⁸ Iso tamprana tó isəntə, nti ma heela-mɛ tə pə taya nn na aai pə tisuyɔ ke təntəmle. ¹⁹ Iso Pəyalɔ Yesu Kilisiti wei í təm má na Silaasɪ na Timotee tə heela-mɛ tə í ta ke nn na aai təm. Ama í ká Iso tisuyɔ nn wei təyɔ. ²⁰ Nn inɪ í ká Iso kɔtisitu ké. Inɪ í huləyənə sɪ Iso lakɪ kɔpantɔ tənə nti í ka tɔma sɪ í ká la tɔ. Pə tó ké tə tisiyɪ sɪ: Ami, ke Yesu Kilisiti tó sɪ pə kɔsɪ Iso teeli. ²¹ Iso mayamaya yekina na tá na-mɛ tə nyɔkɪ tonj ke Kilisiti mpaav taa, na inɪ í faɣana-tɔ na tá mpaav. ²² Inɪ í yɔsənə-tɔ na í kuyɔsɔm sɪ pə hólí sɪ tə ká í nyəma. Na í sɪ tá taanaa ke Feesuyɔ Nanjɔ ke tɔlɔma sɪ pə hólí-tɔ sɪ í sɪ-tuyɔ kɔpantɔnaa.

²³ Na Iso, mə waalɪ takɔyɔ tó ké ma kisa Kølenti ke məlɔyɔ. Na ye ma tu looliyɪ ké, Iso í kɔ-m. ²⁴ Tu pɛɛkəyɪ sɪ tə caalɪ-mɛ sɪ í təɣ pənɛ na í yele pənɛ. Pə taya pɔlɔ tó, tə nawa sɪ í tɔka Isəsɛɛle mpaav ke teu. Ama tá luyɔ wɛɛ ké sɪ tə tɔ-mɛyɛ ninj ke mə təmle taa na pə waasɪ-mɛ.

2

¹ Pə tó ké ma tɔwa ma taa sɪ ma kaa kɔ mə tɛ, pəcɔ má taa kɔ má taa mə laɣa wakəlɔyɔ. ² Pə taya pɔlɔ tó, ye ma wakəla mə laɣa, awe ká hɛɛsənə ma nyəntɛ tət? Ye pə taya mpa pa nyənə ma wakəlɔyɪ tə pa tike? ³ Pə tó ké maa ŋmaa-mɛyɛ mpɔ. Ma taa caa sɪ ye ma kɔma na má tala mə tɛ, mpa pə mɔna pə ha-m laɣhulɔmlɛ tə pá məli-m laɣwakəlle hav. Ma nyəmá teu sɪ ye ma wəna laɣhulɔmlɛ, mə tənə təpai mə nyənə ná hulɔmaa tətəyɔ. ⁴ Pəpətu fɛi, piti sɔsə na laɣwakəlle sɔsəle na isəlɔm pə taa ké ma ŋmaana-mɛyɛ takəlaya ŋke, na pə taya sɪ má tayanɪ mə laɣa wakəlɔyɔ. Ama sɪ í nyɪ ké sɪ ma sɔla-mɛ pə tu fɛi.

Wei í wakəlaa tə í suulu hulɔyɔ

⁵ Wei í yelaa na piti kɔ mə hɛkɔ tə pə taya ma laɣle ke í wakəlaa, ama mə tənə mə laɣa ke í wakəlaa. Na paa pə ta tu kev mə tənə, mə taa payale laɣa ke í wakəlaa. ⁶ Mə taa payale tisa sɪ pá hɔ yɔlɔ inɛ í ŋkraɣyɔ tə, pə mayaa ké. ⁷ Ama pənɛntɛ í cɛpɪ-ɪ mpɔ, na í sɔsɪ-ɪ apalɔtɔ, pəcɔ pə taa kɔ na í laɣle wakəli sɔsəm na í lɔ tóɣ. ⁸ Pə tó ké ma sɛyɛsəyɪ-mɛ sɪ í lana yaasinə mpa paa hólí-ɪ sɪ í sɔla-ɪ tə. ⁹ Ma caakaya ké sɪ má mayasɪ-mɛ na má na mə waalɪ, sɪ mə luyɔ wɛ tam ké ma kɔsɛyɛsətu təɣyɔ yaa mə luyɔ fɛi. Pə mayamaya pə nyɔyɔ tó ké maa ŋmaa-mɛ. ¹⁰ Ye nɔyɔlɔ í pənta natəli na mu cɛpɪ-ɪ ma mayamaya ma cɛkɪ-ɪ tətəyɔ. Pə taya pɔlɔ, ye yɔlɔ pənta natəli na má cɛpɪ-ɪ isɪ ma cɛpɔ isəntə tə, mə tó ké ma lakɪ ĩpúyú Kilisiti isəntaa, ¹¹ pəcɔ Satanɪ í taa kɔ na í kəli-tɔ. Anɪ tə nyəmá isənə í kɔlapɔtɔ wɛɛ tə.

Mpi pə pəkəla Pəli ke Tɔlɔwasɪ tə

¹² Waatɔ wei ma tala Tɔlɔwasɪ sɪ ma kpaaləyɪ Kilisiti tó Laapaalɪ Kɔpaɣ tə, Taca tó ma mayanaa sɪ mpaav wɛɛ faa sɪ má la təmle ke teu. ¹³ Paa na mpɔ tə, isɪ ma ta mayana tá taapalɔ Titɔ tə ma laakalɪ kula sɔsəm ké. Pə tó ké ma yela Tɔlɔwasɪ nyəma na má tɛɛ Masetoni.

Kəlvyn ηku Yesu Kilisiti yeki na tə hikiyi tə

¹⁴ Iso fəə, pə tayə pulv təə, tá na Kilisiti tá krentvuyv təə i tu-tuyv i akaitv loonja taa ké na í teəna-tuyv tam. Kolum inu i mayamaya i yekina si tə la na pá nyi Kilisiti ke paa timpí isu tulaalv səəsvəj nukuyv paa le tə. ¹⁵ Mpa pa we mpaav kuvaa svuyv taa na mpa pəle pa təjna lepu tə, tə we pa təna pa kinj ké isu tulaalv kupəj wei Kilisiti hawa Iso tə i səəsvəj. ¹⁶ Mpa pa təjna lepu tə tə we pəle pa kinj ké isu səm səj wei i kəjna səm tə. Ama mpa pa we mpaav kuvaa svuyv taa tə tə we pəle pa kinj ké isu weesuyv səəsvəj, wei i haaki weesuyv tə. Awe pəsəyi na í la təmle təne tə taka? ¹⁷ Tá fei isu leləa payəle kpakuyv Iso Təm na pá keeki si pə lana-we tə. Ama tampana ke tá yəətəyi na Iso naa mpv. Pə tayə pulv təə, inu i tilina-tv, na Kilisiti təmle ke tə lakí.

3

Nəyə pəelvyn kvfam təmle lataa

¹ Təmnaa panə pa hóləyi si tə caa tə svv tá ti sam taa? Yaa tu hólí-meyə takəlasí nsi si hóləyi si tá kulapvtv tewa tə? Yaa tu sələmi-me si í ha-tuyv-səyi mə mayamaya isu leləa lakuyv tə? ² Mə mayamaya mə pilima kəna tá takəlaya, na tá lotu taa ké pa ηmaa-ke, na yəlaa təna pəsəyi na pá ná na pá kala. ³ Nn, pə we mpyúy təkpataa si í ké Kilisiti takəlaya ηka í ηmaawa təyə, na tayə í ηmaana takəlaya kanə. Pa ta ηmaa takəlaya kanə na ηmaalaya. Ama weesuyv tv Iso Feesuyv ke pa ηmaana-ke, na pə tayə pəe kpaatanaa təə ké pa ηmaawa, ama yəlaa lotu taa mayamaya ke pa ηmaawa.

⁴ Naani wei tə wəna Iso kinj ke Kilisiti təə tə i təə ké tə yəətəyi mpv. ⁵ Pəpətv fei, tə kaa pəsi na tə tə paa pəə si tá mayamaya tá toma ke tə lapəna təmle tənə. Iso yelina na tə pəsəyi na tə lakí mpi tə lakí tə. ⁶ Pə tayə pulv təə, Iso inu i yelina na tə pəsi nəyə pəelvyn kvfam təmle lataa. Na ka ta ke kusəsvtv nti pa ηmaawa tə tə nyəjka, ama Iso Feesuyv nyəjka ké. Kusəsvtv nti tə we takəlaya taa tə tə kyi ké. Ama Iso Feesuyv ná haa weesuyv ké.

⁷ Nmaatu pəe ke pa ηmaana kusəsvtv ke pəe kpaatanaa təə. Paa na mpv pə hula Iso teeli ke tə təcəlle, na Moisi isəntaa teekaya kəkə nakəli te, nn. Haləna lseyeli nyəma ta pəsi na pá nyəni i isəntaa ké təm naale, pəyeli i isəntaa teu mpi pu ké mpi pu te na pə saali yəm təyə. Ye kusəsvtv nti təle tə kyi tə tə ta kisi teeli ke hikuyv, ⁸ kacanfana təmle nte Iso Feesuyv ná lakí tə? ⁹ Ye təmle nte tə lapa na yəlaa pəsi tasəkəle nyəma tə təle tə ta kisi teeli ke hikuyv, de kacanfana nte təle tə lakí na yəlaa pəsəyi yvləpama ke Iso isəntaa tə? ¹⁰ Tə tu pəsəyi na tə yəətə si tuu ləj teeli ná məla yəm ké kayana nyəj təəv təə. Kayana nyəj tē-i ké təpvlvvlv. ¹¹ Mpi pə taanə pəə tə pəle pə ta kisi teeli ke hikuyv, kacanfana mpi pə cakí tam təə tə?

¹² Tə tēləyi mpv təyə tá naani təə səsəm. ¹³ Tá fei isu Moisi wei i ka taka i isəntəə ké saalaya si lseyeli nyəma í taa kəə na pá ná i teu mpi pu te na pə si tə pə saalvyn. ¹⁴ Ama pəle pa ta pəsi na pá cəkəna, na haləna saja mpyúy pə tu wəe. Ye pa svv nəyə pəelvyn kupəm takəlaya ke kalvyv ke isəntə, pa layətv təə taka saalaaya ηkeye. Yvlv wei na Kilisiti pa krenta kolum tə pəntv tike təə ké saalaya kanə ka ta kenti. ¹⁵ Na haləna saja isəntə, ye pa kula Moisi takəlasí kalvyv, saalaya ηke ka təkə pa layətv təə ké. ¹⁶ Pa ηmaawa Iso Təm taa ké mpv si: Yvlv keesəyənə Tacaa təə ké iləna saalaya ηke ká kəəli i təə. ¹⁷ Tacaa wei i təm pa yəətəyi Iso Təm taa cəne inu tə Iso Feesuyv ké. Ye Tacaa Feesuyv í we timpí, hēesvyn wəna. ¹⁸ Tá təna mpa tá saalaya kēla tá isəntə tə, Tacaa teu naaki tá təə ké tənyənənyəni. Na pə layasa-tuyv mpyúy si tə nəyəsəna Tacaa.

Tə lu teu taa ké na té sɔv teu kəkələm ləmpɪ taa tətə. Tacaa Feesuyu lapəna təmlə tənə tə taka.

4

Tá tə wé ké isu cɔvɔ wontu

¹ Iso kupantu tətə ké ɪ tu-tɔvɔ təmlə tənə tə lapu, na pə tətə ké tu ləkɪ tá apalɔtɔ. ² Tá ləwa mukaya kɔlapɔtɔ fəelə fəi nyəntɔ. Tu hólóyɪ təkpaalətɔ. Tu kəe Iso Təm, ama tampana kə tə hólóyɪ təcəicəi, na té lakɪ m̄póyú Iso isəntaa ké sɪ yələa í tu pa laakali kə tá tətə na pá ná. ³ Pə tətə ké Laapaali Kupəŋ wei tə kpaaləyɪ tɔ ɪ ta kə muku təm. Ama mpa pa lepa təyɔ ɪ ké muku təm. ⁴ Antulinya inə ɪ taa iləyɔv mələməna-wə na paa tɛŋ pa taa na Iso. Antulinya taa iləyɔv inɪ ɪ kentina-wə sɪ pá taa na Kilisiti teeli Laapaali Kupəŋ yələa na pə ná tənɔau kə isəna mpi tə. Kilisiti inɪ ɪ kələna Iso tətɛŋɛlɛŋ. ⁵ Pə taya tá mayamaya tá təm kə tə lakɪ waasɔ. Ama Yesu Kilisiti tətə nyəntɔ kə tə kpaaləyɪ sɪ Tacaa kələ. Na Yesu tətə ké tə yaakɪ tá təyɪ mə təmlə nyəma. ⁶ Iso wei ɪ yəyɔtaa sɪ pə ná na səkrɛtɔvɔ cə tə, kɔlɔm inɪ ɪ lapəna na pə ná tá lotu taa sɪ tə nyɪ təcəicəi ké Iso teeli wei ɪ ná Kilisiti isəntaa tənɔnənyəmɪ tə.

⁷ Ama tá mpa tə təkə Iso kupampam pənə tɔ tə wé ké isu cɔvɔ wontu. Pə lapa m̄póyú sɪ pá ná teu sɪ Iso hana-tɔvɔ toma səsəna anɛyɛ kɔhəv, pə taya tá mayamaya tá nyəna. ⁸ Kɔnyəntəyələnaa kə waanɪ waanɪ puɪna-tɔ, ama tə ta kpisi. Nəyəsəe ná kɔyɪ-tɔ, paa na mpu tu yeki tɛlɔyɔ. ⁹ Pa tɔyɪ-tɔvɔ kɔnyəŋ, ama Iso ílɛ ɪ ta lə-tɔ. Pa huɔyɪ-tɔvɔ atɛ, ama paa na mpu pa ta kɔ-tɔ. ¹⁰ Tam tə səkɪ Kilisiti səm kə tá tənəŋ taa ké sɪ pə hólɪ tá tənəŋ kɔlɔməŋ inɪ ɪ taa ké ɪ weesuyu. ¹¹ Tə wəv na tá isɛ kə isəntə tə, tam ké tə wə səm nəəsɪ taa ké Yesu tətə, sɪ pə hólɪ sɪ ɪ weesuyu wenna tá tənəŋ kɔsəpəŋ inə ɪ taa. ¹² M̄póyú pə wəe, səm wenna tá taa na pə lakɪ na weesuyu náá wəe mə taa na kó lakɪ.

¹³ Pa ŋmaawa Iso Təm taa sɪ: Ma tɛma ma taa na Iso təyɔ ma yəyɔtaa. Tá tətə tá huwəe wə taa tɛmnəv mɪ pə təm taa təyɔ tə tɛma ta taa na Iso na pə tətə ké tá nəəsɪ tətə ɪ sun. ¹⁴ Pə taya pɔlɔ, tə nyəmá sɪ Yesu səpa na Iso feesi-ɪ tɔ ɪ ká tɛ na í feesi-tɔ na Yesu, na í lá na tá na-me té səŋ ɪ isəntaa. ¹⁵ Mə tətə ké pə tənaya mpu pə lakɪ, Iso tənna ɪ pəelɛ hólóyɪ kə yələa paɔalɛ kə tam ké sɪ í la na yələa mpe pa samaa paɔalɛ sɛɛ-ɪ sɪ í na təmlə, na pə kɔsɪ ɪ teeli.

Taa tɛmnəv kə Iso waasəyəna

¹⁶ Pə tətə ké tu ləw tá apalɔtɔ kə paa pəcɔ. Paa pə wəe sɪ tá tənɔvɔ tətə tənna caamɔvɔ kə pəcɔ tə, tá taa ná tənna tən səsɔvɔ kə paa kɔyənkuɔyɔ. ¹⁷ Kɔnyəmisi nsi sɪ makɔyɔna-tɔvɔ waatɔ waatɔ tɔ sɪ tayanəyɪ-tɔvɔ teeli taa teeli wei ɪ kaa tɛ təyɔ, na teeli inɪ ɪ kələ kɔnyəməŋ inɪ təcəyəcəyɛ. ¹⁸ Pə taya mpi pə nyənəyɪ təkəelɛ tə pə tətə ké tə tu tá laakali, ama mpi pu naakɪ tə pə tətə ké. Mpi pə naa təkəelɛ tə pələ pu leeliyɪ. Ama mpi pu naa tə pələ pə wə tam tətə.

5

¹ Tá tənɔvɔ kɔnɛ, kɔ wə ké isu cokəle nte tə taa tə sɔvɔkɪ tə. Na tə nyəmá sɪ sanja ye pa yəkə cokəle íntɛ, tə wənə təsɔlɛ kə isətaa nte Iso tənna-tɔ tə. Na lonte íntɛ Iso mayamaya tayanəna-tɛ, na tu wəe tam tətə. ² Ama pənɛntɛ tə tənna mələ ké na té tanəa tətɛyɛtɛyɛ sɪ pə tu-tɔvɔ tá isətaa wɛɛtɔ. ³ Pə taya pɔlɔ tətə, ye pə tu-tɔvɔ tá isətaa wɛɛtɔ tə fəi yem se, pələ pə tənəŋ wəe tətəyɔ. ⁴ Kupam ye tə wə tam ké tá atɛ coka anɛ a taa tə mələyɪ ké isu səyələ nu-tɔ. Pə taya isu tɛ caa sɪ tɛ lu tá atɛ tənəŋ inə ɪ təm taa təkpataa se. Ama tə kooliyɪ ké sɪ pə tu-tɔvɔ isətaa nyəŋ tətə, ilɛna weesuyu nyəm li mpi pə səkɪ tə. ⁵ Iso

Tampàna tɛɲɔv kɛna-tɔv yoou wontu nti tɛ yooa na tɛ kentiɣina tá tɔ tɔ. ⁸ Pa tɔvɔna-tɔv pɛyele pa tɔvɔ-tɔv fɛele tɔtɔ. Pa tɔvɔki-tɔv, pɛyele pa saɲ-tɔ tɔtɔ. Pa nyənɛɣi-tɔv pɔpɔtɔnaa kɛ, pɛyele taɣale tampàna yɔɣɔtɔlaa. ⁹ Pa nyənɛɣi-tɔv isu mpa pa ta nyi tɔ pɛyele taɣa pa tɔna pa nyɛmá. Pa nyənɛɣi-tɔv sɛta, pɛyele tá na tá ise, na í pɛsɛɣi na í ná mpv. Pa tɔvɔ-tɔv salɛka, paa na mpv paa kɔvɔ-tv. ¹⁰ Pa nyɛɲsɛɣi tá ise, paa na mpv laɲhulɔmlɛ taa kɛ tɔ wɛ tam. Tɔ wɛ kɛ isu kɔnyɔntɔnaa, ama tɔ sɔsɛɣi yɛlaa paɣale ke apititu. Tɔ wɛ isu mpa pa fɛina pɔlv tɔ, pɛyele tampàna tɔ tá wɛnna pɛ tɔna.

¹¹ Tá taapalaa kɔpama ke Kòlènti, tampàna ke tɔ heeliɣi-mɛ, ye pa faɣa tá taa mɛɣe pa makɛna. ¹² Tɔ sɔla-mɛɣe, ama mɔ tá sɔlɛna tá. ¹³ Pɛ tɔ kɛ ma yɔɣɔtɔna-mɛ isu piya. Nti tá huɔ mɔ tɔ tɔ mú huɔ m̀pɔ́ɣú tá tɔ, í sɔli-tɔv mpv tɔtɔ.

Ma ta nyi isɔnaa cɔlvvɔ

¹⁴ Í taa yele na mɔ na mpa paa tɛɲ pa taa na Isɔ tɔ í kɛnti. Pɛ taɣa mpa pɛ mɔna pɛ kɛnti mɔ na-wɛ tɔɣɔle. Pɛ taɣa pɔlv tɔ, isɛnaɣale kɔpam na isɛɣam pu siti? Na isɛnaɣa ilim na ahoo ká siti? ¹⁵ Isɛnaɣa Kilisiti na Ilɔɣɔv paa nuɲa tɛma? Wei í tɛɲ í taa na Isɔ na wei u tɛɲ í taa na Isɔ tɔ pa kaa wɛ? ¹⁶ Yaa isɛnaɣa Isɔ tɛcaɣale na ma ta nyi isɔnaa tɔvɔ pu kaa? Pɛ taɣa pɔlv, tá kɛna Isɔ weesuyv tɔ tɛcaɣale. Isɔ maɣamaɣa yɔɣɔtɔna mpv si:

Maa caɣa pa kiɲ na maa wɛ pa hekv.

Maa pɛsi pa Isɔ na paa pɛsi ma yɛlaa.

¹⁷ Pɛ tɔ kɛ Tacaa yɔɣɔtaa si:

Pɛ wɛ si í ká lu pa hekv

na pɛ yasí mɔ na-wɛ.

Í taa yele na asilima nyɛm napɛli tokina-mɛ.

Ilɛ má, maa mv-mɛ.

¹⁸ Maa pɛsi mɔ Caa,

na mú pɛsi ma pɛyalaa na ma pɛelaa.

Tacaa toma tɔna tɔv yɔɣɔtɔna mpv.

7

¹ Ma taapalaa, taɣa pa yɔɣɔta pɛ tɔna mpi pa yɔɣɔta isɛntɔ tɔ. Pɛ tɔ kɛ tu lɛsi tá tɔvɔ mpi pu pilisi tɔvɔv yaa lɛsaya tɔ pɛ taa. Tɛ cáálí tá ti na tɛ pɛsi Isɔ nyɛma tɛkpataa, na tɛ wɛ í nyamnav taa kɛ tam.

Pɔli laɲhulɔmlɛ

² Mɛ lɛsasi í wɛ tá tɔ. Tɔ ta la nɔɣɔlvv kawalaya nakɛli, tɔ ta hulɔsi nɔɣɔlv, tɔ ta tɔɣɔ nɔɣɔlv tɔ. ³ Pɛ taɣa isv ma caa má kú mɔ tɔm tɔɣɔ ma yɔɣɔtɔv mpv. Ama pɛ wɛ kɛ isv ma tɛm yɔɣɔtɔv tɔ si tɔ sɔla-mɛɣe sɔsɔm tɔɣɔ pɛ kɛnta-tɔv tam, paa weesuyv taa paa sɔm taa. ⁴ Ma wɛna naani kɛ mɔ tɔ kɛ sɔsɔm kɛ, ma yɔɔlɔɣɔna-mɛɣe. Tá kɔnyɔntɔɣɔle tɔna taa ma wɛna apalɔv ke sɔsɔm, na ma laɲhulɔmlɛ tɔv taka.

⁵ Tɔ talɔv m̀pɔ́ɣú Masetoni tɔ tapasopile fɛi paa pɛɔ. Tɔ maɣana kɔkayatɛm ke pɛ tɔna pɛ taa kɛ, tá na lɛlaa tɔ suɔ lɔv taa kɛ, na nyamnav wɛ tá taa. ⁶ Ama Isɔ wei í haa apalɔv ke mpa pa apalɔv lepa tɔ, í ha-tɔv apalɔv na Titv kɔntɛ. ⁷ Na pɛ taɣa í kɔntɛ tike sɔsɔna-tɔv apalɔv. Ama na isɛna í kɛsa-tv si mɔ sɔsa uní í maɣamaɣa ke apalɔv tɔ pɛ tɔ tɔtɔ. Í kɛsa-tɔv isɛna í nyulɔv si í na-m tɔ, na isɛna mɔ ise nyɛna tɔ, na isɛna í taɲaa tɛtɛɣtɛɣe si ye sɛnav í sɛna ma tɔ tɔ. Pɛ tɔ tɔtɔv pɛnɛntɛ ma laɲle hulɔma sɔsɔm tɔtɔ.

⁸ Paa maa ηmaaυ-meyε takəlaya na ká pəsi mə lanja tə, maa təη nəənəə sɪ ye maa nyəmá. Mpi tə ma nawa sɪ takəlaya ηke ka pəsa mə lanja ke pəcə. ⁹ Ama pənente ma lanje heewa, pə taɣa ɪsu ma pəsa mə lanja tə pə təə. Ama mə lanpəsəle yeluyu na í layasi yaasi tə pə təə ké. Pə ha ɪsə ké mpaav ke lanpəsəle n̄tə tə taa ké na í la ɪ nyəntv, haləna mpi tu lapa-me tə pə ta ke ɪsəyav tətə. ¹⁰ Pə taɣa pulv təə, lanpəsəle nte tə haa ɪsə ké mpaav na í laki ɪ nyəntv tə, tə kəηna layasvυv ké. Na layasvυv kəηna nyvυv yavv pə fei sɪ yolv ká tə sɪ ye maa nyəmá. Ama səm ke antulinya nyéma lanpəsəle ná kəηna. ¹¹ Lanpəsəle nte tə mayana-me tə n̄tə tə hana ɪsə ké mpaav na í la ɪ nyəntv, na pənente í tá na mpi pə temnaa tə taa? ɪ tá ná ɪsəna mpi lanpəsəle yelaa na í paasəna mpi pə taa í weε tə pə təm ke teu, na í pəsi na í lá apalaa na í keelɪ təm ke mə nyəəη təə. Pəwe, paa yaa mpv sɪ təm təne tə ta mayamε. Paa yaa m̄púyú nyamnav. Paa yaa mpv sɪ í nyuləɣɪ sɪ í na-m. Paa yaa mpv sɪ í seesa ɪsəle. Paa yaa mpv sɪ í səpa nyvυv sɪ í həη ɪsəyav latv ηkpaηvυv. Pə təna pə taa í hvlaa ké sɪ í táá ná təm təne tə taa.

¹² Maa ηmaa-meyε takəlaya tə, pə taɣa wei ɪ lapa ɪsəyav ntɪ yaa wei pa lapa-tɪ tə pa təə. Ama sɪ pə hólɪ ɪsə ɪsəntaa təkəlekele ké lvpv mpi í lopa tá təə tə. ¹³ Pə təə ké mpi í lapa tə pə səəsa-taɣa apalvtv tətə.

Pə taɣa apalvtv tike ke pə səəsa-tv, ama waavv wei tə nawa ɪsəna mə təna í səəsa Titv ke apalvtv na ɪ lanje hvlvmɪ tə, tá lanjhvlvmle təə səsəm. ¹⁴ Ma sam-meyε ɪsəna mpiyɪ ɪ kin tə pə ta la-m feεε. ɪsəna tə heeliyɪ-meyε tampana ke tam tə, mpv tətəyɔ tə puyula-meyε Titv kin, na ɪlé ɪ mayamaya ɪ mayanaa sɪ tampana ké. ¹⁵ Pə təə ké ɪ səəlvυv ke-me təə səsəm ke waavv wei ɪ təəsyɪ ɪsəna mə təna í see yəlaa, na ɪsəna í mv-ɪ na í seliyina səyəntv tə. ¹⁶ Ma lanje hvlvma səsəm, pə taɣa pulv, ma teεləyɪ mə təə ké paa mpi pə taa ké.

8

Luyv kvlvmvυv hanav

¹ Təv, pənente tá taapalaa tə caakɪ ké sɪ í nyɪ ɪsəna ɪsə pεεεε təm lapa Masetoni Yesu seelaa kpeka taa tə. ² Konyəntəyələnaa mpa pa mayana Masetoni ɪsə seelaa mpe tə pa mayasa-weyε teu ké. Paa na mpv pa lanjhvlvmle təə səsəm, haləna pa kupantv lapv fei taka, pəyele pa tu ké konyəntvnaa kutukutunaa ké. ³ Maa looliyɪ, ɪsəna mpi pa pəsaa təyɔ pa hawa. Haləna pa tu hawa na pə tεε ɪsu pa pəsυvυv weε tə mεε. Pa mayamaya pa nəkəna ⁴ na pá kaana-tvυv teu sɪ tə la suulu na tə yele na mpe pá səna tətəyɔ ɪsə yəlaa mpa pa we Yuta tə. ⁵ Na tə taa hvv sɪ pu tala ɪsəna mpi tə pə tεε mpv. Kancaalaya ɪle Tacaα ke pa ha pa tɪ. Pə waalɪ ké ɪsə luyv lapa na pá ha pa təyɪ tá tətə. ⁶ Pə təə ké tə wiina Titv sɪ í polo mə tε, na í laki təmle nte ɪ ka caalaa tə. ɪlɛna í la na mu teesi təmle kupante təne. ⁷ ɪ tu we toma ke pə təna pə taa ké, paa taa temnav ke ɪsə, paa yəyətaya, paa nyəm taa. Mə ɪsəle seesvυv təm fei keesvυv. Na í tu səəla-tvυv, pə təə ké tə səəlaa sɪ í hólɪ mə təη ke təmle kupante təne tə taa tətə.

⁸ Ntɪ ma yəyətəyɪ ɪsəntə tə pə taɣa kvcaalvυv nyəntv, ama ɪsəna mpi lelaa ná seesa ɪsəle təyɔ ma heeliyɪ-me, sɪ ma naa mə səəlvυv tampana. ⁹ Pə taɣa pulv təə, í nyəmá Tacaα Yesu Kilisiti pεεεε təm mεε. ɪ ka ké təη tv ké. Ama mə təə ɪ pəsi ɪ təyɪ konyəntv, sɪ í svsi-meyε təη na ɪ konyəη ηkv.

¹⁰ Pə təə ɪle maa keesi-meyε ma hvweε ke təm təne tə taa na í ná. Pə we teu sɪ mpi í ka caala lapv ke tuu pənte tə í laki mpv. Meyεle kancaalaya nyéma mpa pa lapa tə. Na mə tu səələna hatuu ləη sɪ í laki. ¹¹ Pənente í laki mpv haləna í teesi təmle təne. ɪ teesi-te na luyv kvlvmvυv, ɪsu í ka tv pə pəle na

luyu kolumbuvu tō. I lana mpi i wena tō. ¹² Pə taɣa pulv tō, ye yulv í hana luyu kolumbuvu, Iso keesəɣəna mpi pɔntv wena na í la təɣo na í mv i kuvəəv, Iso kaa keesəɣəna mpi pɔntv feina tō.

¹³ Pə taɣa isu pə kpiisi-meɣe ilena pə kusi lelaa. Ama pə wee ké si paa mpa pá weena pəcə pəcə. ¹⁴ Pə tələnau-meɣe waatu inɛ tō, í pəsəɣi na í səna mpa pele pa lanɣaa tō. Na ye kuyanɣku mu lanɣaa na pə tələna pele ile, pa pəsɪ na pá səna-me. Ḿpóyó í ká lakɪ na mə təna í weena teitei. ¹⁵ Pa ŋmaa Iso Təm taa ké ḿpóyó si:

Wei i ka təəsa səsəm tə pə ta kələna-i.

Na wei i ka təəsa pəcə tə pə ta lanɣna-i.

Titv na i taapalaa

¹⁶ Iso fə, mɪ i yelina na Titv luki ḿpóyó mə tōo isu tá lukuvu tō. ¹⁷ I lapa nti tə sələma-i tō na pə tu kəla mpv te. I seesa isəle ke səsəm, haləna i maɣamaya í tu mə te pote pəle. ¹⁸ Tə tɛŋsa i waali ké tá taapalv wei Yesu seelaa kpeka təna puyuləɣi i təmle ke Laapaali Kupaŋ təm taa tō. ¹⁹ Pəle pə paasi Yesu seelaa ka ləsəna-i si í suku-tuyv tá yela taa ké timpi timpi tə lakɪ təmle kupaŋte tənɛɣe Taca teeli tō tō. Na pə hóləɣi tətəɣo isəna mpi tá luuŋ ná wee si tə səŋna lelaa tō.

²⁰ Tə pɛəkəɣi na t́ cələɣi si tə paasuvuna liɣitee səsəəna ane a təm tō, nəɣəlv í taa kəə na í cayana-tv. ²¹ Paa Taca isentaa paa yəlaa kɪŋ tə pɛəkəɣi si tá kupaŋtv í lu təcɛɛɪ.

²² Tə tiliyi pá na tá taapalv lelv. Tə maɣasa ɪɣɛ təm paɣalɛ si tə naa i waali, na tam tə nawa si i seesa isəle ké. Ama pənente i tu-meɣe naani ke teu, ɪɛ i seesa isəle na pə kəli mpv. ²³ Ye Titv ɪɛ ma waali tv nté ile, má na-i tə lakəna təmle ke mə tō. Tá taapalaa lelaa mpa pa su-i tō, Yesu seelaa kpeka tilina pele, na pele pa lakɪ ké si pá ha Kilisiti ke teeli. ²⁴ I la na pə hólɪ si í səəla-we na tampam, ɪlena Yesu seelaa kpeka te a taa na á nyi si tə sama-me tō, pə taɣa yem tō se.

9

Yuta isə seelaa tem

¹ Pə taɣa isu maa nəki na ma ŋmaa-meɣe takəlaya na má heeli-meɣe Iso yəlaa mpa pa we Yuta tō pa sənav təm ntəɣi kuvheelu. ² Ma nyəmə isəna í lakəna luyu kolumbuvu tō mɛɛ, haləna ma sama-meɣe Masetoni nyəma kɪŋ, si tá taapalaa ke Akayɪ tətə taa nyəəsa pa təɣi sənav təm taa ké tuu pənte. I seesuvu ḿpóyó isəle tō pə nyəmtəɣi pa taa paɣalɛ ké. ³ Paa na mpv ma tiliyi tá taapalaa panɛɣe mə te, pəcə puyuləɣi mpi tə puyula-meɣe təm tənɛ tō taa tō, pá nana pa isɛ. Ma caa ké si tampana pá maɣana í nyəəsa mə təɣi teu na pə la teitei na nti maa heelaya-we tō. ⁴ Ye pə taɣa mpv, ma na Masetoni nyəma t́ kəma na t́ maɣana í ta nyəəsi mə ti, taɣa pə tv fele. Mpi tō í yelaa na t́ te-me na tá taa ké teu. Na ye mə nyəntɛ təm ɪɛ paa yəɣətəɣi təle. ⁵ Ma maɣasaa na ma ná si pə kəla teu si má wiina tá taapalaa pane na pá tɛɛ nəɣo na pá polo mə te, na pá taɣanəɣi kuvəəv kupaŋkv ŋku í təma si í ká la tō. Maa kəə na má kəŋ tō, pə təna pə nyəəsa təkəŋkəŋ na pə hólɪ si luyu kolumbuvu ké í lapənaa, pə taɣa kuvaaɣv nəkvl.

⁶ I təəsi teu si ye wei i tuu pəcə, pəcəɣo i ká kv, na wei í tuu səsəm, səsəm ke i kəŋ kum. ⁷ Ye mpv paa wei í ha isəna pə ha-i tō, í taa hana wula yaa kuvaaɣv. Pə taɣa pulv tō, wei i haana lanɣulvmle təɣo Iso səəlaa. ⁸ Na Iso wena pəsuvu si í ha-meɣe kupaŋtv ke səsəm, pəcə í taa lanɣ mpi mpi í nyuləɣi

tò. Ama í hiki, na halèna pḗ kaasi na í lana tēma kōpana. ⁹ Pa ḡmaa Isò Tōm taa si:

Í haa kōnyōntōnaa na luyu kōlōmōyō.

Í kōpantō u tēḡ.

¹⁰ Isò wei í haa tuulu ke kōtutuuum na í haa-í tōyōnaya si í tōna í ti tò, Isò iní í ká ha-meyē kōtutuuum tēna mpi í nyulāyí tò. Isò iní, í ká la na pḗ pu, na mē kōpantō huki sōsōm. ¹¹ Isò ká tò mē niḡ taa ké isēna mpi pḗ wēē tōyō tam na pḗcḗ mu pḗsi na í lakí kōpantō ke tam. Ue payalē ká sēē Isò ké í na tēmlē ke kucōḡ wei í lakí na té pukina tò í tō. ¹² Pḗ taḡa pulō tō, kookalí wei í lakí isēntō tò pḗ taḡa Isò yēlaa sēnav tō tike. Ama pḗ yeki tōtōyō na yēlaa sēē Isò ké í na tēmlē. ¹³ Kookalí inē í lapu taa ké pu hólí mpi í kēwa tò, na yēlaa payalē ká sana Isò ké isēna mpi í nūnaa na í lakí si pḗ hólí si í tēma mē taa na Kilisiti Laapaalí Kōpanḡ tò. Na paa sa Isò tōtōyō isēna mpi mē na-wē na lēlaa í talōyō mē kōpam na luyu kōlōmōyō tò. ¹⁴ Na paa sēlēmāyōna-mē na Isò, na paa sōali-meyē sōsōm ke pēlēē taa pēlēē nna Isò lapa-mē tò a tō. ¹⁵ Isò fō, nyá kucōḡ fēi kēēsōyō.

10

Pōli tēmlē tampana hōlvōyō

¹ Pōli má, ma mayamaya tēkpem ma wiikōnna-mē. Ma wei yēlaa yōyōtāyí si ye ma wē mē kiní uē ma wē tōhēē. Ama ye ma fēi mē kiní uē ma apalōtō kpawāyalē. Ma tēekāyí-meyē Kilisiti kōpantō na í lelení tō si, ² í taa yele na waatu wei ma kōḡ mē te tò má hólí ma apalōtō. Pḗ taḡa pulō tō, ma hōv teu si maa hūlí ma apalōtō ke mpa pa hōv si tē tēḡyāyí yōlvōhōwēē ke yem tò. ³ Kōpam tē wē tá yōlvōtōnyōyō taa yaa, uē pḗ taḡa yōlvōhōwēē ke yem ké tē tēḡyāyí na té yookina. ⁴ Ama yōou wontu nti tá yōona tò tē ta ke nti antulinyā inē í yēlaa yōona tò. Isò yōou wontu nti tē pāsēyí na té wakēlí tōcōsōlē tōḡ nyōntē tōyō tē yōona. Tē wakēlāyí pōpōtō lēmāyāsēē. ⁵ Tē kpēsēsōyōna pa tēna mpa pa lakí kalampaaní na pá kaḡatāyí si pá taa nyí Isò tò pa hōwēē. Tē kēē yēlaa hōwēē tēna na tōḡ na té tūyí Kilisiti tō si pá nūna-í. ⁶ Ye mu kōma na í la na pḗ ná si í nūnaa tēkpataa, uē pḗ kaasa mpa pa tēna na paa caakí nūnav tò tá sōlvō puwa si té hō pa ḡkpanḡḡ.

⁷ Paa mpi, pḗ tōnyōyō tō ké mē nyōnōyōna. Ye yōlvō nōyōlvō í tēḡ í taa si Kilisiti tēnna-í, pōntō í mayāsí teu na í ná si Kilisiti tí tá tōtōyō, isū í ti iní tò. ⁸ Pḗ taḡa pulō tō, paa ma sama ma tí na sōsōntō nti Tācaa ha-tv tò, fēlē uē kpaa-m se. Pḗ ha-tūyō sōsōntō ntāyí si pḗ la na í te mē taa na Isò ké sōsōm. Ama pḗ taḡa si pḗ wakēlí-mē. ⁹ Ma ḡmaakūyōyō ma takēlasí tò, maa pēekāyí si má kpēeti mē pōntō se. ¹⁰ Nti yēlaa yōyōtāyí tōyōlē si: Pōli takēlasí taa tōm wē tōḡ na apalōtō ké. Ama waatu wei í mayamaya í wē tá hēkv tò í wēē ké tōhēē na í yōyōtāyā wē kōnyōḡ. ¹¹ Ye wei í yōyōtāyí mpō pōntō í nyí teu si nti tē ḡmaa tá takēlasí taa ké waatu wei tē fēi mē kiní na nti tu la waatu wei tu wēē mē kiní tò, pḗ kaa wēē ḡkpanḡka se.

¹² Tē kaa nāki na té kēēna yaa té mayāsí tá tí na lēlaa mpa pa makí pa lanḡa taa si pa ké pulō tò. Pa ké iwēēḡ ké, na pa mayamaya pa caana pa kōmāyāsōyōyō ḡku paa mayāsōna pa tí tò, na pa taa pa tike ke pa kpēsēsōyōna tēma. ¹³ Ye tá, tá kaa pḗsi na té sa tá tí na pḗ tēē caasa. Ama tē sanḡ tá tí na pḗ kēēsōna tēmlē nte Isò tv-tv tò tē tēnaya. Isò hana-tūyō mpaav si té tala mē te. ¹⁴ Isēna pa suna-tv tò tu ḡmaana pḗ tō, ye tē taa kōḡ mē te uē mpōyōlē. Ama tē tala mē tēyē teu na té heeli-meyē Kilisiti tōm Laapaalí Kōpanḡ. ¹⁵ Pḗ tō ké tu ḡmaana isēna pa suna-tv tò pḗ tō. Tu sanḡ tá tí na lēlaa lapa tēma nna tò. Ama tē caa

ké si mə taa temnav ke Iso í sɔɔsi, ilena tó pəsi na tó la təmle nte tə kəla ləŋ nyənte təcayacaya tɔɔ mə hekɔ, na tə taa ŋmaana isəna Iso su-tu tə pə tɔɔ. ¹⁶ Pə waali de tə pəsəyi tó yeləna Laapaali Kupaŋ ke tetɔnaa mpa pa we mə te ləb tə pa taa, na tó taa sa tá ti na nti lelāa tema lapu ke pa təma taa tɔ.

¹⁷ Pa ŋmaa Iso Təm taa si: Ye wei í caa ı sa ı ti, pɔntu í sa ı ti na nti Tacaalapa tɔ. ¹⁸ Kupaŋ, pə taɣa yulw wei ı nyənəyi ı ti isu ı ké pulw tɔ ıni ı sam yana. Ama wei ı tɔ Tacaalapa yəɣotəyi kupaŋtu tɔɔ.

11

Mpa pa yaa pa təyi tillaa ke yem tɔ

¹ Ma kooliyi ké si isəwee í ti nyəni-m pəcəɔ kpaŋtu. Pə we mpɔ mee, í nyənəyi-m mpɔ. ² Ma wəna isesemle ke mə təm taa ké, de Iso tɔna-m isesemle nté. Pə taɣa pulw tɔɔ, í wee ké isu pɛɛlɔ wei ı ta nyənta apalw ke paa pəcɔ na má tɔ si apalw kulɔm koŋ ke maa ha-ı tɔ, apalw inəɣələ Kilisiti. ³ Ama ma nyaŋ ké si pə taa kɔɔ na mə layatɔ saali na í lə mə na Kilisiti í krentuyɔ tam na pə we teu ke isəna mpi tɔ. Na pə kɔɔ pə lú isu lfa ka yeluyɔ na tɔm marı-ı pəpɔtɔ tɔm ke ı nɔɔ taa na í tolisi-ı tɔ. ⁴ Pə taɣa pulw, í tema mə taa si nɔɣɔlɔ í kɔɔ í kpaali-meyə nyente Yesu nɔɣɔlɔ ı tɔm na pə tá kəna Yesu wei ı tɔm tá kpaala-me tɔ. Na í tanja tətəɣetəɣe si í muɣi nyente feesuyɔ nakɔli kɔ tɔm na pə tá kəna Iso Feesuyɔ ŋku kɔ tɔm tə heela-me tɔ, na nyente Laapaali nɔɣɔlɔ na pə tá kəna Laapaali Kupaŋ wei tə heela-me tɔ.

⁵ Ma ta huɔ si mə nyente tillaa taa səsaa mpe pa tɛe-m pulw taa se. ⁶ Ama pə pəsəyi pə wee yəɣotaya wawawa wei ma ta nyi tɔ. Təfɔ pa ta kəli-m nyəm. Tə hula-meyə mɔpɔyó təcɛɛɛi ké paa mpi pə taa ké na paa timpı.

⁷ Waatɔ wei ma kpaalaya-meyə Iso Laapaali Kupaŋ tɔ, faalaa ke ma kpaalaya. Ma pasa ma təyi mɔpɔyó si pə kusı-me. Yaa ma lapa mpɔ tɔ kawalaya nté? ⁸ Ma tisa si Yesu seelaa kpeka lenna í feləyi-m, de pə we isu ma hulɔsa aleyele na má səna-me. ⁹ Waatɔ wei maa we mə te na konyəŋ wəna-m tɔ ma ta sukı mə taa nɔɣɔluyɔ səɣəla. Pə taɣa pulw, tá taapalaa mpa pa luna Masetoni tɔ pa kəna-m pə təna mpi pə laŋa-m tɔ. Ma təkə ma təyi si pə taa kɔɔ na má sukı mə taa nɔɣɔluyɔ səɣəla. Na mpɔ inəyi maa təkəyi ma təyi tam. ¹⁰ Na Kilisiti tampana nna ma təkə isəntɔ tɔ ma kaa yele mpi ma yəɣələna isəntɔ tɔɔ yəɣələnaw ke Akayi tetɔ təna taa. ¹¹ Pepe yelina na ma yəɣotəyi mpɔ? Ma ta səlɔ-me tɔ pə tɔɔ yaa? Iso nyəmá teu si ma səɔla-me.

¹² Isu ma lakuyɔ pənente tɔ mɔpɔyó maa laku, ilena má ləsi mpa pa həŋ pa ti na pá təŋ si tá na-we tə kaa təmle tɔɔ pə taa. ¹³ Yəlaa mpe pá ké tillaa pəpɔtɔnaa ké. Pa looliyi nti pa laku tɔ tə taa na pá cəsəɣəna pa ti isu Kilisiti tillaa. ¹⁴ Na tələ tə fei piti mee, mɔpɔyó Satanı maɣamaɣa ná cəsəɣəna ı ti isu isətaa tillu kupaŋ nɔɣɔlɔ. ¹⁵ Ye mpɔ pə fei piti si ı təmle nyəma í cəsəna pa ti isu siyisuyɔ lataa. Ama te, pu te na pə felı-weyə mpi pa laku tɔ.

Pəli konyəntəɣələ ke Iso təmle tɔɔ

¹⁶ Ma tasəyi-təyi yəɣotuyɔ ké, nɔɣɔlɔ í taa nyəni-m isu ma ké kpaŋtu. Yaa ye í ti nyənəyi-m kpaŋtu ntɔ, í yaa-m kpaŋtu, ilena pəcɔ má pəsi na má sa ma təyi pəcɔ tɔtɔ. ¹⁷ Nti ma yəɣotəyi isəntɔ tɔ pə taɣa ntəyi Tacaalapa luyɔ wee si má sa ma ti ıni. Ma yəɣotəyi ké isu kpaŋtu. ¹⁸ Pə taɣa pulw tɔɔ, timpı yəlaa lelāa saŋ pa ti na yulɔhuwee ke yem tɔ, isu ma sama ma ti tɔtɔ mee. ¹⁹ Mə mpa me mə na mə isə tɔ, paa pa ta ti sələmi-me si í mu kpaŋtɔnaa, í muɣi-weyə. ²⁰ ı yelaa ké si pá pəsi-meyə yomaa, si pá təkəna-me, si pá puyusiyi-me, si pá

kpaaki mə təə na pá fələχi, si pá makı mə nəəsi. ²¹ Tá ıcantv təə ké tá taa la mpv. Pə we fəele si má yəχətəyi mpv.

Paa na mpv tə, ye nəχəlv makı kanƙante si ı wəna mpi ı ká saŋna ı ti tə, ma pəsəyi na maa má kanƙante tətə mēe. Ma yəχətəyi ké isu ma svv kraŋəyv. ²² Ntəŋ pa ké Hepəla nyəma yaa? Na má tətəχə te. Ntəŋ pa ké lseχeli nyəma yaa? Na má tətəχə te. Ntəŋ pa ké Apəlaham piya yaa? Na má tətəχə. ²³ Ntəŋ pa ké Kilisiti təmlə nyəma yaa? Má ké Kilisiti təmlə tu na pé kəli-wē. Ma lapa təmlə na pé kəli-wē. Pa təkə-m təm paχalə na pé kəli-wē. Pa mapa-m na pé kəli-wē, səm nəχə taa ké ma wē tam. ²⁴ Təm kakpası ke Yuta nyəma mapa-m akpatēe pəχəlayafēi nule nule. ²⁵ Lom nyəma ná mapa-m təm tooso, pa yaχa-m pēe ke təm kvlum si pa kvyv-m. Təm tooso ké lvm lipa kpuləŋ wei ı taa ma wēe tə, ma caχa ilim kvluməm na ahoə kvlumēe ke tenku taa. ²⁶ Ma cəəv katatəlaya taa, pusi na ηmulaa niŋ taa ké ma wēe. Səm nəχə taa ké ma wē ma Yuta nyəma maχamaχa heku taa, na səm nəχə taa ké ma wē krai nyəma te. Na səm nəχə taa ké ma wē acalēe taa, na səm nəχə taa ké ma wē wulaya tetv taa. Na səm nəχə taa ké ma wē tenku taa. Na səm nəχə taa ké ma wē tá taapalaa kvcesaa kiŋ. ²⁷ Pa yaa si kanƙanƣi təma na wahalanaa səsaa tə, má nana. Təm paχalə ke maa kpətəyi isələ. Nyəχəsi na ləkətə tə, paa pəsəyi. Ma kpisa kvətəχəv təχəv ke wulee wulee. Ma təχə wahala na watv, paa wontuχv kutakvχv ma fēina. ²⁸ Na pə tu kaasa mpi tə, maa yəχətəyi pə təm. Yesu seelaa kpeka təna təm nəχəseē ná kvyv-m paa kvyaŋkvu. ²⁹ Ye yvlv nəχəlv lapa ıcam, má lakı ıcam tətəχə. Ye pə tu nəχəlv ke isayətv lapv, pə wıki-m ké təsəŋŋ.

³⁰ Ye pə wēe si má sa ma təχəlv, ma ıcantv ma ıcantv cəlvəχə maa saŋna ma ti. ³¹ Tacaa Yesu Caa Isə nyəmá si maa looliyi. Inəyi paa saŋ tam. ³² Maa wē Taması tə, wulav səsə Aletası sv kvfəneē wei ke təna tə ı sv tanlaa ke kolunja ηka ka cəəna ıcate tə ka nəχə si pá kpa-m. ³³ Ama pa tu-m sətətkv səsəəv taa na pá tisi-m na ıcate kolunja ηke ka pətote. Mpv pə yelina na má fiti ı niŋ taa.

12

Mpi mpi pə hvla Pəəli na í ná tə

¹ Paa ti sam fēi teu tə, isu ma sama ma ti. Pə lapa-m isu toosee taka na má ná mpi mpi na mpi Tacaa kulaa na í hólí-m tə, maa yəχətı pə təm ke pənente. ² Ma nyəmá isə seēlv nəχəlv, pusi lapa naanwva na liyiti kəlv pə kraasvχv-ı hatuu isətəa tə. Ma ta nyı si pə kraasa-ı tampana yaa pə lapa-ı isv toosee taka ké kvlavv tə. Ama Isə tike nyəmna. ³ Ma nyəmá si kvpam pə kraasa yvlv inəyi hatuu aləsanna taa. Ma tasəχı yəχətəyv si ma ta nyı si tampana pə kraasa-ı yaa pə lapa-ı toosee taka ké kvlavv tə. Ama Isə tike nyəmna. ⁴ Na í nu pa yəχətəya tənaya təmnāa mpa yvlv kaa pəsi na í yəχətı tə, na pə ta tu hav yvlv pəyaya si ká yəχətı tə. ⁵ Yvlv inē maa samı-ı, ilē ma maχamaχa ma kaa sa ma ti se. Ye pə wē sam, ma ıcantv kiŋ ke maa sana ma ti. ⁶ Ye ma ti sam ke maa pəkaya ma taa la kraŋtv se. Pə taya pulv tə, tampana ke maa heelaya tə se. Ama ma kpa ma təyi na ma ti sam, maa caa si nəχəlv í nyəni-m si ma ké pulv na pé kəli isəna mpi í naaki na í nukı si ma lakı tə.

⁷ Pə tu-m ma tənυv taa ké kvətəŋ kvwəwıv si ma taa saŋ ma ti si maya pə kula səsəəntv na pé hólí. Ilē kvətəŋ ηkv kv wē ké isv Satanı tillu wei ı tilaa tə si í kayəti-m na má taa sa ma ti tə. ⁸ Təm tooso ké ma sələma Tacaa ke kvətəŋ kvne kv təə si í waası-m-kv. ⁹ Ama ı cə-m si ı pēeleē paası, pulv ta kaası si í tasa-m lapv, si pə taya pulv tə, ma ıcantv taa ké inı ı toma ná naa teu. Ye

mpv ma icantu ke maa sana ma ti na Kilisiti toma kenti ma t̄oo. ¹⁰ P̄ə t̄oo k̄e icantu na kutv̄v̄v̄ na is̄ənȳəŋle na wahalanaa na laŋwak̄əlle s̄əs̄əle, p̄ə t̄əna mpi ma naa is̄ənt̄əȳo Kilisiti t̄oo t̄o ma m̄ȳəl̄əȳəna-w̄əȳi. P̄ə t̄əȳa pulv̄ t̄oo, ma k̄e icam̄ ile ma t̄oŋ t̄aa t̄oŋ nt̄e t̄əna.

Kølenti nȳəma t̄əm caalv̄ȳv̄ ke P̄əli

¹¹ Ma ȳəȳət̄əȳi k̄e is̄u ma sv̄v̄ k̄raŋȳv̄, ile m̄ə yelina na m̄á ȳəȳət̄əȳi mpv. P̄u m̄v̄na is̄u m̄u s̄eenna ma t̄oo. M̄pi t̄o, p̄aa ma ta ke pulv̄ t̄o m̄ə nȳente tillaa s̄əs̄aa m̄p̄e pa ta t̄eē-m̄ pulv̄. ¹² P̄ə lapa t̄əma wena a h̄ól̄ȳi s̄i ma k̄e tillu t̄əȳo m̄ə h̄ekv̄ taa na suulu s̄əs̄o m̄eē. S̄əȳənt̄v̄ t̄əma na Is̄o k̄ək̄əlv̄ nȳəm na piti t̄əma k̄e a lap̄ənaa. ¹³ Nti t̄ə t̄aa k̄e pa ta la-m̄e is̄u pa lakv̄ȳv̄ Yesu s̄eēlaa k̄peka lenna t̄o ye p̄ə t̄əȳa t̄əkv̄ȳo mpi m̄ə ta t̄əki-m̄ t̄o p̄ə paasi? Ma t̄əm s̄əp̄əna-m̄e ye t̄əne un̄i t̄ə t̄aa.

¹⁴ Ma nȳəw̄əȳi ma ti s̄i ma k̄əŋ m̄ə t̄e ye t̄əm tooso nȳəm, ile maa caa s̄i í t̄əki-m̄ se. M̄ə maŋamaŋa ke ma caa p̄ə t̄əȳa m̄ə liȳitee. P̄ə t̄əȳa piya cal̄əs̄əȳəna liȳitee s̄i s̄i t̄oo s̄i caanaa. Ama caanaa cal̄əs̄əȳəna liȳitee s̄i p̄ə t̄əna p̄ə piya. ¹⁵ Ye ma ma laŋh̄vl̄m̄le nt̄e s̄i m̄á t̄əȳo m̄ə t̄oo k̄e p̄ə t̄əna mpi ma wena t̄o, p̄aa ma ti m̄á kv̄ na p̄ə s̄əna-m̄e. Ye m̄á s̄əla-m̄e ye m̄p̄ȳȳo teu ile, m̄u m̄əŋna maŋa s̄əlv̄ȳv̄ ke p̄əc̄o?

¹⁶ Í nȳəmá teu s̄i ma ta mus̄əna-m̄e. Ama l̄elaa ná t̄eēna-ti s̄i acilaȳatv̄ ke ma lap̄ənaa na m̄á nyi-m̄e ye kat̄əsi na p̄əp̄ətv̄naa na m̄á k̄ra-m̄e. ¹⁷ M̄pa ma tila m̄ə kin̄ t̄o pa t̄aa n̄əȳəlv̄ lapa na m̄á t̄əȳo m̄ə t̄oo? ¹⁸ Ma wiiina Titu s̄i í polo m̄ə t̄e na ma t̄əŋsa í waali k̄e t̄á taarp̄alv̄ ile. Yaa í caa í t̄o s̄i Titu t̄əȳəna m̄ə t̄oo k̄e? P̄ə t̄əȳa ma yaasi na ma ik̄pate ke Titu t̄əŋaa?

¹⁹ Ntanȳi p̄ə k̄raŋv̄ waatv̄ n̄əȳəlv̄ t̄o í hv̄v̄ kele s̄i t̄ə p̄eek̄əȳi s̄i t̄ə keeli t̄á nȳóŋ t̄oo. Aai p̄ə t̄əȳa mpv. Is̄əna Kilisiti caaki t̄o m̄p̄ȳȳo t̄ə ȳəȳət̄əȳi Is̄o is̄ənt̄aa. T̄á taarp̄alaa k̄upama t̄ə heeliȳi-m̄e ye p̄ə t̄ənaŋa m̄p̄ȳȳo s̄i í pulv̄ l̄əlv̄.

²⁰ Ma nȳəŋ s̄i ye ma k̄əma na m̄á tala m̄ə t̄e m̄á t̄aa maŋana-m̄e ye nti maa caa t̄o t̄ə t̄aa, na m̄u t̄aa na nti m̄u caa t̄əȳo ma kin̄. Ma nȳəŋ k̄e s̄i p̄ə t̄aa k̄ə na ȳoou, na is̄əseēml̄e, na p̄ááná, na k̄əlv̄ȳv̄ p̄eek̄əȳv̄, na kutv̄v̄v̄, na ȳəȳət̄əȳa k̄ra nȳəŋka, na is̄əcau, na liȳitv̄ȳv̄ p̄ə w̄eē. ²¹ Ma nȳəŋ k̄e s̄i m̄á tala m̄ə kin̄ ma Is̄o í t̄aa p̄asa-m̄ m̄ə is̄ənt̄aa na m̄á k̄ə na m̄á wii ȳəlaa p̄əȳale m̄pa pa lapa is̄əȳatv̄naa ke tuu l̄əŋ, na p̄á t̄á yele tetelakas̄i, na asilima, na yaasi is̄əȳav̄ wei p̄aa t̄əkaa t̄o pa t̄oo.

13

Kant̄əkaya kv̄k̄paal̄ətv̄ na s̄eētv̄

¹ T̄əm tooso nȳəm nt̄e ma caa k̄ənte ke m̄ə t̄e t̄o. Aseeta nȳəma naale yaa tooso k̄á h̄vl̄əna t̄əmn̄aa t̄əna m̄pa p̄ə w̄eē t̄o pa tampana na p̄əc̄ó. Pa ŋmaa m̄p̄ȳȳo Is̄o T̄əm t̄aa k̄e. ² Ma k̄paal̄əȳi tuu m̄pa p̄aa lapa is̄əȳatv̄ t̄o na l̄elaa s̄i ye ma k̄əma na m̄á k̄ə s̄i ma naa-m̄e, ma kaa wii n̄əȳəlv̄ p̄ət̄ət̄əle. Maa k̄əma t̄əm naale nȳəm t̄o ma t̄əma-m̄e ye k̄paal̄əȳv̄ ke mpv. P̄ən̄ente ma f̄ei m̄ə kin̄ ile ma tas̄əȳi-m̄e ye k̄paal̄əȳv̄. ³ Nt̄əŋ í caa í ná s̄i Kilisiti t̄oŋ ke ma ȳəȳət̄əȳəna yaa p̄ə t̄əȳa Kilisiti t̄oŋ yaa? Í k̄á ná m̄eē. Kilisiti u h̄ól̄ȳi icantu nat̄əl̄əȳi m̄ə t̄əm t̄aa se. Ama toma ke í h̄ól̄ȳi m̄ə h̄ekv̄. ⁴ P̄aa na mpv í icantu t̄oo k̄e pa kama-i s̄əm tesika t̄oo. Ama í wena í weesuȳv̄ ke Is̄o toma t̄aa. T̄á na-i t̄ə k̄p̄ent̄aa k̄e, na t̄ə k̄e acamaa t̄ət̄əȳo. Ama yaasi wei t̄ə lak̄əna m̄ə kin̄ t̄o p̄ə h̄ól̄ȳi k̄e s̄i t̄á na-i t̄ə wena weesuȳv̄ ke Is̄o toma t̄oo.

⁵ Í maŋasi m̄ə maŋamaŋa m̄ə ti na í f̄eŋ m̄ə ti na í ná s̄i í t̄əka Is̄əseēle m̄paav̄ yaa í t̄á t̄əki. Nt̄əŋ í nȳəmá teu s̄i Kilisiti w̄e m̄ə kin̄ na? T̄əv̄, í t̄emna Is̄o na m̄ə t̄aa t̄o, ye í p̄əsaa na í h̄ól̄i tampana ke mpv ile, m̄p̄ȳȳole. ⁶ Ma hv̄v̄ s̄i í nȳəmá

teu sī tá kin, tə pəsəyi na tó hólí mpv mēē. ⁷ Iso ké tə sələməyi sī í yele na í taa la kawalaya nakəli. Tu caa sī tó hólí tənē tə taa ké mpi tə pəsəyi tə, paa pu lu sī pəsuyv ke tu pəsəyi, kɔpantv ke tə caa mu laki. ⁸ Pə taya pulv tɔɔ, tə kaa pəsī na tó lu Iso tampana waalu. Iso tampana anəyi tu lana. ⁹ Tá kev acamaa na mu ké tonɔnaa tɔ, tá lanja hulɔmaa ké. Pə tɔɔ tɔtɔyɔ tə sələməyi sī í la kɔpantv ke teu. ¹⁰ Mpi pə tɔɔ ma wē-mē na pooluv na ma ŋmaa-meyē takəlaya tɔyɔlē sī waatv wei maa kɔɔ mə kin tə ma taa lana-mē na ton ke toma nna Tacaa ha-m tɔ. Pə ha-m toma anəyi sī pə la na í polo lɔlɔ, pə ta ha-m-yē sī pə wakəli-mē.

¹¹ Pənente ma taapalaa pə lapa wulee. I lv sī í té teu. I sɔsəyi təmayə apalvɔ. I wēē nɔyɔ kulɔmaya, na í wēē təma na lelen. Iso wei i sɔlɔyi na í haa alaafəya tə í wēē mə kin.

¹² I sēē təmayə teu na í ləli.

Iso yəlaa təna sēē-mē.

¹³ Tacaa Yesu Kilisiti pēēē na Iso sɔlɔyɔ na kɔrentuyv ŋku Feesuyv Nanɔtv kəŋna tə pə wēē mə təna mə kin.

TAKĒLAYA NJKA PŌLI NMAAWA KALATI NYĒMA TŌ Kutolotv

PŌli ņmaa takĕlaya kaneyĕ Kalati Iso seelaa mpa i mayamaya i pona Laapaali kupaŋ na pa mu tŌ. I ka nuwaya si yĕlaa kŏma na pa seyeŕeŕe-weyĕ Yuta nyĕma kolapŏtv. Ue i lanle ta heena pa kuvĕyeŕeŕe nti. Pĕ tŏ kĕ i tŏma si: Laapaali Kupaŋ wei ma heela-me tŏ i ta ke wei yulv lupa kolupu tŏ (1:11). I yŕŕŕta tŏtŏ si Iso pĕlee yakŏna yulv, pĕ taya kolapŏtv tĕŋyŕv tŏ. Pĕ tŏ kĕ pĕ wee si tĕ tĕŋ Feesuyu Nanĭtv nyĕntv pĕ taya yĕlaa nyĕntv.

Isĕna pa faya Kalati takĕlaya tŏ:

Laapaali Kupaŋ we kolvm kĕ, titite 1-2

Iso pĕlee yakŏna yulv nyŕyŕv, titite 3

Iso seelv wei i fita yomle tŏ na i kolapĕle, titite 4-5

Kutĕkĕtv, titite 6

Seetv

¹ Maya tillu Pŏli, ue pĕ taya isu yĕlaa tuna-m tiluyv. Pĕyele pĕ taya isu yulv nŕŕŕlv i telĕsĕna-m tiluyv mpa. Ama Yesu Kilisiti na Caa Iso wei i ka feesa-i waatv wei i sĕpa tŏ mpe pa mayamaya pa tuna-m-wi. ² Mĕ na ma taapalaa mpa pa tĕna pa we cĕne tŏ tĕ tamsĕna na tĕ ņmaa takĕlaya kaneyĕ Kalati Yesu seelaa kpeka me si tĕ seeki-me. ³ Tacaa Iso na tĕ Sŕsŕ Yesu Kilisiti pĕ hŕli-meyĕ pĕlee na pĕ ha-meyĕ alaafĕya. ⁴ Kilisiti inu i hana i ti si i ya-tuyŕv tĕ isayatv taa na i lĕsi-tuyŕv kuvĕeŋ kutakeeŕeŕe inu i taa, na mpu inu pĕ kĕ Tacaa luyv nyĕntv kĕ. ⁵ Tŏ tŏ Iso kĕ teeli ke tam tŏ. Ami.

Laapaali kolvm inŕŕŕle kolvm tĕkorŋ

⁶ Ma ta huv si i kĕ ha siŕile ke ņpŕŕŕŕŕ lŕŋ ke wei i yaa-meyĕ Kilisiti pĕlee tŏ tŏ na i tĕŋ Laapaali Kupaŋ lĕlv, ma tutaa kĕ. ⁷ Ma yŕŕŕtuyŕv mpu tŏ pĕ taya isu Laapaalĕnaa Kupaŋ we naale se. Ama ma nawaya si yĕlaa wee na pĕ laki-meyĕ yeleyĕle na pĕ caa pa kee Kilisiti Laapaali Kupaŋ inu. ⁸ Ye nŕŕŕlv kŏma na i heeli-meyĕ Laapaali kufalv nŕŕŕlv na pĕ tĕ kĕ wei tĕ tema-meyĕ heeluyv tŏ, Iso kĕ nana pŕntv paa i kĕ awe. Paa tĕ taa yulv mayamaya, paa isŕtaa tillu nŕŕŕlv mayamaya. ⁹ Tu tema-meyĕ heeluyv na ma tasŕŕi-meyĕ heeluyv ke mpu, si ye nŕŕŕlv kŏma na i heeli-meyĕ Laapaali kufalv nŕŕŕlv na pĕ tĕ kĕ wei i tema mŕyŕv tŏ, Iso kĕ nĕnĕ pŕntv.

¹⁰ Ue pĕ luwa si yĕlaa isante ntĕ ma caa yaa we? Aai, ama Iso isante ke ma pĕekŕŕi. Ma caa si yĕlaa lanja i heena-m? Ye maa caakaya si yĕlaa lanja i heena-m ma taa la Kilisiti tĕmle tv.

Isĕna pĕ lapa na Pŏli pĕsi tillu tŏ

¹¹ Ma taapalaa ma heeliŕi-me tĕfoo si Laapaali Kupaŋ wei ma heela-me tŏ i ta ke wei yulv lupa kolupu tŏ. ¹² Ma ta nu-tŕŕi yulv nŕŕŕlv i kin. Pĕ taya yulv nŕŕŕlv seyeŕeŕe-m, ama Yesu Kilisiti mayamaya kulina tĕ tŏ na mĕ nyi-ti.

¹³ I nu isĕna ma yaasi ka we waatv wei maa seesa isĕle na Yuta nyĕma Iso seev tŏ. Na i nyĕmĕ isĕna maa naasaya Iso seelaa kpeka tĕkanĕan na mĕ seesa isĕle si ma wakĕlŕŕi-we tĕkpataa tŏ. ¹⁴ Mpa paa kĕ ma piitim nyĕma na pĕ kĕ ma saalanaa tŏ pa taa nŕŕŕlv ta hanĭna-m puluyŕv tĕ Yuta Iso seev taa. Isĕna maa tĕŕaya tĕ caanaa kŕtasi tŏ pĕ fei keevuyv.

¹⁵ Ama Iso suulu tɔɔ ɪ lɛsa-m na ma mpa ke waatu wei pa ta tu lɔlɔta-m tɔ, na ɪ yaa-m sɪ mǎ la ɪ tɔmlɛ. ¹⁶ Pɛ kɔma na pɛ maɣa Iso na ɪ kuli ɪ Pɛyalv tɔ sɪ mǎ nyɛmi-ɪ tɛceɪceɪ, na mǎ seɣesi mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔɣɔ ɪ tɔm Laapaali Kɔpaŋ tɔ ma ta polo nɔɣɔlv cɔlɔɣɔ saawala lapv. ¹⁷ Pɛyele ma ta polo Yosalem sɪ ma naa mpa pa lapa tillaa na ma tɔɔ tɔ. Ama ma tɛɛ Alapv ke kpakpaa, pɛle pɛ waali ɪ lena mǎ mɛli Tamasi. ¹⁸ Pɛle pɛ waali pɛ lapa pusi tooso tɔɣɔ ma pola Yosalem sɪ ma nyɛŋ Piyɛɛ. ɪ lena mǎ na ɪ lɛ tɛ caya weɛ naanɔwa na kakpasi. ¹⁹ Ma na tillaa taa nɔɣɔlv tɔ ta na ye pɛ taɣa Tacaɔ neu Saaki.

²⁰ Tampana tɔm ke ma keesɛɣi-mɛɣɛ takɔlaɣa taa cɛne, na Iso maa looliyi.

²¹ Pɛle pɛ waali ma cɔɔ Siliɪ na Silisii pa tɛtɔnaa taa. ²² Pɛ na pɛ mpv tɔ Yuta tɛtu taa Yesu seɛlaa kpeka ta keesita-m. ²³ Ama pa yɔɣɔta ma tɔm kɛ na mpe pǎ nu kɔnu, sɪ wei ɪni ɪ ka naasaya-tv tɔ kaɣana ɪ tɔŋna Iso seɛv mpi ɪ ka seɛsa ɪsɛle sɪ ɪ wakɛli tɛkpataa tɔ pɛ waasv lapv. ²⁴ Na pǎ saŋ Iso kɛ ma tɔɔ.

2

Pɔli na tillaa lɛlaa

¹ Pɛ lapa pusi naanɔwa na liyiti ɪ lena mǎ mɛli Yosalem, na Panapaasi su-m, na mǎ kpɛnna Titv tɔtɔ. ² Pɛ taɣa pulv tɔɔ kɛ ma pola Yosalem, Iso hɔlɔna-m sɪ pɛ weɛ sɪ tɛlasɪ mǎ polo kɛ. Ma na tɛna nyɔɣv nyɔma tɔ kota tǎ tike, ɪ lena mǎ kpaɣa Laapaali Kɔpaŋ wei ma laki mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ ɪ tɔm na mǎ keesɪ-we tɛceɪceɪ. Ma luyv taa feɪ sɪ mpi ma tema lapv na mpi ma tɔŋna lapv tɔ pɛ pɛsɪ yem. ³ Na Titv wei ɪ tɔŋa-m mpv na ɪ kɛ Kɛlɛki tv tɔ pa ta caali-ɪ sɪ ɪ pɛli. ⁴ Ama acɛsaacesaa nyɔma mpa pa sita tǎ hekv tɔ pɛle pa lɔpɔna sɪ ɪ pɛli. Acɛsaacesaa nyɔma mpe, pa lɔlaa kɛ tɛkɛv na pǎ svu tǎ hekv, sɪ pa feŋyi na pǎ nǎ tǎ na Yesu Kilisiti tɛ kpɛntaa na tɔ we kasayampiitu nti tɔ taa tɔ. Pa caakaya kɛ sɪ pǎ pɛsɪ-tuyv yomaa. ⁵ Ama tǎ tǎ ha-weɣɛ pɛ mpaav ke paa pɛcɔ maɣamaɣa. Tǎ sɔlaa kɛ sɪ mɛ tɔɔ ɪ lɛ tɛ tɔki Laapaali Kɔpaŋ tampana tɛkpaŋkpaŋkpa.

⁶ Mpa ma tɔŋ sɪ nyɔɣv nyɔma ke mpv tɔ, tɔv, ma ta nyɪ sɪ tampana mpeɣɛle nyɔɣv nyɔma yaa we tɔ. ɪ lɛ paa pa tu kɛ mpa te, pɛ kulɔm. Iso ɪ lɛ u nyɛnɔɣi tɔ tɔ se. Mpe ɪni pa taa nɔɣɔlv ta tasa-m tɔm kɔfatu natɔlɔɣi sɔɔsvyɔv sɪ mǎ la. ⁷ Ama pa nawaya tɛkelekele sɪ Iso tv-m tɔmlɛ sɪ mǎ heeli Laapaali Kɔpaŋ ke mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔɣɔ teiteɪ ɪ su ɪ tv Piyɛɛ ɪ lɛ sɪ ɪ heeli Laapaali Kɔpaŋ ke Yuta nyɔma tɔ. ⁸ ɪ su Iso kpaɣv Piyɛɛ ke tillu sɪ ɪ paasɔna Yuta nyɔma tɔ mpv tɔtɔɣɔ ɪ kpa maɣa tillu sɪ mǎ paasɔna mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ. ⁹ Saaki na Piyɛɛ na Yohaani, mpa mpe pa nyɛnɔɣi mpv sɪ pa nyɔɣv nyɔma tɔ, pɛle pa nawa sɪ Iso paasaa kɛ na ɪ tv tɔmlɛ ntɛɣɛ ma niŋ taa na tɔ mpa. ɪ lena pǎ kpa mǎ na Panapaasi tǎ niŋ taa na pǎ ciyiti. Tɛ lapa nɔɣɔ kulɔmaɣa ke mpv, ɪ lena tǎ tɛna tɛ yɔɣɔti na tɛ tisi tɛma sɪ tǎa mɛlɔna mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa kiŋ na mpe pǎ polo Yuta nyɔma kiŋ. ¹⁰ Ama nti pa wiina-tv tɔɣɔle sɪ, tɛ tɔɔsɪ pa kɔnyɔntɔnaa mpe pa tɔɔ, na ma lapa teu ke nti pa yɔɣɔta mpv sɪ tɛ la tɔ.

Pɔli kalɔnav ke Piyɛɛ ke Antiyɔka

¹¹ Waatu wei Piyɛɛ kɔma Antiyɔka tɔ ma yɔɔna-ɪ yɛlaa taa kɛ ɪ toola mpaav tɔ pɛ tɔɔ. ¹² Nti tɔ taa ɪ toolaa tɔɣɔle sɪ, Saaki ka tila napɛli, na waatu wei pɛle pa ta tata tɔ, Piyɛɛ na tǎ taapalaa mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa tɔkaɣana. Ama pɛle pa kɔma na pǎ tala, ɪ lena ɪ se mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa cɔlɔɣɔ tɔɣɔv. Pɛ taɣa pulv, ɪ nyanɔɣana mpa pa sɔla pɛlvɔv tɔm tɔ. ¹³ Tǎ taapalaa Yuta nyɔma mpa pɛ kaasaa tɔ pɛle pa tɔŋa Piyɛɛ ɪkpaɛ tɔtɔ, halɔna pɛ kpeŋna Panapaasi na pǎ tɛlɔsɪ ɪ lɛɣɛ pa ɪ cantv nti. ¹⁴ Saa wei ma nawa sɪ

pa tǎnte ta maɣa na pa ta tǎŋ Laapaali Kupaŋ tampana ke teitei tǎ, ma tǎma Piyee ke yǎlaa tǎna isentaa si: N kǎ Yuta tu pǎyele n lapa cǎneɣe isu wei i ta ke Yuta tu tǎ, n ta la isu Yuta tu ka la tǎ. Ie isǎnaya n nyǎmǎ si nǎǎǎǎ n kǎ la na n cǎali mpa pa ta ke Yuta nyǎma tǎ si pǎ la isu Yuta nyǎma?

Tǎa tem na Iso yakǎna paa wei i nyɔɔ

¹⁵ Tǎ maɣamaɣa tǎ kǎ Yuta nyǎma kǎ tǎsiyisiyi, tǎ ta ke asayaa isu piitim lempu nyǎma. ¹⁶ Paa na mpu tǎ nyǎmǎ si pǎ taya isu yulu tǎɣuɔ kusǎsutu tǎɣo Iso nyǎnɔɣi-i yulupaŋ. Ama i tǎɣuɔ i taa na Yesu Kilisiti tǎɣo. Tǎ maɣamaɣa isǎntǎ, tǎ temna Yesu Kilisiti inǎɣi tǎ taa keŋa Iso nyǎnɔɣi-tuɣu yulupama. Tǎ tema tǎ taa na Yesu Kilisiti tǎɣo yoo, pǎ taya kusǎsutu tǎɣuɔ tǎo. Pǎ taya pulu, Iso kaa nyǎni nǎɣolubu yulupaŋ ke i kusǎsutu tǎɣuɔ tǎo. ¹⁷ Ye tǎ luki si Kilisiti tǎo pa nyǎnɔɣi-tuɣu yulupama tǎɣo pǎ naa si tǎ kǎ asayaa isu mpa pa ta ke Yuta nyǎma tǎ, ile pǎ wee si Kilisiti kele isayatu cǎa yaa isǎna? Aai, pǎ taya nǎpǎyǎ paa pǎcǎo. ¹⁸ Ye ma kulaa na mǎ tayanǎɣi nǎmau ke mpi ma tema yǎkɔɣu tǎ, pǎle pǎ hǎlǎɣi kǎ si ma ta ke kusǎsutu tǎɣuɔ nǎɣolu. ¹⁹ Ye kusǎsutu tǎm taa, ma sǎpaya tǎnǎŋnǎŋ, na kusǎsutu nti tǎ maɣamaɣa tǎ kǎna-m mpu. Na pǎ lapa-m nǎpǎyǎ si mǎ wee Iso tike tǎo. Pa ku mǎ na Kilisiti ke sǎm tesika tǎo. ²⁰ Na ma weu isǎntǎɣo kaɣana tǎ pǎ taya ma maɣamaɣa ma wenna. Ama Kilisiti wenna ma taa. Weesuyu nku ma wena saŋa taa isǎntǎ tǎ ma tǎŋ ma taa na Iso Pǎyalu tǎɣo ma wena-ku. Iso Pǎyalu inu i sǎolǎna-m na i si ma sǎm. ²¹ Maa kpǎlǎɣi Iso kucǎǎu se. Ye kusǎsutu ka yekayana na yulu pǎsǎɣi kupaŋ ke Iso isentaa, ile pǎ wee isu Kilisiti sǎpa yem kele.

3

Kusǎsutu na tǎa tem na Iso pǎ tǎm

¹ Aaa, Kalati kǎmelemǎŋ me, ile nǎɣolu nyala-meɣe konyalu yaa isǎna? Anu meɣe pa tema keesuyu ke Kilisiti tesika tǎo sǎm tǎm tǎkelekele ke teu. ² Ie tǎm kulǎmtu tǎkǎŋ kǎ ma pǎsǎɣi-me, si i tǎɣuɔ Iso kusǎsutu tǎɣo i hika Iso Feesuyu yaa i nuw Laapaali Kupaŋ na i mu-i tǎɣo i hikaa? I cǎ-m na mǎ nu. ³ Mǎ kǎmelentu tǎo nǎpǎyǎ? Iso Feesuyu tǎŋ ke i hikina mǎ tǎɣi kancaalaya, ileŋa nǎǎǎǎ i cǎa i teesǎna mǎ maɣamaɣa mǎ tǎŋ na? ⁴ Pǎ lapa pǎ lapa mǎ heku na i hii layatǎnaa mpa tǎ pǎle pa pǎsa yem kele yaa? Aai, pǎ kaa pǎsi yem kǎ mpu mee. ⁵ Isu Iso celuyuu-meɣe i Feesuyu na i laki piti tǎma ke mǎ heku ke mpu tǎ, mǎ kusǎsutu tǎɣuɔ tǎo, yaa mǎ Laapaali Kupaŋ nuw na i muɣu tǎo kǎ pǎ laki mpu?

⁶ Mpu inu pǎ yelina na pǎ nǎma Apǎlaham tǎm ke Iso Tǎm taa si: I tema Iso na i taa, na i taa tem mpǎɣi Iso nǎ nawa na ilǎ i yaa-i yulupaŋ na i mu-i. ⁷ Pǎ tǎo kǎ i kǎ nyi teu si, mpa pa tema pa taa na Iso tǎɣole Apǎlaham piya tǎsiyisiyi. ⁸ Pǎ maɣamaɣa pǎ tu we Iso Tǎm taa kǎ mpu si: Mpa pa ta ke Yuta nyǎma tǎ paa kǎo na pǎ te pa taa na Iso, ileŋa pǎ pǎsi yulupama. Na pǎ tǎo inǎɣi hatuu lǎŋ Iso heela Apǎlaham ke tǎm kupaŋtǎ tǎne na tǎ we nǎmaatu taa si: Nyǎ tǎo kǎ Iso kǎ la ate yǎlaa tǎnaya kupaŋtǎ. ⁹ Apǎlaham tema Iso na i taa na Iso lapu-i kupaŋtǎ. Na mpu tǎtǎɣo pa tǎna mpa pa tǎŋ pa taa na Iso tǎ, ilǎ i laki-weɣe kupaŋtǎ ke mpu tǎtǎɣo.

¹⁰ Mpa pa wee na pǎ teelǎɣi si pa kusǎsutu tǎɣuɔ tǎo kǎ pa hikiyi kupaŋtǎ tǎ pǎ na mpusi kele. Tǎ maɣamaɣa ke pa yǎɣta Iso Tǎm taa si: Mpusi tu nte wei u tǎŋɔɣi pǎ tǎna mpi pa nǎmaawa kusǎsutu takǎlaya taa tǎɣo tam tǎ. ¹¹ Pǎ tu naaki mpu tǎkelekele si nǎɣolu kaa pǎsi yulupaŋ ke Iso isentaa kǎ kusǎsutu tǎɣuɔ tǎo. Ama pa nǎma Iso Tǎm taa tǎkpataa si: Wei i kǎ yulupaŋ ke Iso

isentaasi i tema i taa to pe too to, pountu tike toləyəna-ti. ¹² Pe taya pulv too, kusəsutu tənyu na taa temnav ke Iso ta kaa pulv. Ama pe wee ke isu pa yoyotuv Iso Tom taa to si: Wei i taka kusəsutu təmnaa təna to, pountu ka tulitəyi to too.

¹³ Isəna Kilisiti lapa na i səyəli tá mpusi ke i mayamaya i nyuvu taa to pe too ké i pəsaa na i ləsi kusəsutu mpusi inəyi tá too. Tə mayamaya ke pa yoyota Iso Tom taa si: Ye pa laalaa na pá pusi wei na tnyu, mpusi tu ké. ¹⁴ Pe lapa mpyúyú si kupantu nti Iso ka tōma si i laki Apələham to, í la-təyi mpa pa ta ke Yuta nyəma təyo Yesu Kilisiti too. Na tá taa temnav ke Iso yelina na tó hiki Feesuyu Nanjtu wei Iso ka tōma si i ká ha-tu to.

Kusəsutu na Iso kupantvnaa pe tom

¹⁵ Ma taapalaa ma keesəyi-meyə yəlaa tá ta kulaputu na i cekəna. Ye yulu caya na i tayanu pe təna tēmamam ké isəna i caa pá lana i wənav ke i səm waali, na i tu takəlaya taa na i su, nəyol u pəsəyi na i ku-ti yaa í soosi i nyəntu ke to too. ¹⁶ Anha, mpyúyú pe wee na nti Iso ka tōma si i ká la Apələham na i pəyaya to. Pa ta nmaa Iso Tom taa si i piya, si pe taa koo na pé lá isu yəlaa payale. Ama pa tōmaga si: Nyá pəyaya, si pé hólí si yulv kolum ke pa paasənaa, na yulv inəyale Kilisiti. ¹⁷ Nti ma caa ma hólí təyale si: Iso ka tayanana nti i caa í na i yəlaa pá la to, haləna í to si i ká təkí i nəyo suu. Pe kōma na pusi la nasəle na hiu na naanowa (430) ké, lena kusəsutu tom lu. Kusəsutu tom luu mpv to, pe fei si təle tó ku nti Iso tema tayanuvu to, na mpi mpi i tōma si i ká la yəlaa to təle tə saali yem. ¹⁸ Pe taya pulv, ye isu kusəsutu təkəlaa ke Iso tənəyi na i haa i kucəəy wei i ka suwa i yəlaa too to, le pe taya nəyo suu nté. Ama cəne ile Iso ka tōma si i ká la Apələham ke kupantu təyo i lapa-i-təyi faalaa.

¹⁹ Pepe nyuvu too ké pa su kiinj ile? Pa soosa ileye suu ké si pé hólí yəlaa ke pa kulaputu nti Iso u caa to. Pe wee si kusəsutu nti tó caya mpv, haləna Apələham pəyaya nka ka too Iso ka tōma si i ká la kupantu nti to ká koo. Na isətaa tillaa ke Iso tilina kusəsutu nti, na yulv ke pele pa celaa si i tələsi i ləlaa. ²⁰ Ama ye timpí pe ké si yulv kolum tom ke pe paasənaa, ile tələsəlv nəyol u kaa wee pe taa tətə. Na mpv inəyi pe tu wee, Iso we kolum ké.

Kusəsutu nyuvu

²¹ Ile pe luwa si kusəsutu na mpi mpi Iso tōma si i ká la to pu kpentəyi kele? Aai, pe taya mpv se, paa pəcə. Ye paa tu kusəsutu natəli nti tə pəsəyi na tó lá na yəlaa hiki weesuyu, anhaa, le kusəsutu tənyu ka yekayana nté na yulv pəsəyi kupaj ke Iso isenta. ²² Ama pa nmaawa Iso Tom taa si isəyatu nmakəla yəlaa təna təpai. Na pe we mpv, si mpa pa tema pa taa na Yesu Kilisiti to, pá hiki kucəəy wei Iso ka tōma si i ká ha təyo pa taa temnav too.

²³ Taa temnav ke Iso taa kənta le, kusəsutu ka təkəna-tu isu saləkatonaa, na pé tanaa si pé koo pé kuli-tuyv Iso taa temnav tom nti to too. ²⁴ Mpyúyú pe lapa na kusəsutu wee isu tá too nyənlv haləna Kilisiti koo, si tə tē tá taa na Iso na pé lá na tó pəsi kupama ke Iso isenta. ²⁵ Pənente Iso taa temnav tom nti təle tó kōma le kusəsutu ná fei isu tá too nyənlv tətə.

²⁶ Təv, me mə tema mə taa na Iso təyo í pəsa i piya ke mə na Yesu Kilisiti mə kpentuvu too. ²⁷ Pe taya pulv, mə təna təpai pa sə-meyə Iso lum si mə na Kilisiti i kpentu na i kpayə Kilisiti kin ke yaasi kufalv na i təkí. ²⁸ Waatu un, pe fei si Yuta tv ntə, inə íle i ta ke Yuta tv. Yaa yom ntə, kasayampu ntə. Yaa apalv ntə, alv ntə. Ama mə na Yesu Kilisiti í kpentə mə tənaya kolum ké, fayau fei.

29 Ye Kilisiti tənna-me ile í kéké Apələham piya kéké, na í káká hiki kúpantónaa mpa lso tóma sí í káká ha-me na pópəsi mə nyəm təkpaataa tó.

4

¹ Nti ma wena na má caa ma tasəna-me ye kilisinav təgəle sí, pəyaya ŋka ka wee na káká tē na káká təgə ka caa wənau təna tó, ka pəcaatu ka wee kéké isu yom wəv tó. Pəyele ŋke kaa tēna na káká tī pə təna. ² Ka pəcaatu təna taa ka we paasənlaa niŋ taa, na pəle pa lakəna-ke ye pə təna haləna káká kə káká tala pusi isəna ka caa ka síwa tó. ³ Tá tótó waatu wei tu we isu piya tó, tu we antulinya me í pə təna pə kancaalaya nyəm taa kéké na póp kpa-tuyv yomaa. ⁴ Ama pə kəma pə tala saa wei lso ka síwa tó, ilena í tili í pəyaya, na alv lələna-ke, na káká təŋ Yuta nyəma kúləpəv. ⁵ Ka kəma mpv sí ka ceki mpa kəsəsutv ka təkaa tó na tə hiki mpaav na tó pəsi lso piya.

⁶ Iso tv í Pəyaya Feesuyv ke tá taa sí póp hólí teu sí tó kéké í piya mayamaya, na Feesuyv ŋkv kv yelina na tó yaa lso sí ma Caa Paapa. ⁷ Ye mpv ile n ta ke yom tótó, ama n pəsa pəyalv ke. Na isu n kev í pəyalv ke mpv tó, lso káká ha-ŋ kúpantónaa mpa í sí í piya tó tó.

Kalati nyəma təm caaləyi Pəli

⁸ Tuu ləŋ í taa nyi lso, na í təŋaya mpi pə ta ke lso mayamaya tó na í pəsi pəle pə yomaa. ⁹ Ama pənente isu í nyemá lso, yaa isu lso íle í nyəma-me tó, pepe tó kéké í caa í məli pə təna pə kancaalaya nyəm mpi pə taa fei waav na póp we yem kéké mpv tó pə taa? Na pə kəma suwe tótó na í caa í tasa pə yomaa lapv? ¹⁰ Mə ise sēna mə kuyēŋ kúpampan fayasuyv na mə isətónaa kúpama na mə waatónaa kúpama na mə pusi kúpansi fayasuyv ke teitei. ¹¹ Mə təm cəpa ma lanle ke teu kéké. Isu ma iwile nté tó tənaya mə tó kəla huntv nté yaa?

¹² Ma taapalaa, ma wiikina-me sí í təŋ ma ikpate isu ma mayamaya ma təŋa mə ikpate tó. I ta la-m isayav natələyi tiili se. ¹³ Na í nyemá teu sí ma kvətəŋ tó kéké ma heela-me ye Laapaalı Kúpəŋ ke təm kancaalaya nyəm. ¹⁴ Na í ná cəsēe ke səsəm ke ma wəsasi nsí sí taa, paa na mpv í tá cvtí sí ma təm nti tó nu-me. Pəyele í ta lə-m, ama í təkə-m teu kéké isu isətāa tillu nəgəlv, yaa isu Yesu Kilisiti mayamaya. ¹⁵ Waatu iní mə lanhuləmlə tó paa pəsəyi. Ie kayana í na-we tótó? Halí ma pəsəyi má ləsi mə nyuləyv sí waatu iní í taa, pu lakaya mpv, paa mə ise mayamaya í ka ləsaa na í tv-m. ¹⁶ Isu ma heeluyv-me ye tampana təgəle ma pəsa mə kolontu yaa?

¹⁷ Yəlaa pane pa lakí kéké na n nawa n tó sí pa səla-me ye teu. Aai, pə taya mpv se, paa pəcə. Pa caaki kéké sí má na-me tó wakəli, na í mələna mpe pa tó na í nyənəyi pa tike. ¹⁸ Pə we teu sí yulv í sələyi í ləlv ke mpv yaa. Ama kúpantv lapv taa kéké í káká sələyi nípúyó tam, póp taa wee waatu wei ma we mə kinj tó tike. ¹⁹ Ma piya kúpama, ma tayana wəsasi taa kéké sūv ke mə tó. Na wəsasi nsí sí nəgəsəna isu ləlvəv wəsasi takuyv alv tó, sí póp la na í kpaŋa Kilisiti yaasi na mə na-í í nəgəsəna təmaŋa teu. ²⁰ Pepe pukina-m mə hekv ke nəcəcə isəntə na má heeli-me ye kvfatónaa. Pə taya pulv tó, mə təm caala-m səsəm ke cənəye.

Akaa na Saala pa təm

²¹ Mə mpa í caa kəsəsutv í təkí-me tó, ma pəsəyi-me sí í nuwa nti pa ŋmaawa kəsəsutv nti tó takəlasi taa tó, yaa í tá nu? ²² Pa ŋmaawa sí Apələham ka wena piya naaləye, kasayampu ná ləla-í ləŋka na yom náá ləli-í ləŋka. ²³ Iso ka təmna sí kasayampu káká ləli. Mípúyó kasayampu kəma na í ləli na pə mv lso nəgə taa təm təkəle. Ama yom ná ləli í nyəŋka ke yem kéké pulv fei.

²⁴ Təm tənə tə hólóyí-tuyv yaasi nəyóluyv. Alaa mpe pa we ké isu Isə nəəsı nsi í na í yəlaa pa krentaa na pá pəeli təm naale tə. Kancaalaya nəyó nté Akaa, na ηke ka kena Sinayi puyv nyəηka, na ká lóləyi yomaa. ²⁵ Akaa iní í kena isu Alapə Sinayi puyv, na í nəyəsəna Yosalem ícate nte tə we saηa ísəntə tə, na tə na tə yəlaa təna mpa pa ké yomaa tə. ²⁶ Yosalem wei ílé í we ísətəa na í ké tá təna tá too tə ílé í ké kasayampu ké. ²⁷ Tə maγamaya ke pa ηmaawa Isə Təm taa sı:

Alv kaalblaya nyá nyá laηle í hulómı.

Nyá wei n ta tu məlı paa təm kulóm tə, wiliti teu.

Alv wei pa lə yem tə í ká kəli piya ke

alv wei í wəna paalv tə.

²⁸ Ma taapalaa, ye me ile Isə ka təma sı paa lólı-me təyə pa lula-me. Na pə lapa teitei isu í ka təma sı paa lólı Isaaaka na tampana pá lólı-ı tə. ²⁹ Pəyaya ηka paa lula yem ké mpv tə ka tukaya ηka pa lóləna Isə Feesuyv ton təyə konyəη. Na mpv inəyi pə we saηa wule tənə tətə. ³⁰ Na ntiyi pa ηmaawa Isə Təm taa yee? Pa ηmaawa sı: Təyənı alv yom inı na í pəyaya na pá tēē. Pə taya pulv təə, yom pəyaya na kasayampu pəyaya pa kaa krentı na pá tala pa caa wontu. ³¹ Pə təə ile ma taapalaa, tə ta ke yom piya se, ama tə ké kasayampu piya ké.

5

Í taa yelee na í pəsı yomaa tətə

¹ Kilisiti cəpa-tuyv tá yomle taa ké sı tə pəsı kasayampiya təkrem. Pə təə ile í səη təca, na í taa yelee na cəpu pəne pə təm liyiti-me na í tayanı yomaa ke pəsuyv tətə.

² Í tə ηkraηη ke teu, Pəəli má ma tóləyi-meγe təfoo sı, ye í tēma mə taa na í pəli, pə we isu Kilisiti kənte lapa mə kiη nté yem. ³ Ma tasəyi yəlaa tənaya kpaaluyv sı, wei í pəlaa, təlası isu í təka kəsəsutv təna təpaı, í kaa sekı pulv. ⁴ Mə mpa í caa sı Isə í nyənı-meγe kvpama ke mə kəsəsutv təηuyv təə tə, mə na Kilisiti í yaa ké na í pəη mə təyi Isə pəelee. ⁵ Ye ta ile tə nyəmá sı Isə ká pəsı-tuyv yulvpama na tə taηa řpúyú na Isə Feesuyv ton wei í lakı tá kiη ke tá tem Isə na tá táá tə pə təə tə. ⁶ Pə taya pulv təə, ye tá na Yesu Kilisiti tə laalaa na tə krentı, paa tə pəlaa paa tə ta pəli pə lu kulóm ké. Ama mpi pa caa təyəle sı tə te Isə na tá táá na táá tem mpi pə taa ké səəlyuv ná wēē na kule kv təηa.

⁷ Í ka lakaya teu ile nəənəə awe lapa na í məlı heev ke tampana təηuyv taa? ⁸ Nti pa heela-me na í te mə taa na í tisi tə tə ta luna Isə wei í yaa-me tə í kiη. ⁹ Pa tuka ituule sı: Kvkəsəm ke pəciimaya kpaasəyəna somtu təfəvv. ¹⁰ Paa na mpv Tacaa yelaa na má wēēna naani ke mə təə təkpataa sı í kaa kpaγa hūwēē nna a fayana ma nyəna tə. Ama wei í lakı-meγe yeleyele tə paa í ké wei te Isə ká nana pəntv.

¹¹ Ma taapalaa ye pəlyuv təm waasv ke ma təηna lapv tətə, paa tukaya-m konyəη suwe tətə? Ye pu we řpúyú tampana, Kilisiti wei pa kama tesika təə na maa kpaaləyi í təm tə í təm nti tə taa wı nəyólv. ¹² Ama ma kooliyi ké sı mpa pa lakı-meγe yeleyele ké mpv tə pəle pá lakı mpv na pá puki te, haləna pá pəsı kataası ke pa maγamaya.

¹³ Ma taapalaa ye me ile pa ləsa-meγe sı í pəsı kasayampiya. Ama kulómtv ké sı í taa hıv sı ye í pəsa kasayampiya ke mpv í hika mə təyəle sı í təηəyi mə yulvwēētv konyuləη. Aai pə fei mpv se. Ama nti təyəle sı í səəlyı tēma, na í tēη tēma, na mpv inı pə lapv sūna-meγe teu. ¹⁴ Kəsəsutv təna nyuyv nté sı:

Sòli nyá tǎǎntǎle isü n ká sòli nyá ti tǎ. ¹⁵ Ama ye í lakü isü taale wontu na í cǎlǎyi tǎmǎya sǎkpaŋ na kela na í wakǎlǎyi tǎmǎya mpü, í la laakali, tǎfǎ í ká kǎo na í kv tǎma tǎkpaataa ké ate cǎne.

I tǎŋ Isǎ Feesuyu nyǎm

¹⁶ Nti ma wena si ma heeliyi-me tǎǎle si í tǎŋǎyi nti Feesuyu Nanǎŋtu hǎlǎyí-me tǎǎ tam, í taa nuna mä yulwǎetu konyulǎŋ. ¹⁷ Pǎ tǎya pulv, yulwǎetu konyulǎm na Feesuyu konyulǎm pǎ ta kaa pulv, halǎna pu tu caa pǎ nu tǎma sǎŋ. Pǎ tǎo ké u pǎsǎyi na í lá isü mä mayamaŋa í caa tǎ. ¹⁸ Ye nti Feesuyu Nanǎŋtu hǎlǎyí-me tǎǎ í tǎŋǎyi ile í ta ké kusǎsutu yomaa tǎtǎ.

¹⁹ Paa wei í nyǎmá teu ke isǎna yǎlaa mpa pa tǎŋǎyi pa yulwǎetu tǎ pa kulaputu wǎe tǎ. Asilima na tetelakasí isayasi na yaasí isayav. ²⁰ Pa paasǎyǎna tuŋ laav na topotopo tǎmanaa. Pa lukü tǎmǎya koloŋa na pá yookina tǎmǎya tam na isesǎmǎe haŋa pa hekü, pa kǎla pǎáná na ikǎlle pǎekuyü, n ká ná pa fayaa na pá tala kǎeka kǎeka na pá sǎv tǎmǎya yoonav. ²¹ Ye í nawa í tǎǎntǎle pulv í taa haŋ, pa ké sulvnyǎlaa, pa fei pa ti kpaŋ ke leleŋ nulü í taa, na pá lakü isayatu lentǎnaa ke mpü tǎtǎ. Ma tasǎyi-meŋe heeluyu isü ma tem-meŋe heeluyu tǎ, pa tǎna mpa pa lakü mpü tǎ pa kaa fei nǎohǎle ke Isǎ Kawulaya taa.

²² Ama Isǎ Feesuyu ná lakü na yǎlaa sǎǎlǎyi tǎma na pá hikiyi lanǎhulǎmle, na pulv u pǎkǎlǎyi-we, na pá wena tǎma na suulu, na pa wena pǎeǎe na pa lakü tǎmǎya kupantu na pá tǎŋǎyi tampana. ²³ Na pa we tǎpamm na pá tǎkǎyi pa tǎyi teu. Kiiu fei ŋku kv kuyü tǎne unü tǎ taa natǎli tǎ. ²⁴ Mpa pa pǎsa Yesu Kilisiti nyǎma tǎ pǎntǎnaa kǎeŋna pa yulwǎetu na tǎ konyulǎŋ na tǎ kǎtǎnaa ké na pá kǎ tǎnaŋnaŋ. ²⁵ Feesuyu lapǎna na tǎ hiki weesuyu pǎ tǎo ké tu yele na tǎ tǎŋ mpi kv hǎlǎyí-tu tǎ. ²⁶ Tǎ taa haŋ tá ti na tǎ kpaasǎyi, tǎ taa kusǎyi tá tǎma pǎáná na tǎ lakü tǎmǎya isesǎmǎe.

6

I tǎŋ tǎma

¹ Ma taapalaa, ye nǎǎlv í pǎnta natǎli, me mpa í tǎŋǎyi Isǎ Feesuyu ke teu tǎ í mǎŋna pǎntu ke mpaav kupaŋkv taa na í lapü-í tǎpamm. Ma tasǎyi-meŋe seŋesuyü si paa mä taa wei í feŋ í ti na ílé í taa kǎo na í tasa mayasuyü taa ké hotuyü tǎtǎ. ² I sǎŋna tǎmǎya mä kupaekǎlǎmnaa taa. Ye í lapa mpü í yoosa Kilisiti kusǎsutu tǎna nté. ³ Ye yulv hǎŋ í ti, pǎyele í ta tala pulv, pǎntu puyusiŋi í tǎyi. ⁴ Ye wei í caa í yǎǎlǎna í yaasi teu nyǎŋ pǎntu í taa tvǎ lelǎa ná í sa í tǎyi yem. Ama í wiili í mayamaŋa í yaasi taa na ye pǎ nǎǎsǎna yǎǎlvü ile í yǎǎli. ⁵ Pǎ tǎya pulv tǎo, paa wei í kulaputu mǎlǎyi í nyuyü taa ké.

⁶ Ye nǎǎlv seŋesǎyi wei ké Isǎ Tǎm pǎntu í cosiyü í wenav tǎna taa na í haaki í seŋesǎlv unü.

⁷ Hei í taa puyusi mä ti yoo, paa nyǎnǎyi Isǎ ké yem fa. Yulv í tuu mpi mpǎyi í kuyü. ⁸ Ye yulwǎetu konyulǎm ke í tǎŋaa na í tuu, yulwǎetu nti tu yelina na í kǎo í kv sǎm. Ama ye mpi Isǎ Feesuyu caaki tǎǎ í tǎŋaa na í tuu, kulǎ kv yelina na í kǎo í kv weesuyu ŋku kv tǎŋ tǎ. ⁹ Tǎ taa la felentu na kupantu lapv. Pǎ tǎya pulv tǎo, ye tǎ ta lǎ tá apalutu halǎna pǎ tala pǎ waatu mpi tu kv tǎ pu tǎo sǎsǎm. ¹⁰ Pǎ tǎo ké ye tǎ hika mpa ke timpi tǎ la yǎlaa tǎnǎya kupantu. Ile pǎ kǎlǎna tá na mpa tǎ kaa Isǎ seǎv tǎ.

Pǎoli tasǎyi-meŋe kpaalvüv na í seǎv

¹¹ Təv, í ná isəna ma ηmaaki-me na ma mayamaya ma niη ke cəne na ηmaatv pee kuyasəlee tə. ¹² Mpa pa yəələχəna təə nyəm na pá caa yəlaa í sa-we tə mpe pa caana si pá caali-me na í pəli. Ile paa caa si pá tu-weye konyəməη ke Kilisiti səm tesika təm təə təyə. ¹³ Yəlaa mpa in pa pələyi mpv tə paa təηəyi kusəsutv se. Ama pa caa ké si ye mu nuna-we na í pəli ile pa sa pa ti si mpe pa yelina í kəta mə tənuyv təə ké kukətəm pəne. ¹⁴ Ma ile ye pə taya Yesu Kilisiti səm tesika ma kaa yəələna pulv. Tesika ηke ka təə ké má na antulinya tə fayana təma təkpatəkpata na lelv ta nyi si lelv wee. ¹⁵ Paa η pelaa paa n ta pəli pə lu kulum ké. Ama nti tə wee təχəle si í layasi na í pəsı yulv kufalv. ¹⁶ Mpa paa teləsəyi pəlvuyv təm ke ləlv ke pa weesuyv taa tə ma kooliyi ké si Iso í ha pa tənaya alaafəya na í la-weye kəpantv na í kpenna i yəlaa samaa təna təpai na í la mpv.

¹⁷ Pə kaasuyv tə, nəχəlv í taa tasa-m wahala tuyv tətə. Pə taya pulv təə, təntəələη wei i we ma təə isəntə tə i húləyi kpaakraa ké si ma ké Yesu yom.

¹⁸ Ma taapalaa me Tacaa Yesu Kilisiti í húlí mə tənaya pəelee. Ami.

TAKƏLAYA NKA PƏDLI NMAAWA
IFEESU
NYƏMA TƏ
Kutuluṭu

Lom icate taa ké Pəḍli ka we waatu wei i ḡmaa takəlaya kanə tə. Payale huṅki si Ifeesu həyəluyv taa Yesu seelaa kpeka payale ke i ḡmaa-ke. Pəḍli hólíyí isəna Iso tayana yəlaa nyuyv yaru təm tə, na Yesu Kilisiti haakəna nyuyv yaru mpəyi saa wei yulv tɛŋi-i na i taa tə. Pə ké Iso kuvəəv ké. I hulaa si Yesu seelaa wee ké isu yulv tənuyv pilimile, na tə təv niŋ na nəəhe, na paa wei na i kulapəle, ilena pa wəna nəyɔ kulumaya. Pəḍli caaki si yəlaa í nu teu ilena í kpəna i seyesuyv na kutuluyv si Iso seelaa wee isu kutuluyv na Yesu keke kite tɛɛ pəle. I kpəpəna tətəyɔ apalv na alv ke təyaya taa si Yesu wenna isu paalv na Iso seelaa náa wee isu alv.

Isəna pa faɣa Ifeesu takəlaya tə:
 Yesu Kilisiti nyuyv yaru, titite 1-3
 Təntɛ kɔfate, titite 4-6

Seetv

¹ Maɣa Pəḍli, Iso luyv lapəna na má lá Yesu Kilisiti tillu, má ḡmaakəna takəlaya kaneyɛ Iso yəlaa mpa pa we Ifeesu na pá na Yesu Kilisiti pa kpəntaa na pá nukəna-i tə. ² Tacaa Iso na tá səsə Yesu Kilisiti pá hólí-meyɛ pɛleɛ na pá ha-meyɛ alaafəya.

Isə lapa-tuyv kɔpantvnaa mpaɣa Kilisiti tə tə

³ Tə sa Iso Tacaa Yesu Kilisiti Caa ke teu. Tá na Kilisiti tá kpəntuyv təv Iso unu i kpaɣana Iso seev kɔpantvnaa na í la-tuyv səsəm ke hatuu isətəa. ⁴ Pə taya pulv, fau na pəcɔ Iso lakɪ antulinya təyɔ i ka tema ləsvuyv na í su si tá na Kilisiti tə kpənti na tə pəsɪ i nyəma na tá təntɛ keesi teu ke i isəntaa na kɔwakələm napəli pə fei tá kinj. ⁵ I ka tema suv ke hatuu ləŋ ke i səluyv təv si i ká pəsɪ-tuyv i piya maɣamaya ke Yesu Kilisiti təv, ilɛ i maɣamaya i luyv lapəna mpv pəcɔ pə lapv tu wɛ-i lɛlɛŋ ké. ⁶ Ye mpv tu sa Iso ké teu ke i huluyv-tuyv i pɛleɛ taa pɛleɛ kɔpəna na luyv kulmvuyv na i luyv tɛɛ Pəyaya kinj tə.

⁷ Pə taya pulv təv, Kilisiti weesuyv lu tá təv təyɔ pə yapa-tv na pə husɪ tá isayətvnəa. Tənaya Iso lapa na tə ná i pɛleɛ səsəəna ⁸ nna i hula-tv tə a təv katatəlaya, ke waatu wei i ha-tuyv ləmayasɛ səsəəna na nyəm səsəəm tə. ⁹ Na i lapa na tə nyɪ mpi i suwa na í təŋəyi na í lakɪ na pə we ŋmeləv tə. Na hatuu ləŋ ke i maɣamaya i ka huv i taa na í su si i ká yoosi-wɪ na Kilisiti kinj. ¹⁰ Pə kəŋ na pə tala kuyɛɛŋ kvtɛsəŋ taa na Iso koti isətəa nyəm na atɛ nyəm na í mələna-wəyi Kilisiti tike tɛɛ na ilé i təyɔ pa təv ké kawulaya, ilɛ Iso tv mpi i suwa na í təŋəyi na í lakɪ tə pə nyuyv nté. ¹¹ Iso təŋa isəna i suwa na í lakɪ təyɔ i ləsa-tuyv hatuu ləŋ si tá na Kilisiti tá kpəntuyv təv tə hiki tá paa tete ke nyuyv yaru təm taa. Iso u lakɪ pulv na pə coti nti i suwa na i maɣamaya i luyv la si í la tə. ¹² Ye mpv tá mpa tə laala Kilisiti təv ké tɛlvuyv tə, tə sa Iso ké i səsəəntv təv.

¹³ Mə maɣamaya waatu wei í nu tampana təm, Laapaali Kupaŋ wei i yapa mə nyəv tə, í tema Kilisiti na mə taa ké ilena Iso náa yvsi-mɛ si pə hólí si í ké i nyəma na i kɔyusvm mpəyələ Feesuyv Nanjtv wei i ka təma si i ká ha-mɛ tə. ¹⁴ Feesuyv Nanjtv inəyi Iso su-tuyv təluma si pə hólí si nyuyv yaru mpi

pə təm ɪ ka heela ɪ yəlaa sɪ ɪ ká kəna na pə wɛɛ-wɛ ɪsu pa pʊlʊ tɔ pə kəma na pə ya-tʊ təkpaata ɪle tu ti tá pʊlʊ ɪnɪ. Ye mpʊ tɔ sa ɪsɔ kɛ ɪ sɔsɔntʊ tɔɔ.

Pəli ɪsɔ sələmɔvɔ ke Ifeesu nyɔma

¹⁵ Pə tənə ɪsəntɔ pə tɔɔ na ma tu nuw pənɛntɛ tɔtɔ sɪ í tɛma Tacaa Yesu na mə taa na í sɔla ɪsɔ yəlaa tənə tɔ, ¹⁶ maa hɛsɔyɪ ɪsɔ kɛ sɛɛtʊ sɪ í na tɛmlɛ ke mə tɔɔ se. Na ma tɔɔsɔyɪ mə tɔɔ kɛ ma ɪsɔ səlɛmɔj taa kɛ na má səlɛmɔyɪ mə tɔɔ. ¹⁷ Nti ma səlɛmɔyɪ tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti ɪsɔ, Tacaa teeli tənə tʊ tɔyɔlɛ sɪ í ha-mɛyɛ ɪ Feesuyɪ, kʊlɛ kʊ yelina na í cɛkəna, na kʊ hʊlí-mɛyɛ ɪsɔ na í nyəmɪ-ɪ teu. ¹⁸ Ma səlɛmɔyɪ ɪsɔ kɛ sɪ pə tʊ-mɛyɛ layatʊ ke hatuu mə taa na í nyɪ mpi pə tɔɔ ɪsɔ yaa-mɛ na í tɛɛlɔyɪ tɔ, na í nyɪ kʊpantʊ tɔɔ sɔsɔntʊ teu teu nyəntʊ nti ɪ su mpa ɪ ti tɔ pa tɔɔ tɔ. ¹⁹ Na í nyɪ ɪ toma sɔsɔna taa sɔsɔna nna ɪ wɛna na í lakəna ɪsɔ sɛɛlaa tá tá kin tɔ. Toma sɔsɔna anɔyɔlɛ mpʊ na nna ɪ hʊlənə toj na toj ²⁰ ke waatʊ wei ɪ feesa Kilisiti na í kpaasɪ-ɪ ɪsɔtaa na í caɣasɪ-ɪ ɪ kəŋkəŋ taa tɔ. ²¹ Kilisiti wɛv tənə tɔ ɪ kəla pə tənə tɔpɪ kɛ, paa tojtoɔnaa, paa pəsuyɔ ŋku, paa toma nna, paa kawulasɪ nsi, na hɛla tənə nna pa yaa tɔ, na pə taɣa antulinya ɪnɛ ɪ taa tike, ama pə kpɛntənə wei ɪ ka kɔɔ tɔ ɪ kəla mʊpʊyɔ ɪlɛ ɪ taa tɔtɔyɔ. ²² ɪsɔ mələnə pə tənə tɔpɪ kɛ Kilisiti nɔɔhɛ tɛɛ na unɔyɪ ɪ hʊlaa sɪ Yesu sɛɛlaa kpeka ɪ nyənɔyɪ a wulav sɔsɔ. ²³ Yesu sɛɛlaa kpeka wɛv mpʊ tɔ a kɛ Kilisiti tɔnɔyɔ kɛ, na a kin ke ɪ wɛɛ təkpaata, ɪnɪ wei ɪ maɣala paa timpɪ tɔ.

2

Ifta səm na í hiki weesuyɪ

¹ Tuu ləŋ mə kʊpəntəŋ na mə ɪsɔyɔtʊ ka yɛlaa kɛ na í wɛ ɪsu sɛtaa ke ɪsɔ nyəntʊ taa. ² Pə taɣa pʊlʊ, antulinya ɪnɛ ɪ mpaav ɪsɔyav ke í ka tɛŋaɣa na í nukayana aɔyaa toj nyɔma mpa pa wɛ ɪsɔtaa tɔ pa sɔsɔ. Aɔyaa sɔsɔ ɪnɪ ɪ wenna na í lakɪ ɪ nyəntʊ ke yəlaa mpa pa kisa ɪsɔ kɛ nuɔav tɔ pa taa. ³ Tá tənə ɪsəntɔ mʊpʊyɔ tu wɛɛ, tɔ tɛŋaɣa tá yulwɛɛtʊ kʊpəntʊ kʊnyulɔŋ ke yem kɛ. Na mpi tá tənəŋ na tá hʊwɛɛ caakaya tɔ mpʊ tɛitɛi kɛ tɔ lakaya. Pə lula-tʊ na tá wɛ ɪsəna tɔ pə wɛɛ sɪ ɪsɔ pááná ká huu tá tɔɔ kɛ ɪsu a ka huu lelɛaa tɔɔ tɔ.

⁴ Ama ɪsɔ hʊla-tʊyʊ suulu ke sɔsɔm, na ɪsəna ɪ sɔla-tʊ tɔ pə fɛi nyənɔyɔ. ⁵ Pə tɔɔ kɛ tu wɛv ɪsu sɛtaa ke ɪsɔ nyəntʊ taa kɛ tá kʊpəntəŋ tɔɔ tɔ, ɪ kpɛnta tá na Kilisiti ke weesuyɪ hav. ɪsɔ suulu tɔɔ kɛ pə yapa mə nyɔɔŋ. ⁶ Tá na Yesu Kilisiti tá kpɛntʊyʊ tɔɔ kɛ ɪsɔ feesa tá na-ɪ sɪ tɔ tɔyɔ kawulaya ke hatuu ɪsɔtaa. ⁷ ɪ lapa mʊpʊyɔ sɪ pə hʊlíyɪ tam tɔɔ kɛ ɪsəna ɪ suulu tɔɔ katatɔlaya na í hʊlí-tʊyʊ suulu na Yesu Kilisiti kin tɔ. ⁸ Pə taɣa pʊlʊ ɪsɔ pɛɛɛɛ tɔɔ kɛ pə yapa mə nyɔɔŋ na í tɛmna-ɪ na mə taa tɔyɔ pə lapa mpʊ. Na mpʊ ɪnɪ pə lapa tɔ pə ta luna mə maɣamaɣa mə kin, ama ɪsɔ hatɛ kɛ. ⁹ Pə taɣa mə ɪwulɛ tɔɔ, pə tɔɔ ɪlɛ nɔyɔlʊ í taa kɔɔ na í sa ti. ¹⁰ Pə taɣa pʊlʊ tɔɔ ɪsɔ ŋmana-tʊ, na tá na Yesu Kilisiti tɔ kpɛntaa tɔyɔ ɪ ŋma-tʊyʊ mpʊ sɪ tɔ lakɪ tɛma kʊpana nna ɪ ka taɣanaa na í su tɔyɔ sɔsɔm.

Mə na Yesu Kilisiti mə kʊlɔm pəsuyɔ

¹¹ Mɛ mpa í ká kɛ Yuta nyɔma tɛsiyisiyi na Yuta nyɔma yaakaya-mɛyɛ kʊtapɛlɔŋ na mpe pa yaakɪ pa tɔyɪ pɛllaa tɔ, pəyɛlɛ yulʊ niŋ pɛləna-wɛyɛ kʊpɛlʊ sɪ pə hʊlí sɪ kɔtaɣa kɛ. ɪ tɔɔsɪ ɪsəna í ka wɛɛ tɔ na í ná. ¹² Pʊ wɛɛ tɔ í ka hatɔləna Kilisiti kɛ, í ká kɛ kpai nyɔma kɛ, í fɛi mpa ɪsɔ lɛsaa sɪ ɪ yəlaa tɔ pa taa. Na pə tənə mpi ɪsɔ ka tɔma ɪ yəlaa sɪ ɪ ká la-wɛ, halənə í na-wɛ pá caŋ pá su tɛmaɣa nɔɔsɪ ke pə tɔm taa tɔ, mə taa fɛi pa taa se. ɪ ka wɛ yem kɛ atɛ cənyɛ, ɪ fɛina mpi pə tɔɔ ɪ tɛɛlɔyɪ tɔ pɔcɔ́ ɪ taa nyɪ ɪsɔ. ¹³ Ama pənɛntɛ mə na Yesu Kilisiti mə kpɛntʊyʊ tɔɔ ɪ weesuyɪ liw yɛlaa kɛ na í ka hatɔləna pə tənə

tò í tagani-wəxi kɾətənav. ¹⁴ Pə taga pulɔ, Kilisiti maɣamaɣa kɾaɣana Yuta nyóma na mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔ na í lá na tɔ pəsi piitim kɔlɔməm na heesuɔv kɔɔ. I tənuyɔ ke i kɾaɣaa na í yasəna kolɔŋa ŋka kaa kaya pa heku taa isu kolɔŋa tɔ. ¹⁵ Na i kɔwa Yuta nyóma kəsəsutv na tɔ kɔheelitu na tɔ kɔkɔkiim sɪ i kɾakəxi Yuta nyóma na mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔ, piitim mɾi pə naale na í kɾentəna i ti na pá pəsi piitim kɔlɔməm ke kɔfam na heesuɔv kɔɔ. ¹⁶ Kilisiti səm ke tesika tɔɔ lapəna na taa kɾanav ke təma saali, na tesika tɔɔ təneyɛ i kɾenta piitim mɾi pə təm naale na pá pəsi piitim kɔlɔməm na í ciiki pə na Iso. ¹⁷ Kilisiti kəmna na í kɾaali Laapaali Kɔpaŋ wei i heesəxi yəlaa laŋa tɔ paa mpa me í tá ké Yuta nyóma na í ka hatələna Iso tɔ, paa Yuta nyóma mpa paa kɾətəna-i tɔ. ¹⁸ Kilisiti inu i tɔɔ ké tá təna tɔ pəsəxi na tɔ səŋ Iso isentaa na Feesuɣu Naŋŋtv kɔlɔm inu i tɔŋ taa.

¹⁹ Ye mɾv me mpa í tá ké Yuta nyóma tɔ í tá ké kɾai nyóma yaa caɣalaa. Ama pənente mə na Iso yəlaa í kaa ɪcate, na í pəsa Iso təyaxa nyóma maɣamaɣa təkɾem. ²⁰ I pəsa isu pa ŋmaakuyɔv kutuluɣu təɣɔ. Yesu kele kancaalaya cəeya, na ilé i tɔɔ ké tillaa na Iso kuyɔɣɔtɔv teləsəlaa, na pá kaasi-meɣe isəttaa. ²¹ I tɔɔ ké kutuluɣu ŋmatv təna səŋa teu, na tɔ təŋna piw sɪ timpi tá na Tacaa tɔ kɾenta mɾv tɔ tɔ pəsi Iso təcaɣale naŋŋ nyənte. ²² I kɾentuyuna-i tɔ pa təna-me tətəɣɔ kutuluɣu tɔɔ ké sɪ mə na ləlaa í kɾenti na í pəsi kutuluɣu ŋku kv taa Iso Feesuɣu ká caɣa na pá hólí sɪ Iso wənnna kv taa tɔ.

3

Təmlɛ nte pa tv Pəəli tɔ

¹ Pə tɔɔ ké Pəəli má wei ma ké saləka tv ke Yesu Kilisiti tɔɔ sɪ pá waasi mpa me í tá ké Yuta nyóma tɔ, ma sələməxi Iso. ² Ma huv teu sɪ isəntɔ í nuwa isəna Iso lapa-m suulu na í tv-m sɪ má la təmlɛ ke mə kiŋ tɔ. ³ Iso su isəna mɾi na í təŋəxi na í laki na pá ŋmelaa təɣɔ i kulaa na í hólí-m na má nyi. Halí ma təma-meɣe pə təm keesuɔv ke cəne inəxi pəcɔ. ⁴ Na ye í kalaa í ká ná isəna mɾi ma nyómá Kilisiti təm nti inu nəɣɔlv taa cəkəna mɾv tɔ. ⁵ Iso táa hólí-təyi səsaa taa yəlaa isu kayana i lapa na i Feesuɣu kuli-ti na kó hólí tillaa na Iso kuyɔɣɔtɔv teləsəlaa mpa pa ké i yəlaa kɔpama tɔ. ⁶ Na təm kɔŋmelətv ntəɣələ sɪ: Laapaali Kɔpaŋ lapa na mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔ na Yuta nyóma pa təna pá hiki pa paa tete ke kɔpantv nti Iso su i yəlaa tɔ tə taa, na pá pəsi kɔlɔm təkɾataa, na Iso təma sɪ i laki mɾi na Yesu Kilisiti kiŋ tɔ piitim ləmpɪ nyóma ná wə pə taa tətəɣɔ.

⁷ Suulu ke Iso hɔlaa na í tɔna-m na í paasi na í ha-m toma sɪ má la Laapaali Kɔpaŋ inɛ i təmlɛ. ⁸ Maɣale Iso yəlaa səkɾema taa səkɾelu, paa na mɾv ma inəxi Iso tɔnaa na í hólí suulu inɛ sɪ má cəɔ na má heeli mpa pa ta ke Yuta nyóma təɣɔ Kilisiti teu səsəəm mɾi pə fəina akpele tɔ pə Laapaali Kɔpaŋ. ⁹ Na má la na yəlaa təna cəkəna Iso su isəna mɾi na í təŋəxi na í laki na pá ŋmelaa tɔ, isəna pə wəe sɪ pá la tɔ. Iso wei i lapa pə təna na pá wəe tɔ i ŋmɛsa hatuu ləŋtaa ké isəna mɾi i suwa na í təŋəxi na í laki mɾv təɣɔ. ¹⁰ Sɪ pá kəma na pá tala waatv inɛ ilɛ i yele na isəttaa kawulaxa nyuyɔ nyóma na ka tɔŋtɔnaa nana Yesu sɛləa kɾeka kiŋ ke Iso nyəm yaasi təna. ¹¹ I ka huokaya ntiɣi tam tɔ Tacaa Yesu Kilisiti kiŋ ke i lapa-ti. Na pə nəɣɔ taa təkɔlvŋkɔlv ké i lapa. ¹² Na tá na-i tɔ kɾentaa na tɔ tɛm-i na tá taa təɣɔ tə hika mpaav na tɔ səŋ Iso isentaa na naani ke teu. ¹³ Ye mɾv ilɛ ma wiikəna-me sɪ i taa lɔ təŋ ke kɔnyɔŋ ŋku ma təkɪ mə tɔ tɔ kv tɔɔ. Pə taga pulɔ pu tɛ na pá kɔsɪ mə nyuyv.

Kilisiti səəlvɔv ke yəlaa

¹⁴ Pə təw kə ma lunja akula ke Tacaa ¹⁵ wei i haaki ate na isətaa piitimnaa tənaya pə həla tə, ¹⁶ si i teeli səsə təw i yele na i Feesuyu la na mu hiki pəsuyu na i nyəw toŋ ke hatuu mə ləmayasəe taa, ¹⁷ na i te Iso na mə taa kə teu, na Kilisiti wee mə waali kə tam. Na ma sələməyi Iso kə si i sələyi təma na i səŋ pə taa kə teu təkəŋkəŋ. ¹⁸ Na mə na Iso yəlaa təna i krenti na i hiki pəsuyu na i cəkəna isəna Kilisiti səluyu təwa tə haləna ku fei tənaya. Nwaan na mpəle, isətaa na ate. ¹⁹ Na paa Kilisiti səluyu fei si nəyolə pəsəyi na i cəkəna ku təna tə, mu cəkəna-ku, na i hiki Iso nyəm təna na pə maɣali mə taanaa tərampam.

²⁰ Təw, toma nna a we tɑ taa na ɑ waasəyi-tuyu tam tə anəyi Iso pəsəyi na i lana-tuyu kupantu na pə tee tɑ sələmuyu təw təcayacaya, haləna pə tu tee mpi mpi tə pəsəyi na tə huw tɑ taa tə. ²¹ Iso inu i seelaa təna tərpa, na Yesu Kilisiti pɑ tuyi-teeli na pə polo mpyə tam haləna tam. Ami.

4

Yesu seelaa we kə isu Kilisiti tənuyu

¹ Ye mpv ma wei ma kə saləka tv ke Tacaa təmlə lapv təw tə, ma teekəyi-me na wiinav si i yele na mə tənte te teu, na pə keesəna tənte nte Iso caa na i yaa-me si i tə tə. ² I pasəyi mə ti, i lakɪ təhəe, i hóləyi təmaɣa suulu, i səŋna təma na səluyu. ³ Isəna Iso Feesuyu yelaa na i krenti tə i seesi isəle na mə krentuyu ŋkuyu təkuyu, na nəyə kuləmaya ŋka i wəna tə kɑ yele na i lɑ mpv. ⁴ Tənyu kuləmuyu tike təkəŋ wəna, na Feesuyu Naŋŋtu kuləm tike təkəŋ wəna, na tətəelle nte tə təw Iso ləsa-me tə tələ tə we kuləm tətəyə. ⁵ Tacaa we kuləm kə təkəŋ, na i mpaav we kuləmuyu kə təkəŋ, na Iso lum səw we kuləməm kə təkəŋ. ⁶ Kuləm tike təkəŋ kəna yəlaa təna Iso na pa Caa. Inəyale pa təna tərpa pa wulav, na kuləm inu i lakəna pə tənaya isəna i nəkaa tə, na kuləm inu i wəna pa təna pa waali.

⁷ Iso yelaa kə na pulv lapv saa paa tɑ taa wei kə ŋkaŋka na pə keesəna isəna mpi Kilisiti yelaa si pə lapv i saa yəlv tə. ⁸ Haləna Iso Təm taa pa ŋmaa mpyəyə si:

Waatv wei i kpawa hatuu isətaa tə,
i kɛnna i kukpakpama payale na i kpaana,
na i lapa yəlaa ke kucəŋ.

⁹ Təw, pa yəyətuyv mpv si i kpawa tə wentiyile mpv? Ntəyale si i tiywa katatəlaya, haləna i tala tətə tee maɣamaya kə na pəcɔ i kpaaki. ¹⁰ Wei inu i tii mpv tə kuləm inu i kpana haləna i tee isətaa təyamam si i wee na i maɣali paa timpi. ¹¹ Na kuləm inu i yelina na kulapələnaa saa yəlaa ke ŋka ŋka. I tv ləlaa si pɑ la tillaa səsaa, ləlaa ke Iso kəyətutv teləsəlaa, na ləlaa si pələ pɑ cəŋna Laapaali Kɔpaŋ, na ləlaa si pələ pɑ la paasənlaa na Iso Təm seyesəlaa. ¹² I lapa mpyəyə si pa hólí Iso yəlaa ke isəna paa la i təmlə na kilisiti tənuyv tuusi ləlv ke Iso seev taa tə. ¹³ Ye pə taya mpv tɑ təna tərpa tɑ taa təmnav ke Iso kɑ la kuləməm, na tɑ nyəm ke Iso Pəyaya kɑ la kuləməm tətə. Na tu la səsaa ke i təm taa haləna tɑ teu tala Kilisiti teu səsəw. ¹⁴ Tə kaa tasa pəcaatv taa kə weev na paa puyusulu wei i laŋtəyi-tv na i kuseyesətv, tə məŋna cəne tə məŋna cəne, isu heelim lakuyv tə. Puyusulaa mpə pa lukəna-ti na pa acilayav, na pɑ tvsəyəna ləlaa. ¹⁵ Ama ye tə heeliyi təmaɣa tampana na səluyv ile tu səsəyi puw ke pə təna pə taa na tə tala Kilisiti wei i kə tɑ tənuyv nyuyv tə. ¹⁶ I təw kə niŋ na nəhəe na pə təna pə wəv mpyəyə waanɪ waanɪ ke tənuyv təw tə pə təkəna təmaya teu, na tənuyv atama atama tamsəna təmaya teu təyə pə krenta pilimile. Pə təw kə pə təna mpi pə we tənuyv təw tə pə lakɪ pə təmlə ke teu, tənuyv təna pukɪ kə, na ku səluyv təŋna səsəyə.

Tǎnte kǒfate ke Kilisiti mpaav taa

17 Ye pǎ we mpv, na Tacaa ma heeliyi-me tǎfoo si í taa tasa tǎnte isu cefelinaa. Pǎle pa tǎhǎyi pa kpai huwǎe ke yem kǎ. 18 Pa layatu ta tvli. Pa isǎkpetǎe na pa lanjkpusǎj katatǎlaya tǎo pa paa fei weesuyu ŋku Isǎ haa tǎ kv taa. 19 Pa kǎ feele fei nyǎma kǎ, yaasi isayav taa kǎ pa ha pa ti tǎkpataa, na pǎ huliyi asilima tǎlatǎnaa.

20 Ama Kilisiti tǎm nti me í nyǎmǎ tǎ pǎ tǎya rǎpǒyǒ tǎ wǎe. 21 Ntǎj í tǎma í tǎm nuu na? Halǎna í kev Kilisiti nyǎma tǎ pa segesa-mege í tǎm tǎna tampana meǎ. 22 Ye mpv pǎ wǎe kǎ si í wǎyǎsi mǎ yaasi kuvǎh wei í tǎka hatuu lǎj tǎ. Yaasi kuvǎh uní í kuvyulǎj kuvuyusinj pukina tǎlete taa kǎ. 23 Pǎ wǎe kǎ si í layasi mǎ lotunaa taa na mǎ lǎmayasǎe taa tǎkpataa. 24 Na í kelí yaasi kǒfalv wei Isǎ lǎsaa na í kǎ í mayamaya í nyǎh tǎ. Mǎ tǎnte í keesaa na tǎ teu isu tampana hǒlǎyí tǎ ile pu hǒlí si í kǎya yaasi uní.

25 Pǎ tǎo ile í yele tǎmaya pǎpǎtv pǎlvǎ tǎkpataa, na paa mǎ taa wei í yǎyǎtǎyi tampana ke í lelǎa kin. Pǎ tǎya pulv, tǎ tǎna tǎ we kǎ isu nin na nǎohǎe wǎv tǎnvǎy tǎo tǎ. 26 Na ye pǎánǎ kǎ-me í taa yele na á pǎna-mege wakǎlvǎv taa. Na pǎánǎ í taa leeli na á we mǎ taa. 27 Í taa ha mǎ tǎyi ilǎyǎv ke paa pǎcǎ mayamaya. 28 Ye wei í ka ŋmulaya pǎntv í taa tasa ŋmulǎyǎ. Ama í seesi isǎle na tǎmle lapv na í hiki í mayamaya í nin nyǎm mpi pǎ tǎo í wu teu tǎ, na í pǎsi na í sǎna mpa pa feina pulv tǎ. 29 Kawalaya tǎm natǎli tǎ taa lukǎna mǎ nǎosi. Ama í yǎyǎtǎyi tǎmnaa kuvama mpa pa waasǎyi yǎlaa na pǎ yeki na tǎ tuusiyi lǎlǎ kǎ Isǎ seev taa tǎ, ile tu waasi tǎ nulǎa tǎna. 30 Í taa wakǎlvǎy Isǎ Feesuyu Nanjtv lanje. Pǎ tǎya pulv, unǎyǎle Isǎ kuvǎsvm mpi í yvsǎna-me tǎ. Na unǎyi Isǎ su-mege tǎlvma si pǎ hǒlí si kuvakv wǎe kv kǎh, ŋku kv wule Isǎ kǎ ya-me tǎkpataa tǎ. 31 Í yele huwǎe nyǎh nyǎna tǎna na tǎma tǎkǎnav ke tǎá na pǎánǎ mvǎy. Í yele hola na kvtvǎy. Í yele isayatu tǎnaya lapv, paa tǎ kǎ nti. 32 Í laki tǎmaya yǎlle na í wii tǎma pǎtǎtǎe. Ye í pǎntǎna tǎma í hǒlí tǎmaya suulu isu Isǎ ná hǒlvǎy-mege suulu ke Kilisiti tǎo tǎ.

5

Mǎ lakasi í te teu

1 Isu í kev isǎntǎyǎ Isǎ piya nsi í sǎlǎa tǎ í seesi isǎle na í kǎya í yaasi tǎna ile. 2 Í hǒlǎyí tǎmaya sǎlvǎm ke mǎ lakasi tǎna taa isu Kilisiti ná sǎlvǎy-tv halǎna í pǎsi í tǎyi kuvǎham kuvam, na í kǎya í ti na í la kǎtaya ke tǎ tǎo si pǎ la Isǎ kǎ teu na sǎsvǎh kuvǎh tǎ.

3 Asilima na tetelakasi isayasi na kuvyulǎyǎ, pǎ tǎnaya mpv pǎ tǎm mayamaya í taa lu mǎ nǎosi taa, pǎ tǎya pulv, lakasi nsi si taka tǎ mǎna Isǎ yǎlaa. 4 Na pǎ ta mǎna tǎtǎ si í yǎyǎtǎyi feele fei tǎm, yaa tǎm kpai nyǎntv, yaa keesǎlaya tǎm natǎli. Ama í paasǎna Isǎ kǎ seev si í na tǎmle. 5 Í nyi teu si asilima latv, na tetelakasi isayasi latv, yaa liyitee kǎtǎi tv, pa taa nǎyǎlv kaa felí nǎohǎle ke Kilisiti na Isǎ pa kawulaya taa. Halí liyitee kǎtǎi tv na tvh laalv pa isayatu lu kuvǎm kǎ.

6 Í paasǎna teu na nǎyǎlv í taa tolisi-me na í kuvǎlǎtǎm, halí nti uní tǎ tǎo kǎ Isǎ kǎ lana mpa paa caa í luǎy nyǎntv lapv tǎ na pǎánǎ. 7 Mǎ na pǎ yǎlaa í taa kaa pulǎy paa hoolaya. 8 Lǎh í ka we kǎ isu yǎlv tǎhǎyǎv ahoo ke sǎkǎtvǎy taa tǎ. Ama kǎyǎna mǎ na Tacaa í kvǎntǎa, ile pǎ we isu ilim lu mǎ tǎo kǎ. Pǎ tǎo ile mǎ lakasi í te isu kuvama mpa pa we ilim taa tǎ pa nyǎhsi. 9 Pǎ tǎya pulv timpí pǎ nyaalǎa tǎ kuvǎntǎna lapv na siyisinj tǎhǎyǎv na tǎm tampana yǎyǎtvǎy ke pǎ kǎhna. 10 Í seesi isǎle na í cekǎna mpi pǎ we Tacaa ke teu tǎ. 11 Mǎ na mpa pa laki sǎkǎtvǎy tǎe tǎma kpai nyǎna tǎ í taa kaa pulv paa

hoolaya. Ama í la na pə kuli a təə na paa wei í ná. ¹² Yəlaa mpe, mpi pa ηmeləyi na pá laki tə si pə təm í tu lu yulə nəyo taa tə pə we feele ké. ¹³ Ye pa lakasi nsi si təə í kulaa na pə ná, íe paa wei í ká ná pa weetu cakəle təkəlekele. ¹⁴ M̄póyú pə tu wee, ye pə kula pulə təə na pə naaki təcəiceí, pəle pə pəsəyi fətəla ké. Pə təə ké pa yəyotəyi si:

Nyá wei n tooki tə fe mpv.

Kuli na n̄ lu sətəa taa,

Kilisiti ká ce nyá səkpetuyv.

¹⁵ Ye mpv íe í la laakali na mə təntə ke teu, í taa tə isu kumeləməy, ama í tə isu ləmayasəe nyəma. ¹⁶ Í taa yele na aləseke kuyeyη fiti-meyə yem. Pə taya pulə isayətv hukina tá kayana kuyeyη íne í taa. ¹⁷ Í taa la isu kumeləməy lakuyv tə. Ama í seesi isəle na í nyi mpi Tacaa luyv wee si me í la tə.

¹⁸ Í taa yele na solum kv-mə. Solum kuyv ká tv-meyə yem yem lakasi. Ama í yele na Feesuyv Nan̄ηtv haya mə taa təmamam. ¹⁹ Ye í caya təma kin mə nəəsí taa í wee Iso Təm yontu na apəlv tv nyəntv na Iso samtv nyəntv. Í sa Tacaa na samtv yontu na Iso Təm nyəntv na luyv kuləmvuyv. ²⁰ Í seeki Tacaa Iso ké í na təmlə ke paa waətv wei ké paa mpi pə təə ké Tacaa Yesu Kilisiti təə.

Apalaa na pa alaa pa təm

²¹ Í nukəna təmayə teu ke Kilisiti səyəntv təə.

²² Alaa-mə í seeki mə paalaa isu í seekuyv Tacaa tə. ²³ Pə taya pulə, isəna mpi Kilisiti ná kəla Yesu seelaa kpekəle tə mpv tətəyə apəlv ná kəla əlv. Yesu seelaa kpekəle kəna Kilisiti tənuyv pilimile, na Kilisiti mayamaya kəna pa nyuyv yətv. ²⁴ Na isu Yesu seelaa kpeka seekuyv Kilisiti tə, mpv tətəyə alaa ká seeki pa paalaa ke pə təna pə taa.

²⁵ Apalaa mu səəli mə alaa isu Kilisiti səəlvuyv Yesu seelaa kpeka na í si a səm tə. ²⁶ Í lapa m̄póyú si í nyaali-we na ləm na í tayaní-we na í təm na pá te teu na pá mvna Iso yəlaa. ²⁷ Pə taya pulə í caakaya ké si í kraya Yesu seelaa kpeka na a teu təkpataa na í suna í ti, na á wee tənəηη, a tiili tá wakəli, na paa asilima a feina, na á tá caamí. Pəyele kəwakələm napəli fei a kin. ²⁸ Ye mpv pə wee si apalaa í səələyi pa alaa ke teitei ké isu pa səəlvuyv pa ti tə. Ye yulə səələyi í əlv pə wee isu í mayamaya ke í səələyi. ²⁹ Ama tampana təə nəyólə fei wei í taa kpana í mayamaya tə, halí paa wei í paasəyəna í tənuyv təə ké teu ké na í tayanəyi í ti tətətete isu Kilisiti paasəyənəv Yesu seelaa kpeka tə. ³⁰ Pə taya pulə, tá kəna í tənuyv pilimile təə n̄in na nəəhəe na pə tənaya mpv. ³¹ Halí pa ηmaa m̄póyú Iso Təm taa si: Pə təə ké yulə ká ce í caa na í too si í na í əlv pá caya. Na pa naale pá krentí na pá pəsí yulə kuləmv. ³² Ama tampana səsəəna ke pə kula looηa kəne ka təə cəne. Kilisiti na Yesu seelaa pa təm lapa isəna təyə ma naa ka taa. ³³ Paa na mpv meye pə heeliyi si paa wei í səələyi í əlv isu í səəlvuyv í ti tə. Na paa əlv wei ílé í seeki í paəlv tətə.

6

Piya na si caanaa pa təm

¹ Piya mə, Tacaa isəntaa mə nyəntv nté si í nuna mə nyəma. Mpi tə, nti iní tə wənnə teu. ² Kusəsutv nti pə suwa təyəle si: Seeki nyá caa na nyá too. Tə təə ké pə caala kupəntv təna kasəyaya ke seev si: ³ N ká nu lelen̄ na nyá weesuyv ká tayali atə cəne.

⁴ Cəcənaa mə, mu taa la na pááná kpa mə piya. Ama í təkí-sí na í seyeəyí-səyi kupəntv, na í húləyí-səyi ləη isu Tacaa luyv wee tə.

Yomaa na pa caanaa pa tɔm

⁵ Yomaa mu nukəna mə caanaa mpa pa təkə-meyɛ antulinya taa cəne tɔ na luyɔ kulɔmɔyɔ. I wɛɛna pa sɔyɔntɔ na í nyana-wɛyɛ teitei isɔ ye pu ke Kilisiti i ka lapa tɔ. ⁶ I taa seeki-wɛyɛ waatu wei pa wɛɛki tɔ tike si pɔ la-wɛyɛ leleŋ. Ama í la Isɔ luyɔ nyəntɔ na luyɔ kulɔmɔyɔ isɔ Kilisiti yomaa. ⁷ Yomle tɔmlɛ nte pa tɔyi-mɛ tɔ í la-te na luyɔ kulɔmɔyɔ na pɔ wɛɛ isɔ Tacaa tɔmlɛ ke í laki, pɔ taɣa yɔlaa tike nyəntɛ. ⁸ I nyi teu si paa yom paa kasayampu Tacaa ká te na í feli paa wei ké kɔpantɔ nti i lapa tɔ.

⁹ Na mpa mɛ í ke yomaa caanaa tɔ mu la-wɛyɛ mpɔ tɔtɔ, í kpa mə ti na pa nyaasɔyɔ. Na í tɔɔsi si mə na wɛ í kaa caa kulɔm ke isɔtaa na ílɛ u fayasəyi nɔyɔlɔ se.

¹⁰ Nti tɔ kaasaa tɔyɔle si mu pɛɛkəyi si í nyɔɔ tɔŋ ke mə na Tacaa mə kpɛntɔyɔ taa na i tɔŋ sɔsɔŋ taa. ¹¹ I tɔ mə tɔɔ ké yooɔ wontu tɔna nti Isɔ haaki-mɛ tɔ, na í sɔŋ tɔca na í taŋ Ilɔyɔɔ na i acilayatu tɔna. ¹² Pɔ taɣa yɔlaa ke tɔ yooɔna, ama mpa tɔ yooɔna tɔyɔle alɔyaa tɔŋtɔnaa asayaa mpa pa wɛ isɔtaa tɔ, na sɛkpɛtɔyɔ taa cəne awulaa na tɔŋtɔnaa na sɔsaa. ¹³ Pɔ tɔɔ tɔ í cɔ Isɔ yooɔ wontu nti tɔ tənaya kpaakraa, na pɔ kɔma na pɔ tala kuyɛɛŋ isayəŋ taa na mə kolontu kuləyi mə tɔɔ, í pəsi na í taŋ-i teu. Na ye í təkə mə tɔyi teu na í yoo haləna í tɔ yooɔ ŋkɔ kɔ nyɔyɔ, ilɛ í ká nyɔɔ tɔŋ ke ŋpɔyɔ tam.

¹⁴ Ye mpɔ í tantɔ na í taŋaa, na í tɔŋ tampana ke teu na pɔ wɛɛ isɔ pa ləlyɔ tampala ke tənaya taa tɔ. Na í tɔŋ siyisuyɔ ke pɔ tɔna pɔ taa na pɔ wɛɛ isɔ nyəyɔtɔ toko ke í suuwa. ¹⁵ I seesi isələ na Laapaali Kɔpaŋ wei i kəŋna heesuyɔ tɔyɔ kpaalɔyɔ na pɔ wɛɛ isɔ ntaŋkpala kɔpana ke í lɛɛwa. ¹⁶ I tɛ mə taa na Isɔ ké tam na pɔ wɛɛ isɔ kpálóyɔ ŋku í ká kentiɔina isayatu tɔ nyəmə sɔtɔ nyəna tɔ. ¹⁷ I nyəni yapu mpi Isɔ yaki-mɛ tɔ isɔ yooɔ kahuka, na í tɔki Isɔ Tɔm isɔ layate nte i Feesuyɔ cɛla-mɛ tɔ. ¹⁸ I laki pɔ tənaya mpɔ na Isɔ səlɔmɔyɔ, na í wiikina-i si í səna-mɛ. I səlɔməyi paa mpi pɔ taa, na Feesuyɔ Naŋŋtɔ í hólí-meyɛ isəna í ká səlɔmi tɔ. I la kpelikpeka nyəma na í seesi isələ ke ŋpɔyɔ tam. I səlɔməyɔna Isɔ yəlaa tɔna. ¹⁹ Na í səlɔməna ma tɔtɔ, na waatu wei má caaki ma nɔyɔ tɔɔ ké kuluyɔ, Isɔ í tɔ ma taa ké tɔm nti tɔ tɔŋa teu tɔ, na má hólí Laapaali Kɔpaŋ tɔm nti tu ŋmɛlaa tɔ na apalɔtɔ. ²⁰ Paa na pa təkə-m saləka taa tɔ má kəna Laapaali Kɔpaŋ inɛ i tɔmlɛ tɔ sɔsɔ. Pɔ tɔɔ tɔ í səlɔməna-m na má yəyɔtɔ i tɔm na apalɔtɔ ke isəna mpi pɔ nɔyɔsənaa tɔ. ²¹ Ta taapalɔ Tisiki wei i laki Tacaa tɔmlɛ na luyɔ kulɔmɔyɔ tɔ i ká keesi-meyɛ ma tɔm na í nyi isəna taa ma wɛɛ tɔ. ²² Pɔ tɔɔ mayamaya ke ma tiliyi-i mə kin, si mɛ í nyi isəna taa tɔ wɛ cəne tɔ, na pɔ sɔɔsi-meyɛ apalɔtɔ.

²³ Tacaa Isɔ na tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti pá ha tá taapalaa tənaya alaafəya na pa tɔma sɔlɔyɔ na t́á tɛmnav ke Isɔ. ²⁴ Isɔ í hólí pɛɛɛɛ ke pa tɔna mpa pa sɔla Tacaa Yesu Kilisiti ke tam tɔ.

TAKĒLAŶA NĶA PŌLI NMAAWA FILIPU NYĒMA TŌ Kutuluṭu

Pə nəyəsəna isu saa wei Pōli nmaakaya takəlaya kanə tō saləka taa ké ı wεε. Mpa ı nmaa-ke tō pa taa payale ta ke Yuta nyəma. Pōli lapəna Iso təsele yəlaa mpeye waasu na pá mu Iso Təm. Halı pa tilina Pōli ke kucəwɔ ke təm payale. Pə tō ké Pōli nmaa-we na ı sεε-wε na ı tasa-weye layatu sı pá wεε nəyɔ kulomaya na pá pasa pa ti isu Tacaα Yesu. ı seyesəyi-wε sı pá la laakali na seyesəlaa pəpətɔnaα. Pōli seyesuyu looŋa səsaya nté sı yulu ı wεεna laŋhulɔmlε paa wahala taa.

Isəna pa faɣa Filipu takəlaya tō:

Pōli təmlε, titite 1

Isə seelaα nəyɔ kulomaya na pa ti pasuyɔ, titite 2:1-18

Timotee na ırafəlotiti, titite 2:19-30

Laakali na seyesəlaa pəpətɔnaα, titite 3:1-4:9

Sεεtu, titite 4:10-23

Sεεtu

¹ Taya Yesu Kilisiti təmlε nyəma Pōli na Timotee.

Tá nmaakəna takəlaya kaneye Iso yəlaa mpa pa wε Filipu na pá tɛma Yesu Kilisiti na pa taa tō, na Iso təsele səsaa na tə taa tɛma lataa. ² Tá Caa Iso na tá Səsə Yesu Kilisiti pá hólı-meye pεεleε na pá lá na mə laŋa hulɔmı.

Filipu nyəma tō sələmyu

³ Paa waatu wei ké ma tōsα mə tō ké isəntə, ma seeki ma Iso ké ı na təmlε ke mə təna təpai mə tō ké. ⁴ Na paa waatu wei ké ma sələməyənα-meye Iso, laŋhulɔmlε ke ma sələməyənα. ⁵ Mpi tō, ı sənα-m kuyaku kancaalaya nyəŋku wule na haləna saŋa na má yasəyi Laapaali Kupaŋ tō. ⁶ Ma nyəmə teu təkpaata sı Iso wei ı caala təmlε kupante təneye mə kin tō, ı ká la-tεye n̄p̄yú haləna t́ kōō na t́ yoosi Yesu Kilisiti kuyaku wule. ⁷ Pə mɔna teu ké sı má huɔ n̄p̄yú mə təna təpai mə tō. Ma luyɔ suɔ-meye səsəm səsəm ké. Pə taya pulɔ tō, mə təna təpai ı hika mə paa nyəm ke pεεleε nna Iso lapa ma tō a taa ké. ıle paa pənente ma wεw saləka taa isəntə yaa tuu ma tu wεw na ma ti, sı má taa yele na Laapaali kupaŋ pəsi tetepulɔ, ama sı má su-ı teu ké təkα. ⁸ Ma yəyətuyɔ sı ma sōla mə təna təpai ké isu isəna mpi Yesu Kilisiti səluyɔ-tuyɔ səsəm tō, Iso mayamaya nyəmə sı tampana n̄p̄yú.

⁹ Nti ma sələməyi Iso ké mə tō təyɔle sı mə səluyɔ ı səsəyi tam, na nyəm kupampam səsəm na pə təna pə cəkənav ı wεε mə səluyɔ taa. ¹⁰ ılena ı pəsi na ı ləsi mpi pə wε teu tō. Ye pə lapa mpv ı ká la kupama na pa kaa na mə kin ke taali nəyɔluyɔ Kilisiti kuyaku wule. ¹¹ Na ı ka la tɛma kupaŋa nna Yesu Kilisiti kəŋna təyɔ səsəm, na pə tú Iso ké teeli na samtu.

Isəna Kilisiti ké tá weesuyɔ tō

¹² Ma taapalaa ma caa sı ı nyı sı tampana tō isəntə, mpi pə mayana-m tō pə waasaa ké, pə yelaα ké na Laapaali Kupaŋ səsəyi yav. ¹³ Pə yelaα na wulaw təyaya kəŋlaa təna na yəlaα lɛlaa təna nyı sı Kilisiti təmlε lapu tō ké pa tu-m saləka. ¹⁴ Tá taapalaa taa payale nawa ma wε saləka taa, ılena pá

tōki tōnəŋ na Tacaa tōm, haləna pā nyaga apalōtu na pā heeliyi Iso Tōm na sōyōntu fēi-wē.

¹⁵ Paa na ma isəseemle tō kē lelāa lakī Kilisiti waasu na səsōōntu hōm huwēe tō, lelāa nā lakī-i na huwēe kōpana kē. ¹⁶ Pāne inī pēle pa lakoyu na sōlōyū wē pə taa tō, pa nyōmā sī Iso tū-m sī mā taa yele na Laapaali Kōpan pəsī tetepulv tōyō. ¹⁷ Ama lelāa ilē kōlōyū pēekoyū tō kē, paa paasəyi na pā heeli Kilisiti tōm kē isəna mpi pə mōnaa tō se, pa huw kē sī ma wēv salōka taa tō paa sōōsi-m konyōŋ na mā nā.

¹⁸ Kpai kē. Ye kōpanu yaa isayatu kōlōkū ke pa lōki, ma lanje tu heewa. Mpi tō pa tu heela Kilisiti tōm. Na ma lanje kā hēe mōyōyū na pə puki. ¹⁹ Pə taya pulv tō, ma nyōmā sī mō səlōmōŋ na Yesu Kilisiti Feesuyū sənau tō pə tōnaga mpv pu mēli ma nyoyū yaru. ²⁰ Ma tanāa na mā teelōyi mōyōyū teu kē sī ma kaa tōyō fēele natēli. Ama pənente naani kē maa la teu isu ma lakoyū tam tō, ilēna mā hōli Kilisiti səsōōntu ke ma tōnōyū tōna taa, paa ma na ma isē, paa ma sēki. ²¹ Pə taya pulv, paa maa wēe, Kilisiti kēle ma pə tōna. Na mā tu səpa, ilē pə kōlāa kēle. ²² Ntanyī ye ma wēna ma isē, maa tasa waasaya nakōlōyi lapv. Tōv, maa nyōŋ nti mā ləsi tō se. ²³ Pə kōpōra-m kē, ma nyulōyi kē sī mā kpe na mā wēe Kilisiti kin. Nti tō kōla-m teu tōyōle. ²⁴ Ama mā tō ilē, pə wēe kē sī mā wēena ma isē. ²⁵ Ma tēma ma taa kē teu na tōle, pə tō kē ma nyōmā sī ma kaa kpe. Na ma nyōmā sī mā na mō tōna tōpai tu wēe, na maa sōna-mē na í polo lōlō kē mō Iso sēv mpaav taa, na í hiki lanjōlvmlē ke pə taa. ²⁶ Pə tō kē ye ma kōma na mā mēli mō te í kā hiki ma kin ke mpi í kā yōlōna mō Yesu Kilisiti mpaav taa tō.

²⁷ Kōlvmtv kē sī í tōki yaasi wei í kēsəna Kilisiti Laapaali Kōpan tō. Ilē paa maa kō mō nav yaa ma ta tu kōm, mā nu sī í nyōō tōŋ te, na í kpentā huwēe, na í yoo taa tēm mpi Laapaali Kōpan tōyū-mē tō pə yoo na lotu kōlvmtv ke mō tōna. ²⁸ I taa yele na mō kolontunaa nyaasəyi-mēye pulv taa. Mpi pə hōlōyī pēle sī pa tōm kā te tōnāŋnāŋ tōyōle. Na pə hōlōyī-mē sī pu te na pə ya mō nyōōŋ, na Iso lakōna mpv. ²⁹ Pə taya pulv, Iso hana-mēye mpaav sī í la Kilisiti tōmlē. Ilē pə taya í tō yuŋ tisuyū tike tōm, ama na í tō konyōntōyōle tōtōyō. ³⁰ Mō sēewa ma tō kē pənenteye na tē yoo yoo. Yoo ŋku í nā ma yoo hatuu lōŋ na í tu nyōmā tōtō sī ma tu tōŋna-koyū yoo tō, ŋkoyūle mpv na ŋku í yookuyū tō.

2

Kilisiti ti pasoyv na í Iso nunav

¹ Mō na Kilisiti í kpentoyū mpv tō pə sōōsəyi-mēye tōŋ nte? I sōōlvū sōōsəyi-mēye apalōtu nte? Mō na Feesuyū Nanjtu í kpentā kōlvmtv na? I lakī tōmāya yōlle na kōpanu na? ² Tōv, ye pə wē mpv ilē, ma wiina-mē sī í kpentī teu, na í sōōlōyi mō tōma, na í wēna lotu kōlvmtv na huwēe kōlvmlē, na pə hōlvsi ma lanje ke sōōm. ³ I taa la pulōyū tōma kōlvū tō, yaa teeli yem tō. Ama í pasa mō tu, na paa wei í nyōni í lelū isu wei í kōla-i tō. ⁴ Nōyōlv í taa pēeki í mayamāya í nyoyū nyōntv tike, ama í tōōsəyi í tōyōntōlēnaa tō. ⁵ I wēena huwēe nna Yesu Kilisiti ka huwkāya tōyō mō taa.

⁶ Hatuu tō í ka tu wēna Iso wēetv kē. Pə na pə mpv tō, pə ta tū-i sī í pēekəyi na í lana tōŋ na í kpa Iso tōō sī í saala.

⁷ Ama í mayamāya í yelina pə tōna mpi í ka wēna tō na í kpaŋa yom wēetv. I kpaŋa yōlāa wēetv kē tōtēŋlēŋ,

na i kōmaga isu yulv wev tō.

⁸ I tisa na í pasa i ti na í nuna Iso ké m̄p̄yú,
halēna i sēm, sēm mpi i sēpa tesika tō tō.

⁹ Pē tō ké Iso kusa i nyuvu ke teu ke sōsōm,
na í ha-i hēte nte tē kēla hēla tēna tēpaipai tō.

¹⁰ Pē tēna mpi pē wēna weesuyu
na pē wē isōtaa na tetv tō
na tetv tē tō pē hēnti-i atē.

¹¹ Na pē tēna pē tisi si Yesu kele Sōsō,
na pē ha Taca Iso ké teeli.

Isēna tu tee isu kōkōsi ke antulinya taa tō

¹² Ye mpv de ma taapalaa, waatu wei maa wē mē cōlō tō í nuna-m pē tēna
pē taa ké. Na paa pōnente ma fēi mē cōlō, pē kēla teu si í nuna-m mpv tōtō.
I pēkēxi mē nyōñ yaru tōm na sōyōntv na seluyu. ¹³ Pē taya pulv, Iso wēē
ké na í laki mē taa ké tam, si mē mu pēsī na í sōlī na í lá mpi i ka siwa na í
tēñxi na í laki tō.

¹⁴ Kōntōyō na ntēkpeesaya í taa wēē pē tēna mpi í laki tō pē taa. ¹⁵ Ie í ká
pēsī yēlaa mpa pa fēina taali na pá wē tēnāñ tō, na í pēsī Iso piya nsi si fēina
kawalaya nakēlēxi antulinya yēlaa kōtakēsēñ na asayaa pa hēkō taa tō. Pēcō
pē wēē ké si mu mōyōna kōkō ke pa hēkō taa ké nyōnēnyōni isu isōtōlōñasi
ke isōtaa ¹⁶ na í heeliyina-wēyē weesuyu tōm. Ye í laki mpv, maa pēsī na
má yōlōna-mēyē Kilisiti kōyaku wule ke teu. Tampana tō isōntō, mpv pu
hōlōna si ma tēma tēna na ma lōpv tēna ta mēli yem.

¹⁷ Ntanyī ma calēm ká lu, ma sēm tōm ke ma wēna mpv. Na ye pu tu lapa
mpv, pē wē isu kōtaya ŋka mē Iso sēetv tasa Iso ké lapv tōyōle. Ye pu la mpv,
ma lanjle hēewāya. Na má na mē tēna tá lanja hēēna. ¹⁸ Na mpv tōtōyō na mē,
pē wēē ké si mē lanja í hēē, pē wēē si má na mē tá lanja í hēēna.

Timotee na Ipfālotiti

¹⁹ Ma hūv si, na Iso tōñ taa ye pē wē isēna, maa tili Timotee ke mē tēyē
nōñnō na má nu mē cakōle tōm, na pē sōsōsi ma māyama ya ke apalvō. ²⁰ I
tike i wēna, na i sēna-m mpi ma sēpēna nyuvu tō pē taa, na i paasēyōna mē
tōm ke na tampana. ²¹ Lēlaa de, pēle pa māyama ya pa niñ nyēm tike tō ké
pa nēyēsēxi, pē taya Yesu Kilisiti nyēm tō. ²² Mē māyama ya í nyēmá isēna
Timotee inu i hōlāa si i kē yōlōpāñ tō, na isēna má na-i tē lapa tēmle isu yulv na
i pēyāya ke Laapaali Kōpāñ tōm taa tō. ²³ Ma hūv si ye ma kōma na má cēkōna
teu ke nti tē taa ma wēē tō, de maa tili-i mē cōlō. ²⁴ Na ma wēna naani ké teu
ke Taca tōñ tō si ma māyama ya maa polo mē tēyē nōñnō na má ná-mē.

²⁵ Ma māyasa na má ná si pē kēla teu si tá taapalv Ipfālotiti, wei mē í ka
ha-m mpi maa lanja na í tilina-m si í kōna-m, na má na-i tē lakōna tēmle na
té yooki yōou tō, inēxi maa yele na í mēli mē kin. ²⁶ I nyulōxi ké si í ná mē
tēna, halēna pē pekōla-i. Mpi tō, mē í ka nuv i wōsasi tō pē tō. ²⁷ Tampana
tō isōntō, pē wu-i teu ké, halēna i caakaya sēm. Ama Iso wii i pētōtōle. Na pē
taya i tike i nyōntē, na ma nyōntē tōtōyō, si pē taa kō pē sōsōsi-m lanwakōlle
ke lentē tō. ²⁸ Pē tō ké ma hūv si maa kōsi-i lōñ tēcav na í mēli mē tē, na
mu na-i na mē lanja tasa hōlvōmōyō, na ma māyama ya ma lanwakōlle tē mpv.
²⁹ Pē tō de í mu-i niñ naale na lanjhōlvōmle sōsōle, isu pa mōkōyō taapalv ke
Taca tōm taa tō. Yēlaa isu panē inu wēyē pē wēē si í seeki. ³⁰ Pē taya pulv
tō, Kilisiti tēmle nyuvu tō ké sēm cēē-i. I lapa i weesuyu ke awusa ké na í
kōna-m kōsōnam mpi mē māyama ya í taa pēsēxi si í kōna-m tō.

3

N pɛlaa yaa n ta pɛli pə kɔlvɔm

¹ Ma taapalaa, pənɛntaa í yɔ̀ɔ̀lɛɣi Taɔaa tɔm taa ɔ̀ɛ. Kɔlvɔmtɔ tənɛ tə ɲmaav ke tam u kɔvɔ ma, na nti unɛ tə tu kə̀lɛɣəna-mɛɣɛ tampana hɔlvɔv. ² I laakali na isayalataa, hasi nsi, yəlaa mpa pa kama nyɔvɔv si pɛlvɔv ke pɛlvɔv tɔ. ³ Mpa pa pɛlvɔv ke mpi? Taɣalɛ pɛllaa na tampana. Pə taɣa pɔlv tɔɔ, Iɔ Feesuyɔ wɛnna tá kin na táa laki Iɔ təmlɛ. Na Yesu Kilisiti ke ta laki na taa taaki, na pə taɣa yɔlv kɔlapəle haana taɣa naani. ⁴ Ye maa nɔkaa kɔlv, ma pəsəɣi na má tɔ kɔlapəlenaa panɛɣɛ naani. Na ye nɔɣɔlv wɛɛ na í huuki si yɔlv kɔlapəle ká yelina na í tɔlv-ti ɔ̀ɛ, ma tɛɛ pɔntɔ ke kɔlapəlenaa ké təpaɔpaɔ. ⁵ Nyəni, ma lɔlvɔv kɔvɛɛɲ pələfɛi wule ke pa pɛla-m, na ma ké Iɛɣɛli tɔ ké təsiɣisiɣi. Na ma kpekəle nté Pɛnsamɛɛ nyəntɛ, na ma ké Hepəla tɔ ké təsiɣisiɣi. Na taɣalɛ Falisanaa ke Yuta nyéma Iɔsɛɛle təɲvɔv taa. ⁶ Na maa sɛɛsa isələ ké pə taa ké pə fɛina, haləna má tɔkayana Yesu sɛɛlaa kpekə ke kɔnyɔɲ. Na ye pa tɔma si kɔsəsutɔ taa tɔm təɲvɔv si yɔlv í təɲ na pə lapɛ-ɪ kɔpaɲ tɔ tá təɲayana, taali nɔɣɔlv ɪ taa wɛɛ ma kin. ⁷ Pənɛntɛ Kilisiti tɔɔ ɔ̀ɛ, ma nyənəɣi kɔpantɔnaa mpa ma mɔvɔlayana tɔɣɔ mpi pu waasəɣi pɔlv tɔɣɔ. ⁸ Na pə taɣa kɔpantɔnaa panɛ pa tike ke ma nyənəɣi mpu, na kawaasi nsi si tənaya ma nyənəɣi mpi pu waasəɣi pɔlv tɔɣɔ ma nyəm ma Sɔsɔ Yesu Kilisiti tɔ pə tɔɔ. Təpantɛ taa təpantɛ nté tənɛ unɛ. I tɔɔ ké ma kɛɛla pə tənə mpi pə kɔsəɣi ma nyɔvɔv tɔ na má suna kpeɛɲa, na ma nyənəɣi pə tənə isɔ hute si pə yele na má hiki Yesu Kilisiti, ⁹ na má na-ɪ tɔ kpeɲti teu ke kɔlvɔm. Maa yɔ̀ɔ̀lɛɣi si ma kɔsəsutɔ tɔkɔvɔ tɔɔ ké pá yaa-m kɔpaɲ. Ama ma tɛma ma taa na Kilisiti tɔɣɔ ma lapa kɔpaɲ. Tənaya Iɔ hana pəsɔvɔv si yəlaa í la kɔpama, na ye wei í mɔwa tá Sɔsɔ tɔm, pɔntɔ ke Iɔ haa pə pəsɔvɔv. ¹⁰ Mpi ma nyulɛɣi teu tɔɣɔle si má nyi Kilisiti na ɪ səm taa fem toma, si maa hiki ɪ wahalanaa taa ké ma nyéma na máa tɔɣɔ, na má si isɔ ɪ səpɔ tɔ. ¹¹ Na má tɛɛlɛɣi si paa feesi maya mpu tɔtɔ.

Tə kaasvɔv

¹² Maa yɔ̀ɔ̀lɛɣi si ma tɛma hikuyɔv ke mpi ma pɛkaya tɔ se, yaa ma tɛma teu təkpaɔaa. Ama ma təɲna lɔvɔv ké na má kaasəɣi ma ti si má hiki ma asewa fɔɔtɔ. Mpi pə tɔɔ tɔ, Yesu Kilisiti tɛma-m hikuyɔv na í kpa-m ɪ kpa-m ké. ¹³ Ma taapalaa, maa huuki si ma tɛma pə fɔɔtɔ hikuyɔv se. Ama kɔlvɔmtɔ nti ma nyəmá tɔɣɔle si, ma yela ma waali nyəntɔv ké, na má kaasəɣi ma ti si má hiki mpi pə wɛ ma nɔɣɔ tɔɔ tɔ. ¹⁴ Pə tɔɔ ké ma see na má pukina mpi pə suwa tɔ pə tɔɔ, si má hiki pə fɔɔtɔ wei Iɔ yaa-tɔv si tɔ hiki isɔtaa ke Yesu Kilisiti kin tɔ. ¹⁵ Tá tənə mpa tá tə ké yɔlvkpasaa ke Iɔ nyəntɔv taa tɔ, tɔ hɔv huwɛɛ kɔlvɔmɛ anɛ. Na ye mə taa lɛlaa ɪ hɔv ɲpɔ́ɣú huwɛɛ anɛ a tɔɔ, ɔ̀ɛ Iɔ ká kilisi-mɛɣɛ-ti. ¹⁶ Mpaav ɲku tə təɲəɣi haləna sarɲa tɔ, paa pə la isəna tɔ təɲəɣi-kɔvɔv mpu.

¹⁷ Ma taapalaa, í kɛɛsəna-m mə tənə. Tə tɛma hɔlvɔ́ɣú ke isəna í ká la tɔ, ɔ̀ɛ í nyənəɣəna mpa pa laki isɔ tə hɔlvɔv si pá laki tɔ. ¹⁸ Tam ké ma heeliɣi-mɛɣɛ-ti, na pənɛntaa isəlvɔm ke ma tasəɣəna-mɛɣɛ-təɣi heeluyɔv ke isəntɔ. Paɣalɛ wɛnna na pá wakəɣi mpi Kilisiti lapa ɪ səm tesika tɔɔ tɔ na pa yaasinnaa asayaa. ¹⁹ Pa tɔm ka tɛ tənəɲnaɲ, pə taɣa pɔlv tɔɔ, pa hiliɲ ke pa təɲəɣi, pə taɣa Iɔ. Na mpi pə nɔɣəsəna pə la-wɛɣɛ fɛɛle tɔɣɔ pa yɔ̀ɔ̀lɛɣəna. Na atɛ cəne nyəm tike tɔɔ ké pa laakalənaa wɛɛ. ²⁰ Pə kaasa tá tɔ tá tɛyɛle isɔtaa, na tə tarɲa teu tətɛyɛtɛyɛ si tá Yatɔ tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti í luna isɔtaa na í tii. ²¹ I toma nna ɪ hɔlaa na í məɲna pə tənaya ɪ tɛɛ tɔ, anəɣi ɪ ká hɔli na í layasi tá atɛ tənəɲ pətɔɔtələ nyəɲ unɛ, na tɔ nɔɣəsəna tɔnvɔv teeli nyəɲku.

4

Pòli caaki sí pá lakí nti tó

¹ Pə tóo ile ma taapalaa mpa me ma nyuləxi teu sí má tasa nav tó, mə heesəxəna ma lanje ke səsəm, na meye ma yóoləxəna. Ma yəlaa me, isəna pə wee sí í tó teu ke Iso mpaav taa təxəle.

² Hai, ma wiikina ifoti na Sentisi, ma hənta-weye ateye cəne, sí pá ciiki isu Tacaa təm taa tɛɛtvnaa lakuyv tó. ³ Na ma təmlə taa akpele kupaŋ nyá, ma wiikina-ŋ sí hí səna alaa mpe tótó. Ma na-we tə yoona yoou na tó yasí Laapaali Kupaŋ ke paa timpí, na tá na Kələmaŋ na tá təmlə taa taapalaa ləlaa təna mpa pa həla pa ŋmaa weesuyv takəlaya taa tó.

⁴ Í yóoləxi Tacaa mpaav taa ké tam. Ma tasəxi-təxi yəxətuyv sí í yóoləxi.

⁵ Í wee təpamm ke yəlaa təna kinj. Tacaa kəŋ nəsənəo ké. ⁶ Í taa nəxəsəxi natəli, paa nti tə maɣana-me í heeli Iso ké sələmuɣv taa ké mpi í nyuləxi tó, na í sɛɛ-ɪ nyana təmlə. ⁷ Ye pə lapa mpv ile lanjhuləmlə nte Iso haa na yulv u pəsəxi na í cəkəna tə tənaya tó tu wee mə lotunaa taa na mə ləmaɣasɛ taa ké Yesu Kilisiti təm taa, na pulv kaa pəkəli-me.

⁸ Tóv, ma taapalaa, mpi pə ké kupaŋ na pə nəxəsəna samtv tó pə tóo ké í ká pona laakali. Mpəxəle mpi pə ké tampana nyəm, na mpi pə nəxəsəna pa tona-wi, na mpi pə keesaa tó, na mpi pə fei asilima, na mpi pə we teu, na mpi pə kusəxi nyuyv tó. ⁹ Ma hula-meye na má keesí-me, í lakí nti í nu ma yəxətəa na í nawa ma lapa tó. Iso wei í haa-tuyv alaafəya tó í ká wee mə waali.

Pòli sɛɛtv ke Filipv nyəma

¹⁰ Ma lanje huləma Tacaa təm taa ké isəna mpi í hika pəsuyv na í tasa-m húləxv sí í tóəsəxi ma təm tó. Ile pə taya isu ma yəxətəxi sí í ka yela ma təm ke huvv. Ama pə mpaav ke í taa hikita sí í húlí-m sí í huvkí ma təm. ¹¹ Na pə taya pə caala-m təyó ma yəxətə isəntó. Ye ma we isəna, ma tɛma pəle pə taa cayale layatv hiiu ké. ¹² Ye ma we konyəŋ taa, ma nyəmá pəle pə taa təntə. Paa le na pə təna pə taa, ma tɛma isəna maa caya na pə keesəna-m tó pə layatv hiiu ké. Ye ma wena təxənaya ke səsəm, ma nyəmá təle. Na ye ma we nyəxəsi taa, ma nyəmá təle. Ye pə tələna-m ma nyəmá. Ye pəcəxə ma wena, ma nyəmá. ¹³ Ma pəsəxi pə tənaya n̄p̄yú Kilisiti wei í haa-m toma tó í tóo ké. ¹⁴ Paa na mpv, í təyóv ma konyəŋ tó í lapa teu ké.

¹⁵ Filipv nyəma me, mə maɣamaya í nyəmá sí ma lunav Masetoni ke waatu wei na Laapaali Kupaŋ heeluyv təm caalaya kəntə tó, mə Yesu sɛɛlaa kpekəle tike sənna-m. Mə tike í tona-m ninj ke ma kawaaɣa na ma asalavnaa pə taa. ¹⁶ Í ka tɛma-m mə kusənamnaa tilinau ke maa wəv Tɛsaloniki tó na pə tɛma-m teu. ¹⁷ Pə taya isu kuvəŋ isəle taa maɣamaya ke ma nyənəxi se, ama ma caa ké sí pə məŋna-meye mə tələsələnaa. ¹⁸ Ma nawa pə təna mpi í tilinaa tó, na pə tóv feina taka. Irafəlotiti kəna-m mə kuvəŋ tó, pənəntaa pə təna pə tələna-m yem ké. Mə kuvəŋ we ké isu kətaya wəv səsəŋ ke teu, na Iso muɣi-ke na ká wɛ-ɪ teu pə tu fei tó. ¹⁹ Ma Iso ká kpaɣa í apititu kupaŋtv nti tə we Yesu Kilisiti kinj tó tə taa na í ha-meye mpi mpi í lanjaa tó. ²⁰ Tá Caa Iso inəxəle teeli tv ke tam tóo. Ami.

Kantəkaya sɛɛtv

²¹ Í sɛɛ Iso yəlaa təna mpa pa we Yesu Kilisiti mpaav taa tó. Tá taapalaa mpa pa we ma kinj cəne tó pa sɛɛ-me. ²² Iso yəlaa təna mpa pa we cəne tó pa sɛɛ-me, iləna pə tu kələna Iso yəlaa mpa pa we Lom wulav təyaya taa tó.

²³ Tá Səsə Yesu Kilisiti í húlí mə tənaya í pɛɛɛɛ.

TAKĒLAYA NJKA PŌLI NMAAWA KOLOSI NYĒMA TŌ Kutuluṭu

Kolosi ɪcate we Asii tetu taa kē isu acale lenna. Pə caya isu Pōli taapalu wei pa yaa si Irafəlası tō unı ı ponna İso Təm ke Kolosi nyəma. Irafəlası mayamaya ta laŋ Kolosi tō (1:7 na 4:12). Pə caya isu Irafəlası keesa Pōli si İso sevu krai nyəm narəli pə nyəma luwa. Na pə nyəma seyesəxi si, ye yulu caa si ı nyı İso na pə ya ı nyuyv. Pə wee si ı təŋ kotası na ı luŋ isətaa nyəm mpi pu naaki tō. Pəcō pə wee si ı pəli na ı kii təŋonası na konyonyōm na pə polo. Pə tō kē Pōli ŋmaa-we na ı heeli-we si nyuyv yapu mpi Yesu hawa tō pə mayanaa.

İsəna pa faɣa Kolosi takəlaya tō:

İso samtu na Kolosi nyəma seetu, titite 1:1-14

Yesu mayanaa, titite 1:15-2:19

Kilisiti haaki weesuyv kufaluyv, titite 2:20-4:18

Seetu

¹ Maya Pōli, İso luɣu lapəna na má lá Yesu Kilisiti tillu. Má na tá taapalu Timotee tō ŋmaakəna takəlaya kaneyə.

² İso yəlaa mpa me ı we kolosi na ı kē tá taapalaa kupaama ke Kilisiti təŋuyv taa tō. Taca İso ı hólı-meɣe pəlee na ı ha-meɣe alaafəya.

Pōli se İso kē ı na təmle

³ Ye tō kula mə tō kē solumuyv, seetu ke tō seeku tam kē tá Səso Yesu Kilisiti Caa İso. ⁴ Pa heela-tuyv isəna ı tema mə taa na Yesu Kilisiti, na isəna ı səla İso yəlaa təna tō. ⁵ Waatu wei tampana təm Laapaalı Kupaŋ caala mə teɣe tate tō pa hula-meɣe teeluyv ŋku kv we tampana təm nti tō taa tō. Pə tō kē mə taa temnav ke İso na mə solumuyv teesina mpi pa su-meɣe hatuu isətaa na ı teeləyi-wı tō. ⁶ Laapaalı Kupaŋ yekəxi kē, na paa ı tala timpiɣi antulinya təna taa ı lakı kupaŋtı kē. Mpyóyú ı lapa mə hekv ke kupaŋku ı taala İso pəlee təm ke nuw tō, ı hii ləŋ na ı nyı pəlee anı a tampana. ⁷ Ta təmle taa taapalu kupaŋ Irafəlası seyesəna-meɣe mpv. Tá nəɣō ke ı lakəna təmle isu Kilisiti təmle tō kupaŋ. ⁸ ı heela-tuyv təma solumuyv ŋku İso Feesuyv tō-me tō kv təm. ⁹ Pə tō kē tu heesəxi İso sələmuyv ke mə tō kē tuu kupaŋku pa heela-tuyv mə təm tō. Tə sələməyi İso kē si ı ha-meɣe ı Feesuyv haaki nyəm na layatu nti tō tə təna na pə yele na ı nyı ı luɣu nyəntv ke teu. ¹⁰ Mpv pu yelina na mə tənte maya Taca na mə kulapətv lapi-ı teu ke tam. Na pu yele na ı lakı təma kupaŋa anı a təna, a nəɣō na a suka, na ı ká səsəxi İso kē nyəm. ¹¹ Tə sələməyi İso kē si ı la-me na ı nyō tōŋ ke teu na ı pəsuyv teeli nyəŋkv tōŋ taa, na ı pəsi na ı kantəli pə təna mpi pu mayana-me tō pə taa na suulu. ¹² ı se Taca ke ı na təmle na laŋhuləmlə, unı ı yelina na me ı mvna si ı hiki mə paa nyəm ke kupaŋtənaa mpa İso su ı yəlaa ke tənəŋ taa tō pa taa. ¹³ Inı ı leekəna-tuyv ahoō səkrətyuyv tē asayaa səsaa niŋ taa na ı susı-tuyv ı luɣu tē Pəyaya kawulaya taa. ¹⁴ Na ı pəyaya ŋke ka tō kē pə yapa-tv na pə husı tá isayatu.

Kilisiti weetu na ı təmle

¹⁵ Kilisiti keləna İso wei paa naaki tō tətəŋeləŋ. Inəyəle İso kancaalaya kuləlv wei ı kəla pə təna mpi İso lapa tō. ¹⁶ Inəyi İso lapəna pə təna, paa isətaa na ate pə nyəm mpi pa naa na mpi paa naa tō. Pə kpaɣav pəsəlaa na səsaa na

awulaa na tonjvnaa pə loosi təna tə i niŋ ke Iso lapəna pə təna, na i təw kə Iso lapa-wi. ¹⁷ Pə təna pə luwaya na pə mayana-i, na pə təna mpi pə lapa tə pə tamsəna-i təw pə we pə lona taa. ¹⁸ Yesu seelaa kpeka kena tənuyv na inəwəle nyuyv. Inu i yelina na a təna a wee. Inu i kena Iso kancaalaya kulubw wei i səpa na pə taaləna-i feesuyv si i la pə təna tərarpai pə nəwə tə tə. ¹⁹ Pə taya pulv təw, Iso luyv lapəna si i weetv təna í mayalı i Pəyaya taa. ²⁰ Na i luyv lapa tətə si i Pəyaya ká yelina na i na kəŋmanmam təna pá ciiki. Na Iso Pəyaya caləm líi səm tesika təw təw Iso yelaa na pá lá heesuyv təm. Mpv pə yelina na Iso na pə təna tərarpai pa ciiki, paa isətaa nyəm paa atə nyəm.

²¹ Mə tətə tuu ləŋ mu hatələna Iso kə, na mə hūwee asayee na mə isayakulapətv ka lapəna-meye i kolontunaa. ²² Ama i Pəyaya səpv ka tənuyv kəne kv səm tə pənente Iso ciika mə na-i kə, si pə yeke na i ləsi-meye i isentaa na í we tənəŋ na í kə kupama na paa kawaliya ka fei mə kiŋ. ²³ Ama kuləmtv kə si mu təkí Iso seev ke m̄p̄yú tam, na í səŋ təca ke teu ke m̄p̄yú tam, puləpv í taa ciyiti-mə, na í taa yeke na pə kú mə tēlvv ŋkú í tēlvv tuu kvyaŋkú í nu Laapaalı Kvpəŋ tə. Laapaalı Kvpəŋ inəyi pa heela antulinya taa yəlaa təna, na Pəwí má ma pəsəna i heellu.

Təmlə nte pə tv Pəwí si í la Yesu seelaa kpeka taa tə

²⁴ Kayana konyəntəwəlenaa mpa ma təkí mə təw tə pa hūləsəyi ma laŋle kə. Pə taya pulv təw, Yesu seelaa kpekəle kena Kilisiti tənuyv, na i təwə konyəŋ ke pa təw na mpi pə kaasi tə pə təw kə ma saləməwəna konyəŋ ke ma tənuyv taa, si má sənə na pə yoosi-wi. ²⁵ Iso tv-m təmlə nte si má yoosi-təye mə cəw tə, mpv tətəwə pə tv-m si má la Iso yəlaa kpekəle təmlə tv, na i tv-m kə si má heeli i təm təfo, má taa ŋmesi. ²⁶ I ŋmesa i təm kəŋmesətv tənəye yəlaa tənaya təkulakula ke hatuu ləŋ, na pənenteye i kula tə təw na í hólí mpi i ti tə. ²⁷ Mpi pə təw tə, Iso səwəlaa kə si í la na pá nyi isəna i suwa na í təŋəyi na í lakí na pə we ŋmeləw tə pə təw na pə teu səsəw. I su mpi inəyi si i ká la yəlaa təna. Kəŋmesətv ntəwəle si Kilisiti we mə waalı na inu i yekina na mu taaki si í ká hiki Iso teeli taa kə mə paa tete. ²⁸ Pə təw kə tə heeliyi yəlaa tənaya Kilisiti təm. Na tə lakəna tá layatv təna, na tə kpaaləyi paa wei kə pə təm taa, na tə seyesəyi si pə táná paa wei kə Iso isentaa na í tēma puw ke í na Kilisiti pa krentuyv təm taa. ²⁹ Təmlə tənə tə yoosuyv təw kə ma lakí na má ləkəna toma taa toma nna Kilisiti haaki tə, toma ane a wenna ma taa.

2

¹ Ma caa í nyi si, mə na Layotisee nyəma na pa təna mpa pa nu ma hətə ke kənu na pá tá nyi ma mayamaya tə, mə kuləkv ke ma wee na má ləkí pə tu fei. ² Ma ləkí kə si pə kpaasi pa apalətv si pá la nəwə kuləmayə ke səwəlvv təm taa, na pá hiki naani wei yəlv í nyəmá teu i hikiyi təwə teu təmamam. Ye pə lapa mpv paa nyi Iso kəŋmesəm. Mpvəwəle Kilisiti mayamaya. ³ Kilisiti inu i kiŋ ke Iso haa nyəm na layatv nti tə pə kiŋkinte wee na pə ŋmelaa.

⁴ Ma yəwətaa tə í nuwayale, í taa yeke na nəwəlv toli-si-mə na layatv təmnaa. ⁵ Paa ma na-mə tə wev tēma na pooləŋ tə, ma ləsayə we mə kiŋ kə, na ma laŋle hūlvma isu ma nav mə təna í tēma mə taa na Kilisiti, na í krentaa na í səŋə təca kə pə taa tə.

Kilisiti təw tə hika tá ti

⁶ Təw, í tisuyv si Yesu Kilisiti í la mə səsə tə, í yeke na mə na-i í krenti mə təntə taa. ⁷ I nyəwəna-i teu isu tūyv nyəwəlvvna tətə tə. Kilisiti í wee mə

kɔlapɔtɔ tɔna kite. Paa kɔyaŋku í nyɔɔki tɔŋ ke Isɔ sɛɛv taa. M̀p̀ɔ́yó pa sɛyɛsa-me sɪ í laki. Í sɛɛki Isɔ kɛ́ í na tɔmlɛ kɛ teu.

⁸ Í feŋ teu, í taa yele na nɔyɔlv kɔɔ na í hii-me na í yɔlvɔlayɔv nyɔm tɔm kɔpuyusutu kpaɪ nyɔntɔ nti yɔlaa sɛyɛsaa na pá tɛlɛsɪ tɔma tɔ. Tɔmnaa mpɛ pa kɛ́ pɛ́ tɔna pɛ́ kancaalaya nyɔm kɛ antulinya taa, pa ta kɛ Kilisiti nyɔntɔ. ⁹ Pɛ́ taya pɔlv, Isɔ wɛɛtv tɔnaya Kilisiti kpaɪa í tɔnyɔv taa na pɛ́ maɣali í taa. ¹⁰ Na mɛ́ na-í í kɛntɔyɔv kɔlvɔm tɔ́ í hika pɛ́ tɔnaya, unɪ í kɛlɔna kawulasɪ tɔna na tɔŋtɔnaa tɔna.

¹¹ Mɛ́ na-í í kɛnta kɔlvɔm kɛ mpɔ́ tɔ́ pɛ́ pɛla-mɛyɛ, na pɛlvɔv mpɪ pɛ́ fɛɪ isɪ yɔlv pɛlvɔv tɔ. Ama pɛ́ kɛ́ Kilisiti pɛlvɔv kɛ́. Mpɛyɔlɛ pɛ́ lɛsvɔyɔv yɔlvɔtɔnyɔv isayɔtv tɔma kɛ yɔlv taa tɔ. ¹² Pa sɔ-mɛyɛ Isɔ lum tɔ́ pɛ́ hulaa kɛ́ sɪ pa pɪma mɛ́ na Kilisiti na mɛ́ na-í í tayanɪ fem. Na í tisaa sɪ Isɔ wei í feesa Yesu kɛ́ sɛtaa taa tɔ́ í wɛna tɔma tɔ́ pɛ́ tɔɔ kɛ́ pɛ́ lapa mpɔ́. ¹³ Tuu lɔŋ isɪ í taa nyɪ Isɔ tɔ́ mɛ́ isayɔtv ka yɛlaa kɛ́ na í wɛɛ isɪ sɛtaa kɛ́ Isɔ nyɔntɔ taa. Ama pɛnɛntɛ Isɔ kɛnta mɛ́ na Kilisiti kɛ weesuyɔ hav. Na Isɔ husa mɛ́ isayɔtv tɔna. ¹⁴ Tá kɛma nna a fɛɪ nyɔyɔv na pɛ́ pɛlɔyɪ tá niŋ tɔ́ Isɔ yɛla a nyɔyɔv mapɔv na pɛ́ saali yem. Kɛma anɛ a nyɔyɔv mapɔv ka wɛv tɛlasɪ tɔ́ pɛ́ caala-tɔyɔv. Kɛma anɛyɛ í kama sɛm tesika tɔɔ na í lɔ a tɔm. ¹⁵ Kilisiti tesika kɛ́ Isɔ kpana awulaa na tɔŋtɔnaa pa nyɔm. Isɔ tɔ-wɛyɛ Pɛyaya akaitɔ looŋa taa kɛ́ isɪ salɛkatɔnaa na í tɛɛkɔna na pá nyɔnɔyɪ-wɛ tɛcoo.

¹⁶ Pɛ́ tɔɔ ilɛ́ í taa yele na nɔyɔlv footi-mɛyɛ mɛ́ tɔyɔnaya na mɛ́ kɔnyɔnyɔɔm na acɪma kɔyɛɛŋ na isɔtv kɔfalɔv na kɔyɛɛŋ kɔhɛɛsɔŋ pɛ́ tɔɔ. ¹⁷ Kɔpantɔ nti tu kɔɔ tɔ́ tɔ́ nyalɔmɔlɛ ntɛ́ pɛ́ tɔnaya isɛntɔ, na Kilisiti kɛna pɛ́ kiŋkintɛ. ¹⁸ Í taa tisi na nɔyɔlvɔv yem weí í sɔlaa í pasa í tɔyɪ yɔlaa isɛntaa na í sɛɛki isɛtaa tillaa tɔ́ pɔntɔv kɔ́ mɛ́ tɔm. Yɔlv í laki mpɔ́, í toosɛ nna í toosaa tɔyɔv í tɔŋyɪ na í laki. Na wei í wɛ mpɔ́ tɔ́ yɔlvɔhɔwɛɛ kalampaani kɔyɔna-í na í fɛɪna tamprana. ¹⁹ Í caa í matɔna Kilisiti weí í kɛ́ nyɔyɔv tɔ́, pɛ́yɛlɛ Kilisiti unɪ í yɛlina na tɔnyɔv hikiyɪ kɔ́ tɔyɔnaya na kɔ́ atama na kɔ́ nantɔv pɛ́ kɛntaa na pɛ́ tɔka teu na kɔ́ puki isɪ Isɔ caa tɔ́.

Tá na Kilisiti tɔ́ sɛpa tá na-í tu wɛɛna weesuyɔ

²⁰ Mɛ́ na Kilisiti í sɛpɔv tɔ́ pɛ́ lɛsa-mɛyɛ antulinya unɛ́ í pɛ́ tɔna pɛ́ kancaalaya nyɔm taa kɛ́. Ilɛ́ pɛpɛ́ tɔɔ kɛ́ í tasɔyɪ tɔntɛ́ isɪ antulinya tɔnna-mɛ́? Ilɛ́ pɛpɛ́ tɔɔ kɛ́ í tisiyɪ na pá tɔyɔv-mɛyɛ kiŋ ²¹ sɪ: Taa kpaɪa pɛnɛ, taa tɔŋ pɛnɛ, taa tokina pɛnɛ? ²² Mpɪ pɛ́ lɛsaa sɪ yɔlv í lana-wɪ na pɛ́ tɛ́ tɔ́ pɛ́ tɔɔ kɛ́ pa sɪ kiŋ unɛ́. Yɔlaa tɛkɛlɛkɛ́lɛ sɪna kɔsɛyɛsɛtv na kiŋ unɛ́. ²³ Kiŋ unɛ́ í nɔyɔsɛna lɔmɔyɛsɛ́ kɔpana kɛ́, mpɪ tɔ́, í yɛlaa na yɔlv cɛsɔyɔna Isɔ sɛɛv, na í yɛlaa na yɔlv pasɔyɪ í ti, na í caala yɔlv sɪ́ í tɔ́ í tɔnyɔv kɛ́ wahala. Ama pɛsvɔyɔv kɛ́ kiŋ unɛ́ í fɛɪna sɪ́ í kpa yɔlv tɔnyɔv kɛ́ kɔ́ kɔnyɔlvɔŋ tɔlatɛ́.

3

¹ Mɛ́ na kilisiti kɛ́ pa feesaa. Pɛ́ tɔɔ ilɛ́ timpɪ Kilisiti caya isɛtaa kɛ́ Isɔ kɔŋkɔŋ taa tɔ́ tɔna nyɔm íkpatɛ́ kɛ́ í ká huli. ² Í sɛɛsɪ isɔlɛ́ na isɛtaa nyɔm tɔm, í taa sɛɛsɪ isɔlɛ́ na atɛ́ nyɔm pɛɛkɔyɔv. ³ Pɛ́ taya pɔlv tɔɔ, í sɛpɔv tɔ́ pɛ́ ŋmɛsa mɛ́ weesɪŋ kɛ́ Kilisiti kiŋ kɛ́ Isɔ cɔlvɔyɔ. ⁴ Mɛ́ weesɪŋ maɣamaya ntɛ́ Kilisiti, í kɔŋ í lukɪ tɔ́ mɛ́ na-í í lukɔna, na í ka hiki í teeli taa kɛ́ mɛ́ paa nyɔm.

Tɔntɛ́ kɔpɔntɛ́ na kɔfatɛ́ pɛ́ tɔm

⁵ Ye mpɔ́ atɛ́ cɔnɛ́ nyɔntɔ tɔna nti í ka tɔkaa tɔ́ í kɔ-tɔyɪ mɛ́ kiŋ. Ntɔyɔlɛ́ asilɪma, tɛtɛlakasɪ, wasaŋkalɔtv, na kɔnyɔlvɔŋ isayɔŋ, na liyɛtɛ́ kɔtɔɪ, halɪ liyɛtɛ́ kɔtɔɪ tɔ́ na tuŋ laalɔv pa isayɔtv lu kɔlvɔm kɛ́. ⁶ Isayɔtv tɔnɛwɛ́ tɔ́ tɔɔ kɛ́ Isɔ

ká mu pááná na í má mpa paa nukəna-ı tɔ. ⁷ İsayatv təne tu ĩmakəlvuy-meyə ləŋ tɔ, ĩpúyú í təŋaya teitei.

⁸ Ama pənentə í lə pə təna mpi pə we mpv tɔ, pááná mvuy na kakalaya kekeke na nyaj. Kutvuy yaa keesəlaya təm natəli tɔ taa luna mə nəsı taa. ⁹ İ taa pələyi təmaga pəpətv, pə taya pəlv, í həyəsə mə yəlvwəevtə kəpəntv na tə yaasinaa tənaya na í lə. ¹⁰ Na yəlvwəevtə kəfətv ke í kpayaa na í suu. Yəlv kəfalv ıı təŋna ı ĩmalv İsə ké kelvuy tətəŋeləŋ ké sı pə yele na í nyı İsə ké teu təkəpəsəkəpəsı. ¹¹ Pə lapa mpv tɔ, pə fəı sı pə tasəyi tətə sı pane pa ta ke Yuta nyəma, Yuta nyəma ntə, na pəllaa ntə kvtapələŋ ntə, ısəkpeetee nyəma ntə səsaa taa nyəma ntə, yomaa yaa kasayampiya ntə. Aaı, Kilisiti kəna pə təna, na í we pa təna pa waalı.

¹² İ ké İsə yəlaa ké. İsə sələna-mə na í ləsi-mə sı í la ı nyəma. Pə təv ıle í təkı kəpəntv taa kəpəntv na í lakı. İ hóləyi yəlvtv, na í pasəyi mə tu, na í wəe təpəmm, na í təkı suulu. ¹³ İ təkı təma, mə taa ləlv í pənta ləlv na nti í hólı təmaga suulu. İ hóləyi təmaga suulu, Tacaa ná hula-meyə ĩpúyú. ¹⁴ Pə tənaya mpv təpai ıle təma sələlvuy ke í ká təkı teu. Təma sələlvuy mpi pu yelina na í kəpəntı yəlv kəlvəm. ¹⁵ İ yele na Kilisiti sələlvuy hóləyi mə lotu taa ké mpi í ká lakı tɔ. Həesvuy kvne kv mayamaya kv təv ké İsə kəpənta-mə na í yaa, na í we ké ısu yəlv tənvuy təv nıŋ na nəsəe na pə tənaya mpv pə wəv na pə kəpəntaa tɔ. İ səkı İsə sı í na təmlə. ¹⁶ Kilisiti təm na tə təv təna í wəe mə kıŋ ke teu. İ səyəsəyi təma, í kpaaləyi təma na layətv səsəəntv. İ yoonə luyv kəlvmvuy ke İsə ké yəntu na İsə Təm yəntu na İsə sam nyəntv na yəntu nti tə səsəyi apəlvtv tɔ, na í səena-ı í na təmlə. ¹⁷ Paa mpiyi í lakı, yaa paa ntiyi í yəyətəyi, í yaana tá Səsə Yesu hətə, na í səkı Tacaa İsə ké í na təmlə ke ı təv.

İsəna təntə kvfate cakəle wəe tɔ

¹⁸ Alaa mə í seekı mə paalaa, Tacaa ısentaa, nti pə mvna í la təyələ. ¹⁹ Apalaa mu səlı mə alaa na í taa la-weyə nyaj ke paa pəcə.

²⁰ Piya mə Tacaa ısentaa mə nyəntv ntə sı í nuna mə nyəma ke pə təna pə taa. Ye í nukəna mə nyəma pə lakı İsə ké teu ké pə tu fəı.

²¹ Cəcənaa mə í taa la na pááná kpa mə piya na sı kəv sı lə apəlvtv.

²² Yomaa, mu nukəna mə caanaa mpa pa təkə-meyə antulinya taa cəne təyə pə təna pə taa. İ taa seekı-weyə waətv wei pa wəekı tɔ tıke sı pə la-weyə lələŋ. Ama í nuna-wə na luyv kəlvmvuy ke seu mpi í seekı Tacaa tɔ pə təv.

²³ Paa təmlə nteye pa tv-mə te, í la-te na luyv kəlvmvuy, na pə wəe ısu Tacaa təmlə ke í lakı, pə taya yəlaa nyəntə. ²⁴ İ nyı teu sı í lakvuy tɔ Tacaa ká təna na í fəli-meyə mə kəfəlvuy. İ ká hıki kəpəntv nti ı su ı nyəma təv tɔ. Pə taya pəlv, Kilisiti kəna mə Caa mayamaya wei ı təmlə í lakı tɔ. ²⁵ Pə təv ké ye wei í lakı ısayətv, pu te na pə fəli-ı ısayətv nti ı lapa tɔ. İsə ı fayəsəyi nəyələ se.

4

¹ Yomaa caanaa mə, í təkı mə yomaa ke ısəna mpi pə keesaa na pə sıyısə teu tɔ. İ nyı teu sı mə tətə mə wəna Caa ke ısətəa.

Nti Pəalı sı pá lakı tɔ

² İ sələmyı İsə, í taa yele. İ fəŋıyi na í səkı-ı í na təmlə ke mə İsə sələmvuy taa. ³ İ kəpəntəna tɔ na í sələməyənə İsə na í ha-tvuy ıkpəte na tɔ la ı waasv na tɔ kpaalı Kilisiti təm kvŋməsətv. Təm kvŋməsətv tənə tə təv ké ma we saləka taa ké ısəntə. ⁴ İ sələmi İsə na má, ılena má yası ı təm təcəıceı na pá nyəmı-ı teu, mpi pə tv má sı má la təyələ.

⁵ I nyi mə tɔntɛ ke mpa pa ta ke Iso seela tɔ pa kin, na í taa yele na alɛseke kuyɛɛn fiti-mɛye yem. ⁶ Paa kɔyanɔku í yɔɔtɔɔyi kɔpantɔ, na kawaaya nyɛntɔ í lukɛna mə nɔɔsi taa. I nyi isɛna pɛ muna í cɔ tɔm tɔ na í cɔɔki paa wei.

Kantakaya sɛɛtɔ

⁷ Tá taapalɔ kɔpan Tisiki ká heelina-mɛye ma tɔm tɛna tɛpaɔpaɔ. Ma na-ɪ tɛ lakɛna Taca tɛmlɛ na ɪ ke tɛmlɛ latɔ kɔpan kɛ. ⁸ Pɛ maɔamaɔa pɛ nyɔɔɔ tɔɔ kɛ ma kɔsa-ɪ si í polo í na-mɛ na í heeli-mɛye tá alaafɔya tɔm na pɔ heɛsi mə lanɔ. ⁹ Tá taapalɔ kɔpampɔn Honesim wei ɪ kɛ mə taa lɛlɔ tɔ ílɛ ɪ suna-ɪ. I ká keɛsi-mɛye tɛ tɛna nti tɛ laki cɛnɛ tɔ.

¹⁰ Ma salɛka taa akpele Alisitaaki na Paanapasi kɔɔɔ pɔyaya Malɛki si pá sɛɛ-mɛ yoo. Pa tɛma-mɛye Malɛki inɪ ɪ tɔm heeluyɔ, ilɛ ye ɪ tala mə tɛ í tɔki-ɪ teu. ¹¹ Yesu wei pa yaa si Yutusi tɔ ɪ sɛɛ-mɛ tɔtɔ. Yɛlaa tooso inɛ ɪ tike ɪ luna Yuta nyɔma mpa pa layasaa tɔ pa taa, na má na-we tɛ lakɛna Iso kawulaya tɛmlɛ, na pa paasaa kɛ na pá sɔɔsi-m apalɔtɔ.

¹² Iɔafɛlasɪ wei ɪ kɛ mə taa lɛlɔ tɔ ɪ sɛɛ-mɛ. I kɛ Yesu Kilisiti tɛmlɛ tɔ kɛ na ɪ sɛɛsa isɛle na Iso sɛlɔmɔyɔ ke mə tɔɔ kɛ teu si í sɔn tɛca na pɔlɔ í taa ciyi-mɛ, na í pu Iso nyɛntɔ taa, na í tanɔa tɛtɛyɛtɛye si í la pɛ tɛna mpi Iso caa tɔ. ¹³ Ma lɛsɔyi ɪ nyɪlɔyɔ, ye n na isɛna ɪ kɔyi ɪ tɔyi mə na Layotisee na Hiyelapolisi nyɔma mə tɔɔ tɔ pɛ fɛi keɛsɔyɔ. ¹⁴ Tá lokotulo kɔpan Luku na Temasi si pá sɛɛ-mɛ.

¹⁵ I sɛɛ tá taapalaa mpa pa we Layotisee tɔ, na í sɛɛ Nemfa na Yesu seela kpekɛle nte tɛ kotiyi ɪ tɔyaya ke Iso sɛɛ tɔ. ¹⁶ Ye mu tɛma takɔlaya kanɛye kalɔyɔ ilɛ í tɛlɛsi Layotisee Yesu seela na pɛle pá kala-ke tɔtɔ. Mɛ tɔtɔ mu mu Layotisee nyɔma nyɛnka na í kala. ¹⁷ I heeli Aasipi si í paasɛna Taca tɛmlɛ nte pa tɔ-ɪ si í la tɔyɔ teu.

¹⁸ Ma maɔamaɔa ma niɔn ɔmaatɔ ntɛ cɛnɛ. Pɔɔli má ma sɛɛ-mɛ. I taa sɔɔ si ma we salɛka taa yoo.

Iso í hólí-mɛye pɛɛɛɛ.

TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŊKA ŊKA PŌLI NMAAWA TESALONIKI NYĒMA TŌ Kŭtŭlŭtŭ

PŌli waasu yelənaŭ waatu ke Iso seelaa luwa Tesaloniki icate taa. Ama i maɣamaɣa i ta caɣa təna na pə taɔŋi ké. Yuta Iso seelaa kpekəle natəli tə yelaa na í kŭli na í tɛɛna Kələnti icate taa. Tənaɣa i taapalŭ Timotee polaa na í keesi-i Tesaloniki nyŋma təm. I nuwa mpŭ ilena i apalŭtŭ kpa. Haləna í sa Iso ké pə tŏ. PŌli maɣamaɣa nyula teu isu í ná Tesaloniki nyŋma. I tasa-weɣe apalŭtŭ sɪ pá kantəli na pa puki Iso seɛv taa. PŌli cŏwa təm nti Tesaloniki nyŋma ka pŏsa-i səttaa fem tŏ na Kilisiti məlŭɣŭ təm tŏ tŏtŏ tŏ. I tŏma sɪ paa nəɣŭlŭ ta nyi Yesu məlŭɣŭ kuyaku na pə waatu tŏ, pə weɛ ké sɪ ta sŏlŭ í pu na tŏ taŋaa.

Isəna pa faɣa Tesaloniki I takəlaya tŏ:

Isə samtŭ na seɛtv, titite 1:1-3:13

I tasəɣi-weɣe layatŭ sɪ pá puki Iso seɛv taa, titite 4:1-12

Kilisiti məlŭɣŭ tŏ layatŭ tasŭɣŭ, titite 4:13-5:11

Kantəkaya kŭtŭtŭtŭ na seɛtv, titite 5:12-28

Seɛtv

¹ Taɣa PŌli na Silaasi na Timotee.

Tá ŋmaakəna takəlaya kanɛɣe Tesaloniki Yesu seelaa kpekəle nyŋma me mpa í ké Tacaa Iso na tá Sŏsŏ Yesu Kilisiti pa nyŋma tŏ. Iso na Yesu Kilisiti pá hŭlí-meɣe pɛɛɛ na pá ha-meɣe alaafəya.

Tesaloniki nyŋma Isosele teu

² Tam tŏ seɛki Iso sɪ í na təmle ke mə təna mə tŏ, na tŏ sələməɣəna-meɣe tam tŏtŏ. ³ Na tam ye tŏ səŋa Tacaa Iso isentaa tŏ tŏsəɣi isəna í lapa təma ke mə Iso mpaaw taa tŏ, na isəna mə təma sŏlŭɣŭ sŭsa-meɣe lŭpŭ sŏsŏəm taa tŏ, na isəna mə tɛɛlŭɣŭ ke Tacaa Yesu Kilisiti kin ta pasa paa pəcŏ tŏ. ⁴ Tá taapalaa me, tŏ nyəmá sɪ Iso sŏla-me na í ləsi-me sɪ í pəsi i nyŋma. ⁵ Pə taɣa pulŭ tŏ, tŏ ta heeli-meɣe Laapaali Kupaŋ na nəɣŭ taa təm tike. Ama na toma na Feesuyŭ Naŋŋtŭ toŋ taa ké tŏ heelina-meɣe-i. Na tŏ təma tá taa ké teu sɪ təm təne tŏ ké tampana nyəntŭ. Mə maɣamaɣa í nyəmá isəna tŏ tŏma mə heku sɪ pá səna-me tŏ. ⁶ I tŏŋa tá na Tacaa tá ikpate, na í ná konyəntŏɣŭle sŏsŏɛle, paa na mpŭ í mv Iso Tŏm na lanhŭlŭmle sŏsŏɛle nte Feesuyŭ Naŋŋtŭ kŏŋna tŏ. ⁷ Haləna mə yaasi hŭla Masetoni na Akayi Iso seelaa tənaɣa isəna paa la na pá te tŏ. ⁸ Na pə taɣa Masetoni na Akayi pa tətŭnaa taa tike ke Tacaa təm nu mə tŏ. Ama paa timpri pə nuwa isəna í mv Iso Tŏm tŏ na pá yŏɣtŏɣi pə təm. Halı pə fei sɪ tu nəki na tŏ tasa nəɣŭlŭɣŭ mə təm heeluyŭ. ⁹ Paa wei i keesəɣi isəna tu pola mə te na í mv-tŭ tŏ, na isəna í lŭ tuŋ təm na í mələna Iso tŏ sɪ í laki tampana Iso weesuyŭ tŭ təmle, ¹⁰ na í taŋ sɪ i Pəyaya Yesu wei i ka feesa səttaa taa tŏ í luna isəttaa na í kŏ. I Pəyaya ŋke kaa yana-tuyŭ cele ke Iso pááná taa.

2

Təmle nte PŌli lapa Tesaloniki tŏ

¹ Τά τααπαλαα με, μα μαγαμαγα ί νυομά σί waatu wei τὸ κόμα μα κίη τὸ τὸ τα lu yem. ² Isu ί τέμα νυομ τὸ πα τέμα-τυυ νυαη λαυ na κυτυυ κε Filipu κέ na πῶς τὸ τὰκί μα τε Τεσσαλονικί. Αμα Isḵ ha-τυυ απαλυτὸ σί τὸ heeli-meγε ι Λααπααλί Κυραη, παα kayatuyv τὸ isḵna. ³ Πῶ τḵna mpi τὸ σεγεςḵγι yḵlaa σί pá la τὸ πḵntuyv fei πḵ taa yaa huwεε asayeε naali, na tu πḵεκḵγι σί τὸ πυγυσι nḵyḵlv. ⁴ Αμα τὸ yḵyḵtḵγι πḵ τḵnaya teitei κέ isu Isḵ caaki τὸ, πḵ taya pulv τὸ, Isḵ inu ι sama-tv na ί cεla-τυυ ι Λααπααλί Κυραη σί τὸ heeli. Iε πḵ taya yḵlaa lanheεle κε τὸ πḵεκḵγι na τὸ lakί mpv. Αμα Isḵ wei ι wiiliyi τὰ lotunaa taa na ί naa τὰ taa huwεε τὸ ι lanheεle κε τὸ πḵεκḵγι. ⁵ Μḵ μαγαμαγα ί νυομά teu σί τὸ ta ma-meγε nḵyḵ taa κέ tiiliyi παα πḵcḵ μαγαμαγα, na τὸ ta la liyitee kḵtḵi κε tiili na τὸ πυγυσι-me. Na Isḵ μαγαμαγα ná ná πḵ τḵnaya mpv. ⁶ Τḵ ta πḵεκḵ yḵlaa isante, παα μα μαγαμαγα μα κίη yaa nḵyḵlv ι κίη. ⁷ Πḵcḵ τḵ kev Kilisiti tillaa isantḵ τὸ, ye tu nḵkaa tu ηmakḵla-me na ί lá isḵna τḵ caa τὸ. Αμα τḵ caya μα heku na suulu na τὸ lakί-me tḵpamm isu asḵnuyv lakuyv kv πḵyaya τὸ. ⁸ Τḵ sḵla-meγε katatḵlaya κέ, halḵna τḵ tem-meγε Λααπααλί Κυραη κε heeluyv τὸ, ye παα tḵma σί τὸ lḵsί tá weesih μαγαμαγα na τὸ tv-me, tu lḵsaa. Πḵpḵtv fei, tá luuh san-meγε teu κέ. ⁹ Τά τααπαλαα, ntḵη ί tḵssa isḵna τḵ lapa tḵma na τὸ konti hanaya τḵ? Isḵna τḵ lapa tḵmle na isḵle kuseemle κε teu σί τὸ taa svki μα taa nḵyḵlvuyv sḵyḵla κε saa wei tu we ma heku na τḵ heeliyi-meγε Isḵ Λααπααλί Κυραη τὸ.

¹⁰ I πḵsḵγι na ί lḵsί tá nyuluyv κε isḵna tá tḵnte tewa Isḵ seelaa me ma κίη, na τὸ keesaa na τὸ tá liyiti tiili τὸ, Isḵ μαγαμαγα ná ná mpv tḵtv. ¹¹ Πῶς ι νυομά tḵtḵyḵ isḵna τḵ lapa παα μα taa wei isu cεcε lakuyv ι πḵyaya τὸ. ¹² Τḵ lapa na ί tḵki tḵnḵη κε teu na τḵ sḵssa-meγε απαλυτὸ, na τὸ seesi-me na isḵle σί ί tḵ na πḵ keesḵna teitei isu Isḵ caaki τὸ. Isḵ inu ι yaana-me σί ί hiki ma παα tete κε ι kawulaya na ι teeli taa.

¹³ Τḵ seeki Isḵ σί ί na tḵmle κε tam tḵtv. Πḵ taya pulv τὸ, waatu wei τḵ heela-meγε Isḵ Tḵm τὸ ί tá mv-ti isu yḵlaa nyḵntv. Αμα ί nuwa τὸ ί mḵwaya σί τḵ κέ Isḵ Tḵm, na tampana τḵ μαγαμαγα κέ. Ntu inu τḵ lakḵna tḵmle κε Isḵ seelaa me ma taanaa. ¹⁴ Τά τααπαλαα-me, mpi πḵ lapa Kilisiti nyḵma heku κε Isḵ seelaa kpeka wena a we Yuta τὸ a taa τὸ, πḵ akpele lapḵna nteγε ma κίη tḵtv. Naasuyv mpi Yuta nyḵma naasa πḵeγε tḵna τὸ πḵ taka κέ ma icate nyḵma ná naasa-me tḵtv. ¹⁵ Yuta nyḵma mpε pa kḵna Tacaa Yesu, na mpε inu pa kḵna Isḵ kuyḵyḵtv telḵsḵlaa. Kulḵmaa mpε inu pa naasḵna-tv tḵtv. Pa fei Isḵ κέ teu, na pa κέ yḵlaa tḵna kolontunaa. ¹⁶ Παα yeki σί τḵ σεγḵsί mpα pa ta κε Yuta nyḵma τὸ na πḵ ya πḵle pa nyḵḵη. Isayḵtvnaa mpα tuu lḵη παα lapa τὸ mpε pa τḵ κέ pa tḵηna lentḵnaa κε kaav na πḵ kpa huḵule. Αμα πḵnentḵyεle Isḵ tḵma pa tḵm.

Πḵli nyuluyv σί ί ná Τεσσαλονικί nyḵma

¹⁷ Τά τααπαλαα-me, tuu isu τḵ yeluyv tḵmaya weε naaleγε mpv τὸ, τḵ nyula sḵsam σί τὸ na-me, halḵna pu tu lakί-τυυ lḵη. Αμα παα tu naa tḵmaya mpv τὸ tá laakalḵnaa we tḵma κίη κέ. ¹⁸ Τḵ nyula teu σί τὸ mḵli ma κίη, halḵna Πḵli má, tḵm payale κε ma tv ma τε pote πḵle na Satanί tá tisi σί τὸ hiki mpaaav. ¹⁹ Μḵ tike tḵkḵη κέ τḵ teeluyv na τὸ hulḵsḵyḵna lanḵa, na meγε tu mḵyḵlḵna Tacaa Yesu kḵnte wule κε ι isentaa σί τḵ yoowa yoou na τὸ lá akanaa. ²⁰ Nn, meγε tu yḵlḵna, na meγε tu hulḵsḵna lanḵa meε.

3

¹ Τḵ tv ma τε pote πḵle κε ḵpḵyḵ tam na πḵ kḵv πḵ nu-tv ilena τὸ hiki huwεε σί taa caya Ateeni κε tá tike, ² na πḵ kaasi na τὸ tili tá taapalv Timotee wei tá

na-ι τὸ λακὶ Ἰσο τῆμε κε Kilisiti Laapaali kupaη heeluyu taa tō. Tō kusa-ι na tō tili-ι ῥήρύγυ σι ἰ σοῶσι-μεγε toma na apalutu κε mē Ἰσο mpaav taa, ³ na pē taa kōō na konyontōyole nte tē taa tō we isēntō tō tō kōō tō kēli mē taa nōyōlv na ἰ lo tōōη. Mē mayamaya ἰ nyōmā mpv, si konyontōyolenaa mpe pa kē mpi mpi Ἰσο ka tōma si pu mayana-tv tō pē taa lēmpōnaa kē. ⁴ Halēna pē mayamaya κε tē heela-μεγε waatu wei tā na-me tō wee tō, si paa tv-tvyu konyōη. Mpv unι pē mayamaya κε ἰ naa pē kōma isēntō. ⁵ Pē tōō kē tō tvyu mē te pote pēle κε ῥήρύγυ tam na pē nu-tv tō, ma kusa Timotee si ἰ polo na ἰ na isēna mē Ἰσο mpaav tēnyu yaasi wee tō. Ma nyah si pē taa kōō si llōyōv mayasa-me na tā tēme saali yem kē mē kin.

⁶ Ama Timotee kōmna mē te isēntō tō ι κeesa-tvyu isēna ἰ sōηa Ἰσο mpaav taa kē teu na ἰ tōka tōma sōōlyu tōm tō. Na ι heela-tv si ἰ tōōsōyι tā tōm κε tam na lanhulōmle. Halēna ἰ nyulōyι si ἰ na-tvyu teitei isu tā nyulōyι si tē na-me tō. ⁷ Tā taapalaa mē, waatu wei tē nu mē tōm tō pē heesa tā lanη κε teu κε sōōm kē tā wahalanaa na ta konyontōyolenaa pane pa tēna pa taa kē. Ἰσο mpaav ηku ἰ tōka teu tō ηkv kv heesēna tā lanη κε mpv. ⁸ Na ἰ sōηyuv tēca κε Tacaa tōm taa tō tē feesaa kē tōfv. ⁹ Sētv ntiyι tu sēe Ἰσο na pē tala isu lanhulōmle nte tē hika mō kin κε ι isēntaa tō? ¹⁰ Ta isōle sēena Ἰσο sōōmvyu κε tam si ἰ yele na tā na-me tē nā tōma na tā isōpee na tē teesi-μεγε Ἰσο mpaav tōm κε hōlōyō.

¹¹ Tacaa Ἰσο mayamaya na tā Sōōo Yesu pā la na tē hiki mpaav na tē polo na tē na-me. ¹² Tā Sōōo ἰ la na mē sōōlyu sōōsōyι tam kē tōma kin na yōlaa tēna kin, halēna kv tala isu tā mayamaya tē sōōlyu-me tō. ¹³ Ye tā Sōōo unι ι lapa mpv, mē ἰ kā hiki toma κε hatuu mē hōwee taa na ἰ pōsi Ἰσο nyōma, na ἰ te tēkpataa kē Tacaa Ἰσο isēntaa kē kuyanku tā Sōōo Yesu na ι nyōma paa kōō tō.

4

Tōnte nte tē maya Ἰσο tō

¹ Pē tōnaya mpv ile tā taapalaa mē ἰ nā tā kin κε isēna pē wee si ἰ kā tō na pē maya Ἰσο tō, halι ἰ tōηna ῥήρύγυ lapv mēe. Ama nti nōōnōō ma wiikina-me tōyōle si, hai, Tacaa Yesu tōō ἰ σοῶsi lōpv κε pē taa. ² Anι ἰ nyōmā Tacaa Yesu kōsēyēsētν nti tē sēyēsa-me si ἰ tōη tō. ³ Mpi Ἰσο caaki tōyōle si ἰ pōsi ι nyōma na ἰ yele asilima kōlapvtu tēkpataa. ⁴ Paa mē taa wei ἰ nyι isēna ι kā kpaγa alv na pē we tēnanη na pē wēna nyuv tō. ⁵ Pē taa wee kōtōnaa tike tōm isu yōlaa mpa pa ta nyι Ἰσο tō pēle pa lakvyu tō. ⁶ Nōyōlv ἰ taa pōntōna ἰ tōyōntōle κε tōm tōne tē taa na ἰ taa wakōli-ι pōlv. Tē tēma-meγε tōm tōneγε heeluyu na tē kpaala-meγε teu si Tacaa kā tv salōka κε mpa pa lakι isayatu ntōnaa tō. ⁷ Ἰσο tā yaa-tvyu ι mpaav taa si tē lakι asilima kōlapvtu, ama si tē la tā tι tēnanη kē. ⁸ Pē tōō kē ye wei ι kpaγa tōm tōne na ἰ lōyōna lumaya waali, pē taya yōlv kōheelitu κε pōntv lōwa. Ama Ἰσο wei ι ha-tvyu ι Feesuyu Nanηtv tō ι nyōntv κε ι lōwa.

⁹ Ye mē taa mē tike tōma sōōlyu tōm ile, paa ηmaa-me na pā sōōsi-μεγε nti tōtō? Ἰσο mayamaya tōηna-meγε pē tōnaya ῥήρύγυ sēyēsuv ile. ¹⁰ Halι nti unι tē mayamaya κε ἰ tōηna mē taapalaa mpa pa tēna pa we Masetoni tēna taa tōyō lapv. Ama tā taapalaa mē, tē tasōyι-meγε wiinav si ἰ σοῶsi lōpv κε pē taa. ¹¹ Paa mē taa wei ἰ lv si ἰ na ι tōyōntōle pā weēna tōma na lelen, na paa wei ἰ paasēna ι nyōntē na ἰ hiki ι mayamaya κε mpi ι kā suu ι nōyō tō. Nti unōyι tu tēma-meγε heeluyu. ¹² Mpv unι pu yelina na ma ta nyι isōnaa tōna-me, na ἰ kaa caya na ἰ tēeli nōyōlyu pōlv taa.

Tacaa kɔntɛ

¹³ Ta taapalaa tɛ caa si í cɛkɛna mpa pa sɛpa tɔ pa tɔm na í taa wɛɛ piti taa ísu mpa pa fɛina tɛɛlɔvɔ kɛ Isɔ kinj tɔ. ¹⁴ Isu tɛ tɛma tá taa si Yesu sɛpa na í tayani fem tɔ, mpv tɔtɔɔ tɛ tɛma tá taa tɔtɔ si Isɔ ká kɛnna Yesu na mpa pa sɛpa Yesu mpaav taa tɔ na í mɛɲna.

¹⁵ Tacaa kɔheelitu maɣamaɣa kɛ tɛ caa-mɛɣɛ sɔsɔvɔvɔ kɛ cɔnɛ, si tá mpa tu wɛɛna tá isɛ kɛ Tacaa kɔyakɔ kɔkɔmɔvɔ wule tɔ tɛ kaa tɛɛ nɔɔvɔ kɛ mpa pa tɛma sɛpv tɔ. ¹⁶ Pɛ kɔɲ pɛ kɛɛsi na pɛ holi na pá nu isɔtaa tillu sɔsɔ tan na Isɔ akantɔlɛ, ðɛna Tacaa maɣamaɣa luna isɔtaa na í tiiki. Mpa pa sɛpa Kilisiti mpaav taa tɔ pɛlɛ paa fɛ kancaalaya. ¹⁷ Pɛ waali kɛ pu kɛli isɛ nyɔma tá, na tá na-wɛ tɔ kɛnti na tɛ sɔv nɲmɔntu tɛɛ na tɛ suli Tacaa kɛ isɔtaa. Na tá na-ɪ tu caya tam. ¹⁸ ǀ hɛɛsɔɣi tɛma lanja na tɔm tɔnɛ.

5

¹ Tá taapalaa, pɛ fɛi isu paa nɔki-mɛɣɛ takɔlaya nɲmaav na pa kɛɛsi-mɛɣɛ waatu yaa wɛɛ nna a taa mpv unɪ pu la tɔ pɛ tɔm. ² Isu mɔ maɣamaɣa í tɛma nyɔm kɛ teu tɔ, Tacaa kɔyakɔ ká la kɛ isu nɲmulɔ kɛɛsvɔvɔ na í kɔɔ ahoo tɔ. ³ Waatu wei yɔlaa ká kɔɔ na pá tɔɲ si: Nhnɲ, pɛnɛntɛɣɛlɛ antulinya caya ɪ tɛtɛ, na pɛnɛntɛɣɛlɛ tɛ hɛɛsaa tɔ. Waatu inɔɣi pu tii pa tɔɔ tɔkpili kɛ tɔm kɔlɔm tɔɔ, na pɛ la-wɛɣɛ sakasaka pa kaa fiti. Pu la kɛ isu lɔlɔvɔ wɔsasɪ takɔvɔ ahonto tɔ. ⁴ Ama tá taapalaa, kayana í tá kɛ sɔkɛtɔvɔvɔ tɛɛ nyɔma, na pɛ fɛi si kɔyakɔ kɔnɛ kv tuti-mɛɣɛ kɔtutu isu nɲmulɔ tutuɣuu tɔ. ⁵ Nɔɔnɔɔ taa isɛntɔ pɛ nyaala mɔ tɔɔ kɛ na í pɛsa ilim taa nyɔma kɛ. Tɛ ta kɛ mpa pa wɛ ahoo taa na sɔkɛtɔvɔvɔ tɛɛ tɔ. ⁶ Mpv tɔ tɛ taa paasɛna tom isu lɛlaa lakɔvɔ tɔ. Ama tɛ cayaana tá isɛ na tɛ fɛɲ na tɛ laki pɛ tɛna na laakali. ⁷ Ahoo kɛ toolaa tooki, na ahoo kɛ sɔlɔm kɔvɪ pɛ nyɔɔlaa. ⁸ Ama tá mpa pɛ nyaala tá tɔɔ na tɛ pɛsi ilim taa nyɔma tɔ tu laki pɛ tɛna na laakali kɛ. Tɛ yɛlɛ na tá Isɔ taa tɛmna na tá tɛma sɔɔlɔvɔ pɛsi-tu isu nyɔɣɔlɔvɔ toko. Tɛ cayaana naani si pu ya-tu, na pɛlɛ pu wɛɛ isu tɛ pɔɲvɔvɔ yooɔ kahuka tɔ. ⁹ Tɛ ta kɛ mpa Isɔ suwa si cɛlɛ pu fɛli nyarj tɔ se. Ama si pɛ ya tá nyɔɔɲ kɛ Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ kɛ. ¹⁰ Kilisiti unɪ ɪ sɛpa tá tɔɔ kɛ si yɛ pɛ tala ɪ kɔntɛ wule na í maɣana tá na tá isɛ, yaa paa tɛ tɛma sɛpv, tá na-ɪ tɛ kɛnti na tɛ kaa tɔcayalɛ kɛ tam tɔɔ. ¹¹ Pɛ tɔɔ ðɛ í sɔsɔɣi tɔmaya apalɔvɔ, na í tuliyi tɔmaya tɛitɛi isu í tɔɲna lapv tɔ.

Pɔɔli caa pa laki mpi tɔ

¹² Tá taapalaa, tɛ heeliɣi-mɛ si í tona mpa pa laki tɔmlɛ kɛ mɔ hekv tɔ, mpa Tacaa kpawa si pá tiikiɣi-mɛ na pá sɛɣɛsi-mɛ tɔ. ¹³ Mɔ luuɲ í la-wɛ, na í sɔɔli-wɛɣɛ teu kɛ tɔmlɛ nte pa tɔɲna lapv tɔ tɛ tɔɔ. ǀ wɛɛna tɛma na lɛlɛɲ.

¹⁴ Tá taapalaa, hai, í kalɛna mpa paa caa pɔlv lapv tɔ. ǀ la na mpa pa kɔla fɛɛlɛ tɔ pa fɛɛlɛ ya, í tɛɲ acamaa, í hólɔɣi yɔlaa tɛnaya suulu. ¹⁵ ǀ la laakali na mɔ taa nɔɔvɔlɔ í taa lɛɛti lɛlv kɛ isayavɔ. Ama í lv si í laki tɔmaya kɔpantv kɛ tam, paa mɔ maɣamaɣa mɔ tɛma, paa kpai nyɔma.

¹⁶ Mɔ lanja í hulɔmɪ tam. ¹⁷ ǀ sɔlɔmɔɣi Isɔ kɛ tam, í taa yɛlɛ. ¹⁸ ǀ sɛɛ Isɔ si í na tɔmlɛ kɛ paa mpi pɛ taa. Isɛna Isɔ caa si yɛ í tɔɲɔɣi Yesu Kilisiti í laki tɔɣɔlɛ.

¹⁹ ǀ taa kayatɪ Feesɔvɔ Nɔɲɲtɔ, í yɛlɛ-ɪ na í la ɪ tɔmlɛ. ²⁰ ǀ taa nyɔni Isɔ kɔheelitu kpaaɔvɔvɔ kɛ yɛm. ²¹ ǀ wɛsi paa mpi pɛ taa kɛ teu na í ná nti nti tɛ wɛ teu tɔ na í tɔki tɔlɛ. ²² Na í lɔ nti tɛ fɛi teu tɔ paa tɛ kɛ nti.

²³ Isɔ wei ɪ laki na tɛ nuki lɛlɛɲ tɔ í yɛlɛ na í pɛsi ɪ nyɔma tɔkpataa. Isɔ unɪ í paasɛna mɔ lɔmayasɛɛ na mɔ tɔnɔɲ, na mɔ wɛɛtɔ nti tɛ tɛna tɛ wɛɛ tɔnɔɲ kɛ Tacaa Yesu Kilisiti kɔntɛ wule. ²⁴ Wei ɪ yaa-mɛ tɔ ɪ kɛ kɔpɔɲ. Pɛ tɔɔ kɛ ɪ kaa yɛlɛ-mɛɣɛ tayanɔvɔvɔ kɛ mpv.

25 Τά τααπαλαα ί σάλαμθνα-τυγυ Ισθ τθτθ.

26 Ί σεε τά τααπαλαα τθναγα teu na ί λελι.

27 Ηαι, ma wiikina-meγε, Τααα τθθ σι ί kala takθlaya kanε na γθλαα τθna nu.

28 Τααα Yesu Kilisiti ί la-meγε pεελεε.

TAKƏLAYA NAALE NYƏŋKA ŊKA PƏƏLI NMAAWA TɛSALONIKI NYƏMA TƏ Kutubtu

Pəəli tasəyi Tɛsalonikɪ nyəma ke sam ke takəlaya kanɛ ka taa kə pa taa tɛm na pa tɛɛluyv təə. I caa si i taɣanɪ Yesu məluyv təm nti yəlaa pənta nuw tə. Lɛlaa huɔki si wahalanaa mpa Iso sɛɛlaa təkɪ tə pa təə Yesu ka kəə ləŋ, haləna pə yele təma lapv. Ama Pəəli heela-wɛ si pə wɛɛ si isayətv tu i kəə kə na pəcə Yesu ka kəŋ. Pə təə kə i tasa-wɛyɛ apalutv si pə hatələna felentunaa na pə sələməyi, na pə lakɪ təmlɛ.

Isəna pa faɣa Tɛsalonikɪ II takəlaya tə:

Sɛɛtv na apalutv səsuyv, titite 1

Kilisiti məluyv təm, titite 2

I tasəyi layətv si pa sələmɪ na pə la təmlɛ, titite 3

Sɛɛtv

¹Taɣa Pəəli na Silaasi na Timotee.

Tə ŋmaakəna takəlaya kanɛyɛ Tɛsalonikɪ Yesu sɛɛlaa kpekəle nyəma mɛ mpa i kə Tacaa Iso na tá Səsə Yesu Kilisiti pa nyəma tə. ²Tacaa Iso na tá Səsə Yesu Kilisiti pə hólɪ-mɛyɛ pɛɛɛɛ na pə ha-mɛyɛ alaafəya.

Kilisiti kəntɛ wulɛ huɔlɛ

³Tə taapalaa, pə wɛɛ si tam tə sɛɛki Iso kə i na təmlɛ ke mə təə, na pə tu mɔna mpv. Pə taɣa pulv təə, i təŋna təŋ nyəəv ke mə Iso mpaav təŋuyv taa kə tam kə, na mə təma səluyv nā təŋna səsuyv ke teu tətə. ⁴Pə təə kə tə yəələyənə-mɛyɛ Iso sɛɛlaa lɛlaa taa kə isəna mpi i pəsaa na i kantəli na i təkɪ Iso mpaav ke konyəntəyɔlɛ na wahalanaa mpa pa tuyɪ-mɛ tə pa taa tə.

⁵Na pə tənaya mpv pə hólɔyɪ isəna Iso təŋyɪ siyisuyv ke i huɔlɛ taa təyɔ. Pə taɣa pulv təə, mpv inɪ pu yele na i mɔna Iso kawulaya ŋka ka təə i naa wahalanaa mpe tə ka hikuyv. ⁶Iso kə təŋ tampana na i lɛɛti mpa pa tuyɪ-mɛyɛ wahala təyɔ wahala. ⁷Na i ha tá na mpa mɛ i təkɪ konyəŋ təyɔ hɛɛsuyv. I kə la ŋpəyɔ wulɛ nte Tacaa Yesu kə luna isətəa na isətəa tillaa təŋ nyəma ⁸na kəkə ŋka ka muyɪ kemkɛm tə, si i tuyɪ saləka ke mpa pa ta nyɪ Iso na mpa pa kisa Tacaa Yesu Laapaali Kupaŋ ke muyv tə. ⁹Saləka wei i kə tu-wɛ təyɔlɛ wakəluyv mpi i ka wakəli-wɛ tənəŋnəŋ ke tam təə, na pəə hatələna Tacaa na i toma nna a tewa səsəm tə. ¹⁰Pu la ŋpəyɔ wulɛ nte inɪ i ka kəə si i nyəma i tu-i teeli na mpa pɛɛ paa mu i təm tə pə samɪ-i tə. Na mə mayamaya i kə wɛɛ pə taa. Mpi tə, i mu təm nti tə heela-mɛ tə se.

¹¹Pə təə kə tə sələməyənə-mɛyɛ tam si tá Iso i la na i mɔna weesuyv ŋku kv təə i yaa-mɛ tə kv hikuyv. Tə kooliyɪ kə si i hólɪ i toma na i la na kəpantv nti u huɔki mə taanaa tə i pəsi na i la-tɪ, na mə Iso sɛɛv təma te teu. ¹²Waətv inəyi i kə la na Tacaa Yesu hətɛ hiki teeli, ɪɛna i la na mu hiki teeli tətəyɔ tá Iso na Tacaa Yesu Kilisiti pa pɛɛɛɛ təə.

2

Isayətv tu təm

¹Tə taapalaa, yɛ Tacaa Yesu Kilisiti kəntɛ na tá kotuyv ke i kin təm ɪɛ, ²i taa yele na pə liyiti-mɛyɛ mpv təhɛɛ na pə cɛ mə laŋa si Tacaa kuyaku təma tətɛ. Ntanyɪ cɛɛlɛ nyəntv nalu nəyɔlv i yəyətəna mpv, yaa nəyɔlv lapəna waasv

ke kolaru ke mpv, yaa ntany naxlv na loolina si ta takelaga nakeli ka taa ke pa nmaa mpv. ³ Na paa pa tu heela-me si nti te, i taa nu. Pa taya pulv, yelaa ka kuli na pa teesi Iso ke kisuyu tasyasaya. Na Isayatu Yulv wei un pa wakeli tanaññanñ to i ka lu na pécó wole nté té koo. ⁴ Pa tana mpi yelaa seeki na pa nyenayi si Iso nyem to i ka kisi-wi takpatakpata. I ka kuli pa tanaña mpv pa too, halí i ka svv na i caya Iso taseele sósóle taa mayamaya na i to si unaxle Iso. ⁵ I ta too si ma ma tema-meye pa tom ke heeluyu ke waatu wei ma we ma kinñ to? ⁶ I nyemá mpi pa too mpv un pu hikiyi mpa si pól na nónón to. Pa wee ke si pu tala pa waatu ke na pécó Isayatu Yulv un i lu. ⁷ Isayatu nti to toma tñña kookali ke lapv ke mukaya tee. Ama wei un i sñsñyi-ti to, i koma na i tee ke tu la. ⁸ Saa unayi Isayatu Yulv un ilé i ka lu. Taca Yesu ka woso-i heelim ke kwosu ke na i si, na Yesu un i konte teeli ka lana na i saali yem takpataa. ⁹ Satan toñ ke isayatu Yulv un i ka koma na i lá piti tema na kókolo nyemnaa na saxonv tmana, kupuyusumnaa mpv pa tana. ¹⁰ I ka la isayatu ke mpa mpa na i puyusina mpa pa ke kolepaa to. Mpe un paa le. Mpi to pa kisaa pa ta sooli tampana nna a ka waasi-we tayo tññyv to pa too. ¹¹ Pa too ke Iso laki si tolusuyu tema sósóna naali á teena-weye krapaa na pa tññyi pópov. ¹² Mróyú pu la na pa tv pa tana mpa isayatu lapa leleñ na pa kisi tampana tññyv tayo saloka.

Pa lása-meye si pá ya ma nyónñ

¹³ Pa wee ke si té seeki Iso ke i na tamle ke ta taapalaa me ma too ke tam, me mpa Taca soolaa to. Pa taya pulv too, Iso lása-meye si Feesuyu Nanñtv wei i yeki na i pásayi Iso yelaa to i too na ma tampana mvyv too pá caalena-me ma nyónñ ke yavv. ¹⁴ Laapaali Kupañ wei to heela-me to i nuw taa ke Iso yaa-me si i hiki ma paa tete ke Taca Yesu Kilisiti teeli taa. ¹⁵ Ye mpv le ta taapalaa, i sññ taca na i takí seyesññ wei to seyesa-me to, paa wei to yoyotona tá nónó to, paa takelasí taa nññ.

¹⁶ Too, ta Sósó Yesu Kilisiti mayamaya, na Taca Iso wei i soola-tv na i hulaxi-tvyv peelee na i heesi ta lanña ke tam too na i tv-tvyv teelvyv kupañkv to, ¹⁷ pa naaleye mpv pá soosi-meye toñ na pá sñna-me na i pási na i laki na i yoyotayi kupantv tike.

3

I sələməna-tvyv Iso

¹ Tá taapalaa, nti to kaasaa tayo si, i sələməna-tvyv Iso na Taca Tam ya lññ na té hiki teeli isu pa lapv ma kinñ to. ² I sələməna-tv to to na pá ləsi-tvyv yelaa asayaa mpa pa ta keesi to pa niñ taa. Pa taya pulv, yelaa wee mpa paa caa pá mv Iso mpaav tom to.

³ Paa na mpv to Taca ke yulvpañ. I ka ye le na i nyón toñ na i kenti ma too na Isayav kaa hiki-me. ⁴ Taca lapa na té wena naani ke ma too takpataa si i ka tññyi tam i kaa ye le tamnaa mpa to seyesa-me to.

⁵ Taca i kraya ma lasasi na i to Iso too na i sooli-i, na i ye le na Kilisiti to-meye suulu ke teu to to.

Pa wee si paa wei i la tamle ke

⁶ Tá taapalaa, Taca Yesu Kilisiti too to heeliyi-me si i hatelena ma taa mpa paa caa pulv lapv na paa tññyi seyesvyv ñku ta telasa-me to. ⁷ Ma mayamaya i nyemá isəna i ka la na i tññ tá ikpate to, pa taya pulv, waatu wei tu we ma hekv to to ta ke yelaa mpa paa caa pulv lapv to. ⁸ Tə ta caya si naxlv i cal-tvyv faalaa. Ama to lapa tema ke na té konti hanaya. Tə lapa tema na isəle

κὺσεεμλε κε teu σι τέ τaa σὺκι μᾶ τaa νῶχὸλυγὺ σᾶγῶλα. ⁹ Tu wena mpaav σι τέ τῶγῶ μᾶ κὺτῶγῶυ κε φααλα. Ama τῶ kisa ἠρῶγῶυ σι ἰ nana-tv na ἰ τῶη τᾶ ἰκρᾶτε. ¹⁰ Halῶna waatv wei tu we μᾶ hekv τῶ τῶ heela-me τᾶkelekele σι: Ye wei u caa pὺlpv lapv pὺntv ἰ τaa τῶγῶ.

¹¹ Pᾶ τᾶγα pὺlv τῶ, τῶ nuwa σι lēlaa we μᾶ hekv τaa mpa paa caa pὺlv lapv τῶ, ye pᾶ τᾶγα τᾶm fav tike. ¹² Tacaa Yesu Kilisiti τῶ τῶ heeliyi yῶlaa ἰsu mpv σι paa wei ἰ ἰσῶλε ἰ σεena τᾶmle lapv, na ἰ hiki ἰ μαγαμᾶγα κε mpi ἰ ka suu ἰ νῶγῶ τῶ.

¹³ Τᾶ τααπαλαα, ye με ἰle κὺpantv lapv ἰ τaa la-meγε felentu. ¹⁴ Ye νῶχὸlv wee na u saη nti τῶ ηmaa takῶlaya kanε ka τaa cᾶne τῶγῶ τῶηγῶυ, ἰ nyi pὺntv τῶ na ἰ φαγᾶna-ἰ τᾶkpataa, na feele kpa-ἰ. ¹⁵ Ie ἰ τaa nyῶni-ἰ ἰsu kolontu. Ama ἰ lana-ἰ ἰsu ylv ἰ caa ἰ τᾶγᾶni ἰ τααπαlv ἰ laki τῶ.

Koolee kypana na seetv

¹⁶ Tacaa wei ἰ kῆ alaafῶya halv τῶ ἰ ha-meγε alaafῶya κε tam kῆ pᾶ tῶna pᾶ τaa. Tacaa ἰ wee μᾶ tῶna μᾶ waali.

¹⁷ Pᾶli mᾶ, ma see-me na ma μαγαμᾶγα ma niη ηmaatv κε cᾶne. Isῶna ma τυγι ma hῶte κε ma takῶlasἰ tῶna τaa τῶγῶle. ἠρῶγῶυ ma ηmaaki.

¹⁸ Tacaa Yesu Kilisiti ἰ hῶlἰ μᾶ tῶnaya peele.

muna pá mu-ti tækpem na pá te-ti na taa tɔyɔle si: Yesu Kilisiti kɔma antulinya taa si i yaki isayalataa nyɔɔn, na maɣale pa taa aɕepa. ¹⁶ Pə tɔɔ ké Iso wii ma pətɔɔtɔle, inu i sɔɔlɔna si Yesu Kilisiti í hólí isayalataa taa aɕepa maya i suulu tɔna, na pu hólí waali nyɔma mpa paa te na pá mu i tɔm na pá hiki weesuɣu ke tam tɔɔ tɔ si pá nyɔyɔna-m na pá ná. ¹⁷ Aaa, Kawulaɣa tɔ, inu i wɛnna tam tɔɔ, u sɔki, paa naa-i, i tike tɔkɔn nte Iso. Yɔlaa tɔna í sam-i na pá tɔyɔ-i teeli ke tam tɔɔ. Ami.

¹⁸ Tɔv, ma pu Timotee, Iso ka lapa hatuu lɔn na pá ná nyá tɔm nti na pá yɔyɔti tɔyɔ ma tɔkaa na má kpaalɔyɔ-i-ɔn isɔntɔ, si n tɔki tɔmnaa mpeɣe teu, na n paasi na n yoo yoo ke teu. ¹⁹ N tema Iso na nyá taa tɔ tɔki mpu na n wɛna lotu kulɔmtɔ. Lɛlaa tá tɔki lotu kulɔmtɔ ilena pa Iso sɛɛv pəsi yem. ²⁰ Pa taa mpeɣele na Himenee na Alekəsantɔli. Satan ke ma yilina-wɛ si í la-wɛ na pɛ́sɔ pá nyi si pa yɔyɔtɔyɔ isayatu ke Iso tɔɔ tɔ pə fei teu.

2

Iso sələmvɔyɔ

¹ Tɔv, kancaalaya ile, nti ma tɔyɔ-i-mɛ si í la tɔyɔle si í tekəyɔ Iso ké niɔ ke yɔlaa tɔna tɔɔ, na í səlɔmɔyɔ-i pa tɔɔ, na í wiikina-i pa tɔɔ, na í sɛeki-i í na tɔmlɛ ke pa tɔɔ. ² I səlɔmi Iso ké awulaa sɔsaa na tɔnɔtɔnaa tɔna tɔɔ, ilena tɔ pəsi na tɔ ɕaya tɔpamm na alaafɔya na tɔ paasɔna Iso nyɔntɔ ke teu, na tɔ tɔka tá yaasi kɔpɔn. ³ Nti tɔ maɣamaya tɔ ké tá Yatv Iso luɣu tɛɛ nyɔntɔ na tɔ wɛ-i teu tɔyɔle. ⁴ Inu i caana si pɔ ya yɔlaa tɔna nyɔɔn, na pɔ lá na pá nyi tampana. ⁵ Pə taya pɔlv, Iso kulɔm tike tɔkɔn wɛnna, na Iso na yɔlaa pa hɛkɔ taa sɔnlɔ ke kulɔm ké, inɔyɔle yɔlv wei pa yaa si Yesu Kilisiti tɔ. ⁶ Ilé i hana i ti na í felí na pɔ ɕɛ yɔlaa ke pa yomle. Waatu wei paa tɔwa tɔyɔ i kɔma, na í hólí si tampana Iso caa ké si pɔ ya yɔlaa tɔna nyɔɔn. ⁷ Pə maɣamaya pə tɔɔ ké pə kpa-m pə tɔm heellu na tillu, na pɔ tɔ-m si má sɛyɛsɔyɔ mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔyɔ Iso sɛɛv mpaav na tampana pə tɔm. Tampana ke ma yɔyɔtɔyɔ, ma a looliyi.

⁸ Pə tɔɔ ké ma caa si paa timpɔyi apalaa səlɔmɔyɔ Iso, pá tiyisi Iso ké niɔ, na pá səlɔmɔna lotu kulɔmtɔ, na pááná yaa yooú í taa wɛɛ.

⁹ Ma caa tɔtɔ si alaa í tɔyɔlɔyɔ pa wontu ke isɔna pə muna pá tɔyɔlɔyɔ tɔ, pá taa la isɛav na pá suli mpɔle telɔsvɔyɔ. Pá taa tiyilɔyɔna nyɔɔsi tayanvɔyɔ katatɔlaya, yaa wɔlanaa na lutv pə tɔyɔ, yaa liyitee pɔɔn tɔyɔlvɔyɔ si pá te.

¹⁰ Ama lakasi kɔpɔnɔsi ke paa tiyilina isu lakasi nsiwɛ si mɔnna alaa mpa pa tɔn si pa seeki Iso tɔ. ¹¹ Ye pa sɛyɛsɔyɔ, pə wɛɛ ké si alv í su na í pasa i tɔyɔ teu na í nukɔ sɛyɛsvɔyɔ. ¹² Ma ta ha alv ke nɔyɔ si í sɛyɛsi yaa í kpiliki apalv ke pɔlvɔv taa. Ama pə wɛɛ ké si í su. ¹³ Pə taya pɔlv, Atam ke pə caalɔna nɔmav, pə waali ké pə nɔma Ifa. ¹⁴ Pə taya Atam ke pə puɣusaa. Ama alv ke pə puɣusaa na í kisi Iso nɔyɔ taa nyɔntɔ ke nunav. ¹⁵ Ye pa tɛn pa taa na Iso na pá sɔɔlɔyɔ yɔlaa na pa yaasi máyá Iso, na paa laku isɛav na pá tɔka nɔpɔyɔ tam, ile pu ya pa nyɔɔn na pa piya lvɔlvɔ taa.

3

Iso yɔlaa kpekəle sɔsaa kpav

¹ Tɔm nti tɔ ké tampana nyɔntɔ tɔkelekele tɔyɔle si, ye yɔlv caa í la Iso yɔlaa kpekəle sɔsɔ pə ké tɔmlɛ kɔpantɛ ké. ² Wei i kin pa kaa na kawaliya nakɔli tɔ inu i ká tɔyɔna Iso tɔsɛɛle sɔsɔntɔ. Na alv kulɔm ke pɔntɔ inu i ká wɛna. I ká kpaaki i tɔyɔ paa mpi pə taa, na í wɛɛ lɔmayasɛ tɔ na wei i nyɔmá pə tɔna pə tayanvɔyɔ ke teu tɔ. I ká wɛɛ wei i nyɔmá mɔulle lapv tɔ, na i pɔsɔyɔ sɛyɛsvɔyɔ.

³ I kaa wee sulonyoolu yaa musonj tu. Ama i ká wee təramm ké, na í wena yəlle. I kaa wee pəxolaxa nyənlə. ⁴ I ká wee wei i paasaa na í pəsa i təyaya ke teu teu, na í məhna i piya ke i nəohēe tēe na si nukəna-i na si nyaŋna-i teu tə. ⁵ Mpi tə, ye yulu ta pəsi i maɣamaɣa i təyaya, isənaɣa i ká pəsi na í paasəna Iso seelaa kpekəle? ⁶ Ye pəntu ké Iso seeləv kəfaləv pə kaa la. Pə taɣa pulə, i ká kəw ké na í sanj i ti na i təm nana səpu isu lloɣəv nyəntu ka lapu tə. ⁷ I ká wee wei i kəpəntu ma ta nyi isənaa maɣamaɣa sama tə, pəcə pə taa kəw na pá footiyi-i, na í kəw í nana lloɣəv nyəpətu taa ké tiuu.

Yesu seelaa kpekəle taa təma lataa

⁸ Mpa mpa pa lakɪ təma ke Yesu seelaa kpeka taa tə paa weena yaasi kəpəŋ ke mpv tətəɣə. Pa kaa wee ataa na a waali nyəma, pa kaa wee sulonyoolaa, yaa mpa pa muyuliyi si pá hiki liyitee tə. ⁹ Paa wee mpa pa təhəɣəna laakali kəpəŋ ke Isosele mpaav tampana nna a təw Iso kulaa tə. ¹⁰ Pá maɣasi-we na pəcə, ye pa ta na isəɣatiya nakələɣi pa kiŋ ilə pa svv Yesu seelaa kpekəle təmle lapu taa. ¹¹ Pa alaa tətə ká weena yaasi kəpəŋ, pa kaa cakəna yəlaa. Paa kpaaki pa ti na pá wee kəpəma ke pə təna pə taa. ¹² Wei i lakɪ Yesu seelaa kpekəle təmle tə i ká weena alə kuləm ké, na i ká wee wei i paasaa na í pəsa i piya na i təyaya ke teu teu tə. ¹³ Yesu seelaa kpekəle təmle lataa mpa pa lapa pa təma ke teu tə, pa nyəwəŋ kuləɣi ké. Na pa pəsəɣi na pá yəɣətɪ tá na Yesu Kilisiti tá kəpəntəv lapa na tə we Iso seev mpi pə taa tə pə təm na paa nyaŋna pulə.

Səsəntv nti pə ŋmesaa tə

¹⁴ Ma ŋmaaki-ŋ takəlaɣa kanə na má tēləɣi ké si maa kəw nəwəwə na má na-ŋ. ¹⁵ Ama ye pə kəma na n ta nu ma taŋ, ilə takəlaɣa kanə kaa keesəna-ŋ yaasinaa mpa n ka təkɪ Iso seelaa kpeka taa tə. Weesuyv Iso seelaa mpa pa ké kite nte tə təw tampana səŋaa na pə təkə-yəɣe teu təkpa təɣə ma təŋ. ¹⁶ Ama tampana təw isəntə tá Isosele mpaav təm kəŋmesətu we piti ké teu ké, yulu u pəsəɣi na í kpeesi tələ. I kəma tə yuləweeto ke i wena. Feesuyv ná hələna si i ké tampana təŋlə. Isətaa tillaa maɣamaɣa ná na-i. I waasv ke pa lapa kateŋasi təna taa. Pa mv i təm ke antulinya təna taa. Pə kpaasa-i na í svv i teeli taa.

4

Seɣesəlaa pəpətvnaa

¹ Iso Feesuyv yəɣətəɣi ŋpəɣy təcəicəi si, pu kəw na pə tala kantəkaya kuyeyŋ taa tə, yəlaa ləlaa ká lu Iso seev na pá paasəna iləɣəhilu təma kəpuyusee, na aləɣaa kəseɣesətu ke paa mv. ² Na paa yele na yəlaa cesəlaa na pəpətvnaa mpa pa ləmaɣasəe taa səpa isu pa tula-yəɣe kəwə na paa tasəɣi kəpəntv natələɣi cəkənav tə pele pa tolisi-we. ³ Yəlaa panəwe, pa seɣesəɣəna si alə kpaɣəv fei teu, na təɣənasɪ lensənaa təɣəv fei teu. Anɪ Iso ná lapa kutəɣəŋ inəɣi si Iso seelaa nyəmə tampana tə pá seə Iso na pá təɣə. ⁴ Pə təna mpi Iso lapa tə pə təwəɣa, pə taa pulə fei ləv. Ama pə wee si pá təɣə pə təna ké na pá seə Iso ké í na təmle ke pə təw. ⁵ Pə taɣa pulə təw, Iso Təm na i sələmvuyv taɣanəɣi pə tənaya na pə wee-i teu.

Kilisiti təmle tv kəpəŋ

⁶ Ye n wee na n segesəyi tá taapalaa ke tòmnaa pane, n teŋ na n lá Yesu Kilisiti tæmle tɔ kɔpaŋ ké. Na pu hólí sɪ tsəsele mpaav tòmnaa na tampana segesəy wei n tɔnaa tɔɔ n pusəyəna nyá ləsaɣa. ⁷ Kisi səsaa taa kraɪ kraɪ tòmnaa mpe, tu laki na yulɔ te ɪ taa na tsə se. Faləsəyi nyá ti sɪ n səsɪ tsə ké nyɔɔnau ke teu. ⁸ Yulɔ faləsuyɔ ɪ tɔnuyɔ tɔ pə waasəyi te, ɪlɛ pə waasuyɔ ta tɔ ké. Ama ye yulɔ faləsa ɪ ti sɪ ɪ nyɔɔna tsə ké teu, ɪlɛ pələ pə kələna waasuyɔ ke paa mpi pə taa. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, ɪnɪ ɪ tòmna sɪ ɪ ká ha-tuyɔ weesɪŋ ke saŋa na cele tɔtɔ. ⁹ Tɔm ntɪ tə ké tampana nyəntɔ ké təkəlekele, na tə mɔna pá mɔ-tɪ təkpeɪ na pá te-tɪ na taa. ¹⁰ Mpi pə tɔ tɔ wee na tɔ tɔna tæmle lapu na tɔ lɔki tɔyɔle. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, weesuyɔ tɔ tsə wei ɪ yakɪ yələa təna nyɔɔŋ ɪlɛna pə tu kələna mpa pa teŋɪ-ɪ na pa taa tɔyɔ tá teələyi.

¹¹ Hólí-we sɪ pá laki pə təna ɪsəntɔ na n segesəyi-we. ¹² Taa yele na nɔyɔlɔ kpɛɛna-ŋ sɪ n ké pəyaya. Ama wee wei tsə seelaa lelaa ká keesəyəna na pá laki tɔyɔ nyá yɔyɔtaɣa taa, na nyá tɔntɛ na nyá sɔɔluyɔ ke lelaa taa, na ɪsəna n tɛmna tsə ké nyá taa na nyá tənəŋ weetu pə taa. ¹³ Kaləyi tsə Tɔm takelasɪ ke yələa taa na n laki waasu na n segesəyi pə huwee na má kəŋ. ¹⁴ Taa liyilina mpi tsə Feesuyɔ yelaa na pə lapu saa-ŋ tɔ, mpi paa nawa na pá yɔyɔtɪ na tsə tsəsele səsaa tənɪ nyá tɔɔ ké niŋ tɔ. ¹⁵ Paasəna teu na n la tæmle təne na n yoosi-te. Há nyá təyi tə taa təkpataa na pa təna pá na ɪsəna n tɔna tɔŋ nyɔɔ tɔ. ¹⁶ Feŋiyɪ nyá ti na nyá ku segesəyɔ tɔ tɔtɔ. Tɔki pə tənaya nɔpúyú teu. Tɔm tampana tɔɔ, ye n laki mpɔ, n ká ya nyá ti nyuyɔ na nyá niuntaa nyəŋ tɔtɔ.

5

Isəna Timotee ká laki tsə seelaa tɔ

¹ Taa kaləyəna kɔkpatələa, ama yɔyɔtəna-we ɪsu n ka yɔyɔtəna nyá caa tɔ. Ye ɪfeɪiya ɪlɛ teeki pələ ɪsu nyá teetvnaa. ² La alaa səsaa ɪsu nyá toonaa. Na n la alaa səkpeɪma ɪsu nyá teetvnaa tɔtɔ, na n lá laakalɪ na tetelakasɪ.

³ Paasəna leelaa səsaa ke teu. ⁴ Ama leelu wei ɪ wena piya yaa saalənaa tɔ, pə wee sɪ sələ su kpələməna sɪ nyəma ke tɔkuyɔ na pə hólí sɪ nɔpúyú pə we pa tsəsele mpaav taa. Na pu hólí tɔtɔ sɪ pa caanaa na pa cəsənaa ka wuwa mpe pa tɔɔ ɪlɛ kɔpantɔ ntəyi mpe pa leetəyi pa nyəma. Pə taɣa pulɔ, mpɔ ɪnɪ pə lapu we tsə ké teu ké. ⁵ Ama leelu wei ɪ kpatələa na ɪ feina paasənlɔ tɔ tsə ké ɪlɛ ɪ teələyi. Na ɪ sələməyi-ɪ tam, na ɪ wiikina-ɪ na ɪsələ ku seemle sɪ ɪ temi-ɪ. ⁶ Ama leelu wei ɪ wena təkpaalətu tɔ, paa ɪ wena ɪ ɪse tɔ ɪ səpaɣa na ɪ caɣaa. ⁷ Ntɪ tə wee sɪ n ká tɔsɪ-we tɔyɔle yoo, ɪlɛ pa kaa na ɪsəyatu natələyi pa kin. ⁸ Yulɔ wei ɪ paasəyəna ɪ lɔluyɔ nyəma na pə tu kələna ɪ maɣamaɣa ɪ təyaya tɔ pɔntɔ kisa tsə seev ké, na ma ta nyɪ tsə lapa-ɪ na sana.

⁹ Leelu wei ɪ lɔluyɔ pusɪ tee nutoso tɔ ɪ tike ɪ hətɛ ke n ká tɔ leelaa həla taa. Ama ɪ ká wee wei ɪ laɣana apalɔ kulɔm ke hatuu ɪ kuluyɔ tɔyɔ. ¹⁰ Na pá nyəma-ɪ na təma kɔpəna ɪsu ɪ piya tɔkuyɔ na mɔvlaa tɔkuyɔ na tsə yələa nɔɔhɛ kɔ na konyəntəyələa sənəv na təma kɔpəna təna lapu.

¹¹ Pə kpaɣav leelaa səkpeɪma tɔ, taa ŋmaa pa həla ke takələyaya taa. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, pa konyuləŋ kəŋ ɪ kra pa nyɔɔŋ taa tɔ pə tuyɪ-weyɛ saav ké. Na mpɔ tɔ, pa ha Kilisiti kele siyile, ¹² ɪlɛna pə pəsəyi-weyɛ tasəkələ nyəma. Mpi tɔ, pa ta tɔki nɔyɔ ŋka paa suwa kancaalaya tɔ. ¹³ Na tələ tə paasi paa cɔkɪ teesi taa ké na felentu caŋ na tɔ teələna-we təkpeɪtu. Na kɔkələtu ntɛ sɪ pa laki yɔyɔtələa ké na katayəsətvnaa, na pá faaki tòmnaa ke yem. ¹⁴ Pə tɔ ké ma caa sɪ leelaa səkpeɪma ɪ saa, na pá lɔlɪ piya na pá paasəna pa teesi. Pələ ɪlɛ tá kolontunaa kaa hikina timpi paa footiyɪ-tv tɔ. ¹⁵ Pə taɣa pulɔ tɔɔ, leelaa lelaa tɛma mpaav kɔpaŋkɔ ke siyile hav, na pá suv Satanɪ ke təŋuyɔ. ¹⁶ Ama ye ɪsə

σεελν wei ι λυλγυ ταα we leelaa, pɔntɔ ká mu Yesu σεελαα κpekəle κε səγəla ké
na í səηna ι leelaa, ɪena pə heɪ Yesu σεελαα κpekəle na peɪe pá səηna mpa pa
ké leelaa təkpeɪ tɔ.

**TAKĒLAŲA NAALĒ NYĒŅKA ŅKA PŌŌLI NMAAWA
TIMOTEE
TŌ
Kutŏlvŏ**

Pŏŏli wĕ salĕka taa kĕ Lom na i taapalaa paŷale lŏ-i. I nawa s i sĕm kpreŷetaa ilena i tuxi i pŷalvŏ Timotee kĕ mpi mpi pŷ wĕ lapv tŏ. I hŏla-i s i i yoo isŏsele yooŏ kupaŅkv isu Kilisiti sŏŏŏe kupaŅ. S i i tĕŅ un i ukpate na i kisi tŏm kra i nyĕntv tŏŏ kĕ hĕm. Na i kisi yooŅ wei i hatĕlĕŷĕna yŏlv kĕ taa tĕm tŏ. S i i tŏki Isŏ Tŏm naŅŅ nyĕntv nti i mŏwa hatuu i pŷcaatv tŏ. Pŏŏli tala takĕlawa tĕkule tŏ, i tasa Timotee kĕ apalvŏ s i i kantĕli wahala taa na i yoo isŏsele taa yooŏ. Pŷ tŏŏ kĕ i tasŷi takĕlawa kallaa tĕnawa apalvŏ s i pŷ nyŏŏ tŏŅ na pŷ yoo isŏsele yooŏ Ņkv.

Isĕna pa faŷa Timotee II takĕlawa tŏ:

Isŏ samtv na apalvŏ tasŷŷv, titite 1:1-2:13

Lawaŷv tasŷŷv na kutŏlvŏ, titite 2:14-4:5

Pŏŏli yooŏ kupaŅkv, titite 4:6-22

Sĕŷtv

¹ Maŷa Pŏŏli, Isŏ luyv lapĕna na mŷ la Yesu Kilisiti tillu s i ma kraalŷi weesŷŷv Ņkv Isŏ ka tŏma s i i kŷ ha mpa na Yesu Kilisiti pa kŷentaa tŏ kv tŏm.

² Mŷ Ņmaakĕna takĕlawa kanŷŷe ma pu kupaŅ Timotee. Taca Isŏ na tŷ Sŏŏ Yesu Kilisiti pŷ hŏlŷ-Ņ pŷele na suulu na pŷ ha-Ņ alaafŷa.

Apalvŏ sŏŏŷŷv

³ Isŏ wei i tŏmle ma lakĕna lotu kulvmtv isu ma caanaa lakawa tŷŷv ma sĕeki. Ma hŏŷŷi nyŷ tŏŏ kĕ tŏŷŷŷv kĕ ma sĕlĕmĕŅ tĕna taa kĕ ilim na aŷŏŏ, na mŷ sĕeki Isŏ kĕ i na tŏmle. ⁴ Ma tŏŷŷa nyŷ wula, na mŷ nyulŷi sŏŷŷm s i mŷ na-Ņ tĕ nŷ na ma laŅle hŏlvmi teu. ⁵ Ma tŏŷŷŷi isĕna n tĕma nyŷ taa na Isŏ na tampana tŏ. Nyŷ neese Loisi na nyŷ too Iniisi pĕle paa tĕma pa taa na Isŏ kĕ Ņpŷŷŷv na pŷŏŏ pŷ tak i nyŷ. Ma nyĕmŷ teu tĕkpataa s i nyŷ maŷamaŷa n tĕma nyŷ taa na Isŏ kĕ Ņpŷŷŷv. ⁶ Pŷ tŏŏ kĕ ma tŏŷŷŷi-Ņ s i maa tĕna ma niŅ kĕ nyŷ tŏŏ na Isŏ yele na mpi pŷ lapv saa-Ņ tŏ taa yele na pŷ s i paa pŷŏ. ⁷ Pŷ tawa pulv, Isŏ tŷ ha-tŷŷv i Feesŷŷv s i kŷ la-tŷŷv sŷŷŷntŷnaa. Ama s i kŷ la-tŷŷv kŷelikŷeka nyĕma na tĕma sŏllaa na lĕmaŷasĕe nyĕma kĕ.

⁸ Pŷ tŏŏ ilĕ taa s i fĕele na Taca tŏm heeluyv. Taa s i fĕele na mŷ wei ma kĕ salĕka tv kĕ Yesu Kilisiti tŏŏ tŏ ma tŏm. Ama nyaa tŷŷv Laapaali KupaŅ kŷnyŷŅ kĕ isĕna Isŏ ha-Ņ pŷ toma tŏ. ⁹ In i yarpĕna tŷ nyŷŷŅ na i yaa-tv s i tĕ la i yŷlaa. Pŷ tawa tŷ lakas i kupaŅŷi nasĕli s i tŏŏ. Ama isĕna mpi i suwa na i tĕŅŷi na i laki tŏ, na i pŷele pŷ tŏŏ kĕ i lapa mpv. Hatuu yem taa kĕ i tawaŷa i pŷele an i s i i hŏlŷŷi-tŷŷŷv-ŷe na Yesu Kilisiti kin. ¹⁰ Ama kawaŷa Taca Yesu Kilisiti kŷma tŷŷv i hŏla-tŷŷŷv-ŷe na tĕ nŷ. Pŷ tawa pulv, Yesu Kilisiti kŷna sĕm apalvŏ, na i kuli weesŷŷv Ņkv ku tĕŅ tŏ kv tŏŏ na Laapaali KupaŅ.

¹¹ Isŏ lapa na mŷ pŷŷi Laapaali KupaŅ unĕ i kraallv na i tillu na i ŷĕŷĕŷlv. ¹² Pŷ tŏŏ kĕ ma tŏki kŷnyŷŅ kĕ isĕntŏ. Paa na mpv ma ta lŏ tŷŷŅ. Pŷ tawa pulv, ma nyĕmŷ wei ma laki na mŷ tĕelŷi tŏ, na ma nyĕmŷ teu tĕkpataa s i pŷŷŷi na i tŏki mpi ma yelina-i tŷ halĕna kŷyaku Ņkv un i kv wule. ¹³ Kĕŷŷŷĕna ŷĕŷŷŷŷ kupaŅ wei ma kĕŷŷa-Ņ na i waasŷi yŷlaa tŏ, na Ņ tŏki teu kĕ Isŏ sĕŷv na tĕma sŏlvŷv mpi tĕ hika tŷ na Yesu Kilisiti tŷ kŷentŷŷv taa tŏ. ¹⁴ Feesŷŷv

Nanηtu wei í cakí tá taa tó í səna-η na n̄ təkí teu ke seɣesuyv kupaηku ηku pa seɣesa-η tó.

¹⁵ Asii tetv nyóma təna lə-m tə n nyómá mpv. Mpa pa ha-m siyile ke mpv tə pa taa mpɛyele FiSeeli na Heeməseeniwe. ¹⁶ Honesifəə temna-m təm paɣale. Iso í felí í na í nyóma ke kupaηtv. Ma saləka təkuyv ta lapí-í feele, ¹⁷ í tala Lom tó, í pɛeka-m ké na isəle kuseemle na haləna í na-m. ¹⁸ Tacaá í yele na í hiki kupaηtv ke kuyaku ηku iní kv wule. Nyá maɣamaɣa n nana nyá isəle ke kookalənaa mpa í lapa-m lfeesu tó.

2

Kilisiti yoolu kupaη yaasi

¹ Ma pu, ye nyá ile təkí pɛele nna pə hula-tuyv tá na Yesu Kilisiti tá kpeηtuyv tə tə na n̄ nyəə toη. ² Tuu n we ma kiη na má seɣesəyi nti nti tə n nu-ti, na yəlaa paɣale ná mpv. Ile kelí tə təna na n̄ hólí apalaa mpa n wena naani na paa pəsi na pá teləsi-təyi pa lelāa tó.

³ Nyaa təɣə nyá konyəη isu Yesu Kilisiti yoolu kupaη. ⁴ Yulv wei í we yoolu taa tó, kv təm ke í paasəɣəna sɪ í səsə wei í kraɣa-í tó í lanle í heena-í, í kaa caɣa na í paasəɣəna kraí nyəηtv ke yem. ⁵ Na yulv lətv í suuwa na í lukí na í ta təη isəna mpi pə wee sɪ pá lv tó, paa í huwa, nəɣəlv ná kaa samí-í. ⁶ Na wei í konta hanasí ke təhate na í lə tó, iní í laaləɣəna í hatəmətv təηuyv. ⁷ Maɣasəyi təm nti ma yəɣətəyi təɣə nyá taa, Tacaá ká ha-η tə nyəm na n̄ cekəna.

⁸ Təsəyi Tafiti ləlvuyv taa tv Yesu Kilisiti wei í fema sətəa taa tó í təm. Ntəyi Laapaali Kupaη wei ma kraaləyi tó í hóləyi. ⁹ Na Laapaali Kupaη iní í kraaləyv tə ké ma təkí konyəη, haləna pá caη na pá həkə-m isu isəyalatv səsə nəɣəlv. Paa na mpv tə pə taɣa Iso Təm ke pa həkāa. ¹⁰ Pə təə ké pa tuyv-m konyəməη na má suma, sɪ pə waasí mpa Iso ləsaá tə na pə ya pa nyuyv, na pá hiki teeli wei u təη təɣə Yesu Kilisiti kiη. ¹¹ Təm nti tə ké tampana təɣələ sɪ:

Ye tá na-í tə kaa səm,
tá na-í tu kaa weesuyv tətə.

¹² Ye tə nyaya apalətv,
tá na-í tu təɣə kawulaya.

Ye tə kisa-í,
iní í ká kisi-tv tətə.

¹³ Ye tə lu í waali,
íle í ta ke pə tv.

Pə taɣa pulv,
í kaa pəsi na í kpeesəɣəna í ti.

Təmle latv kupaη

¹⁴ N ta na nti n ká təsəyi-we təɣələ. Heeli-we na isəle kuseemle ke Iso isəntaa sɪ pá yele təmnaa təə yoolu ke pa həkū. Mpi tə yooη iní u waasəyi nəɣəlv. Ama wakəlvuyv tike ke í kəηna mpa pa caɣaa na pá nukí tó. ¹⁵ Kaasí nyá tí sɪ n̄ la na Iso tike sa-η. La isu təmle latv wei í feí feele na í təmle, na í heeliyi Iso tampana təm ke teitei ké tə lona taa tó. ¹⁶ Kisiyi kraí faacinaa mpa paa lakí na yulv tə í taa na Iso tó. Pə taɣa pulv, mpa pa səpa nyuyv na faacinaa mpe tə pa na Iso pa təηna hatəlvuyv ké na pá puki. ¹⁷ Nti nti pa seɣesəyi tə tə wakəlvuyv yəlaa ke teitei ké isu svulv svukuyv səmotə taa tó. Faacinaa mpe pa lataa taa wəyele na Himenee na Fileeti. ¹⁸ Yəlaa panə pa ləɣə tampana təm na lumaya waali ké, haləna pá seɣesəyi sɪ tá sətəa fem təm tema tɛɛv. Na pa seɣesəη iné í tusa lelāa na pá yele Iso sɛɛv. ¹⁹ Paa na mpv Iso sɪ kite nte tə tə

səŋa m̄p̄óyú tam ké teu ké t̄əca. Na p̄ə ŋmaa t̄ə t̄ə s̄i: Taca a nyəamá m̄pa pa ké i yəlaa t̄ə. Na t̄ə t̄ə s̄i: Pa t̄əna m̄pa pa yaa pa t̄əȳi Taca a yəlaa t̄ə p̄ə w̄e s̄i paa kisi isayatu lapu ké.

²⁰ Ton̄tu t̄əȳaɣə w̄əw m̄pu t̄ə, p̄ə t̄əȳa wontu n̄ti pa lup̄əna wola yaa liyitee nyəəŋtu t̄ə t̄ə t̄ike k̄e pa lak̄əna ka taa. Ama t̄əȳu nyəntu na c̄ȳu nyəntu w̄e t̄ə t̄əȳo na pá lak̄əna p̄ə t̄əna. Pa s̄iki l̄enti ké na pá lak̄əna f̄eɛle kuyaku kuyaku, ɔl̄əna p̄ə kaasi na pá lak̄əna l̄enti k̄e paa ifemle nte. ²¹ M̄p̄óyú p̄ə w̄e na yul̄u, ye n̄ kisa isayatu n̄ti t̄ə t̄əm ma ȳəȳətaa t̄əȳo lapu, n̄ w̄e teitei isu wontu n̄ti pa suwa na pá l̄əs̄əȳi f̄eɛle kuyaku t̄əȳo. M̄pi t̄ə nyá caa t̄ənna-ŋ, na n̄ waas̄əȳi-ɪ k̄e. Na n̄ m̄əna pa l̄ana-ŋ paa t̄əmle k̄upante nte. ²² Se ifeputu konyul̄əŋ isayaj̄. L̄əki tam s̄i n̄ t̄əŋ siȳisuȳu, na n̄ t̄e Is̄ə na nyá taa, na n̄ s̄əɔl̄əȳi nyá yəlaa l̄əlaa, na nyá na m̄pa pa t̄əŋəȳi Taca a na luȳu kol̄om̄ȳu t̄ə í maɣa teu, pul̄u í taa yas̄im̄e. ²³ Yele h̄əm k̄e k̄əm̄l̄ət̄əm̄naa na k̄pai nyəntu p̄ə t̄ə. Nyá maɣamaɣa n̄ nyəamá s̄i yooou k̄e t̄əm isu m̄pu t̄eəs̄əȳəna. ²⁴ P̄əȳele Taca a t̄əmle t̄u ná w̄e t̄ə p̄ə f̄eɛ s̄i i ká w̄e yoolu. Ama i ká w̄e wei i t̄əm yəlaa t̄əna caaku t̄əȳo, na i ká w̄e wei i p̄əsa l̄əlaa k̄e s̄eɣes̄ȳu na suulu h̄ól̄óyú t̄ə. ²⁵ Na i ká s̄eɣes̄əȳi m̄pa paa nuk̄əna-ɪ t̄ə t̄əpamm t̄əpamm. Ntanȳi Is̄ə ká yele na pá layasi na pá tisi tampana. ²⁶ P̄əɣe paa m̄əli yaasi k̄upaj̄ taa, na pá k̄p̄e pa t̄əȳi l̄əȳu nyəpa nyəp̄ətu n̄ti na í k̄pa-w̄e na í ŋmak̄əl̄əȳi-w̄e na pá laki i luȳu nyəntu t̄ə t̄ə taa.

3

Kantəkaya kuyeȳəŋ

¹ T̄ə s̄i teu s̄i p̄ə t̄əna pu la kate k̄e s̄ə s̄əm k̄e kuyeȳəŋ kantəkaya nyəŋ taa. ² P̄ə t̄əȳa pul̄u, yəlaa ka w̄e m̄pa paa ka nȳəŋ na pa maɣamaɣa pa lelen̄ p̄eek̄ȳu t̄ə, liyitee is̄əle taa ké paa nyən̄əȳi. Paa h̄ə pa ti, na paa la is̄əcau. Paa ȳəȳəti Is̄ə t̄ə ké isayatu, pa kaa seeki pa caanaa. Paa la f̄əf̄eɛɪnaa, pa kaa seeki Is̄ə. ³ Paa la t̄əkatu, pa kaa w̄eɪna l̄əlaa p̄ə t̄ə t̄ə t̄ə. Paa la n̄əh̄e t̄e kuulaa na m̄p̄əle t̄ə l̄ə s̄əlaa na nyaj̄ nȳəma. Pa kaa s̄əli k̄upantu. ⁴ Paa la kol̄ə m̄əto nȳəma na pá n̄á n̄ȳəma. Paa saŋ pa ti, na paa yele Is̄ə na pá paas̄əna m̄pi p̄ə h̄eəs̄əȳi pa lan̄a t̄ə t̄ike. ⁵ Paa c̄es̄i m̄p̄óyú is̄ə is̄ə ké s̄i pa t̄əŋəȳi Is̄ə s̄eɛle m̄paau p̄əȳele pa ku p̄ə toma k̄e pa taa. Yele yəlaa isu m̄pu p̄ə takanaa. ⁶ Pa taa l̄əlaa c̄eŋəȳəna t̄e s̄i taa na pá puɣusiȳi alaa m̄pa pu kant̄əl̄əȳi na pá teela isayatu na konyul̄əŋ in̄i i t̄əna i kuȳi-w̄e t̄ə. ⁷ P̄ə alaa p̄eek̄əȳi tam ké s̄i pá s̄eɣes̄əȳi-w̄e, p̄ə c̄ə paa pa s̄eɣes̄ə-w̄e, paa p̄əs̄əȳi na pá c̄ek̄əna tampana naali. ⁸ Isu Yan̄e s̄i na Yam̄p̄əle paa k̄p̄e s̄əna Moisi t̄ə, m̄pu t̄ə t̄əȳo yəlaa pan̄e pa k̄p̄e s̄əȳəna tampana. Pa l̄əmaɣas̄e s̄əp̄aɣa pa Is̄ə s̄eɛle ta t̄əŋ. ⁹ Pa nȳəȳu kaa tasa kul̄uȳu, m̄pi t̄ə pu kuli pa waali ké na yəlaa t̄əna c̄ek̄əna s̄i pa ké k̄əm̄l̄əm̄əŋ. Yan̄e s̄i na Yam̄p̄əle paa nyəntu ka lapa m̄p̄óyú teitei ké.

Nti Timotee ká laki t̄ə

¹⁰ Ye nyá ɔl̄ə n̄ t̄əna ma s̄eɣes̄ȳu t̄əna, na ma yaasinaa, na m̄pi p̄ə lapu maa t̄ə ma lotu taa t̄ə, na is̄əna ma t̄əma ma taa na Is̄ə t̄ə, na ma suulu, na is̄əna ma s̄ə l̄əȳi l̄əlaa t̄ə, na ma is̄əle s̄e s̄əȳu ¹¹ k̄e ma konȳənt̄əȳol̄ənaa na ma wahalanaa taa. P̄əp̄ətu f̄eɛ lelen̄, ma paasaa ké na má t̄əȳo konȳə m̄əŋ k̄e Antiȳəka na Ik̄oniȳəm na Lisit̄əla, na nyá maɣamaɣa n̄ nyəamá m̄pu. Ama Taca a yapa-m̄ p̄ə t̄əna p̄ə taa. ¹² Aai m̄p̄óyú p̄ə tu w̄e, m̄pa pa s̄ə l̄əlaa s̄i pá na Yesu Kilisiti pá k̄p̄enti na pá nuna Is̄ə ké pa t̄ənt̄e t̄əna taa t̄ə m̄p̄óyú paa t̄əȳu-w̄e ȳe konȳəŋ. ¹³ Ama p̄ə kaasa asayaa na puɣusilaa t̄ə p̄eɛ pa isayatu kaa w̄e t̄ənaɣa. Paa puɣusiȳi l̄əlaa k̄e m̄p̄óyú na pá k̄p̄eŋna pa maɣamaɣa t̄ə t̄ə na pá puɣusiȳi. ¹⁴ Ama nyá ɔl̄ə, nyaa t̄əki teu k̄e s̄eɣes̄ȳu ŋku pa s̄eɣes̄ə-ŋ na n̄

mu-ku na n tema-ku na nyá taa tó. Tóósi mpa paa seyesa-η seyesəη iní tó pa tó. ¹⁵ Na n tóósi tótó si hatuu nyá pəcaatu ke n nyəmə Išo Təm nanη nyəntu, na nti tə pəsəxəna na tə ha-η layatu nti n ká lana na n tē nyá taa na Yesu Kilisiti na pə ya nyá nyubu tó. ¹⁶ Išo yelina na pá ηmaa i təm ke takəlasí taa. Na tə waasəyi yəlaa, pə taya pulv, tə seyesəyi-we na tə kisiyina-weye pəpətu, na tə tayənyəyi-weye timpi timpi pa pəntəyi tó, na tə hóləyi-weye isəna paa təη tampana mammam ke pa kularətu taa tó. ¹⁷ Tə laki mpyúyú si tə tayənyəyi Išo yəlaa na pá te teu, na pá taa laη mpi paa lana pa təma kupaana tó.

4

¹ Ma heeliyi-η na isəle kuseemle ke Išo na Yesu Kilisiti wei i ká huuna weesu yu nyəma na sətəa ke təm tó pa isəntaa, na Yesu Kilisiti iní i kəntə na i kawulaya pə tóó si, ² n laki Išo waasu, nyaa seesi isəle te, paa pə maya-η paa pə ta maya-η. Kaana-we na n la na pá mu-ti. Kaləxəna-weye timpi timpi pa pəntəyi tó. Seyesəyi-we na suulu səsə na pə səsəsi-weye apəlotu. ³ Pə taya pulv tó, pu kəw na pə keesi waatu nəxəlv tó, yəlaa kaa caa si pá tasa seyesəη kupaη wei i waasəyi yəlaa təxə mpyu tótó. Ama pa mayamaya pa konyuləη ke paa təηəyi, na pá koti seyesəlaa payale na pəle pá seyesə-weye ntiwe ntiwe pa caa pá nukí tó. ⁴ Paa kisi təm tampana nyəntu, na pá paasəna səsaa taa kpaí təmnəa. ⁵ Ama nyá ilə, kpa nyá təyi pə təna pə taa. Kantəlyi konyəntəyələnaa taa. La Laapaalı Kupaη kpaallu təmlə. Paasəna nyá təmlə tənaya teu tətətete isu Išo təmlə tu laki tó.

⁶ Təw, ye ma ilə wule nte paa lana-m kətaya tó tə talaa ké, ma kuyaku kəkremu yu talaa. ⁷ Ma yoowa təcam. Ma sewa na má tala ma tənaya. Išo ké ma təmna ma taa ké tam. ⁸ Na pənente tampana təηlaa teeli ntenu yu təηna-m, ηkuyv Tacaə wei i təηəyi tampana na i huəkəna tó i ká ha-m kuyaku ηku ku wule. Na pə taya ma tike ke i ká ha, ama na pa təna mpa pa cayaa na pá nyuləyi i kəntə wule tó.

Pəli ləlaa na i təkəlaa

⁹ La kookali na n kəw ma kin ke ləη. ¹⁰ Mpi tó Teması səla kayana antulinya inə i nyəntu ké na i lə-m na i tēna Tesaloniki. Kələesəη ná tēna Kalati na Titu iləye Talamatii. ¹¹ Luku tike ke pə yelina-m. Ye n kəη kpeηna Maləki na nyá na-i i kəw, i ka səηna-m ma təmlə. ¹² Ma tila Tisiki iləye Ifeesu. ¹³ Ma yela ma kpaí ke Kaləpusi tēye Tulowası, ye n kəη ilə n kpeηna na n kəna. Kpeηna tətəyə ma takəlası, na nsi ma tu kəla nyuləy v təyole tənəη nyənsı.

TAKĒLAYA NJKA PŌLI NMAAWA TITU TŌ Kutulutu

Titu ta ke Yuta tu, i ké piitim lēmpu tu ké. Ama í pəsa Yesu təŋlv. Haləna PŌli ŋmaa-i na í tu-i si, í paasəna tetu nti lvm cənaa na pá yaaku-ti si Kələti tŌ, tŌ Isŏ sɛɛlaa.

PŌli kpeyela i kuşeyəsətu ke takəlaya kutulutu taa. Pə waali ké í hula yaasinaa mpa Isŏ təsɛɛle nyŋŋ nyŋma ká wɛɛna tŌ. PŌli hula Titu tŌtəŋy yəlaa mpa Isŏ yulv ká paasəna Isŏ təsɛɛle taa tŌ. Kukpatəlaa, alaa səsaa, na ifepiya na pɛɛlaa na yomaa. I hula təma nna nna pə wɛɛ si Isŏ sɛɛlv í la tŌ, na isəna pə wɛɛ si yulv í cayana hɛsəyŋ tŌ, na í hatələna faŋav. Pə waali uləna í tu Titu ke nti nti i ká la tŌ, na sɛɛtv.

Isəna pa faŋa Titu takəlaya tŌ:

Isəna Isŏ təsɛɛle nyŋŋ nyŋma ka tŌ tŌ, titite 1

Isəna leelaa na suluwaa na yomaa paa wɛɛ tŌ, titite 2

Isəna Isŏ sɛɛlaa ka tŌ tŌ, titite 3

Sɛɛtv

¹ Məŋa Isŏ təmlə tu PŌli, Yesu Kilisiti tillu.

Pa tu-m ké si má la na mpa Isŏ ləsa tŌ pá mv Isŏ, na má hólí-wɛyɛ tampana nna tá Isŏsɛɛle mpaav sɛyɛsəŋi tŌ, ² na pá tɛ pa taa si paa hiki weesuŋu ŋku ku tɛŋ tŌ. Isŏ ka təmna hatuu ləŋ ke yem taa si i ká ha-tŋyŋ weesuŋu ŋku, Isŏ tá ké kaloolaya tu. ³ Pə tŌ ké pə kəma na pə tala waatu wei i ka suwa tŌ uləna í yele na í təm kuli weesuŋu ŋku ku tŌ na pə hólí. Tá Yatv Tacaa Isŏ inu i tu-m si má kpaali i təm na má təŋna-təŋi kpaaləyŋ tŌ, nti tə kuliyina mpv na tŌ hólíŋi.

⁴ Titu, má ŋmaakəna-ŋ takəlaya kanɛ. Nyá kəna ma pəyalv na tampana ke Isŏsɛɛle mpaav ŋku tá təna tŌ təŋəŋi tŌ kv taa. Tacaa Isŏ na tá Yatv Yesu Kilisiti pá hólí-ŋ pɛɛlɛɛ na pá ha-ŋ alaafəya.

Təmlə nte pa tu Titu si í la Kələti tŌ

⁵ Maa yela-ŋ Kələti ké si ŋ tayanu mpi pə kaasa tayanəyŋ tŌ tətɛtɛtɛ, na ŋ kpa paa ɪcətɛ nte tŌ Isŏ təsɛɛle səsaa. TŌsɪ nti ma kɛɛsa-ŋ tŌ si: ⁶ Wei i kinj pa kaa na kawaliya nakəli tŌ unu i ká tŋŋna Isŏ təsɛɛle səsəntv. Alv kulum ke pŋntv unu i ká wɛɛna. Na i piya ká la Isŏ sɛɛlaa, si taa wɛɛ piya nsi yəlaa tŋ si si ke yem yem lataa su nukəna yəlaa tŌ. ⁷ Isŏ təsɛɛle səsə wɛɛkŋyŋ Isŏ təsɛɛle taa tŌ Isŏ təma ke pə tu-i si í paasəŋəna. Pə tŌ ké pə fɛi si pá ná kawaliya nakələŋi i kinj. I kaa wɛɛ kalampaani tu yaa wei u laa pááná mŋyŋ tŌ, yaa sulvnyəlv yaa mŋsvŋ tŌ, yaa wei i mŋyuliŋi si í hiki liŋitɛ tŌ. ⁸ I ká wɛɛ wei yəlaa í kəma i tɛ i nyəmá mŋvlle lapv, na í sŋla mpi pə wɛɛ teu, na í wɛna ləməŋasɛɛ tŌ. I ká wɛɛ wei i təŋəŋi tampana, na í ké Isŏ yulv, na í nyəmá i tŌ tŋyŋ tŌ. ⁹ I ká wɛɛ wei i nyŋna Isŏ Təm məŋaməŋa təkpaŋkpaŋkpa ke teitei isv paa sɛyɛsa-i tŌ, uləna í pəsi na í sɛyɛsi lɛlaa ke sɛyɛsəŋ kupaŋ wei i waasəŋi yəlaa tŌ na í tasa-wɛyɛ təm. Pə kaasa kɛɛsəlaa pəpətvnaa mpa pɛɛ tŌ, í hólí-wɛyɛ isəna mpi pa toolaa tŌ.

¹⁰ Pə təŋa pulv tŌ, yəlaa wɛɛ payalɛ na pə tu kələna Yuta nyŋma mpa pa mv Yesu na pá ké kaanutvnaa tŌ. Kpa i təmnaa ke pa sɛyɛsəŋi na pá puŋyusiŋina lɛlaa. ¹¹ Təki-wɛ si pá su mpv. Pə təŋa pulv, pa ké tɛɛsi yəkəlaa ké, na nti tŌ

fei seyesuyu to ntaxi pa seyesaxi na pá muxi liyitee ke tulum. ¹² Kələeti nyóma Iso kuyaxotutu teləsəlaa taa nəxəlv wei i mayamaya i ké Kələeti tu to i ka yəxtə n̄p̄óyú si: Kələeti nyóma nyəntu nté cəsuyu. Pa ké nyəməntunaa ké isu taale wontu. Hilikpraakvnaa ké, pəcə paa caa lapu. ¹³ Nti i yəxtə mpu to i naxi. Pə təo ile kpuli-weyə teu na pə la na pá te Iso na pa taa ké teu. ¹⁴ Na pá yele Yuta nyóma səsaa taa təmnaa kpai nyəntu na kusəsutu nti yəlaa mpa pa kisa tampana tənyuy na pá lu to tə tənyuy. ¹⁵ Mpa pa taa tewa to pə təna pə te pələye. Ama mpa pa taa tá te pəyele paa tēj Iso na pa taa to pə təna pə ké isayam ke pele pa kin ké. Pə taya pulv, isayatu təo ké pa layatu na pa laakalənaa layalaa. ¹⁶ Pá caxaa ile si pa nyəmə Iso. Ama n̄ nyənna pa lakasi pu hóləyí si pa nyəmə Iso se. Pa lu yəlaa ke səj ké, na pa ké kaanutvnaa, paa pəsəxi təmle kupante natələxi lapu na n̄ ná.

2

Seyesuyv kupaxkv

¹ Ye nyá ile seyesi-weyə seyesəj kupax wei i waasəxi yəlaa to. ² Heeli apalaa kukratəlaa si pá kra pa ti, na pá weena yaasi kupax, na pá kpakəxi ləmayasəe. Pá təkí Isəsəele mpaav na ləlaa səlvuy na suulu hóləyú ke teu. ³ Heeli alaa kukratəlaa si pele pá təkí yaasi kupax isu Iso yəlaa wəekuyv to. Pá taa cakəna yəlaa, na pá taa yele na sulvm həkə-wə. Ama pá wəe mpa pa tasəxi alaa səkpema ke təm ⁴ ke isəna pele paa səli pa paalaa na pa piya to, ⁵ na isəna paa kpaɣa ləmayasəe na pá hatələna wasəjkalətv to, na isəna paa laki pa taasi təma ke teu to, na isəna mpi paa laki kupantu na pá seeki pa paalaa to. Ile nəxəlv kaa kv Iso Təm nyuyv ke pa təo.

⁶ Seyesi ifepiya ke teu tətə si pá kpaɣa ləmayasəe ke teu. ⁷ Nyá mayamaya laki təma kupana na pá nyənəyənə-ŋ na pá laki. Paasi na n̄ seyesəna tampana na isəle kusəemle. ⁸ Taxanəxi nyá təm, taa yele na n̄ kəo na n̄ pəntəxi nyá yəxtətaxa taa na pá footuyv-ŋ na-ke. Ye n̄ taxana-keye teu ile pu tu tá kolontunaa ke fəele. Mpi to pa kaa na isayatu nti paa yəxtə tá təo to.

⁹ Yomaa ká nuna pa caanaa na pá lá na pele pa lanja heena-weyə pa kulapəle təna taa, na pá taa keesəxi-weyə natəli. ¹⁰ Pá taa ŋmulv paa pulv cəcəka. Ama pá laki tam na pa caanaa naaki si pa yomaa ke kupama na pá nukəna-wə, na pu la na tá Yatv Iso təo təm nti te seyesəxi to tə nyuyv kulv pə təna pə taa.

¹¹ Pə taya pulv, Iso kulina i pəlele təo na í hólí si pə ya paa wei i nyuyv. ¹² Pəlele aní a seyesəna-tv si té yele isayatu taa ké tənte na ate cəne konyuləŋ ke mpu, na té kpaɣa ləmayasəe na té təŋ siyisuyv, na té nukəna Iso ké tam ké tá tənte taa ké antulinya taa cəne. ¹³ Pəlele seyesəxi-tuyv si té caxa mpu na té tanja lelen̄ nuw kuyaku ŋku tə wəe na té tēləxi to. Kv wule ke tá Yatv Yesu Kilisiti Iso Səso teeli ká kəo. ¹⁴ Yesu Kilisiti iní i hana i təxi tá təo na í ya-tuyv isayatu təna taa, na í taxanv-tuyv teu na té pəsi yəlaa mpa i tike i ti to, na tá isəle səena təma kupana lapu.

¹⁵ Təne inəxi n̄ ka heeliyi-wə. Lakəna səsəantv nti pa tu-ŋ to tə toma təna, na n̄ səsəxi nyá yəlaa ke apalətv, yaa ye kalənav kaləna-wə. Taa yele na nəxəlv kpəena-ŋ.

3

Iso seelv yaasi

¹ Təosi pa təna si pə wəe si pá seeki tətə təkəlaa. Pə wəe si pá nukəna-weyə. Na pa səlv í pu təma kupana lapu təo. ² Pá taa tvvki nəxəlv, ama pá wəe təpamm, na pá wəna yəlle, na pa na yəlaa təna pa wəna təma na lelen̄.

³ Tá mayamaya isəntə tu ké tuutuu lataa tətəyo hatuu ləŋ ké, na kaanutvnaa, na tu toolaa ké. Na konyuləŋ na mpi pə heesəyi tá lanja tə pə tənaya mpv pə nəyo na pə suka ka kpana-tuyv yomle, na isayatu na konyuləŋ pə taa ké tu wεε. Tə taa caaki tá təmaya paa pəcə mayamaya. ⁴ Ama pə kəma na Iso tá Yatu hólí yəlaa ke ɪ kupantu na ɪ pɛɛɛɛ, ⁵ ɪɛna í ya-tv. ɪɛ pə taɣa tá təma kusiyisee təɔ. Ama tá pətətəle ke ɪ wiiwa na í la mpv. Iso lvm mpi pa sə-tv na Feesuyu Nanhtv náá wε pə taa na í layasəyi-tv na tə pəsəyi kvfama na tə təŋ təntɛ kvfate tə mpəyi ɪ yapəna-tv. ⁶ Pə taɣa pulv, Iso yelina tá Yatu Yesu Kilisiti ké na í tisi Feesuyu Nanhtv ke tá tə pə tu fɛi, ⁷ si í hólóyi-tuyv ɪ pɛɛɛɛ na tə pəsi kupama ke Iso isentaa, na tə hiki weesuyu ŋku ku tɛŋ na tə wεε na tə tɛɛləyi-kv tə. ⁸ Təm təne tampana təm tike təkɛlekele ké.

Ma caa ké si ń sɛɛsi isəle na təm təne tə sɛyɛsuyv, na mpa pa tɛma Iso na pa taa tə pá ha pa təyi təma kupana lapv taa ké tam. Mpi pə tewa na pə waasəyi təyɛ. ⁹ Ama cələyi kumɛlətəmnaa təɔ həm na lvləŋ loosi təŋuyv. Cələyi yooŋ na ntəŋkpɛɛsasi ke Moisi kusəsutv təɔ. Nti unɪ tə kuyi təma ke teu ké, pəcə tu waasəyi pulv. ¹⁰ Mpa pa yeki na faɣav kəŋ yəlaa taa tə, ye n kpaala-wɛyɛ təm naale na pá tá nu n təyɔnɪ-wɛ. ¹¹ Pə taɣa pulv, n nyəmə teu si yulv í wε mpv pə hólóyi ké si ɪ yela mpaav kusiyisuyu təŋuyv ké. Na isayatvnaa mpa ɪ laki tə pə hólóyi ké si ɪ toolaa.

Kantəkaya kvkpaalətv

¹² Ye ma kəma na má tili Aatema yaa Tisiki ke nyá kin, ɪɛ n nyəki ləŋ na ń kəɔ na ń mayana-m Nikopoli. Mpi tə ma twa si tənaya maa caɣa hilimate waatv. ¹³ Paasəna təm hvvlv Senasi na Apələsɪ ke teu na pá taa lan puluyv waatv wei paa tuyi pa mpaav tə. ¹⁴ Pə wεε si tá yəlaa tətə ká nyi isəna paa paasəna təma kupana lapv ke tam tə, na ye pə caala wei ké teu, pa waasəna-ɪ, na pá taa caɣa yem təkpaɪa.

¹⁵ Pa təna mpa pa wε ma kin cəne tə pa sɛɛki-ŋ. Sɛɛ tá Isəsɛɛɛ taa taapalaa kupama.

Iso í hólí mə tənaya ɪ pɛɛɛɛ.

TAKĒLAYA NKA PŌLI NMAAWA FILEMᵅᵅ TŌ KŪTULUTU

Pə nəχəsəna ké isu Filemᵅᵅ ké Kolosi Iso təsəele tu. Pəcś í pəsa Kilisiti təᵅᵅ. I ké PŌli ceu ké. Filemᵅᵅ inu i ka wəna i yom na pá yaaki-i si Onesim. Tə ta nyi mpi Onesim wakələna Filemᵅᵅ na í se na í polo PŌli kin na í cəəsɪ təna tə. Ama səsəntu nté si yom nawa i tasəkəle na í pəsi Iso sēlv. Uəna PŌli mələχəna-i i caa Filemᵅᵅ. PŌli caaki nti təχəle si Filemᵅᵅ í mu Onesim isu Iso sēlv. Mpi tə, pa naale pa nyəmə Iso.

Isəna pa faχa Filemᵅᵅ takələχa tə:

PŌli sēe Filemᵅᵅ na i cəlv nyəma, 1-3

PŌli sēe Iso ké Filemᵅᵅ taa tēm tə, 4-7

PŌli yəχətəna Filemᵅᵅ ke Onesim təm, 8-22

Sēetu kantəkəχa nyəntu, 23-25

Sētv

¹ Maya PŌli wei má ma ké saləka tu ke Yesu Kilisiti tə tə, má na tá taapalu Timotee.

Tá ᵅmaana takələχa kanəχe tá taapalu kupaᵅ Filemᵅᵅ, nyá wei tá na-ᵅ tə kaa təmle tə, ² na tá kəχə Apiya na ta na Aasipi wei tə yooki yoo tu tə, na mpa pa kotiyi Yesu sēv ke nyá təχaχa taa tə, pa tənəχa ᵅpəχə tə ᵅmaa-ke. ³ Taca Iso na tá Səśə Yesu Kilisiti pá ᵅlɪ-məχe pēlele na pá ha-məχe alaafəχa.

Filemᵅᵅ səlvv na i taa tēmnav ke Iso

⁴ Tam ma səlēmᵅᵅ taa ma təəsəχɪ nyá tə na má sēekɪ ma Iso ké í na təmle. ⁵ Pə təχa pulv tə, ma nu isəna n səlv Iso yələa təna, na isəna n təkə Taca Yesu mpaav təm tə. ⁶ Na ma səlēməχɪ Iso si isəna tá na-ᵅ tə krenta isəntəχə Iso mpaav tə tə pə yele na ᵅ cəkəna teu təkpataa ké kupaᵅnaa mpa pa təna tə hikiyi tá na Kilisiti tá krentv tə tə. ⁷ Ma taapalu, pəpətu fei, isəna n səlvv yulv tə pə lapa-m leleᵅ, na pə tasa-m apalutv ke teu. Pə təχa pulv tə, nyá yaasi inu í ᵅesə Iso yələa paχale laᵅa.

PŌli wiinav ke Filemᵅᵅ ke Onesim tə

⁸ Təv, təm natələχɪ ma caa-ᵅ nav, na paa ma wəna mpa ke Kilisiti tə si má caal-ᵅ pə taa, ⁹ ma luχu lapa si má na-ᵅ-ti na tə wii konyəᵅ ke kəwii. Nyəni, saᵅa isəntə PŌli má ma kpatələa kele, pəcś ma ké saləka tu ke Yesu Kilisiti tə. ¹⁰ Ma pəχaχa Onesim təm ke ma caa ma na-ᵅ, ma pəsa i Iso Təm taa caa ke saləka taa cəne. ¹¹ I ka ké kaawaasəχa ke waatu wei i we nyá kin tə. Ama kaχana i waasəχɪ má na-ᵅ.

¹² Təv, nəχəmə ma mələχənaᵅ-i na ma ləsaχa ké. ¹³ Ma nyula teu si í saali ma kin cəne na í səna-m na nyá nəχə ke saləka wei ma təkɪ Laapaali Kupaᵅ tə tə i taa. ¹⁴ Ama ma ta səlɪ si má lá puləpə na nyá waali ké mpu. Pə təχa pulv tə, ma luχu fei si ᵅ la-m kupaᵅ natəlɪ na tələsi. Ama ma caa ké si ᵅ la isəna n nəkaa tə.

¹⁵ Ntanyɪ pə yasa nyá na-i ké wēe naaleχe si pə tayani-məχe krentv ke tam tə. ¹⁶ Pənentaa pə kaa wēe isu yulv na i yom ke yem, i tē mpu. I pəsa tá taapalu kupaᵅnaᵅ ke Kilisiti mpaav taa. I tēma ma nyəᵅ ke pəsəχv təkpataa,

lɛ nyaga pə kaasənaa si í pəsi nyá nyəj na pə kəli mpv, paa isu nyá yom, paa isu nyá taapalv ke Tacaa təjvɔv taa.

¹⁷ Mpv tɔ ye n nyənəxi-m isu nyá taapalv, mv-ɪ isu ye má n ka mv-m tɔ. ¹⁸ Ye ɪ ka wakəla-j pvlv, yaa ɪ wɛna-j kəmlɛ natəli, pəəsi má. ¹⁹ Maa feli-j pə təna. Pəəli má ma maɣamaɣa ma ŋmaana na ma niŋ ke mpv. lɛ maa nəkəxi na má heeli-j si nyá maɣamaɣa n wɛna-m kəmlɛ, haləna nyá niŋ na nyá nəəhɛɛ, ma tənna. ²⁰ Hai hɛɛsi ma laŋlɛ ke tə ké Kilisiti nyəma tɔ pə tɔɔ.

²¹ Ma təjna takəlaɣa kanɛɣɛ ŋmaav ke ɪsəntɔ tɔ na má tv-j naani ké si n ká la pə təna, haləna pə tɛləsi mpv. ²² Na pə kaasa-m lentɪ si n caa-m kutuluyɪ, pə taya pvlv tɔɔ, ma tv tɛləvɔv si mə ɪsɔ sələmvɔv ká yele na pá tvli-m na má kɔɔ mə tɛ.

Kantəkaya sɛɛtv

²³ Ma taapalv ɪpafəlasɪ wei pa təkə ma na-ɪ ké saləkə taa cənɛɣɛ Yesu Kilisiti tɔɔ tɔ ɪ sɛɛki-j. ²⁴ Maləki na Alisitaaki na Temasi na Luku mpa ma na-wɛ tə lakɪ təmlɛ ke cənɛ tɔ pɛlɛ pa sɛɛ-j tɔtɔ.

²⁵ Tacaa Yesu Kilisiti í hólɪ-mɛɣɛ pɛɛɛɛ.

TAKƏLAYA NKA PA NMAAWA HEPƏLA NYƏMA TƏ KUTULUT

Takəlaya kanə ka ηmaab ta tı ı həte sı tə nyəmi-ı. İle ηmaab mı ı ta laη Yuta tu wei í pəsa Yesu təηlv wei ı nyəmə nəχə suw kəpənaχa taa təm tə. Yuta nyəma mpa pa pəsa Yesu təηlaa mpa pa təηna məlvuy ke pa ləη ı səsele taa tə mpeχe í ηmaa-ke. Ama takəlaya ηmaab tasəyi-weχe apalutv sı pá təkı tənəη sı Yesu kəla ıətəa tillaa na Apələham na Moisi na Aləη mpa pa ke pa ləη caanaa tə. Yesu kəla kətasi na nəəsi pəlvuy tətə. Mpi tə, Yesu kpeχela pə təna na í la təm kuləm ke tam təə.

İsəna pa fəχa Hepəla takəlaya tə:

İsə Pəyalv Yesu, titite 1-4

Yesu kətaya ke səəəηka, titite 5:1-10:18

Taa təm na kantəlvuy, titite 10:19-13:25

İsəna İso hula ı hvwee tə

¹ Ləη İso ka we İso kuyəχətutv teləsəlaa kiη ké na í yəχətəna tá caanaa caanaa ke təm paχale taa na yaasinaa paχale taa. ² Ama pə tala kaχana kuyəη kiətəsəη inə ı taa tə ı maχamaya ı Pəyaya kiη ke ı wee na í yəχətəna-tv. Na ı Pəyaya ηke ka niη ke ı lapəna ıətəa na ate, na ηkeχe ı ləsa sı ká tı pə təna təpai. ³ Nke ka kiη ke İso teeli naakı na pə tee ısu kəkə. Na ka kiη tətəχə pə hüləχı teitei ké isəna İso weetv maχamaya wee tə. ı nəχə taa təm toma ke ı təkəna ıətəa na ate na pə səηaa. ı tema yəlaa ısayatv kpiisuyv təkpatakpata ılena í kpa na í caya İso kawulaya tv kəηkəη taa.

İso Pəyaya kəla ıətəa tillaa təcayacaya

⁴ İsu İso Pəyaya ηke ka kəla ıətəa tillaa təcayacaya tə, mpyəyú İso ha-keχe həte nte tə kəla ıətəa tillaa nyəna tə. ⁵ Pə taya pulv təə, İso ta yəχətəta ıətəa tillu nəχəlv sı:

Nyaχale ma Pəyaya,

səηa ke ma pəsa nyá Caa.

ı ta yəχətəta ıətəa tillu nəχəlv ı təm tətə sı:

Maa la nyá Caa na nyaa pəsi ma Pəyaya.

⁶ Ama waatv wei İso kəηχana ı Pəyaya kancaalaya nyəηka ke antulinya taa tə ı təma sı:

İso ıətəa tillaa təna ká seə-ı ké.

⁷ Mpi İso yəχətə ıətəa tillaa təə təχəle sı:

İso kpaχa ıətəa tillaa na í lana-we na pá pəsi heelim.

ı lapa na ı təmle nyəma náá pəsi kəkəsı nsi sı mvyı kemkem tə.

⁸ Ama pə tala ı Pəyaya ılena í yəχətı təfoo sı:

İso, aa, nyá kumte we tam ké.

Tampəna taa ké n təkı nyá kawulaya.

⁹ N səəla kəpəntv na n kisi ısayatv təcayacaya.

İso, pə təə ké nyá İso ləsa-η na nyá mpa.

ı sı-η teeli təcayale taa sı

nyá laηle í hvləmı səəəm.

Təcayale nte tə taa ı sı-η mpyv tə,

tə kəla nte tə taa ı sı nyá taapalaa lelaa tə təcayacaya.

10 I yəɣətəa tətə sɪ:

Tacaa, nyá lapəna tətə tənaya kancaalaya.

Nyá mayamaya nya niŋ lapəna isətəa.

11 Pə tənaya mpv pu saali yem.

Ama nyaa caya tam.

Pə tənaya mpv pu ceyeti isu

wontu kususuutu ceyetvɔv tə.

12 N ká kpili-wɪ isu pa kpiluyu kpai tə.

Paa layasi-wɪ isu yulv layasvɔv

ɪ təw wontu kususuutu tə.

Ama nyá, nyaa wɛɛ tam ké m̀p̀yó,

n kaa kpatəli.

13 Tuu tə Iso ta yəɣətəta ɪ isətəa tillaa taa nəɣəlv sɪ:

Caya ma kəŋkəŋ taa haləna má kəna nyá kolontunaa

na n̄ loosi nyá nəɣɛɛ kɛ pa təw.

14 Mpv tə, isətəa tillaa ná ké weyelə? Pa təna pa ké Iso təmle nyəma ké, na paa naa isentəw. Mɛyɛ Iso tiliyi sɪ pá ten mpv pa ké sɪ pu ya pa nyəwɛ tə.

2

Nyuvv yavv səsəəm

1 Pə təw ké tu təkɪ teu kɛ tampana təmnaa mpv pa heela-tv tə na pəcɔ́ pə taa kəw na pə pona-tvɔv təlete taa ké yem. 2 Isətəa tillaa kpaala təm nti tə tələ tə hika nyuvv ké, haləna ye wei ɪ pənta-tɪ yaa ɪ kisa-tɪ pa tvɔv pəntv kɛ saləka wei pə nəɣəsənaa sɪ pá tv-ɪ təɣ. 3 Təw, pa ta kisi saləka tvɔv kɛ mpv pa kisa isətəa tillaa nyəntv tə, kacəŋfana ta mpv tu la awusa kɛ nyuvv yavv səsəəm pəne pə taka tə? Tacaa ka caaləna nyuvv yavv pəne pə təm heeluyv kɛ ɪ mayamaya. Uena mpv pele pa nu-tɪ tə pele pá teləsi taya pə tampana. 4 Na Iso kusa pa təm nyuvv na ɪ kəkəlv nyəm na səɣəntv təma na piti təma təna lapv taa. I yelaa na ɪ Feesuvv Nanɛtv lá na pulv lapv saa yəlaa isu ɪ nəkaa tə.

Wei ɪ təw pə yakɪ yəlaa nyəwɛ tə

5 M̀p̀yó pə wɛɛ, mpi tə pə taya isətəa tillaa nəɣɛɛ tɛɛ ké Iso məŋna antulinya wei ɪ kəŋ na tə yəɣətəyi ɪ təm tə. 6 Ama nəɣəlv yəɣətə Iso Təm taa ké tiili sɪ:

Hai Iso, yulv ké we na n̄ təwəyi ɪ təm?

Yulv wɛw mpv təkɛm tə ɪ ké we na n̄ paasəyənə-ɪ?

7 N yelaa sɪ ɪ sɛkɪ isətəa tillaa kɛ pəcɔ́.

N tv-ɪ teeli na n̄ kusɪ ɪ nyuvv isu wulav.

8 N məŋna pə təna təpai ké ɪ nəɣɛɛ tɛɛ.

Pa yəɣətəvɔv mpv sɪ Iso məŋna pə tənaya ɪ nəɣɛɛ tɛɛ tə, pə nyuvv nté sɪ ɪ kɛyaya pə təna təpai ké na ɪ tó yulv niŋ taa, pə ta kaasi pulv cəcəka. Paa na mpv tə naa kayana sɪ pə təna pə ta məli yulv nəɣɛɛ tɛɛ. 9 Ama mpi tə naa təɣələ sɪ pə lapa Yesu na ɪ sɛkɪ isətəa tillaa kɛ pəcɔ́ sɪ ɪ sɪ yəlaa təna səm kɛ Iso pɛɛɛ təw. Wahala wei ɪ təyaa na ɪ caŋ ɪ sɪ tə ɪ təw, nəwəw tə naa pa tv-ɪ teeli na pá kusɪ ɪ nyuvv isu wulav. 10 Kupam pu mɔna mpv sɪ Iso wei ɪ lapa pə təna na ɪ təw ké paa mpi pə wɛɛ tə ɪ la na Yesu te təkɛpataa ké ɪ kunyəntəɣələnaa taa, na pəcɔ́ ɪ pona pəyalaa payalə kɛ ɪ teeli taa. Pə taya pulv təw, Yesu yekina na pə yakɪ pa nyəwɛ.

11 Yesu kpiisiyina yəlaa isayətv. Pa təna mpv pa isayətv kpiisa mpv tə, ɪ na-wɛ pa kɛnta Caa kuləm ké. Pə təw ké pə fɛɪ Yesu ké fɛɛɛ sɪ ɪ yaa-wɛ sɪ ɪ newaa

12 ke waatu wei i tən si:

Hai Iso, maa heeli ma newaa ke nyá təm.

Maa yoo yontu na má tala-ŋ samaa təna taa.

13 I təma tətə si:

Maa tv Iso ké naani.

I tasa yəɣətaya tətə si:

Má na piya mpa Iso ha-m təɣə.

14 Isu mpa i yaa mpv si piya tə pa ké tənuyv na caləm kuləməm tə, Yesu maɣamaya pəsa teitei isu mpe, na í na-we pá krenti kulvm. I lapa rípyóv si í yəki uləv wei i kin səm tən wee tə i ílé i toma í yəki təkpataa təw ké inu i lapa mpv na í si ilena 15 í waasi mpa səm səɣəntv təw pa pəsa isu yomaa ke pa weesin təna taa tə. 16 Mpi tə pə taya isətaa tillaa ke i waasəyi. Ama Apələham piya ke i waasəyi isu pa ŋmaav Iso Təm taa tə. 17 Pə təw ké pə wee si í nəɣəsəna i newaa təkpataa, na í pəsi pa kətvul səsə kupəŋ wei i hvləyi yəlaa ke suulu ke səsəm ke i təmlə taa ké Iso isəntaa tə, pəcəw pə huvi samaa isayətv. 18 Na isu pə maɣasuyv inu na í ná konyəŋ tə, pənente i pəsəyi na í waasi mpa pa we maɣasuyv taa tə.

3

Yesu kəlvv ke Moisi

1 Ma taapalaa Iso seelaa me mpa Iso yaawa tə, í paasəna Yesu wei Iso tilaa na í ké ta Iso seev mpi pə təm tə húləyi isəntə tə pə kətvul səsə na í ná. 2 Iso ka ləsəna-i si í la təmlə tənə, na í nuna Iso ké teu isu Moisi ka nuna Iso na í la i təmlə ke Iso təyaya təna taa tə. 3 Kutuluyv ŋmalv wenna sam na pə kəli kutuluyv maɣamaya. Mpv tətəwə Yesu mənə sam na pə kəli Moisi təɣaɣaya. 4 N kaa na kutuluyv ke yem na kv feina kv ŋmalv, na Iso ílé i kəna wei i lapa pə təna tə. 5 Ye Moisi ilə, ílé i nuna Iso ké teu ke Iso təyaya təna taa. Inəyi pa tv təmlə si ye Iso í yəɣəta nti ilə inu i heeli. 6 Ama Kilisiti wei ílé i ké Pəyalv maɣamaya na pa su-i Iso təyaya səsə tə ílé i nuna Iso ké teu tətə. Ye tə təkə tá tēlvv na naani na pə tá ciyi-tv ilə təw ké i təyaya nyəma nté.

Heesuyv ŋku pa ha Iso yəlaa tə kv təm

7 Pə təw ké Feesuyv Nanjtv maɣamaya ka yəɣəta mpv si:

Ye í nu Iso nəwə ke saŋa,

8 í taa tasa ŋkpaŋteeləŋ lapv,

isu í ka lapv waatu wei í kpeesəna

Iso ké kuyəŋku í maɣasa-i si í naa

i waali ké wəlaya tetv taa tə.

Iso yəɣətaa si:

9 Mə caanaa caanaa maɣasa-m təna,

na pá lá si pa naa ma waali.

Pəyele pa ná pə təna mpi mpi ma lapa pusi nule taa tə.

10 Pə təw ké yəlaa pane pa təm kra-m pááná na má tə si:

Tam rípyóv pa liyitiyi pa həwee taa.

Pa ta tv cekəna ma yaasi ké paa pəcə.

11 Pááná kra-m mpv ilena má tuu si:

Pa kaa svv ma heesuyv tete ke paa pəcə.

12 Ma taapalaa í la laakali na mə taa nəwəlv í taa kəw na í lá isayətv ke i lotu taa na í la lanjpusəŋ na í ha weesuyv Iso ké siyile. 13 Ama í tasəyi təmayə apəlvv ke paa ifemle nte, haləna mpi pa yaa si saŋa ke Iso Təm taa tə pə si

tənaɣa. Nəɣəlv í taa yele na isayatu puɣusi-ı na í lá lanɣkpusəŋ. ¹⁴ Pə wε mpv sı ye tə təkə ta kancaalaɣa naani wei tu wena təɣə teu haləna pə tənaɣa, tá na Kilisiti tu pəsi taapalle.

¹⁵ Nti pa ŋmaa Iso Təm taa təɣəle sı:

Ye í nu Iso nəɣə ke saŋa,
í taa tasa ŋkprantəeləŋ lapv,
ısu í ka lapv waatu wei í kpeesəna Iso tə.

¹⁶ Mpa pa taa nuina Iso nəɣə na pá kólí na pá kpeesəna-ı? Mpa pa təna Moisi læsa İcipiti taa təɣə mεε. ¹⁷ Na mpa pa təm kpana Iso ké páána ke pusi nule taa? Mpa pa lapa isayatu na pá sí wəlaya tetv taa təɣə. ¹⁸ Mpaɣa Iso ka tuunaa sı pa kaa svv ı heesvɣv tete ke paa pəcə? Mpa paa kpeesəna-ı təɣə. ¹⁹ Tə nawa mpv sı pa ta te Iso na pa taa təɣə pa ta svv.

4

¹ Iso tɛma-tvɣv heeluyv təkpataa sı tə pəsəɣı na tə svv timpı tá na-ı tu ɣaya na tə heesi tə. Mpv tə tá la laakalı na pə taa kəə na mə taa nəɣəlv í wuna heesvɣv ŋkv ku taa ké svv. ² Pə ɣaya pulv təə, tə nu Laapaalı Kupaŋ inəɣı teitei ké ısu wəlaya tetv taa nyəma mpe. Pa nu təm nti tə tə ta waası-wεɣε pulv. Mpi tə, pa nuv-tı tə pa ta mv-tı na pá té Iso na pa taa. ³ Ta mpa tə tɛmna Iso ké tá taa tə tu svv heesvɣv ŋkv ku taa. Heesvɣv ŋkv ku təm ke Iso ɣəɣətəa sı: Páána kpa-m na má tuu sı, pa kaa svv ma heesvɣv tete ke paa pəcə.

ı ɣəɣətə mpv, pəyele ı təmle tɛma tɛm ke hatuu waatu wei ı lapa antulinya tə.

⁴ Pa ɣəɣətə kuyaku naatosompəɣəlaya nyəŋkv təm ke Iso Təm taa ké tiili sı: Iso yela ı təmle təna na í heesi kuyaku naatosompəɣəlaya nyəŋkv wule. ⁵ Na pá tasa tiiliɣı ɣəɣətəv sı: Pa kaa svv ma heesvɣv tete ke paa pəcə. ⁶ Mpa pa caala Laapaalı Kupaŋ inəɣı nuv tə pa ta svv heesvɣv ŋkv ku taa, mpi tə pa ta te Iso na pa taa. Pə na pə mpv tə pə wε pəsəv sı lɛlaa í svv. ⁷ Pə təə ké Iso tasa kuyaku kufaləv ke svv na í ɣaa-ku sı Saŋa. Tə maɣamaya tə təm ke pusi kəma na sí siki səsəm ılena Iso yele na Tafiti ɣəɣətı təm nti tə tɛma nuv tə sı: Ye í nu Iso nəɣə ke saŋa, í taa tasa ŋkprantəeləŋ lapv.

⁸ Ye Yosuwεe ka svas yəlaa mpeɣε heesvɣv ŋkv ku taa, Iso taa tasa kuyaku ləŋkv təm ke ɣəɣətəv. ⁹ Ama heesvɣv nakvlı ku wεε na pa hvla-kvɣv Iso yəlaa, na kv nəɣəsəna Iso kuyaku naatosompəɣəlaya wule nyəŋkv. ¹⁰ Pə wεε ké sı ye wei ı svv Iso heesvɣv tete nté tə taa pəntv ká yele ı tɛma na í heesi ısu Iso maɣamaya yepu ılé ı nyəna na í heesi tə. ¹¹ Pə təə ké tu la kookalı na tə svv heesvɣv ŋkv ku taa. Tə taa yele na tá taa nəɣəlv kəə na í la kpeesvıv ısu lɛlaa lapv wəlaya tetv taa tə na í lan heesvɣv ŋkv ku taa svv.

¹² Iso Təm wena toma na tə lakı təmle. Tə kəla layate nte tə setəɣı taa na waalı təɣə ləŋ. Iso Təm nti tə svvki na halı tə takı timpı læsaɣa na læmaɣasəle pə nyəm suliyı tə. Tə fakı atama na mɣvle taa pɛeləm, na tə faɣasəɣı nti yvıv nyuləɣı na nti ı hvvki ı lotu taa tə. ¹³ Kvŋmanŋmam napəlı pə fεı mpi Iso ı naakı tə. Iso ılé ı naa pə tənaɣa təɣau, pulv ta ŋmɛlı-ı. ı kŋ ke tá təna tu polo na tə keesi ta kvlapvto təna.

Yesu ké kətəlaa səsaa səsə

¹⁴ Ye mpv tə təkı tá Iso sεεv ŋkv ku təm tə hvıəɣı ısəntə təɣə teu. Mpi tə, tə wena kətəlaa səsaa taa səsə wei ı tɛma na í tala Iso cəlv maɣamaya tə, inəɣəle Iso Pəyalv Yesu. ¹⁵ Ta kətəlv səsə ınu ı ké wei ı pəsəɣı na í cəkəna ta ıcantv tete tə. Pə maɣasa ı maɣamaya ke pə təna pə taa ısu ta, ı ta la isayatu ke paa pəcə.

16 Ye mpv t́ kprətəna Iso pəelee kumte na naani, tu hiki suulu na pəelee na pə waasi-tuyv waatv wei pə nəyəsənaa t́.

5

¹ Pə ləsuɣv yəlaa həkv ke kətvlv səsə na pə su t́, pə su-ı ŕpúyú sı í la Iso təmle na pə waasi samaa. I pukina kəhaham na í laki kətaya ke yəlaa isayatu t́. ² Kətvlv səsə ná takaa na í ná isəna ıcantv wee t́, ıle ı pəsəyi na í h́lı suulu ke pəcəyə ıse kəkpeete nyəma na mpa pa pəntəyi kəpəntv t́. ³ Na ısu kətvlv səsə mayamaya wəna ıcantv t́ ı laki kətasi ke ı mayamaya ı t́ə na samaa t́ə t́. ⁴ Pə fei sı nəyɔlv ká tv ı təyi teeli na í svsi ı təyi kətvlv səsəntv taa. Iso kraana kətvlv səsə, na mpv ıni pə mayamaya ke pə lapa Aləŋ kiŋ.

⁵ Mpv ınəyi na Kilisiti, ı ta tv ı təyi teeli na í kra ı təyi kətvlv səsə. Ama Iso mayamaya təmna-ı təkəlekele sı:

Nyayale ma Pəyaya, saŋa ke ma pəsa nyá Caa.

⁶ I t́ma tiili t́təyə Iso T́m taa sı:

N ka pəsi kətvlv ke tam t́ə ısu Meləciseteeki.

⁷ Saa wei Yesu ka we ate cəne t́ ı sələmaya Iso wei ı pəsəyi na í ləsi-ı səm taa t́yə, na í wiikina-ı na kapusi səsənsı na ısəlv. ılena Iso mv ı sələmvv ke ı seekaya Iso t́ə pə t́. ⁸ Paa na ı ka ké Iso Pəyaya t́, konyəntəyələnaa taa ké ı nyəmá nınav t́m. ⁹ Pa kəma na pá temı-ı lapv na í te təkpataa, ılena í pəsi wei ı kiŋ mpa pa təna pa nukəna-ı t́ə pə yakəna pa nyəŋ ke tam t́ə t́. ¹⁰ ılena Iso t́ sı ıni ı kəna kətvlv səsə ısu Meləciseteeki.

Isə seelaa mpa pa tayanəyi kpisuyv t́ə pa t́m

¹¹ Tə wəna kuyəyətvtv ke səsəm ke t́m təne t́ə t́ə, na pə we katə sı t́ə kilisimeye pə təna təcıceı ké ı cəkəyəna ləŋ t́ə pə t́. ¹² Hatuu t́ə pə nəyəsəna ısu ısəntə mə seyesəyəna ləlaa, ılena mı məlı na í pəsi ısu mpa paa h́lı Iso T́m ısu kpələməlaa t́. Pə tala mə mvtv t́yəv, ılena í məlı na í nyəakı kafa ke tam. ¹³ Wei ı paasəyəna kafa nyəv t́ ı ké əhvlvm ké. I ta nyı sı pəne pə tewa, aı pəne pə ta te. ¹⁴ Ama səsaa mpa tam lapv t́ə pa nyəmá tamram na isayam pə fayav t́ə mvtv ke pele pa t́ki.

6

¹ Pə t́ə t́ə lu Kilisiti t́m nti pa caaləyəna seyesvvtv t́ə t́ə taa na t́ə svv mpa pa pı pə taa t́ə pa nyəntv taa. T́ə taa tayanı kite tēe nyəntv taa ké məlvv, ısu kraı təma yeluyv na taa temnav ke Iso, ² na lvm səvnaa na niŋ tənvyv pə təmnaa, na sətəa feesuyv na tam hvle pə təmnaa. ³ T́ə pukina pə ısentaa ké tam. Mpv pə mayamaya ke tu la ye Iso í tisaa.

⁴ Na mpa pele pa tayanəyi isayatu taa ké hotuyv t́ə pele pa t́m ká tēna weyele ıle? T́əv, Iso tema pa ıse kuluyv na pá təŋ ısətəa kvcəv leleŋ na pá hiki pa paa nyəm ke Iso Feesuyv Nanŋtv kiŋ. ⁵ Pəle pə waalı pa nawa sı Iso T́m we teu na pa cəkəna isəna antulinya wei ı kəŋ t́ ı toma wee t́. ⁶ Pə tənaya mpv pə waalı ké pa luwa na pá tayanı isayatu taa ké hotuyv. Yəlaa ısu mpv pə taka pə fei pəsuyv sı pá h́lı-we sı pá tayanı təntə kofate ke layasvvtv. Pə taya pulv t́ə, Iso Pəyaya ke pa lələyi kam ke səm tesika t́ə na pá tvyı-keye fele ke samaa taa.

⁷ Ye pa hala haləm na tev nukı pə taa ké tam na pə ta laŋ nikaya, na kutəyəv la pə taa ké teu na pə waasi hallaa, ıle haləm mpi Iso koola-wəyi kəpəntv ké. ⁸ Ama ye səwa ke yem na kraı nyvtv tike lakəna pə taa, haləm mpi pə pəsa yem kele, na Iso naa kpalı-wı na pá tēsəna-wəyi kəkə svv.

⁹ Ma taapalaa me, paa tə yəɣətəyi mpv tə tə tɛma tá taa təkpataa si í tá tooli, i we waasuyv mpaav taa ké. ¹⁰ Iso tá ké wei u təhəyi tampana tə, na i kaa səə mə təma təə. Pəyele i kaa səə isəna í paasaa na í səəli-i na í waasi təə Iso seelaa leləə, na í tu təhna-weye waasuyv tə. ¹¹ Ta luuy wee si paa mə taa wei í tasa isəle seesuyv ke mpv haləna pə tənaya, pəcə pə lá teitei isu í tɛluyv tə. ¹² Tá luuy fei si í loosi nəəhe. Ama tə caa ké si í təh mpa pa tɛh Iso na pa taa na pá wəna suulu na paa hiki mpi Iso ka təma si i ká ha tə pa akpaa.

Iso təma si i laki mpi tə i laki-wəyi

¹³ Waatu wei Iso heelaya Apələham si i ká lapı-i pəne na pəne tə, na tuunav ké. Na isu nəɣəlv fei wei i kəla-i na í ká tuuna ile tə ilena í tuuna i ti, ¹⁴ na í tə si: Ma heeliyi-ŋ təkpataa si maa la-ŋ kəpantv, na maa la na í hiki piya ke səsəm. ¹⁵ Mpyú Apələham cayana suulu, haləna í kəə na í hiki mpi Iso ka təma si i ká lapı-i mpv tə. ¹⁶ Ye yəlaa í caa tuunav, wei i kəla-we tə i hətə ke pa yaaki na pá tuuna. Tuunav ké pəlv mpi pə loliyi yəlaa ke waatu wei pa laki ntəhkpəesaya təy. ¹⁷ Iso ílé i caakaya ké si mpa i təma si i ká la kəpantvnaa mpe tə, pá nyi təkəlekele si í yəɣəta nti, i yəɣətaa ké tə kaa layasi. Pə təə ké i yəɣətaa na i tuu. ¹⁸ Təm naale inə i fei layasuyv, na pə fei pəsuyv si Iso í looli-ti. Pə təə mayamaya ke pə səsəa ta mpa tə hika təhmelle ke i kin təy apalvtv, si tə təkı tɛluyv ŋku kv təm pa kəesa-tv təy teu təkəhkeŋ. ¹⁹ Tɛluyv ŋku kv wee ké isu ta ləsasi kankanuyv kutəlvuyv ŋku tə wəna naani na kv kiiwa tə. Tə nyəmá si ta mayamaya tə pəsəyi na tə suv na tə polo na tə lu isətaa Iso təsəele taa puyv kəkakayav waalı haləna tə tala pə taa nan taa. ²⁰ Tənaya Yesu tɛe-tuyv nəy, na í pəsi kətəlv səsə isu Meləciseteeki ke tam təə.

7

Kətv na wulav Meləciseteeki

¹ Meləciseteeki unı i ka ké Salem wulav, na i ké isətaa Iso Səsə kətv. Meləciseteeki unı i səhna Apələham ke waatu wei ílé i tɛma awulaa ke kəlvuyv ke yoo taa na í mələyi kpente tə, na í kooli-i kəpantv. ² Tənaya Apələham tala pə təna mpi i ka wəna təy təm naanəwa na í kpaya həɣəlvuyv kulmuyv na í ha-i. Meləciseteeki hətə nyuyv nté si tampana tv. Pəle pə waalı i ké Salem wulav, na pəle pə nyuyv nté si heesuyv tv. ³ Nəɣəlv ta nyi Meləciseteeki caa, pa ta nyi i too. Nəɣəlv ta nyi si akele ləlvəna na pə ləli na pə tala-i. Pa ta yəɣəti i ləlvuyv təm ke tiili, yaa i səm təm. I nəyəsəna Iso Pəyaya, na í ké kətv ke tam təə ké.

⁴ I paasi na í ná apalv unı i səsəəntv yee. Halı ta caanaa caanaa caa səsə Apələham ná faya pə təna mpi i hika yoo taa təy təm naanəwa na í kpaya həɣəlvuyv kulmuyv na í ha-i. ⁵ Lefii nyəma mpa pa ké kətəlaa tə kəsəsutv ha-weye mpa ké si pá pəsəyi Iseyeli nyəma si pá celəyi-weye pa kəhikim təna həɣəlvuyv naanəwa taa kulmuyv. Pəyele paa ké yəlaa kulmaa ké, na pa təna pa ké Apələham piya. ⁶ Meləciseteeki na taa ké Lefii tv, paa na mpv i mv mpi Apələham wəna tə pə həɣəlvuyv naanəwa taa kulmuyv. Pəle pə paasi i koola kooləe kəpana ke wei i hika kəpantv nti Iso təma si i ká la tə. ⁷ Na isəna pə wee tə, səsə kooliyina səkpəlu ke kəpantv. ⁸ Ama kətəlaa kin ilə, mpa pa muyi mpi yəlaa wəna tə pə həɣəlvuyv naanəwa taa kulmuyv tə, pa ké yəlaa mpa saŋa pa wee cele pa fei təy. Ama ye Meləciseteeki kin ilə wei i we tam isu pa ŋmaav Iso Təm taa tə ílé i muna həɣəlvuyv naanəwa taa kulmuyv ŋku. ⁹ Ye pə lapa mpv tə pəsəyi na tə tə si waatu wei Apələham faya i wənav taa ké təm naanəwa na í ha mpv tə, Lefii mayamaya nyá felaa ké. Pəyele Lefii nyəma mpeye pa tayanəyi fayav naanəwa unı i wontu celuyv. ¹⁰ Pə taya pəlv

təə, waatu unı paa pa ta lələta Lefii tə i ka we i cəsə Apələham taa ké saa wei Meləciseteeeki sənjaya-i təyo.

¹¹ Lefii nyəma kətuɣu luna kəsəsutu nti pa tu lseyeli nyəma sı pá təj tə tə kinj. Pə na pə mpv tə Lefii nyəma kətəlaa mpe pa ta la təmle nte tə tewa təkpataa tə. Təfə pə taa yelee Aləj loonja taa na pə tasa kətulv kufalv sıv isı Meləciseteeeki. ¹² Mpi tə, pə wee ké sı ye kətəlaa í layasaa, kəsəsutu náá layası tətə. ¹³ Təv, Tacaə wei i təm pa yəyətəyi isəntə tə i ké kpekəle lentə tu ké. Na pa kpekəle taa tu nəyolv taa lata kətulv səsə təmle ke kətəya təlate taa. ¹⁴ Tə nyəmə teu təkpataa sı i ké Yuta kpekəle tu. Moisi yəyətəya kətəlaa təm tə i ta yaa kpekəle nté tə hətə.

Kətulv wei i nəyəsəna Meləciseteeeki tə

¹⁵ Mpi pə téesəyi-tuyv pə tampana kilisuyv təyole sı: Kətulv nəyolv ná luwa na í nəyəsəna Meləciseteeeki. ¹⁶ Pə təya yəlaa kəkəsətə ke pə təjəa na pə kpa-i kətulv. Ama weesuyv ηku kv fei wakəlyv tə kv toj taa ké pə kpana-i kətulv. ¹⁷ Pa ηmaa ηpəyú Isə Təm taa sı:

N ka pəsı kətulv ke tam təə isı Meləciseteeeki.

¹⁸ Nti pa sı ləj na pá təjəyi-ti tə təle tə taa feina toma, na tu waasəyi pulv, iləna pá kú təle. ¹⁹ Moisi kəsəsutu ná taa la nəyolv na í təkpataa, tə ná mpv. Ama pə kəna-tuyv tēeluyv kufaluyv kəpampəjku ηku kv yeke na tə kətəna Isə tə.

²⁰ Mpi pə təə nəəəə nyəj unē i kələa tə, pa kpa-i kətulv na Isə tuunav ké. Ama pa kpa lələa ke kətəlaa ke yem ké. ²¹ Pa kpa Yesu ké kətulv na tuunav, halı Isə yəyətı təfoo sı:

Tacaə yəyətəa na í tuu sı,

n ká pəsı kətulv səsə ke tam təə.

I kaa tuli tapəj ke nti i yəyətə mpv tə tə taa.

²² Pə təə mayaməya ke Yesu ná kəna-tuyv nəyə pēeluyv kəpampam mpi paa pu kpa na pə tii pə kaa saalı tə.

²³ Pə kaasa lentı tətə sı kətəlaa kpa nyəma mpe paa we pəyale, pə təya pulv təə, lələa səkəya ké na lələa lēetəyi pa luna taa. ²⁴ Ama Yesu íle i wena i weesuyv ke tam na í təkı i kətulvtə ke tam, na nəyolv kaa lēeti i lonte. ²⁵ Pə təə ké paa pəlee i pəsəyi na í waası pa təna mpa pa kətəyənə Isə ké unı i təə tə. Pə təya pulv təə, i wena weesuyv ke tam ké, na í sələməyənə-weye Isə.

²⁶ Yesu ké pə tu mənə mpv sı pá kpa-tuyv kətulv səsə. Pə təya pulv təə, i we tənəj, i feina taalı nəyolv. Pəə isayətə fei i kinj tə se. Pa fəya í na asayaa na halı pá kpaası-i na í tēe isətənyv təə. ²⁷ Pə fei sı i ká lakı kətasi ke tam ké unı i mayaməya i isayətə təə, na pə kaası na í lá samaa isayətə təə, isı kətəlaa səsaa lələa lakuyv tə. Ama waatu wei i ha i ti na í sı tə pə we isı i lapə kətəya ke təm kəlvəm ke kpaakpa ke tam təə ké. ²⁸ Mpa Moisi kəsəsutu kpaakı kətəlaa tə pa teu ta tulı. Ama Isə ná kəma na í nyəsı kəsəsutu nəyə taa, na í yəyətəna tuunav na i Pəyəya pəsı kətulv səsə, na i teu tula kpaakpa ke tam təə.

8

Yesu kele ta kətulv səsə

¹ Təm nti tə təjəna yəyətəya ke mpv tə tə kite nté sı, tə wena kətulv səsə ke mpv wei i kpawa na í cəya Isə kawuləya tu kumte kəjəj taa ké isətəa tə. ² I lakı kətulv səsə kulapəle ke kətəya təlate cokəle nte yulv ta siki, ama Tacaə mayaməya sikina-te tə taa.

³ Pa kpa kətulv səsə tə sı i pona Isə ké kvhəham na í la kətasi ké. Pə təə ké pə wee sı tá kətulv səsə í wēna mpi i ká polo na í lapı-i kətəya tə. ⁴ Ye atə

cəneye Yesu ka wee i taa tu lapu kətəlv. Mpi tə kətəlaa ka wee na pə təhna Iso ké kəhaham ponav isu pa keesa kusəsutv taa tə. ⁵ Mpi mpi kətəlaa mpe pa laki mpv tə, pa keesəna mpi pə we isətaa təvə na pə laki. Ie pə nəvəsəle ké pə taya pə mayamaya. Pə lapa kəlv m na nti tu tēm Moisi kin ke lapv tə. Saa wei i lapa səəlv si i sikiyi cokəle tə Iso heela-i si i siki-teye teitei isu paa keesa-i puyv tə tə, i taa coti. ⁶ Ama təmlə nte pa tv Yesu tə tə kəla mpe pa nyəna təcaγacaγa. Pə taya pulv tə, in i teləsəna-tuyv nəvə pəelvyv kəpampam mpi pə luna kəpantv kəkəlv nti Iso ka təma si i kə la tə tə kin tə.

⁷ Ye kancaalaya nəvə pəelvyv ka tewa təkpataa pa taa tasa nəvə kəfalaya ke pəelvyv tətəvə kəpənaya lonte. ⁸ Ama Iso yəlaa lapa taali na Iso kaləvəna-we si:

Pə kəma na pə kəə maa yelev na má na Iseyeli nyəma tə tasa nəvəsi kəfas i pəelvyv, na pə kəpənna Yuta kəkəle nyəma tətə. Taca má ma yəvətəna mpv.

⁹ Nəvə ηka ma na-we tv pəeli tə ka kaa wee isu má na pa caanaa caanaa tv pəelvyv ηkaya waatv wei ma həma-we na má ləsi Icipiti taa tə. Pa ta tək i nəvə ηka má na-we tv pəela mpv tə. Mpv pə lapəna na máa lə pa təm ke luyv. Taca má ma yəvətəna mpv.

¹⁰ Nn, Taca má ma yəvətəna mpv si: Nəvə ηka kuyevə in i waali maa yelev na má na Iseyeli nyəma tə pəeli təvəle si: Maa kraya ma kusəsutv na má tv hatuu pa ləmayasəe taa. Maa ηmaa-təyi pa lotu taa.

Maa pəsi pa Iso na mpe paa pəsi ma yəlaa. ¹¹ Saa in i nəvəlv kaa nəki i təvəntəle ke seγesuyv. Nəvəlv kaa tə i taapəlv si:

Nyi Taca. Pə taya pulv tə, pa təna paa nyi-m. Pə krayav pəvaya na pə polo səsə tə. ¹² Maa husi pa kəpəntəη.

Ma kaa təvəsi pa isayətv təvə ké paa pəcə.

¹³ Ie timp i Iso yəvətəyi nəvə kəfalaya pəelvyv təm tə pə wee si kancaalaya nyəhka pənaa ké. Na pulv i pənaa na pə cəvətəyi, pə caa tēm ké.

9

Ate cəne Iso seev na isətaa Iso seev

¹ Kancaalaya nəvə ηka paa pəelaa tə keke kaa wəna nti pa suwa na pa təvəyi na pə seeki Iso təvə, na tə Iso təseele ka we ate cəne. ² Paa sika cokəle ké, na ntə tə kəna pə təvə pə təvə nyəntə, na pa yaa-te si kate taa. Na tənaya pa sukaya fəəla na taapəli na potopotonaa mpa pa ha Iso tə. ³ Puyv kəkakayav naale nyəhkv waali kəna cokəle nte pa yaa si kate taa kate tə. ⁴ Na tənaya wəla cofolo ka wee na pə wəki tulaalvnaa ke i taa, na Iso nəvə pəelvyv atakaa na pə waasa i tənaya wəla təpai. Atakaa in i taa ka we wəla nyənaya na ka taa na mana, na Aləη kəpətəyə ηku ku təwa hətə tə na pəe kəpaatanaa mpa pa təvə pa ηmaa nəvə pəelvyv təm tə. ⁵ Atakaa in i təvə ka we teeli nyəma napəli mpa pa hələy i si Iso we təna tə, na pa kəη ləpa timp i pa lakaya kətaya ke yəlaa isayətv husuyv təvə tə. Pə taya si cəneye tv yas i-meyə pə kantəlav si təna təcəicəi.

⁶ M̄p̄ȳḡ p̄ə t̄əna p̄u w̄ee, p̄aa mpīxi p̄ə lonte taa, na k̄ət̄əlaa n̄a s̄uukaya tam k̄é p̄ə t̄ə p̄ə t̄ə cok̄əle taa na p̄á lak̄i pa t̄əml̄e. ⁷ Ama hatuu p̄ə taa nȳənt̄e taa ul̄e k̄ət̄ul̄v s̄ə̄s̄ə t̄ike s̄uukayana t̄əna, na p̄ənaɣa k̄é t̄əm k̄ul̄əm t̄əkoŋ k̄é ı s̄uukaya. Cal̄əm k̄é ı pukayana t̄ənaɣa f̄een̄ȳv k̄é ı̄s̄ə k̄é ı maɣamaya ı k̄up̄ənt̄əŋ na k̄up̄ənt̄əŋ wei ul̄e samaa n̄á p̄ənta k̄up̄ənt̄v t̄ə ı t̄ə t̄ə t̄ə. ⁸ Feesuȳu Naŋŋtu h̄úl̄əɣ̄i t̄əna s̄ı p̄ə t̄ə p̄ə t̄ə cok̄əle waat̄v t̄əna taa, m̄p̄aaɣ f̄ei s̄ı ȳul̄v ı t̄ala tim̄pi pa yaa s̄ı kate taa kate taa t̄ə. ⁹ M̄p̄u ı n̄ı p̄ə h̄úl̄əɣ̄i ı̄s̄əna t̄ə w̄e kaɣana ı̄s̄ənt̄ə t̄ə. P̄ə nȳv̄ȳv n̄t̄e s̄ı ı̄s̄u pa k̄p̄ak̄uȳv̄v k̄uhaham na pa k̄p̄ak̄uȳv̄v wontu na p̄á lak̄i ı̄s̄ə k̄é k̄ət̄as̄ı t̄ə, m̄p̄u ı n̄ı p̄ı p̄əs̄əɣ̄ı na p̄ə t̄aɣanı teu t̄əkp̄ataa k̄é wei ı lak̄i m̄p̄u t̄ə ı lotu taa. ¹⁰ K̄w̄t̄əɣ̄əv̄v na k̄unȳənȳəəm na nȳv̄ȳv t̄ə asilima k̄eel̄ȳv̄v t̄əm t̄ike k̄é p̄ə p̄as̄ənaa. P̄ə k̄é ȳul̄v t̄ənȳv̄v nȳəm mpi pa suwa s̄ı pa t̄əɣ̄əɣ̄ı, hal̄əna k̄uȳaŋku ı̄s̄ə k̄á t̄aɣanı p̄ə t̄ənaɣa k̄ofam t̄ə.

¹¹ Ama Kilisiti n̄á lapa k̄up̄ənt̄ənaa m̄p̄a pa t̄əma k̄ənt̄e t̄ə pa k̄ət̄ul̄v s̄ə̄s̄ə. Na cok̄əle n̄t̄e t̄ə taa ı lak̄i t̄əml̄e t̄ə t̄ə k̄əlaa, na t̄ə t̄əwa t̄əkp̄ataa. P̄ə t̄əya ȳəlaa sikina-k̄e, na t̄ə ta tu k̄ev̄ antulinya wei pa lapa k̄ul̄ap̄v k̄é ı̄s̄ənt̄ə t̄ə ı nȳənt̄e. ¹² Kilisiti s̄uuv̄ t̄əm k̄ul̄əm k̄é ı k̄p̄ak̄p̄aa s̄uuv̄ k̄é kate taa kate taa t̄ə p̄ə t̄əya āc̄ə̄naa na nawee cal̄əm k̄é ı lap̄əna k̄ət̄aya. Ama ı maɣamaya ı cal̄əm k̄é, ı̄l̄ena p̄ə k̄əna-t̄uȳv̄v t̄á nȳə̄ŋ ȳap̄v k̄é tam t̄ə. ¹³ Ye āc̄ə̄naa na lat̄əc̄ənaa p̄ə cal̄əm na naaŋ al̄v nȳəŋ wei pa nȳaɣasa ı t̄əna na p̄á ŋmus̄əɣ̄ı ı t̄əlv̄ma k̄é ȳəlaa asilima nȳəma t̄ə t̄ə ta k̄p̄ısi pa asilima k̄é k̄p̄ıisuȳu, ¹⁴ k̄ac̄əŋfana Kilisiti cal̄əm na? Feesuȳu tam nȳəŋku t̄əŋ taa k̄é ı lap̄əna ı t̄əȳı ı̄s̄ə k̄é k̄ət̄aya ŋka ka t̄əwa t̄əkp̄ataa t̄ə. ı cal̄əm k̄á l̄əs̄ı ta lotu taa k̄é k̄p̄aı t̄əmana a l̄əmaɣas̄e na t̄ə p̄əs̄ı na t̄ə la ı̄s̄ə weesuȳu t̄ə t̄əml̄e.

¹⁵ P̄ə t̄ə k̄é Kilisiti k̄é wei ı tel̄əs̄əɣ̄ı n̄əɣ̄ə p̄eel̄ȳv̄v k̄ofam k̄é l̄elaa t̄ə s̄ı m̄p̄a ı̄s̄ə yaawa t̄ə p̄á hiki k̄up̄ənt̄v tam nȳənt̄v n̄t̄ı ı̄s̄ə ka t̄əma s̄ı ı k̄á ha na p̄ə w̄ee ı̄s̄u pa k̄p̄ancoou t̄ə. Pa p̄əs̄əɣ̄ı na p̄á hiki-tı. P̄ə t̄əya p̄ul̄v t̄ə, s̄əm lapa p̄ə taa, na s̄əm mpi p̄ə yekina na m̄p̄a p̄aa w̄e n̄əɣ̄ə p̄eel̄ȳv̄v k̄up̄əm taa na p̄á p̄ənt̄əȳı t̄ə, p̄á lu k̄up̄ənt̄əŋ ı n̄ı ı taa.

¹⁶ Ye ȳul̄v c̄aȳaa na ı t̄aɣanı ı̄s̄əna ı caa p̄á lana ı w̄enav̄ k̄é ı s̄əm waal̄ı t̄ə na p̄á t̄v tak̄əlaya taa na p̄á su, ı̄s̄u ı s̄əpa na p̄əc̄ó. ¹⁷ Ye ı w̄ena ı ı̄s̄e, tak̄əlaya ı̄s̄u m̄p̄u kaa la t̄əml̄e. Ama ye ı k̄əma na ı s̄ı k̄é p̄aa lana-k̄eɣ̄e t̄əml̄e. ¹⁸ P̄ə t̄ə k̄é pa t̄əla kancaalaya n̄əɣ̄ə p̄eel̄ȳv̄v t̄ə na cal̄əm. ¹⁹ Kancaalaya ul̄e Moisi k̄p̄aya ı̄s̄ə k̄us̄ə̄s̄ut̄v taa heeliȳı mpi p̄ə t̄əna t̄əɣ̄ə na ı k̄ees̄ı samaa t̄əna. ı̄l̄ena ı k̄p̄aya hīs̄əp̄v k̄p̄át̄ȳḡ na heeŋ h̄unt̄v k̄us̄eem̄tv na ı lii nawee cal̄əm na l̄vm p̄ə taa, na ı k̄p̄ənt̄əna ı̄s̄ə t̄əm tak̄əlaya na ȳəlaa pa t̄ə na ı ŋmus̄ı. ²⁰ Na ı t̄ə s̄ı: P̄əne ı n̄ı p̄ə k̄ena cal̄əm mpi p̄ə lak̄i na n̄əɣ̄ə ŋka ı̄s̄ə p̄el̄aa na ı t̄ə s̄ı ı t̄əki t̄ək̄eŋk̄eŋ t̄ə k̄á la tampana. ²¹ ı̄l̄ena Moisi t̄asa cal̄əm k̄é k̄p̄aya na ı ŋmus̄ı cok̄əle t̄ə na ı̄s̄ə s̄eev̄ wontu t̄əna t̄ə. ²² Na ı̄s̄u pa k̄ees̄a k̄us̄ə̄s̄ut̄v taa t̄ə, cal̄əm mpi, p̄ə w̄e ı̄s̄u p̄ə t̄ənaɣa p̄ə t̄əȳanaa, na ye cal̄əm ı ta ti, pa kaa h̄ısi n̄əɣ̄əlv̄ ı ı̄s̄aȳat̄v k̄é p̄aa p̄əc̄ə.

Kilisiti k̄ət̄aya h̄ısv̄ȳv k̄é ı̄s̄aȳat̄v

²³ Na ı̄s̄u pa t̄əȳana mpi p̄ə w̄e ı̄s̄ətaa t̄ə p̄ə n̄əɣ̄əs̄əle k̄é m̄p̄u t̄ə, p̄ə w̄ee s̄ı p̄á la ı̄s̄ətaa nȳəm maɣamaya k̄é k̄ət̄as̄ı k̄up̄əŋs̄ı n̄s̄ı s̄ı k̄əla ŋp̄úḡı teu t̄ə. ²⁴ P̄ə t̄əya p̄ul̄v t̄ə, kate tete n̄t̄e t̄ə taa Kilisiti s̄uova t̄ə t̄ə ta k̄é n̄t̄e ȳəlaa lapa na t̄ə n̄əɣ̄əs̄əna ı̄s̄ətaa nȳənt̄e k̄é k̄un̄əɣ̄əs̄v̄v t̄ə. Ama ı̄s̄ətaa maɣamaya k̄é ı k̄p̄awa s̄ı ı p̄uki ı s̄əŋ ı̄s̄ə ı̄s̄ənt̄aa na ı w̄il̄ki ta k̄unȳəŋ. ²⁵ P̄aa p̄ənaɣa ŋka Yuta nȳəma k̄ət̄ul̄v s̄ə̄s̄ə pukina wontu cal̄əm k̄é kate tete k̄é. Ama Kilisiti ı̄l̄e ı ta s̄v̄v s̄ı ı lak̄ı ı t̄əȳı k̄ət̄aya na ı̄l̄el̄əȳı. ²⁶ Ye p̄ı w̄e m̄p̄u ı ka t̄əɣ̄ə k̄unȳəŋ k̄é t̄əm p̄aȳal̄e k̄é hatuu antulinya lap̄v waat̄v. Ama ı k̄əma kaɣanaɣa t̄əm k̄ul̄əm k̄é ı k̄p̄ak̄p̄aa

kəntə ke tənaya kuyeyə inə i taa si í la i təyi kətaya na í kú isayatu tənəhəhə.
²⁷ Pə tema suw si paa yulw wei i ká si təm kuləm kέ, na pəle pə waali ilena Iso
 huuna-i təm. ²⁸ Mpu inu tətəyə pa lapa Kilisiti ke kətaya ke təm kuləm si pə
 ləsi yəlaa samaa isayatu. I ká tasa məlvuy, ilə pə taya isayatu təm tə kέ i ká
 kəw pəle. Ama mpa pa tanə-i tə pa nyəhəhə yarw kέ.

10

¹ Kusəsutu nti paa towa Yuta nyəma tə tə ta hulə kəpantunaa mpa paa
 kəw cele tə pa mayamaya ke teitei. Ama pə nəyəsəle ke pə hulaa. Pə təw kέ
 kusəsutu nti tə ta pəsi na tə lá na mpa pa kəpətəyənə Iso tə pá te təkpataa, na
 kətasi kuləmasi nsi pa laki paa pənaya ηkaya tam tə. ² Ye pu kpiisa mpa pa
 seekaya Iso kέ mpu pə taka tə pa isayatu təkpataa ke təm kuləm təw, pəle pa
 taa tasəyi pa isayatu təm təwuy, pəcə pa taa nəki kətasi nasələyi lapw tətə.
³ Mpi təyələ si pa lakuyw kətasi nsəyi paa pənaya ηka tə pə təwəyi yəlaa ke pa
 isayatu təw kέ. ⁴ Pə taya pulw təw, latəcənəa na acəhənaa pa caləm kaa pəsi na
 pə ləsi isayatu ke paa pəcə.

⁵ Pə təw kέ waatu wei Kilisiti kəhaya antulinya taa tə i təma Iso si:
 Nn caa kətasi pəyele nn caa kəhaham.

Ama n ηma-m təwuy.

⁶ Kətasi nsi kəkə lusa si tənə tə si ta ke-η pulw.

Na isayatu husuyw kətasi we-η yem tətə.

⁷ Tənaya ma təma si:

Hai Iso, mayalə.

Ma kəhə si má la nyá luyw nyəntu isu pa keesa
 ma təm ke Iso kusəsutu takəlaya taa tə.

⁸ I caala yəyətuyw ke si: Nn caa kətasi na kəhaham na kətasi nsi kəkə nyaya si
 tənə tə na isayatu husuyw kətasi. Pə tənaya mpu pə ta ke-η pulw. Pəyele pə we
 kusəsutu taa si pá la kətasi nsəyi mpu. ⁹ I tema mpyəy yəyətuyw təyə i təma si:
 Hai Iso, mayalə. Ma kəhə si má la nyá luyw nyəntu. Mpyəy pə lapa na Iso kú
 kətasi nsi pa lakaya tə, ilena Kilisiti kətasi lapw náa mw kəpəm lonte. ¹⁰ Yesu
 Kilisiti lapa Iso luyw nyəntu na í lá i təyi kətaya na pə kpiisi ta isayatu ke tam
 təw.

¹¹ Paa kətulw wei i səhuyw isə na í laki kətasi ke paa ifemle nte tə, kuləmasi
 nsəyi i laki tam. Pəyele si kaa pəsi na si husi isayatu ke paa pəcə. ¹² Ama
 Kilisiti ilé i lapa isayatu husuyw kətaya ke təm kuləm təkəhə, na kətaya ηke
 ka laki təmle ke tam. Kilisiti tema mpu ilena í kpa na í caya Iso kəhəhə taa.
¹³ Kayana tənaya i wee na í caya na í tanəa si Iso í kəna i kolontunaa na í
 loosi nəhəe ke pa təw. ¹⁴ Təm kuləm təkəhə kέ i ha i ti si pa tənə mpa pa isayatu
 kpiisaa tə pá tə təkpataa.

¹⁵ Na Feesuyw Nəhəhə huləyi-tuyw pə tampana. Pə təw kέ i caala yəyətuyw
 si:

¹⁶ Nn, Taca yəyətə mpu si,

nəyə ηka kuyeyə inu i waali maa yele na

má na-we tə pəeli təyələ si,

maa kpaaya ma kusəsutu na má tw pa lotunaa taa.

Maa ηmaa-təyi pa ləmayasəe taa.

¹⁷ Ilena í tasa si: Ma kaa tasa təwuyw ke pa isayatu na pa kəpəntəhə təw kέ paa
 pəcə. ¹⁸ Ye pa tema yulw isayatu ke husuyw u nəkəyi na í tasa kətaya ke lapw si
 pə husi i isayatu tətə.

¹⁹ Təv, ma taapalaa, isu Yesu weesuyu liu tə pə təv tə pəsəxi na té suu kate taa kate taa təkaa. ²⁰ Pəneente i tula-tuyv weesuyu mpaav kufaluyv, ku luna puuyv kukakayav na waali. Puuyv ŋku ku kena isu i tənuyv mayamaya. ²¹ Tə wena kətulv səsə wei pa suwa si i nyənəxi Isə təyaya təv tə. ²² Ye mpv ile tə krəthəna Isə na lotu kuləmtv na naani kərpaməv na tənəv wei pa səwa lum kəpam tə. Tə taa nu isayatiya tan ke ta lotu taa. ²³ Tə tək i tā tēlvuyv ŋku ku təm tə hūləxi isəntə təvə teu. Pə taya pulv təv, tə pəsəxi na té cayana naani si mpi mpi Isə ka təma si i ká la-tv tə i ká la-wi. ²⁴ Tə nyənəxi ta təma təv na té lá na tə səsə təmayə səlvuyv na té kusi ta konyuləv ke kəpantv lapv təv. ²⁵ Tə taa yeve timpi pə ké si tá tənə té koti təvə pote isu leləa ná kisuyu pote tə. Ama té ten təmayə tam na pə tu kələnə waatv inə wei i taa tə loosiyi Tacaa kuyaku na kú kəv tə.

²⁶ Pə taya pulv, ye tə tənə isayav lapv təfaa pəyele tə təma tampana nyəm, pə ta kaasi isayav husuyv kətəyə nakəli tətə. ²⁷ Ama té cayana tapahoi si Isə hūvle ná tanə-tuyv cele. ²⁸ Pa suwa si ye nəyəlv pəntə Moisi kusəsutv na yəlaa naale yaa tooso na-i na pa isəpee na pá tisi si ye rəpəy, pá kv-i, pá taa nyən i pətətəle. ²⁹ Təv ye pə we mpv ile isənəyə paa lana wei i fela Isə pəyaya ke i nəvəe tē na í nyən i nəyə pəlvuyv caləm mpi pə tayanə-i təvə yem na í ku Feesuyu Nanjtu nyuyv tə? I nyi teu si i saləka kaa wee keesuyv. ³⁰ Tə nyəmá wei i yəvətəa si: Kálə leetəna paa wei ké i isayav na máv feləna paa wei ké mpi i lapv tə. Na kuləm in i tasəna yəvətuyv si: Tacaa ká hūna i yəlaa ke təm. ³¹ Si nı tuti nyá təyi Isə weesuyu tv nıv taa tə pə we səvəntv ke səsəm yoo.

³² I təsə isənə pə təma-məyē lapv ke waatv wei Isə lapa na mə isəntəv ce tə. Pu svsuyv-məyē konyəntəvəle səsəle taa ké krapaa na í səv təca ke wahala in i taa tə. ³³ Kuləmaa məyē pa tənə təv na pá lakı mpi pə fəi teu təvə samaa taa. Pəyele kuləmaa mə mə səlv ná pına si í te mpa pa tənə wahala tuyv isu mə tə. ³⁴ I tá cəli mə ti na saləkatvnaa konyəv təvəv. Waatv wei pa leekaya mə wənav tə í tá kee nyuyv mayamaya. Pə taya pulv təv, í ka nyəmá teu si í wəna wənav mpi pə kəla rəpəy teu na pə taanəxi tam tə. ³⁵ Ye mpv ile mə naani í taa si. Mpi tə i təv ké pa su-məyē kasəyaya səsəyə. ³⁶ Ye i fəina suulu í kaa pəsi na í la Isə luyv nyəntv na ilé i ha-məyē mpi i ka təma si i ká ha-mə tə. ³⁷ Pə mayamaya ke pa ŋmaa Isə Təm taa si:

Pə kaasa pəcə mayamaya ké si

wei i kaya i kəv tə í kəv.

I kaa taan i se.

³⁸ Na wei ma yaa ma yulvəv tə i ká tē-m na i taa ké iləna í tūli-ti.

Ama ye i tula tapəv ma kaa lapv-i luyv tətə.

³⁹ Tá ta ké mpa pa tuliyi tapəv na pá leki yem tə. Ama tə ké mpa pa təma Isə na pa taa na pu ya pa nyəv təvə.

11

Taa təmnav ke Isə lakı mpi tə

¹ Timpi pa tən si yulv təma i taa na Isə təvəle waatv wei i tanə pulv na sika fəi tə, na í tuyv pulvəv naani pəyele pəle pu naa tə. ² Isə taa təmnav mpi pə təv ké Isə sama ləntaa nyəma.

³ Isə taa təmnav mpi pə yelina na té cəkəna si Isə yəvətə kuyəvətə na isətəa na ate pə lá, haləna mpi pu naa tə pə luna mpi pə naa tə pə taa.

⁴ Isə taa təmnav mpi pə təv ké Apəeli lapa Isə ké kətəyə ŋka ka kəla Kayini nyəvka ke teu tə. I təmna Isə na i taa təvə Isə ná yaa-i yulvəv, pə taya pulv

təə Iso sama ı kəhau. Apeeli temna Iso na ı taa təyə paa na ı səpu tə ı tənna yəyətaya.

⁵ Iso taa temnav mpi pə təə ké pə ta yele si Henəki í si kusəpu. Ama pə kpaça-ı na ı ise na pé kpaasi-ı Iso colə, na nəyələ ta tasa-ı keesuyə, Iso kpaasa-ı ı colə tə pə təə. Pa ηmaa Iso Təm taa si: Henəki te Iso təyə Iso kpaasa-ı. ⁶ Na mpyúyú pə wεε, ye pə taya Iso taa temnav təə yulə kaa te Iso. Mpi tə, ye yulə caa í kpətəna Iso, pəntv ká te ı taa ké təkpataa si Iso wεε na ı feləyi mpa pa pεekəyi-ı tə.

⁷ Iso taa temnav mpi pə təə ké Nowee nu Iso kpaalvyə ke waatu wei ı heeləya-ı si pulv ká kəə tə. Paa na ı ta nata-wı na ı isəpəle tə ı nu Iso nəyə taa təm, iləna í saaki atakaa pəyəlvyə səssəv na pé yá í na ı təyaya nyəma pa nyəəη. Mpyúyú pə lapa na í kv antulinya təm na Iso náa yaa-ı yuləpəη ke ı tem ı taa na Iso tə pə təə.

⁸ Iso taa temnav mpi pə təə ké Apələham lapa mpi Iso yaa-ı na í heeli-ı si í la tə. ı kulaa na í tee tetv nti Iso caa si té la í na ı piya pa nyəntv təkpataa tə. ı yela ı tetv na í tee, ı ta tu nyəm timpi mayamaya ı puki tə. ⁹ Iso ké ı temna ı taa na pé lá ı caya tetv nti Iso ka təma si ı ká cele-ı tə tə taa, na n nawa n tə si ı ka ké msvl. Mpyúyú ı svv coka tee, na Isaaka na Yakəpəwe. Iso ka heela pεe pa mayamaya si ı ká la-wεyε mpv. ¹⁰ Pə taya pulv təə, Apələham caakaya ıcate nte tə kutuləη kila kii teu təyə, nte Iso mayamaya puwa na í ηma tə.

¹¹ Iso taa temnav təə ké pə yelaa na Apələham pəsi na í hiki pəyaya na í tema kpatəlvv, na Saala ná táa fei ləlvv təm taa tətə. ı tv naani ké teu təkpataa si nti Iso yəyətəa si ı ká lapı-ı tə tə kaa saali. ¹² Mpyúyú pə lapa na yulv kulv wei ı tema mpyúyú səpu tə í ləli na pé ləli təyomyom isv isətulvηasi ke isətəlvv taa, na isv tenku nəyə kanyəηa pee.

¹³ Pəne ıni pa təna pa tema Iso na pa taa, haləna pá polo pá si, pa ta hiki mpi Iso ka təma si ı ká ha-we tə. Ama pa loosa-wəyi kuləosu ke hatuu pooləη ké, na pá msvl na pá tə si mpε pa ké msvlaa na pa cəsa kvəssv ke ate cəneyε.

¹⁴ Mpa pa yəyətəyi mpv tə pa húləyi təkpataa ké si pa pεekəyi pa mayamaya pa tetv. ¹⁵ Ye pa ləsasi ka wε timpi pa luwa tə, pa taa laη mpaav na pá məli.

¹⁶ Ama tampəna təə pa pεekaya tetv nti təkəla teu təyə. Ntəyəle isətəa nyəntv. Pə təə ké pə fei Iso ké feele si pá yaa-ı pa Iso, ı tema-wεyε ıcate kvəpante tayəlvv tə se.

¹⁷ Iso taa temnav yelina Apələham kpa ı pəyaya Isaaka si ı kvyi-ke ná í lá Iso ké kətaya ke waatu wei Iso ná tee ı waali ké kvteε si ı naa tə. Iso ka tema Apələham ke nəəsi svv, paa na mpv ı kpaça ı pəyaya ηka ka tike ı ka ləla mpv tə si ı kvyi. ¹⁸ Iso ka heela-ı si Isaaka kin ke ı ká hikina piya. ¹⁹ Apələham ka mayasa ı taa si Iso pəsəyi na í tayəni Isaaka ke feesuyə. Na pə wε isv mpvylε pə tu lapa. ı səpaya na pé feesi-ı na pé tayəni-ı Apələham ke celvyə.

²⁰ Iso taa temnav mpi pə təə ké Isaaka koolaa si Iso í la kvəpəntv ke Yakəpu na Isav ke cele.

²¹ Saa wei Yakəpu wusa səm tə Iso taa temnav mpi pə yelina na í kooli Yosεefv piya təna təə ké kvəpəntv na í sεε Iso na í nyəka ı kvátəyú təə.

²² Iso taa temnav mpi pə təə ké waatu wei Yosεefv caakaya səm tə ı yəyətə lseyeli nyəma Icipiti taa luw təm, na í keesi-wεyε isəna paa laηa ı mvwa tə.

²³ Iso taa temnav mpi pə təə ké Moisi caa na ı too pa ηməsa-ı isətənaa tooso ké ı ləlvv waali. Pa nawa si ı tewa ilε pa ta nyana nti wulav ka təma si pá taa la tə tə lapv.

²⁴ Waatu wei Moisi lapa səssə tə ı tema Iso na ı taa təyə ı kisaa si pá taa yaa-ı Icipiti wulav səssə pεelə pəyaya. ²⁵ Pə kəla-ı lelen si pá tú í na Iso yəlaa ke

konyəŋ na mpi ı ká yəələna ısayatv ke wee naale tike tə. ²⁶ I nawa sı ye yəlaa í kisa-ı ısu pa kisuyu Mesii tə pə kəla-ı teu ke İcipiti apititu təna. Pə taya pulv tə, cele kvfelvuy ke ı pəkəyi.

²⁷ Moisi tema İso na ı taa təyɔ waatv wei í lu İcipiti na wulav pááná huu ı tə tə pə ta tə ı lanje. I səŋa teu təca, mpi tə ı naakaya İso wei ı fei pá na-ı tə. ²⁸ İso taa temnav tə kə ı sı Teev acima təyɔv, na í tə sı pá taa caləm ke nanŋ nənəəsi na səm ıətəa tillu í taa kv İseyeli nyəma kancaalaya kuləlaa.

²⁹ İso taa temnav mpi pə tə kə İseyeli nyəma tesa səsencaası tenku ke puylaya ısu kacaŋa tə. İcipiti nyəma ná keena-we ılena lvm təyɔ pəle.

³⁰ İso taa temnav mpi pə yelina Yeliko kolonja tima təmuyumuyv kə waatv wei İseyeli nyəma təma na pá cəna-keye kvyeen naatosompəyolaya tə. ³¹ İso taa temnav mpi pə tə kə pa ta krentəna mpa pa kisa İso nyəntv tə na apalaa təna alv Laharı na pá kv. Mpi tə alv ıni ı təkə ıcate fenlaa ke teu ke waatv wei pa tala ı te tə.

³² Ntiyi maa tasa yəyətaya ıle yee? Tapacayale fei-m sı má yəyətı Ketiyəŋ, na Palakı, na Samsəŋ, na Yefete, na Tafiiti, na Samiyeełı, na İso kvəyətutv teləsəlaa pa təm. ³³ Pa tema İso na pa taa təyɔ pa təyɔ ləlaa tetv, na pə tə kə pa təŋa tampana, ılena İso ha-weye mpi ı ka təma sı ı ká ha-we tə. Pa tema İso na pa taa tə kə pa təkə təyɔlası nəəsi, ³⁴ na pá teesi kəkəsi nsi sı mvy kemkem tə. Pa tema İso na pa taa təyɔ pa lu layate nəyɔ taa. Mpv pə yelina na paa kev acamaa tə pá pəsi tampana nyəma. Pa tema İso na pa taa təyɔ pa lapa akanaa ke yonŋ taa na pá kəlı pa kolontunaa yoolaa loosi. ³⁵ İso taa temnav tə kə pa feesa alaa ke pa sətəa na pá cela-we.

Ləlaa ná nawa kankanjsı na haləna pá can na pá sı, pa ta kisi wahala ıni ı təyɔv. Pə taya pulv tə, pa caakaya kə sı pá feesi-we na pá hiki weesuyu kvpampankv. ³⁶ Pa foota ləlaa na pá ma-weye akpatee, pa həkə ləlaa ke alukpala na pá tv-weye saləka. ³⁷ Pa yaya ləlaa ke pəe na pá sı, na pá naası ləlaa, na pá tala ləlaa ke tilima naale naale na pa ıse. Pa laa ləlaa ke kulaa na seesi. Heen na pəŋ pə alema ke pa təyɔlaya na pá yeləyi. Anı pa hulvmaa təkəŋkəŋ pəyele pa təŋna-weye wahala tvyɔ na pá laki-weye nyəŋ. ³⁸ Yəlaa pane pa tee antulinya taa cəne cayav. Pa cəkəyaya yem kə wulaya tetv taa na pəəŋ taa. Pa təsvlenaa nté kvkraməŋ tee na tulukusi taa.

³⁹ Pane ıni pa təna pa tema pa taa na İso təyɔ İso sama-we. Paa na mpv pa ta hiki mpi İso ka təma sı ı ká ha-we tə. ⁴⁰ Pə taya pulv tə, İso ka huuva sı ı ká la taya mpi pə kəla teu tə ıle ı ta tisi sı pá te təkpataa na taa fei.

12

İso kele Taca

¹ Təv, ısu yəlaa samaa tuutuuma ıne ı tama-tvyv kotaya na ı tema ınpəyɔ larv na tə nyəmə təkəlekele tə, ta tətə tə həyəsı na tə pəti pə təna mpi pu kayatı-tv sı tə taa polo ləŋləŋ tə, na tə lə ısayatv nti tə matəna-tvyv tam tə. ılena tə kraya casəle ke teu ke mpi pə we tá nəyɔ tə tə pə waalı. ² Tə kraya tá ıse na tə pá Yesu tə, ıni ı kəna ta İso seev nyvyv na pə tapvyv. I ta nyəni tesika tə səm feele, ı tisaası sı pá kamı-ı tesika tə na í sı. Pə taya pulv tə kə ı tisa mpv, lanhulvmle nte tə taŋa-ı cele təyɔ ı nyənaaya. Na kayana í caya İso kumte kəŋkəŋ taa.

³ Me mu caya na í mayası mə taa na í na ıəna asayaa yoonə-ı na í tá kpeəsi tə. I nyəna təna, pəcə í taa kə na í kpisi na í lə təŋ. ⁴ Pə taya pulv tə, tuu mə na asayaa í luki tə í ta ləta na halı í can í sı mə təlvte taa. ⁵ I səəwa apalutv səsvyv təm nti İso heeliyi-me ısu yulv seyesvyv ı piya tə yee? I təma sı:

Ma pəyalu, paasəna teu ke waatu wei

Tacaa hən nyá ħkraḥyυ tə.

Na ye i kaləxəna-η taa lə nyá apalətu.

⁶ Pə taya pulu təə,

wei Tacaa səlaa tə puntu ħkraḥyυ ke i hən.

Na wei i nyənəxi i pəyaya tə puntu ke i kətəxi.

⁷ I təxə mə konyəməη na suulu na í nyən-i isu cəcə hənuyυ i pəyaya ħkraḥyυ tə. Konyəməη wei í təkuyυ mpu tə inu i huləxəna si ləə nyənəxi-mexe i piya.

Pəyaya ħka ka ħkraḥyυ ke ka caa u hən? ⁸ Ye u hən mə ħkraḥyυ isu i laku i piya təna tə pə hóləxi ké si í tá ké i piya mayamaya. Ama í ké apalaa naale piya ké.

⁹ Tə nyənna ta caanaa mayamaya ke ate cəne. Pa hən tá ħkraḥyυ na tə seeki-we. Ye tá caanaa hən tá ħkraḥyυ na tə seeki-we, pə wee si tu nuna tá isətəa Caa na pə kəli mpu na tə hiki weesin.

¹⁰ Ta caanaa mayamaya ná hən tá ħkraḥyυ ke wee naale ke isəna pə maya-we tə. Ama si pə waasi-tu təə ké ləə ná hən tá ħkraḥyυ si tə kraxa i tənəηη weetu.

¹¹ Waatu wei pa hən tá ħkraḥyυ tə pə caya-tuyυ isu pa tuyi-tuyυ wahala, pə fei lanħuləmlə se. Ama pə kəη na pə leeli uləna mpa pa ħkraḥyυ pa həma mpu na pə seyeši-we tə, pá na kupantu ke pə taa. Puntunaa təntə teeki na pə kəna-wexe heesuyυ.

Kvseyesətu na kvkpaalətu

¹² I la na mə niη kvəpəη na mə nəəhe acamaa pə nyəə toη. ¹³ Na í təηəxi ħpəyυ tam ké mpaη kvsiyisin, pə taa kəə na sekəllu nəyəlu í coləsi mpaas, ama í hiki toma.

¹⁴ I la kookali na mə na yəlaa təna í weena təma na lelen na mə təntə keesi teu. Pə taya pulu, ye yulu təntə ta keesi teu puntu kaa keesi Tacaa. ¹⁵ I la laakali na nəyəlu í taa kəə na í tayanu ləə pəlele ke lanuyυ. I la laakali tətə na pə taa kəə na mə taa nəyəlu pəsi isu tuyυ isayav nyəəkyυ na kv nyan wakələxi yəlaa tə.

¹⁶ I la laakali tətə na mə taa nəyəlu í taa la asilima yaa ləə nyəm pəsi i isəntəa ké yem, isu pə lapu ləə na í kraxa i səsəəntu lonte na í pəeti təxəniya tə tə.

¹⁷ Mə mayamaya í nawa isəna pə kəma waali waali na í nyuli si i caa í kooli-i kupantu, uləna pá lə-i tə. Pə taya pulu təə, pə fei pəsuyυ si í məli waali na í tayanu mpi i ka təma wakəlyυ tə, uləna í wii yem.

¹⁸ Mə í tá krətəna puyυ ħku yulu pəsəxi na í tokina tə isu lseyeli nyəma, ħku kv təə kəkə toη nyəηka mukaya tə, na isəηmuntə na səkrətyυ na heelimuyυ pə nyalaa tə, ¹⁹ na pá nu akantəle wula na pə yəxətəxi tə. Saa wei lseyeli nyəma nu pə yəxətəxi mpu tə, pa təma si pə yele mpu, pə taa tasa-wexe yəxətənav ke paa pəcə mayamaya.

²⁰ Pə taya pulu təə, təm nti paa heela-we si ye yulu yaa krəntə mayamaya tokina puyυ ħku, paa yaya-texe pəe na pá kv tə, tə kəla-wexe toη. ²¹ Pə nyənuyυ lapa səxəntu haləna Moisi mayamaya tə si səxəntu kəla inu na í selixi.

²² Ama mə mə krətəna Siyən puyυ, na ləə weesuyυ tu icate isətəa Yosalem na tə isətəa tillaa tuutuuma. ²³ I krətəna ləə kancaalaya kululaa mpa pa həla pa ηmaa isətəa na pá kotina lanħuləmlə tə. I krətəna ləə wei i ká hūna yəlaa tənaya təm tə, na í krətəna i yəlaa kupama mpa pa lapa na pá te təkpatəa tə pa ləsasi.

²⁴ I krətəna Yesu wei i ké nəxə pəeluyυ kufam teləsulə tə. I krətəna i caləm kvηmusəm mpi pə yəxətəxi kəla Apəeli nyəm nyəηka təcəyacya tə.

²⁵ I la laakali, í taa kisi wei i yəxətəxəna-me tə i təm ke nuu. Mpa pa kisa wei i kraalaya ləə təm ke ate cəne tə i təm nuu tə pa ta kpisi pəle pa ħkraḥyυ ke həm, kacənfana ta mpa tu ha lumaya ke wei i we hatuu isətəa na í yəxətəntu tə? ²⁶ I yəxətəa na i yəxətəxi cyiti tətə təna. Ama i tasa-tuyυ heeluyυ si i ká tasa atəxe cyituyυ, haləna í krəntəna isətəa. ²⁷ Timpi pa təη mpu si paa tasa

tə pə wεε kele sɪ mpi mpi pə lapa na pu ciyiti-wɪ tə pu saalı yem ɪlɛna mpi pu caya tam tə pələ pə lɛɛti.

²⁸ Tu hiki kawulaya ŋka kaa caya tam tə ɪlɛ tɔ la Iso ké tɔmlɛ ke isəna mpi pu maya-ɪ tə, na tɔ see-ɪ na tɔ nyaŋna-ɪ na tɔ huli sɪ ɪ nyana tɔmlɛ sɛɛv nté.

²⁹ Tá Iso ké kəkə ŋka ka nyaki pə tɔna tɔyɔ.

13

Isəna tu la na Iso sɔɔli-tv tɔ

¹ Ɔ sɔɔləyi tɔmaya tam isu pulv na ɪ neu. ² Anɪ pə wεε sɪ ɪ təkəyi muɔlaa mpa pa kɔŋ mə te tɔyɔ teu tə ɪ nuwa. Lɛlaa lapa isɔtaa tillaa ke muɔlle ke pə lapv taa, pa tɔŋna sɪ yɔlaa ke yem. ³ Ɔ tɔɔsɪ saləkətɔnaa tɔɔ isu ye mə na-we ɪ ka wenna saləka ɪnɪ ɪ taa ɪ ka lapa tɔ. Na ɪ tɔɔsɪ mpa pa laki nyaŋ tə pa tɔm isu mə mayamaya ke pa laki mpv.

⁴ Paa wei ɪ nyənɪ alv kpaɣav tɔm isu pulv sɔsɔɔm. Na apalv na alv pa taa nɔyɔlv náa taa la yem yem tɔtɔ. Iso ká huɔna tɔm ke mpa pa laki asilima na mpa pa laki wasaŋkalətv tɔ.

⁵ Ɔ taa nyənəyi pɔyɔlaya ke mə kulapv taa. Ama mə laŋa ɪ heɛna mpi ɪ wɛna tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, Iso yɔyɔtaa sɪ: Ma kaa lɔ-ŋ paa pəcɔ, maa wεε nya waalı ké tam. ⁶ Pə tɔɔ ké tə pəsəyi na tɔ yɔyɔtəna naani sɪ:

Tacaa kele ma tentu,

ma kaa nyana pulv.

Yulv pəsəyi na ɪ la-m we?

⁷ Ɔ tɔɔsɪ mə kancaalaya sɔsaa mpa pa caala-mɛye Iso Tɔm heeluyv tə pa tɔɔ. Ɔ nyənna isəna pa yaasi ka wεε tə, na isəna pele pa səpa tɔ, na ɪ keɛsəna isəna pele pa tɛma Iso na pa taa tɔ na ɪ lá mpv. ⁸ Isəna Yesu Kilisiti ka wεε tɔ mɔpɔyɔ ɪ wε saŋa, na mɔpɔyɔ ɪ ká wεε tam. ⁹ Ɔ taa yele na seɣesəŋ kufan ɪnɪ ɪ tɔna, ɪ nɔyɔ na ɪ suka, ɪ tolisi-me. Pə taya pulv tɔɔ, mpi pə kəla teu tɔyɔle sɪ Iso pɛɛlɛ ɪ la na tɔ hikiyi tɔŋ ke ta hɔwεε taa. Pə taa wεε kutɔyɔv cɔlvɔv kin. Mpa pa paasəyɔna kutɔyɔv cɔlvɔv tə paa waaki pə taa ké pulv.

¹⁰ Kətəlaa mpa pa laki tɔmlɛ ke Yuta kətasi cokəle taa tə pa feina mpa sɪ pá tɔyɔ mpi pa kv tá kətaya tɔlate taa tɔ. ¹¹ Yuta kətulv sɔsɔ kpaɣəyi wontu nti tə caləm ké, na ɪ pona cokəle taa na ɪ feɛnɪ sɪ pə husɪ yɔlaa isayətv. Ɔlɛna pá kpaɣa wontu nti pa kuwa mpv tə tə mayamaya na pá pona tɔsikile waalı na pá tv kəkə. ¹² Pə tɔɔ ké Yesu səpa ɪcatɛ na waalı sɪ ɪ mayamaya ɪ caləm ɪ tayanɪ yɔlaa samaa. ¹³ Mpv tə tɔ polo ɪ kin ke tɔsikile waalı na pá kisi-tv isu pa kisuyv ɪnɪ tɔ. ¹⁴ Mpi tə tə feina ɪcatɛ tam nyəntɛ ke atɛ cəne. Ama cele nyəntɛ ke tə pɛɛkəyi. ¹⁵ Tə saŋ Iso ké tam na pə lá teitei isu tə lapa-ɪ kətaya na Yesu tɔŋ taa. Pə nyuvv nté sɪ ɪ hətɛ ɪ yaaki tá nɔɔsɪ taa ké tam. ¹⁶ Ɔ taa sɔv kɔpantv lapv na tɔmaya tem ke tam, pə taya pulv tɔɔ, kətaya isu mɔpɔyɔ Iso sɔɔlaa.

¹⁷ Ɔ nukəna mə sɔsaa na ɪ seeki-wε. Pə taya pulv tɔɔ, pa feniyi mə ləsasi tɔɔ ké. Mpi tə pa nyəmá sɪ cele Iso ká pɔɔsɪ-wεyɛ sɪ tɔm. Ye ɪ nukəna-wε, pa tɔmlɛ lapv kaa la-wεyɛ felentu. Ama ye ɪ nukəna-wε, pa tɔmlɛ ká pəsɪ-wεyɛ tɔlasɪ tɔm, na saa ɪnɪ pə kaa waasi-mɛye pulv.

¹⁸ Ɔ səlɔmɔna-tuyv Iso ké mɔpɔyɔ tam. Tə nyəmá teu ke tá taa təkpaata sɪ tə wɛna lotu kulvmtv. Pə taya pulv tɔɔ, tə caa ké sɪ paa mpi pə taa tá tɔntɛ ɪ maya. ¹⁹ Nti ma wiikina-me tɔsiyisiyi tɔyɔle sɪ ɪ səlɔmɪ Iso na ɪ lá luyv na má məli mə kin ke lɔŋ.

Iso səlɔmuyv

²⁰ Iso feesa Tacaa Yesu ke səm taa, inəyəle heeŋ tiikilu səsə ke ı səpu tə pə tə. Na ı səm mpi pə yelina na nəyɔ pɛɛlɔyɔ tam nyəm la tampana. ²¹ Hɛɛsɔyɔ Iso í la na mu pəsi na í lá kɔpantɔnaa na í lá ı luyɔ nyəntɔ təmmam. Iso ını í yele na Yesu Kilisiti la tá kin ke mpi pə wɛ-ı teu tə. Yesu í hiki teeli ke tam. Ami.

Kantəkaya təm na sɛɛtɔ

²² Ma taapalaa ma wiikina-me sı í nu apalɔtɔ səsɔyɔ təm tənɛ na suulu. Pə taya pɔlɔ tə, təm nti ma ŋmaa-mɛyɛ cənɛ tə tə tə. ²³ Ma heeliyi-me sı pa tɔla ta taapalɔ Timotee. Ye ı tala ləŋ ke cənɛ ma na-ı tu kənna mə tɛ.

²⁴ ɪ sɛɛ mə səsaa tənɛ na Iso yəlaa tənɛ təpa. Ta taapalaa Itali nyəma sɛɛ-me.

²⁵ Iso í la mə tənaya pɛɛlɛɛ.

TAKĒLAYA NJKA SAAKI NMAAWA TŌ Kutuluſu

Isō yēlaa mpa pa yawa antulinya tēna taa tōyo Saaki nmaawa i takēlaya. I kusēyēsətu ta kē nōyo taa tōm kē yem. Yaasinaa mpa yulv ka lakēna tō, pa tōm kē Saaki sēyēsaa. Saaki hulā Isō sēelaa kē yaasi wei pa lakī na i fēi teu tō.

Isōna pa faya Saaki takēlaya tō:

Nyēm na taa tēm pə tōm, titite 1:1-8

Isō sēev mayamaya naaki lakasi taa kē, titite 1:9-27

Yēlaa fayasyv tōm, titite 2:1-13

Taa tēmnav na Isō na tōma pə tōm, titite 2:14-26

Isō sēelaa na pa nsōma kpaſv tōm, titite 3:1-12

Lōmayasēē nna a luna Isō kin tō, titite 3:13-18

Isō sēelv na antulinya pə tōm, titite 4:1-5:6

Suulu na Isō səlēmvyv na sēnav tōm, titite 5:7-20

Sēev

¹ Maya Saaki Isō na Tacaa Yesu Kilisiti pa yom.

Mā nmaakēna takēlaya kanē. Ma sēē Isō yēlaa tēna mpa pa ya antulinya tēna taa tō.

Isō hate

² Ma taapalaa, ye mayasəŋ i kōma na i mayasəyi-meyē nka nka, i cəyana lanhulōmlē kē səsōm. ³ Pə taya pulv tō, i nyōmā sī ye i səŋa teu tōca kē naani wei i tōwa Isō tō i taa, ilē i pəsa kantəllaa ntē. ⁴ Ama i yele na paa wei i nā sī i kantəlōna tampana. Saa in i ká la yēlaa mpa pa tewa təkpaſaa na pá wē tēmammam na pá tá lan pulv tō. ⁵ Paa na mpv ye mē taa nōyōlv lanja nyēm, i səlēmī Isō na i ká ha-i-wi. Pə taya pulv tō, Isō ilē i fēi felentu kē paa pəcō. Pəyele u kootiyi nōyōlv. ⁶ Ama ye pūntv i səlēməxi Isō, i səlēmī na i tē i taa, i taa la sika. Ye yulv i səlēməxəna sika, pūntv wē kē isu tenku lvm hola nna heelim lakī na á lanjəxi yem tō. ⁷ Yulv isu mpv pə taka i taa tēli sī Tacaa ká ha-i pulv cəcəka. ⁸ Mpi tō, i kē yelēyēle tv na tutulu kē i yaasi tēna taa kē.

Konyəntv kusvyv

⁹ Ye konyəntv i wē tá taa, ilē i mvyvli sī Isō ká kusī i nyvvyv tō pə tō. ¹⁰ Na ye apite i wē ta taa, tēle tē mvyvli sī Isō ká tisi-tē tō pə tō. Apite kəŋ na tē saali yem kē isu nyulvyv hētv kē taale taa. ¹¹ Ilim lukī na pə kō pə han səsōm, ilēna pə nyāya nyulvyv nku na kv wvli, ilēna hētvyv nku kv hoti, na kv kacəka saali yem. Mpv inəxi pu kō na apite na tē kolapv tv tēna saali yem.

Mayasəŋ na cəsēē

¹² Mayasəŋ i mayana wei na pə tá ciyiti-i, pūntv nu lelen kē. Pə taya pulv tō, waatu wei pə tēŋ-i mayasyv na pə tá ciyiti-i tō, Isō haaki-i weesyv teeli ntenuyū nku kv kē mpi Isō tōma sī i haa mpa pa sələxi-i tōyo. ¹³ Ye mayasyv i mayana wei, pūntv i taa tō sī: Isō mayasəxəna-m. Mpi tō, pu mayasəyi Isō sī i la isayav, pəyele Isō mayamaya naa mayasəyi nōyōlv. ¹⁴ Pa tēŋ sī pə mayasəxi yulv tō, i mayamaya i konyulvyv isayav hōŋna-i na pə kpa-i isu katəka. ¹⁵ Konyulvyv nku kvlē kv wēeki mpv ilēna kó kō lvi isayav. Na isayav ná kəŋ tē pu tēmammam ilēna tēle tē lvi sēm.

16 Ma taapalaa kɔpama, í taa puɣusi mə tɪ yoo. 17 Isɔtaa ké kɔpantunaa mpa tə hikiyi faalaa tɔ na kɔcɔɔŋ kɔpampɔŋ inɪ ɪ tɔna ɪ lukəna. Isɔ wei ɪ ŋma isɔtɔnɔyɔ taa kəkɔsɪ tɔ ɪ niŋ taa ké pə luna. Isɔ naa layasəxi ye ɪ səŋa nti tə taa, tə taa ké ɪ səŋaa. Səkrɛtiya nakəli ka fɛi ɪ kinj. 18 Inɪ ɪ nəkəna na í ha-tuyɔ weesuyɔ na ɪ tampana tɔm kinj. ɪ lapa r̄póyú sɪ tɔ mu kɔŋmajmam mpi pə tənaya nɔyɔ.

ɪ taa nukɪ kɔnu ke yem

19 Ma taapalaa kɔpama, í tɔɔsɪ tɔm tənɛ inɪ sɪ paa wei í wɛɛ lɔŋ ke nuw taa. Ama í taa wɛɛ wei ɪ pəsəxi yɔyɔtaya tɔ. Pəyɛle í taa wɛɛ wei ɪ layasəxi páná mɔyɔ tɔ. 20 Ye yulɔ í mu páná u pəsəxi na í la mpi Isɔ caa tɔ. 21 Pə tɔɔ ké í ká kisi mpi pə lakɪ yulɔ ke isayaw tɔ, na í lɔ kɔlapɔtɔ nti tə ta kɛɛsɪ tɔ. ɪ pasa mə tɪ na í mu tɔm nti Isɔ sətəxi mə taa tɔ, tɔm nti tu yana mə nyɔɔŋ.

22 ɪ taa nukɪ Isɔ Tɔm ke kɔnu ke yem. Ye í lakɪ mpɔ í puɣusiɣi mə təxi. Ama í təŋ teitei isɔ í nukɪ tɔ. 23 Wei ɪ nukɪ-təxi kɔnu tɔ ɪ wɛ ké isɔ yulɔ nyənɔyɔ ɪ təxi tinj taa na í ná isəna ɪ wɛɛ tɔ, 24 na í tɛ ɪ təxi nyənɔyɔ na í tɛɛ, ɪ lɛna í sɔɔ isəna ɪ ka wɛɛ tɔyɔ kɔrakpaa. 25 Ama wei ɪ keləxi Isɔ Tɔm nti tə tewa mpɔ na tə hətəxi-tuyɔ tá yomle taa na í wiili tə taa ké teu, na í nyɔɔna-tɪ təkɔŋkɔŋkɔ tɔ. Puntɔ u nukɪ-təxi kɔnu ke yem na í tɛɛwa pə tɛma. Ama ɪ təŋəxi-təxi teu ké, pɔntɔ ká ná sɪ Isɔ wɛ í waali ké ɪ kɔlapɔtɔ taa.

26 Ye yulɔ huɔkɪ sɪ í ké Isɔ sɛɛɔ na í tá nyɪ ɪ nɔyɔ tɔɔ suluɣu, pɔntɔ puɣusiɣi ɪ təxi, na ɪ Isɔ sɛɛtɔ wɛ yem. 27 Isɔ sɛɛv mpi pə te Tacaa Isɔ na pə maya-ɪ tɔyɔɛ suluwaa na alaa mpa pə səpa na pə yeɛ yem tɔ pa tɔkuyɔ ke pa wahalanaa taa. Pə kaasaa tɔtɔ sɪ yulɔ í taa yeɛ na antulinya kɔlapɔtɔ asilima taana-ɪ paa pɛɔɔ.

2

Yəlaa fayasuyɔ

1 Ma taapalaa mə, í taa təŋəxi Tacaa teeli tɔ Yesu Kilisiti mpa na í tasəxi yəlaa ke fayasuyɔ. 2 Ye isɔ í kotaa na í caya kɛɛ, na nɔyɔɔ sɔv na í lɛɛ wɔla kukuule na í suu wontu kɔpantɔ, na kɔnyɔntɔ nɔyɔɔ ná sɔv tɔtɔ, na ɪ lé ɪ wontu cəla cələxi cələxi. 3 ɪ lɛna í fayasi wei ɪ suu wontu kɔpantɔ ke mpɔ tɔ na í se ɪ lé, na í tamɪ-ɪ sɪ: Kɔɔ na í caya təcayale kɔpantɔ tənɛ tə taa. ɪ lɛna í tɔ kɔnyɔntɔ sɪ: Nyaa səŋ mpɔ, yaa kɔɔ na í sɔpi ma nɔɔhɛɛ tɛɛ cənɛyɛ aɛɛ. 4 ɪ lakɪ mpɔ tɔ pə taya í fayasəxi mə təmayale? Na isəna í mayasəxi mpɔ tɔ pə fɛi teu.

5 Ma taapalaa kɔpama mə, í nu ma tɔm tənɛ sɪ, Isɔ nyəna antulinya inɛ ɪ taa ké na í ləsi kɔnyɔntɔnaa sɪ pá pəsɪ apila ke ɪ mpaav taa, na pá hiki kawulaya ŋka ɪ tɔma sɪ ɪ ká cəla mpa pa sɔɔla-ɪ tɔ. 6 ɪ lɛna mə mu məli na í nyənəxi kɔnyɔntɔnaa mɔyɛ yem suwɛ? Pə taya apila anɪ aa caakəna mə tɔm na á hɔŋ-mɛ na á pukina tɔm təhɔvle taa? 7 Pə taya kɔlvmaa mɔyɛ pa footiyina hətɛ kɔpantɔ nte Isɔ ha-mɛ tɔ?

8 Ye í təŋəxi Isɔ Kawulaya kɔsəsutɔ nti pa ŋmaawa Isɔ Tɔm taa sɪ: Sɔɔli nyá tɔyɔntəɛ isɔ n ka sɔɔli nyá tɪ tɔ, pə wɛ teu. 9 Ama ye í fayasəxi yəlaa, í lakɪ isayaw ké. Na ye pa kɛɛsəna nti pa suwa tɔ mə tɔm səpaya, mpi tɔ u təŋəxi kɔsəsutɔ. 10 Na isəna pə wɛɛ tɔyɔɛ sɪ ye nɔyɔɔ təŋa kɔsəsutɔ kɔhɛelitu tɔna na í kɔɔ í kpisi tə taa kɔlvmtɔ ke təŋyɔ, pə tənaya ɪ kpisaa. 11 Pə taya pulɔ tɔɔ, wei inɪ ɪ tɔma sɪ: Taa la wasaŋkalətɔ tɔ, inɪ ɪ tɔmna tɔtɔ sɪ: Taa kɔ yulɔ. Mpɔ tɔ, ye n ta la wasaŋkalətɔ na í kɔ yulɔ, n kpisa kɔsəsutɔ təŋyɔ ké. 12 ɪ yɔyɔtəxi na í lakɪ isɔ yəlaa mpa paa kɛɛsəna Isɔ Tɔm nti tə hətəxi-tuyɔ ta yomle taa na pá huɔna tɔ. 13 Isɔ kaa nyəm wei ɪ ta nyəm ɪ tɔyɔntəɛ pətɔtəɛ tɔ ɪ pətɔtəɛ

ke huule wule. Paa na mpu tɔ, ye wei i nyəna lelaa pətətəle, pɔntu tɔm ká səŋna huule taa.

Isəsɛle na tə təma tɔm

¹⁴ Ma taapalaa mɛ, ye yulv yəɟɔtaa si i tɛma Isɔ na i taa pəyele pu huləyi r̄p̄yú i tɛma taa, pə taɣa yem kɛle? I Isɔ taa tɛmnav m̄pi pu yaɣi-i? ¹⁵ Ye isu nyá tɔɣɔntəle apalv yaa alv laŋna nteɣe kutakuyv, na tɔɣɔnaya maɣamaɣa ta tala-i. ¹⁶ Ilena n̄ tɔm-i si: Tɔv, pə lapa tasa, Isɔ í ha-ŋ alaafəya, kv nyá watu, tɔɣv kutəɣv ke teu. Pəyele n ta cɛle-i m̄pi i laŋaa tɔ, ilɛ pepɛɣe pu waas-i? ¹⁷ M̄p̄yú pə wɛɛ, ye yulv tɛma i taa na Isɔ na u lakɪ pə tɛma, i taa tɛm mələ yem kɛ.

¹⁸ Ntanyɪ nɔɣɔlv ká tɔ si: Taa tɛm na Isɔ tike ke lɛlv lakɪ, na lɛlv náá lakɪ tɛma tike. Ilɛ ma cɔɔ pɔntu si: Hulɪ-m isəna yulv ka tɛ i taa na Isɔ na u lakɪ pə tɛma tɔ, na maa hulɪ-ŋ lɛlv taa tɛm na i tɛma taa. ¹⁹ N tɛma nyá taa si Isɔ kɔlv m tike wenna, tampana kɛ. Alɔɣaa maɣamaɣa ná tɛma pa taa kɛ mpu, haləna pá seliɣina sɔɣɔntu. ²⁰ Yulv kumɛleŋ nyá, n caa n̄ cɛkəna si taa tɛmnav na Isɔ kɛ yem na tɛma fɛi, u waasəyi pulv? ²¹ Tɔv, isənaya pə lapa na Isɔ nyənɪ ta caanaa caa sɔsɔ Apələham ke yulvpaŋ ye? I kulapɔtu kin ke waatu wei i laakaya i pəyalv Isaaka ke kɔtaɣa tɔlate tɔv tɔɣv. ²² N ta na mpu taa? I tɛma Isɔ na i taa pəyele tɛma na wɛ pə taa tɔtɔ. Na pə tɛna pə kɛnta mpu tɔɣv i taa tɛmnav ke Isɔ tewa təkɔpataa. ²³ Ilena pə lá teitei isu pa ŋmaa Isɔ Tɔm tɔ si: Apələham tɛma Isɔ na i taa, na i taa tɛm m̄p̄əyi Isɔ ná nawa na í yaa-i yulvpaŋ na í mu-i. Na Isɔ yaa-i i ceu. ²⁴ Pənente mə maɣamaɣa í nawayale si yulv tɛma ke Isɔ nyənəɣəna-i yulvpaŋ, pə taɣa i taa tɛm na Isɔ pə tɔv tike.

²⁵ Mpu tɔtɔɣv pə lapa apalaa tɛna alv Lahapɪ kin, Isɔ nyəna-i yulvpaŋ ke i tɛmlɛ tɔv kɛ waatu wei i mv tillaa ke i tɛ na í cɔləna-wɛɣɛ mpaav tɔ. ²⁶ Ye isu pulvpu hɛntaa na pu feesiɣi pə səpaɣa. Mpu tɔtɔɣv Isɔ taa tɛmnav ke yem ná kɛ kusəpəm.

3

Yulv nsəmle tɔm

¹ Ma taapalaa mɛ, í taa nyulɪ si í la seɣesəlaa ke paɣale. Pə taɣa pulv tɔv, anɪ í nyəmá si ta mpa tə kɛ seɣesəlaa tɔ tá huɔnav ká lana toŋ na pə kəli kra nyəma. ² Yaasinaa paɣale taa kɛ tá tɛna tə pəntəyi. Ye yulv wɛɛ na u pəntəyi i yəɟɔtaɣa taa, pɔntu kɛ yulv wei i tewa təkɔpataa tɔɣv, na i pəsəyi na í kra i təyi pə tɛna pə taa kɛ. ³ Tə tɔyi kraɣanɔkɔpasi ke kraɣanəŋ nɔsɪ taa kɛ si tə pəsɪ na tə ŋmakəli-i na í nuna-tv, paa na i tɔv m̄pi pə tɛna. ⁴ I nyəna kɔvuləŋ sɔsɔŋ wei heelim sɔsɔm tuliɣi tɔ na í ná tɔtɔ. Kɔrátúɣv səkɔpɛluɣv nakuləyi saalv kɛsəɣəna-i na í pukina-i timpɪ tɔv i sɔlɔaa tɔ. ⁵ Mpu tɔtɔɣv pə wɛɛ na yulv nsəmle. Yulv nsəmle kɛ pulv səkɔpɛm ke i tɔnuyv tɛna taa kɛ. Ama tə pəsəyi na tə la kalampaani kɛ sɔsɔntɔnaa taa.

I nyənɪ na í ná isəna kəkəiɣa pəsəyi na ká naŋ hɔtuyv anaam nɔɣɔlv tɔ. ⁶ Nsəmle wɛɛ kɛ isu kəkə. Tə taa kɛ isayatu maɣalaa, na tə wɛ tá tɔnuyv taa na tə wakələyi tá tɔnuyv tɛna tɔpaɪ. Tənaasəle sɔsɔlə kəkə ke tə heeki na tə səkɪ mpu haləna ta səm. ⁷ Yulv pəsəyi na í ŋmakəli taale wontu nti tə tɛna, na sumasɪ tɛna, na wontu nti tə tuuki tə lotu tɔv tɔ tə looŋa tɛna, na lvm taa nyəm. Halɪ yulv tu tɛma pə tɛnaya r̄p̄yú ŋmakəlvuyv mɛɛ. ⁸ Ama tuu tɔ nɔɣɔlv ta tenta nsəmle ke ŋmakəlvuyv. Pə kɛ isayatu nti yulv u pəsəyi na í kra tɔɣv. Tə taa sɔtv toŋ feina taka. ⁹ Nteɣe tə sɛkəna Tacaa Sɔsɔ ke í na tɛmlɛ, na nteɣe tə tɛŋsəɣəna mpusi kɛ yɛlɔaa mpa Isɔ ŋmawa na pá nɔɣəsəna-i tɔ.

¹⁰ Nəyo kolumaya ηke ka taa ké fəo wεε. Pəyele ka taa ké anyan̄ka wεε. Ma taapalaa, pə taa wεε mpv. ¹¹ Hite kolumtəle taa lum kaa wεε lelen̄ nyəm ke saalvyv na təsalav nyəm ke saalvyv. ¹² Ma taapalaa me, tvyv ηkv pa yaa si fiki tə kv kaa pəsi na kv lvi tvyv ηkv pa yaa si olifi tə kv pee. Na tvyv ηkv pa yaa si lεsεη tə kv kaa lvi fiki tvyv pee. Na lum mpi pə wε tənyan̄η tə pə kaa pəsi na pə lá lelen̄ nyəm.

Ləmayasəle nte tə luna Iso kin̄ tə

¹³ Nəyolv wε me hεkv na i ké ləmayasəle tv na nyəntv tətə? Puntv í yele na i təma hvl mrv, na í laki i təma na ti pasvyv na ləmayasεε. ¹⁴ Ama ye mə lotunaa taa wε han̄aya səsəya na ikəlle pεekvyv huwεε, ile í taa nəkí mə təyi həm na í pəsi pəpətunaa na í kpεesi tampana. ¹⁵ Ləmayasεε isv mrv pə taka tá luna Iso kin̄ se, pə ké antulinya inε i nyəm ké, na yolvwεεtv huule, na pə luna dləyov kin̄. ¹⁶ Pə taya pulv təo, timpí taa han̄aya na ikəlle pεekvyv pə wεε tə tənaya liyitvyv na isayav̄tv ntí tə tənə tə wε tam. ¹⁷ Ama ye wei i hika Iso nyəm puntv wεε ké təcəicεi. Pəle pə paasi i ta ke yoolu, i ké suulu tv, na pεeleε tv, na kvpantv tike ke i laki, na i təma tewa. I fayasəyi yəlaa si ma nyəmá akele ma ta nyi akele, na cεsvyv fεi i kin̄. ¹⁸ Mpa pa laki na pa cəlv nyəma wεekəna lelen̄ tə pə wε isv lelen̄ taa ké pa tuuki pa kv̄tutuvm, na weesvyv ηkv kv tewa təyo pa kəη hikvyv.

4

Isəna Iso na antulinya pa fεi kpəpv tə

¹ Leyε yoon̄ na ntəηkpεεsaya luna mə hεkv ke mrv? Mə kətənaa mpa pa caaləyi-mεye tam ké mə tənəη taa tə mpe pa kəηna na yoon̄ na ntəηkpεεsasi nsi. ² Ntanyi í nyuləyi pulv pəyele í kaa hiki-wi, ilena í svv yəlaa kvv taa. Yaa mə luuη svv pulv pəyele í kaa hiki-wi, ilena ntəηkpεεsasi na yoo svv mə hεkv. Pə taya pulv təo ké u hikiyi. Mpi í caaki tə u sələməyi si Iso í ha-mεye-wi təyo. ³ Yaa í tu sələməyi u hikiyi-wəyi mə ləmayasεε fεi teu tə pə təo. I caa ké si í hika-wi ile í lana mpi mə mayamaya i nəkaa tə. ⁴ Ama í ké ma ta nyi isənaa ké yoo. I tá nyi si ye n sələyi antulinya nyəm n ké Iso kolontv taa? Wei i caa í səl̄i antulinya nyəm tə puntv na Iso pa lapa kolon̄a ké. ⁵ I taa hvv si yem təo ké pa ηmaa Iso Təm taa si: Iso pəsəyəna isəsεεmle ke weesvyv ηkv i tv tá taa tə. ⁶ Pə na pə mrv tə i laki-tvyv kvpantvnaa mpa pa kəla mrv tə. Na pə təm ke pa ηmaa Iso Təm taa si: Iso yoon̄a kalampaan̄i nyəma, na í laki kvpantv ke mpa pa pasəyi pa ti tə. ⁷ Mrv tə, í pasa mə ti na í nuna Iso ké teu, na í səη dləyov təo, i ká se mə kin̄ na í polo poolv. ⁸ I kpətəna Iso, na Iso ká kpətəna-mε tətə. Asayaa me í san̄ mə niη, yεleyεle nyəma me í tayan̄i mə lotunaa. ⁹ Mə lan̄a í wakəli, í tvl̄ nəs̄si na í wii səsəm. I yele na mə won̄a pəsi wula, na mə lan̄hvl̄mle náá pəsi lan̄wakəlle. ¹⁰ I pasa mə təyi Taca isəntaa na i ká kus-i-mε.

Təyontəle footvyv təm

¹¹ Ma taapalaa, í taa cakəna təma. Ye wei i cakəna i təyontəle yaa i footiyi-i, Iso kusəsutv ke puntv cakəna yaa i footiyi. Pəyele ye n footiyi Iso kusəsutv n ta ke tə təkəlv tətə, η pəsə tə hv̄rvl̄v ké. ¹² Iso tike sukəna kusəsutv, na in̄ i tike i kəna təm hv̄lv. Na in̄ i tike i pəsəyəna na í tayan̄i yaa í wakəli. Nyá n ké we na n̄ footiyi nyá təyontəle?

Cele təma lapv təo faalvyv

¹³ Mε mpa mə təη si san̄a yaa cele tv polo icatε tənε na tənε na tə caya tənaya pənaya na tə taati na tə hiki liyitee tə, pənente mu nu ile. ¹⁴ Aai, í tá

nyɪ cele nyəntu. ɪ weɛ ké ɪsu ihunte nte tə kpaɔ pəcɔ na pu lakɪ laasaya ɪlena tɛ cɛ tɔ. ¹⁵ Pu weɛ ké sɪ í yɔɔtɪ sɪ: Ye Tacaa í tana-tu, tu la pəne na pəne. ¹⁶ Ama mə məlaa na í lakɪ kalampaanɪ na í hɛŋ mə ti. Kalampaanɪ ɪsu mpv pə taka fɛi teu. ¹⁷ Pə tɔɔ ké ye wei í nyəmə kɔpantv lapv na í kisi tə lapv, pɔntv lapa ɪsayaɔ ké.

5

Apila laakali lapv

¹ Tɔv pənente apila me, mu nu. ɪ wii na í mələyi kpakpaɔ. Pə taya pɔlv tɔɔ, asalav ká mayana-me. ² Mə wɛnav puyvta yem, pə muv mə tɔɔ wontu. ³ Kakɔtaya seesa mə wɔlanaa na mə liyitee. Kakɔtaya ŋke kaa kulina mə waali na ká nyaya mə tɔnəŋ ɪsu kəkɔ. ɪ kaa wɛnav ke yem ké kuyeyɛŋ kantəkaya nyəŋ ɪne ɪ taa. ⁴ ɪ kisa mə tɛmlɛ nyəma mpa pa hala mə tawa tɔɔ fɛlvɔy, í nu pele pa tɔŋna wula tɔ. Mpa pa tayanəyi mə tawa kɔlvɔlv m tɔ pa kakiisasɪ tala Pə təna pə tv Tacaa ɪsɔ ŋkpaŋŋ taa. ⁵ ɪ tɔɔ leleŋ na í lá ɪsəna í sɔlaa tɔɔ atɛ cəne. ɪ pɔyalaa ɪsu pá kv-me na pá tɔɔ. ⁶ ɪ tv tasəkəle ke wei ɪ fɛina taali tɔ, na í yele na pá kv-ɪ na ɪlé ɪ tu suma mpv.

Suulu təkvyv na sələmvv

⁷ Ma taapalaa í cayana suulu na haləna Tacaa kənte tala. ɪ nyəna ɪsəna hatv kantələyi na í cayana suulu na haləna ɪ haləm kɔtɔɔv kɔpaŋkv pu tɔ. ɪ tɔŋəŋna suulu ke toomaɔa tɛv na salaŋ nyəŋkv. ⁸ Me tɔtɔ mu cayana suulu ke mpv. ɪ nyaya apalv ke səsəm, Tacaa kənte wɔsaa.

⁹ Ma taapalaa, nəɔlv í taa pooli ɪ tɔɔntələ, pə taa kɔɔ na ɪsɔ huɔna-me. Təm huɔlv wɔsaa ɪnɪ ɪ caana nteye svv. ¹⁰ Ma taapalaa me í nyəna ɪsɔ kuyɔtɔtv teləsəlaa mpa pa yɔɔta Tacaa tɔm tɔ na í təŋ pa akpa na í kantəli waatv wei wahala makəna-me tɔ. ¹¹ Pa kantəlvv tɔ ké tɔ tɔŋna-weye yaav sɪ leleŋ nɪlaa. ɪ nuwa Soopv tɔm ke ɪsəna ɪ kantələna suulu tɔ. Na í nyəmə pə kəma na pə tɛ na Tacaa ha-ɪ mpi tɔ. Tacaa wɛna yɔlv pətɔtələ ke səsəm ké, na ɪ kɔpantv fɛi keesvɔy.

¹² Ma taapalaa me í taa tuuna pɔlvɔpvyv paa pəcɔ. ɪ taa tuuna ɪsɔtənvv, pəyele í taa tuuna atɛ tɔtɔ, í taa tu tuuna pɔlvɔv te. Ye pə ké n ká tisi, ɪle n tisi sɪ: Nn. Na ye pə fɛi n ka tisi, ɪle n tɔ sɪ: Aaɪ. Tɔfɔ í kəŋ na í caŋ í svv ɪsɔ huɔnav taa.

¹³ Ye wahala mayana mə taa wei, pɔntv í sələmi ɪsɔ. Na ye wei ɪ nuki leleŋ, pɔntv náá yoo sam yontu. ¹⁴ Ye pə wɪkɪ mə taa wei, pɔntv í yaa Yesu seɛlaa kpekəle nyvɔv nyəma na pele pá sələməna-ɪ ɪsɔ, na pá yaa Tacaa hətɛ na pá pəli nim ke ɪ tɔɔ. ¹⁵ Sələmvv ŋkv pa sələma mpv na pá tɛma Tacaa na pa taa tɔ kv waasɪ kɔtəntv. Tacaa ká ha-ɪ alaafəya na pá husɪ ɪsayaɔvnaa mpa ɪ ka lapa tɔ. ¹⁶ Ye í wakələna təma, í həntɪ təmaya atɛ. ɪ sələməyəna mə təmaya ɪsɔ na í ká hiki alaafəya. Ye yɔlvpaŋ í sələma ɪsɔ na ɪsələ kuseemle pə lakɪ tɛmlɛ ke səsəm ké. ¹⁷ ɪlii ka ké yɔlv ɪsu tá tɔtɔɔ. ɪ sələma ɪsɔ na ɪsələ kuseemle sɪ tɛv í taa nu, na tɛv ta tosi atɛye hali pusɪ tooso na hɔɔlvɔy. ¹⁸ Mpóyó ɪ kəma na í tasa ɪsɔ ké sələmvv, ɪlena tɛv luna ɪsɔta na kv nu na kɔtɔɔv lá.

¹⁹ Ma taapalaa, ye mə taa nəɔlv ha tampana ke siyile na ɪ tɔɔntələ kpa-ɪ na í məŋna, ²⁰ mu nyɪ sɪ wei ɪnɪ ɪ kpa-ɪ ɪmpóyó ɪ tətɔolle na í məŋna tɔ, pɔntv yapa ɪ ləsaya ke səm nəɔv taa ké, na ɪ lapv mpv tɔ pə husa ɪsayaɔv tuutuuma ké.

TAKĒLAŸA KANCAALAYA NYĒŊKA ŊKA PIYEE NMAAWA TŌ Kutuluŧu

Kilisiti nyŋma mpa p yawa na pa we Asii tetu hŋyŋlŋyŋ taa tŋ, mpeye Piyee ŋmaawa takŋlaya kanĕ. Piyee yŋyŋtaya taa pŋ naa ke si mpa paa seeki Iso tŋ pa footiyi Iso seelaa mpe. Pŋyele p suuki-weye tŋm. Pa tukaya-weye konyŋŋ ke ŋpŋyŋ mŋsŋ kĕ. Pŋ tŋ ke Piyee tasayŋ-weye apalŋtu si pa tekiyi Yesu tike.

Isŋna pa faya Piyee I takŋlaya tŋ:

Seetu, titite 1:1-2

Teelŋyŋ kupanŋku, titite 1:3-12

Tŋnanŋ tŋnte na Yesu matŋnav pŋ tŋm, titite 1:13-2:10

Iso seelaa yaasi kupanŋ, titite 2:11-4:19

Iso seelaa tŋpasuŋyŋ na pa tŋmle tŋm, titite 5

Seetu

¹ Maŋa Piyee, Yesu Kilisiti tillu.

Ma ŋmaakŋna takŋlaya kaneye me mpa Iso lŋsaa si i nyŋma, na pŋ yasa-me na i caya cayalŋtu ke Pŋŋ na Kalatŋ na Karatŋŋsi na Asii na Pitinii pa tetŋnaa taa tŋ. ² Taa Iso lŋsuŋyŋ-me tŋ, pŋ keesŋna teitei kĕ isŋna mpi i ka suwa hatuu lŋŋ na i tŋŋyŋ na i laki tŋyŋ. Na i Feesuŋyŋ yelina i pŋsa i nyŋma si i nuna Yesu Kilisiti na ilĕ i calŋm tayanŋ-me.

Iso i hulŋ-me ye pŋele, na i ha-me ye alaafŋya ke sŋsŋm sŋsŋm.

Teelŋyŋ kupanŋku

³ Tŋ sa Iso t Sŋsŋ Yesu Kilisiti Caa. I feesa Yesu Kilisiti ke sŋtaa taa na pŋ ha-tuŋyŋ weesuŋyŋ kufalŋyŋ ke i suulu sŋsŋ tŋ. Na pŋ yelaa na t teelŋyŋ haŋa teu tŋkau, ⁴ si tu hiki kupantŋnaa mpa Iso si i nyŋma tŋ. Kupantŋnaa pane paa wakŋlayi, paa pilisiyi, pŋyele pa teu u sŋki. Isŋtaa kĕ Iso si-me ye-we. ⁵ Me, i tema Iso na mŋ taa ilena Iso toma n tŋki-me, na pŋ tŋŋa nyuŋyŋ yaru mpi pŋ tayanaa si pu kŋna na pŋ kuli kuyeyŋ kuteesŋŋ taa tŋ pŋ kŋnte.

⁶ Paa pŋ we si kayana mayasŋ ŋni i nŋyŋ na i suka i wakŋli mŋ laŋa ke wee naale tŋ, mŋ laŋa i hulŋmi tŋm tŋne tŋ tŋ. ⁷ Pŋ laki ŋpŋyŋ si pŋ n mŋ Iso taa temnav waali. Wŋla ke pŋ lapa si i tŋŋ na i saali yem, na kŋkŋ ke pa tayanŋyŋna-i na i la teu. Na mŋ taa temnav na Iso n kŋla wŋla ke nyuŋyŋ tŋcayacaya. Pŋ tŋ kĕ pŋ mayasŋyŋ mŋ taa temnav mpi si pŋ naa pŋ toma tŋnaya, na kuyanŋku Yesu Kilisiti k kŋ tŋ i hiki sam na teeli na nyuŋyŋ. ⁸ Paa i taa keesi-i tŋ i sŋla-i kĕ, na kayana paa u tu keesiyi-i tŋ, i tŋŋna-i mŋ taa kĕ temnav kĕ. Pŋ tŋ kĕ mŋ laŋhulŋmlĕ wena teeli na tŋ tŋ sŋsŋm pŋ tu fei yŋyŋtaya. ⁹ Pŋ taya pulv, i hika mpi pŋ tŋ i tema Iso na mŋ taa tŋ, mpeyŋle mŋ lŋsasŋ nyŋŋŋ yaru.

¹⁰ Nyuŋyŋ yaru pŋne pŋ tŋm ke Iso kuyŋyŋtŋtu telŋsŋlŋa pŋekaa na p taasŋ na p wiili pŋ taa tŋcŋlulu, na p n na p keesi kucŋŋ ŋku Iso k te na i la-me tŋ ku tŋm. ¹¹ Mpi mpi Kilisiti Feesuŋyŋ keesaa tŋ mpeyi mpe pa kaasa pa ti na p pŋeki si p nyi pŋ waatŋnaa na mpi pŋ laru pu pana tŋ. Pŋ taya pulv, Feesuŋyŋ ŋku ku we pa taa kĕ na ku heeli-we na pŋ taa kŋnta si, Kilisiti k tŋyŋ konyŋŋ, pŋ waali kĕ i teeli kŋŋ. ¹² Na Iso heela i kuyŋyŋtŋtu telŋsŋlŋa si tŋm wenti pa tu-we si p heeli tŋ tŋ ta na-we, me ye pŋ nawa. Na ntŋyŋle nti i mu kayana tŋ. Laapaali Kupanŋ tŋm waasu lataa kpaalŋna-me ye-ti, na Feesuŋyŋ Nanŋŋtu wei

pə tisina isətaa tō i toma ke pele pa yəgətənaa. Na isətaa tillaa mayamaya ná səlaa si pá nyi-ti.

Tənanj təntə təm

¹³ Pə tōw kē í caya na mə hūwēe tənaja tətəyētəyē kē təmle lapu. I laki pə təna na laakali ke tam, na í tu mə tēlvəy ke kəcəw ηku í ká hiki kuyanjku Yesu Kilisiti ká kəw tō. ¹⁴ I nuna Iso na í taa tasa wēw isu i ka wew isəkpeətəle taa kē tuu ləj na í tənəyi mə konyuləj tō. ¹⁵ Ama í wēe tənənj nyéma ke mə yaasinaa təna taa, isu Iso wei i yaa-mē tō i wew tənənj tō. ¹⁶ Pa ηmaa Iso Təm taa kē m̄p̄ȳḡ s̄i: I wēe tənənj isu ma wew tənənj tō.

¹⁷ Iso wei i hūwkəna yəlaa tənaya teitei na u faγasəyi nəγəlv, na ye wei i kulaputu wē isəna i hūna iləyē mp̄v tō, inəyi í yaa mə Caa mə Caa ke mə sələmvu taa. Təw, ye mp̄v í hūləna mə yaasinaa taa si í seeki-i wēe nna pə kaasa-mēyē antulinya taa cənē tō a taa ilē. ¹⁸ I nyémá liyitihutaya ηka pa yarəna-mēyē yaasi kpai nyənj wei mə caanaa caanaa tēləsa-mē tō i niñ taa tō. Na pə taya pulv yem nyəm mpi pə kuyakv səki tam isu liyitee wew tō. ¹⁹ Aai, pə taya mp̄v, Kilisiti wei i wē isu iwəyayə ηka ka tiili tá caami na ka fəna tayanmala tō i caləm kəpampam ke pa yarəna-mē. ²⁰ Kilisiti ke Iso ka ləsa na í su na pəcə pá laki antulinya. I ləsa-i kuyeyēj kantəkaya nyənj inē i taa na í hūlí kē si pə waasi-mē. ²¹ I tōw kē í tēmna Iso wei í feesa-i na í tu-i teeli tō na mə taa, na pə lapa mp̄v təγə í tō Iso kē naani na mə tēlvəy məli i tōw.

²² Na isu í nuna tampana na í paasi na í səlī mə Isəsēele taa ləlaa tō, í tayanə mə təyi. I sələyi mə təmaya m̄p̄ȳḡ teu na lotu kuləmtu. ²³ Pə tayanə-mēyē lūlvəy kē, ilē pə taya mə caanaa mpa pa səki tō mpe pa tasəna-mēyē lūlvəy. Ama pə tuu mpiyi mə taa na pu səki tō mpi pə yelina na pə lá mp̄v. Iso Təm nti tē wēna weesuyu na tē wē tam tōw tō nti tē tənna pə lapa mp̄v. ²⁴ Pa ηmaawa Iso Təm taa si:

Yəlaa tənə wēe kē isu nyutu,
na pa teeli tənə wēe kē isu nyutu hətə.
Nyutu wuləyi ilēna hətə náá tō.

²⁵ Ama Tacaá təm ná cakí tam tōw kē.
Na təm ntəγələ Laapaali Kupañ kəna-mē.

2

Weesuyu pələ kulələle təm

¹ Ye mp̄v ilē í yele paa isayatu ntiyi lapu, na pəpətu, na cēsuyv, na isēsēemēe, na cayanav. ² I wēe isu piya ahūlvəmnəna na í nyuləyi tam kē hələm mpi pə kē Iso nyəm na pə kē kupam tō, na í mōsi na í pu na pə ya mə nyəwəj. ³ Pa ηmaa m̄p̄ȳḡ Iso Təm taa kē s̄i: I tənə Tacaá kupantu.

⁴ I kpətəna Tacaá, inəγələ pələ nte yəlaa ləwa na tē wēna weesuyu tō. Pəyēle tē kē Iso iləyē kupampante təγə i ləsa-tē. ⁵ Mu kpətəna-i na í wēe isu pēe nna a wēna weesij tō, na pá kraya-mē na pá ηmana Iso kē kutuluγu. Na í ká la kv taa tənaya kətəlaa nanj nyéma mpa pə tōwa si pá laki Iso kē i kətasi ke Yesu Kilisiti tōw na pə lapu-i teu tō pa kpekəle. ⁶ Pə taya pulv, pa ηmaa Iso Təm taa si:

Pələ kupante taa kupante ke ma ləsa.
Pənente ma su-təyē Siyəj,
si tē wēe kite tēe pələ.
Na ye wei i tēma-tē na i taa,
puntu kaá kəw na í yəgətə si ye maá nyémá.

⁷ Mē mpa í tēma-te na mē taa tō, tē ke-meγe kōpam taa kōpam kē. Pē yela mpa pēle na pá tá te pa taa tō tē kē pēleγe pēle nte ηmalaa lōwa na tē pēsı nte tē tō pē tēna pē sēηaa tōγō.

⁸ Pa tasa tiiliγi ηmaav tōtō sı:

Pēle nte tē coki yēlaa tōγōlō.

Kōkramōγy ηku ku huγi tō.

Pa kisa Isō Tōm mōγy tōγō pē coki-wē,

na ηpōγō tuu pu suwa sı pu la-wē.

⁹ Ama mē ile mē kē piitim mpi pa lōsaa tōγō, na Wulav Sōsō kōtēlaa, na i piitim nanη nyām, na Isō yēlaa kē. Na pē lōsa-meγe sı í kpaalēγi Isō wei i yaa-mē sı í lu sēkpetōγy taa na í svō i tēnanη tete tō i tēma sōsōna tōm. ¹⁰ Lōη í taa kē Isō yēlaa, ama pēnentē í kē Isō yēlaa. Lōη í taa nyi sı Isō wēna pētōtōlē yaa i fēina tō. Ama pēnentē í nyēmá sı i wēna.

Isō tēmle lataa yaasi

¹¹ Ma taapalaa, isu í kev mōvlaa na cōsōlaa ke ate cōne tō, ma wiikina-me sı í la laakali na tōnōγy konyulōη wei i wakōlōγi mē Isōsēele tō. ¹² I tōki yaasi kōpāη ke ma ta nyi isōnaa hēku, ile paa ná mē tēma kōpāna ke timpı pa tōγyuna-mē sı í kē asayāa tō, na paa sa Isō kē kōyāηku i ká kōō tō.

¹³ I tōγyuna sōsaa mpa yēlaa suwa tōγō Tacaa tōō, paa Lōm wulav sōsō wei i tı pē tēna tō. ¹⁴ Paa kōfēneēnaa mpa i suwa tetō taa sı pá hōη asayāa ηkpaηη na pá saη kōpantō lataa tō. ¹⁵ Tampāna tōō isētō, Isō caa kē sı mu tōki kōpantō na í lakı-tı, na pē mōti isēkpeētēē nyēma na kōmelemōη pa nōōsı na pá taa na kōyōγōtōtō. ¹⁶ I tōη isu kasayāmpiya. Ama í taa nyēmı mē kasayāmpiitu ke mpi ye í lapa isayātō pu takı mē waali tō. Ama í la isu Isō tēmle nyēma lakōγy tō. ¹⁷ I seekı yēlaa tēna, na í sōōlēγi mē Isōsēele taa lēlaa, na í nyāηna Isō, na í seekı Lōm wulav sōsō.

Kilisiti ikpate tēηyō tōm

¹⁸ Tēma lataa, mu nuna mē caānaa na í se-wēγe teu. Pē taya mpa pa kē kōpāma na pá wēna suulu tō pa tike ke í ká nuikōna na í ká seekı, ama na mpa pa wēna nyāη tōtō tōγō. ¹⁹ Pa tōkōγy yōlu ke kōnyōη ke yem na í suma sı Isō tōō tō pē wē teu kē. ²⁰ Ama ye yōlu lapa isayātō kē na pá makı-i tē tōō, ile i isante ntē isōna tōtō? Yōlu lakı kōpantō kē na pá tv-i kōnyōη ke kōpantō nti i lapa mpō tō tē tōō na í suma, ilēna pē lá Isō ileγe lēlēη. ²¹ Pē tōō maγāmaγa ke Isō yaa-mē. Pē taya pōlv tōō, Kilisiti maγāmaγa ná tōγō kōnyōη ke ηpōγō mē tōō kē, na í huli-mē sı í tēη i ikpate. ²² I ta la isayātō natēli, i nōγō taa tá lu pōpōtō tōm natēli ke paa fēη. ²³ Pa tv-i tō, i ta lēēti. Pa tv-i kōnyōη tō, i ta nyaası-wē. Ama i yelina pē tēnāγa Isō wei i tēηōγi tampāna na í huōkōna tōγō. ²⁴ Na Kilisiti maγāmaγa sēγōlēna tá isayātō ke i nyōγy taa kē sēm tesika tōō, sı tē sı na pē ce tá na isayātō, na tē fe na tē tēη sıγısuγy. Pē kv ileγe kōγy kōγy tōγō pē waa-mē. ²⁵ Pē taya pōlv, í ka wēē kē isu heēη kōtōolūη. Ama pēnentē pa keeta-mē na pá mōηna wei i kē tiikulu na lōsası tōō fēηlu tō i kīη.

3

Apalaa na pa alaa pa tōm

¹ Alaa mē tōtō, í seekı mē paalaa ke mpō. Pu la na pa taa mpa pa ta mu Isō Tōm tō, pá ná mē yaasināa na pē hō-wē na pá svō Isō sēēv taa. Pē taya isu í ká yōγōti natēli na mē nōōsı na pōcō. ² Aai, paa ná isōna mē yaasi maγāa na í seekı mē paalaa tōγō pu hō-wē. ³ I taa pēēkōγi sı í tvγı mē tōōnaa ke kacōka

nyəm, isu nyəəsɪ taɣanɔvɔ na wɔla nyəmnaa tɔvɔ, yaa wontu kɔpantɔ suuu sɪ pə la-mɛ na í te. ⁴ Ama í pɛɛkəɣɪ sɪ hatuu mə lotu taa í tena. Na teu mpi, pə wɛɛ ləmayasələ nte tə wɛ teu na tə wɛ təpamm tə tə teu, mpi pu saaləɣɪ yem tə. Tə ké liyitihutaya pulɔ ke Iso isentaa ké. ⁵ Mprɔ́yú lɔŋtaa alaa mpa pa təŋaya Iso mpaav ke teu na pa tɛɛlayaa í kin tə pa taɣanayana pa ti. Pa seekaya pa paalaa ké. ⁶ Mprɔ́yú Saala lapa, ɪ nuna Apələham ké, haləna í yaaki-ɪ sɪ: Ma ce. Ye mu laki kɔpantɔ na í tá yele na pulɔ sɔɣɔntɔ kraa-mɛ, í wɛɛ ké isu ɪ pɛɛlaa.

⁷ Apalaa mɛ tətə, í təkɪ mə alaa na í nyɪ pa tɔɔ sɪ pə ŋma-wɛ tə pa toma ta tala mə nyəna. ɪ seeki pa isɛ, pə taɣa pulɔ tɔɔ, mə na-wɛyɛ Iso ká ha weesuyɔ ke faalaa. ɪ laki mpv, na pulɔ í taa kɔɔ na pə kaɣati-mɛyɛ mə sələməŋ taa.

Wahala tɔvɔvɔ ke tulum

⁸ Pə təŋaya mpv ɪɛ í huɔki huwɛɛ kulɔmɛɛ na kusəɔləm kulɔməm. ɪ sɔɔli təma isu yulɔ na ɪ neu. ɪ təkɪ təmaɣa teu. ɪ taa la təma na kalampaanɪ. ⁹ Ye yulɔ í lapa-mɛyɛ isayatu í taa feli-ɪ, paa kɔtvɔvɔ, í taa lɛɛti-ɪ. Ama í kooli puntɔ tɔɔ ké kɔpantɔ, pə taɣa pulɔ, Iso yaav-mɛ tɔ, ɪ mayamaya ɪ kɔpantɔ ke ɪ təma sɪ ɪ ká ha-mɛ. ¹⁰ Pa ŋmaa Iso Təm taa ké mpv sɪ:

Ye wei ɪ caa sɪ ɪ nu lelen
na í ná kuyɛɛŋ kɔpaŋ ke atɛ cəne,
pɔntɔ í yele isayatu yɔɣɔtaɣa,
na í taa tasa pəpətvɔ pɛlvɔvɔ.

¹¹ ɪ ha isayatu ke siyile na í sɔv kɔpantɔ lapu taa.

ɪ pɛɛki lɛlaa na lelen na í huli pə ikpatɛ.

¹² Pə taɣa pulɔ,
Taca a kama isɛ ke yulɔpama tɔɔ ké,
na í nuki pa sələməŋ.

Ama ɪ ha siyile ke mpa pa laki isayatu tɔvɔ.

¹³ Ye í sɛɛsa isələ na kɔpantɔ lapu, awe ká la-mɛyɛ isayatu? ¹⁴ Paa pə wɛɛ sɪ í lapa kɔpantɔ nti tə tə tɔɔ ké pa məla-mɛyɛ konyɔŋ tɔvɔ, í nu lelen ké. ɪ taa nyana yəlaa ke paa pəcɔ, na í taa yele na pə liyiti-mɛ. ¹⁵ Kilisiti kɛna mə Caa, ɪɛ í samɪ-ɪ hatuu mə lotunaa taa ké mpv. ɪ taŋ tətɛyɛtɛyɛ ké tam, na ye mpa pa pəsa-mɛyɛ mpi ɪ tɛɛlɔyɪ tə pə təm, ɪɛ í kɛɛsɪ-wɛ tətɛtɛtɛ. ¹⁶ ɪ kɛɛsɪ-wɛ təpamm na í se-wɛ. ɪ wɛɛna lotu kulɔmtɔ, ɪɛ mpa pa təŋ sɪ í ké taali nyəma na pá tvɔki-mɛyɛ mə yaasi kɔpaŋ wei Kilisiti ha-mɛ tə ɪ tɔɔ tɔ, fɛɛlɛ ká məli-wɛyɛ kpav ke pa nɔɔsɪ taa təm pee tɔɔ. ¹⁷ Pə taɣa pulɔ, ye yulɔ təkɪ konyɔŋ ke kɔpantɔ nti ɪ lapa tə tə tɔɔ, na pə ké Iso luɣu nyəntɔ sɪ í tɔvɔ mpv, pələ pə kəla teu na mpi ɪ ká tɔvɔ-kɔvɔvɔ isayatu nti ɪ lapa tə tə tɔɔ tɔ. ¹⁸ Haləna mə tɔɔ ké Kilisiti mayamaya ná səpa, na yəlaa isayatu tɔɔ ke ɪ səpa təm kulɔm ke ɪ kpaakraa səpv. Inəɣələ yulɔpaŋ wei ɪ səpa asayaa tɔɔ tɔ, sɪ í kpaɣa-mɛ na í pona Iso kin. ɪ tɔvɔvɔvɔ kɔnɛyɛ pa kuwa, ama Feesuyɔ Nanŋtɔ ná feesa-ɪ. ¹⁹ Feesuyɔ kɔnɛyɛ ɪ təkaa na í polo na í lana waasɔ ke ləsasɪ nsi sɪ wɛ saləka taa tɔ. ²⁰ Ləsasɪ nsi sɪ taa nuna Iso ké tuu ləŋ ke kuyɛɛŋ wei ɪ taa Nowee təŋna ɪ atakaa pəɣɔlvɔvɔ sɔsɔvɔvɔ saakvɔvɔ na Iso taŋna suulu tɔvɔ ma təŋ. Na yəlaa mpa pa sɔv kpɔlvɔvɔ ŋkɔ kv taa na lum ta tɔvɔ-wɛ tə pa wɛ pəcɔ ké, yəlaa pələfɛɪ naanɔwa tike. ²¹ Lum pəne pə nəɣəsəna Iso lum sɔv mpi pə yakɪ mə nyəɔŋ ke kaɣana tɔvɔ. Na Iso lum sɔv pəne pə ta ke tɔvɔvɔvɔ tɔɔ asilima ləsvɔvɔ. Ama pə ké mpi pə hóləɣɪ sɪ yulɔ wiikina Iso sɪ í ha-ɪ lotu kulɔmtɔ tɔvɔ. Yesu Kilisiti fema tɔvɔ Iso lum sɔv yakɪ mə nyəɔŋ. ²² Inɪ ɪ kpaa isətaa na í caya Iso kəŋkəŋ taa, na í təkɪ kawulaya ke isətaa tillaa na isətaa kawulasɪ na pə tɔŋtvɔnaa tɔɔ.

pə taa. Nti ma wiikina-me təyole si: ² I paasəna kaləku ŋku I sə yelina-me təyō teu, isu tiikilaa lakuyu tō. I feŋ ku tō na luyu kulumuyu isu I sə caaki tō, pə taa wee təlası təm. I laki mə təma tətetete, pə taa wee pəyolaya nyənyu tō. Ama í ha mə ti təkpataa ké pə lapu taa. ³ I taa pəeki si í ŋmakələyi mpa pə cəla-me si í feŋiyi pa tō tō. Ama í wee mpa kaləku ka nyənəyona na ku laki tō. ⁴ Na tiikilaa Wulav í koma na í kəw, ɔ́e í ká hiki mə teeli ntenuyu ŋku ku ŋmaləm ká tee kəkə ke tam tō.

⁵ Səkpema mə mə nyəntu nté si mu seeki səsaa. Na mə təna təpai í pasa mə ti na í səŋna təma, pə taya pulu, pa ŋmaa I sə Təm taa si I sə yoonə kalampaanı nyəma, na í laki kupantu ke mpa pa pasəyi pa ti tō. ⁶ Ye mpv ɔ́e í pasa mə təyi I sə niŋ toma nyəŋ taa, na pə koma na pə tala waatu wei í ka suwa tō, í ká kusı mə nyuyu. ⁷ I pəti mə nəyəsəe tənaya I sə, pə taya pulu, í paasəyona-me tō se.

⁸ I nyəsı mə ti, í taa caya yem təpoto. Pə taya pulu tō, mə kolontu ɔ́yō wee ké, na í cəki isu təyolaya wiikuyu na ka cəki na ká pəekəyi si ká hika wei ka tayamı tō. ⁹ I paasi na í səŋ I sə seev mpaav taa ké teu na í taŋı-ı teu. Pə taya pulu tō, í nyı si mə taapalaa mpa pa yana antulinya tō, konyəntəyolenaa pane pa makəna pəleye mpv tətəyō. ¹⁰ I təkı konyəŋ ke laasaya tō tō, pəlee təna tu I sə wei í yaa-me si í hiki mə paa tete ke í teeli wei u təŋ tō í taa ké mə na Kilisiti mə kpəntuyu tō tō, í maɣamaɣa í ká tayənəna-meɣe teu təmamam. Na í ká la na í nyəw ton, na í ha-meɣe apalətu, na í səŋsi-meɣe kite nte tō tō pə kaa ciyiti-me tō. ¹¹ I pəsuyu kune kó wee tam. Ami.

Kantakaya seetv

¹² Silaasi wei ma nyənəyi isu ta taapalu kupan tō unı í sənnə-m na má ŋmaa-meɣe takəlaya kanə. Ma caa ma səsı-meɣe apalətu na má la na í te mə taa si I sə tampana pəlee təm wenna takəlaya kanə ka taa. I təkı-yeyə niŋ naale.

¹³ Pabiloni I sə seela mpa I sə yaawa isu í yaav-me tō pa sē-me, ma pəyalu Maləki sē-me tətō. ¹⁴ I sē təmaɣa teu na səluyu kupan ku na í ləli.

I sə í ha mə təna mpa Kilisiti ti təyō alaafəya.

TAKĒLAYA NAALE NYĒŊKA ŊKA PIYĒE NMAAWA TŌ Kutuluṭu

Isō seelaa tənaya Piyee ŋmaawa i takəlaya naale nyəŋka kanē. Seysesəlaa kpaɪ nyəma mpa pa ləɔlaa na pa sɔv Isō seelaa taa tō, mpeye i yookina i takəlaya taa. Piyee kpaaləyi Isō seelaa ke Yesu məlvɔy təm na i seysesəyi-wē si: Ye haləna saŋa Yesu ta kənta i caa ke si pə ya yəlaa təna nyəŋ.

Isəna pa faɣa Piyee II takəlaya tō:

Seetv, titite 1:1-2

Yulv wei Isō yaawa tō i yaasinaa kɔpama, titite 1:3-21

Piyee kuliyi pəpətv seysesəlaa waali, titite 2

Kilisiti kantəkaya kənte təm, titite 3

Seetv

¹ Maya Siməŋ Piyee, Yesu Kilisiti təmle tɔ na i tillu.

Tá Isō na tá Yatv Yesu Kilisiti pa təŋa siyisuyv na pá yeke na mpa pa tēŋ pa taa na Isō ké teu ke teitei isv ta təɣo ma ŋmaa takəlaya kanē. ² Isō í hólí-meyē ppelee na í ha-meyē alaafəya ke səsəm ke nyəm mpi í nyəmá í na Tacaa Yesu tō pə tō.

Isō yaav na i ləsvyv

³ Isō inu i isəitv tōŋ hana-tvɔy pə təna mpi pə yeke na tó matəɣəna-i tō. Inu i yekina na tə nyəŋ wei i yaa-tv si tó hiki i mayamaya i teeli na i kɔpantv taa ké ta paa nyəm tō. ⁴ Na pə tō ké mpi mpi i suwa si i ká la-tv tō pə ké kɔpampam na pə tōwa səsəm pə tv fei. Na ye í hika mpi Isō suwa si i ká la tō, ɔe í ká pəsi na í fiti konyuləŋ isayəŋ wei i ŋmakəla antulinya taa cəne tō i niŋ taa na í kpaɣa Isō wəetv. ⁵ I təma mə taa na Isō tō, təne inu tə nyvɔy tō mayamaya ke í ká huli teu na í təkɪ yaasi kɔpəŋ. Yaasi kɔpəŋ waali ɔlena í ppeki nyəm. ⁶ Na nyəm waali ɔlena í ppeki ti təkɔy. Ti təkɔy waali ɔlena í ppeki suulu. Na suulu waali ɔlena í ppeki si í matəɣəna Isō. ⁷ Na Isō matənav waali ɔlena í ppeki si í wēe təma na leleŋ. Təma leleŋ waali ɔlena í ppeki si í sələyi təma. ⁸ Yaasinaa kɔpama mpa pə mɔna í təkɪ təɣole. Ye í wena-wē na pá tō səsəm, paa la-meyē kpelikpeka nyəma ke Tacaa Yesu Kilisiti nyəm təm taa, na í kaa wēe kaawaasasi. ⁹ Ama wei i feina yaasinaa pane tō, i tēe i tēe ké i naaki, na i wēe ké isv yulvm. Na pə səna-i tələrŋ si pa kpiisa i ləŋ isayatu.

¹⁰ Ma taapalaa, pə tō ké í ká caali mə ti na í təkɪ yaav mpi Isō yaa-me na ləsvyv mpi i ləsa-me təɣo teu. Pə taɣa pulv, ye í təkɪ mpv, natəli tə kaa humeyē paa pəcə. ¹¹ Mpv pu yelina na pá tvli-meyē Tacaa na tá Yatv Yesu Kilisiti Kawulaya tam nyəŋka nəɣo təyelele.

¹² Mpi pə tō ma wēe na má təŋna-meyē təm təneyē təsəyv təɣole. I tēma-təyi nyəm, haləna tampana təm nti i mowa tō í pu tə təm taa. ¹³ Ye ma wena ma isē, ma hvv si pə wē teu si ma kutəsətv təneyē maa təsəyi-meyē tam na í taa hēe. ¹⁴ Pə taɣa pulv tō, ma nyəmá teu si nənəɔ maa lu tənəyv kəsəpəyv kəne kv taa na má tēe, isv Tacaa Yesu Kilisiti hula-m tō. ¹⁵ Maa paasəna na má yelina-meyē mpi pu təsəyi-meyē təm təneyē paa ma kəma na ma fei tō.

Kilisiti teeli nalaa

¹⁶ Tampana tōo isəntō, pə taya mōla nna yuləlayatu lələsaa tō anəxi tē tōkaa na tē huləna-meyə Tacaa Yesu Kilisiti kōntē tōj na tōj nyəntē tōm. Ama tē nā i səsəəntu na ta isəpee mayamaya ké. ¹⁷ Tu wē timpi Tacaa Iso kusa i nyuyū na í ha-i teeli ke waatu wei Teeli səsō tu iní i lapa na pə yəyōti na í nu si: Ma luyū tē Pəyaya nté iné iní, inəyi ma lanje huləmənnaa pə tu fei. ¹⁸ Tá mayamaya tē nuna tá ŋkraŋj ke waatu wei pə yəyōta n̄p̄yōy hatuu isōtaa ké tá na-i tu wē puyū kate nyəjku tōo tō.

¹⁹ Mpu iní pə yelina na tē tē tá taa təkpataa na tōm nti Iso kuyəyōtutu teləsəlaa ka kraalaa tō. Na tē mōna mu kēna-təyi teu. Pə taya pulu tōo, tē wē ké isu fətəla wēu səkpetuyū taa na í naaki na halí pə kōo pə fe tō. Tulōmaluyū ká la na pə ná mē taa. ²⁰ Pə tənaya mpū ilé í tōosi si yulū kaa pəsi na í lu i mayamaya i tōm na í seyesē nti pa ŋmaa Iso Tōm taa si cele tu la tō tē tōo. ²¹ Pə taya pulu, yulū nəkuyū tike u lələsəyi cele tōm natəli. Ama Feesuyū Nanjtu tukayana-təyi yəlaa taa na pá yəyōtəyənna Iso nəyō.

2

Pəpətu seyesəlaa tōm (Yuti 4-13)

¹ Hatuu lōj Iso kuyəyōtutu teləsəlaa pəpətūnaa ka luwa yəlaa hēku. Mpu tətəyō seyesəlaa pəpətūnaa ká lu mē hēku taa tətō. Pəpətu seyesəj na wei í kōjna wakəlyū təyō paa suv seyesuyū. Na paa kisi Tacaa wei í yapa-wē tō. Mpu iní pu yelina na pá kōna wakəlyū ke kraakraa ke pa mayamaya pa nyōj taa. ² Payale ká tējna-weyē pa tetelakasi mpaav ŋku kú taa, na paa tuv tampana mpaav ke pa yaasi wei pá tōkaa na pá lakəna tō i tōo. ³ Seyesəlaa pəpətūnaa mpe paa lu tōmnaa na pá heeliyi-meyē pəyōlaya nyənuyū tōo si pá təyō mē tōo. Ama pa Hūbōnl sōsō tēma puw ke hatuu lōj si i ká la, na pa Wakəllū ná tanja tətəyētēyē.

⁴ Pə taya pulu tōo Iso tá yelee isōtaa tillaa mpa pa wakəlaa təyō yem. Ama i pēta-weyē saləka səsō taa ké, na pá hōka-weyē alukpala ke səkpetuyū taa si pá tan Hūbōle wule. ⁵ Iso tá yelee antulinya kōpəj ke yem. Ama i lapa na lum səsəəm waasi antulinya iné na i yəlaa asayaa pa tōo təwasawasa. Nowee wei í lakaya tampana tējuyū waasu tō na lēlaa naatosompəyōlaya tike nyōj ke i yapa. ⁶ Iso kó Sətōm na Kōmō pa acalē tōm, na í wakəli-yē na kōkō. Na n̄p̄yōy i huləna asayaa si isəna mpi pə wē si i ká la-wē təyōlē. ⁷ Ama i yapa Lōti. Yulupaj iné, yəlaa asayaa yaasi asilima nyəj ka tōka-i ké na pə cəsəyi. ⁸ Pə taya pulu tōo, yulupaj iné i ka wēu pa hēku tō, paa kuyanjku i naakaya ké na í nukū yaasinna asayaa pane, na lakasi isayasi nsi si pekəlayaa-i ké. ⁹ M̄p̄yōy pə wē mē, Tacaa nyəmna isəna mpi i ká ləsi mpa pa matəna-i təyō mayasəj taa, na isəna mpi i ká su asayaa si Kuyaku Kūhūnaw wule ilé i ká tu-weyē saləka tō. ¹⁰ Pə tu kələna mpa pa tējəyi pa tənəj konyuləj isayaj na pá footiyi Iso səsəəntu tō.

Seyesəlaa pəpətūnaa pane pa ké apalaa taa apalaa ké. Timpi pa ta tala təyō pa kraasəyi pa ti. Paa tu see isōtaa teeli nyəma na í ná, pa tūuki-weyē. ¹¹ Iso taa tillaa mayamaya kələna seyesəlaa paneyē toma na pəsuyū, paa cakəna teeli nyəma mpeyē Tacaa isəntaa. ¹² Yəlaa pane pa laki ké isu ləmayasē feinaa, pa wē yem ké isu pə lūlyū taale wontu si pá kra-ti na pá kú tō. Mpi mpi pa ta cəkəna təyō pa tūuki. Pa kōj saalyū ke yem ké isu taale wontu. ¹³ Kōnyōntəyōlənna mpa mpe pa kōjna təyō pu te na pə lēti-wē. Ilim na pə isəle ke pa konyuləj isayaj kuləyənna-wē na pá laki-i na pa lanja hēe pamm. Pa muyuliyina pa puyusuyū ké na mē na-wē í tōki mē təyōnasi. Ye

pa we timpi, fεεle na tusuyu wenna. ¹⁴Alaa yem yem nyóma ke pa preekayi tam. Paa nyəghəsəyi isayatu lapu, na pá túsəyi acamaa acamaa. Pa pəghəlaya nyənuvu fei yəghətuvu. Iso tən̄sa-wəye mpusi ké. ¹⁵Pa yela mpaau kupaŋku ké na pá tooliyi. Posəə pəyalu Palaam ikpate ke pa tən̄aa. Ué i ka səl̄əna liyitee na í nyi si kawalaya lapu taa ké i ká hikina-ye. ¹⁶Ama pa kaləna-i i kaanutu tən̄e tə təə. Kupam, kupaŋaya alonyəŋka ŋka kaa yəghətəyi tə ka yəghətəa isu yulu, na pá kpa Iso kuyəghətutu teləsulu ke i kumeləkulaputu nti tə təlate, na í ye le lapu.

¹⁷Yəlaa pane pa wee ké isu hila nna a nyəəwa tə, na isu tev piluyuu na heelimuyu kusi-ku tə. Iso tema-wəye pa təcayale caau ke səkpetiile anaam taa. ¹⁸Kalampaanu təm na kumelənyəntu ke pa kraaləyi. Yuluwεεtu konyuləŋ asilima nyəŋ ke pa túsəghəna mpa pa lu nən̄əə ké yəlaa toollaa hεku tə. ¹⁹Na pá heeliyi pεle si paa waasi-we na pá pəsi kasayampiya. Pəyele yaasi kəwakəlu kpa mpe pa maŋamaŋa ke yomle ké. Pə taŋa pulu, ye mpi pə maləna yulu, i pəsə pə yom ké. ²⁰Tampāna təə, ye yəlaa nyəmə Tacaā na tá Yatv Yesu Kilisiti na pá ləsa-wəye antulinya isayəŋmakəluvu taa, na pá kəə ilena antulinya tasa-wəye isayəŋmakəluvu mpi na pə kra-wəye yomle, kancalaya nyəm lapa sooci na waali nyəntu. ²¹Ye pa taa nyi tampāna mpaau, sana kεle na mpi pa tema-kuyv nyəm na pá ha kuheelitu kupaŋpantu nti pa teləsə-wε təghə siyile tə. ²²Nti tə maŋana-we tə tə lapa teitei ké isu pa tukuɣu ituule təghəle si: Haŋa mələa na ká təghə ka tətə. Pa sə afa təpaipai na í məli afəla taa na í tasa həntuyv.

3

Tacaā kəntε təm

¹Ma taapalaa, ma takəlaya naale nyəŋka ntə ma tu-mεye ŋmaav tə. Nti ma təəsa-mεye ma takəlası nsi si naale si taa tə ma caa ké si pá tu-mεye huwεe kupaŋa ke mə ləmaŋasεε taa na í taa hεε. ²Ma caa ké si í təəsi təm nti Iso kuyəghətutu teləsəlaa naŋŋ nyəma ka yəghəta hatuu ləŋ tə, na Tacaā na tá Yatv kuheelitu nti mə tillaa sεyεsa-mε tə. ³Kancalaya ilε í nyi teu si yəlaa ká kulv kuyεeŋ kantəkaya nyəŋ taa mpa paa təŋ pa maŋamaŋa pa konyuləŋ tə, na paa wəŋ-mε. ⁴Haləna paa pəəsi-mε si: I taa tə si i ká məli ya? Na haləna saŋa i wε le? Ta caanaa ná kulaa kεle na pεle pá si, na tuu pa ŋmav antulinya tə i tε i tεyεle mpv, pulv ta layasi. ⁵Iso yəghətəna hatuu ləŋ taa na pá lá isətənuvu na tətə. Ama təm tən̄eyε mpe pa səəwa təfaa. Tətə fayana lum, na lum ke pa lapəna-ti. ⁶Na pə kaasi lum mpi pə waasəna tuu ləŋ antulinya təwasawasa na pá wakəli-i. ⁷Kayana Iso kuyəghətutu kulvmtv nti tə sına isətənuvu na tətə, si pu tε na pá wə-təghı kəkə ke kuyəŋku paa huuna asayaa na pá wakəli-wε tə.

⁸Ma taapalaa, natəli tə wenna pə ta muna isu í ká səə tə təə. Ntəghəle si kuyaku kulvmtuyv wε Tacaā ké isu pusi iyaya, na pusi iyaya náa wεε-i isu kuyaku kulvmtuyv. ⁹Tacaā təma si i ká la nti tə, pə taŋa isu i wε kaninika na tə lapv isu lələa huukuyv tə. Ama suulu ke i huləghı-mε. Mpi tə, u caa si yulu nəghəv í le, paa puntu ké awe. Ama i caa ké si yəlaa tən̄a í layasi təntε kupaŋtε.

¹⁰Paa na mpv tə, Tacaā kuyaku kəŋ kəntε ké isu ŋmulv kəŋuyv tə. Iso tən̄uyv ka muki yem ké kuyəŋku, na pə kəkəluvu ká la səghəntv. Kəkə ká nyaya isətənuvu təə nyəm tən̄a, na pu nyaya atε na i nyəm tən̄a. ¹¹Pə kəŋ pə tən̄aya wakəluvu ke mpuyule, ilε mu nyəna nteyε mə cakəle. Mə yaasi ká tε na í hólı si í matəna Iso, ¹²na í taŋna Iso kuyaku, na í lv teu si kuyaku ŋkv kú tala ləŋ. Kuyəŋkuɣu kəkə ká nyaya isətənuvu, na ku təə nyəm tən̄a ká huona ká

hanaya. ¹³ Ama Iso toma si i ka te na i lasi isotonoyu kofaloyu na tetu kofatu, na tampana tike ka wenna pa taa. Nti ta tana toyole.

¹⁴ Ma taapalaa, pa too ke i ka lu teu na i la kupama ke Iso isentaa na i taa na isayatu natoloyi ma kin, na ma na-i i ciiki na i tan koyaku nku. ¹⁵ I nyonna Tacaasuulu na i na, i suulu inu i yelina na pa ya ma nyoon. Ta taapalu kupaη Pooli nmaa-me na i keesi-meye pa tom na lomayasee nna Iso ha-i to. ¹⁶ Mpyoyu i nmaaki i takelasi tona taa ke timpi timpi i yoyotoyi tom tene to. I takelasi taa hwoee cekonaw we kate ke tiili tiili, lena isokpreeee nyoma na mpa pa fei ton to pele pa keeki pa hwoee. Na mpyoyu pa keeki Iso Tom taa tomnaa lenti toto. Pa mayamaya pa lepu ke pa tona caaw ke mpv.

¹⁷ Ma taapalaa, panente ma ise kulaa. Pa too ile i taa yele na yalaa asayaa kupuyusutu tolisi-me, na pa koo na timpi ishana taca to pa layasi-meye lonte. ¹⁸ Ama i wee na i puki lolu ke Taca na ta Yatv Yesu Kilisiti pelee na i nyam tom taa. Pa krayaw sana halona tam to, teeli tu nte inu. Ami.

TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŊKA ŊKA YOHAAŊI NMAAWA TŌ Kutulutu

Seyesəŋ kpai nyəŋ payale ka we saa wei Yohaani ŋmaakaya i takəlaya təŋ. Seyesəŋ kpai nyəŋ inu i taa leŋku nté si mpi pə naaki isentə tə pə ke isayam ké. Mpi pu naaki təŋle kupam. Pə tə ké pa seyeyaya si pə ta muna Yesu i wəena yul wəetu, mpi tə i ké Iso ké. Ama Yohaani na hulaa təfoo si Yesu ké Iso, pəcə i ké yul, pəyele i ké Feesuyu.

Isəna pa faya Yohaani I takəlaya tə:

Kutulutu, titite 1:1-4

Tə wəe nyaaləm taa isu Iso, titite 1:5-2:17

Kilisiti kolontu təm, titite 2:18-29

Mpi pa nyəŋna si yul ké Iso pəyaya tə, titite 3

Tampana na pəpətu pə fayaw, titite 4:1-6

Iso ké səlbuy, titite 4:7-21

Taa təm mpi pə kəlaa tə, titite 5

Weesuyu təm

¹ Weesuyu Təm ke tə ŋmaa-meŋe takəlaya taa cəne. Təm nti tu we kancaalaya ké, na tə nu-ti, na tə na-ti na ta isəpee, na tə nyəni-təyi teu, na tá niŋ tokinaa. ² Waatu wei weesuyu kəne ku kəma tə tə na-ku. Pə tə ké tə heeliyi-me na tə kpaaliyi-meŋe weesuyu ŋku ku təŋ tə ku təm. Tacaa cəlyə ku wəe na pə kuli-ku na pə hólí-tu. ³ Nti tə nawa na tə nuwa təŋ tá heeliyi-me tətə, si i krentəna-tuyv tá na Tacaa na i Pəyaya Yesu Kilisiti ta krentuyv taa. ⁴ Tə ŋmaa takəlaya si tə heeliyi-meŋe təm tənəŋe na tá lanja huləmi teu.

Iso wəe ké isu kəko səsəŋka

⁵ Nti tə nu Yesu Kilisiti kiŋ na tə heeliyi-me təŋle si, Iso wəe ké isu kəko səsəŋka ŋka ka naa tə, na paa səkpetiya kai fei i kiŋ. ⁶ Ye tə yəŋətəyi si tá na Iso tə krentaa na pəyele na tə təŋna səkpetuyv taa ké tənte, tə ké pəpətunaa ke tá yəŋətəyi na tá kulapəle pə naale pə taa ké. ⁷ Ama ye tə təŋ tənəŋ taa isu Iso maŋamaŋa wəv tənəŋ taa tə pə krentəyi-tuyv, na i Pəyaya Yesu caləm kpiisiyi-tuyv ta isayatu təna.

⁸ Ye tə yəŋətəyi si tə wəv isəntə tə tə feina isayatu, ta maŋamaŋa ke tə puŋusiŋi, na tampana fei tá kiŋ ke paa pəcə. ⁹ Ama ye tə heela Iso ké tá isayatu, tə pəsəŋi na tə tu-i naani. Pə taya pul tə, i təŋəŋi siŋisuyu ké, ile i kə husi tá isayatu na i kpiisi ta kawalasi təna təpəpai. ¹⁰ Ye tə yəŋətəyi si tə ta la isayatu, Iso ké tə yaaki pəpətu, na tu muŋi i təm.

2

Kilisiti kele ta sənlv

¹ Ma piya, ma ŋmaa-meŋe tənə inəŋi si pə la na i taa la isayatu. Ama ye pə tu yelaa na nəŋəlv la isayatu, ile tə wəna ta təm taŋanlv ke Tacaa kiŋ. Inəŋəle Yesu Kilisiti wei i ké tampana təŋlv tə. ² Pə taya pul, Yesu Kilisiti inəŋi pa lapa kətəyi si pə taŋani tá isayatu, na pə taya tá tike tá isayatu, ama na yelaa tənə təpai isayatu tətəŋ.

³ Ye tə təŋəŋi Iso kəheelitu ile tu cəkəna si tampana tə nyəmá Iso. ⁴ Ye nəŋəlv təma si i nyəmá Iso, na pəyele pəntu u təŋəŋi i kəheelitu, pəntu ké

pəpətu ké, na tampana fei i kinj. ⁵ Ama wei i təhəxi Iso kuyəyətutu tə pəntu sələna Iso na tampana təkpataa. Mpi pə yeki na tə nyəh si tá na Iso tə krentaa yaa tə ta krenti təyəle. ⁶ Ye wei i yəyətəa si i na Iso pa krentaa, pəntu í tə təntə nte Yesu ka təma tə.

Kəsəsutu kəfatu

⁷ Ma taapalaa, pə taya kəsəsutu kəfatu natələxi ma ηmaa takələya si ma heeliyi-mε. Ama kəsəsutu kəpəntu nti pə heela-mεye hatuu kancaalaya təyə. Na kəsəsutu kəpəntu ntəyəle təm nti í tēma nuw tə. ⁸ Paa na mpə pə we isu kəsəsutu kəfatu təy kə ma ηmaa-mεye takələya, pə hula tə tampana ke Kilisiti kinj na mə kinj tətə. Səkpeuyə keelaa na tampana kəkə tēma nav tənyau.

⁹ Ye wei i yəyətəxi si i we tənəh taa na pəyele i taa kraana i yulətəyəntəle, səkpeuyə ta ceta pəntu təy se. ¹⁰ Ama ye wei i sələxi i yulətəyəntəle, pəntu wenna tənəh taa, na pulv mpi pu pəsi na pə tusi ləlv na ilé í lá isayatu tə pə fei i kinj. ¹¹ Ama səkpeuyə nyaləna wei inu i taa kraana i yulətəyəntəle tə i təy. Ku taa ké i təh, i ta cəkəna i təpote. Mpi tə, səkpeuyə yuləsa i isε tə se.

¹² Ma piya, pə husa mə isayatu ke Kilisiti təy təy ma ηmaa takələya na má heeliyi-mε. ¹³ Caanaa mε mə nyəmna wei i ka we hatuu kancaalaya tə, pə təy kə ma ηmaa takələya si má heeliyi-mε. Ifepiya mε, mə kəla Isayau təy ma ηmaa takələya si má heeliyi-mε.

¹⁴ Piya, mə nyəmá Tacaa təy ma ηmaa takələya na má heeliyi-mε. Caanaa mε, mə nyəmá wei i ka we hatuu pə kancaalaya tə, pə təy kə ma ηmaa takələya na má heeliyi-mε. Ifepiya, mə wenna toma, na Iso Təm cakí mə taa, na í kəla Isayau, pə təy kə ma ηmaa-mεye takələya.

¹⁵ I taa səlɪ antulinya, paa mpi pə tu kə antulinya nyəm mayamaya tə, í taa səlɪ. Ye nəyəl səlɪ antulinya, pəntu ta səlɪ Tacaa tətə. ¹⁶ Pə təna mpi pə kə antulinya nyəm təyələ, yulətənyə kunyuləh isayəh, na yulu naakuyə pulv na pə isəsεmle kraí tə, pə taya Tacaa kinj ke pə lunaa. ¹⁷ Antulinya na pə təna mpi yəlaa naaki i taa na pá nyuləxi tə pə təhna tēm kə. Ama wei i laki Iso luyə nyəntu tə pəntu cakəna tam.

Kilisiti kolontu

¹⁸ Ma piya, antulinya tēm wəsaa kə. I tēma nuw si Kilisiti kolontu ka lu. Təy, kaɣana i kolontunaa mpε pa lu pəyale kə tənyəy. Pə təy kə tə nyəmnaa si pə wəsa tēm kə. ¹⁹ Yəlaa panε pa taa kə ta nyəma na tampana se, pə təy kə pa lu tá taa. Məyú mεε, ye paa kə tá nyəma, pa taa lu tá taa se. Ama pa lu ta taa kə si pə hólí teu si pa taa nəyəl taa kə tá nyəh na tampana.

²⁰ Ye mε ilε Feesuyə Nəhntə wei Kilisiti tisa paa mə taa wei i təy tə inəxi í hikaa, na mpə pə yelina mə təna í nyəmá tampana. ²¹ Ye mpə pə taya isu í tá nyi tampana təy ma ηmaa-mε si má heeliyi-mε. Ama isu í nyəma-yε, na í nyəmá tətə si pəpətu natəli tə fei tampana taa tə pə təy kə.

²² Aweyele pəpətu ilε? Wei i yəyətəxi təfoo si Yesu tá kə Kilisiti tə pəntu nté pəpətu. Na inəyəle Kilisiti kolontu. Pəntu kpehna Tacaa na i Pəyaya kə na í kisi. ²³ Məyú mεε, ye wei í kisa Pəyaya, pəntu kisa Tacaa tətəyə. Na ye wei í nyəmá Pəyaya, pəntu nyəmá Tacaa tətəyə.

²⁴ Pə təy kə í ká la kookalɪ na í təkí tēm nti i nu hatuu kancaalaya təy mə taa kə teu. Ye i təkə wenti i nu kancaalaya təy mə taa ilε mə na Pəyaya na Tacaa í ká krenti na í caya mpə. ²⁵ Kilisiti təma si i ká ha-tuyə mpi təyəle weesuyə ηku ku kaa tə tə.

²⁶ Mpa pa pəkəxi si pá puɣusi-mε tə, pa təy kə ma ηmaa-mεye tənε inu si má heeliyi-mε. ²⁷ Ye mε ilε Kilisiti tisa i Feesuyə ke mə təy kə. Na i Feesuyə

wɛw mə kin tɔ nɔɣɔlv u nɔkɛɣi-mɛɣe natələɣi hólóyó tɔtɔ. Feesuɣu hóləɣəna-mɛɣe pə təna na tampana ke kv seɣesəɣi, kv seɣesəɣi pəpətv. Pə tɔɔ ɔle í təɣ Feesuɣu kvseɣesətv na mə na Kilisiti í krenti mpv.

²⁸ Nn ma piya, mə na Kilisiti í krenti na í caya mpv, na tu tv-ɪ naani ké waatv wei ɪ ka lu tɔ, tə kaa kuu fɛɛle ke ɪ isɛntaa ké kvayɔŋku ɪ ká kɔɔ tɔ. ²⁹ ɪ nyəmá teu sɪ siɣisuɣu ke Kilisiti ná təɣɛɣi, mpv tɔtɔɣɔ í ká nyɪ sɪ yɔlaa təna mpa pa təɣɛɣi siɣisuɣu tɔ pa ké Iso piya ké.

3

Iso piya

¹ ɪ nyəmɪ isəna mpi Tacaa sɔɔla-tv tɔ ɪ paasaa ké na í sɔɔli-tv na halɪ pá yaa-tv sɪ ɪ piya, na tɔ tu ké ɪ piya nsəɣi. ɪ tá ná mpi pə tɔɔ antulinya nyəma ta nyɪ-tv tɔɣɔle. Pa taa nyɪ Iso tɔɣɔ pa ta nyɪ tá. ² Ma taapalaa, kaxana tə ké Iso piya ké, ɔle pə ta kulita isəna tu te na tɔ wɛɛ tɔ pə tɔɔ təkɛɛle na pəcɔ. Paa na mpv tə nyəmá sɪ Kilisiti kəɣ na í lu tɔ tu nəɣəsəna-ɪ ké, mpi tɔ tu ná ɪ wɛɛtv. ³ Yəlaa təna mpa pa tɛɛləɣi Kilisiti ke mpv tɔ pá tayanəɣi pa təɣi na pá lá kvpama isɪ Yesu Kilisiti kv kvpəɣ tɔ.

⁴ Yəlaa təna mpa pa lakɪ isayətv tɔ Iso kvəsəsutv ke pa kvɛɛsəɣəna. Pə taya pulv, isayətv lapv kɛna kvəsəsutv kvɛɛsənav. ⁵ Na í nyəmá teu sɪ Yesu Kilisiti kəɣaya sɪ ɪ ləsəɣi yəlaa isayətv na í lɔ. ɪ maɣamaya ɪ fɛina isayətv ke paa pəcɔ. ⁶ Pə tɔɔ ké ye ɪ na wei pa krentaa, pə cɛpa pəntv na isayətv lapv ké. Ama ye wei ɪ wɛɛ na í təɣna isayətv lapv, ɪ ta na Yesu na ɪ ta tu nyəmɪ-ɪ.

⁷ Ma piya í taa yele na nɔɣɔlv puɣusi-mɛ. Ye wei ɪ təɣɛɣi tampana, pəntv maɣamaya ké tampana tv ké isɪ Yesu Kilisiti. ⁸ Ye wei ɪ wɛɛ na í təɣna isayətv lapv, ɔlɔɣv tənna pəntv. Pə taya pulv ɔlɔɣv lapəna isayətv ke hatuu kancaalaya. Pə maɣamaya pə tɔɔ təkɛm ké Iso Pəyaya kəma sɪ ka wakələɣi ɔlɔɣv təma tənəɣnaɣ.

⁹ Wei ɪ ké Iso pəyaya tɔ pə cɛpa-ɪ na isayətv lapv ké. Pə taya pulv, ɪ ta ke sətv tɔtɔ, ɪ tɛma weesuɣu tv ke pəsuyv ké. Na Iso kɛle ɪ Caa, ɔle ɪ kaa pəsɪ na í təɣna isayətv lapv. ¹⁰ ɪ naa mpi pə yeke na pá nyəɣ Iso piya na ɔlɔɣv nyənsɪ tɔɣɔlɔ. Wei ɪ təɣɛɣi tampana yaa u sɔɔləɣi ɪ yolvɔɣɔntɛle tɔ ɪ ta ke Iso pəyaya.

Təma sɔɔlvv təm

¹¹ Nti í nuwa hatuu kancaalaya tɔɣɔle sɪ tɔ sɔɔləɣi tá təma. ¹² Pə fɛi sɪ tɔ la isɪ Kayini ka lapv tɔ, ɪ ka ké Isayav nyəɣ ké na í kó ɪ neu. Na pepe tɔɔ ké ɪ tu kv-ɪ tɔ? ɪ neu lakaya kvsiɣisim na unɪ ɪ lakaya isayam tɔ pə tɔɔ ké.

¹³ Apalaa mɛ, ye antulinya yəlaa taa kvpaana-mɛ, tɛle tə taa la-mɛɣe piti. ¹⁴ Tə nyəmá sɪ tə lu təsətɛ ké na tɔ svv weesuɣu təhikile. Tə sɔɔla ta yolvɔɣɔntɛlnaa tɔɣɔ tə nyəmá mpv. Wei u sɔɔləɣi ɪ lelv tɔ ɪ wɛ səm taa ké, ɪ ta luta. ¹⁵ Yolv wei ɪ taa kvpaana ɪ yolvɔɣɔntɛle tɔ ɪ ké yolvkolv ké, na mə nyəmá sɪ yolvkolv fɛina weesuɣu ŋku kv tɛɣ tɔ. ¹⁶ Tá tɔɔ ké Yesu Kilisiti lɔ ɪ weesuɣi. Mpi tá nyəmá sɪ yolv sɔɔla ɪ lelv tɔɣɔle. Ye mpv pə wɛɛ ké sɪ taa lɔ tá weesɪɣ ke ta tɔɣɔntɛlnaa tɔɔ. ¹⁷ Ye yolv wɛna kɛle, ɔlɛna í ná pə caala ɪ yolvɔɣɔntɛle na í ta toosi ɪ təm sɪ pulv, wɛɛntv unɪ ɪ pəsəɣi na í tɔ sɪ ɪ sɔɔla Iso kɛle? ¹⁸ Ma piya tə taa makɪ nɔɔsɪ taa ké yem ké tá təma sɔɔlvv təm. Ama tá lakasi í hólóyí tɔtɔ sɪ tə sɔɔla təma na tampana.

Iso naani tvɣv

¹⁹ Mpi pu yele na tɔ nyɪ sɪ tampana ke tə təɣɛɣi tɔɣɔle. Pu yele na tɔ wɛɛna naani ké Iso isɛntaa. ²⁰ Ye pə heeliyi-tvɣv hatuu tá lotu taa sɪ tə fɛi teu, tə nyəmá sɪ Iso kəla tá lotu taa nyəntv tənaya tɔɔv na ɪ nyəmá pə təna təpai.

21 Ma taapalaa pə tɔɔ ké ye pə ta heeli-tuyɔ natələyi hatuu tá lotu taa, tə kaa nya Iso isentaa keɛe paa pəcɔ. 22 Tə təŋəyi i kəheelituu na tɛ lakɪ mpi i caa tɔ pə tɔɔ ké i ha-tuyɔ pə təna mpi tə sələməyi-i tɔ. 23 Nti i tu-tu tɔyɔɛ i Pəyaya Yesu Kilisiti tɔm muɔu na si tɛ sələləyi ta təma isu Kilisiti tu-tu si tɛ lakɪ tɔ. 24 Ye wei i təŋəyi Iso kəsəsutu puntu kpentəna Iso ké na Iso we puntu waali. Iso ha-tuyɔ i Feesuyɔ tɔyɔ tə nyəmá si Iso we tá waali.

4

Iso na Satanɪ pa feesiŋ fayav

1 Ma taapalaa, nyente yəlaa mpa si Iso Feesuyɔ tii mpe pa tɔɔ tɔ í taa muɔi pa təna pa tɔm ke yem. I tɛɛ pa waali na í ná si feesuyɔ ŋku ku ké Iso nyəŋku yaa ŋku. Pə taɣa pulɔ, Iso kuyɔyɔtutu tɛləsəlaa pəpətunaa kɔpiŋ yana na antulinya. 2 Isəna í ká nyəna si Iso Feesuyɔ nyəma tɔyɔɛ, ye wei i təŋ si Yesu Kilisiti pəsa yulɔ na tampana de Iso Feesuyɔ tu nté. 3 Ama wei u tisiyi si Yesu pəsa yulɔ na tampana tɔ Iso Feesuyɔ fɛi i kin. Kilisiti kolontu nyəŋku tɔ nté puntu. I ká nuwa si i ká kɔɔ tɔ, i tɛma kɔntɛ ke antulinya taa.

4 Ama ma piya me mə ké Iso nyəma ké na í kəla Iso kuyɔyɔtutu tɛləsəlaa pəpətunaa. Pə taɣa pulɔ, Feesuyɔ ŋku ku we mə kin tɔ ku kəla feesuyɔ ŋku ku we antulinya nyəma kin tɔ. 5 Antulinya yɔyɔtaɣa ke pa yɔyɔtəyi, na antulinya nyəma nukɪ pa tɔm ke pa ké antulinya nyəma tɔ pə tɔɔ. 6 Ama tá de, Iso tənna tá. Na wei i nyəmá Iso tɔ inɪ i nukəna tá tɔm, wei i ta ke Iso nyəŋ tɔ u nukɪ tá tɔm. Mpi pu ye le na tɛ nyəŋ tampana Feesuyɔ na feesuyɔ ŋku ku tolisiyi yəlaa tɔyɔɛ.

Iso ke səlɔvyɔ

7 Ma taapalaa, í ye le na tɛ sələləyi təma, pə taɣa pulɔ Iso kin ke səlɔvyɔ luɔna. Na wei i sələləyi i yulɔtɔyɔntəɛ tɔyɔɛ Iso pəyaya na puntu nyəmá Iso ké. 8 Ama wei u sələləyi i yulɔtɔyɔntəɛ tɔ, puntu ta nyɪ Iso. Pə taɣa pulɔ Iso ná ké səlɔvyɔ tɔ se. 9 Iso tilina i Pəyaya ikpamle ke antulinya taa si tɛ ná weesuyɔ ke ka tɔɔ. Tɔɔ, mpi Iso hulənaa si i səla-tu tɔyɔɛ. 10 Na isəna pə hulaa si səlɔvyɔ tɔm təkpeɔm tɔyɔɛ timpi tá tá səlɪ Iso na inɪ i səlɪ-tu na í tili i Pəyaya si pə husɪ tá isayatu ke ka tɔɔ tɔ.

11 Ma taapalaa, Iso ná tá kisi-tuyɔ mpuɔyɔle səlɔvyɔ, de pə weɛ ké si tá tɔtɔ taa sələləyi ŋpóyú tá təma. 12 Nɔyɔɛ ta keesita Iso se. Ama ye tə sələləyi tá təma, Iso we tá waali ké na i səlɔvyɔ naa tá kin təkɛɛɛɛɛɛ.

13 Iso ha-tuyɔ i Feesuyɔ tɔyɔ tə nyəmá si tə kpentəna-i na i we tá waali. 14 Tə nana ta isəɛ ké na tɛ heeliyi təfoo si Tacaa tila i Pəyaya si ká la antulinya Yatɔ. 15 Ye wei i yɔyɔtəyi si Yesu ké Iso Pəyalɔ, Iso we i waali ké na puntu kpentəna-i. 16 Səlɔvyɔ mpi Iso səla-tu tɔ tə nyəma-wɪ, na tə tɛma-wɪ na tá taa.

Iso ké səlɔvyɔ tɔ ké, de ye wei i sələləyi i leɔ, puntu nyəmá Iso na Iso we i waali. 17 Mpi pə húləyi si ta təma səlɔvyɔ tu fɛi pá yɔyɔtɪ tɔyɔɛ si tə kaa nyana pulɔyɔ paa pəcəyɔ Iso huɔle íntɛ tə wule. Pə taɣa pulɔ, isəna Yesu Kilisiti təma antulinya taa tɔ ŋpóyú tá təma. 18 Səyɔntu səlɔvyɔ ta ke səlɔvyɔ. Ama səlɔvyɔ mpi pə ké tampana nyəm tɔ pə yasəyi səyɔntu ké. Pə tɔɔ ké səyɔntu səlɔvyɔ ta ke səlɔvyɔ kupaŋku nakɔli. Pə taɣa pulɔ, saləka kəŋna na səyɔntu.

19 Ye tá, Iso laaləna-tuyɔ səlɔvyɔ ilena taa səlɪ-i. 20 Ye nɔyɔɛ nɔyɔ taa luwa si: Ma səla Iso. Ama ye i yulɔtɔyɔntəɛ, u sələləyi íɛ, puntu ké pəpətu ké. Ye i ta səlɪ i yulɔtɔyɔntəɛ wei i naaku tɔ isənaya i ká səlɪ Iso wei u naaku tɔ? 21 Kəsəsutu nti Kilisiti tu-tu tɔyɔɛ si: Pə weɛ si ye wei i səla Iso, puntu í səlɪ i yulɔtɔyɔntəɛ tɔtɔyɔ.

5

Ta kəlvyv ke antulinya

¹ Yulu wei ɪ tema ɪ taa si Yesu keke Kilisiti tɔ, puntu kena Iso pəyaya, na ye wei ɪ sɔla piya caa, puntu sɔla piya tətəyɔ. ² Tə sɔlvyv Iso na tɛ lakɪ ɪ kʊsəsutu təyɔ tɛ nyəmá si tɛ sɔla ɪ piya. ³ Tə təŋəɣɪ Iso kʊsəsutu təyɔ pə húləɣɪ si tɛ sɔla Iso. Na Iso kʊsəsutu ta kəli-tuyv kate. ⁴ Pə taya pulv tɔɔ paa Iso pəyaya ŋka ká pəsəɣɪ na ká kəli antulinya ké. Tə tema Iso na ta taa təyɔ tɛ kəla antulinya. ⁵ Awe pəsəyənə na í kəli antulinya, ye pə taya wei í tɛŋ ɪ taa si: Yesu keke Iso Pəyalv tɔ ɪ paasi?

Kilisiti tɔɔ tampana hvlvzv

⁶ Yesu Kilisiti keke wei ɪ kəmnə lvm na caləm tɔ. Pə taya lvm tike ke ɪ kəmnəa, ama na caləm tətəyɔ. Na Feesuyu ləsəyənə seliya si m̀p̀r̀ỳỳ pə wee. Pə taya pulv Feesuyu kena tampana tv. ⁷ Seliya nyəm we tɔm tooso ké. ⁸ Feesuyu na lvm na caləm, na pə tənə pə tooso isəntɔ ɪ kʊrɛsəyənə təma. ⁹ Ye yəlaa ləsəyɪ seliya tə m̀v̀ỳ. Tɔv, Iso nyəŋ ná kəla yəlaa nyəma təcayacaya. Iso seliya keke wei ɪ ləsa ɪ Pəyaya tɔɔ tɔ. ¹⁰ Pə tɔɔ ké wei ɪ tɛŋ Iso Pəyaya na ɪ taa tɔ pũntv cəkənnə seliya inɛyɛ hatuu ɪ taa. Ama ye wei ɪ tɛŋ ɪ taa na Iso, pũntv yaa Iso ké pəpətv ké. Pə taya pulv tɔɔ, ɪ ta m̀v̀ seliya wei Iso ləsa ɪ Pəyaya tɔɔ tɔ. ¹¹ Na seliya wei Iso ləsəyɪ təyɔle si: I ha-tuyv weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔ, na ɪ Pəyaya cələnə-tuyv-kv. ¹² Ye wei ɪ kʊrɛntənə Pəyaya, ɪ hika weesuyu kʊnɛ inəyɪ. Na wei ɪ ta kʊrɛntənə Iso Pəyaya tɔ pũntv kaa na-kv.

Weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔ kv tɔm

¹³ Ma ŋmaa takəlaya na má heeli-meyɛ m̀p̀r̀ỳỳ si me mpa í tema mə taa na Iso Pəyaya tɔ í hika weesuyu ŋku ku tɛŋ təyɔ. ¹⁴ Tə nyəmá si ye tɛ sələməɣɪ Iso ké mpi pə ké ɪ luyv nyəm tɔ, ɪ nukɪ tɔɔ ké tá naani tɔɔ səsəm ke ɪ tɔɔ. ¹⁵ Isəna mpi tɛ nyəm si ye tɛ sələməɣɪ-ɪ pulv ɪ nukɪ tɔ, mpv tətəyɔ tɛ nyəmá si ɪ ha-tuyv mpi tɛ sələməɣɪ-ɪ tɔ.

¹⁶ Ye nəyɔlv nawa ɪ taarpalv na í lakɪ isayatu nti tu kəŋna səm tɔ, pə wee si pũntv í sələmənə ɪ taarpalv na Iso ké, na Iso ha-ɪ weesuyu. Isayatu nti tu kəŋna səm təyɔ ma təŋ. Isayatu nti tɛ kəŋna səm tɔ pə taya tɔle tɛ tɔɔ ké ma təŋ si í sələmənə. ¹⁷ Pə tənə mpi pə ta siyisi tɔ pə ké isayatu ké. Ama isayatu lentənəa wee na tu kəŋna səm.

¹⁸ Tə nyəmá si Iso pəyaya nakəli ka kaa wee na ká təŋna isayatu lapv. Pə taya pulv, Iso pəyaya kentina ɪ tɔɔ, na Isayav kaa kʊrɛyə pulvzv ɪ tɔɔ.

¹⁹ Tə nyəmá si Iso tənna-tv, na Isayav niŋ taa ké antulinya tənə ná wee.

²⁰ Tə nyəmá si Iso Pəyaya kəma na ká lá na tɛ hii layatu si tɛ nyɪ tampana Iso. Na ta na-ɪ na ɪ Pəyaya Yesu Kilisiti tɛ kʊrɛntəa na tɛ wee mpv. Inəyɔle tampana Iso, inəyɔle weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔ.

²¹ Ma piya, í la laakali na tuij.

TAKƏLAYA NAALE NYƏŇKA NKA YOHAAANI NMAAWA TƏ Kutuluṭu

Takəlaya kanɛ ka taa ɔlɛ ŋmaalu ha ɔ tɔyi hətɛ kɛ sɔsɔ. ɔ tasəyi ɔ takəlaya kallaa kɛ apaluṭu sɔ pa tɔŋ tampana na sɔɔlɔyɔ. ɔ kraaləyi lɔ sɛɛlaa sɔ pa la laakali na pɔpɔtu sɛɣəsəlaa. ɔlɛna ɔ təkɪ ɔ takəlaya na sɛɛtu.

ɔsɔna pa faɣa Yohaani II takəlaya tɔ:

Tampana tɔŋyɔyɔ na sɔɔlɔyɔ, 1-6

Laakali lapu na sɛɣəsəlaa pɔpɔtonaa, 7-11

Sɛɛtu, 12-13

Sɛɛtu

¹ Sɔsɔ ma, má ŋmaakəna takəlaya kanɛyɛ alɔ wei nyá ɔsɔ ləsaa tɔ, na nyá piya mpa ma sɔɔlaa na tampana tɔ. Pə taɣa ma tike ma sɔɔləna-me, ama pa təna mpa pa nyəmə tampana tɔ pa sɔɔla-meɣɛ. ² Pə taɣa pulɔ tɔɔ, tampana kɛ tɔ təkaa na anəyi tu təkɪ tam.

³ Tacaa ɔsɔ na Tacaa ɔni ɔ Pəyalɔ Yesu Kilisiti pá hólí-tɔyɔ pɛɛɛɛ na suulu na pá ha-tɔyɔ alaafəya na pəcɔ tɔ hiki kɔcɔŋ ɔnɛyɛ tampana na sɔɔlɔyɔ pə taa.

Tampana na sɔɔlɔyɔ pə tɔm

⁴ Ma laŋle hulɔma səsəm kɛ timpi ma nawa nyá piya taa lensɔ təkɪ tampana ɔsu Tacaa tu-tu sɔ tɔ təkɪ tɔ. ⁵ Ma wiikina-ŋ alɔ nyá, sɔ tɔ sɔɔlɔ tá təmayɛ. ɔlɛ pə taɣa kɔsəsutu kɔfatu natəlɔ tɔ tɔ kɛ ma ŋmaaki. Ama nti pə su-tɔyɔ tuu kancaalaya tɔɣɔɛ. ⁶ ɔsɔ kɔsəsutu təkɔyɔ ntɛ sɔɔlɔyɔ tɔŋyɔyɔ, na kɔsəsutu nti pə su-meɣɛ hatuu kancaalaya tɔɣɔɛ sɔ ɔ wɛɛna sɔɔlɔyɔ.

⁷ Pɔpɔtonaa payale yana antulinya kɛ, paa caa pá nu sɔ Yesu Kilisiti pəsa yulu tətɛŋɛɛŋ kɛ tampana. Yulu wei ɔ caa ɔ nu mpu tɔ puntu kɛ pɔpɔtu kɛ, na ɔnəɣɔɛ Kilisiti kolontu. ⁸ Mpu tɔ ɔ la laakali na mə ti, ɔ taa yeɛ na mə təmlɛ kawaaɣa le. Pu tɛ na pə fɛli-meɣɛ kɔpantɔ kɛ səsəm.

⁹ Ye wei ɔ ŋmaana Kilisiti sɛɣəsuyɔ tɔɔ sɔ kɔ ta maɣa-ɔ, puntu na ɔsɔ pa faɣaa kɛ. Ama ye wei ɔ tɔŋa Kilisiti sɛɣəsuyɔ, puntu kɔpəntəna Tacaa na ɔ Pəyalɔ kɛ.

¹⁰ Ye nəɣɔɛ kɔma na pə tá kɛ sɛɣəsuyɔ kɔnɛyɛ ɔ sɛɣəsuyɔ, ɔ taa tɛɛ puntu waali sɔ ɔ suu mə təyaya, na paa sɛɛtu maɣamaya ɔ taa sɛɛ-ɔ. ¹¹ Pə taɣa pulɔ, ye wei ɔ sɛɛ-ɔ pə wɛ ɔsu ɔ na puntu pa pɛɛla nəɣɔ kɛ ɔsayaṭu təma nna ɔ laki tɔ a taa kɛ.

Tənaya nyəntɔ na sɛɛtu

¹² Təm nti ma wɛna sɔ ma heeliyi-me tɔ tɔ tɔwɔ, ɔlɛ ma nyuləyi sɔ maa kɔɔ mə tɛyɛ na má heeli-meɣɛ-tɔ na nəɣɔ na pə ha-tɔyɔ laŋhulɔmlɛ səsəɛɛ. Ma kaa ŋmaa-təyi kɔŋmaa kɛ takəlaya taa na ŋmaalaya.

¹³ Nyá kəɣɔ wei ɔsɔ ləsaa tɔtɔ tɔ, ɔ piya sɛɛki-ŋ.

**TAKĒLAŸA TOOSO NYĒŊKA ŊKA
 YOHAANI
 NMAAWA TŌ
 KŪTULŪTŪ**

Apalaa mpa pa yaa si Kayusi na Temetiyusi tōyō Yohaani ŋmaa i takēlaya kanē. Ama tō ta nyi pa tōm ke teu. Nti Yohaani yōyōta pa tō tōyōle si pa tōŋ tampana taa. Uena í kēesəyī-tuyō apalw wei pa yaa si Tiyotələfi tō i tōm si i kē isayāv.

Isəna pa faɣa Yohaani III takēlaya tō:

- Yohaani ləsəyi Kayusi aseeta, 1-8
- Tiyotələfi tōntē isayale, 9-10
- Temetiyusi tōntē kōpante, 11-12
- Sεεtv, 13-15

Sεεtv

¹ Səsō má, ma ŋmaakəna takēlaya kaneyē ma yōlv kōpaŋ Kayusi. Ma səl-la-ŋ səsōm kē.

² Ma taapalw kōpaŋ, ma koolee nté si í cayana nyá ti, na pō ha-ŋ tōnyōv taa alaafəya isu nyá ləsaya wəv alaafəya tō. ³ Ta taapalaa tala cəne uena pá heelim si í tōka tampana kē pə tu fēi, isu tuu lōŋ n ka tu tōkuyō-yē tō, uena ma lanjle hōlvōm səsōm. ⁴ Isu ma nuikuyō si ma piya tēŋyēi tampana tō pə wε-m lelenj kē pə tu fēi.

Kayusi kōpantv

⁵ Ma taapalw kōpaŋ, paasənav mpi í paasəna tá taapalaa haləna pō kpeŋna muvlaa maɣamaɣa tō n kē yōlv kōpaŋ kē. ⁶ Yəlaa pane pa puyōla nyá səlōyōv tōm ke Yesu sεela təna isentaa. Hai, ma wiikina-ŋ si í nyəni Isə na í səna-weyē pa mpaav tōm taa. ⁷ Kilisiti təmlē lapv tō kē pa tu mpaav, pa ta tisi si mpa pa ta nyi Isə tō pá səna-wε. ⁸ Pə mōna Kilisiti tēŋlaa ta taa təkəna yəlaa isu pane unī pa takanaa, na tē tu-weyē ninj ke tampana təmlē nte pa laki tō tē taa.

Tiyotələfi na Temetiyusi pa tōm

⁹ Ma ŋmaa Yesu sεela kpekəle ke takiliya tənyəv, na Tiyotələfi wei i preekəyi si pa nyəŋyēi pa səsō tō í kisi si unī i kaa mv ma tōm. ¹⁰ Pə tō kē ye ma kōma na má kōv maa kuli isayātōm na pəpətv tōm nti i suu-tv tō tē tōv na í nu. I ta yele i nyəŋ unī se. Ta taapalaa mpa pa kōŋ təna tō u muɣv-wε. Haləna ye mpa pa caaki si pa mv-wε, i kaləyəna-weyē na í nyaasi-wε na Yesu sεela kpekəle taa tōyōnyōv.

¹¹ Ma taapalw kōpaŋ, taa kēena isayalatv. Ama kēena kōpantv latv na í laki. Isə tənna kōpantv latv. Ye wei u laki kōpantv, pōntv ta nyi Isə kē paa pəcəyō.

¹² Yəlaa təna puyōləyi Temetiyusi kōpantv kē, na i tampana maɣamaɣa ná ləsəyi i nyulōyōv tōtō. Inəyi tá tōtō tē kuliyi kahuka ke i kōpantv tōv, na n nyəmá teu si taa yōyōta nti, mpyōyō pə wεε.

Tənaɣa Sεεtv

¹³ Tōm nti ma wəna si ma heeliyi-ŋ tō tē tōwəɣa, uε ma kaa nəkī na má ŋmaa-təyi kōŋmaa ke takēlaya taa na ŋmaalaya. ¹⁴ Ama ma nyuləyi si maa kōv na má na-ŋ nōnōv na tē cəɣa na tē yōyōti.

¹⁵ Isə í ha-ŋ alaafəya, nyá taapalaa sεeki-ŋ.

Σεε παα τα τααπαλυ wei.

TAKƏLAYA NJKA YUTI NMAAWA TƏ Kutuluṭu

Yuti takəlaya ta siyisina yulb yaa kpekəle natəli. Isə sɛɛlaa tənaya pə krentaa. İle mpa pa sɛyəsəyi pəpətu sɛyəsəḡ təyə Yuti yookina ı takəlaya taa. İ hüləḡi sı mpe unı paa tɛsəna kə isu ləḡ nyəma, na isəttaa tillaa mpa pa kula Isə təə na ilé ı təḡəni-wɛ tə.

Isəna pa faya Yuti takəlaya tə:

Kutuluṭu na sɛɛtu, 1-2

Pəpətu sɛyəsəlaa na pa hūnau təm, 3-16

Tampəna təḡlaa í təkı pa taa tɛm kɛ teu, 17-23

Isə kulum na ta waasulu Yesu pa samtu, 24-25

Sɛɛtu

¹ Maya Saaki neu Yuti, Yesu Kilisiti təmle tu.

Má ḡmaana takəlaya kanɛyɛ mpa Tacaa Isə yaawa na í səlɪ-wɛ, na Yesu Kilisiti ná təkə-wɛ tə.

² Isə í huli-mɛyɛ suulu, na í ha-mɛyɛ alaafəya, na í tu-mɛyɛ təma səlɪyɪ na pə təə səsəm.

*Sɛyəsəlaa pəpətnaa
(Piyɛ II 2:1-17)*

³ Ma taapalaa, ma lupa teu sı nyuyɪ yaru təm nti tə kə tá təna tá təm tə pə təm kɛ má ḡmaa-mɛ. Kɛna pə caali-m sı má ḡmaa-mɛyɛ takəlaya kanɛ na má səsı-mɛyɛ apalɪtu na í yoo Isəsɛɛɛ nte Isə ha təm kulum təə kə kpakpaa kɛ mpa ı tı tə pə yoo. ⁴ Pə taya pulb təə, yəlaa asayaa napəli mpa pa suwa təkɛv kə ta taa tə, mpe pa kɛna tá Isə pɛɛɛɛ təm na pá kusəḡəna pa asilima taa təntɛ təm nyuyɪ, na pá kisiyi Yesu Kilisiti wei ı tike təkəḡ ı kɛ Tacaa na ta Səsə tə. Pa tɛma kpaaluyɪ kɛ Isə Təm takəlaya taa kə hatuu ləḡ kɛ pa təm kuyɪ.

⁵ Paa na í ka tɛma-təyi nyəm təkpataa tə, pə wɛɛ sı má tasa-mɛyɛ lɛntı təsuyɪ kɛ isəna Tacaa yapa İɛyɛli yəlaa kɛ İcipiti taa na pə waali í ku mpa pa ta tɛmı-ı na pa taa tə. ⁶ İ təsı sı isəttaa tillaa mpa pa laḡa ta hɛɛna pəsuyɪ ḡku pə ha-wɛ sı pa lakəna, na pá kuli na pá yɛɛ pa mayamaya pa lona tə, Isə həkə-wɛyɛ alukpala kɛ tam təə, na í su-wɛyɛ aɛ səkɛtuyɪ taa, na í təḡna kuyaku səsəw. Ku wule kɛ ı ká tu-wɛyɛ saləka. ⁷ İ təsı sı Sətəm na Kəməw na acalɛ nna a cəna-yɛ tə a yəlaa lakaya kə isu isəttaa tillaa panɛ. Pa lakaya asilima kulapɪtu kə. Pa təḡaya pa tənəḡ konyuləḡ isayəḡ wei ı fɛi lapu tə. İle kəkə tam nyəḡka nté pa saləka, na mpi pə lapa-wɛyɛ mpu tə pə kpaala paa wei kə təkɛɛɛɛɛ.

⁸ Yəlaa mpa pa suwa təkɛv kə ḡpəyɪ mə hɛku tə mpu pə mayamaya kɛ pɛɛ pa laki. Pa toosɛɛ nna pa toosiyi na pá təḡəyi mpu na pá laki tə anı a tısəḡəna-wɛ na pá wakəḡəyi pa tı, na pá footiyi Isə səsəwntu, na pá tɪkɪ isəttaa teeli nyəma. ⁹ Isəttaa tillu səsə Mısɛɛli ta la mpu. Moisi səpa na Mısɛɛli na uləḡu pá həḡı-ı na pá yooki tə, Mısɛɛli ta kuli nəḡə na í ku uləḡu təm na kutuyɪ. Ama ı təma-ı kə sı: Tacaa ká nana-ḡ. ¹⁰ Yəlaa panɛ, mpi pa ta nyı tə mpəyi pa tɪkɪ. Na mpi pa nyəma yem kə pa tı isu taalɛ wontu mayamaya nyəḡuyɪ tə, mpi pə kuyɪna-wɛ təkpataa. ¹¹ Pa təm wɛ waiyo kə. Kayini ıkpatɛ

ke pa təhəyi, na pəyolaya təw kə pa tolisa pa ti isu Palaam lapv tə. Isəna mpi Kolee ná kpeesəna Moisi tə m̄p̄yúyú pa lapa, ɫena pá wakəli tənəhna. ¹² Ye pa we mə təyənasi tətəyole, tusuyu wenna, na tənaya pa pəsəyənə pa acima na fεεle tu fεi-we, hiliŋ haana. Pa weε kə isu tɛv piluyuu na heelim kusi-kv tə, na isu tuŋ wei paa pə tala i lɫlɫv u lɫlɫy tə, na isu tuŋ wei pa kpeesəna i lila na í wɫi yem təwəkəkə tə. ¹³ Pa kulaputv lɫləsəyi fεεle fεi təma ke pa kin kə isu tɛŋku hula pááná nyəna təkɫy kvhulan tə. Pa weε kə isu isətɫɫɫɫasɫ kəkpeesasi. Isə tɛma-weye pa təcayale caav ke səkpetiile anaam taa kə.

¹⁴ Atam saali kulɫlɫv naatosompəyolaya nyəh nté Henəki, na inu i ka nana yəlaa pane pa təm ke hatuu ləh na í yəyətɫ si: ʔ tu ŋkpaŋŋ na í nu. Tacaa ká kəw na i ká kpehna i isətəa tillaa naŋŋ nyəma isu iyisi naanɫwa, ¹⁵ si i huəkəna yəlaa tənaya təm. ʔ ká kv asayaa təna mpa pa kpeesəna Isə na pá lá təma asayee ane a təna tə, na isayətəm nti kawalasi nyəma mpa paa see nəyɫv tə pa tv-i tə pa təm. ¹⁶ Yəlaa pane, tam kə pa kvntəyi na pá kaləyi. Pa maɫamaɫa pa kvnyuləh ke pa təhəyi. Kalampaanɫ təm ke pa yəyətəyi, na mpa pa kin kawaaɫa weε təyɫ pa taləyi.

Kantakaya kvyeŋ taa təma

¹⁷ Ama ma taapalaa mə, mu təwɫi nti Tacaa Yesu Kilisiti tillaa heela-mɛye tuu ləh tə. ¹⁸ Pa heela-mɛye si: Tampana təw, kvyeŋ kvteesəh taa, yəlaa ká lu mpa pa təhəyi pa kvnyuləh isayəh tə, na paa won-mɛ. ¹⁹ Mpe pa yelina na fayav kəh, pa yɫwweɛtv ŋmakələna-we, pə taya Isə Feesuyu. ²⁰ Ama ma taapalaa mə, mu səwɫi toŋ ke mə Isə seev kvram naŋŋ nyəm taa kə tam. ʔ sələmənə Isə Feesuyu Naŋŋtv pəsuyv, ²¹ na í səh Isə səɫlɫv təm taa kə tam na í tanaa si Tacaa Yesu Kilisiti í ha-mɛye weesuyv ŋku kv tɛŋ təyɫ i kvpantv təw.

²² Sika nyəma təm í la-mɛye pətəətɛ. ²³ ʔ hə-we na í ləsi kəkə taa na í ya pa nyəh. Lɫlaa təm í la-mɛye pətəətɛle tətə na səyəntv. Ama pə kpaɫav pa wontu nti pa yɫwweɛtv asilima taanaa tə í taa tokina.

Isə sam

²⁴ Isə pəsəyi na í te-mɛye təhotile təna taa, na í la na í səh i isɛntaa na í fεina kawalaya, na laŋhɫlɫmle kvyi-mɛ. ²⁵ Ta Yatv Isə wei inu i tike i kə Isə tə i teeli na i səsəntv na i pəsuyv na i toŋ ka we m̄p̄yúyú, ɫe pə weε m̄p̄yúyú saŋa taa na tam təw kə Tacaa Yesu Kilisiti təw. Ami.

KUKULUTU Kutoluto

Kukulutu takelaya ηmaalv ka we tetu nti lom eonaa na pa yaaki-ti si Patemosi to ta ke. Iso seev too konyontoyole ka tonyona-i na i polo i eosi tona. Yesu seelaa kpeka naatosompoyolaya wei i ka we Asii tetu taa toy i ηmaawa i takelaya. I tasa-weye apalovu si pa taki pa taa tem na pa teleyi. I takelaya taa tom payale cekonav we kate ke. Mpi to, mpi pa hulayi yaasinaa toy i ηmaawa i takelaya taa isu Yesu ke pa tona pa kancadaya, i ke awulaa wulav, na sasaa soso, inoyole Yuta toyolaya, inoyole katelaa kutulu. Peco inoyole kotaya lwayaya. Yesu na i nyoma paa kelona huve sosoole waatu.

Isana pa faya kukulutu takelaya to:

Yohaani ke Kilisiti tillu, titite 1:1-8

Yesu seelaa kpeka naatosompoyolaya takelasi, titite 1:9-3:22

Iso na Yesu Kilisiti pa seetu, titite 4-5

Takelaya na ka kutalavu naatosompoyolaya, titite 6:1-8:1

Akantee naatosompoyolaya, titite 8:2-11

Tom soso na wontu naale, titite 8:12-13:18

Yelaa iyisi nunuwa na nule na liyiti (144000), titite 14

Iso paana kaponaa naatosompoyolaya, titite 15-16

Papiloni hotuyu na lloyon kpisuyu, titite 17-20

Isatonvu kofalovu na tetu kofatu Yosalem kofalv, titite 21:1-22:5

Ma konyonoo, titite 22:6-21

Takelaya kane ka huwee

¹ Takelaya kane ka taa keesayona Yesu Kilisiti kula mpi pa too na i holi to. Iso yelina si i holi i payalaa ke mpi pa wee si pa konyonoo to. Kilisiti tilina i isetaa tillu na i holi-tayi i payalv Yohaani ma. ² Na pa tona mpi Yohaani ma, ma nawa toy ma keesaa. Na Iso kheelutu na tampana nna a too Yesu Kilisiti kulaa toyole. ³ Wei i kalayi tom tene, na mpa pa tu nkrany ke mpi pu la cele na pa yoyota pa tom to, na pa taka nti pa ηmaa cone to, pultonaa nte lelen nulaa. Pa taya pulv, mpi pa wee si pu la mpv to pa waatu wusaa ke.

Yesu seelaa kpeka naatosompoyolaya seetu

⁴ Maya Yohaani, ma ηmaakona takelaya ke Yesu seelaa kpeka naatosompoyolaya mpa me i we Asii tetu taa to.

Iso wei i wee, na i ka wee, na i ka too, i holi-meye pelee na i ha-meye alaafaya. Na feesin naatosompoyolaya wei i we Iso kawulaya kumte isentaa to, ile i holi-meye pelee na i ha-meye alaafaya toto. ⁵ Yesu Kilisiti wei i ke seliya to kwan, na pa taalona-i setaa taa ke feesuyu teci na i ke tetu too awulaa wulav to, ile i holi-meye pelee na i ha-meye alaafaya toto.

Inu i soelona-tv na i si si plasi-tvy ta isayatu, ⁶ na i lapa-tvy awulumpiya si to la i Iso wei i ke i Caa toy tomla isu katelaa. Yesu teeli na i psovy i wee tam. Ami. ⁷ I nyoni, i konyona na isonmuntv. Yelaa tona tpa halona pa krentona mpa paa tola-i poy to paa na-i. Ate piitimnaa tona ka wii isu pa saki. Nn, pa la mpv. Ami.

⁸ Maya Alafa na Omeka. Taca Iso kawulaya tv wei i wee, na i ka wee, na i ka too inu i yoyotona tefoo ke mpv.

Isana pa lapa na Yohaani na Kilisiti to

⁹ Mə taapalu Yohaani má, má na-me tə təkuyv konyəŋ na tə təkuyv kawulaya na tə taŋna suulu tə, tá na Yesu tə krentaa təyɔ. Ma lapa Iso Təm na tampana nna a tə Yesu kulaa tə pə waasu təyɔ pa su-m Patəməsi. Lum cəna tetv nti tə tə taa cəne. ¹⁰ Mpyóyú Tacaa kuyaku wule, Feesuyu tɛɛna-m. Tənaɣa ma nu pə yəyɔta ma waali na nəyɔ səsəyɔ isu akantəle wula taka. ¹¹ Pa yəyɔtaya ké si: Nmaa takəlaya taa ké mpi n naaki tə, na ń tilina-keye Yesu seɛlaa kpeka naatosompəyɔlaya ine: Ifeesu, Simiini, Pɛekam Tiyatii, Saati, Filateləfii, Layotisee.

¹² Ma pəsaa si ma naa wei ɪ yəyɔtəyənə-m tə, ɪle má ná wɔla kpatəŋ ke naatosompəyɔlaya wei ɪ təɔ pa musa kəkəsɪ təyɔle. ¹³ Na ɪ hekv taa we nəyɔlv na ɪ nəyəsəna yɔlv, na ɪ suu capa kutayəlv, na ɪ ləla ɪ hɔəle taa ké wɔla tampala. ¹⁴ ɪ nyəsɪ hɔlvma laɪlaɪ ké isu kayəlv, yaa isu kponkromɔlv, na ɪ ise mvyi kəkə. ¹⁵ ɪ nəntaaləŋ mvyi kəkə ké isu pa təkuyv nyəyɔlvv kuseemvyv ke kuluku kəkə səsəŋka taa na kv hoo na pá sotiti-kv tə. Na ɪ nəyɔ yvŋ kəla isu lum kpenyuyv na pə faləyɪ tə. ¹⁶ ɪ təkə ɪ niŋ ntəyɔŋ taa ké isətvlvhasɪ naatosompəyɔlaya, na layate nte tə we ləŋ ke taa na waali tə tə lukayana ɪ nəyɔ taa. ɪ isentaa mvyi kəkə ké isu ilim sikuyv na pə nyaki isəna mpi tə. ¹⁷ Ma na-ɪ mpv, ɪlena má hoti ɪ nəəheɛ tɛɛ isu sətv. Mpyóyú ɪ tənə ɪ niŋ ntəyɔŋ ke ma tə na ɪ tə si: Taa nyá, má kɛna kancaalaya tv na kantəkaya tv. ¹⁸ Ma wɛna ma weesuyv. Maa səpa, ɪle pənente ma wɛna ma weesuyv ke tam təɔ. Má kpilikiina səm na atətvnaa təcayale ke ma niŋ taa. ¹⁹ Ye mpv tv takəlaya taa ké mpi n naa tə, paa nəəŋə nyəntv tənɛ, paa pə waali nyəntv nti tv kəɔ tə. ²⁰ Isətvlvhasɪ naatosompəyɔlaya wei n ná ma təkə ma niŋ ntəyɔŋ taa, na wɔla kpatəŋ naatosompəyɔlaya wei ɪ təɔ pa musa kəkəsɪ tə pə hóləyɪ mpi təyɔlv. Isətvlvhasɪ naatosompəyɔlaya nté Yesu seɛlaa naatosompəyɔlaya isətaa tillaa, na wɔla kpatəŋ wei ɪ təɔ pa musa kəkəsɪ tə ɪleye Yesu seɛlaa naatosompəyɔlaya mayamaya.

2

Təm nti pa heela Ifeesu Yesu seɛlaa kpekəle tə

¹ Nmaa takəlaya na ń heeli Ifeesu Yesu seɛlaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma təkə isətvlvhasɪ naatosompəyɔlaya ke ma niŋ ntəyɔŋ taa, na ma təŋ wɔla kpatəŋ naatosompəyɔlaya wei ɪ təɔ pa musa kəkəsɪ tə ɪ hekv taa tə ma yəyɔtaa si: ² Ma nyəmá pə tənə mpi n lapa tə. Na ma nawa isəna n wuwa tə, na suulu wei n təkəa tə. Ma nyəmá si nn caa asayaa təm. N mayasa mpa pa yaa pa təyɪ tillaa, pəyele kpatəko pa ta ke pvlv tə, si n naa pa waali. N nawa si pa ké pəpətvnaa ké. ³ N təyɔ suulu na ń təyɔ ma konyəŋ, na paa na mpv tə n ta lə təŋ. ⁴ Ama kvlvmtv nti ma laŋle ta heɛna-ŋ təyɔle si, nn tasəyɪ-m səəlvv isu hatuu kancaalaya n ka səəlvv-m tə. ⁵ Təv, timpri ɪnɪ n cələsa mpv tə təsɪ pə təɔ na ń ha nyá isayətv ke siyile, na ń lá isu n lakaya tuu kancaalaya tə. Ye n ta ha nyá isayətv ke siyile maa kəɔ nyá kiŋ na má kpesɪ nyá kəkə kpatəyɔ ke kv lonte taa. ⁶ Paa na mpv kvlvmtv nti ma laŋle heɛna-ŋ təyɔle si, nyá kpiisa ŋkpaŋyɔv tətəyɔ Nikolai nyəma kulapətv nti ma kpiisa ŋkpaŋyɔv tə.

⁷ Ye wei ɪ wɛna ŋkpaŋŋ pəntv ɪ tv-ɪ teu, na ɪ nu nti Feesuyv heeliyɪ Yesu seɛlaa kpeka tə ɪle.

Ye mpa pa lapa kəllaa maa ha-wəyɛ nəyɔ na pá təyɔ Iso tvŋ taale taa weesuyv tvyɔ pəle.

Təm nti pa heela Simiini Yesu seɛlaa kpekəle tə

⁸ Nmaa takəlaya na ń heeli Simiinü Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma ké kancaalaya tu na kantəkaya tu na ma səpa na má fe tə, ma yəɣətəa si: ⁹ Ma nyəmə́ konyómə́ŋ wei n tɔ́yaa tə. Ma nyəmə́ nyá hulómə́ŋ tə. Paa na mpv tampana tə isəntə n pilaa ké. Ma nyəmə́ isayatu nti mpa pa yaa pa təyi Yuta nyə́ma pəyele pa ta ke Yuta nyə́ma tə pa yəɣətəyi nyá tə tə. Pa ké Satanü nyə́ma ké. ¹⁰ Taa nyana konyəŋ ŋku n ká kəə na ń tɔ́yə tə. Nyənti, ɪlɔ́yɔv ká tu mə taa pəɣale ke saləka taa si i maɣasəyi-me na í ná mə waali. Na kuyeyɛŋ naanɔwa taa ké í ká tɔ́yə konyəŋ. La yulɔpan haləna nyá sə́m wule, maa te na má ha-ŋ weesuɣu teeli ntenuɣu.

¹¹ Ye wei i wəna ŋkpaŋŋ pɔntu í tu-i teu, na í nu nti Feesuɣu heeliyi Yesu seelaa kpeka tə ɪle.

Ye mpa pa lapa kəllaa pa kaa na sə́m kulələm.

Təm nti pa heela Pɛɛkam Yesu seelaa kpekəle tə

¹² Nmaa takəlaya na ń heeli Pɛɛkam Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma wəna layate nte tə wə ləŋ ke t́á na waali tə ma yəɣətəa si: ¹³ Ma nyəmə́ timpi n wɛɛ tə, Satanü kawulaya tətəɣəle nté təna. N nyə́na-m teu təkpaŋ, haləna waatu wei pa kv ma aseeta tu kɔpaŋ Antipasí ke mə te timpi Satanü ná lapa i te tətə tə, n tɛma-m na nyá taa ké m̀pɔ́yó, n ta ye. ¹⁴ Ama kuləmtu nti ma laŋle ta hɛna-ŋ tɔ́yəle si, mpa pa təkə Palaam seɣesɔyɔ tə pa wə nyá te təna. Palaam ka seɣesəna Palakí si í tusi Isɛyeli nyə́ma si pá tɔ́yə tuŋ kulalaam, na pá la asilima na pá pəsi asaɣaa. ¹⁵ Na mpa pa təkə Nikolai nyə́ma seɣesəŋ tə pa wə nyá te tətə. ¹⁶ Yele nyá isayatu nti, ye pə taya mpv maa kəə nə́nə́ ké nyá kiŋ na má yona yəlaa mpe na ma nəɣə taa layate.

¹⁷ Ye wei i wəna ŋkpaŋŋ pɔntu i tu-i teu, na í nu nti Feesuɣu heeliyi Yesu seelaa kpeka tə ɪle.

Ye mpa pa lapa kəllaa maa ha-wɛyɛ manna kɔŋmɛsɔ. Na maa ha paa pa taa wei tətəyə pəle kɔhuləməle nte tə tə pa ŋmaa hətə kofate nte nəɣəlv ta nyi tə ye pə taya pɔntu wei paa cɛle-te tə i paasi.

Təm nti pa heela Tiyatii Yesu seelaa kpekəle tə

¹⁸ Nmaa takəlaya na ń heeli Tiyatii Yesu seelaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma ké Isə Pəyalv, na ma isɛ mɔyi kəkə, na ma nəntaaləŋ tee kəkə ke nyə́nənyəni isu nyə́yəlvɔv kɔsɛmɔyɔv ŋku pa sɔtitaatə, ma yəɣətəa si: ¹⁹ Ma nyəmə́ pə təna mpi n lapa tə, ma nyəmə́ nyá səlvɔyɔv təm na nyá Isə təy yuŋ tisuyɔ təm, na isəna n paasaa na ń kuyi nyá təyi təmlɛ lapv tə, na isəna n təkə suulu tə. Ma nyəmə́ si nyá kɔlapəle nə́nə́ nyəntɛ kəla tuu kancaalaya nyəntɛ. ²⁰ Ama kuləmtu nti ma laŋle ta hɛna-ŋ tɔ́yəle si n yela alv Cɛsarieli na í yəɣətəyi si Isə tilina inü si i yəɣətəyi, pəyele kpatəko. I seɣesəyi ma pəyalaa si pá la asilima na pá tɔ́yə tuŋ kulalaam tə, i pilisiyi-wɛyɛ. ²¹ Ma ha-i waatu si i ye le i isayatu nti, ama u caa i asilima yeluyɔ. ²² Pə tə tə maa kpaɣa-i na má husi konyəntəyəle kato tə, na maa la na mpa pa lakəna-i wasaŋkalətu tə pəle pá na konyəŋ ke səsəm tətə. Ama ye pa yela asilima kɔlapətu nti pá na-i pa laki tə pə paasi. ²³ Na kəkəlv nte si maa kv i piya na pə́cə́ Yesu seelaa təna nyi si maɣale wei i nyəmə́ yəlv lotu taa hɔwɛɛ na i konyuləm tə. Maa te na má feli paa wei ké isu i lapa tə.

²⁴ Pə kaasa mpa mɛ mə wə Tiyatii Yesu seelaa kpekəle taa təna na í tá təŋ seɣesɔyɔv isayav kɔnɛ tə, mə tá nyəna mpi yəlaa panɛ pa yaa si Satanü mukaya tɛɛ mukaya nyə́m tə, ma heeliyi-me si ma kaa tasa-mɛyɛ səɣəla naaləyi sɔkuyɔ. ²⁵ Ama í təkí mpi í wəna təy təkem na haləna má kəə. ²⁶⁻²⁸ Mpa paa la kəllaa na pɔntunaa laki mpi ma caaki haləna tənaya tə, maa

cela pɔntɔnaa ke pəsuyɔ ŋku ma Caa ná cela má tɔ. Maa ha-weye pəsuyɔ na pá ŋmakələyi piitimnaa. Na paa tiiki-we na nyəxələyɔ kɔrátúyó, na pɔntɔnaa ká naŋ piitimnaa isu pa yəkuyɔvɔvɔvɔvɔ nyəm tɔ. Na maa ha-weye tɔlɔmalɔyɔvɔvɔvɔvɔ.

²⁹Ye wei ɪ wɛna ŋkpaŋŋ pɔntɔ ɪ tɔ-ɪ teu, na ɪ nu nti Feesuyɔ heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ɪɛ.

3

Tɔm nti pa heela Saati Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ

¹Nmaa takələya na ń heeli Saati Yesu sɛɛlaa kpekəle isɔtaa tillu si: Ma wei ma ti Isɔ feesiŋ naatosompɔxələya na isɔtɔlvɔŋasi naatosompɔxələya tɔ, ma yɔxɔtaa si: Ma nyəma pə təna mpi ń lapa tɔ. Ma nyəmá teu si isentɔ́ ké n nyənəyi si n wɛna weesuyɔ pəyele n səpaya. ²Kuli nyá naasi taa na ń la mpi pə kaasaa tɔ na pə nyɔ́ tɔŋ, pə taa kɔɔ na pə tɛɛsi səpɔv tənəŋŋəŋ. Pə taɣa pɔlv, ma nawaya si nyá kulapɔtɔnaa ta te teu ke ma Isɔ isentaa. ³Sɛyɛsuyɔ ŋku paa sɛyɛsa-ŋ tɔ tɔɔsi ku tɔɔ. Tɔɔsi si n ka tɛma sɛyɛsuyɔ ŋkuyɔ nuw, tɔki-ku na ń yele nyá isayatu. Ye n ta kuli nyá naasi taa, ma kɔŋi-ŋ tutuyɔ ké isu ŋmulɔv kɔŋuyɔ tɔ, n kaa nyi waatu wei maa kɔɔ tɔ se. ⁴Paa na mpɔv nyá yələa mpa pa wɛ Saati taa tɔ pa taa lɛlaa ta pilisi pa wontu se. Wontu kɔhɔlvmtɔ ke paa suu na má na-we tɔ tɔŋ. Pə taɣa pɔlv, pə mɔna-weye ńpɔyó. ⁵Mpa paa la kəllaa tɔ wontu kɔhɔlvmtɔ ke ńpɔyó paa suu, ma kaa ku pa həla ke weesuyɔ takələya taa. Maa yɔxɔti ma Caa na ɪ isɔtaa tillaa pa isentaa si pa ké ma nyəma.

⁶Ye wei ɪ wɛna ŋkpaŋŋ pɔntɔ ɪ tɔ-ɪ teu, na ɪ nu nti Feesuyɔ heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ɪɛ.

Tɔm nti pa heela Filateləfii Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ

⁷Nmaa takələya na ń heeli Filateləfii Yesu sɛɛlaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma wɛ tənəŋŋ na ma ké tampana tɔ, na ma tɔka wulav sɔsɔ Tafiiti saafv na ma təkəyi na nɔxɔlv ɪ pəsəyi tɔlvɔv, na ma tɔlaa nɔxɔlv ɪ pəsəyi təkuyɔv tɔ, ma yɔxɔtaa si: ⁸Ma nyəmá pə təna mpi n lapa tɔ. Ma nyəmá si nyá toma ta tɔ te, paa na mpɔv tɔ n tɔka ma tɔm na n lapa yɔlvpaŋ. Ma ha ikpate ke nyá isentaa na nɔxɔlv kaa wakəli-tɛ. ⁹Satanɪ nyəma pəpɔtɔnaa mpa pa yaa pa təyi Yuta nyəma, pəyele kpaitəko pa ta ke pɔlo tɔ, maa lana-we. Maa caali-we na pá hənti-ŋ ate na pa se-ŋ. ńpɔyó paa nyəna si ma sɔɔla nyá tɔm. ¹⁰Isəna mpi n nuna ma nɔxɔv taa tɔm si ń tɔki suulu, na tampana n tɔki-ɪ tɔ, ma tɔtɔ maa kenti nyá tɔ́ ké waatu wei wahala kɔŋ ɪ kɔɔ si ɪ maɣasəyi antulinya təna taa yələa si ɪ naa tɔ. ¹¹Maa kɔɔ nɔnɔɔ yoo. Mpi n wɛna tɔ tɔki-wəyi teu təkem, pəcɔ nɔxɔlv ɪ taa kɔɔ na ɪ lɛɛki-ŋ nyá kəlvɔv teeli ntenuyu. ¹²Wei ɪ lapa kəllv tɔyɔ maa la ma Isɔ tɛsɛɛɛ sɔsɔɛɛ akele, na pɔntɔv kaa tasa fituyɔ. Maa ŋmaa ɪ tɔ́ ké ma Isɔ hətɛ na ma Isɔ ɪcate nyəntɛ tɔtɔ, Yosalem kɔfalv wei ɪ ka luna ma Isɔ kiŋ ke isɔtaa na ɪ tii tɔ. Na maa ŋmaa pɔntɔv tɔ́ tɔtɔyɔv ma hətɛ kɔfate nte pa ha-m tɔ.

¹³Ye wei ɪ wɛna ŋkpaŋŋ pɔntɔ ɪ tɔ-ɪ teu, na ɪ nu nti Feesuyɔ heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ɪɛ.

Tɔm nti pa heela Layotisee Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ

¹⁴Nmaa takələya na ń heeli Layotisee Yesu sɛɛlaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma ké Ami, na má hɔlɔxəna pə təna pə tampana ke teu na má kəna pə təna mpi Isɔ ŋmawa tɔ pə tɔ tɔ, ma yɔxɔtaa si: ¹⁵Ma nyəmá pə təna mpi ń laki tɔ. Ma nyəmá si nyayalɛ nyá, n ta niyiti pəyele n ta haŋ. Ma caa ké

si ye n ká niyiti, niyiti, ye n ká han, han. ¹⁶ Aní n ta han pəyele n ta niyiti, na n we tətəmlɛɛ ké mpv tɔ, maa tɔ-ŋ ké. ¹⁷ N faalɔvɔ mpv si n pɪlaa, si n wɛna ké, n ta lan pulv tɔ, n ta nyi si nyá tɔm wɛ waiyo, na n ké konyɔntv kutukutu. N hulvmaa ké, na tapakpete ke n wɛɛ, na n ké yulvɔm ké. ¹⁸ Pə tɔɔ ké ma tasəyi tɔm si n ya ma cɔlɔɔ wolanaa mpa kəkɔ tayanaa tɔ na n pili. Ya tɔtɔɔ wontu kuhulvmtv na n suu na pə waasi nyá tapakpete fɛɛle tɔɔ. Na n ya tɔtɔɔ kɔɔle na n tv nyá isɛ na á kuli. ¹⁹ Pa təna mpa ma sɔɔlaa tɔɔ ma kaləɣəna na má hɔŋ pa ŋkraŋŋ. Ye mpv seɛsi isəle na n yele nyá isayatu. ²⁰ N naa ma səŋvɔvɔ nɔnɔɔ na má laki kaafala, ye nɔɣɔlv nu ma nɔɔ na í tvli nɔnɔɔ, maa svv pɔntv tɛ na má na-ɪ tɔ kaa nyanaya. ²¹ Mpa pa lapa kəllaa maa ha-wɛɣɛ mpaav na pá caya ma cɔlɔɔ ma kawulaya kumte tɔɔ isu ma lapv kəllv na má caya ma Caa kin ké ɪ kawulaya kumte tɔɔ tɔ.

²² Ye wei ɪ wɛna ŋkraŋŋ pɔntv í tv-ɪ teu, na í nu nti Feesuyv heeliyi Yesu seɛlaa kpeka tɔ ɪɛ.

4

Isətənvɔv taa Isə seɛtv

¹ Pəle pə waali pə tasa-m lapv isu toosee taka na má ná pə tvla isətənvɔv taa ké nɔnɔɔ. Ḿpɔ́yó pə yɔɣɔtəyi na pə seɛki isu akantəle seɛkvɔv tɔ. Maa tɛma-keɣɛ nuv ke hatuu lɔŋ. Tənaɣa pə tɔma-m si: Kpa cəne na má hul-ŋ nti tɔ wɛɛ si tu kɔɔ təne tɔ waali tɔ. ² Ḿpɔ́yó Feesuyv tɛna-m kpaakraa na má ná isətəna tənaɣa kawulaya kumte, na nɔɣɔlv caya tɔ tɔɔ. ³ ɪ isɛntaa tee kəkɔ ké na pə nɔɣəsəna isu liyitee pɛɛ ke tɔm naale nna a cɔlɔtaa tɔ. Na káɣálv cəna kumte na í tee kəkɔ na pə nɔɣəsəna isu liyitee pəle kasasəŋa nyəntɛ. ⁴ Kumlee hɪu na liyiti ka cəna kumte ńtɛ, na sɔsaa hɪu na liyiti caya a tɔɔ, na pá suu wontu kuhulvmtv na pá tema wɔla ntenin. ⁵ Kumte ńtɛ tɔ tɛɛ, tɛv nyɔɣəsaya ŋmɛlv ŋmɛlv ké, na pə yɔɣɔtəyi, na tɛv huliyi kraŋ kraŋ. Fətəlanaa sɔsaa naatosompɔɣɔlaya ná mukaya kumte isɛntaa. Fətəlanaa sɔsaa mpeɣɛle Isə Feesin naatosompɔɣɔlaya. ⁶ Kumte nɔɔ tɔɔ, tin pəna isu tɛŋku, na pə taa naa tɛɛɛɛɛɛ isu tin kuvamparaŋ nɔɣɔlv.

Pə cənav kumte luyv luyv təkpaɔm tɔ, weesin nyəma napələyi liyiti mpa pa taa na pa waali isɛ waasaa təwisiwisi tɔ, mpe pa puləna. ⁷ Kancaalaya tv nɔɣəsəna ké isu tɔɣɔlaya, naale nyəŋ ná nɔɣəsəna isu naule, tooso nyəŋ isɛntaa ná nɔɣəsəna yulv. Pə yela liyiti nyəŋ tɔ ílé ɪ nɔɣəsəna ké isu hɛkəle sɔsɔ kulvɔv isətəna tɔɔ. ⁸ Weesin nyəma mpe pa liyiti ké mpv tɔ paa pa taa wei ɪ wɛna keŋ naatoso naatoso ké, na isɛ waasa paa pa taa wei ɪ taa na ɪ waali təwisiwisi. Tam pa wɛ ḿpɔ́yó na pá yooki yontu si:

Nanŋ tv, nanŋ tv nanŋ tv

ńtɛ Tacaa Isə Toma təna tv.

ɪ ká wɛɛ, na ɪ wɛɛ, na ɪ ká kɔɔ.

⁹ Weesin nyəma liyiti unv ɪ kuləyi yontu yoo si ɪ taləyi na í sa na í seɛ wei ɪ caya kumte tɔɔ na í wɛ tam tɔ tɔ si í na təmlɛ. ¹⁰ ɪlena sɔsaa hɪu na liyiti unv í həntv wei í caya ḿpɔ́yó kumte tɔɔ na í wɛ tam tɔ tɔ ɪ tɛɛ, na pá seɛ-ɪ, na pá kɔɔlv pa ntenin na pá su kumte isɛntaa. Na pa tɔ si:

¹¹ Tacaa na tá Isə, teeli na samtv na toma.

Pv wɛ, pə mɔna-ŋ ké.

Pə taya pulv tɔɔ,

nyá lapəna wontunaa təna tɔ se.

Na nyá nɔkəna na pə wɛɛ na pə ha-wəyi weesuyv.

5

Iwəyaya takəlaya

¹ Ḿpúyú ma ná takəlaya ke wei i caya kumte tɔɔ tɔ i ninj taa, na pá kpila-keye kekeele na pá ŋmaawa ka taa na ka waali, na pá taala ka tɔɔ ké tɔm naatosompɔɔlaya na pɔ tɔ ninj. ² Na má ná isɔtaa tillu toŋ tu nəɔɔlɔ na ílé i kraaləɔəna nəɔɔ sɔsaya si: Awe nəɔɔsəna í kɔɔli kɔtaalətu tənɛ na í hetɔ takəlaya? ³ Ḿpúyú pa ta na nəɔɔlɔ wei i ká pəsɔ na í hetɔ takəlaya ŋke na í wiili ka taa tɔɔ isɔtaa na tetu tɔɔ na tetu pə tɛɛ. ⁴ Tənaya ma pəla isəlɔm ke teu, pə taya pɔlɔ tɔɔ, pa ta na nəɔɔlɔ wei i nəɔɔsəna takəlaya ŋke ka hetuyɔ yaa ka wiiluyɔ tɔ. ⁵ Ḿpúyú sɔsaa taa nəɔɔlɔ tɔma-m si: Taa wii. Nyəni, Yuta kpekəle taa tɔɔlaya, wulav səsɔ Tafiti lɔluyɔ taa tu, lapa kəllɔ. I pəsəɣi na í kɔɔli kɔtaalətu naatosompɔɔlaya inɔ na í hetɔ takəlaya.

⁶ Ḿpúyú ma ná Iwəyaya na ká səŋa kumte heku taa, na weesin nyəma liyiti na sɔsaa pa cəɔna-i. Ka nəɔɔsəna ké isu paa ku-ke. Na i ka wena həŋ naatosompɔɔlaya na i ise ke naatosompɔɔlaya nna a ké Isɔ feesin naatosompɔɔlaya wei i tila tetu tənə taa tɔ. ⁷ Tənaya Iwəyaya polaa na ká mu wei i caya kumte tɔɔ tɔ i ninj ntəɔŋ taa ké takəlaya. ⁸ Iwəyaya mu takəlaya ŋkeye mpɔ, ilɛna feesin nyəma liyiti inɔ na sɔsaa hiu na liyiti inɔ pá həntɔ-i atɛ. Pa tənə paa wena sanjɔnaa ké na wula poosiisi na sí suna tulaalɔnaa kɔwəpaa mpa pa ké Isɔ yəlaa sələməŋ tɔ. ⁹ Na pá yoo yontu kɔfatɔ si:

Nyá nəɔɔsənaana takəlaya ŋke ka muɔyɔ
na ka tɔɔ kɔtaalətu kɔɔluyɔ.

Pə taya pɔlɔ tɔɔ, nyaya pa kɔwa,
na n yapa Isɔ ké yəlaa ke nyá səm taa,
ké kpeka tənə taa, na nsəma tənə taa,
na piitim tənə taa, na kateŋasɔ tənə taa.

¹⁰ Na n lapa-wɛɣɛ awulumpiya si pá la tá
Isɔ ké təmle isu kətəlaa,
na paa tɔɔ kawulaya ke atɛ.

¹¹ Ma təŋna ḿpúyú nyənuyɔ ilɛ ma nu isɔtaa tillaa tuutuuma tanj nté, paa wɛ
yəlaa iyisi iyisi. Na pá səŋaa na pá cəɔna kumte na weesin nyəma na sɔsaa.

¹² Na pá yoo yontu na nəɔɔ sɔsaya si:
Iwəyaya ŋka paa kɔwa tɔ,

ŋkeye pə nəɔɔsəna pá ha pəsuyɔ na toŋ
na ləmayasɛɛ na toma na samtu na teeli na talətu.

¹³ Na má nu tətəɔ isɔtaa na tetu tɔɔ na tetu tɛɛ na tenku taa nyəma, na
antulinaya inɛ i taa nyəm tənə təpai yooki yontu si:

Yəlaa tənə í tala na pá sa
wei i caya kumte tɔɔ tɔ na iwəyaya.
Pa teeli na pa pəsuyɔ í wɛɛ tam.

¹⁴ Tənaya weesin nyəma liyiti cɔwa si: Ami. Ilɛna sɔsaa náá həntɔ atɛ na
pá sɛɛ.

6

Kɔtaalətu

¹ Pə waali ké ma na Iwəyaya kɔɔla kɔtaalətu naatosompɔɔlaya inɔ i taa
kɔlɔmtɔ. Ḿpúyú ma nu weesin nyəma liyiti mpɛ pa taa nəɔɔlɔ nəɔɔ. Pə
lapaya isu tɛv holuyɔ taka, na í tən si: Kɔɔ. ² Ma nyənaya mpɔ ilɛ ma ná

kpaɣanɔhɔlɔmɔɔa nté, na wei ɪ caya ka tɔɔ tɔ ɪ tɔka tɔɔɔ. Ḿpɔ́yú pa ha-ɪ teeli ntenuyu. ɪ ké kállɔ ké, na ɪ tee sɪ ɪ tasəyi kəlyuɔ tɔtɔ.

³ Pə waali ké ɪwəyaya kɔɔla kɔtaalətu naale nyəntu. ɪlena má nu weesin nyəma mpe pa taa naale nyəh nɔɔɔ sɪ: Kɔɔ. ⁴ Ma nyənaya ɪlena má ná kpaɣanɔsɛɛmɔɔa luwa. Na pá ha ka tɔɔ cəyɔlv ke pəsuyu sɪ ɪ yoosi tetu tɔɔ yəlaa təna na pá yoo na pá kv təma. ɪlena pá cele-ɪ layate taa layate.

⁵ Pə waali ké ɪwəyaya kɔɔla kɔtaalətu tooso nyəntu, na má nu weesin nyəma tooso nyəh təma sɪ: Kɔɔ. Ma nyənaya mpv ɪlena má ná kpaɣanɔkpeɛtaya luwa na ka tɔɔ cəyɔlv tɔka sanəya ke ɪ nin taa. ⁶ Ḿpɔ́yú ma nuwa ɪsu nɔɔɔlv nɔɔɔ taka na ka luna weesin nyəma liyiti mpe pa hekv na ká tɔ sɪ: Kuyaku kvlmuyv təmle lapv kufeluyv nté tɔɔnaya pee kiloo kvlm. ɪlena tɔɔnaya pee lenka ke kilonaa tooso ké kuyaku kvlmuyv təmle. Ama pə kpaɣan nim na sulm tɔ, taa ke pólé.

⁷ Pə waali ke ɪwəyaya kɔɔla kɔtaalətu liyiti nyəntu, na má nu weesin nyəma liyiti nyəh təma sɪ: Kɔɔ. ⁸ Ma nyənaya mpv ɪlena má ná kpaɣanv atəntɔtəte taka luwa. Na pa yaa ɪ tɔɔ cəyɔlv sɪ səm, na wei ɪ hóléyi sətəa təcayale tɔ ɪlé ɪ təhəyi ɪ waali. Ḿpɔ́yú pa ha-weye toma ke tetu hɔɔləh liyiti táa kvlmuyv tɔɔ, sɪ pá kv yəlaa na layate na nyəɔsɪ səsəɔnsɪ na kɔtəməh, na pá lá na taale wontu kv yəlaa.

⁹ Pə waali ké ɪwəyaya kɔɔla kɔtaalətu kakpasɪ nyəntu. Ḿpɔ́yú ma ná kɔtaya tɔlate tee ké mpa paa kɔwa tɔ pa ləsasi. ɪsɔ Təm na tampana nna pa nawa na pá heeliyi-ye tɔ pə tɔɔ ké pa kv-we. ¹⁰ Na pá yəɔtəyənə nɔɔsɪ səsəɔnsɪ sɪ: Tacaə nanj tu na tampana tv, pəlee ké n ká hvna atə nyəma, na pa kvɔi-tuyv ɪsəntɔ tɔ, n tv-weye saləka? ¹¹ Ḿpɔ́yú pa ha paa pa taa wei ké cəpa kvlm na pá heeli-we sɪ pá yeke na pécó. Pə kaasa pəcəy, haləna pa taapalaa na pa təmle taa akpelenaa mpa paa kv ɪsu pa kvɔi mpe tɔ pa nyuyv kɔɔ na kv yoosi na pécó.

¹² Pə waali ké ɪwəyaya kɔɔla naatoso nyəntu. Ḿpɔ́yú tetu paasaa na tɔ sele teu, na ilim náa məli pilin ɪsu pa piisuyv puvuyv tɔ, na ɪsətu náa məli sɛɛv ɪsu caləm. ¹³ Na ɪsətvlnɔɔsɪ náa lu ɪsətəa na sɪ hotiyi atə ɪsu heelim ciyituyv fiki tuyv na fikinaa akaa ceki na á hotiyi tɔ. ¹⁴ Na ɪsətvnuyv keeli ɪsu pa kpiluyv takəlaya na paa naa-ke tɔ. Ḿpɔ́yú pə kpesa pójh tənaya ɪ lona taa na pə ləsa tetu nti lvm cəɔnaa tɔɔ tɔ lona taa. ¹⁵ Ate awulaa səsaa na nyuyv nyəma nyuyv nyəma na yoolaa taa səsaa na apila na pəsəlaa na yəlaa ləlaa təna, paa yomaa paa kasayampiya pa sewa na pá hmelɪ kvkraməh taa na pójh sulasi taa. ¹⁶ Na pá tɔh pójh na kvkraməh sɪ: ɪ kpəti tá tɔɔ, ɪ takɪ tá tɔɔ ké teu təkulakula na tɔ taa lu wei ɪ caya kumte tɔɔ tɔ ɪ ɪsəntaa, na pə hatələna-tv na ɪwəyaya pááná tɔtɔ. ¹⁷ Pə taya pvlv, pa pááná kuyaku səsəɔhkv tapəna. Awe pəsəyənə na ɪ kantəh?

7

ɪsɛyeli kpeka yəlaa nyuyv

¹ Pəle pə waali ma ná ɪsətəa tillaa liyiti sənə tetu nkulnɔɔsɪ liyiti tɔɔ, na pá kpa sɪ tənasi heelim na pá təkaa sɪ heelimaya ɪ taa fete tetu na tenku na tuyv nakulɪ kv tɔɔ. ² Na má ná ɪsətəa tillu nɔɔɔlv ɪlé tɔtɔ, na ɪ luna ilim təlule tɔɔ na ɪ tɔka Weesuyv tv ɪsɔ kuyvuyv. Ḿpɔ́yú ɪ yəɔtəna nɔɔɔ səsəya ke ɪsətəa tillaa liyiti wei pa ha toma sɪ pá la tetu na tenku pə taa ke nanjanəna tɔ sɪ: ³ ɪ taa lata ɪsəyatu ke tetu na tenku na tun pə tɔɔ, haləna tɔ tɔ tá ɪsɔ pəyalaa tokun taa ké yvuyv na pécó. ⁴ Ḿpɔ́yú pa heela-m mpa pa tokun taa pa yusa ɪsɔ kuyvsum

tə pa nyəvu. Pa we yulonyəəŋ iyisi nunəwa na iyisi nule na liyiti (144000) ke lseyeli nyəma kpeka təna taa. ⁵Yulonyəəŋ iyisi naanəwa na naaleye (12000) pá yusa Yuta kpekəle taa. Lureŋ kpekəle taa ké iyisi naanəwa na naale (12000). Katı nyənte ké iyisi naanəwa na naale (12000). ⁶Asee nyənte ké iyisi naanəwa na naale (12000). Nefətali nyənte ké iyisi naanəwa na naale (12000). Manasee nyənte ké iyisi naanəwa na naale (12000). ⁷Simiyəŋ nyənte ké iyisi naanəwa na naale (12000). Lefii nyənte ké iyisi naanəwa na naale (12000). Isakaa nyənte ké iyisi naanəwa na naale (12000). ⁸Sapuləŋ nyənte ké iyisi naanəwa na naale (12000). Yosəefu nyənte ké iyisi naanəwa na naale (12000). Pəncamee nyənte ké iyisi naanəwa na naale (12000).

Yəlaa tuutuuma taa tuutuuma

⁹Pə waali ma nyənaɣa tətə, uləna má ná yəlaa kupin, nəɣəlv kaa pəsı na í kala pa təna mpa paa we pə taa tə. Katenasi təna taa na kpeka təna taa na piitim təna taa na nsəma təna taa yəlaa ka wenna. Na pá səŋa kumte na ləwəɣa pa isentaa, na pá suu capanaa kəhəluma na pá təkə pəcəntu ke pa niŋ taa. ¹⁰Na pá yəɣətəɣəna nəəsı səsəənsı sı: Ta ləwə wei ı cəɣa kumte tə tə í na ləwəɣa pa yəpəna tá nyəəŋ. ¹¹Isətəa tillaa təna ná səŋaa na pá cəəna kumte na səsaa na weesiŋ nyəma liyiti inı. Məpəɣú pa hənta atə tənənənə na pá sɛɛ ləwə. ¹²Na pá təŋ sı: Məpəɣú pə wɛɛ. Tá ləwə tənna talətu, na teeli, na ləməɣasɛɛ, na nyana təmle sɛɛv, na samtu, na pəsəvu, na toma ke tam tə. Ami. ¹³Tənaɣa səsaa mpe pa taa nəɣəlv pəəsə-m sı: Yəlaa mpa pa suu capanaa kəhəluma tə pa ké mpa na ləye pa lunaa? ¹⁴Uləna má cə-ı sı: Ma cə nyá nyəmna. Məpəɣú ı heela-m sı: Mpa paa nawa kənyəŋ səsəəv ŋku təɣəle. Pa cəta pa capanaa ké na pá hələsi-wɛye ləwəɣa caləm taa. ¹⁵Pə təw ké pa səŋa ləwə kumte tɛɛ na pá lakı ı təyaya taa ké təmle ke tam tə. Wei ı cəɣa məpəɣú kumte tə tə ı ká cəɣa pa kiŋ na í kentiyi pa tə. ¹⁶Nyəɣəsı yaa ləkətu kaa tasa-wɛye kpa. Ilim kaa nyəɣa-wɛ, haŋaya nakəli ka kaa tasa-wɛye lapu. ¹⁷Pə taya pulv, ləwəɣa ŋka ka wɛ kumte həkə tə ŋke kaa tiikiyiŋa-wɛ, na kaa pukina-wɛye weesuɣu lum sɛɛlaa kiŋ. Na ləwə ká huı pa isəlvm təna təpaɣai.

8

Kotaalətv naatosompəɣəlaya nyəntv

¹ləwəɣa kəma na ká kəəli kətaalətv naatosompəɣəlaya nyəntv uləna pə su isətəa təkətəkete haləna pə polo isu kaləfu həkə taa ké mpu. ²Pə waali ké ma ná isətəa tillaa naatosompəɣəlaya mpa pa səŋəyi ləwə isentaa tə. Məpəɣú pa cəla-wɛye akantɛɛ naatosompəɣəlaya. ³Tənaɣa isətəa tillu nəɣəlv ná kəma na í səŋ kətaya təlata na í təkə ı niŋ taa ké wəla cofolo wei ı taa pa wəki tulaalv tə. Məpəɣú pa cəla-ı tulaalv ké səsəm sı í kpenna ləwə yəlaa sələmuvu na í lá kətaya ke kətaya təlata nte pa lapəna wəla na tə wɛ kumte isentaa tə tə tə. ⁴Isətəa tillu wei ı səŋa ləwə isentaa na í təkə tulaalv na í wəki tə tulaalv inı ı nyəəsı na ləwə yəlaa sələmvtv pə krentaa ké na pə kpaaki. ⁵Pə waali ké isətəa tillu kpaɣa tulaalvnaa cofolo inı na í haa kətaya təlata təw ké mamala ke ı ləpam na í məŋna na í pəti-ı tetv tə. Məpəɣú tɛv svv hola ke kpaŋ kpaŋ, na pə yəɣətəyi yem yem, na tɛv nyəɣəsəyi ŋmɛlɛv ŋmɛlɛv, na tetv náa sele.

Akantɛɛ hvləyv

⁶Isətəa tillaa naatosompəɣəlaya mpa pa təkə akantɛɛ naatosompəɣəlaya tə pɛle pa tayaŋa pa təyi sı pa cəa hvləyv. ⁷Məpəɣú isətəa tillu kancaalaya nyəŋ hula akantəle. Tənaɣa pə pəta atɛye təmpɛɛ na kəkə na pə sitina caləm, uləna

antulinya hōyolēh tooso taa hōyoluyū kulūmuyū nyāga, na pē nyāga nyutu lūm nyāntu tēna.

⁸ Pē waali kē isōtaa tillu naale nyēh nā hūla ilē i nyānte. Uena pē peti pulu isū puyū sōsōnhku ke tenku taa na pē muyi kōkō. M̄pōyū tenku hōyolēh tooso taa hōyoluyū kulūmuyū lūm pēsa calēm. ⁹ Na weesuyū nyām mpi pu we tenku taa tō pē tintika tooso taa kulūmtāle si, na kpulēh tēna tintika tooso taa tintiyile kulūmtāle wakēli.

¹⁰ Pē waali kē isōtaa tillu tooso nyēh hūla i akantāle. M̄pōyū isōtulūhja sōsōnhka ŋka ka mukaya kōkō isū kahulaya tō ka kpesa isōtaa na ka hoti. Na pusi sōsōnsi na lūm seelaa pē tintika tooso taa tintiyile kulūmtāle tō kē ka nyēkaa. ¹¹ Isōtulūhja ŋke ka hāte ntē si Nyāh. Tēnaya lūm huwa tooso taa huγule kulūmtāle lapa nyāh, na yēlaa paγale nyō-wi uena pā si.

¹² Pē waali kē isōtaa tillu liyiti nyēh nā hūla ilē i nyānte. M̄pōyū pē hika ilim hōyolēh tooso taa hōyoluyū kulūmuyū, na pē hika isōtu ke i hōyolēh tooso taa hōyoluyū kulūmuyū ke mpū tōtō, na isōtulūhjasī tintika tooso taa kē tintiyile kulūmtāle. Na timpi timpi pē hika mpū tō pē nav sī. M̄pōyū sākretuyū lapa ilim taa waatūnaa tooso taa waatu kulūm. Na m̄pōyū na ahoō, isōtu na isōtulūhjasī pē yela nav ke waatūnaa tooso taa waatu nōyōlv.

¹³ Ma tasa nyānuyū tōtō ile cōlv ntē hatuu isōtaa na i kulēyi, na mā nu i yōγōtāyēna nōyō sōsōya si waiyo waiyo. Isōtaa tillaa tooso wei pē kaasaa tō i kōh na i hulēyi i akantēe tōyale isū atē yēlaa tēm ká la waiyo te.

9

¹ M̄pōyū isōtaa tillu kakpasī nyēh hūla i akantāle, uena mā nā isōtulūhja nakēli na ká kpesāna isōtaa na ká hoti atē. Tēnaya pa cēla-keγe luman̄ p̄ōyū sōsōlv saafv. ² Isōtulūhja tula p̄ōyū ŋku uena nyōōsi isū kōkō sōsōya nyōōsi suv luv. M̄pōyū nyōōsi nsī sī kulaa uena si kú ilim na sī tēki heelim. ³ Tēnaya kutolon̄ luna nyōōsi nsī si taa na ku ya tetv tō, na pē tu-kuyū pēceka sōtv. ⁴ Na pē kraala-kv si kú taa la kawalaya ke nyutu na tūh na kunyōnyōm tēna. Ama yēlaa mpa pa tokūh taa fēi Isō kuyūsum tō pa tike. ⁵ Pē ta ha kutolon̄ ke mpaav si kú kv-wē. Ama si naasuyū tike ke kú naasi-wēγe isōtūnaa kakpasī. Kv nyasuyū wusasi we teitei kē isū pēceka. ⁶ Yēlaa ka pēeki sēm ke isōtūnaa kakpasī inu i taa si saŋa sēm. Ama sēm ká polo poolūh.

⁷ Kutolon̄ ŋku kv nōyōsēna kē isū pa kpēeluyūv kpaγanēh si i tēe yōōv tōyō. Kv nyōōh tō ka we kē isū wōla ntenih̄ ke kv tema, na kv isentaa nōyōsēna isū yēlaa isentaa. ⁸ Kv nyōōsi taγalaa kē isū alaa nyōōsi, na kv kēla we ke isū tōyōlaya kēla. ⁹ Kv lan̄ja tō caya kē isū nyōyōtv toko ke kv suuwa. Kv kuluyū na kv keŋ makī tō, ye n nuwa n tōh̄ kē si kpaγanēh hōhuyū kēkēnaa paγale na i lakī kpetele kpetele si i puki yōōv tō. ¹⁰ Kv susi na nyōmá kē isū pēcesi, na kv susi nsēyi kv pēsōyēna na kú la yēlaa ke isayatu ke isōtūnaa kakpasī. ¹¹ Luman̄ p̄ōyū sōsōlv taa isōtaa tillu ntē kv wulav sōsō. Hēpēla nyōma nā yaa-i si Apatōh, na Kōlēeki nyōma si Apoliyōh, na pē kutoluyū ntē si wakēllv.

¹² Kancaalaya wahala tēna ntē, pē kaasaa wahalanaa naale wēē pa kōh.

¹³ M̄pōyū isōtaa tillu naatosō nyēh hūla i akantāle. Tēnaya ma nu pē yōyōta kōtaya tōlate nte pa lapēna wōla na tō we Isō isentaa tō tē ŋkulūhja taa hōh̄ liyiti kin̄. ¹⁴ Isōtaa tillu naatosō nyēh wei i tōka akantāle tōyō pē heelaa si i hēti isōtaa tillaa liyiti wei pa tv alukpala ke pōyō sōsōya Ifēlati nōyō tō. ¹⁵ Tēnaya pa hēta isōtaa tillaa liyiti inu. Paa tema-wēγe taγanuyū kē na pā caya si ye pē tala pēnaya na isōtv na kuyaku na waatu inēγe teitei ile pa kv

yɔlaa tintika tooso taa tintiyile kulumtɔle. ¹⁶ Na pa heela-m yoolaa mpa pa caya kpaɣanɛɛ tɔ pa nyɔɔ. Paa we iyisi iyaga (1000) ke tɔm ɛmɔnɔyɔ (200) ke. ¹⁷ Pɛ lapa-m mpɔ isu toosee taka, na mɔ nɔ kpaɣanɛɛ na i tɔɔ caya laa na pɔ we isɛna mpi tɔɔlɔ, paa suu nyɔɔtɔ tokonaa kɛ na pɔ sɛɛwa isu kɔkɔ, na pɔ we pooku isu liyitee pɔle na pɔ we kasasana isu asimti wɛn tɔ. Kpaɣanɛɛ nyɔɔ ka wɛɛ kɛ isu tɔɔlasɔ nyɔɔ, na kɔkɔ na nyɔɔsɔ na asimti pɛ lukayana i nɔɔsɔ. ¹⁸ Mɔpɔyɔ isayatu sɔsɔɔntɔ tooso inɛ, kɔkɔ na nyɔɔsɔ na asimti mpi pɛ lukayana kpaɣanɛɛ nɔɔsɔ tɔ, pɛ kɔ yɔlaa tintika tooso taa tintiyile kulumtɔle. ¹⁹ Pɛ taya pulɔ tɔɔ, kpaɣanɛɛ nɔɔsɔ taa na i susi taa kɛ i apalɔtɔ ka wɛɛ. I susi nɔɔsɔna tɔmaa kɛ. Sɔ wɛna nyɔɔ na nyɔɔ inɛɣɔ sɔ lakɛna yɔlaa ke isayatu. ²⁰ Paa na mpɔ, yɔlaa mpa pɛ kaasaa tɔ, pa tɛna mpa wahalanaa sɔsaa pane pa ta kɔ tɔ, pa ta ye le pa mayamaɣa pa niɛ kulumɔmnaa. Pa ta ye alɔɣaa na tɔɔ wei pa lupɛna wula na nyɔɔlɔyɔ kuhulumɔyɔ na nyɔɔlɔyɔ kuhulumɔyɔ na pɛɛ tɔ na tɔɔ kila ke laav. Pɛyele pɛ tɛnaya mpɔ pu naa, pu nukɔ, pu tɔɔ. ²¹ Na yɔlaa mpa pɛ yela mpɔ tɔ pa ta ye le pa nyɔɔ inɛ se isu, yɔlɔkɔle na topotopɔ tɛma na asilima na pa ɛmulɛm.

10

Isɔtaa tillu na takɔlaya sɔkpɛlaya

¹ Pɛ waali kɛ ma nɔ isɔtaa tillu tɔɔ tɔ lɛlɔ na i luna isɔtaa na i tii, na pulɔpɔ isu isɔɛmɔntɔyɔ nyala i tɔɔ na kaɣalɔ cɔna i nyɔɔ. I isɛntaa we kɛ isu ilim na i nɔɔhɛɛ isu kɔkɔ nsɛma sɔsɔɔna kuhulumɔ tɔ. ² I ka tɔka i niɛ taa kɛ takiliya na kɔ hɛtaa, na i su i ntɔɔɔɔ nɔɔhɛɛ ke tɛnku tɔɔ na i mpɔtɛɛ nyɔntɛ ke tɛtɔ tɔɔ. ³ I lɛna i mɔ kapuka na nɔɔ sɔsɔɣa isu tɔɔlaya wiikuɣu tɔ. I tɛma mɔpɔyɔ ka mapɔ lɛna tɛn hola naatosompɔɔlaya inɛ i cɔna hola. ⁴ Pɛ tɛma yɔɔtɔɣa ke mpɔ lɛna mɔ tayanɔ ma tɔ sɔ ma ɛmaaki. Mɔpɔyɔ ma nu pɛ yɔɔtɔna-m na isɔtaa sɔ: Nmɛsɔ nti tɛn hola naatosompɔɔlaya inɛ i yɔɔtɔaa tɔ, taa ɛmaa.

⁵ Isɔtaa tillu wei maa nawa na i sɛna tɛnku na tɛtɔ pɛ tɔɔ tɔ, i kpaasa i niɛ ntɔɔɔɔ na isɔ, ⁶ na i tuuna isɔ wei i we tam tɔɔ tɔ, wei i ɛma isɔtɔnɔyɔ na pɛ tɛna mpi pɛ we kɔ taa tɔ, na tɛtɔ na pɛ tɛna mpi pɛ we tɔ taa tɔ, na tɛnku na pɛ tɛna mpi pɛ we ilɛ i taa tɔ, sɔ pɛ fei wɔle suw tɔtɔ. ⁷ Waatɔ wei isɔtaa tillu naatosompɔɔlaya nyɔɔ kɔ hɔlɔ i akantɔle tɔɔ isɔ kɔ yoosi lapɔ ke mpi i suwa na i tɔɔɔɔ i na i laki na pɛ ɛmelaa tɔ. I ka tɛma pɛ tɔm heelɔyɔ ke isɔ kuhulumɔ tɔ telɛsɔlaa mpa pa ke i pɔyala tɔ.

⁸ Pɛ waali kɛ yɔɔtɔyɔ mpi pu tɛma isɔtaa ke yɔɔtɔnɔ na mɔ nu tɔ pɛ taa-m sɔ: Polo na nɔ mu isɔtaa tillu wei i sɛna tɛnku na tɛtɔ pɛ tɔɔ tɔ i niɛ taa kɛ takiliya nka ka hɛta mpɔ tɔ. ⁹ Mɔpɔyɔ ma kulaa na mɔ polo isɔtaa tillu kin na mɔ tɔm-i sɔ: Cɛlɛ-m takiliya nke. Tɛnaya i tɛma-m sɔ: Mu-ke, na nɔ tɔɔ-ke. Kaa la leleɛ isu tɔɔ ke nyɔ nɔɔ taa. Ama kaa la nyɔɔ ke nyɔ hiluɣu taa. ¹⁰ Ma mu takiliya nkeɣɛ isɔtaa tillu niɛ taa lɛna mɔ tɔɔ-ke. Ka lapa leleɛ ke ma nɔɔ taa isu tɔɔ. Ama ma kɔma na mɔ li-ke lɛna kɔ lɔ nyɔɔ ke ma hiluɣu taa.

¹¹ Mɔpɔyɔ pɛ tɛma-m sɔ: Pɛ wɛɛ sɔ n kɔ taa tɔtɔɔ isɔ kuhelitu kpaalɔyɔ ke yɔlaa pɔɣale na piitimnaa pɔɣale na nsɛma pɔɣale na awulaa sɔsaa pɔɣale kɛ. Tɔ ke pa nyɔntɔ ke.

11

Seliya nyɔma naale

¹ Pə tema təyo pə cela-m camluyv ŋku pa mayasəyəna na kv nəyəsəna isu kpatóyú tó. Ilena pə tó-m si: Kuli na ŋ keesi Iso təsele səsəle na kətaya təlate tətó, na ŋ kala mpa pa see Iso ké Iso təsele səsəle təne tə taa tó. ² Ama yelina tə waali tə taasi, taa mayasi. Pə taya pulv tə, pa yelina kpai nyéma ke icate nanj nyənté ké si pəle pá yaɣa-təye nəhəe ke isətunaa nule na naale taa. ³ Maa kusí ma təm tampana hullaa naale mpa pa suu ləyaya wontu nti tə we isu fələtənna taka tó na má tili. Paa kpaali Iso kəheelitu ke kuyeyə iyaya na kuyeyə ŋmuvuyv na nutoso (1260) iní i taa.

⁴ Ma təm tampana hullaa naale inəyəle Olifinaa naale na fətəlanaa naale wei i səhəyi katenja təna Caa isentaa tó. ⁵ Ye nəyól kúlaa si i laki-weyə isayatu, kəkó lukəna pa nəəsi taa ké na ká kuyi pa kolontunaa. Na mpv tətəyo pə wee, ye wei í kuləyi si i laki-weyə isayatu, ka kv-i kele mpv. ⁶ Pa wəna pəsuyv si pá kpa tɛv na kv taa nu pa Iso kəheelitu kpaaluyv waatu təna taa. Na pa wəna pəsuyv tətó si pá la na lum pəsi caləm, na tətó si pá naasi ate na wahalanaa tənaya kotokoto ké isəna mpi pa caa tó.

⁷ Pa kəŋ na pá tɛ nti pə heela-we təyo kpaaluyv ilena lumanj púyú səsəw taa wontuyv kuli pa tə. Na kv kəli-we na kú kv-we. ⁸ Na paa hənti ŋpúyú icate səsəle patəma taa. Tə taa tənaya pa tema pa Səso ke səm tesika tə ké kam. Ye pə keesaa, pa yaakuyv si Sətəm na Icipiti tə, icate səsəle nteye pa wəna. ⁹ Na piitim təna na kpeka təna na nsəma təna na katenjasi təna taa pə yəlaa ká nyənəyi sətəa mpeye kuyeyə tooso na kuyaku həkú taa na pá hənta mpv. Pa kaa tisi si pá pi-we. ¹⁰ Tetv tə yəlaa təna lanjə ká hēe isu yəlaa panə pa sərv tó. Paa paa tɛv na pá lá təmayə kvəwəŋ. Pə taya pulv tə, Iso kuyəyətutv teləsəlaa panə pa naale paa paasaa ké na pá tɛv ate yəlaa ke wahala. ¹¹ Kuyeyə iní i tooso na kuyaku həkú taa kəma na pá tɛe ilena weesuyv feesinj luna isə na í svv pa taa na pá kuli. Mpa pa təna pa na-we tə səyəntv kpa-weye səsəm. ¹² Mpúyú pə yəyətəna isətəa ké Iso kuyəyətutv teləsəlaa mpe pa naale si: I kpa cəne. Tənaya pa svv pulv isu isəŋmuntuyv taa na pá kpa isə, na pa kolontunaa tənəna-weye nyənuyv ke mpv. ¹³ Təne inəyi kpaakraa ke tetv svv seluyv ke səsəm, ilena icate səsəle həyələŋ naanwə taa ləŋkv kutuluyv hoti, na pá kú yəlaa iyisi naatosompəyələyá (7000) ke tetv seluyv mpv tó. Səyəntv kpa yəlaa ləlaa ke səsəm, ilena pá svv isətəa Iso ké teeli hav.

¹⁴ Wahala naale nyəŋ tɛwəyale. Ama tooso nyəŋ ká kəna nəwəw.

Akantəle naatosompəyələyá nyəntə hlvuyv

¹⁵ Mpúyú isətəa tillu naatosompəyələyá nyəŋ hula i akantəle. Ilena pə yəyətəna isətəa na toŋ si: Pənentaa Tacaa na i Mesii paa təkəna tetv tə ké kawulaya, na tam tə ké paa təkí-ke. ¹⁶ Tənaya səsaa hiu na liyiti wei i caya kumlee tə ké Iso isentaa tó i kulaa, na í hənti ate na pá see Iso si:

¹⁷ Tacaa Iso kawulaya tv,
nyá wəna, na nyaa wəna.
Nyana təmlə ke isəna n lapv
na nyá toŋ səsəw tó.

Na isəna ŋ svv kawulaya təyov tó.

¹⁸ Piitimnaa mukaya pááná ke səsəm.

Pənentaa kele pə talaa si nyaa huli nyá pááná.

Sətəa hvvnav tala mpv.

Pənentaa kele pə talaa si ŋ feli nyá pəyalaa

Iso kuyəyətutv teləsəlaa ke pa fəwə.

Na ŋ feli nyá nyéma təna mpa pa nyənəna-ŋ tó.

Paa səsaa paa piya.
Na pənentaa keke pə tala n wakəli mpa
pa wakələyi tetv tə.

¹⁹ Mpróyú Iso təsəele səsəəle ke isətənuɣv taa tulaa, na nəsəi pəelɣv atakaa naaki. Tənaɣa tev nyəɣəsaa, na pə yəɣəti, na tev holi, na tetv sele, na təmpeɛ hotiyi səsəm səsəm.

12

Alv na Tum səsə pa təm

¹ Mpróyú kəkələ səsə nəɣəlv i lapa hatuu isətəaa. Alv nəɣəlv i takəna ilim ke i təə isv pa takuɣv puɣv tə, na isətv náá we i nəəheɛ tɛɛ, na pə luv isətəlvɣasɪ naanəwa na naaleɣe ntenuyv na pə te i nyuɣv. ² I ka puwaya tətəyotəyov na í wusa ləlvɣv, na ləlvɣv konyəntəyole na pə wəsasɪ kpa-i na í svv kapusi mapv.

³ Tənaɣa kəkələ ləlv ná tasa lapv tətəyov isətəaa. Tum səsə wei i sɛɛwa isv kəkə tə i luwa, i nyəɣə we naatosompəɣəlaya na i həɣ ke naanəwa, na nteniyv tema paa i nyuɣv ŋku kv təə. ⁴ Mpróyú i paala isətəaa ké isətəlvɣasɪ tintika tooso taa kəlvmtəle na i suka na í pəti tetv təə. Ilena í səɣ alv isəntaa sɪ ílé í ləli i pəyayə na un i li. ⁵ Apaləpəyayə ŋka kaa tiiki piitimnaa təna na nyəɣəlvɣv kprátóyú təyov alv un i ləlaa. Ilena pə kpaana i pəyayə na pə pona-keɣe Iso na i kumte pə kin. ⁶ Ilena alv náá se na í polo wəlaya tetv taa. Iso ka tayana-i təcayale ke tənaɣa sɪ í caya na pá təə-i kuyɛɛɣ iyayə na kuyɛɛɣ ŋmənɣv na nutoso (1260) taa.

⁷ Mpróyú yosu kola isətəaa. Misɛɛli na i isətəaa tillaa na tum na ílé i isətəaa tillaa pa yookina na təma. ⁸ Ama Misɛɛli-we pa kəla tum na pá təyənɪ i na i isətəaa tillaa ke isətəaa. ⁹ Na pá pəti tum səsə yaa Satanɪ wei i puɣusiɣi antulinya təna tə. I na i isətəaa tillaa ke pa kpəntaa na pá pəti atɛ.

¹⁰ Mpróyú ma nu pə yəɣətəna isətəaa na toɣ toɣ sɪ: Pənəntaa pə tala Iso í waasi. Pənəntaa ké Iso ká hólí i kawulaya toɣ. Na pənəntaa ké i Mesii ká hólí ílé i pəsəyɣv. Pə taya pulv təə, tá taapalaa təm suulu wei i ka səɣayə tá Iso isəntaa na í suuki-weɣe təm ke tam tə pa ləsa-i isətəaa na pá pəti. ¹¹ Iwəyayə caləm toɣ təə, na tampana təm nti pa kpaalaya tə tə toɣ təə pa kəla-i. Paa hawa pa weesiyv ké sɪ ye səm səm. ¹² Pə təə ilɛ isətənuɣv na kv taa nyəma me í paa teu. Ama atɛ na tenku pə təm wənnə waiyo. Mpi tə, Iləɣəv səsə luna isətəaa na í tii mə cəlv na í haya pááná ke teu, ilɛ pə taya pulv təə, i nyəmə sɪ i wəle wəsaa.

¹³ Tum kəma na í ná sɪ pa pəta-i atɛ, ilɛna í svv alv wei i ka ləla apaləpəyayə tə i waali ké seu. ¹⁴ Mpróyú pə nyəsə alv ke həkəle səsə keɣ naale sɪ í kulɪ huntv na í tala i təcayale ke wəlaya tetv taa. Tənaɣa paa təə-i puɣv tooso na pənəyayə həɣəlvɣv taa, na tum kaa keesi-i. ¹⁵ Tənaɣa tum tə lum na i nəɣə na pə lá isv pəyov səsəyə ke alv un i waali sɪ lum hola í kpaɣa-i. ¹⁶ Ama tetv waasa alv un, tetv haa nəɣə na tə li lum mpi tum ka təna i nəɣə ke mpv tə. ¹⁷ Mpróyú tum mv alv na pááná ke səsəm, na í polo na í yoonə alv piya nsi pə yelaa tə. Mpeɣele pa təna mpa pa təɣəyi Iso kvheelitu na pá təkə teu ke tampana nna a təə Yesu kulaa tə. ¹⁸ Ilena í polo i səɣ tenku nəɣə təə.

13

Wontu naale təm

¹ Mpróyú ma na wontuyv nakvli na kv lukəna tenku taa. Kv həɣ we naanəwa na kv nyəɣə ke naatosompəɣəlaya. Na nteniyv tema paa kv həlvɣv

ηku ku τῶ. Na πῆ ηmaa ku nyῶη τῶ κέ hῆte nte τῶ τυυki Ισῶ τῶ. ² Wontuyu ηku ma na mpv τῶ ku nḃḃsḃna kprou κέ, na ku nḃḃḃεε nά nḃḃsḃna wontuyu ηku pa yaa si wusi τῶ ku nyḃna, ku nḃḃḃ isu τḃḃḃḃḃḃ nyḃḃka. Mpῶyḃ tum sḃsḃ ha-kuḃv i toma na i kawulaya kumte na i pḃsvyḃ sḃsḃḃḃku. ³ Wontuyu ηku ku nyῶη taa lḃḃku caya κέ isu pu ku-kuḃv isayakuḃv. Ama timpi pu ku-kuḃv isayakuḃv ke mpv τῶ pḃ waawa. Mpῶyḃ antulinya tḃna puyula wontuyu ηku na pά wε ku waali. ⁴ Tḃnaya yḃlaa tḃna svv tum sḃsḃ ke sḃεεv κε i hav i pḃsvyḃ ke wontuyu τῶ pḃ τῶ. Na pa sḃεkaya wontuyu tḃtḃ na pά faalḃyi si: Wontuyu kune ku taka wεε keke? N ke awe na nyά na-ku i sḃḃḃ na i yoo?

⁵ Mpῶyḃ pḃ ha wontuyu ke mpaav na kḃ yḃḃḃi kalampaani tḃm na ku τυυ Ισῶ. Na πῆ ha-kuḃv pḃsvyḃ si ku paasi na kḃ lά isḃtḃnaa nule na naale taa. ⁶ Tḃnaya ku svv Ισῶ κέ footuyu, na ku yaa i hῆte na timpi i wεε τῶ na pa tḃna mpa pa wε isḃtaa τῶ na ku τυυ. ⁷ Na πῆ ha-kuḃv mpa si ku yoonna Ισῶ yḃlaa na kḃ kḃli-wε. Na πῆ ha-kuḃv pḃsvyḃ si ku kpiliki kpeka tḃna na piitim tḃna na nsḃma tḃna yḃlaa na katenasi tḃna yḃlaa. ⁸ Ate yḃlaa tḃna kά sḃεna-ku. Mpa pa hḃla pa ta ηmaa lwḃyaya ηka pa kuwa τῶ ka weesyuyḃ takḃlaya taa κέ tuu antulinya kancaalaya τῶ mpe paa sḃεna-ku.

⁹ Ye wei i κέ tḃm nulv pḃntḃ i nu. ¹⁰ Ye pḃ τῶ yulv wei κέ hatuu i tanḃḃ tḃε si paa tḃki-i salḃka, isu pa tḃka-i salḃka in, pu saalḃyi. Na ye pḃ τῶ wei lḃyḃ hatuu i tanḃḃ tḃε si paa ku-i na layate, isu pa ku-i na-te, pu saalḃyi. Pḃ τῶ κέ Ισῶ yḃlaa ka tḃki suulu na pά τῶ Ισῶ κέ naani κέ ḃpῶyḃ tam.

¹¹ Mpῶyḃ ma nά wontuyu lḃḃku na ku luna tetv tḃε. Ku hḃḃ wε naale na i nḃḃsḃna iwḃyaya hḃḃ, na ku yḃḃḃtaya isu tum sḃsḃ. ¹² Ku lapḃna kancaalaya wontuyu pḃsvyḃ tḃnaya kule ku isḃntaa. Na ku caalaya tetv na τῶ τῶ yḃlaa si pά sḃε kancaalaya wontuyu ηku pu kuwa isayakuḃv na pḃ waa τῶ. ¹³ Mpῶyḃ wontuyu naale nyḃḃku kune ku lapa piti tḃma sḃsḃḃna. Halḃna ku lakaya na kḃkḃ lukḃna isḃtaa na kά tiiki atḃyḃ yḃlaa tḃna isḃntaa. ¹⁴ Pḃ ha-kuḃv mpaav si kḃ la piti tḃma nḃaya kancaalaya wontuyu isḃntaa τῶ, ku tolisa atḃ yḃlaa κέ na-ye. Ku heelaya atḃ yḃlaa si pά lu wontuyu ηku layate hikaa na paa na mpv ku wena ku weesyuyḃ τῶ ku lḃsvyḃ. ¹⁵ lḃna pḃ hά wontuyu naale nyḃḃku ηkuḃv pḃsvyḃ si ku woso weesyuyḃ feesin ke kancaalaya wontuyu lḃsvyḃ τῶ, na lḃsvyḃ ηku ku yḃḃḃtḃyi, na kḃ pḃsi na kḃ kḃ pa tḃna mpa paa sḃεki-ku τῶ. ¹⁶ Mpῶyḃ wontuyu ηku ku caala yḃlaa tḃna tḃpai, piya na sḃsaa na apila na kunyḃntḃnaa na yomaa na kasayampiya, si paa yusi paa wei i nin ntḃḃḃ taa na i tokuyḃ taa. ¹⁷ Ye pa ta yusi wei κέ kuyḃsvm pḃne, pḃntḃ u pḃsḃyi na i ya yaa i pḃeti pulv. Kuyḃsvm mpḃḃḃle wontuyu ηku ku hῆte, yaa kukalḃtv nti τῶ hḃlḃyi si ku hῆte τῶ.

¹⁸ Lḃmayasḃε tḃhulle ntḃ cḃne. Ye wei i wena layatu pḃntḃ pḃsḃyi na i cḃkḃna wontuyu ηku ku kukalḃtv, pḃ taya pulv τῶ, kukalḃtv nti τῶ lu yulv hῆte κέ. Kukalḃtv ntḃḃḃle nasḃtoso na nutoso na naatoso (666).

14

Mpa pa nyῶη pḃ yapa τῶ pa yontu yoou

¹ Mpῶyḃ ma nyḃnaya, lḃna mά nά lwḃyaya na kά sḃḃḃ Siyḃḃ puyḃ τῶ, na yḃlaa iyisi nunḃwa na iyisi nule na liyiti (144000) wε ka cḃḃ, na pά ηmaa pa tokun taa κέ kana ka Caa pa hḃla. ² Tḃnaya ma nu pḃ yḃḃḃtḃna isḃtaa na pḃ la yun isu lḃm kpenyuyḃ na pḃ falḃyi sḃsḃm τḃ, isu tev holuuyana tḃḃ τῶ pḃ taka. Pḃ yḃḃḃtaya na mά niki τḃ, pḃ nḃḃḃna κέ isu sanjku mataa kulḃyḃv na sanjḃnaa mapv na pḃ wiiki isḃna τῶ. ³ Na yḃlaa iyisi iyisi inu i sḃḃḃ ḃpῶyḃ

kumte na weesin nyéma liyiti na səsaa pa isentaa na pá yooki Isəsēele yontu kofatu. Yəlaa iyisi nunowa na iyisi nule na liyiti (144000) wei pa yapa tetu tō tō i paasi, nəyəlɔ fei wei i pəsəxi na í nyi yontu tənə tə yoo tō.

⁴ Mpe inu pa ta pilisi pa ti na alaa, pa caɣa m̀p̀r̀ỳg̀ təcunɛ. Paa timpixi Iwəyaya puki, pa tənəxi-keɣe. Pə yapa-weɣe yəlaa heku taa ké si pə caaləxəna-weɣe Iso na Iwəyaya ke hav. ⁵ Pa ta nuna pa nəəsi na pəpətiya, pa feina taal nəyəlɔ.

Isətaa tillaa tooso təm

⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ ma na isətaa tillu lelu na í kuləxi huntu ke hatuu isətaa. I wena Laapaali Kɔpaɲ tam tō nyəɲ nəyəlɔ si i kaasəxi ate yəlaa na piitimnaa tənə taa yəlaa na kpeka tənə na nsəma tənə na yəlaa tənə. ⁷ I yəxətayana nəxə səsəɣa si: I nyana Iso na í tu-i teeli. Pə taya pulu tō, pənente pə talaa ké si í huuna yəlaa ke təm. Wei i lapa isətənuɣu na tetu na tenku na hila tō í see inu.

⁸ Tənaya isətaa tillu naale nyəɲ ná luwa kancaalaya nyəɲ waali na í tən si: I tu hotaa, Papiloni səsə tu hotaa. Inu i nyəsəna piitim tənə yəlaa ke i suləm, i asilima səsəna anu a suləm.

⁹ Isətaa tillaa naale inu i waali ké tooso nyəɲ luwa na í yəxətəxəna nəxə səsəɣa si: Ye wei í see wontuɣu ŋku na ku leesuɣu na í tó ku kuyusum ke i tokuɣu taa yaa i nin taa tō, ¹⁰ pɔntu mayamaya ká te na í nyə Iso suləm, i pááná səsəna nyəm mpi i pəla i pááná kəpu taa na pá tá pala pə taa ké pulu tō. I ká ná kanɲasi ke kəkə na asimti pə taa ké isətaa tillaa nahɲ nyəma na Iwəyaya pa isentaa. ¹¹ Na kəkə ŋka ka taa pa naa m̀p̀r̀ỳg̀ kanɲasi tō tam tō ké ka nyəsə kuləxəna isə. Mpa pa see wontuɣu ŋku na ku leesuɣu na pa yusa-we na ku hətə kuyusum tō, m̀p̀r̀ỳg̀ pu wee tam tō, heesuɣu fei.

¹² Pə tō ké Iso yəlaa mpa pa tənəxi i kəheelitu na pá nukəna Yesu ke teu tō pə wee si pá təkɪ suulu.

¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ ma nuwa pə təma-m na isətaa si: Nmaa takəlaya taa si pə kraɣav pənenta tō mpa pa səki Tacaa təmle taa təyələ lelen nulaa. Ilena Feesuɣu tō si: Nn, tampana ké, pa təma ton nyəna wena pa lapa tō, pə tala pa heesi. Pə taya pulu, kɔpantu nti pa lakaya tō nti tə tənəxəna-we.

Kɔmtu tate

¹⁴ Ma nyənaa tətə ile ma ná isənmuntɣu kuhulumɣu nté, na nəyəlɔ caɣa ku tō, na pɔntu nəxəsəna yulu, na wola ntenuɣu tema i nyuɣu, na i nin taa ké lemse ləɲ nyəɲ. ¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ isətaa tillu lelu luna Iso təsəele səsəle taa na í yəxətəna wei i caɣa isənmuntɣu tō tō na nəxə səsəɣa si: Kraɣa nyá lemse na n kó, kɔmtu talaa ké. Tetu puwa tō, kɔmtu talaa ké. ¹⁶ Tənaya wei i caɣa isənmuntɣu tō tō i tu i lemse ké tetu tō, ilena pə kó tetu tō.

¹⁷ Na isətaa tillu lelu náá luna isətənuɣu taa Iso təsəele səsəle taa na íle i təkə lemse ləɲ nyəɲ tətə.

¹⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ isətaa tillu lelu wei íle i wena pəsuyɔ ke kəkə tō tō i luna kətaya təlate na í kə. Ilena í yəxətəna isətaa tillu wei i təkə lemse ləɲ nyəɲ tō na nəxə səsəɣa si: Kraɣa nyá lemse na n kóólí tetu tō leseɲ tukuɲ, i puwaya. ¹⁹ Tənaya isətaa tillu tu i lemse na í kóólí tetu tō leseɲ tukuɲ, na í peti-i Iso pááná səsəna leseɲ tənayaasəle taa. ²⁰ Ilena pá nyaasi leseɲ ke icate waali ké tənayaasəle taa, na caləmuɣu luna tənayaasəle tənə na ku kpe kpokpoko na pə polo isu kiloməetələnna n̄muɣu na nuwowa (300), na pə luma isu mēetəl kulum na həyəlɔyɔ.

15

Kantakaya naasvuv

¹ Ḿpógú ma ná isótónvuv taa ké kəkələ nǎǎlv ílé tǎtǎ. I tǎwǎya na i tǎm we ha. Isótǎa tillaa naatosompǎǎǎǎǎ tǎkǎna kúnaasǎnam ke tǎm naatosompǎǎǎǎǎ. Ḿpǎxi pǎ tǎesǎǎǎna naasǎnav íle pǎ tǎma. Na kantakaya nyǎntu tǎnǎǎǎ Isǎ ná tu yekina ḿpógú i pǎánǎ.

² Ḿpógú ma ná tǎi pǎ isu tǎjku, na í na kəkǎ pǎ sitaa. Na má ná tǎtǎǎǎ ḿpǎ pǎa kǎla wontuǎ na kú lǎesvuv na ŋku kú kúkalǎtu nté kú hǎte tǎ. Pǎ sǎǎǎ tǎi wei i pǎ ḿpǎ isu tǎjku tǎ i nǎǎǎ, na pǎ tǎka sǎǎkúnaa ḿpǎ Isǎ cǎla-we tǎ.

³ Na pǎ yooki Isǎ tǎmlǎ tu Moisi yontu na Iwǎyǎǎ nyǎntu sí:

Tǎcǎa Isǎ kawulǎya tǎ,

nyǎ tǎma kulǎǎǎ tǎǎ we sǎǎǎntu,

na a tǎm we pítǎ.

Piitimnaa tǎna tǎpǎi wulǎv.

Ḿpǎ n suwa na í tǎǎǎǎ na í lakǎ tǎ,

pǎ síyísǎa na pǎ wǎna tampana.

⁴ Tǎcǎa, wei i kǎa nyana-ŋ tǎ pǎntu weǎ?

Awe kǎ kisina-ŋ teeli tǎvǎ?

Pǎ tǎya pǎlv, nyǎ tǎke n wǎna tǎnǎǎǎ.

Piitimnaa tǎna yǎlaa kǎ te na pǎ kǎǎ,

na pǎ luv nyǎ tǎǎ na pǎ sǎǎ-ŋ.

Pǎ tǎya pǎlv, pǎ kula nyǎ kulǎpǎtu

kǎpǎntu tǎǎ ké na pǎ hǎlǎ tǎkeele.

⁵ Pǎle pǎ waalǎ ké ma ná isótǎa Isǎ tǎsǎǎǎ sǎsǎǎǎ tǎlaa, na tǎ tǎa ké cokǎle

nte tǎ hǎlǎǎǎ sí Isǎ weǎ tǎ. ⁶ Ḿpógú isótǎa tillaa naatosompǎǎǎǎǎ wei i kǎ

tǎka kúnaasǎnam tǎm naatosompǎǎǎǎǎ inǎ tǎ pa lu Isǎ tǎsǎǎǎ sǎsǎǎǎ nte tǎ

tǎa. Na pǎ suu kǎpǎǎǎntu tǎǎ nyǎntu wontu kǎhǎlvmtǎ na tǎ mǎǎǎ kəkǎ

ke nyǎnǎnyǎnǎ, na pǎ lǎla pa lǎǎ tǎa ké wǎla tampana. ⁷ Tǎnǎǎ weesǎ

nyǎma líǎtǎ inǎ i tǎa nǎǎlv i cǎla isótǎa tillaa naatosompǎǎǎǎǎ inǎǎ wǎla

kǎpǎnaa ke naatosompǎǎǎǎǎ, na pǎ suna Isǎ wei i we tam tǎǎ tǎ i pǎánǎ.

⁸ Ḿpógú Isǎ teeli na i toma pǎ nyǎlǎna Isǎ tǎsǎǎǎ sǎsǎǎǎ tǎkǎǎmm. Nǎǎlv tǎ

pǎsí na í svǎ Isǎ tǎsǎǎǎ sǎsǎǎǎ tǎa, hǎlǎna isótǎa tillaa yoosi kúnaasǎnam tǎm

naatosompǎǎǎǎǎ inǎ na pǎcǎ.

16

Isǎ pǎánǎ mǎvǎ tǎm

¹ Ḿpógú ma nu pǎ yǎǎǎtǎna isótǎa tillaa naatosompǎǎǎǎǎ na nǎǎǎ sǎsǎǎǎ ke Isǎ tǎsǎǎǎ sǎsǎǎǎ tǎa sí: I polo na í pǎlǎ Isǎ pǎánǎ kǎpǎnaa naatosompǎǎǎǎǎ inǎǎ atǎ.

² Tǎnǎǎ kǎncǎalǎǎ nyǎǎ tǎǎwa na í pǎlǎ i kǎpǎ ke atǎ. Ilena sǎmola asǎǎǎ na kǎwǎwǎna kǎpǎ yǎlaa ḿpǎ pǎa yǎsa wontuǎ kǎyǎsvǎm ke pa tǎǎ na pa sǎǎkǎǎ kú lǎesvuv tǎ.

³ Isótǎa tillu naale nyǎǎ ná pǎla i kǎpǎ ke tǎjku tǎa, ílena lǎm pǎsí isu yǎlv sǎtv calǎm, na weesuvǎ nyǎm ḿpǎ pǎ we tǎjku tǎa tǎ pǎ sí pǎ tǎna tǎpǎpǎi.

⁴ Isótǎa tillu tooso nyǎǎ ná pǎla i kǎpǎ ke pǎsí sǎsǎǎǎǎ na sǎǎǎ tǎna tǎa,

ílena pǎ lǎm pǎsí calǎm. ⁵ Ḿpógú ma nu isótǎa tillu wei i nyǎnǎǎǎna lǎmnaa

tǎǎ tǎ i tǎma sí: Nyǎ wei n we tǎnǎǎǎ tǎ, nyǎ wǎna, na nyǎa wǎna. N tǎǎ

síyísuvǎ ke nyǎ hǎlvǎ tǎǎ tǎa ké. ⁶ Isu pǎa lǎnta Isǎ yǎlaa na Isǎ kǎyǎǎǎtvǎ

tǎǎǎǎ tǎǎ n cǎǎǎǎ-wǎǎǎ calǎm ke pǎnǎntǎa sí pǎ nyǎǎ. Ḿpǎ pǎa lǎpa tǎ

mpɪ pə fɛlɛɣəna-we. ⁷ Ḿpɹúyú ma nu pə yɔɣɔta kɔtaya tɔlatɛ sɪ: Ḿpɹúyú mɛɛ, Taɔaa Isɔ kawulaya tɔ, tampana na siyisuyu kɛ n tɛŋəyɪ na ɲ hɔvɔkəna.

⁸ Isɔtaa tillu liyiti nyəŋ ná pəla ɪ kɔpɔ kɛ ilim tɔɔ, ɪlɛna pə kpaasi-wəyɪ ton sɪ pə kɔkɔ ɪ nyaya yəlaa. ⁹ Ḿpɹúyú hanɣaya paasaa na ká han yəlaa, haləna pá yaa Isɔ wei ɪ tɔka kɔnaasənam pəne pə takanaa na ɪ pəsuyɔ tɔ ɪ hətɛ na pá tɔv-ɪ. Ama pa ta yele pa isayatu na pá tɔ Isɔ ké teeli.

¹⁰ Isɔtaa tillu kakpasɪ nyəŋ ná pəla ɪ kɔpɔ kɛ wontuyu ŋkɔ kɔ kawulaya kumte tɔɔ, ɪlɛna səkɔpɛtuyɔ nyala kɔ kawulaya taa, na yəlaa paasi na pá sɔvləyənna wɔsasɪ pə tɪ fɛɪ. ¹¹ Na pá tɔv isɔtaa Isɔ ké pa wahala na pa sɛmɔla pə tɔɔ. Paa na mpɔ tɔ, pa ta yele pa lakasɪ isayasɪ.

¹² Isɔtaa tillu naatoso nyəŋ ná pəla ɪ kɔpɔ kɛ Ifəlatɪ pɔɣɔ sɔsɔɣa taa, ɪlɛna ka lɔm nyɔɔ na pə ha mpaav kɛ awulaa sɔsaa mpa pa lukəna tɛv kite tɔɔ tɔ. ¹³ Ḿpɹúyú ma ná alɔɣaa tooso na pá nəɣəsəna salɛɛ, na pa luna tum sɔsɔ na wontuyu na Isɔ kuyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɔlv pɔpɔtɔ pa nɔɔsɪ taa. ¹⁴ Alɔɣaa mɔpɛɣɛle mpa pa lakɪ piti tɛma tɔ. Tənaya alɔɣaa mɔpɛ pa tooso pa kɔlaa na pá cɔɔkɪ tɛtɔ tənna awulaa sɔsaa tɔɔ sɪ pa kotiyi-wɛɣɛ Isɔ kawulaya tɔ kuyaku sɔsɔɔv wule yoonav tɔɔ.

¹⁵ Nyənɪ, ma kəŋ kəntɛ ké isɪ ŋmulɔ. ɪlɛ ye wei ɪ tɔka ɪ wontu sɪ ye pə talaa ɪ taa tɛɛ tapakɔɔtɛ, ɪlɛ pɔntɔ nté lelenɪ nulɔ. Mpi tɔ, ye pa na-ɪ ḿpɹúyú tapakɔɔtɛ fɛɛɛ ká lapɪ-ɪ.

¹⁶ Ḿpɹúyú alɔɣaa mɔpɛ pa kota awulaa mɔpɛɣɛ timpi pa yaakəna Hɛpəla taa sɪ Haamakɛtəŋ tɔ.

¹⁷ Isɔtaa tillu naatosompɔɣɔlaya nyəŋ ná pəla ɪ kɔpɔ kɛ heelim tɔɔ, ɪlɛna pə yɔɣɔtəna Isɔ tɛsɛɛɛ sɔsɔɔɛ taa na kumte kinɪ na nəɣɔ sɔsɔɣa sɪ: Pə lapayalɛ.

¹⁸ Ḿpɹúyú tɛv nyəɣəsaa, na pə yɔɣɔtɪ, na tɛv holi, na tɛtɔ sele sɔsɔm. Hatuu pə ŋmaɔ yɔlv tɔ tɛtɔ ta selita seluyɔ pəne pə taka. Pəne ɪnɪ pə kəla kɔakɔpaa.

¹⁹ Tənaya pə faya ɪcɛtɛ sɔsɔɔɛ kɛ hɔyɔlɔŋ tooso na pə yɔkɪ. Na acalɛɛ sɔsɔɔna hoti tɛtɔ tənna taa. Isɔ tɔɔsa Papiloni sɔsɔ tɔɔ, ɪlɛna ɪ nyɔɔsɪ-ɪ ɪ kɔpɔ taa pááná sɔsɔɔna sɔlvɔm. ²⁰ Na tɛtɔnaa mpa lɔm ka cɔɔnaa tɔ pá mɔkɪ yem, pa ta tasa pá keesi pɔɔŋ tɔtɔ. ²¹ Tɛv tɔmpɪŋ hotayana isɔtaa ké na ɪ nyəkəyɪ yəlaa. Tɔmpɔɛ kɔlvmtɛɛ yunɪ ka wɛ isɪ kiloonaa nule. Ḿpɹúyú yəlaa tɔv Isɔ ké naasuyɔ mpi tɔmpɛɛ anɪ a naasaya-we tɔ pə tɔɔ. Pə taya pulɔ, naasuyɔ mpi pəɛ pu kəla kɔakɔpaa ké.

17

Wasanɣali kpitikpiti tɔm

¹ Isɔtaa tillaa naatosompɔɣɔlaya wei ɪ ka tɔka kɔpɔnaa naatosompɔɣɔlaya tɔ pa taa lɛlv kɔma na ɪ yaa-m sɪ: Kɔɔ na má hɔlv-ŋ saləka wei paa tɔv pusi payalɛ hekɔ taa wasanɣali sɔsɔ tɔ. ² ɪ kinɪ kɛ atɛ awulaa lakaya pa asilima kɔlapɔtɔ, na ɪ asilima sɔlvɔm kɛ atɛ yəlaa nyɔɔwa na pə kuyɪ-we.

³ Ḿpɹúyú Feesuyɔ tɛɛna-m ɪlɛna isɔtaa tillu pona-m wɔlaya tɛtɔ taa. Tənaya ma ná alɔ nəyɔlv na ɪ caya wontuyu kɔsɛɛmuyɔ tɔɔ, na ɪ tɔɔ waasa hɛla nna a tɔvki Isɔ tɔ tɛwisiwisi. Wontuyu ŋkɔ kɔ nyɔɔŋ ka wɛ naatosompɔɣɔlaya ké, na kɔ hɛŋ kɛ naanɔwa. ⁴ Alɔ ɪnɪ ɪ tɔyɔla wontu kɔpampantɔ nti tɛ sɛɛwa tɔ, na wontu nti tɛ sɛɛwa tɛkɛŋkɛŋ tɔ, na ɪ tɔv wɔla na liyitee pɛɛ lutɔ kɔpantɔ, pə tɪ fɛɪ. Na ɪ tɔka ɪ niŋ taa ké wɔla kɔpɔ na ɪ suna acaalətɔv. Asilima nna ɪ ka lapa tɔ a isayatu nté. ⁵ Pa ŋmaa ɪ tokuyɔ taa ké hətɛ natəlɪ, ama pə hɔwɛɛ ta tɔlv teu ké tɔyau. Sɪ, Papiloni sɔsɔ, antulinya wasanɣalənaa na acaalətɔv pə

too. ⁶ Ilena má ná sí Iso yelaa caləm na mpa pa lentaa sí pepe tōó ké pa nuna Yesu ké teu tō, péle pa caləm kuyi alv inəyi solum nyəm.

Ma na-i, ilena pə paasi na pə la-m ha. ⁷ M̄pógú isəttaa tillu pəssa-m sí: Pepe tōó ké pə laki-ŋ ha? Maa heeli-ŋ mpi alv na wontuyu ŋku kv tōó i caɣaa na kv wena nyōŋ naatosompəɣolaya na həŋ naanŋwa tō pa húlóyí mukaya tē tō. ⁸ Wontuyu ŋku n na mpv tō, kv wena weesuyu ke hatuu ləŋ ké, ama kv fei m̄pógú nōŋnō. Pə wee sí kú lu lumanj puvy səsəw taa ké na kó polo timpí pu tē kv təm tənəŋnaŋ tō. Ate yelaa mpa pa həla pə taa ŋmaa weesuyu takəlaya taa ké hatuu antulinya kancaalaya tō, paa ná wontuyu kvne tō pu la-weye ha. Pə taya pulv, kv wena weesuyu ke hatuu ləŋ ké. Ama kv fei m̄pógú nōŋnō, na kv tayaní luv tōtō.

⁹ Nyəm na ləmayasəe pə təhulle kinj nté cəne. Nyōŋ naatosompəɣolaya inu i húlóyí pulasí naatosompəɣolaya wei i tō alv inu i caɣaa təɣo. Na i húlóyí tətəɣo awulaa səsaa naatosompəɣolaya. ¹⁰ Awulaa səsaa mpe pa taa kakpasí tēma hotuyu. Kulvm ná wee, na í təŋna kawulaya təɣo. Na ləlv ná ta kənta, ilé i kəŋ i kəw tō i caɣav kaa tō. ¹¹ Wontuyu ŋku kv wena weesuyu na kv fei m̄pógú nōŋnō tō, kuləɣele wulav səsə pələfei nyəŋ. Mpeyele mpv na kancaalaya awulaa səsaa naatosompəɣolaya inu. Kv puki timpí pu tē kv təm tənəŋnaŋ təɣo.

¹² Həŋ naanŋwa wei n nawa tō i húlóyí awulaa səsaa naanŋwa mpa pa ta təɣota kawulasí tō. Ama pu ha-weye kawulasí toma, na pa na wontuyu ŋkv pá təɣo kawulaya ke kaləfu kulvm taa. ¹³ Pa naanŋwa inu pa təna paa la ləmayasəle kulvmtəle na pá məŋna pa toma na pa kawulasí na pá cela wontuyu. ¹⁴ Paa kuli na pá yoona ləwəyaya, ama ləwəyaya ká kəli-we. Pə taya pulv tō, ŋkeyele səsaa Səsə na awulaa təna Wulav. Ka na ka nyəma mpa pa yaawa na pá ləsi na pa ké nuntaa tō paa kəli-we.

¹⁵ M̄pógú isəttaa tillu tasa-m heeluyu sí: Pusi nsi n nawa na wasanjalí caɣa sí hekv tō, yelaa na samaa na piitimnaa taa yelaa na nsəma taa yelaa nté mpv. ¹⁶ Həŋ naanŋwa wei n nawa tō na wontuyu pa taa ká kpəna wasanjalí inu, na pá ləkí i wontu təna na pá yeke-ikpəte. Paa təɣo i nantu, na pá wəpí-i kəkō. ¹⁷ Pə taya pulv, Iso tuna pa lotunaa taa ké hōwee sí pá kpəntí nəɣo kulvmaɣa na pá laki na pá məŋna pa kawulasí toŋ na pá cela wontuyu, na pá yoosi nti nti tē ləmayasəe i ka tōwa tō, haləna Iso ka yəɣota nti tō tē la.

¹⁸ Na alv wei n nawa mpv tō, icate səsəwle nte təŋmakələyi ate awulaa səsaa təɣole.

18

Papiloni hotuyu təm

¹ Pəle pə waalı ké ma ná isəttaa tillu ləlv na í luna isəttaa na í tiiki. I wena pəsəyü ke səsəm ké, na i teu nawa isü kəkō na pə cəw tətü təna. ² M̄pógú i yəɣotəna nəɣo səsaya sí: I tu hotaa, Papiloni səsə tu hotaa. Pənente i pəsa aləɣaa təcəɣale, na aləɣaa nəɣo na pa suka, na tətü suması nsi paa caa tō sí nəɣo na sí suka təcəɣale nté təna. ³ Pə taya pulv, inu i nyōsəna piitimnaa təna yelaa ke i solum, i asilima səsəwəna anu a solum. Na i kinj ke ate awulaa səsaa lakaya pa asilima kulaputv. Na ate payatəlaa pilina i wontu kəpantu nti tē fei nyəɣəsəyü tō.

⁴ M̄pógú ma nu pə yəɣotəna isəttaa, ilé pə taya isəttaa tillu inu i nəɣo. Pə təmaɣa sí: Ma yelaa, í se i kinj, na pə taa kəw na i isayətv taana-me, na pə kəw na pə naasəyi na pə kpəŋna-me. ⁵ Pə taya pulv tō, i isayətv kaawaya na

pə kaləsəna isətənyu, Isə təsa i lakasi isayasi tə. ⁶ I leeti-i mpi i ka lapa-me tə. I fel-i isəna mpi i ka lapa təyō təm naale. I suuli i kəpυ ke sulum mpi pə kəla mpi i puukaya-me təyō toj ke təm naale. ⁷ I tu-i wahala na kunyōj na pə tala isu i ka tūyυ i təyi teeli na í kaa wontu kəpantu ke isəna mpi tə. I yōyōta i taa si: Ma cayaa təka kē isu wulav, ma ta nyi leelutu, ma kaa nyi mpi pa yaa si kunyōj tə. ⁸ Pə tə kē kənaasəm mpi pə suwa si pu naasəna tə, kuyaku kulmuyυ ke pu tii pə tənaya i tə təkpiili. Mprəyale kutəmēj na sēm na nyəyōsi. Kəkə ká nyaya i təna təluka. Pə taya pulv, Taca Isə wei i lakəna-i təm tə i wē toma kē.

⁹ I kin ke atē awulaa səsaa lakaya pa asilima kulaputu na pá nukı i lelen. Paa te na pá ná kəkə nyaki-i na nyəəsi nsi si kuləyi tə, ile paa tūli nəsı ke i tə, na paa kpa pa lanja na pá wii səsəm. ¹⁰ Paa hatələna-i si pə taa kə na pá ná i wahala. Na paa tə si: Wayo, wayo. Pəwē, Papiloni icate səsəle na toj nyəntē tənē, kaləfu kulm taa kēle pə tēma-η nyá saləka tūyυ na?

¹¹ Atē taatələa ná tula nəsı ke tə tə tətə na pá kpa pa lanja na pá wii səsəm. Mpi tə, nəyōlv u tasəyi pa taatələ ke yarv. ¹² Paa wulanaa, paa nyəyōlvυ kuhulumuyυ, paa liyitee pēē. Paa lutv, paa kponjkrontu toj nyəntv pəj kəpəj, paa tə wontu kəpəmpantu kəsēmto, paa nti tə sēē teu təkējkej tə, paa silikinaa, paa taasi nsi si fei yem yem tə, paa tuu kela na taasi kate nyənsi, na nyəyōlvυ kəsēmuyυ na nyəyōlvυ mayamaya na pələ nte pa yaa si maapəli tə. ¹³ Paa afēvnaa, paa kəkəsum, paa tulaalv miili, paa tulaalv kufəyətə, paa sulum, paa nim, paa mulm, paa təyōnaya pēē, paa naaj, paa heej, paa krayanəj na kēkēnaa, paa yomaa na yələa weesij mayamaya. ¹⁴ Taatələa mpe pa tōma icate səsəle nte si: Mpi pə təna n nyulaya tə pə saala yem. Nyá toj na nyá lelen təna tū-η lum, n kaa tasa-wəyi keesuyυ. ¹⁵ Taatələa mpa pa taata icate səsəle taa na pá pili tə, paa te na pá hatələna-te si pə taa kə na pá ná tə wahala. Paa tūli nəsı na paa kpa pa lanja na pá wii səsəm. ¹⁶ Paa tə si: Wayo, icate səsəle tənē tə təm wē wayo. Nte tə suukayana kponjkrontu toj nyəntv pəj kəpəj na wontu kəpantu nti tə sēewa tə, na wontu nti tə sēewa təkējkej tə. Na nte tə tukayana wula na liyitee pēē na lutv pə tu fei. ¹⁷ Na kaləfu kulm taa kēle tə apititu tēma-tēyē lum tūyυ.

Kpυləj taa səsaa səsaa na i sūvlaa na i saalaa, na pa təna mpa pa təkəna tenju tə, pa səja pooluj taa, ¹⁸ na pá ná təkəkə nyəəsi. Ilena pá makı kapusi na pá tə si: Pa ta nata icate na tə tala icate səsəle tənē. ¹⁹ Mprəyú pa cosa tetv na pá pəli pa nyəj taa, na pá tūli nəsı na pá kpa pa lanja na pá wii səsəm. Na pá makı kapusi si: Wayo, icate səsəle tənē tə təm wē wayo. Pa təna mpa pa wēna kpυləj ke tenju taa tə tə toj ke pa kulənaa. Kaləfu kulm taa kēle pə təna pə tēma-tēyē lum tūyυ.

²⁰ Təv, isətənyu nyá, pə wakəla-te tə, paana-te ile. Isə yələa mē, na tillaa na Isə kuyəyōtutv teləsəlaa, í paana-te. Pə taya pulv, isayatu nti tu lapa-me təyō Isə hūvna-te.

²¹ Mprəyú isətəa tillu toj tū nəyōlv kraya pələ səsəle, tə təw wē isu namle, na í peti tenju taa. Ilena í təj si: Isəntəyō paa peti Papiloni icate səsəle ke tuu pə tē na páána səsəna, na pa kaa tasa-tēyē keesuyυ. ²² Na pa kaa tasa nuw ke Papiloni nyá nyá taa kē sanjvnaa na cəmēj na həsi na akantēē pə tan. Pa kaa tasa nav ke təmle latv nəyōlvυ təmle natəli tə taa. Na pa kaa tasa nuw ke namle kpálbyú. ²³ Fətəla kaa tasa muyυ ke nyá taa, pəcó pa kaa tasa akpayale ayəla tan nuw ke nyá taa. Nyá taa taatələa hətē ka yaana antulinya taa kē ləj, na nyá puyusa yələa təna na nyá topotopo tēma pēekuyυ.

24 Pa nawa Iso kuyəɣətutu teləsəlaa na Iso yəlaa pa caləm, na pa təna mpa pa ku tetu təo tə pa caləm ke Papiloni taa təɣə pa tu-tye saləka.

19

1 Pəle pə waali ké ma nu pə yəɣətəna nəsisi səsənsi na isətəa, na pə we isu samaa tuutuuma yəɣətuyu tə si: I sa Iso. Ta Iso yakəna, na inəɣəle teeli na toma pə tu. 2 Tampana na siyisuyu ke i təhəyi na i huukəna. Pə taya pulb, wasaŋkali səsə wei i wakəlaya tetu na i asilima tə, i ku i təm. Na isəna mpi inu i ka ku Iso yəlaa tə, Iso ná tu-i pə saləka. 3 Na pa tasa yəɣətuyu tətə si: I sa Iso. Icate səsəle nté tə kəkə nyəsisi təhəna kuluyu ke tam ké. 4 Mpróyú səsaa hiu na liyiti inu na weesij nyəma liyiti inu pa lunja akula na pá see Iso wei i caya kumte təo tə, ilena pá tə si: Ami. I sa Iso.

Iwəyaya akpayale kətəyəw

5 Mpróyú pə yəɣətə kumte kin si: Səsaa na piya mpa me i ké Iso pəyalaa na i see-i tə, i sa ta Iso. 6 Ma nu pə tasa yəɣətuyu na pə nəɣəsəna isu samaa tuutuuma yəɣətuyu tə, na pə we yun isu ləm kpehuyu na pə faləyi cooo tə, isu tən holuyuu səsəm tə taka. Ma nu pə yəɣətəa ké si: I sa Iso, pə taya pulb Taca Iso kawulaya tu inu i təkəna kawulaya. 7 Iwəyaya pəelə kpa talaa, na ka pəelə maɣamaya ná tu tayaana i ti. Pə təo ile tə paa na tá lanja hulumi, na tə tu-i teeli. 8 Pə ha i pəelə ke mpa s i suu kponkponu toh nyəntu puuyu kupaŋku ŋku ku muɣi kəkə ke nyənənyəni na ku fei asilima tə. Puuyu ŋku ku wee ké isu Iso yəlaa təma kupana.

9 Mpróyú isətəa tillu təma-m si: Nmaa takəlaya taa si Iwəyaya kpa ka pəelə na pá yaa mpaɣa təyow təyole lelen nulaa. Na i tasaa si: Təm tənə tə ké Iso kuyəɣətutu tampana nyəntu ké.

10 Tənaɣa ma hənta i tee si ma see-i. Ama i təma-m si: Taa la mpu, ta tənaya təmle nyəma ké. Tayale mpu na nyá taapalaa mpa Yesu kula tampana təo na pá nyi-ye tə. Ye seeu ile, Iso ké n ká see.

Yesu kula tampana nna a təo tə, anu a tona Iso kuyəɣətutu teləsəlaa ke yəɣətuyu.

Kpaɣanvəhəlmaya cəyalv

11 Mpróyú ma ná isətənyu tula, ilena kpaɣanvəhəlmaya lu. Pa yaa ka təo cəyalv si Kupaŋ na Tampana tu. Siyisuyu ke i təhəyi na i huukəna i təm na i yookina i yoo tətə. 12 I ise we ké isu kəkə mukuyu tə, na i nyuyu taa ka we teeli ntenij pəyale. Pa ŋmaa hətə natələyi i təo, na nəɣəlv ta nyi-te ye pə taya i tike. 13 I capa wei i suuwa tə i təna na caləm ké. I hətə nté si: Iso Təm. 14 Mpróyú isətənyu taa yoolaa hu i waali na pa kpaɣanvəhəlmasi, na pá suu kponkponu toh nyəntu puuyu kupaŋku ŋku ku huluma təlailai na ku fei asilima tə. 15 Layate kusəntəle nte i ka kəna katenjasi təo yəlaa tə i nəɣə taa ké tə lukaɣana. Na nyəɣəlvu kpatúyú ke i ká tiikiyina-we. Na i ká yəti lesen ke tənyaasəle nte tə ké Iso kawulaya tu páná səsəna sulum tənyaasəle tə tə taa. 16 Pa ŋmaawa i nəsəhe na i capa pə təo ké si: Awulaa Wulav, səsaa Səsə.

17 Mpróyú ma ná isətəa tillu nəɣəlv ilé na i səhə ilim təo. Na i má kapusi na i heeli sumasi nsi si kuləyi isə tə si təna si: I timsi na i kəo Iso acima səsəna taa. 18 I kəo na i təyə awulaa na yoolaa na pa səsaa pa nantu, na kpaɣanəh na i təo cəyalaa pa nantu, na i təyə yəlaa təna, yomaa na kasayampiya na səsaa na piya, pa nantu.

¹⁹ M̄p̄r̄ȳḡ ma ná wontuyu ηku na ate awulaa na pa yoolaa pa kotaa si pa yookina kpaγanu t̄o c̄ayalu in̄i na il̄e i nȳoma. ²⁰ T̄enaya pa kra wontuyu ηku na Is̄o kuȳȳḡt̄utu tel̄esulu p̄p̄ōtu wei i ka lapa piti t̄ema ke ku is̄entaa t̄o na pá t̄eki. Piti t̄ema nna i lakaya mp̄u t̄ȳḡo i puγusayana mpa pa yus̄ena wontuyu kuȳusum p̄eyele pa seeakaya ku leesuγu t̄o. M̄p̄r̄ȳḡ pa kpaγa wontuyu ηku na Is̄o kuȳȳḡt̄utu tel̄esulu p̄p̄ōtu in̄i na pá peti-weγe k̄ok̄o tenku wei i t̄oηna muγu t̄o i taa na pa ise. ²¹ P̄e kaasa mpa t̄o, pa ku p̄ele na layate nte t̄o luk̄ena wei i c̄aya kpaγanu t̄o t̄o i n̄ȳḡo taa t̄o. Ilena sumasi t̄ȳḡo pa nantu na p̄e tala-si.

20

Pusi iyaya (1000) t̄om

¹ M̄p̄r̄ȳḡ ma ná is̄otaa tillu n̄ȳḡolu na i luna is̄otaa na i tiiki, na i t̄oka i nin̄i taa k̄e lumaη p̄r̄ȳḡo s̄os̄ōu saafu na alukpaluη t̄aηkuη nuli. ² T̄enaya i siisaa na i kra t̄om s̄os̄ō k̄op̄eη in̄i na i tu-i alukpala si i c̄aya m̄p̄r̄ȳḡo pusi iyaya (1000). Iloγu ke pa yaa mp̄u si: T̄om s̄os̄ō k̄op̄eη, na kul̄om in̄ȳḡole Satani. ³ M̄p̄r̄ȳḡ is̄otaa tillu kpaγa-i na i peti lumaη p̄r̄ȳḡo s̄os̄ōu taa na i t̄eki, na i kal̄esi na i tu p̄e t̄o k̄e kuȳusum si t̄om s̄os̄ō i taa tasa mpa hikuγu na i tolisi katenasi t̄o ȳl̄aa, hal̄ena pusi iyaya (1000) ηke k̄a t̄e na p̄c̄ō. P̄e waali ile paa t̄oli-i wee naale.

⁴ M̄p̄r̄ȳḡ ma ná kumlee na p̄e hawa a t̄o c̄ayalaa ke p̄esuγu si pá huoki t̄om. Na má ná t̄ot̄ȳḡo mpa pa heelaya tampana nna a t̄o Yesu kulaa t̄o na Is̄o T̄om na pá lenti-weγe p̄e t̄o t̄o pa l̄esasi. P̄ele pa taa see wontuyu ηku na ku leesuγu. P̄eyele pa ta tu wontuyu ηku ku kuȳusum ke pa tokuη yaa pa nin̄i taa. M̄p̄r̄ȳḡ pa fema na pá ná Kilisiti pá t̄ȳḡo kawulaya ke pusi iyaya (1000). ⁵ Ama pusi iyaya (1000) ηke kaa t̄ema na p̄c̄ō s̄otaa lel̄aa fe. S̄otaa taa fem kancaalaya nȳam nt̄e. ⁶ Mpa paa fe fem kancaalaya nȳam p̄ane p̄e taa t̄o mpeγele lelen̄i nulaa, na mpeγele p̄e paasaa na p̄e kooli kool̄ee k̄opana. S̄am kul̄el̄am u tas̄ayi-weγe p̄esuγu. Ama paa la Is̄o na Kilisiti pa k̄ot̄el̄aa, na pá na-i paa t̄ȳḡo kawulaya ke pusi iyaya (1000) taa.

Satanu kpisuyu

⁷ Pusi iyaya (1000) ηke ka k̄eη na k̄a yoosi il̄ena pá t̄oli Satani ke i sal̄oka taa. ⁸ Na i k̄a c̄o antulinya piitimnaa t̄ona t̄o t̄epai na i puγusi ȳl̄aa. Mpeγele K̄oki na Mak̄oki. I k̄a koti-we si pá yoo, na paa wee payale isu tenku n̄ȳḡo kanȳoηa pee. ⁹ Pa luna nt̄e na t̄etu t̄ona t̄o k̄e paa le, na pá tá kotaya ke Is̄o ȳl̄aa t̄esikile na Is̄o luyu t̄ee icate. Ama k̄ok̄o luna is̄otaa na k̄a ku pa t̄ona t̄onaηnaη. ¹⁰ M̄p̄r̄ȳḡ pa p̄eta Iloγu wei i puγusaya-we t̄ȳḡo k̄ok̄o na asimti p̄e tenku wei i taa paa t̄ema wontuyu na Is̄o kuȳȳḡt̄utu tel̄esulu p̄p̄ōtu ke pet̄uγu t̄o i taa. Ilim na ahōo ke pu naas̄ayi-weγe tam t̄o k̄e mp̄u.

Kantakaya hv̄le

¹¹ M̄p̄r̄ȳḡ ma ná kumte s̄os̄ōle kuhul̄uml̄e na t̄o t̄o c̄ayalu. T̄enaya tetu na is̄ot̄onuγu m̄oka yem k̄e i is̄entaa t̄ekpataa. ¹² P̄e waali k̄e ma ná s̄otaa s̄os̄aa na s̄ekpema na pá s̄eηa kumte is̄entaa. M̄p̄r̄ȳḡ pa h̄eta tak̄elasi. Ilena pá h̄eti tak̄elaya len̄ka t̄ot̄o, k̄el̄eyele weesuγu nȳoηka. Ilena pá suv̄ s̄otaa ke t̄om nti nti paa lapa na pá ηmaa-t̄ayi tak̄elasi nsi si taa t̄ȳḡo huonau. ¹³ M̄p̄r̄ȳḡ tenku l̄esa s̄otaa mpa i ka lipa t̄o. Na s̄am na s̄otaa t̄ec̄ayale náá l̄esi t̄ot̄ȳḡo ȳl̄aa mpa paa we p̄e t̄o t̄o. Ilena pá p̄ōsi paa wei k̄e nti i ka lapa t̄o. ¹⁴ P̄e yela s̄am na s̄otaa t̄ec̄ayale, il̄ena pá peti p̄el̄eye k̄ok̄o tenku taa. K̄ok̄o tenku in̄ȳḡole s̄am kul̄el̄am. ¹⁵ Ye wei i h̄ete i fei weesuγu tak̄elaya taa, k̄ok̄o tenku taa k̄e pa pet̄ayi-i.

21

Isotontuyv kofaluyv na tetv kofatv

¹ Mpygy ma na isotonuyv kofaluyv na tetv kofatv. Isotonuyv kuponuyv na tetv kupontv ka mukv yem ke, na tenku na fei totv. ² Na ma na icate nanj nyante. Yosalem kofalv, na te luna isotaa ke Iso kin na te tiiki. Te tayana te tgyi teu ke isu peelo tayanuyv i ti na i puki i paalv kin to. ³ Tanaya ma nu pe yogyotana kumte kin na nogy sasya si: Pnente Iso tacyale we yelaa heku. I na-we paa cayana, na paa la i yelaa. Pa na Iso mayamaya paa cayana na pa nyenayi-i pa Iso. ⁴ I ka husi pa isolum tona terei. Sem kaa tasa weev. Kupam mpi pe tona pu mukv yem.

⁵ Mpygy wei i caya kumte tov to i toma si: Pnenta ma pasayi pe tanaya kofam. Na i heela-m si: Nmaa-ti. Mpi to ma kyogyotv ke tampana ke, na te mva na te-ti na taa.

⁶ Na i tasa si: Pe lapayale. Mayale Alfa na Omeka, kancalaya tv na kantakaya tv. Lukov i wena wei, maa ha-i weesuyu lum seelv ke faalaa na i nyoo. ⁷ Ye wei i lapa kellv maa lapi-i kuvovv kune, na i ka yaa-m i Iso, na maa yaa-i ma payalv. ⁸ Ama pe yela sogyontvna na ma ta nyi isvna na acalav nyoma na yolvkula na asilima lataa na mpa pa laki toptopo toma to na tin laalaa na poptvna tona pa tacyale nte koko na asimti pe tenku wei i myvi koko to i taa. Sem kulelv nte.

Yosalem kofalv

⁹ Isotaa tillaa naatosompyalaya wei i ka toka kpvnaa na pa suna kvaasvnam kantakaya nyam ke tom naatosompyalaya to pa taa lelv koma na i to-m si: Koo na ma hvli-j peelo wei paa kpa to, lwayaya alv nte. ¹⁰ Mpygy Feesuyu teena-m na isotaa tillu kraya-m na i kraasi pyv sasyo nakvli kv comcom nogy taa. Tanaya i hvla-m Yosalem, icate nanj nyante nte te luna Iso kin ke isotaa na te tiiki to. ¹¹ Na te na Iso teeli tanyananyi. Te teekaya koko ke na pe ngyasvna liyitee pele kvcolvcolle nte te naa isu tin to. ¹² Koluja sasyvka kvkolaya cava-te, na te wena nvnvsi naanvva na naale, na isotaa tillaa naanvva na naale taja te nvnvsi. Na pa nmaa nvnvsi nsi si tov ke lseyeli nyoma kpeka naanvva na naale hola. ¹³ Nvnvsi tooso ka wenna paa hvlyv nku kv tov, ilim telule tov ke nvnvsi tooso, na ilim ntvyv tov ke tooso, pe mpotev tov ke tooso, na ilim tvule tov ke tooso. ¹⁴ Puv naanvva na naale tov ke koluja na icate pe sava. Na pe nmaava puv un i tov ke lwayaya tillaa naanvva na naale hola.

¹⁵ Isotaa tillu wei i yogyotayana-m to i toka camlvv kvmayasvwev ke i nin taa. Camlvv nku kv ke wola ke, si i mayasvva icate na te nvnvsi na te koluja. ¹⁶ Kvkvomv liyiti ke icate wena, na te wv tov na te tayalv tov we teitei. Mpygy isotaa tillu mayasa icate na i camlvv nku, na icate kvkvv tayalv we kilomvtelevna iyisi naale na nvnv (2200), na te wv tov na te kvkvomv tov totyv mpv. ¹⁷ Na isotaa tillu mayasi koluja totv, na kele ka kvkvomv mayana mevtelevna nutoso na kvkvasi. Isvna pa mayasvi togy i mayasaa. ¹⁸ Liyitee pev kvcolvcolle ke pa nmana koluja. Pe yela icate to, wola mayamaya ke pa nmana tele, na wola un i we teci ke isu tin.

¹⁹ Liyitee pev ke pa lapvna kvkva ke icate koluja kite tev pev tov. Kancalaya nyante nte liyitee pele nte te sita contv na pookv to. Naale nyante nte liyitee pele nte te we pookv tele to. Tooso nyante nte liyitee pele pookv na atontote. Liyiti nyante nte liyitee pele tin atontote. ²⁰ Kvkvasi nyante nte liyitee pele kvkpeleve. Naatoso nyante nte liyitee pele kvseemle contv taka.

Naatosompɔɔɔlaya nyante nte liyitee pɔle atontɔte na pooku. Pɔlefɛi nyante nte liyitee pɔle atontɔte na pooku nyante. Pɔɔɔlayafɛi naanɔwa nyante nte liyitee pɔle tiŋ kasasaŋa nyante. Naanɔwa nyante nte liyitee pɔle atontɔte kasasaŋa nyante. Naanɔwa na kulɔm nyante nte liyitee pɔle pooku atontɔte nyante. Naanɔwa na naale nyante nte atontɔte akpaayala. ²¹ Nɔnɔɔsi nsi si naanɔwa na naale si kɛ kacɔka wontu naanɔwa na naaleye, paa nɔnɔɔ ɔka na ka kacɔka wontuyu. Wɔla maɔamaɔa pɔna ɔcate nte tɔ hapɔle tɔna, na wɔla ɔni ɔ weɛ kɛ ɔsu tiŋ weɔ tɔ.

²² Ma ta na ɔsɔ tɔsɔɔle kɛ ɔcate nte tɔ taa. Mpi tɔ, Tacaɔ ɔsɔ kawulaya tɔ na ɔwɔyaya paa kɛna ɔcate nte tɔ ɔsɔ tɔsɔɔle. ²³ ɔcate nte tɔ ta tasa ilim yaa ɔsɔtɔ pɔ tɔm kɛ lapɔ si pɔ naaki tɔ taa. Mpi tɔ, ɔsɔ teeli kɔ naana tɔ taa ɔsu kɔkɔ, na ɔwɔyaya kɛna tɔ kɔkɔ. ²⁴ Antulinya taa yɔlaa kɔ tɔŋna tɔ kɔkɔsi, na ate awulaa sɔsaa kɔ pona tɔ taa kɛ pa apititu. ²⁵ Tɔ nɔnɔɔsi kɔ tɔli mɔpɔɔyɔ ilim taa kɛ, si kaa tɔki. Pɔ taya pɔlɔ, ahoo fɛi tɔtɔ si a tasɔyi yuyu. ²⁶ Paa pona tɔ taa kɛ piitim tɔna yɔlaa apititu na pa sɔsɔantɔ. ²⁷ Na asilima nyɔm naɔpɔli yaa yɔlaa mɔpa pa laki acaalɔtɔ na pɔpɔtɔ tɔ pa kaa sɔtɔ tɔ taa. Ama mɔpa pa hɔla wɛ weesuyu takɔlaya ɔka ka kɛ ɔwɔyaya nyɔŋka tɔ ka taa tɔ, mɔpɛ paa sɔna ɔcate nte tɔ taa.

22

¹ ɔsɔtaa tillu hɔla-m tɔtɔyɔ weesuyu lɔm pɔyɔ sɔsɔɔya, na ka lɔm wɛ tɔkai kai ɔsu tiŋ, na kɔ luna ɔsɔ na ɔwɔyaya pa kumte tɛɛ. ² Na kɔ kɔŋ ɔcate sɔsɔɔle nte tɔ hapɔle hɛkɔ taa. Na weesuyu tɔyɔ sɔŋa pɔyɔ sɔsɔɔya ɔka ka kɔtentemɔŋ naale tɔ, kɔne na cɔne na kɔne na cɔne, na kɔ lɔlɔyɔ tɔm naanɔwa na naaleye pɔnaɔya taa. Paa ɔsɔtɔ wei kɛ kɔ lɔlɔyɔ. Kɔ hatɔ haaki piitim yɔlaa kɛ alaafɔya. ³ Mpi ɔsɔ tɔŋsa mpusi tɔ pɔ taa pɔlɔ kaa weɛ ɔcate nte tɔ taa.

ɔsɔ na ɔwɔyaya pa kumte kɔ weɛ tɔ taa, na ɔsɔ pɔyalaa kɔ sɛki-i. ⁴ Paa nɔ ɔ sɛntaa, na paa ɔma ɔ hɛtɛ kɛ pa tokuŋ taa. ⁵ Ahoo fɛi si a tasɔyi yuyu tɔtɔ. Pa kaa nyuli si fɛtɔla yaa ilim ɔ naa-wɛ. Pɔ taya pɔlɔ, Tacaɔ ɔsɔ kɔ tɔ-wɛyɛ kɔkɔsi. Na paa tɔyɔ kawulasɔ kɛ tam tɔ.

Yesu kɔnte

⁶ Mɔpɔɔyɔ ɔsɔtaa tillu heela-m si: Tɔmnaa paŋɛ pa kɛ tampana kɛ, na pa nɔyɔsɔna pɔ tɛ-wɛ na taa. Na Tacaɔ ɔsɔ wei ɔ haa ɔsɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɔsɔlaa kɛ ɔ Feesuyu tɔ, ɔni ɔ ka tilina ɔ sɔsɔtaa tillu si ɔ hɔli ɔ pɔyalaa kɛ mpi pɔ weɛ pɔ kɔŋ nɔnɔnɔ tɔ.

⁷ Mɔpɔɔyɔ Yesu yɔyɔtaɔ si: N nuwaa, maa kɔ nɔnɔnɔ. Lelenɔ nuɔ nte wei ɔ tɔŋyɔ ɔcele tɔmnaa mɔpa pa ɔma takɔlaya kanɛ ka taa tɔ.

⁸ Yoɦaanɔ mɔ, ma nuana na mɔ nana ma ɔsɔlɛ kɛ pɔnɛ ɔni pɔ tɔna. Ma kɔma na mɔ tɛ pɔ tɔnaɔya mɔpɔyɔ nuɔ na nav, ɔlɛna mɔ hɛntɔ ɔsɔtaa tillu wei ɔ hɔlam-wɔ tɔ ɔ nɔhɛ tɛɛ si ma sɛki-i. ⁹ Tɔnaɔya ɔ tɔma-m si: Taa la mɔpɔ, ta tɔnaɔya tɔmɔ nyɔma kɛ. Tayaɔle mɔpɔ na nyɔ taapalaa ɔsɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɔsɔlaa na mɔpa pa tɔŋyɔ takɔlaya kanɛ ka taa tɔmnaa tɔ. Ye sɛtɔ ɔlɛ, ɔsɔ kɛ n kɔ sɛɛ.

¹⁰ Mɔpɔɔyɔ ɔ tɔma-m si: Taa ɔmɛsi takɔlaya kanɛ ka cele tɔmnaa paŋɛ yoo. Pɔ taya pɔlɔ, paa siwa waatu wei si kɔkɔlɔnaa paŋɛ paa la tɔ waatu ɔni ɔ wɔsaa. ¹¹ Wei ɔ laki ɔsɔyatɔ tɔ pɔntɔ ɔ weɛ ɔ sɔyatɔ taa na ɔ tɔŋna lapɔ. Na wei ɔlɛ ɔ kɛ asilima tɔ tɔ pɔntɔ ɔ weɛ ɔ asilima taa na ɔ tɔŋna ɔ tɔyɔ pilisuyu. Na wei ɔlɛ ɔ kɛ kɔpɔŋ tɔ pɔntɔ ɔ weɛ ɔ kɔpantɔ taa na ɔ tɔŋna tɔ lapɔ. Na wei ɔlɛ ɔ wɛ tɔnaŋŋ tɔ pɔntɔ ɔ weɛ ɔ tɔnaŋŋ taa kɛ mɔpɔ.

¹² M̄p̄ȳḡ Yesu ȳḡt̄aa si: N nuwaa, maa k̄ō n̄ōn̄ō. Maa k̄p̄enna ma k̄f̄el̄eḡ na m̄á k̄ō na m̄á f̄eli paa wei k̄é mpi ı lapa t̄o. ¹³ Maya Al̄efa na Om̄eka, maya kancaalaya tu na kant̄akaya tu. Mayale caallu na t̄ees̄əlv.

¹⁴ Lelen̄ nulaa nt̄é mpa pa c̄t̄əḡi pa capanaa na p̄ə ha-w̄eḡe mpaav̄ si p̄á t̄əḡ weesuyu t̄ȳv̄ pee, na p̄á t̄əḡna ıcate n̄ōn̄ōsi na p̄á s̄uv̄ ıcate taa t̄o.

¹⁵ Ama acaal̄ətv̄ nȳəma na mpa pa laki topotopo t̄əma t̄o na asilima lataa na ȳlv̄k̄v̄laa na t̄uḡ laalaa na mpa pa k̄é p̄əp̄ətv̄naa ke pa ȳḡt̄aya taa yaa pa k̄v̄lap̄v̄tv̄ taa t̄o, ıcate waali k̄é pu kaa-w̄e.

¹⁶ Yesu m̄á m̄á tilina ma ıs̄ətaa tillu si ı k̄paali-m̄eḡe t̄ə t̄ənaḡa Yesu seelaa k̄peka taa. Tafiti l̄vl̄əna na p̄ə l̄vl̄ na p̄ə l̄vl̄ı-m. Mayale t̄vl̄mal̄v̄ȳv̄.

¹⁷ Feesuyu na asaav̄ k̄v̄falv̄ si: K̄ō.

Ye wei ı nu mp̄v̄ p̄v̄nt̄v̄ ı t̄o t̄ətv̄ si: K̄ō.

L̄v̄k̄ətv̄ ı k̄pa wei p̄v̄nt̄v̄ ı k̄ō. Ye wei ı caa weesuyu l̄vm̄, ı ka hiki-w̄əḡi faalaa.

Nti pa t̄ees̄əna tak̄əlaya kan̄e t̄o

¹⁸ Yohaani m̄á ma k̄paal̄əḡəna na ıs̄əle k̄v̄seem̄le ke mpa pa t̄əna pa nu cele t̄əmn̄aa mpa pa ḡmaa tak̄əlaya kan̄e ka taa t̄o si: Ye p̄ə c̄əpa wei na ı s̄əsa p̄vl̄v̄ȳv̄ t̄ə t̄o, ıs̄ə k̄á s̄əəsi k̄v̄naas̄ənam̄ mpi p̄ə t̄əmv̄ pa k̄eesa tak̄əlaya kan̄e ka taa t̄əḡv̄ p̄v̄nt̄v̄ sal̄əka t̄o. ¹⁹ Na ye p̄ə c̄əpa n̄əḡəlv̄ na ı p̄asa cele t̄əmn̄aa mpa pa w̄e tak̄əlaya kan̄e ka taa t̄o, ıs̄ə k̄á p̄e p̄v̄nt̄v̄ ke ı paa nȳəmv̄ ke weesuyu t̄ȳv̄ pee taa, na ıs̄ə ıcate nan̄ḡ nȳənt̄e nte t̄ə t̄əmv̄ pa k̄eesa tak̄əlaya kan̄e ka taa t̄o t̄ə t̄aa.

²⁰ Wei ı t̄ə p̄ə t̄əna ıs̄ənt̄ə p̄ə w̄əna tampana t̄o ı t̄əma si: K̄v̄p̄am̄ maa k̄ō n̄ōn̄ō. Ee, p̄ə la mp̄v̄. Tacaa Yesu, k̄ō mp̄v̄.

²¹ Tacaa Yesu ı h̄vl̄ı m̄ə t̄ənaḡa p̄eel̄e.

YONTU NTI PA YOONA ISO HETE TO TE TAKELAYA

Kutulutu

Takelaya kane ka ké Yontu na Iso sələmvuy ké. Na nmaalaa waani waani nmaana-təyi pusi payale taa. Uena Iseyeli nyéma koti-ti na pá lakəna-təyi pa Iso təsele.

Iso Təm Yontu nti tə we mpa mpa ké. Lenti ké Iso samtu yontu ke Iso təsele. Lenti ké Iso sələmvuy si í səna na í kenti i yəlaa təo na í yá pa nyuyv. Lenti ke kəpəntəŋ tisuyv ké si Iso í taŋani pa təwakəlle. Lenti si pá sɛna Iso ké í na tamlə ke i koola-wɛɛ kəpəntv tə pə təo. Lenti ɛ, pa wiikina Iso si í ho pa kolontunaa ŋkpaŋv.

Yesu mayamaya tɔwa yontunaa lɛmpa ke i seɛsvuyv taa. Uena Nəɟo Suw Kɔfalaya nmaalaa tu-təyi pa takelasɪ taa, haləna saŋa yontunaa mpe pa ké Iso seela pulv kəpam ké.

Yontu nunwa na nule na naanwa (150) ni isəna pa faya-ti tɔɔlə.

Kancaalaya nyəntv, titite 1–41

Naale nyəntv, titite 42–72

Tooso nyəntv, titite 73–89

Liyiti nyəntv, titite 90–106

Kakpasɪ nyəntv, titite 107–150

TAKELAYA KANCAALAYA NYEŊKA

1

(Yontu 1–41)

Lelen nuw mayamaya

¹ Lelen nulu nté yulv wei u təŋəyi asayaa layatu tasuyv, na u laki mpa pa kisiyi Iso nyəntv tə pa kulapəle tə. Pəyele í na Iso wonɔlaa paa cakɪ tə.

² Ama Taca kuseɛsətu huləsəɣəna i laŋɛ, na í kaləyi-ti na í mayasəyi tə təm ke i taa ké ilim na aho.

³ I we ké isu tɔɟv ŋku pa sɔwa kacəka taa na kv luləyi kv waatənaa tə. Kv hatv u lontiliyi.

⁴ Ama asayaa ná fɛi mpv.

Pa we ké isu ləɔtv nti heelim kpakəyi tə.

⁵ Pə təo ké pa kaa tulv-təyi Iso huvle wule. Na wakəllaa ná kaa svv Iso yəlaa kpəkəle taa.

⁶ Mpi tə, Taca paasəɣəna siyisilaa ké. Uena wakəllaa mpaav náá wakəlayv-we.

2

Wulav wei Iso ləsa tə

¹ Pepe təo ké piitimnaa cvka pə taa, na yəlaa náá huvkɪ huvwe kpa nyəna ke mpv?

² Na awulumpiya náá sɔsəyi atɛ awulaa təo si, pa kuləyi Taca na i kuləsɔ pa təo na pá yoona-we.

³ Na pá təŋ si pá cɛ pa həkvtv na pá lu ŋmakəlvuyv taa.

⁴ Ama Taca ná we i kumte təo ké

isotaa ké na í wonjiyi-we.

⁵ Na í nyaasayi-we na í pááná, na í kalayi si:

⁶ Ma lésana ma wulav na má kra-i Siyeh puyv nanh nyehku taa.

⁷ Maa yasí nti Tacaa suwa tó.

I heela-m si: Nyagale ma pəyalv, saha ke ma lula-ŋ.

⁸ Si ma səlami-i piitimnaa na í ha-m, na antulinya tana pəsi ma nyəm.

⁹ Maa ŋmakeli-we na nyəxəlvuyv kpatuyv, na má faɣa-weɣe həxolasi isu heev.

¹⁰ Awulaa í kraɣa ləmaɣasεε, na ate səsaa náa nu kraaluyv.

¹¹⁻¹² Si pá peti pa təxi Tacaa na pá nyaŋna-i na pá nyi i səsəontv tó,

na pá wiliti na pá hənti-i ate.

Pé taa kəɔ na í muna-we na pááná na pá le.

Mpi tó, i pááná u laa krau.

Leleni nulaa nté pa tana mpa pa cəsəyi i tee tó.

3

Kolontunaa cəna Tafiti ke kotaya

¹ Tafiti yontu.

Pa kεesa tə taa ké isəna i seekaya i pəyalv Apəsələm tó.

² Hai Tacaa, ma kolontunaa təwaya.

Mpa pa kuləxi ma təɔ tó, pa hukaa ké.

³ Pa yəxətəxi ma təm na pá təŋ si:

Isə kaa səna-ŋ.

⁴ Ama Tacaa, nyagale ma kpante,

nyá tuyvna-m teeli na í kusəyi ma nyuyv.

⁵ Ye ma yaa-ŋ si í waasi-m,

n cəki nyá puyv nanh nyehku təɔ ké.

⁶ Ma həntəxi na má tooki na má feŋ tó,

Tacaa paasəxəna-m.

⁷ Maa nyaŋna kolontunaa iyisi iyisi wei i tama-m kotaya tó.

⁸ Hai Tacaa, kəɔ.

Ma Isə, ya-m.

N makí ma kolontunaa nəsisi ké na í holiyi pa kela.

⁹ Tacaa nyá tike n waasəxəna.

Kooli nyá yəlaa ke kupantv.

4

Tacaa kisuyv ke təm tuyv

¹ Tafiti yontu nti pa yona saŋku na tə we Yonyoolaa nyuyv tv yontunaa taa təxəɔ.

² Hai, Iso cə-m waatu wei ma wiikina-ŋ tə.
Nyayale ma tampana halə.
Nyá waasəna-m maa wew laŋwakəlle taa tə.
Nyəni ma pətətəle na ŋ nu ma kusələmutu.

³ Mpa me mə pɛkəxi si í cayana-m na í tuu-m musəŋ tə,
pəlee ké mu heesi ma nyuyv kuyv na kaloolaya?

⁴ I nyi si Tacaa lapa-m pɛlee səsəna ké.

Ye ma yaa-i si í waasi-m i nuku.

⁵ I sele, ile i taa pənti.

I pona lamayasəe ke mə təhəntələnaa ke ahoə na í caya tətīyitiyi.

⁶ I pɛti mə təyi Tacaa na í lapi-i kətasi nsi sə təŋaa tə.

⁷ Payale wiikina si:

Awe ka yele na tə nu leleŋ?

Tacaa nyəni tá tə na ise kɔpana.

⁸ Ama n tu ma taa ké laŋholumle na pə kəli
mpɛye waatu wei pa wəna pa təŋəŋaya
na pa solum tuutuuma tə.

⁹ Ma həntəyi ké na má tooki teu.

Mpi tə, Tacaa tike kentiŋina ma təcayale.

5

Iso sənaw pɛkuyv

¹ Tafiiti Yontu nti pa yona həsi na té wə
Yonyoolaa nyuyv tu yontunaa taa təŋə.

² Hai Tacaa, nu ma kuyəŋətutv na ma mola.

³ Nyayale ma wulav səsə na ma Iso.

Nu ma yaav na ma wiinau ke

⁴ tanaŋ tɛɛ, hai Tacaa.

Pə nyaaləyi təŋə ma keesəŋəna nyá tə na ma təŋaa.

⁵ N ta ke Iso wei i laŋle heekəna isayatu tə.

Isayav u hikiyi lonte ké nyá tɛ.

⁶ Nyá luyv fɛi kalampaani nyəma.

Pəyele nn caaki mpa pa pɛkəxi lɛlaa na isayatu tə.

⁷ N kpiisiyi kaloolutvnaa ké,

na nyá taa kpaakəna yəlvkəlaa na ŋmulaa.

⁸ Ama nyá kɔpantv səsəntv tə

ma pəsəyi ma sɔv nyá té na səŋəntv

na ma luŋ nyá təsɛɛɛ isəntaa.

⁹ Tacaa tiiki-m nyá tampana taa ké ma kolontunaa tə,

na ŋ kpaɪ mpaav na má təŋ.

¹⁰ Pə fɛi si yulv í la naani na pa kuyəŋətutv.

Wakəlvv tike hɔwɛɛ hayana pa taa.

Pa nəŋə taa wɛ isu pəlaav ŋku kv kulaa tə.

Na pá tɔsəyi yəlaa na pa nsəma.

¹¹ Hai Iso kv tasəkəle nyəma mpɛ pa təm

na n̄ yele na pa maɣamaɣa pa katɔsi kpa-we.
Mpi tɔ, pa isayatu kɛla tɔɔ.
Pɛyele pa kulɛyi nyá tɔɔ.

¹² Ule mpa pa pɛta-ŋ pa ti tɔ pa lanɔa ká hee
na pá wee n̄nyɔv tam na n̄ kentiɣi pa tɔɔ
na nyá sɔllaa yɔɔlɔɣana-ŋ.
¹³ Taa, n̄ kooliɣi kɔpantu ke nyá nuntaa ké,
na nyá pɛlee kentiɣi-weye kpante.

6

Taa waasɔv ke wahala waatu

¹ Tafiti yontu nti pa yona n̄musi pɛlefɛi saŋku
na tɔ we yonyoolaa nyɔv tɔ yontunaa taa tɔɔɔ.

² Hai, Taa, n̄ mu-m na páná tɔ
taa hɔ ma n̄kpaŋyɔv.

³ Hai, Taa, ma toŋ tema na ma ka tɔtɔɔtɔɔ.
Waa-m, mpi tɔ, ma muwa taa salɔɣi ké.

⁴ Pɛlee ké nyá taa ká heesi-m kpanav?
Ma lanɛ wakɔlaa ké tɔtɔɔtɔɔ.

⁵ Hai, Taa mɛli na n̄ ya-m.
Waasi-m nyá kɔpantu tɔɔ.

⁶ Pɛ taya pulv, sɛtu u tɔsɛyi nyá tɔm.
Pɛcɔ nɔɔɔv u saŋi-ŋ atɛtɛle taa.

⁷ Mɔla kɔvɔna-m na má pɛlɔyi isɛlum ke
ma kuhɛntɔv tɔ ké paa ahoɔ nna.

⁸ Wula mɔlsa ma isɛ ké na aa tasɛyi nav.
Ma kolontunaa lapɛna-m mpv.

⁹ Isayalataa mɛ, í tee í wesi-m.
Mpi tɔ, Taa nu ma wula.

¹⁰ Í nu ma wiinav na í mu ma sɛlɛmɔv.

¹¹ Pá liɣiti ma kolontunaa tɛna na sɔɔntɔ kpa-we,
na pá pɛsɔɣana pa waali ke kpaɔpaa na fɛele na pá seeki.

7

Taa sɛnav ke i nyɔŋ tɔɔ

¹ Tafiti kawɔyaya n̄ka i wiikayana Taa ke i kolontu
Pɛncamɛ tɔ Kusi tɔm tɔɔɔ.

² Taa, nyayale ma kentulu.
Ya-m, waasi-m ma kɔnyɔntɔlaa niŋ taa.

³ Pá taa cɛli-m isu tɔɔlasɛ.
Nɔɔɔv kaa lɛki-m pa niŋ taa na í ya-m.

⁴ Hai, ma Iso Taa,
ye ma niŋ taa we isayatu,

⁵ ye ma lapa ma taapalv nɔɔɔlvɔv isayatu,
yaa ma lɛɛta wei i n̄makɛlɛyi-m musɔŋ tɔ.

6 Ue ma kolontu í tɔɔni-m na í kpa-m
na í feli-m ate na í kv-m na ma teeli si.

7 Hai Tacaa, mu ma kolontunaa na pááná.
Kvli pa tɔɔ na n̄ waasi-m.

Nyá haana tampana, feŋ ma tɔɔ.

8 Piitimnaa í caɣa na pá cɔɔna-ŋ
na nyaa kpa nyá kumte tɔɔ na n̄ ŋmakəli-we.

9 Hai Tacaa, nyá wei n̄ huokəna piitimnaa tɔ,
keesəna ma siɣisuɣu na n̄ ha-m tampana.

10 Səŋsi asaɣaa kawalaya na n̄ sɔsɔ siɣisilaa ke ton.

Nyá nyəmna yəlaa lotunaa taa huwee təna.

Nyagalə Iso na n̄ təŋəɣi tampana.

11 Nyagalə ma kentulu,

na n̄ waasəɣi tampana təŋlaa.

12 N̄ təŋəɣi tampana ke nyá huule taa ké

na n̄ muɣi asaɣaa na pááná ke tam.

13 Ye pa kisa layasvɣu,

n̄ saləɣi nyá layate ké na

n̄ pá nyá tɔɔv na n̄ tɔ-weɣe nyəmá.

14 Yoou wontu kukukutu ke n̄ taɣanəɣi

na n̄ tantəɣi kəkɔ nyəmá.

15 Ikaale ke kolontu haɣaa,

na acilayatu wuki-i.

I ka lɔli kaloolaya.

16 Wei í hula puvɣu na í waləsi-kuvu teu ke lɔlaa tɔɔ,

i maɣamaya i hotiɣina kv taa.

17 I kawalaya na i muvsəŋ mələɣi i nyuvu taa ké.

18 Maa sa Tacaa ke i siɣisuɣu tɔɔ.

Na má yoo yontu na má tala isəttaa Iso Səsɔ.

8

Iso səsəəntv na yvlv nyuvv kuvvɣv

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina Katı nyéma saŋku
na tə we yonyoolaa nyuvv tu yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Hai, Iso Tacaa,

nyá hətə í yaa tetv təna taa.

Na má saŋ nyá teu mpi pə kəla isəttaa nyəm tɔ.

³ Ahuləmnaa na pəcəncələm maɣamaya ná saŋi-ŋ.

Na pé we isu kolunɣa icate ke n̄ ŋmawa na n̄ cɔsɔ

nyá kolontunaa, na n̄ təkəɣi nyá tɔɔ kullaa nəəsɔ.

⁴ Saa wei ma nyənəɣi nyá isətənvɣu ŋku n̄ ŋmawa

na isətəv na isətəlvŋasɔ nsi n̄ su si lona taa tɔ.

⁵ Ue ma pəəsəɣi ma ti si:

Yvlv ké we na n̄ təsəɣi i təm?

Yaa yvlv pəyaya tu ké we na n̄ paasəyana-ke?

6 N lap-a-ı k e na ı seki-η p e , na ń tu-ı teeli na ń kuıı ı nyu u.

7 Ny a t na-ı sı ı ηmak lı wontu nti n lap na ny a nin t  na ń t  p  t naya ı n  he  tee.

8 P  kpa av naaη na heeη na p η na p  kpeηna taale wontu.

9 Na suması na tiina na tenku taa ny m t na t .

10 Hai, Iso Taca , ny a h te yaawa tetu t na taa k .

9

Iso paas nav ke kony ntvnaa na wahala ny ma

1 Tafiiti yontu nti pa yookina n    s kpelaya na t  we yonyoolaa nyu u tu yontunaa taa t    .

2 Hai, Taca  maa sa-η na ma lotu t na, na m  y   ı ny a t ma k pampana t na t m.

3 Ny a maa y   na na laηhul mle na m  wiliti, na m  yoo ı t a Iso S s  ny a yontu.

4 Ma kolontunaa tula tap η na p  seliyi ny a ısentaa na p  hotiyi.

5 N taya na ma t m na ń ha-m tampana. Siyisuyu ke n t η yi na ń hu k na ny a kumte t .

6 N h η piitimnaa ma ta nyı ı nnaa mpe pa ηkraηη k , na ń wak  yi asa aa mpe, na ń hus yi pa h la ke tam t .

7 P  kpiisa-we na p  l  yem k  tam t , na pa acalee p si kpent lası, n   u u t  s yi a t .

8 Ama Taca  ka t  na kawulaya ke tam t . ı suwa ı hu le kumte.

9 ıni ı hu k na antulinya y laa na siyisuyu, na ı t η yi tampana u fa as yi piitimnaa.

10 Taca  kenti ina mpa lelaa mu uliyi t  na p  c  s yi ı kin ke pa laηwak lle waatvnaa.

11 Hai Taca , mpa pa ny m  ny a h te t , pa t y -η naanı k . Mpi t , nn l  ki mpa pa p ek yi-η t .

12 ı yoo Taca  wei ı kumte we Siy η t   yontu, ı kra ı ı kookal naa t m ke piitimnaa taa.

13 Mpi t , ı k  leeti y  k laa, na ı t  sı wahala ny ma t , u s  ki pa wiinau t m.

14 Hai Taca , ny ni ma p t t le,

na ń na wahala wei ma kolontunaa tʉyʉ-m tɔ.

Lɔsɪ-m sɛm nɔyɔ taa.

15 Waatu inɛyɪ maa yoo nyá samtʉ tənaya Siyɔŋ nyáma taa.

Na má yɔlɔna nyá waasʉyʉ tɔm.

16 Piitimnaa hota pʉyʉy ɲku pa hulaa tɔ ku taa ké.

Pa puluyʉ ɲku pa mayamaɣa pa nyɔpa tɔ ɲku ku kpana-wɛ.

17 Tacaa hula ɪ tɪ na ɪ tɛŋɛyɪ tampana na ɪ huukɛna.

Yʉlʉ ɪsɔyʉ kpa ɪ tɛyɪ ɪ mayamaɣa ɪ katɔka taa.

18 Asaɣaa na piitimnaa mpa pa tɛna pa sɔɔ Isɔ tɔɔ tɔ,

pa mɛli atɛtɛlɛ taa.

19 Ama Isɔ ná kaa sɔɔ wahala nyáma tɔɔ.

Kʉnyɔntʉnaa tɛɛlʉyʉ ná kaa saali paa pɔlee.

20 Hai, Tacaa kʉli,

yʉlʉ ɪ taa tɔyɔ nyá tɔɔ.

Kɔna mpa pa ta nyɪ-ɲ tɔyɔ nyá ɪsɛntaa na ń huɔna-wɛ.

21 Yele na sɔyɔntʉ kpa-wɛ,

na ń hʉli-wɛ sɪ pa ké yɔlaa kɛ yem.

10

Sɔlɔmʉyʉ sɪ Isɔ ɪ hʉli tampana

1 Hai, Tacaa, pepe tɔɔ ké n hatɔlaa,

na ń ɲmɛsɛyɪ nyá tɛyɪ lanwakɔlle kuyɛɛŋ?

2 Isɔyʉ muɣuliɣi kʉnyɔntʉ ké na kalampaani.

Yele na pa mayamaɣa pa katɔsɪ kpa-wɛ.

3 Isɔyʉ hɔŋ ɪ tɪ na ɪ kʉnyɪlʉyʉ huwɛɛ ké.

Na ɪ tɔki kasɛyɔɣa asilima nyɔŋka.

Na ɪ wɔŋɣi Tacaa na ɪ tʉki-ɪ.

4 Isɔyʉ lɛmayasɛɛ ntɛ kalampaani.

ɪ yɔyɔtɛyɪ sɪ: Isɔ ɪ hɔŋ yʉlʉ ɲkpaŋyʉyʉ,

pɔyele Isɔ tʉ fɛɪ.

5 ɪ kʉlapɛm laki teu kɛ paa waatu wei ké.

Isɔ nyá huɔle kɔla-ɪ pʉolʉŋ ɪ ta cɛkɛna.

Nɔyɔ taa heelim kɛ n hosɪɣi

nyá kolontunaa tɛna sɪ ń kpiisi-wɛ.

6 Isɔyʉ makɪ ɪ lanɲɛ taa sɪ: Pʉlʉpʉ kaa ciyiti-m.

Wahala kaa mayana-m paa pɔlee.

7 Mpusi tɛŋsʉyʉ na tɔm looluyʉ na tʉsʉyʉ

na acilayɔtʉ tɔm na ɪsɔyɔtʉ wɛɲna ɪ nɔyɔ taa.

8 Acalisi kin kɛ ɪ ɲmɛlɛyɪ

na ɪ cɛŋɛyɪ wahala nyáma na ɪ kʉyɪ mʉsʉŋ.

9 ɪ wɛ ɪ tɛŋmɛllɛ ké ɪsɪ tɔyɔlayɔ kɛ ka lɔntɛ taa.

Na ɪ cɛŋɛyɪ sɪ ɪ kpa kʉnyɔntʉ na ɪ tʉ-ɪ ɪ puluyʉ taa.

10 ɪ papɔyɪ ké na ɪ tɛŋ wahala nyáma kɛ ɪ sɛkpaŋ taa.

11 ɪ taa kɛlɛ sɪ Isɔ sɔɔki

na ɪ kɛɛsɛyɪ ɪ ɪsɛ ɪ nyɔnɔyɪ paa pɔcɔ.

12 Hai, Tacaa Isə kuli na ń waasi
taa səə wahala nyáma təə.

13 Pepe təə ké isayau wonjiyi-ŋ na í təŋ si:
Isə kaa hə ma ŋkraŋyuu se.

14 N nyənəyi na ń naaki konyəntu wahala,
na ı nəyəsəe si n paasəyənə-ı.

Nyaya ı pətəyi ı ti,
pəcə nyá waasəyənə sulau.

15 Peli isayau niŋ na ń pəəsı-ı ı kawalaya təə
nəyəl ı taa təəsı ı təm.

16 Tacaa nyayale wulau ke tam təə.

N ká kpiisi piitimnaa kraı nyəm tənaya tetu taa ké.

17 N nukı konyəntunaa sələmuyə ké,
na ń keŋ ŋkraŋŋ na pa təə na ń haaki-weyə apalətu.

18 N ha suluwaa na mpa pa muylaa təyə tampana.

Uena ń pe yəlaa mpa pa ŋmana tetu təyə mpaau
si pa ŋmakəli ləlaa.

11

Tacaa kiŋ təcəəsəle

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyə tu yontunaa taa təyəl.

Tacaa kiŋ ke ma təcəəsəle wee.

Ue isənaya mə heeliyi-m si má se
na má ŋmeli pəŋ taa isu sumaya.

² Pə taya pəl, asayaa pama pa təə

na pá tu nyəmlə ke hika təə

si pa təkı səkrətyu taa ké yəlaa kupaama təə.

³ Ye kiŋ saala yem,

Isə kusəsutu təŋl pəsəyi we?

⁴ Isətaa ké Tacaa kumte wee,

na ı we ı təsəele naŋŋ nyəntə taa cənə.

ı naaki yəlaa ke timpi pa wee təyə,

na í nyəmə pá kulapələ.

⁵ Tacaa nyəma siyisilaa ké.

Ama ı taa kraana asayaa na məsuntunaa.

⁶ ı yeki na kəkə pəe na pə heelim tii pa təə.

Pa paa tete nté.

⁷ Mpi tə, Tacaa ké siyisilu ké

na í səəla kusiyisim.

Siyisuyu təŋlaa ká na-ı na pa isəpee.

12

Tacaa təkuyə ke ı nəəsı suw

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina ŋmusı pələfəi naanəwa saŋku
na tə we yonyoolaa nyuyə tu yontunaa taa təyəl:

² Hai, Tacaa waasi,
nyá yálaa tɔŋa saalɔyɔ ké.
Mpa pa mɔna pá la-weye naani tɔ pa tɔŋa pasɔyɔ.
³ Yálaa cayanaw tike ké paa wei i laki,
pa lotu we naale naaleye na pá looliyina pa ntompee.
⁴ Tacaa kpiisi tɔsálaa
na kalampaani nyéma tɔna.
⁵ Na mpá pa tɔŋ si: Tá nsámle nté tá tɔŋ,
tá tɔnna tá ntompee.
Awe ka ŋmakáli-tɔ?

⁶ Mɔyɔ Tacaa tɔma si:
Kɔnyɔntɔ wei pa leekayi tɔ
na wahala tɔ wei i mɔlɔyi tɔ
pa tɔɔ maa kɔli na má ya
mpa pa caa tɔ pa nyɔɔŋ.

⁷ Tacaa kɔyɔyɔtɔtɔ we ké tɔceice i su liyitee nyɔyɔlɔyɔ
ŋku pa tɔ kɔkɔ taa na pá nyaali tɔm naatosompɔyɔlɔya tɔ.
⁸ Tacaa, nyáá tɔki nɔɔsi nsi n suwa si
n ká kenti-tɔyɔ tam ké yálaa mpe tɔ.
⁹ Asayaa mpe pa cɔɔki paa timpiyi,
na isayatu tɔka yálaa tɔna.

13

Niŋ tekɔyɔ ké Tacaa

¹ Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa
nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Hai, Tacaa, waatu wei ké n ka yele
ma tɔɔ sɔɔu ke tam ké mpu?
Na n yele-m nyá ti ŋmesɔyɔ?
³ Lɔmɔyɔsɔsɔ na nɔyɔsɔsɔ kɔyɔ-m tam ké.
Na ma kolontu náá tɔki ma tɔɔ.
⁴ Hai, Tacaa ma Isɔ,
nyɔni-m na n cɔ-m,
na n ce ma isentɔɔ.
Na má taa tɔɔ sɔm tom.
⁵ Na ma kolontunaa í taa tɔ si pa kɔlaa,
na ma patanaa náá paana ma ceŋlɔyɔ.

⁶ Nyá kɔpantɔ ke ma tɔelɔyi,
na ma yɔɔlɔyɔna nyá waasɔyɔ.
Tacaa maa yoo-ŋ yontu ke
kɔpantɔ nti n lapa-m tɔ tɔ tɔɔ.

14

*Yálaa kɔpama na pa Isɔ ké antulinya isayav taa
(Yontu 53)*

¹ Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa
nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

Kumeleməŋ mayasəyənə ı taa sı İso fei.
Yəlaa mpe pa wakəlaa ké na pá lakı acaalətv,
kúpantv latv fei.

² Hatoo isətaa ké Tacaa nyənəyənə atə yəlaa
sı ı naakı sı ləmayasəe tv nəyəl v ı preekəyi ı seev na.

³ Pa tənə pa yela ı mpaav ké na pá wakəli.
Kúpantv latv fei pa taa, paa kvləm.

⁴ Tacaa sı: Kawalaya lataa tənə feina ləmayasəe.
Pa pəsa ma yəlaa ısu təyənəya na pá təkı paa seeki-m.

⁵ Tənəya paa selina səyəntv ke səsəm.
Mpi tə, Iso ká wee mpa pa nukəna-ı tə pa waalı.

⁶ Kúnyəntənəa tēelvyv ke í caakı wakəlvyv.
İe Tacaa kele pa kpvlvyv tətule.

⁷ Hai, ma kooliyi ké sı
İseyeli nyəma waasvyv í luna Iso kin ke Siyəŋ pyv taa
ké waatv wei Tacaa ká mənə ı yəlaa mpa paa kuuwa tə.
Yakəpv lylvyv nyəma İseyeli nyəma
ká ŋmaaləna laŋhvləmlə səsəəle.

15

İsəseetv nti Tacaa caakəna ı yəlaa tə

¹ Tafiti yontu.

Hai, Tacaa awe munnə nyá təseəle taa svv?
Na pəntv cəya nyá Siyəŋ puləya nanŋ nyənka tə?
² Yvlv wei ı kin pa kaa na ısayatv na í tənəyi kusiyisim
na í yəyətəyi tampanə wənə ı nyəmá ı lotv taa təyə.

³ Pə té yvlv ı cakəna lelaa.
Pəcə ı lakı ısayatv ke ı təyəntəle yaa í tv-ı feele.

⁴ Yvlv ıni ı taa kpaakəna mpa Iso ı caakı təyə.
Ama ı tvyəna mpa pa nyənə Tacaa tə.
Ye yvlv ıni ı su nəyə ı layasəyi-ke, paa pv caalı-ı ısənə.

⁵ Ye nəyəl kəntə ı kin ke liyitee ı preekəyi kasəyaya.
Pə te yvlv kaa mv kvhav na í ləsi pəpətv aseeta
na í kv tampanə tv təm.

Pv cənəlyi wei ı təkə yaasinəa mpe tə.

16

Wei pə yapa səm nəyə taa tə ı laŋhvləmlə

¹ Tafiti yontu.

Hai, Iso, kenti ma təə,
nyá kin ke ma caa ma cəəsi.

² Ma heela Tacaa sı: Nyayale ma caa,
nyá kin tike ke ma nukı lelen.

³ Iso yəlaa mpa pa we tetv taa təyə ma caakı teu.

⁴ Yəlaa lələsəyi tıŋ ké na pá tənəyi kpai nyən.

Ma kaa laa tun yaa má tu yaa i hēla na ma nōyo.

⁵ Taca, nyayale ma paa tete,
n haaki-m mpi ma nyulayi tō.
N tōka mpi pu magana-m cele tōyo nyá nin taa.
⁶ Ma paa tete kupampante nte ma hikaa tōyole,
ma lanje heena nyá kuhaham mpi.

⁷ Ma see ma layatu tasolu Taca.
Paa ahoo taa pə seyesəyi-m ma taa ké.

⁸ Ma naaki Taca ke tam ké.
Maa cenlayi, mpi tō, n we ma kōnkōn taa.

⁹ Pə tō ké ma heesaa maa nyajna pulupu,
na ma lanje huluma na má yōlayi.

¹⁰ Mpi tō, n kaa peti-m atetale taa.

Yaa n yele si nyá kusōlu má,
má tu sōn pəcō magamaga.

¹¹ Nyá huləxəna-m weesuyu mpaav
nyá kin ke lanjhulume sōsōle wee.

Na n haaki lelen tam nyə.

17

Wahala tv sələmvyo ke Iso

¹ Tafiti sələmvyo ke Iso.

Hai, Taca, ke nkpanj na n nu ma sələmvyo,
na ma wiinau, na n yele na pá tən tampana ke ma təm taa.
Kaloolaya fei ma nōyo taa.

² Nyaa teesina ma təm.

Mpi tō, n tənəyi tampana ke pə taa ké.

³ Ye n kōma ma kin ke ahoo
na n wiili too ma lotu taa,
n kaa na isayatu.

Ma taa təm na ma kuyəyətutu ké kolum ké.

⁴ Nyá kuyəyətutu ke ma tōka ma lakasi taa,
ma ta tən mōsōntōnaa mpaav.

⁵ Nyá nyənkυ ke ma nyōnaa,
maa helayi.

⁶ Hai, Iso, nyaya ma yaaki.

Mpi tō, n nuki.

Ke nkpanjv na ma tō na n nu ma kuyəyətutu.

⁷ Wati-m nyá kupantu.

Nyá waasəxəna mpa pa tūv-η kpulvyo
tōyo pa kolontunaa nin taa.

⁸ Kenti ma tō isi isəle taa pəyaya.

Na n ηmesi-m nyá keη tee.

⁹ Ke ma kolontunaa asayaa
ηmakəllaa mpa pa tama-m tō pa tō.

¹⁰ Pa feina pətətəle,

pa yəɣətəɣi kalampaaɲi təm.

¹¹ Pa tama-m ké na pá we ma waali təkram,
na pá feɲɣi si pá pɛti-m aɛ.

¹² Isu tɔɣɔlasɪ ɛɲɔɣu si
si ɛləɣi si tɔɣɔnaɣa tɔ.

¹³ Taaɛa kuɓi pa tɔɔ na ɲ pəsi-weɣe kɛntələsi.

Ya-m isayatu niɲ taa na nyá laɣate.

¹⁴ Taaɛa kpiisi-we na nyá niɲ.

Na pə ləsi mpi pə ké pa taa nyəm tɔɣɔ weesuyu nyəm taa.

Na ɲ nyɔɔsi-weɣe nyarɲ ləm mpi n si-we tɔ.

Pa piya í nyɔɔ na pə ku pɛle na pá kaasi pa saalənaa.

¹⁵ Ye ma ile, maa ná nyá isentaa ké ma tampana tɛɲɔɣu tɔɔ.

Na má fema ma nyəni-ɲ isəna ma ɛaa tɔ.

18

*Wulav lapa aka na í saɲ Iso ké pə tɔɔ
(Samiyeeli II 22:1-51)*

¹ Taaɛa təmle tu Tafiiti yontu nti ɪ samna Iso ké saa wei Iso
waasa-ɪ Sayuli na ɪ kolontunaa lɛlaa təna niɲ taa tɔ.
Nti tə wenna yonyoolaa nyɔɣu tu yontunaa taa ɛəne si:

² Taaɛa, ma luɣu suu-ɲ ké,
nyɔɣale ma toɲ.

³ Nyɔɣale ma kukramɔɣu na ma tɛɔɔsəle toɲ nyəntɛ,
nyá waasəɣəna-m, nyɔɣale ma Iso na ma ɛɔɔsəɣəna-ɲ.
Nyɔɣale ma kɔpálɔɣu na toɲ wei ɪ waasəɣi-m tɔ.

⁴ Ma sama Taaɛa na kawilitaɣa.
Nyá ɣapəna-m kolontunaa niɲ taa.

⁵ Səm ka tu-m alukpala ké,
na pə nyaasəɣi-m isu pɔɣɔ isayaa.

⁶ Atətəle ka həkə-m tə ɲmusi ké
na səm náá tuti-m na pə puluɣu.

⁷ Ma yáá Taaɛa ke ma laɲwakəllɛ waatu si í waasi-m.
Ma kiisaa na í nu ma nɔɣo ke ɪ təɣaɣa taa.

⁸ Pááná kpa Iso na tetu sele,
na pəɔɲ náá sele too ɪ kila tɛɛ.

⁹ Iso tɔwa kəkə na ka ɛɣɔlasɪ na ɪ nɔɣo
na ka nyɔɔsi luna ɪ muna tɛɛ.

¹⁰ Iso lumsa isətəɲɔɣu na í tii.
Na ɪ nɔɔhɛ tɛɛ ké isətəɲɔɣu kɔpɔsəɲ nyəɲku.

¹¹ Iso ɛaya isətəa tillu tɔɔ na í kuləɣi huntu,
ke heelim tɔɔ.

¹² Iso taka ɪ təɣi səkpɛtuɣu
na í we tɛv ɲmɔntɔɣu kukpɛtuɣu tɛɛ.

¹³ Iso nyaləməle tɛɛ-ɪ nɔɣo na tɔ ɣasəɣi isəɲmɔntu
na tɔ ləkɪ tɛv tɔmpɛɛ na kəkə ɛɣɔlasɪ.

¹⁴ Isətəa Iso Səɔə nɔɣo nu
isətəa ké isu tɛv hola.

15 Iso tɔwa ma kolontunaa ke nyə́má na í yasi-wɛ.
Na í tisi pa tɔ́ ké calanaa ke səsəm na pá se yem yem.

16 Tacaa mu páná na í woso ɪ muna tɛɛ,
na tenku tetu nyu na pá ná antulinya kite.

17 Ilena í tisi ɪ niŋ na ɪsɔ́taa
na í ləsi-m lom səsəm taa.

18 Na í ya-m ma kolontunaa toŋ nyə́ma
mpa pa tɛɛ-m tɔ́ pa niŋ taa.

19 Ma wahala wule ke pa tuta-m,
ilena Tacaa waasi-m.

20 Iso sɔ́la-m tɔ́ɔ ɪ waasa-m
si má cayana ma ti.

21 Ma tɛŋa tampana tɔ́ɔ n lapa-m mpɔ,
ma kusiŋisim lapɔ kasəyaya nté.

22 Ma tɛŋa Tacaa təm ké,
ma ta wakəlana-ɪ.

23 Ma tɛŋa nyá kvsəsutu tana tɔ́ɔ.
Ma ta yɔ́ki nyá kiiu nakuli.

24 Ma luyu fɛi taali nɔ́ɔɔɔ,
tɔ́ɔ ma kpa ma tɛɣi ɪsəyatu tɔlate.

25 Ilena Tacaa lɛɛti-m ma tampana tɛŋyɔ tɔ́.
Ma kusiŋisim lapɔ kasəyaya nté na ń nyə́má.

26 Kɔpantɔ ke n fɛlɛɣi tɔ́ latɔ.

Na ń tɛŋ tampana na ń lana a tɛŋɔ.

27 Yɔɔɔ ɪ wɛ tanaŋŋ nɔ́pɔɔ n laki-ɪ.
Ilena ń kisi ɪsəyau ke ɪ ɪsəyatu tɔ́.

28 N waasəyi tɔ́pasɔ́laa.

Ilena ń tisiyi kalampaani nyə́ma.

29 Ma Iso Tacaa yekina na ma nyaaləm naaki.

Na pá keɛɛɣi ma səkɔɔtɔɔ.

30 Nyá toŋ ke ma ŋmaakəna kolunja ɪcatɛ,
na má sɔɔ na má tuti ma kolontunaa.

31 Tacaa nyá kulapɔtu wɛ ké tɔ́ɔŋŋ.

Na nyá kɔyɔɔtɔtu fɛi sika.

N kentiyi mpa pa cɔ́səyana-ŋ tɔ́ ɪsu kpálɔɔ

32 Tacaa nyá tike təkɔŋ nté Iso.

Ta Iso nyá tike təkɔŋ nté
kɔkɔmɔɔɔ ŋku kɔ kentiyi-tɔ́ tɔ́.

33 Nyá haakəna-m toma.

Na ń tiikiyi-m mpaav kusiŋisuyɔ taa.

34 Na ń yeki na má pəsəyi sewa na naani
ke pulasi tɔ́ ɪsu nam.

35 N faləsa ma niŋ na yooɔ,
na má nyi tɔ́ɔ toŋ nyəŋku tɔ́.

36 N yapa ma nyɔɔ na pá wɛɛ ɪsu kɔkɔntɔɔ.
Nyá toŋ teesiyi-m na má wɛɛna toma.

37 Nyá hasəyəna ma nəhəe tēe,
pυlɔpυ u tuuliyi-m.

38 Na má təyənəyi ma kolontunaa na má kraaki-wē,
má ta wakəli-wē maa mələyi.

39 Na má huyi-weyē ate,
na pá wē ma nəhəe tēe paa tasəyi kulɔyυ.

40 Nyá haakəna-m yooɔ toŋ
na ń yeki na ma kolontunaa həntəyi-m ate.

41 N yeki na ma kolontunaa seeki-m
na má wakələyi-wē tənəŋŋəŋ.

42 Pa wiiwa nəyɔlɔ ta waasi-wē.
Na pá yaa Iso, Iso tá cə.

43 Ma nuɣuta-weyē na pá pəsɪ isɪ
mɔsɔyυ ŋku heelim kraakəyi tɔ.
Na má feli-wē isɪ hapələ tɔɔ afəla.

44 N yapa-m ma yəlaa nəhənte taa
na ń sɪ-m piitimnaa nyɔyɔ tɔ,
na yəlaa mpa ma taa nyɪ tɔ pá laki-m təmlɛ.

45 Ye ma nyəna-weyē isələ,
pa nuna-m ké.

Kpai nyəma piya seekina-m.

46 Sɪ naani leki-səyi na sɪ seliyi
sɪ koloosi acalee taa na sɪ luki.

47 Tacaə nyá wenna.

Nyagalɛ ma kukramɔyυ ŋku ku kentiyi-m tɔ, maa sa-ŋ.
Maa tala ma Iso ma waasɔlɔ nyá.

48 Nyá leetəyəna na ma nəyɔ,
na ń tisiyi piitimnaa kɛ ma tēe.

49 Nyá yakəna-m ma kolontunaa niŋ taa
na ń laki na má kələyi-wē.

Na í yakɪ-m mɔsɔŋ tɔ niŋ taa.

50 Pə tɔɔ ké maa sa-ŋ piitimnaa taa,
na má pɔyɔli nyá hətɛ.

51 N tɔyi nyá wulaɔ kɛ akaitɔ sɔsɔəntɔ,
na ń la kɔpantɔ kɛ nyá kuləsɔ Tafiiti,
na ílé ɪ piitim nyəma kɛ tam tɔɔ.

19

Tacaə kɔŋmaŋmam hɔlɔyɔ kɛ ɪ teeli

¹ Tafiiti yontu nti tə wē yonyoolaa
nyɔyɔ tɔ yontunaa taa təyɔlɔ.

² Isətənyɔyɔ hɔləyəna Iso nyá teeli
na ku kraaləyi nyá kulapələ.

³ Wɔlə sɛyəsəyəna lɛntɛ kɛ tə tɔm.

Na ahoɔ náá heeliyi lɛnna kɛ a tɔm.

⁴ Pɪ yəyətəyi sɪ yɔlɔ í nu pə nəyɔ.

⁵ Paa na mpɔ, pə tɔm cəki antulinya tənasi tənaya.

Isɔ sika ilim ke cokale ke isɔtaa ké.

⁶ Pə we ké isu akpaxalɔ lukoyuna i nan̄ taa tɔ,
na í tɔyi mpaav na lan̄hɔlumle isu aka.

⁷ Pə lukana antulinya tənaya kaneyɛ,
na pə təlɛna lɛɲka.

Pulɔpɔ u fitiyi pə han̄aya.

⁸ Taca n̄yá kiin̄ we ké təcɔɲɲ,
na í haaki tɔɲ na weesuɣu.

Taca n̄yá kusəsutu ta siti tɔ we ké təcɔɲɲ.

Tə kuliɣi mpa pa ta nyi pulɔ tɔ pa isɛ.

⁹ Taca n̄yá kɔtɔtɔtɔ siyisaa ké na tɔ
heesəɣi mpa pa nukana-ti tɔ pa lan̄a.

Nyá kiin̄ siyisaa ké təkpaata,
na í kuliɣi isɛ.

¹⁰ Taca nyamn̄av tewaya,
yɛlaa ka nuna-ɲ r̄pɔyɔ tam tɔɔ.

Nyá kusəsutu we tampana ké na tɔ siyisaa.

¹¹ Tə kəla wɔlan̄aa kɔpampama ke teu.

Na tɔ kəli tɔɲ setaya nim nyəɲka mayamaya ke leleɲ.

¹² Nti tɔ seɣesəɣəna n̄yá təmle tu má.

Tə təkuyɔ taa ma waaki ma weesuɣu taa ké.

¹³ Nɔɣɔlɔ u cekəɣəna i tasəkəle.

Wii maya timp̄i ma ta cekəna tɔ.

¹⁴ Kenti-m kalampaani nyəma,

pa taa ɲmakəli-m.

Waatu in̄əɣi maa te teu na í fiti-m kɔpəntuyɔ isayav.

¹⁵ Mv ma kuyɔɣɔtɔtɔ na nti ma mayasəɣi ma lotu taa tɔ.

Hai, Taca, nyayale ma waasulɔ

na ma kɔkpaɔyɔ ɲku kv kentiɣi-m tɔ.

20

Wulan̄ tɔɔ sələmɔyɔ

¹ Tafiti yontu nti tɔ we yonyoolaa
nyuyɔ tu takəlaya taa tɔɣɔlɔ.

² Hai, Taca í mv n̄yá kusələmɔtɔ ke n̄yá lan̄wakəlle wule.

Yakəpɔ Isɔ in̄i i kenti n̄yá tɔɔ.

³ Na í lu i təyaya taa ké Yosalem ke
Siyɔɲ pɔyɔ taa na í kɔɔ n̄yá waasuyɔ.

⁴ I tɔɔsi n̄yá kətasi təna tɔɔ,

na í mv nsi kəkɔ lusa si təna tɔ.

⁵ I ha-ɲ mpi n sɔɔla teu tɔ,

na í la mpi n caaki tɔ.

⁶ Ile tá lan̄a ká heena n̄yá nyuyɔ yapɔ təm.

Mpi tɔ, tá Isɔ hətɛ taa ké tɔ pəsəna akanaa.

Taca í la pə təna mpi n sələməɣi tɔ.

⁷ Pənente ma nyəma si Taca

waasəyi wulav wei n ləsaə təχə,
na ń cə-i nyá təyaya taa ké hatoo isətaa.
Nyá tonj səsəəŋ waasəyəna.

⁸ Payale ná tēeləyi pa yooü krayanəŋ ké,
na ləlaa ke pə kēkēnaa.

Ama tá lē, tá ləə Tacaa ke tá nyənəyi.

⁹ Mpe inı pa nukiyi ké na pá hotiyi.

lənə taa səŋa isə təca.

¹⁰ Hai, Tacaa, waası wulav.

Cə-tuyü waatu wei tə yaaki-ŋ tə.

21

Wulav tēelvyü ke Tacaa

¹ Tafiti yontu nti tə wē yonyoolaa
nyüvyü tō yontunaa taa təχələ.

² Tacaa wulav lanjle hēena nyá toma səsəəna ké.

Na í ŋmaaləyəna nyá waasvyü pə feina.

³ Mpi i luyü sələaa təχə n ha-i,
n ta pəmi-i i kusələməm.

⁴ N koola-i kúpantu ke tuutuuma.

N temə-i wula ntenuyu.

⁵ I sələma-ŋ weesuyü na ń ha-i,
na kü tayalı teu.

⁶ N waasa-i na i teeli təə səsəm.

Na ń suu-i teu na səsəəntü.

⁷ N kooliyi-i kúpantu ke tam təə ké,
na ń wē i kin na i lanjle hvləməyi.

⁸ Wulav pəta i təyi Tacaa ké.

Na isətaa ləə Səsə kúpantu təə,
pə kaa cəŋli-i.

⁹ Hai, wulav, nyá nin i wēe nyá kolontunaa
na mpa paa caa-ŋ tə pa təə.

¹⁰ Kuyəŋku n kəŋ tə,
n ká tū-wēyē kəkə səsaya taa ké.

Tacaa n ká kpiisi-wēyē na pááná,
na kəkə nyaya-wē.

¹¹ Na ń kpiisi pa lələŋ tənaya
tətv taa yələa taa.

¹² Paa həkə isayatu sı pa lakı-ŋ,
lē pa kaa pəsi.

¹³ N ká tə-wēyē nyá nyəmə
na ń təχəni-wē na pá se.

¹⁴ Tacaa hulı nyá tonj səsəəŋ.

lənə táá yoo-ŋ yontu na tə sa nyá tonj təm.

22

Wei pa ləwa tə i waasvyü

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina tefemle nam luyu,
na tɛ we yonyoolaa nyɔɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Hai, ma Isɔ yooɔ,
pepe tɔɔ kɛ n lɔ-m?
N hatɛlɛna-m suwe,
na nn nukɩ ma wula sɩ n waasi-m?
³ Hai, Isɔ, ma wiikina-ŋ ilim ilim nn cɔɔki,
na ahoo ahoo maa hikiyi tom.

⁴ Paa na mpɔ nyayale Isɔ Nanɛtɔ
wei Isɛyɛli nyɛma san tɔ.
⁵ Nyaya tɔ cɔsɔnaa tɔwa naani
ɩɛna n ya-we.
⁶ Pa wiina-ŋ na n ya-we,
pa pɛta-ŋ pa ti tɔ fɛɛɛ ta tɔɔɔ-we.

⁷ Ama ma pɛsa kɛ ɩsu atantaalɔ pɛ taya yɔɔɔ,
na yɛlaa tɛna tɔuki-m na pa footiɣi-m.
⁸ Pa tɛna mpa pa naaki-m tɔ pa tuluyɔ-m ntompee
na pɔ hooki-m ɩsɛ na pɔ footiɣi-m sɩ:
⁹ Ntɔŋ Tacaɔ kɛ n pɛta nyɔ tɩ yaa,
Tacaɔ ɩ lɛsi-ŋ pɛ taa.
Ntɔŋ Tacaɔ sɔɔla-ŋ yaa,
Tacaɔ ɩ waasi-ŋ.
¹⁰ Tacaɔ, nyɔ lɛsɛna-m ma too taa,
na n papɛsi-m ɩ hɛla tɔɔ na naani.
¹¹ Hatoo ma hɔɔɔ tɛɛ nyɔ tɔɔ kɛ ma wɛɛ,
na n kɛ ma Isɔ.
¹² Taa hatɛlɛna-m ma wahalanaa waatu,
nyayale ma sɛnɔ nɔɔɔɔ fɛɩ.

¹³ Ma kolontunaa tama-m kɛ ɩsu latɛcɛnaa,
pa tɔ-m hɛkɔ kɛ ɩsu taale naan keesasi.
¹⁴ Pa haaki nɔɔsi na ma tɔɔ kɛ ɩsu tɔɔɔɔɔɔ
cɔɔɔɔ ka tɔɔɔɔɔɔ na kɔ nyusɛyi tɔ.
¹⁵ Ma toma tɛmɔɔɔ ɩsu lum kperɛyɔɔ aɛ tɔ,
na ma tɛtantɛnaa taa cɛ.
ɩɛna ma apalɔtɔ hoo ma taa ɩsu keetu.
¹⁶ Ma luyɔ tɛɛ wɔlaa kɛ tɛpuyɔpuyɔ,
na ma nsɛmle matɛna ma tantahaav.
N sɩ-m musɔyɔ taa kɛ ɩsu ma tɛma sɛpɔ.

¹⁷ Asayaa kpekɛle tama-m kɛ.
Hasɩ nsɩ sɩ tɔ-m hɛkɔ.
Pa tɔla ma niŋ na ma nɔntaalɛŋ kɛ pɔɔŋ.
¹⁸ Ma wɔlaa kɛ na mɔ yele mɔwa tike
na ma kolontunaa nyɛnɛyi-m tɛcɔɔɔ.
¹⁹ Pa tala ma wontu.
ɩɛna pɔ tɔ tɛtɛ kɛ ma kpaɩ tɔɔ.

²⁰ Hai, Tacaɔ, taa hatɛlɛna-m.

Nyagalē ma toŋ.

Kɔɔ ma waasuyɔ kɛ lɔŋ.

²¹ Ya-m layate nɔyɔ taa.

Lɛsɪ-m hasɪ nsi sɪ kɛla taa.

²² Waasi-m tɔyɔlasɪ nsi sɪ nɔyɔ taa,
na taalɛ naaŋ ɪnɪ ɪ hɔŋ taa.

Hai, nu ma kɔsɛlɛmɛtɔ.

²³ Maa heeli nyá tɔm kɛ ma camnanaa,
na má sa-ŋ samaa taa.

²⁴ Tacaɔ yɛlaa mɛ í samɪ-ɪ

Yakɔpɔ lɔlɔyɔ nyɛma mɛ í tɔ-ɪ teeli.

Isɛyɛli nyɛma mɛ í sɛɛ-ɪ.

²⁵ Mpi tɔ, Tacaɔ nn footiɣi wahala tɔ nɔyɔlɔ
yaa n̄ nyɛnɪ-ɪ sɛkpɛlu
pɛ́cɔ nn haaki-ɪ siɣile.
Ama ye wahala tɔ wiina-ŋ, n nukɪ kɛ́.

²⁶ Tacaɔ nyá kɔlapɔtɔ tike kɛ ma saŋ samaa taa.

Uena ma la-ŋ kɔtasɪ nsi

maa sɪ nɔyɔ tɔyɔ nyá sɛɛlaa isɛntaa.

²⁷ Kɔnyɔntɔnaa ka tɔyɔ na pá haya.

Tacaɔ nyá pɛɛkɛlaa í sa-ŋ.

Na pɛ́ cayaana-wɛyɛ tam.

²⁸ Tɛtɔ tɛnasɪ tɛna yɛlaa ka hɔv

Tacaɔ nyá tɔm na paa kɛɛsɛna nyá tɔɔ.

Na atɛ yɛlaa tɛna luŋ nyá tɛɛ.

²⁹ Mpi tɔ, Tacaɔ nyagalɛ wulav sɔsɔ.

Na n̄ tɔkɪ kawulaya kɛ piitimnaa tɛna tɔɔ.

³⁰ Tɛtɔ taa toŋtuna tɛna ká tɔyɔ na pá hɛntɪ-ŋ atɛ.

Na yɛlaa tɛna mpa paa tɛ na pá sɪ tɔ paa luŋɪ-ŋ akula.

³¹ Pa lɔlɔŋ nyɛma ká la-ŋ tɛmlɛ

na pá heeli nyá tɔm kɛ pa waali piya.

³² Na pɛɛ pa kɛɛsɪ pɛɛ pa piya kɛ

isɛna n waasa nyá yɛlaa tɔ.

23

Tacaɔ kɛɛ ma tiikilu

¹ Tafiiɪ yontu.

Isɔ nyá tiikiyina-m,

maa laŋɔyɪ pɔlv.

² Pɛ́ tɔɔ kɛ́ n pukina-m nyuto

kɔlɛkɛlɛkɛtɔ taa na má hɛɛsɛɣɪ.

Na n̄ yeki na má hɛɛsɛɣɪ lɔm mpi

pɛ́ wɛ tɔpamm tɔ pɛ́ cɔlɔ.

³ N tayanɔyɪ ma toŋ kpaasuyɔ

na n̄ pukina-m mpaav kɔsiyɪsuyɔ taa sɪ, nyá hɛtɛ í yaa.

⁴ Paa ma tɔŋ sɛkpɛtɔyɔ anaam taa,

maa nyanɪ sɪ pɔlvɔv ká la-m.

Mpi tɔ, Tacaɔ n wɛ ma waali tɔ se.
N tiikiyi-m na ń kentiyi ma tɔɔ na pɔ tɔyɔ-m naani.

⁵ Tacaɔ, paa ma kolontunaa kin,
n mɔyɔ-m kɛ na ń pɛlɛyi ma nyɔyɔ taa kɛ sɔɔsɔn nim,
na ń suku-m tɔyɔnaya tɛkpɛtɛkpɛtɛ.
Na ń suuliyi ma iyaya kɔnyɔnyɔɔya tɔpam.
⁶ Tampana tɔɔ, n laki-m kɔpantɔ kɛ
na ń sɔɔlɛyi-m halɛna ma weesuɔyɔ kuyɛɛɛ tɛ.
Ma na-ɲ tu kpɛnti teu kɛ, halɛna ma sɛm.

24

Tacaɔ kɛɛ antulinya wulav sɔsɔ

¹ Tafiiti yontu.

Tacaɔ nyá tɛnna antulinya tɛna na ɪ taa yɛlaa
na pɛ tɛna mpi pɛ wɛ ɪ taa tɔ.

² Nyá suna antulinya kite kɛ tɛɲku na
lɔmnaa tɔɔ na ń tɔka-ɪ.

³ Awe taka ká kpɛna Tacaɔ nyá pulaya
ɲka ka tɔɔ pa sɛɛki-ɲ tɔ?
Na pɔntɔ sɔv nyá tɛcaɔalɛ naɲɲ nyɛntɛ ntɛ tɔ taa?

⁴ Mpa pa kisa ɪsaɔatɔ lapɔ na pa lotu wɛ kɔlɔmtɔ
na pá tá ha pa tɔyi tɲɲ laav na pɔpɔtɔ nɔɔsi sɔv tɔyɔ.

⁵ Tacaɔ laɲɛ ka hɛɛna-wɛ na ɪ waasi-wɛ,
na ɪ kooli-wɛyɛ kɔpantɔ.

⁶ Yɛlaa mpe inɪ pa takanaa sɛɛkɛna Tacaɔ.
Yakɔpɔ lɔlɔyɔ nyáma siyisiyi mpa pa pɛsɔyi
na pá kɔɔ ɪ ɪsɛntaa tɔyɔɛ.

⁷ Tam tɔɔ nɔnɔɔsi mɛ ɪ tɔli tɔyelele,
na teeli wulav sɔv.

⁸ Aweyɛɛ teeli wulav inɪ?

Tacaɔ tɔɲ tɔ wei ɪ kɛ yɔɔɲ taa aka tɔyɔ.

⁹ Tam tɔɔ nɔnɔɔsi mɛ ɪ tɔli tɔyelele,
na teeli wulav sɔv.

¹⁰ Aweyɛɛ teeli wulav inɪ ye?

Ate na ɪsɔtaa Tacaɔ kɛɛ teeli wulav.

25

Husi ma tɔwakɛllɛ na ń hɔlv-m nyá luyɔ nyɛntɔ

¹ Tafiiti yontu.

Tacaɔ nyá tɔɔ kɛ ma kɛɛsɔyɛna.

² Ma ɪsɔ nyaya ma pɛta ma ti.

Taa yeɛ-m na fɛɛɛ tɔyɔ-m.

Yaa ma kolontunaa paana-m.

³ Mpa pa tɔyɔ-ɲ naani tɔ

pa kaa wɛɛ maa nyáma taa.

Ama nyá waali lulaa ká nyasɛna pa mpee kɛ kɛla.

4 Hulv-m nyá mpaav na má nyi-ku,
na ń seyesi-m mpi n caa ma la tó.

5 Tiiki-m nyá tampana taa,
na ń seyesi-m-ye.

Mpi tó, Iso nyá, nyá yakəna-m.
Nyaga ma teeləyi tam.

6 Taca, tósi si hatoo tó n ké kupaŋ ké,
na ń sooləyi yəlaa.

7 Taa tósi ma ifepile kəpəntəŋ na ma isayato təm.
Ama nyəni ma pətətəle na ń tósi ma tó
ké nyá kupaŋ tó.

8 Taca n ké kupaŋ ké na ń siyisaa.

Pə tó ké n huləyi pəntəlaa ke mpaav.

9 N teesiyi mpa pa ise pa təkı tó pa təm ké.

Na ń huləyi-weye nyá luɣu nyəntu.

10 Mpa pa təkəyi Taca nyá nɔsi pəelɣu na nyá kəsəsutu tó
pa naaki nyá mpaŋ təna taa ké soolɣu na kupaŋ ké.

11 Hai, Taca husı ma isayato
səsəntu ke nyá hətə tó.

12 Ye yulv nyaŋna Taca,

Taca huləyi-i mpaav ŋku i ká təŋ təɣo.

13 Pə yulv weeki leleŋ taa ké.

Iləna i piya náá təɣo tetv.

14 Taca heeliyi pəntu ke i lotu ké,

na í huləyi-i nəɣo pəelɣu təma.

15 Taca ke ma tekiyi tam.

Mpi tó, ını i ka ləsəna-m

katəka ŋka ka kpa-m tó ka taa.

16 Hai, hulv-m nyá pəele na ń keesəna ma tó.

Mpi tó, ma ké katayəlaya ké, na kunyəntəɣəlv.

17 Nəɣəsəe səsəyi ma lotu taa ké.

Ləsi-m ma laŋwakəlle taa.

18 Nyəni ma kunyəŋ na ma wahala

na ń husı ma kəpəntəŋ təna.

19 Nyəni ma kolontunaa payale,

na isəna pa taa haŋəɣəna-m səsəm tó.

20 Kenti ma weesuyu tó na ń ya-m,

na má taa la maa nyəma,

ke isəna ma pətə-ŋ ma ti tó pə tó.

21 Nyaga ma teeləyi si ń yele na má təŋ siyisuyu

na má taa wakəlena nəɣəlv.

22 Hai, Iso, ya Isəyeli nyəma

ke pa laŋwakəlle təna taa.

26

Yulvpaŋ yaav ke Taca

¹ Tafiti yontu.

Tacaa, ha-m tampana.
 Mpi tɔ, ma yaasi tewaya,
 pəyele ma pɛta-ŋ ma tɛɣi təkpataa.
 Ma ta heli.
²Maɣasi-m na ń wiili ma lotu taa,
 na ń yasi ma ləmaɣasɛɛ taa na ń ná.

³Ma naaki nyá kupaŋtu na ma ɪɛ,
 na má tɔŋ nyá tampana taa.
⁴Maa tɛŋɛɣi pəpətunaa,
 pəyele ma na mənaaɸikinaa tu tɔŋ.
⁵Ma taa kpaakəna ɪsaɣalataa kpekəle ké.
 Pəyele maa kpətɛɣəna nyɔŋ ɸeinaa.

⁶Tacaa, maa saŋ ma niŋ na pə huli si ma ké kupaŋ,
 na má cɔɔ kɔtaya tɛlatɛ,
⁷na má sɛki-ŋ na má saŋ nyá kookalənaa.
⁸Tacaa ma sɔɔla nyá tɛyaya ké.
 Nyá tɛaɣalɛ tənaya nyá teeli naaki.

⁹Taa kpeŋti má na asaɣaa kɛ təkule,
 yaa má na yulɔkulaa tá weesɪŋ ləsvyɔ.
¹⁰Mpa pa laki kawalaya na
 pá paalɛɣi kɔhaaŋ ɪsaɣaŋ tɔ.
¹¹Ma yaasi tewaya.
 Nyəni ma pətɔɔtɛle na ń ya-m.
¹²Ma sɛŋaa ké tɛca,
 maa sɛɛ Tacaa kɛ samaa taa.

27

Tacaa kiŋ cɔɔsvyɔ

¹Tafiiti yontu.

Tacaa nyɣalɛ ma ɸətəla na ma nyɔɣu yátu.
 Ma kaa nyana nəɣɔɔ.
 Nyá kentiɣina ma weesuyɔ tɔɔ,
 pɔlɔpɔ kaa svsv-m watu.
²Ye asaɣaa kɔŋ ma cəɔɣv ɪsu taale wontu,
 mpe paɔ hotina aɛ na pə wakəli-wɛ.
³Paɔ yoolaa tama-m kɔtaya sɔɣəntu ɸeɪ-m.
 Paɔ pa svsv-m yoonav ma wɛna ɪsɔ ké naani.
⁴Kulɔmɔ kɛ ma sələmɛɣi Tacaa na má səkɪ tɔ tɔɔ.
 Pə wɛɛ si má caɣa nyá tɛyaya taa ké haləna ma səm,
 na má sa ka teu na má yɔɔləna ɪsɔ wɛɛv.
⁵Na ń ŋmɛsi-m nyá tɛyaya taa,
 na ń kenti ma tɔɔ ké wahala waatɔ.
 Na ń su-m kɔkpaŋsvyɔ tɔɔ si pɔlv í taa hiki-m.
⁶Waatu ɪnəɣi maa kəli ma kolontunaa mpa pa cɔɔna-m tɔ,
 na má sa-ŋ nyá tɛyaya taa na má la-ŋ kɔtasi,
 na má yoo-ŋ yontu na má tala-ŋ.

7 Tacaa nyəni ma pətətəle,
 na ń nu saa wei ma yaaki-ŋ tə.
 8 Ma təsa nti n suwa si má keesəna nyá tə tə.
 Tacaa pə tə ké ma keesəyənə nyá tə.
 9 Iso nyá waasəyənə-m.
 Taa ha nyá seelb maya siyile yaa ń lə-m na pááná.
 10 Paa ma too na ma caa pa lə-m,
 Tacaa, nyá mvyona-m.
 11 Tacaa, hulv-m mpaav ŋku n caa má təŋ tə.
 Mpi tə, ma kolontunaa yookina-m.
 Tiiki-m kusiγisuγu taa.
 12 Taa yele na ma kolontunaa
 lana-m isəna pa caaki tə.
 Mpi tə, pəpətv aseeta nyəma mpe,
 pa nyaasəyi-m ké.
 13 Ye ma taa weena naani ké
 Tacaa kəpəntv tə ké ate cəne,
 isənəya ma lapa?
 14 Təŋ Tacaa,
 kaasi nyá ti
 na ń təyə apəlvə.
 Təŋ Tacaa.

28

Səm nəyə taa tv sələmvyv

¹Tafiiti yontu.

Tacaa nyaya ma makı kapusi na má yaaki,
 ma kentulu, taa təki nyá ŋkpaŋŋ.
 Ye n ta cə-m, ma we ké isu wei pa tisiyi pəlaav taa tə.
 2 Waatv wei ma makı kapusi na má yaaki-ŋ
 na má huləyi niŋ na nyá təcaγale
 naŋŋ nyəntə tə tə, nu ma wiinav.
 3 Taa kaa má na kawaləya nyəma
 na isəyalataa ke kəpátvəy kuləmvəy.
 Pa kuyəyətətv we lelen ké,
 na pa taa na seesi.
 4 Felı-weγe pa isəyatv fəətə
 na ń keesəna pa aciləyatv təma.
 Ləeti-weγe pa kuləpəle.
 5 Paa laki laakali na nyá kuləpətv na nyá təma.
 Wakəli-we tənəŋnaŋ, pá taa tasa kuləy.
 6 Tacaa, ma se-ŋ
 isəna n nu ma wula tə.
 7 Nyəγale ma təŋ na ma kəkentuyə.
 Nyəya ma tvyi naani na ń waasəyi-m,
 na ma we laŋhuləmlə taa na má saŋi-ŋ na yontu.

8 Nyá kentiɣina nyá yɔlaa na toŋ,
na ń waasɔɣi nyá kulɔsu na u nyaŋna pulɔ.
9 Waasi nyá yɔlaa tá na ń kooli-tuyɔ kupantu.
Tiiki-tu na ń paasɔɣɔna-tuyɔ tam tɔɔ.
Mpi tɔ, nyá tanna-tu.

29

Tacaa nɔɔɔ

¹ Tafiti yontu.

Isɔtaa nyɔma me í sa Tacaa.
Í puyuli Tacaa teeli na ɪ sɔsɔontu tɔm.
² Í sa Tacaa hɛte sɔsɔɔle
na ɪ hɛnti-ɪ atɛɣɛ
saa wei ɪ hulɔɣi ɪ tɛnaŋŋ weeto tɔ.
³ Isɔ teeli tu yekina na tɛu tiliɣi.
Im ɪ holiɣina lumnaa tɔɔ.
Isɔ ŋmakɔla lum sɔsɔɔm ké.
⁴ Tacaa nɔɔɔ nukɛna toŋ ké na sɔsɔontu.
⁵ Nyá nɔɔɔ pɛlɔɣi tuŋ sɔsɔɔŋ ké.
Nyá pɛlɔɣɔna Lipaŋ tuŋ sɔsɔɔŋ.
⁶ N laki na Lipaŋ puyɔ ŋmaaki isu latɛɛ kɔfalɔ.
Na Hɛemɔŋ nyɔŋku isu taale nav kɔfalɔ.
⁷ Tacaa nyá nɔɔɔ lakɛna na tɛu ŋmelɔsɔɣi.
⁸ Na ka ciɣitiɣi Kateesi wɔlaya tetu.
⁹ Nyá nɔɔɔ lakɛna na namɔŋ hulɔɣi,
na ká yeki na hɔtu tuŋ kraalɔɣi tɛkpaalakpala.
Na pa tɛna pa kraalɔɣi Tacaa tɔyaya taa ké isɔtaa sɪ
Isɔ kelɛ teeli tu tɛkpapa.
¹⁰ Nyá kawulaya tɛtɔɣɔle nté lum sɔsɔɔm tɔɔ.
Tɛnaya n ká tɛki-kɛɣɛ tam tɔɔ.
¹¹ Tacaa ha toŋ ke nyá yɔlaa
na ń kooli-weɣɛ kupantu
na ń yele na pá hɛɛɪ.

30

Tacaa haaki weesuyɔ kɔfalvɔv

¹ Tafiti yontu nti pa yoo
Isɔ tɔsɛɛle tuluyɔ waatu tɔɣɔɔ.

² Hai, Tacaa, ma sama-ŋ.
Mpi tɔ, nyá lɔsɔna-m lumaŋ taa.
N ta sɔɔli sɪ ma kolontunaa í paana-m.
³ Ma Isɔ Tacaa,
ma wiina-ŋ, ɪɛna ń waa-m.

⁴ Ma nɔɔhɛle ka wev pɛlaav taa tɔ,
nyá lɛsɛna-m sɛtaa tɛ na n ha-m weesuyu.

⁵ Mpa me í sɔɔla Tɔcaa tɔ í yoo-i yontu.

Í sɛɛ-i na í sam-i i tɛnanɛ wɛɛtu tɔɔ.

⁶ Í pááná wɛ laasaya tɔɔ tike kɛ.

Ílɛna i kɔpantu kɛ yulu weesuyu tɛna.

Taanaya kɛ yulu wiiki na kɔ fe tananɛ

ílɛna í wonɛ na í kpalɛsi.

⁷ Waatu wei maa cayana ma ti tɔ,

ma huɔkaya kɛ si pɔlɔpɔ kaa la-m.

⁸ Tɔcaa nyá kɔpantu tɔɔ kɛ n ka yelaa

na má sɛɛɛ teu tɛca ɛsu pɔyɔ.

N kɔma na n ha-m siyile ílɛna pɛ liyiti-m.

⁹ Mɔyɔ ma mapa kapusi na

má wiina-nɛ na má pɔɔsi-nɛ si

¹⁰ ye ma sɛpa na má tii pɛlaav taa weye n waaki?

Yulu í pɛsa tɛtu i tasɛyi-nɛ sam yaa í kpaali

nyá kɔpantu tɔtɔyɔ?

¹¹ Tɔcaa, kɛ nkpanɛ na n waasi-m,

Tɔcaa kɔɔ na n ya-m.

¹² Mɔyɔ n layasa ma lanɔwakɛllɛ kɛ lanɔhɔlɔmlɛ,

na n wɔyɔsi ma layaya wontu na n suu-m acima nyɛntɔ.

¹³ Waatu inɛyi maa yoo-nɛ yontu,

ma kaa su, Tɔcaa, ma ɛsɔ,

maa san-i-nɛ tam kɛ.

31

Naani tɔyɔ kɛ Tɔcaa

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Tɔcaa nyaya ma tɔyi kɔlɔyɔ,

taa yele-m na fɛɛɛ tɔyɔ-m.

Waasi-m nyá tampana tɛnɔyɔ tɔɔ.

³ Kɛ nkpanɔyɔ na n waasi-m lɔɛ.

Pɛsi ma kɔkɛntuyɔ tonɛ nyɛnkɔ na má ná nyɔyɔ.

⁴ Mpi tɔ, nyá kentiɔina-m

na n wɛ ɛsu ma koluɛa ɛcate.

N ká tiiki-m na n paasɛna-m nyá hɛtɛ tɔɔ.

⁵ Fiti-m puluyɔ nkɔ pa nyɛpa-m tɔ kɔ taa.

Mpi tɔ, nyayalɛ ma kentilu.

⁶ Nyá ninɛ taa kɛ ma pɛtɛyi ma ti tɛkpataa.

Nyayalɛ ɛsɔ Tɔcaa tampana tɔ,

n ká waasi-m.

⁷ Ma taa kpaakɛna mpa pa matɛna tɔnɛ kpaɛ nyɛn inɛ tɔyɔ.

Ama nyaya ma pɛta ma ti.

⁸ Nyá kɔpantu tɔɔ kɛ ma wɛ lanɔhɔlɔmlɛ na anɔmala pɛ taa.

Mpi tɔ, n nawa ma wahala na n nyi ma nɔyɛsɛ tɔɔ.

9 N kaa peti-m kolontu niŋ taa.
N ká ce-m ké na ń yele na má səŋ ma nɔɔhɛɛ tɔɔ.

10 Wula nu ma ise na má tala ma tənaya.
Hai, Tacaɔ, nyənɪ ma pətɔtəle,
ma we laŋwakəlle taa ké.

11 Nəyəsɛɛ tɔka ma weesuyɔ na ma pusi ké.
Ma isayatu tɛŋna ma toma na pə caaməyi-m.

12 Ma kolontunaa na pə kpeŋna
ma asəmaa pəsa-m wɔŋa pɔɔpɔyɔ.
Na ma təm we ma taapalaa ke sɔyɔntɔ.

Na pá na-m awali pa seeki-m.

13 Ma pəsa ké isɔ nyənaya kuyɔkaya.
Na pá sɔɔ ma tɔɔ isɔ sətɔ.

14 Ma nuwa nti yəlaa yɔyɔtəyi ma tɔɔ tɔ.
Sɔyɔntɔ tama-m kotaya ké.
Pa cakɪ ma tɔɔ si pá ləsi ma weesuyɔ.

15 Ama Tacaɔ, nyaya ma pɛta ma ti.
Nyayale ma Isɔ.

16 Nyá niŋ taa ké mpi maa tɛsəna tɔ pə weɛ.
Fiti-m ma kolontunaa na ma kɔnyɔntɔlaa.

17 Nyá isentaa í hetəna nyá təmlɛ tɔ maya teu
na ń ya-m nyá kɔpantɔ tɔɔ.

18 Tacaɔ taa tɔ-m fɛɛle ke waatu wei ma yaaki-ŋ tɔ.
Ama ma kolontunaa ka tɔyɔna-te.

Pə weɛ si pá tisi-weyɛ atətəle taa
na pá nyala pa nɔɔsi.

19 Yele na footilaa pəpɔtɔnaa
mpɛ pá pəsi kamumusi.

Mpi tɔ, tampana tənlaa ke
pa holiyina na kalampaani.

20 Pəpɔtɔ fɛi leleŋ,
kɔpantɔ sɔsɔɔntɔ ke n sɔ mpa pa nyaŋna-ŋ tɔ.

Yəlaa təna naaki si,
mpa pa tɔyɔ-ŋ kɔpɔyɔ tɔyɔ n haaki-ti.

21 Pa cəsəyi nyá kiŋ ke mpɔ
ɪlena ń kenti pa tɔɔ si,
kolontunaa í taa tɔ-weyɛ kɔnyɔŋ.

22 Tacaɔ ma sɛɛ-ŋ.

Pɪ tama-m ké isɔ ɪcate.
ɪlena ń hɔli-m nyá kɔpantɔ
na ń la-m piti təmlɛ.

23 Ma laŋle ka wakəlaa ké,
hali ma mayasaya si pə ləsa-m nyá kiŋ.
ɪlena ń nu ma wiinav.

24 Tacaɔ yəlaa mɛ í sɔɔli Tacaɔ.
Mpi tɔ, Tacaɔ fɛŋiyi mpa pa təkəyi ɪ təm ke teu tɔyɔ.
ɪlena í lɛɛtəyi kalampaani nyéma na pááná.

²⁵ Mə tənə mpa me í tɔyɪ Tacaa ke naani tɔ,
í tɔɔ apalɔtɔ na í nyɔɔ tɔŋ.

32

Wei Iso husa ɪ isayatu tɔ ɪ laŋhɔlvmlɛ

¹ Tafiti yontu.

Lelenɔ nɔlv nté wei ɪ isayatu Iso husaa
na í wii-ɪ ɪ kɔpəntəŋ tɔ.

² Lelenɔ nɔlv nté wei Tacaa ɪ yeki sɪ
ɪ isayatu í məli ɪ nyɔyɔ taa tɔ.
Pəyele cɛsɔyɔ fɛi ɪ ləməyasee taa.

³ Ye ma ŋmɛsa ma isayatu,
məyɔ tɔ wəkəlɔyɪ.
Na má məlɔyɪ ilim na pə tɛm.

⁴ Mpi tɔ, ilim na ahoɔ ke
n hɔŋyɔ ma ŋkpaŋyɔ na pə nu-m.
Ma toma tɛma isɪ tɔyɔ ke wɔlayɔ tɛtɔ taa ké lvŋlɛ.

⁵ Ma məyasaa sɪ maa hɔli-ŋ ma isayatu,
ma ta ŋmɛsɪ-ŋ ma kɔpəntəŋ.
Uɛna nyaa husɪ-m tɔ tənə.

⁶ Pə tɔɔ ké nyá yəlaa tənə ka sələmɔyɪ-ŋ
na paa waatɔ wei wəhalanaa
wata-wɛ isɪ lɔm, pu takɪ-wɛ.

⁷ Nyayɔ ma cɔsɔyɔnə,
na ŋ hatəlɔyɔnə-m laŋwəkəllɛ.
Na má ŋmaalɔyɔnə ma nyɔyɔ yapɔ.

⁸ Mpyɔ Tacaa cɔ-m sɪ: Maa sɛyɛsɪ-ŋ
na má hɔli-ŋ mpaav ŋku n ká təŋ tɔ.
Na má paasɔyɔnə-ŋ na má tasɔyɪ-ŋ layatu.

⁹ Taa la kɔmɛlɛntɔ isɪ kpaɔavɔ,
yaa kpaŋyɔ ŋka pa kɛkəna kpasɪ tɔ.
Uɛ natəlɪ tɔ kaa məyana-ŋ.

¹⁰ Isayav wɛ wəhalanaa payalɛ taa ké.
Uɛna Tacaa náá pəlɔyɪ kɔpantɔ ke wei
ɪ tɔyɪ-ɪ naani tɔ.

¹¹ Sɪyisilaa mə, í yɔɔləna Tacaa na í ŋmaali.
Na tampana təŋlaa mə mə tənə
mɪ wilitina laŋhɔlvmlɛ.

33

Antulinya ŋmalv Iso samtv

¹ Sɪyisilaa mə í yɔɔləna Tacaa.

Isɔ samtv mɔna tampana təŋlaa.

² I samɪ-ɪ na cəmɔyɔ,
na í tala-ɪ na ŋmɪsɪ naavɔwa nyəŋkɔ.

3 I yoo-ι yontu kufatu,
na mə cəməη na mə nəosi kulı ısotaa.

4 Mpi tɔ, Tacaa nyá kuyɔɔtɔtu ké tampana ké,
na nyá kulapɔtu tɛna hɔlɔɔna mpɔ.

5 N sɔɔla siyisuyu na tampana tɛηuyɔ ké.
Tacaa kɔpantɔ suwa tɛtu taa ké.

6 Tɔmuyɔ ke n yɔɔtaa,
na pá la ısoɔnuyɔ
na ılim na ısoɔtu na ısoɔtulɔηasi náá wɛɛ.

7 N kpeyela tɛηku lɔm ke tɛntɛmlɛ.
Na ń tu lɔmnaa sɔsɔɔm ke kotikotɔη taa.

8 Tɛtu tɛna í nyana Tacaa,
na tɛ taa yɔlaa tɛna sele nyá kiη.

9 Mpi tɔ, ń yɔɔtaa pə lakı ké.

ń kula nəɔɔ si mpi pə wɛɛ,
pəle pə wɛɛ.

10 Tacaa n wakələyi tɛma nna
piitimnaa suwa si pa lakı tɔɔ,
na ń hetəyi nti pa həkəyi tɔ.

11 Ama tɛma nna Tacaa n suwa na
ń tɛηəyi na ń lakı tɔ a wɛ tam ké.
Na ń həkə nti tɛle tɔ wɛɛ ńpuyɔ pusi pusi.

12 Lelenɔ nulaa nté piitim mpi
pə nyənəyi Tacaa ke pə Iso tɔ.
Na yɔlaa mpa n ləsa si nyá nyɔma tɔ.

13 Tuu ısoɔtaa ké Tacaa n wɛɛ na
ń nyənəyi na ń naaki yɔlaa tɛna.

14 Nyá tɛcaɔale taa ké n wɛɛ na
ń keηna ate nyɔma tɛna tɔɔ.

15 Nyá ηmana pa tɛna na
ń tu-wɛɔɛ cɛkənaɔ ləmaɔasɛɛ
na pɔlɔ lapɔ yaa pə kisuyu ləmaɔasələ.
Na pá feηiyi pa tɛma.

16 Pə taya yoolaa tuutuuma ke
wulav təkəna yoo.

Pəɔ tomiη naa waasəyi yoolu.

17 Pə taya yoo kpaɔanɔ toma yaa
ı alaafəya yakəna ı caɔalɔ.

18 Ama Tacaa nyá ısələ ná wɛ mpa
pa nyəηna-η na pá tɛeləyi
nyá kɔpantɔ tɔ pa tɔɔ ké.

19 Na ń ləsəyi-wɛɔɛ səm taa.
Na ń paasəɔəna-wɛɔɛ nyɔɔɔsi
waatɔ na pá wɛna weesuyu.

20 Tacaa nyaya tá tɛeləyi.

Nyá waasəɔəna-tu na
ń kentiyi tá tɔɔ.

21 Nyá tɔɔ ké tɔ wɛ lanhɔlɔmlɛ taa.
 Na tɔ wɛna-ŋ naani.
 22 Tɔɔaa, la-tɔyɔ nyá kɔpantɔ ɪsu
 tá tɛɛlɔyɔ-ŋ tɔ.

34

Tɔɔaa waasa-m ma sɔyɔntɔ tɔna taa.

¹ Tafiiti yontu ke waatɔ wei ɪ pola Filiisi nyɔma
 wulav Apimeleki tɛ na ɪ pɛsɪ ɪsu kɔmɛlɛŋ
 na ɪlé ɪ tɔyɔnɪ-ɪ tɔ.

² Maa sa Tɔɔaa ke paa waatɔ wei ké.
 Ma nɔyɔ taa ké nyá samtɔ ka wɛɛ tam.

³ Maa sa-ŋ mpi n lapa-m tɔ pɔ tɔɔ.
 Kɔnyɔntɔyɔlaa ɪ nu na ɪ yɔɔli.

⁴ Tɔ kɔpɛntɪ na tɔ tala ɪsɔ na tɔ sɛɛ-ɪ.

⁵ Tɔɔaa, ma yaa-ŋ ɪ cɔ-m,
 na ɪ waasi-m ma sɔyɔntɔ tɔna taa.

⁶ Ye yɔlv tekigi Tɔɔaa pɔntɔ ɪsɛntaa hɛtɔyɪ ké
 na fɛɛɛ ya ɪ tokuyɔ taa.

⁷ Ye wahala tɔ ɪ wiina Tɔɔaa,
 ɪ nukɪ ké na ɪ yapi-ɪ ɪ nɔyɔsɛɛ tɔna taa.

⁸ ɪsɔtaa tillu wɛ yɔlaa mpa pa nyanŋna
 Tɔɔaa tɔ pa waali ké.

Na ɪ lɛsɔyɪ-wɛyɛ asola taa.

⁹ ɪ mayasi na ɪ ná ɪsɔna
 Tɔɔaa wɛ lelen tɔ.

Lelen nɔlv ntɛ yɔlv wei
 ɪ tɔyɪ Tɔɔaa ke kɔpɔlv tɔ.

¹⁰ Tɔɔaa nyɔma mɛ, ɪ nyanŋna-ɪ.
 Pɔlvɔv u lanŋyɪ mpɔv ɪnɪ pɔ lataa.

¹¹ Halɪ tɔyɔlasɪ piya mayamaɣa wiiki nyɔyɔsɪ ké.
 Ama Tɔɔaa pɛɛkɔlaa náa lanŋyɪ kɔpantɔ.

¹² Ma pɔyɔlaa ɪ nu ma tɔm na
 má hvli-mɛyɛ mpi pa yaa Tɔɔaa sɔyɔntɔ tɔ.

¹³ Mɔ taa nɔyɔlv caa si ɪ waa ɪ weesuyɔ taa
 na ɪ pusɪ tayali na ɪ nu lelen na?

¹⁴ Pɔ wɛɛ si ɪ kpa mɔ nɔɔsɪ
 na ɪ yeɛ cayanav na kaloolaya.

¹⁵ ɪ se ɪsɔyɔtɔ na ɪ la kɔpantɔ.
 Na ɪ pɛɛki mɔ na lɛlaa mɔ lelen

na ɪsɔɛ kɔsɛɛmlɛ.
¹⁶ Tɔɔaa ɪsɔɛ wɛ siyisilaa tɔɔ ké
 na ɪ kema ŋkpaŋyɔv na pa tɔɔ.

¹⁷ ɪ haaki asayaa ke siyile ké.
 Na ɪ kpiisi pa hɔla mayamaɣa ke

tɛtɔ taa na pá sɔɔ pa tɔɔ.
¹⁸ Ye siyisilu ɪ wiɪwa Tɔɔaa nukɪ ké.

Na í waasi-í í nǎyǎsɛɛ tǎna taa.
 19 Ye í lanɲɛ wakǎlaa í wɛ í waalǎyi.
 Na ye pǎ nu-í í waasi-í.
 20 Wahalanaa paɲale makǎna siyisilu,
 ama Taaɛa waasǎyi-í pa tǎna pa taa.
 21 Na í feɲiyi í tǎnɔyɔ tǎna tǎɔ sɪ
 í mɔwa taa natǎli tǎ taa pɛli.
 22 Isayatu kɔyɔna tǎ tɔ.
 Ilena mpa pa cakɪ siyisilu aɛaya tǎ
 pɛɛ pǎ ná pǎ nav.
 23 Taaɛa yakɪ í tǎmlɛ nyǎma ké.
 Ilena pa tǎna mpa pa tɔyi-í kɔɔlɔyɔ tǎ
 pa fitiyi ɲkpaɲɔyɔ hǎm.

35

Siyisilu wei pa yaa hvɛle tǎ í wula

¹ Tafiiti yontu.

Hai, Taaɛa hvɔna ma nǎyɔ kɛ ma kolontunaa
 na ń yooɛa mpa pa yookina-m tǎ.
 2 Co nyǎ kɔ́ɔlɔyɔ na nyǎ yooɛa wontu,
 na ń kǎɔ ma waasɔyɔ.
 3 Kpɛɛ nyǎ ɲmantaaɲa
 na ma kɔnyǎntɔlaa tǎɔ.
 Heeli-m sɪ n ka ya ma nyɔyɔ.
 4 Tɔ fɛɛɛ kɛ ma weesuɲu lǎsǎlaa
 na pǎ liyiti-wɛ.
 Mpa pa hǎkǎyi sɪ pǎ la-m isayatu tǎ,
 pǎ mǎli waali na pǎ kǎ nyǎɔɲ.
 5 Pǎ yasɪ-wɛ isɪ heelim kpaɲa nyulɔyɔ kɛ
 waatu wei Taaɛa isɔtaa tillu tǎɲɔnǎyi-wɛ tǎ.
 6 Na sǎkɔɔɛtɔyɔ na sɔtu wɛɛ pa mpaav taa
 kɛ waatu wei Taaɛa isɔtaa tillu wɛ pa waali tǎ.
 7 Mpi tǎ, mɔsɔɲ kɛ pa nyǎpa-m katǎka,
 na pǎ huli ma mpaav taa kɛ pɔɔyɔ sɪ má hoti.
 8 Wakǎlɔyɔ í tuti-wɛ na pa maɲamaɲa pa katǎka kpa-wɛ,
 na pǎ hoti pa pɔɔyɔ taa na pǎ lá asaala.
 9 Ama ma lanɲɛ kǎ hɔlǎmǎna Taaɛa
 na má yǎɔlǎna nyǎ waasɔyɔ.
 10 Ilena má yǎɲɔtɪ ma taa sɪ,
 Taaɛa fɛɪna saala.
 N waasǎyi kɔnyǎntǎyɔlɔ kɛ tɔɲ tɔ niɲ taa.
 Na ń waasi wahala tɔ na kɔnyǎntɔ kɛ wei í
 tǎkɪ pa isɛ tǎ í niɲ taa.
 11 Pǎpǎtɔ aseeta nyǎma pǎɔsǎyi-m
 isayatu nti ma ta nyi tǎ.
 12 Na pǎ lǎɔkɪ-m.
 Ma pǎsa kɔcɔɔv fɛɛɲɪ nyanɲ kɛ.

13 Pəyele saa wei pə wukaya mpe tə
 ma suukaya layaya wontu ké na má həkəyi nəyo,
 na má sələməyi Iso na nyuyə kama si pə waa-we.
 14 Ma nyənaya-weye ma newaa yaa ma taapalaa ké,
 na pa təm wakələyi ma lanje.
 Na má tən nəhəle nəhəle.
 Na ise kama ate isu
 ma too kvlvə səpəna.

15 Ilena mpe pá wonjiyi maya saa wei ma cənłəyi tə.
 Na pá pəeləyi ma tə ké nəyo.
 Kpai nyéma mpa ma ta nyi tə,
 paə heesəyi ma təm ke kapusi mapu.
 16 Pə cəpa-m na pá wonj na pá kpaləsi.
 Na pá nyuki-m kela na pááná.

17 Tacaə waatv wei ké n ká heesi-m nyənuyə na ise?
 Kenti-m təyolası nsı na n ya-m si səkraŋ taa.
 18 Ie maa sa-ŋ kotilaa taa.
 Na má se-ŋ yəlaa samaa taa.
 19 Taa yele na ma kolontunaa mpe
 pá paana ma wahala.
 Mpa inı pa taa kraana-m mvsəŋ tə,
 pa yele təmāya ise cəpəlvəyi ke ma təm.
 20 Paə yəyətəyi təm kupantv
 pəyele pa cakəna yəlaa mpa
 pa we təpamm təyə tam.
 21 Pa haaki pa nəəsi na ma tə
 na pá wonjiyi na pá kpaləsəyi si:
 Tə na-ŋ ké na tá isəpile təkelekele.

22 Tacaə, n nawa mpi pə lapa tə,
 Taa hatəlanə-m, pəyele taa su.
 23 Hai Tacaə, kvli na n ha-m tampana,
 ma caə Iso, seena ma tə.
 24 Keesəna isəna nyá siyisuyə wee tə
 na n ha-m tampana.
 Na pá yele-m paanav.
 25 Taa yele na pá tə si:
 Tə hika-i na tə te i təm.
 26 Feele í kra pa təna mpa pa lanja heena
 ma wahala na pá kvləyi ma tə tə na pé liyiti-we.

27 Mpa pa lanja heena ma tampana hav tə
 pá yəlanə lanholvmlə,
 na pá yəyətəyi tam si:
 Tacaə wei i caana i təmlə tv na
 heesuyə təyə tu taləyi tam.

28 Maa se-ŋ nyá siyisuyə tə,
 na má saŋi-ŋ kvyeenə təna.

36

Isò kin nte weesuɣu tɔlɔlɛ

¹ Tacaa tɔmlɛ tɔ Tafiiti yontu nti
tə wɛ yonyoolaa nyɔɔv tɔ yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Ma cɛkɛna Isò tɔɔ kullɔ kɔyɔɔtɔtɔ,
sɪ: Isò sɔɔntɔ ta kɛ maya pulɔpɔ.

³ Pə puɣusiɣi-ɪ kɛ sɪ ɪ kɛ kɔpɔŋ
ɪlɛ ɪ cɛkɛɔna ɪ ɪsɔɔtɔ sɪ ɪ kisi-tɪ.

⁴ ɪ kɔyɔɔtɔtɔ tɔna kɛ kaloolɔɔa na kɔtɔsɔtɔ kɛ.
ɪ fɛɪ lɛmɔɔsɛɛ, pɔcɔ ɪ ta nyɪ kɔpantɔ lapɔ.

⁵ ɪ tɔhɛntɔlɛ kɛ ɪ mɔɔsɔɣɪ
mpɪ pə ta siɣisi tɔ pə tɔm,
na ɪ tɔŋɔɣɪ mpɔaav ŋku kɔ fɛɪ teu tɔ,
ɪ lɔɔki ɪsɔɔtɔ.

⁶ Tacaa nyá kɔpantɔ walaa kɛ ɪsɪ ɪsɔtɔnɔɔv
na nyá teu náá kalɔsɛna ɪsɔŋmɔntɔ.

⁷ Nyá siɣisuɣu kaawɔɔa ɪsɪ pulasi.
Na nyá kɔmɔɔsɔtɔ náá lumaa ɪsɪ tɛŋku.
Nyá waasɔɔɔna yɔlɔa na tɔla.

⁸ Hai, Isò nyá kɔpantɔ tewɔɔa.
Na yɔlɔa ŋmɛlɔɣɪ nyá tɛɛ.

⁹ Nyá tɔyɔɔa taa wɛnɔv kɛ n haɔsɔɣɪ-wɛ,
na n̄ yeki na pá nyɔɔki nyá kɔpantɔ ɪsɪ lɔm.

¹⁰ Nyá kin kɛ weesuɣu sɛɛlɔ wɛɛ.
Na tɔ naakɛna nyá nyaalɛm.

¹¹ Tacaa la kɔpantɔ kɛ mpɔ pa nyɔma-ŋ tɔ
na mpɔ pa tɔŋɔɣɪ tampana tɔ.

¹² Kalampɔaani tɔ ɪ taa fɛɪ-m nɔɔhɔlɛ.
Pəyele ɪsɔɔv ɪ taa tɔɔɔnɪ-m.

¹³ ɪ naaki yɔlɔa asɔɔaa tɛma
hotuɣu na pá pəsi kɔpɛntɔlasi
paa pəsɔɣɪ kɔlɔɔv.

37

Nyá taa ɪ taa kɔpɔna asɔɔaa lɛɛsvɔv

¹ Tafiiti yontu.

Yulɔ nyá, nyá taa ɪ taa kɔpɔna ɪsɔɔalɔtɔa yoo.

Taa tu nyulɪ pa kawɔɔɔa.

² Pa kɔŋ lontiluɣu kɛ ɪsɪ nyutɔ,
na pá wɔlɪ ɪsɪ nyutɔ kɔlɛkɛlɛkɛtɔ wɔlɔɔv tɔ.

³ Ha nyá tɔɣɪ Tacaa na n̄ laki kɔpantɔ,
ɪlɛ n̄ ká cɔɔa mɔ tɛtɔ taa na alaafɔɔa.

⁴ Yele na Tacaa pəsi nyá lelenɔ tɔlɔlɛ,
ɪlɛ ɪ ká ha-ŋ mpɪ n̄ nyulɔɣɪ tɔ.

⁵ Pɛtɪ-ɪ nyá weesuɣu na n̄ nyɛnɔɣɪ ɪ tike

15 ɪ ká la mpi pə wɛ lapu tɔ.

6 ɪ ká ye le na nyá siyisuyu ná ɪsu nyaaləm
na nyá tampana ná ɪsu ilim ke pə sikuyu waatu.

7 Caya təpamm na ń teeləyi Tacaa na suulu.

Taa mu pááná na mpa pa waaki pa ɪsəyatu taa tɔ.

8 Lɔ-yɛ, na ń ye le taa hanaya.

Taa kunti, ɪsəyatu ke pə lɔlɔyi.

9 Pu kpiisi ɪsəyalataa ké,
ɪna Tacaa teellaa ná tɔɔ tɛtu.

10 Pəcɔɔ pə kaasaa na ɪsəyau saali yem.

N kəŋ n nyəni ɪ lon te taa,

n kaa na ɪ kpatɛ.

11 Ama təpasəlaa ká tɔɔna tɛtu

na pá cəyana pa ti tɛpələkɛtɛɛ.

12 ɪsəyau cakɪ siyisilu acaya ké,

na ɪ nyasəyi ɪ tɔɔyi kɛla.

13 Ama Tacaa ná wonjiyi-ɪ ké.

Mpi tɔ, ɪ nyəmə si huule kuyaku ká kɔɔ.

14 Asayaa ná kpeeki pa layalɛ ké na pá pan pa tɔɔŋ

si pa kyɪ konyɔntunaa na wahala nyəma
mpa pa tənəyi mpaau kusiyisuyu tɔ.

15 Ama pa maɣamaɣa ke pa layalɛ ká sɔ

na pa tɔɔŋ pɛli.

16 Siyisilu wɛnau pəciimaɣa kəla teu

ke asayaa pəyalɛ nyəŋku tuutuuma.

17 Mpi tɔ, Tacaa n pələyi pa nin ké

ɪna ń paasəyənə siyisilaa.

18 N nyəmə mpa pa tən ɪsu ɪsɔ sɔɔlaa tɔ pa tɔɔ ké

na mpi n ká ha-wɛ tɔ, pu pəsi pa nyəm ke tam tɔɔ.

19 Fɛɛɛ kaa tɔɔ-wɛyɛ wahala waatu taa.

N ká ha-wɛyɛ haɣanaya ke nyəɔsi waatu.

20 Asayaa kəŋ lepu ké.

Tacaa kolontunaa ká saali ké

ɪsu nyutu hetu yaa kəkɔ nyəsi.

21 ɪsəyau kəntəyi ké u fɛləyi.

Ama siyisilu ná haakəna luyɪ kɔlɔmuyɪ.

22 Mpa Tacaa kooliyi kɔpantu tɔ

mpe pa tənna tɛtu.

ɪna pá kpiisiyi mpa ɪ tənəyi mpusi tɔ.

23 Ye ɪ lanlɛ hɛɛna yulu tɔntɛ,

ɪ hasəyi ɪ nɔɔhɛɛ tɛɛ ké.

24 Paa ɪ tu hotaa u saaləyi aɛ.

ɪ təkəyi ɪ nin taa ké na ɪ kusɪ-ɪ.

25 Too ma kulovyo to,
 halena ma kpatalaya,
 ma ta nata pe lowa siyisilu,
 yaa pe susa i piya ke tonyaya salomoyo taa.
 26 I haakana luyu kulomoyo ke tam ke
 na Iso kooliyi i piya ke kupantu.

27 Kisi isayatu na n laki kupantu
 ile nya piitim ka wee tetu taa ke tam.
 28 Mpi to, siyisyu ke Taca n soala.
 Peyele nn laki nya yala.
 N kentiya pa to ke tam ke.

Ama n ka kpiisi asayaa piitim.

29 Siyisilaa ka tonyo tetu
 na pa caya to taa ke tam.

30 Lamayasee tam ke siyisilaa yoyoty
 na pa kpaalayi tampana tonyo.
 31 Pa Iso kiin we pa lotu taa ke,
 pu cenlayi-we.

32 Isayau cenayi siyisilu ke
 na i peekayi i kyu.

33 Ama Taca n yeki si isayau i kpa siyisilu ke i sakpan taa.
 Yaa siyisilu tam i si tonyo taa.

34 Teeli Taca n na n tonyo i mpaau.
 I ka kusy nya nyoyu na n tonyo tetu
 na i kpiisi asayaa na n na.

35 Maa nawa isayau na i nmakelayi.
 Na i pu sosom isu tonyo ke Lipan
 tetu kupantu taa.

36 Ama ma mala tona ile maa tasayi-i nau,
 na ma peeki na ma wu paya.

37 Nyanna mpa pa tonyo isu Iso soala
 na pa tonyo tampana to.
 Wei i caaki i na lela pa lelay to,
 i weekana luyoy nyoma ke.
 38 Pu wakeli sayalataa tonyo,
 na pe kpiisi pa lonyo.

39 Taca n yakana siyisilaa.
 Na i kentiya pa to ke wahalanaa waatu.

40 Inu i waasayona-we na i ten-we.
 Na i fitiyi-weye asayaa nin taa na i yak-we.
 Mpi to, unay pa to kuloyu.

38

Kv̄t̄antv̄ wei i nȳama i t̄əwak̄alle t̄o i s̄əl̄əm̄v̄ȳv̄

¹Taffiti yontu nti

pa t̄ə̄s̄əȳəna Is̄ə t̄ə̄ t̄əȳə̄l̄ə.

²Tacaa taa h̄ə ma ŋkpaŋȳv̄ȳv̄
yaa ŋ̄ tv-m sal̄əka na p̄ááná.

³Mpi t̄ə, nyá nȳamá ȳəȳə-m k̄é,
na nyá niŋ yuŋ tii ma t̄ə̄.

⁴Nyá p̄ááná t̄ə̄,
ma t̄ə̄nȳv̄v̄ f̄ei t̄ə̄c̄v̄ŋŋ.
Ma kv̄p̄ənt̄v̄ȳv̄v̄ t̄ə̄,
alaaŋȳə f̄ei ma m̄v̄wa taa.

⁵Ma is̄əȳətv̄ k̄əla-m kv̄ŋk̄ul̄ə̄m̄əŋ.
Na t̄ə̄ nu-m is̄u s̄əȳəla s̄ə̄s̄ə̄na.

⁶Ma hiŋ taa lapa kv̄s̄əȳətv̄ k̄é na p̄á w̄uki.
Ma kv̄m̄el̄ə̄nt̄v̄ kas̄əȳəȳə nt̄é.

⁷W̄ə̄s̄ə̄s̄i k̄ə̄k̄ə̄la-m k̄é na má kawa katat̄ə̄laȳə.
L̄ə̄ŋwak̄alle taa k̄é ma t̄ə̄ŋ kv̄ȳeŋ t̄ə̄na.

⁸W̄ə̄s̄ə̄s̄i s̄ə̄s̄ə̄ŋs̄i sal̄əȳəna ma t̄ə̄naya taa.
P̄ə̄l̄ə̄p̄v̄v̄ f̄ei t̄ə̄c̄v̄ŋŋ k̄é ma t̄ə̄nȳv̄v̄ taa.

⁹P̄ə̄ ȳə̄ka-m k̄é t̄ə̄nəŋŋəŋ ma f̄ei toma.
Na ma l̄ə̄ŋwak̄alle yeki na má m̄ə̄l̄ə̄ȳi.

¹⁰Tacaa ŋ̄ nȳamá ma kv̄nȳul̄ə̄m k̄e teu.
P̄ə̄ȳele ŋ̄ nȳamá ma m̄ə̄la.

¹¹Ma l̄ə̄ŋl̄e t̄ə̄ə̄ki k̄é na ma toma t̄ə̄ŋ.
Ma is̄e náá tu t̄ə̄ŋ nav.

¹²Ma taapalaa na ma as̄ə̄maa seeki ma wahala.
Na ma c̄ə̄l̄ə̄ nȳə̄ma hat̄ə̄l̄ə̄ȳəna-m.

¹³Mpa pa p̄ēk̄ə̄ȳi ma s̄ə̄m t̄ə̄ pa nȳə̄ki-m kat̄ə̄s̄i
l̄ə̄na mpa paa caa-m na kv̄p̄ant̄v̄ t̄ə̄
p̄á ȳə̄ȳə̄t̄ə̄ȳi is̄əȳətv̄ na t̄ə̄m kv̄t̄ə̄s̄ə̄tv̄ k̄e tam.

¹⁴Am̄a ma p̄ə̄sa ntam k̄é maa nūki,
yaa kamumuka maa ȳə̄ȳə̄t̄ə̄ȳi nat̄ə̄li.

¹⁵Ma w̄e k̄é is̄u ntam,
maa c̄ə̄ə̄ki nat̄ə̄li.

¹⁶Ma Is̄ə Tacaa nȳə̄ȳə ma tek̄iȳi,
na má t̄ə̄ŋaa s̄i ŋ̄ c̄ə̄na ma n̄ə̄ȳə.

¹⁷Hali ma s̄əl̄ə̄ma-ŋ̄ s̄i ŋ̄ taa yēle na p̄á p̄aana-m.
Yaa p̄á k̄ēs̄ə̄na ma c̄ēŋl̄ə̄ȳv̄v̄ na p̄á kv̄li ma t̄ə̄.

¹⁸Mpi t̄ə, ma c̄ēe fiȳinūȳv̄v̄ k̄é,
na ma w̄ə̄s̄ə̄s̄i t̄ə̄̄s̄ə̄ȳi-m p̄ə̄ t̄ə̄m.

¹⁹Ma tisa ma kv̄p̄ənt̄v̄ȳv̄v̄ k̄é
na kv̄ t̄ə̄m caal̄ə̄ȳi-m.

20 Ma kolontunaa wena alaafəya ké na toma.

Mpa pa footiyi-m mʊsɔŋ tɔ,
pa payale we sɔɔŋtɔ.

21 Isayatu ke pa leetəyi-m ma kʊpantu lonte.

Ma pɛɛkəyi kʊpantu tɔɔ paa caaki-m.

22 Ma Iso Tacaa, taa lɔ-m.

Pəyele taa hatələna-m pooluŋ.

23 Ma caa, ma nyɔɔ yáto,

kɔɔ lɔŋ ke ma waasɔɔ.

39

Konyəntɔɔlɔ kʊpəntəŋ tisuyu

¹ Tafiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyɔɔ tɔ
yontunaa na Yetutuŋ nyəntɔ taa tɔɔlɔ.

² Maa tɔwa ma taa ké si maa feŋ ma təntɛ tɔɔ,
na má taa pəntəna ma nɔɔ.

Maa kpa ma nɔɔ ke waatu wei isayatu ká wee ma kinj tɔ.

³ Pə tɔɔ ké ma suma isu kamumuka.

Ama ma lanje wakəlaa na ma wɔsasi sɔɔsi.

⁴ Nəɔsɛɛ pu-m na á nyaga ma taa

isu kəkɔ na má mələyi.

Ntəna pé caali-m si má səlami si:

⁵ Tacaa keesi-m saa wei ma weesuyu ká tɛ tɔ.

Kuyeyɛŋ isənaya pə kaasa-m.

Yele na má nyi isəna ma we tətanta tɔ.

⁶ Ma weesuyu taɔaləŋ we ké isu ntantaku waŋ.

Pəyele ku ta ke-ŋ pulɔ.

Yəlaa təna we ké isu heelim.

⁷ Yulɔ cɔɔki ké isu isotom,

na í taŋtəyi isu heelim,

na í kaaki wɛnaw huwa.

Ama i ta nyi ku kuulu.

⁸ Tacaa, pənente pepeye ma tasəyi tɛɛlɔɔ?

Nyaga maa tɛɛli təkpaataa.

⁹ Waasi-m ma kawalaxa təna taa.

Taa yele na kɔmɛɛməŋ woni-m.

¹⁰ Pənente ma sumaya,

maa kuliyi nɔɔ.

Mpi tɔ, nyá yelina na má wee yaasi inɛ i taa.

¹¹ Hai, yele-m mapu ke mpv.

Ma tɔm ká tɛ nyá niŋ taa.

¹² Yulɔ isayatu ke n həŋna i ŋkpaŋɔɔ,

na ŋ wakələyi i weesuyu ŋku

i sɔɔla teu tɔ isu sonsompəle

wakələɔɔ tɔɔ pile tɔ.

¹³ Hai, Tacaa ke ŋkpaŋŋ na ŋ nu,

ma kvsələmvtu na ma kapusi.
Ma isəlvəm təm í taa kisi-η pətətəle lapv.
Mpi tɔ, ma ké mvulv ke nyá teye,
isui ma cəsənaa.

¹⁴ Kvsu nyá ise ke ma tɔ
na n̄ yele na má feesi
na pécɔ má tee na pé saali.

40

*Paa wei í nyi pə təna mpi n lapa-m tɔ
(Kvkalətv 14-18: Yontu 70:2-6)*

¹ Tafiiti yontu nti tə wε yonyoolaa nyvɔv tɔ
yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Taca ke ma teela təkpara.
Na í keesəna ma tɔ na í nu ma kapusi.

³ Pvɔv anaam wei í ké
səm katantamaya tɔ í taa ké í kpee-m.
Na í səηsi-m kvkramvɔv tɔ,
na má tɔηna naani.

⁴ Ta Isɔ tvna ma nɔɔ taa ké
yontu kvfatv sɪ má saηna-ı.
Payale nuwa na pá ná mpv.
Uena pá nyaηna Taca na pá tv-ı naani.

⁵ Leleη nulv nté wei í tvwa
Taca ke naani təkpataa tɔ.
Í paa feina kalampaanı nyéma na pəpətunaa.

⁶ Ma Isɔ Taca n lapa təma səsəna ke,
tá tɔ ké n feina saala.
Ma caakaya a təm yəɔtvɔv
ıle a kəla payale.

⁷ Pə taya kətaya isui isayato husvɔv nyəηka
yaa ηka kəkɔ lusa ka təna tɔ yaa kvhav ke n səlaa.
Ama ηkraηη ke n tv-m sɪ má nu nyá təm.

⁸⁻⁹ Pə tɔ ké ma təma sɪ:
Mayalɔ, ma caa má la nyá luvɔv nyəntv.
Isu pə wεv kiiu takəlaya taa tɔ.
Na má təkəyi nyá kiiu ke hatoo ma lotu taa.

¹⁰ Sıyisuvɔv təm ke ma kpaaləyi
samaa tuutuuma taa sɪ:
Taca nyá waasəyena.
Maa suη, nyá mayamaya n nyəmə mpv.

¹¹ Maa ηmesəyi isəna n yapa-m tɔ,
na nyá kvpantv nti n lakı tam tɔɔ samaa taa.
Ama ma kpaaləyi ké sɪ nyayale ma waasvɔv.

¹² Taca n ta kisi nyá pətətəle ke lapv.
Nyá kvpantv na nyá taa teu kentiyina-m tam.

¹³ Wahalanaa watəyənə-m na paa timpiyi.
Pa fei kalvɔv, ma kawalaya fəɔtɔ feləyənə-m.

Pa tike κε ma naaki.

Pa payale kela isi nyuyv taa nyɔsi.

Pə tɔɔ ké ma apalɔtv lepa.

¹⁴ Hai, Taca,

la suulu na n̄ kɔɔ lɔŋ na n̄ ya-m.

¹⁵ Mpa pa caaki ma wahala na ma sɛm tɔ,

pá kpisi na fɛɛɛ kpa-wɛ na pá tisi-wɛ tɔfɛ.

¹⁶ Mpa pa wonɔŋi-m na pá kpaləsɛɣi tɔ,

pa fɛɛɛ í tv-wɛɣɛ sɔɣɔntv.

¹⁷ Nyá pɛɛkɔlaa tɛna í

yɔɔlɔna-ŋ na lanɣhɔlɔmlɛ.

Mpa pa caaki si n̄ ya-wɛ tɔ,

pa talɛɣi-ŋ tam si:

Taca kɛɛ sɔsɔ.

¹⁸ Ma ké konyɔntv ké na wahala tv.

Ama Taca tɔsɛɣi ma tɔm.

Nyayale ma waasɔlv na ma sɛnlv.

Ma Isɔ, waasi-m taa taanɔ.

41

Konyɔntɔɣɔlv Isɔ sɔlɔmuyv

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyuyv tv yontunaa taa tɔɣɔlv.

² Lelenɔ nɔlv nté wei í paasɛɣɛna acamaa tɔ.

Mpi tɔ, Taca ləsɛɣi-ɪ wahala taa ké

kuyaku isayav wule ké.

³ Isɔ kentiɣi pɔntv weesuyv tɔɔ ké,

na í cayana lanɣhɔlɔmlɛ kɛ tetv tɔɔ.

Isɔ u yeki na yɔlv in̄ í hoti í kolontunaa sɛkpaŋ taa.

⁴ Taca paasɛɣɛna-ɪ ɪ wɔsasi waatu ké,

na ɪ feki-ɪ.

⁵ Ma kuyɔɣɔtv nté si: Ma pɛntɛna Taca,

ɪɛ nyɛn̄i ma pɛtɔtɛɛ na n̄ waasi-m.

⁶ Ma kolontunaa pɔsɛɣɛna na mɔsvɔŋ si:

Pɛlee ké n̄ ká si na pá sɔɔ nyá tɔɔ?

⁷ Ye pa taa nɔɣɔlv kɔma ma wiiluyv

pɔpɔtv tɔm ké ɪ yɔɣtɛɣi si ɪ hiki

tɔmpi ɪ ka cayana-m tɔ.

⁸ Mpa paa caa-m tɔ pa kotiɣi ké na

pá wɛlɛtɛɣi ma isayav tɔm si:

⁹ Kɔtvɔŋ isayav husɛna-ɪ,

ɪ kaa kɔlv.

¹⁰ Halɪ ma taapalv kɔpaŋ wei

má na-ɪ tɔ nukaya tɛma tɔm

na tɛ tɔki ma mɔtv tɔ

ɪ kɔla ma tɔɔ.

¹¹ Hai, Taca nyɛn̄i ma pɛtɔtɛɛ,

na n̄ kɔsi-m na má lɛɛti-wɛ.

12 Mpi pu huli si n sɔla-m tɔɔle
waatu wei ma kolontunaa ká yele koou
si mpe pa kɔla-m tɔ.

13 N paasana-m ma tampana tɔɔyɔ tɔɔ,
na n si-m nyá isentaa ke tam tɔɔ.

14 Taaɔa Iɔ wei nyá n ké Iseyeli nyéma
Iɔ tɔɔle teeli tɔ.
Iɔ í kɔna mpɔ.

TAKELAYA NAALE NYEŋKA

42

(Yontu 42-72)

Wei i hatɔlɔna Iɔ tɔsɛɛle tɔ i wula

1 Kolee yontu nti tɔ we yonyoolaa nyɔyɔ tɔ
yontunaa taa tɔɔlɔ.

2 Iɔu lɔkɔtu pukɔyɔ nam na í tɔɔyɔ lɔm akpaa tɔ,
nɔyɔyɔ ma pɛɛkɔyɔ Taaɔa.

3 Ma nyulɔyɔ weesuyɔ tɔ Iɔ nyaya.
Pɔlee ké maa kɔɔ nyá té na má na-ŋ?

4 Iɔlɔm ke ma tɔki ilim na ahoo.
Mpi tɔ, pa pɔɔsɔyɔ-m tam ké si:
Leye nyá Iɔ inɔ i weɛ?

5 Halɔ pɔ lapa na má tɔɔsɔyɔna lanwakɔlle ke
isɔna samaa tɔkaya-m heku na lanhulɔmle sɔsɔle,
na tɔ pukina Iɔ tɔyaya tɔɔ,
na pá wilitiyɔ na pá sanɔ-i tɔ.

6 Pepe tɔɔ ké ma lanɔle wakɔlɔyɔ ma ti tɔm tɔtɔ?
Pɔ kɔla teu si má teeli ma Iɔ
na má taaɔa-i sam tɔtɔ.
Inɔyɔle ma waasɔlɔ Iɔ.

7 Hai, Taaɔa, ma lanɔle wakɔlɔa ké tɔtɔyɔtɔyɔ.
Pɔ tɔɔ ké ma tɔɔsɔyɔ nyana Yaatanɔ tɔtɔ mɔ tɔm,
na nyá sɛɛlaa na Heemɔɔɔ pɔyɔ na Miseyaa pulasi tɔm.

8 N yelaa na wahalanaa tɔɔyɔ
tɔmɔyɔ ma tɔɔ iɔu lɔm hola.

Pa waasa ma tɔɔ ké tɔwisiwisi.

9 Taaɔa, la-m kɔpantɔ ke ilim.
Uena má yoo-ŋ yontu ke ahoo,
na má sɔlɔm-ŋ.

Mpi tɔ, nyá haana-m weesuyɔ.

10 Ma kentulu Iɔ,
n sɔɔ ma tɔɔ suwe na pá nukɔ-m?

Na n yele ma kolontunaa na pá nɔmakɔlɔyɔ-m?

11 Pa kɔtɔyɔ nu-m ké tɔkɔtɔ
na pá yɔyɔtɔyɔ ilim na pɔ tɔm si:
Leye nyá Iɔ inɔ i weɛ?

12 Pepe tɔɔ kɛ ma laŋle wakələɣi ma ti tɔm tɔtɔ?
Pə kəla teu si má tɛli ma waasɔlv Iso,
na má tasa-i sam tɔtɔ.

43

1 Hai, Iso, seena ma tɔɔ kɛ
mpa pa ta nyi-ŋ tɔ pa tɔm taa,
na ń ha-m tampana.
Ya-m pəpətunaa na asaɣaa ninj taa.
2 Nyagale ma kentulu,
n kisiyi-m suwe?
N yelaa na pé nukɩ-m
na ma kolontunaa ŋmakələɣi-m suwe?
3 Hɔli-m nyá nyaaləm na nyá tampana
na á pona-m nyá tɔcaɣale
ke nyá pɔɣv naŋŋ nyəŋkɔ tɔɔ.
4 Ile maa kpətəna nyá kɔtaɣa tɔlate təna.
Mpi tɔ, nyagale ma laŋhɔlvmlɛ na ma ayɔɔlɛɛ.
Hai, ma Iso maa seɛ-ŋ na ma saŋkɔ.

5 Pepe tɔɔ kɛ ma laŋle wakələɣi ma ti tɔm tɔtɔ?
Pə kəla teu si má tɛli ma Iso
na má tasa-i sam tɔtɔ.
Inəɣale ma waasɔlv Iso.

44

Tacaa kentuyi sələmuyv

1 Kolee yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyɔɣv tu
yontunaa taa tɔɣɔɔ.

2 Hai, Tacaa, tá caanaa keɛsa-tɔɣv
mpi n lapə-wɛɣɛ too lɔŋtaa tɔ
na tɛ nuɩna tá ŋkraŋŋ.
3 N tɔɣɔna piitimnaa yəlaa na ń su-wɛ.
N kɔwa yəlaanaa na pé waləna-wɛ.
4 Pə taɣa pa toŋ na pa yoou wontu yaɔəna-wɛ,
na pé lá na pá tɔɣɔ tɛtɔ.
Ama nyá toŋ na nyá wɛɛv ke pa waali lapəna mpv.
Mpi tɔ, n ka sɔɔla-wɛɣɛ.

5 Hai, Iso, nyagale ma wulav,
nyá yekina na Yakəɔv kələɣi.
6 Nyá toŋ ke tə pəsəɣəna tá kolontunaa ke kɔpɛntəlasɩ,
na tɛ fɛləɣi-wɛɣɛ nɔɔhɛɛ na nyá hətɛ.
7 Tə ta tu tá tɔɔv ke naani.
Pəyele tə ta taŋ tá layatɛ si tɛ waasi-tɔɣv pulv.
8 Mpi tɔ, nyá yakəna-tɔɣv tá kolontunaa ninj taa
na ń tɣvi mpa paa caaki-tu tɔɣɔ fɛɛɛ.
9 Tacaa tu tɔɣv-ŋ teeli ke paa kɔyaku ŋkuyv.
Tu seɛkɩ-ŋ tam kɛ.

10 Paa na mpv n lɔ-tu na ń tu-tɔɣv fɛɛɛɛ,

na ń kisi tá yoolaa waaɫi ke wɛɛv.

11 N yelaa na tá se tá kolontunaa,
na peɛ pá kuu tá wontu.

12 N pɛta-tɔyɔ pa niŋ taa ké isu tɔla ke tɔkule
na tá yá yem ké lelaa té.

13 N lɔ nyá piya taɣa alɔha ké yem ké
n ta waa tá tɔɔ ké pɔlv.

14 N yelaa na tá cɔlv nyáma tɔvki-tv,
na pá paana-tv na pá wonɣi-tv.

15 Taɣa piitimnaa yookina yontu,
na yɔlaa náá tuliɣi-tɔyɔ ntompee.

16 Paa kɔyaku ŋkuyɔ fɛɛɛ kpaaki-m
na pá laki-m tokuyɔ

17 ke waatv wei ma nukɪ
kolontu kɔtvɔv na i saɣatvɔv tɔ.

18 Wahalanaa pane pa tɔna pa makɔna-tɔyɔ.
Pɔyele tɔ ta sɔɔ nyá tɔɔ.

Páɔ tɔ ta wakɔli tá na-ŋ tá nɔyɔ pɛɛlvɔv.

19 Anɪ tɔ ta lɔ-ŋ yaa tá hatɔlɔna nyá mpaav.

20 Paa na mpv n nanɣta-tɔyɔ
lonte nte pa lɔwa tɔ tɔ taa ké
taale hasɪ tɔcayale.

Na ń yele na sɔm sɔkɛtvɔv nyala tá tɔɔ.

21 Ye tu sɔɔwa tá Isɔ tɔɔ,
yaa tɔ svv tuŋ ke laav,

22 n taa kpisi pɔ nyɔm.

Mpi tɔ, n nyɔma pɔ tɔna mpi
pɔ we yɔlv lotu taa tɔyɔ.

23 Nyá tɔɔ ké pa kɔvɪ-tɔyɔ paa kɔyaku ŋku,
na pá lakɔna-tv isu pa pukuyuna heu ke tɔkule tɔ.

24 Hai, Taɔaa n tooki suwe?
Fe na ń kɔli, taa lɔ-tɔyɔ tam tɔɔ.

25 Pepe tɔɔ ké n sɔɔ tá wahala
na tá lanwakɔlle tɔɔ

na nn caaki tá nyɔnvɔv?

26 Mpi tɔ tɔ hota tá lotu tɔɔ ké mvsvɔv taa ké.

Hai, kɔli na ń waasɪ-tv.

27 Hɛti-tɔyɔ nyá kɔpantv tɔɔ.

45

Wulav akpayale yontu

1 Kolee yontu nti tɔ ké sɔɔlvɔv nyɔntv
na pá yookina cɔmɔŋ na tá we yonyoolaa
nyvɔv tv yontunaa taa tɔɣɔlv.

2 Tɔm kɔpantv haɣa ma taa ké sɪ má yɔyɔti.

Wulav ke ma yoo ma yontu.

Maa yoo-tɔyɪ na caŋɔm isu takɔlaya ŋmaav kupaŋ.

³ N tée apalaa tənaya isenta lɔw,
na ń yəɣətəɣəna caŋəm.
Isə koola-ŋ kɔpantɔ kɛ tam tɔw kɛ.

⁴ Yoolaa taa yoolu,
ləli nyá layatɛ.

Nteyɛɛ nyá teu na nyá teeli.

⁵ Kpa nyá yooɔ kɛkɛ taa na nyá səsəntɔ,
na ń huli tampana tənɔyɔ na ń sɛɛna acamaa tɔw.
Nyá ton í náná nyá kookalənaa səsaa taa.

⁶ Tɔ nyá nyəmə kɔsɛntɛ
na ń yaga nyá kolontunaa nyama
na ń məŋna-wɛyɛ nyá tɛɛ.

⁷ Hai, Isə, nyá kumte wɛ tam tɔw kɛ.
Tampana kɛ n tənɔyɔ na ń təkəna nyá kawulaya.

⁸ N sɔɔla siyisuyɔ kɛ na ń kisi isayatu.
Pə tɔw kɛ nyá Isə ləsa-ŋ nyá taapalaa taa,
na pá pəli-ŋ kətaya nim.

⁹ Na tulaalənaa waanɔ waanɔ səsəŋ kɛ nyá wontu tɔw.
Na laŋhɔlɔmle yonkpaama kuləɣɔ,
nyá kutulun wei pa lapa caŋəm na tuun kela tɔ ɪ taa.

¹⁰ Awulaa pɛɛlaa wɛ kawulaya təyaya taa alaa taa.
Wulav alɔnyəŋ səŋa nyá ntəɣəŋ tɔw
na í tɔwa wulanaa kɔpama.

¹¹ Ma pɛɛlɔ kɛ ŋkpaŋŋ kɛ teu
na ń kɛɛɪ ɪsɛ na ma tɔw.
Sɔw nyá yəlaa na nyá caa təyaya pə tɔw.

¹² Wulav ləsayɔ í suu-ŋ nyá teu tɔw.
Inəɣələ nyá səsɔ, lunɪ-ɪ atɛ.

¹³ Tiii ɪcatɛ nyəma mpa pa wɛna liyitee
na pá kəli lɛlaa tɔ,
paa pɛɛkɪ sɪ ń huli-wɛyɛ pɛɛɛɛ,
ɪlɛna pá ha-ŋ kɔcəŋ.

¹⁴ Wulav pɛɛlɔ tewaya təkpaɔa kɛ kawulaya təyaya taa.
Wontu nti pa lɔɔna wɔla təɣɔ ɪ suuwa.

¹⁵ Pa səpa-təɣɔ ŋmaləm payalɛ kɛ.
Ntəɣɔ ɪ suuki na pɛɛlaa su-ɪ na pá pona wulav kiŋ.

¹⁶ Na pá suukəna-ɪ na kawilitasɪ kɛ wulav təyaya.

¹⁷ Hai, wulav, kuyaku nakɔli nyá piya
í kpaɣa nyá cəsənaa kawulaya kumte,
na ń la-wɛyɛ antulinya təna awulumpiya.

¹⁸ Ama máá tɔsəyɔ nyá hətɛ kɛ paa waatu wei kɛ.
ɪlɛna yəlaa təna saŋɪ-ŋ tam tɔw.

46

Pə təna pə tɔ Isə wɛ tá waali

¹ Koolɛ yontu nti pa yookina nəɣɔ kuyullaya na té wɛ
yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa təɣəlɔ.

2 Iso keɛle tá təcɔɔsɔle na tá nyɔɔɔ tətɔle.
 Inəɣəle waasuyɔ ŋku ku lanəɣi lanwakəlle waatu tɔ.
 3-4 Pə tɔɔ ké paa tetu ká sele
 na pɔɔŋ yɔɔləɣi na í tiiki lɔm tɛɛ
 yaa lɔm hola kaləɣi kəkɔte na á wasəɣi
 na á kuləɣi na á ciɣitiɣi pɔɔŋ, tu nyan.

5 Pɔɔɔ nakəli ka wenna na ka lɔm heesəɣi
 Iso icate nyáma lanje.

Isɔtaa Iso Sɔsɔ təcayale nanŋ nyənte nté.

6 Iso we tə taa ile pulɔɔɔ u ciɣitiɣi-tɛ.

I ka waasi-tɛɣe na pɔɔɔ ilim lu.

7 Ye Iso kula i nɔɣɔ tɔɔ piitimnaa tɛɛ suvki ké,
 na kawulasɔ náa seliɣi,
 na sɔɣɔntɔ náa píi tetu na tɔ yɔɔləɣi na tɔ tiiki.

8 Ate na isɔtaa pə tɔ Tacaa we tá waali ké.

Yakɔɔɔ Iso keɛle tá kəkentuyɔ.

9 I kɔɔ na í ná sɔɣɔntɔ tɔma wena

Tacaa lapa tetu tɔɔ tɔ.

10 Inɔ i kuyɔna yooŋ nyɔɔɔ ke hatoo antulinya tɔnasɔ tɔɔ,

na í pɛləɣi pə tɔɔŋ na pə ŋmantasɔ,

na í wɔ kpaləŋ ke kəkɔ.

11 Iso si: Yəlaa í heesɔ yooɔ na pá cəkəna sɔ ma ké Iso.

Má ŋmakələna tetu na tə piitimnaa.

12 Ate na isɔtaa tɔ we tá waali ké.

Yakɔɔɔ Iso keɛle tá kəkentuyɔ.

47

I wiliti Tacaa wulav sɔsɔ

¹ Kɔlee yontu nti tə we

yonyoolaa nyɔɔɔ tɔ yontunaa taa tɔɣɔɔ.

2 Yəlaa me má təna í wilitiɣi,

na í makɔ niŋ taa ké tá Iso.

3 Mpi tɔ, pə təna pə tɛɛ suvəkəna

Tacaa Isɔtaa Iso Sɔsɔ ké.

Inəɣəle tetu təna wulav sɔsɔ.

4 Inɔ i tɔɣɔna tá niŋ taa ké yəlaa,

na í tɔ tá nɔɔheɛ tɛɛ ké piitimnaa.

5 Yakɔɔɔ nyáma taya i sɔɔlaa

na í ləsɔ tá tetu na tá lanja heewa.

6 Kawilitasɔ na tutuyɔ wula ke

Iso Tacaa kpana i kumte tɔɔ.

7 I yoo Tacaa ke yontu.

Inəɣəle tá wulav, í samɔ-i.

8 Iso keɛle tetu təna wulav.

I samɔ-i na yontu kɔpantɔ taa kɔpantɔ.

9 Iso caya i kumte nanŋ nyənte tɔɔ ké

na í təkɔ piitimnaa tɔɔ ké kawulaya.

10 Piitimnaa awulumpiya sɔɔsa Apələham Iso yəlaa tɔɔ.
Mpi tɔ, ɪni ɪ tənna atɛ awulaa na pəsəlaa tənna
na ɪ təkɪ pa tənna pa tɔɔ kɛ kawulaya.

48

Wulav sɔsɔ ɪcatɛ
1 Kolee yontu ntɔ.

2 Tacaɔ kɛ sɔsɔ kɛ,
ɪ muna samtɔ tənna kɛ ɪ ɪcatɛ taa kɛ
ɪ pɔyɔ naŋŋ nyəŋku tɔɔ.
3 Siyɔŋ pɔyɔ ŋku ku tewaya
na ku hɛɛsəyi tetɔ tənna yəlaa laŋa.
Ku wɛnna ilim ntɔyɔŋ tɔɔ kɛ,
ku taa kɛ wulav sɔsɔ ɪcatɛ wɛɛ.
4 Tacaɔ wɛ tɔ taa kɛ na ɪ kentiyi tɔ tɔɔ
na pɛ kəli tɔ kolɔŋa toŋ nyəŋka.

5 Awulaa kotaa na pɔ kuli Siyɔŋ tɔɔ.
6 Pa nawa ɪcatɛ ɪɛna sɔyɔntɔ
anaam kra-wɛ na pɔ tɔ casələ.
7 Mɔpɔyɔ sɔyɔntɔ tuta-wɛ na pɔ niki tənɛ ɪnəyi
seluyɔ ɪsu lɔlɔyɔ wɔsasi tutuyɔ ɔlv tɔ.
8 Yaa ɪsu ilim təlulɛ heelim
yɔkɔyɔ kpuləŋ sɔsɔŋ tɔ.

9 Nti tu nuwa kɔnu tɔ,
tɔ na-tɪ na tɔ ɪsəpələ
kɛ Tacaɔ pɔ tənna pɔ tɔ Iso ɪcatɛ taa.

10 Hai, Tacaɔ tɔ huɔ nyá kɔpantɔ tɔm
kɛ nyá təsɛɛɛ taa.
11 Iso nyá samtɔ nukɪ tetɔ tənasi taa kɛ.
Siyisuyɔ kɛ n təŋəyi na n hɔlɔyənna nyá toŋ.
12 Pa yɔɔləyi Siyɔŋ pulaya taa kɛ,
na Yuta acalɛɛ nɔ́á wɛ aŋmaala taa kɛ
nyá tampana huɔlɛ tɔɔ.

13 ɪ tɔ na ɪ cɔɔ Siyɔŋ ɪcatɛ taa
na ɪ kala ɪ tətəŋlɛ kutuluyɔ.
14 ɪ paasənna tɔ koloosi na si toŋ
na ɪ ká kɛɛsi mə piya si:
15 Iso kɛɛɛ tɔ Iso kɛ tam tɔɔ.
ɪni ɪ ká tiikiyina-tuyɔ haləna tɔ səm.

49

Yɔlv səkɪ niŋ kakpasɪ kɛ
1 Kolee yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tɔ
yontunaa taa tɔyɔlɔ.

2 Antulinya taa yəlaa mɛ,
mə tənna ɪ kɛ ŋkpaŋŋ.

3 Sɔsaa, na səkpeɲa,
 na liyitee nyɔma,
 na konyɔntɔnaa me,
 4 ləmayasɛɛ tɔm ke ma yɔyɔtɔyi,
 na ma taa kɔmayasɛtɔ wɛna huwɛɛ ke sɔsɔm kɛ.
 5 Ma welisiyi teu ke ituule taa kɛ,
 na mǎ teləsɔyi-te na cəmuyɔ.

6 Pepe tɔɔ kɛ maa tasa nyam ke wahala waatu
 ke saa wei ma kolontunaa ká ta-m
 na pá tɔyɔ-m wahala tɔ.
 7 Pa liyitee tuutuuma ke pa tɔ naani
 na pá hɔŋ pa ti na pa wɛnau katatɔlaya.

8 Ama pa taa nɔyɔlv feina tɔŋ si
 í ya lɔɔ cɔlɔɔɔ ɪ tɔyɔntɔle weesuyɔ
 yaa ɪ mayamaɣa ɪ nyɔŋku.
 9 Yɔlv ləsaya kɔla liyitee,
 paa pǎ lá ɪsɛna nɔyɔlv kaa pǎsi ka yaru.
 10 Pa huɔki si paa fiti pǎlaav pa kaa si?
 11 Tampana tɔɔ, paa n kɛ nyɔntɔ yaa kumɛɛɛŋ,
 n ká si kɛ, na n yelina lelɔa ke nyá wɛnau.
 12 Paa pa hawa pa tɛtɔ ke pa hɔla
 pǎlaav tike ká tɛna na ku pǎsi
 pa tɔcayale tam tɔɔ nyɔntɛ.
 13 Yɔlv sɔsɔɔntɔ kaa sɔsɔsi ɪ weesuyɔ ke tayaɔlɔŋ.
 ɪ we tɔnaya ke teitei kɛ ɪsu kpɔntɛ.
 14 Yɔlaa mpe pa tɔyi pa tɔyi naani
 na pá nyɔnɔyi pa kuyɔyɔtɔtɔ tike ke tampana nyɔntɔ.
 15 ɪle mpi pa kɔŋ tɛɛsɔnau tɔyɔlv.
 Pu keeti-wɛyɛ ɪsu heeŋ
 na pǎ susi atɛtɔle taa
 na sɔm pǎsi pa tiikilu.
 Na pǎ siyisina-wɛyɛ pǎlaav tɔpɔŋpɔŋ na pa teu si.
 Atɛtɔle taa kɛɛ pa tɔcayale.

16 Ama lɔɔ ká ya-m atɛtɔle taa tɔna,
 na í lɔsi-m.

17 Paa yɔlv wɛnau tɔŋna hukuyɔ na í suɔki tɔŋ
 nyá laŋle ɪ taa pɛli.
 18 ɪ kaa kpɛnna pǎ taa puluyɔ ɪ sɔm wule
 na í pona atɛtɔle taa.
 19 Pǎyele ɪ yaakaya ɪ tɔyi
 leleŋ nuɔlv kɛ na í wɛna ɪ ɪsɛ.
 Na í saŋ ɪ ti si pǎ tɔŋ teu.
 20 Paa na mpɔ, pǎ wɛɛ kɛ si,
 í polo timpɪ ɪ caanaa wɛɛ
 na paa naaki nyaalɔm tɔ.
 21 Yɔlv pǎsɔyi na í wɛɛna sɔsɔɔntɔ,
 ye ɪ feina ləmayasɛɛ ɪ wɛɛki tɔnaya ke

teitei k e  su kp ante.

50

Is  k h si   hvvki   hvvle

¹ Asafi yontu.

Is  Toma t na tv Tacaa yaaki tetv t naya
p  krayav ilim t lule na p  t tule t .

² Siy h  cate nte t  tewa t kpataa t 
t  taa k e Is  teeki k k .

³ Ta Is  k h k e,
 le p  taya t pamm.

K k  we   n g  t  k e na k  niisiyi p  t na.
Heelim  sayam c na-  k e.

⁴ Is  hvvk na   y laa na
  yaa  s t nyv na tetv ke aseeta.

⁵ Is  si:   koti ma ny ma mpa
ma na-we t  p ela n g  si
paa nuna-m na p  l  p  k taya t .

⁶  s t nyv   y g ti si Tacaa m  ma siyisaa k e.
Mpi t , mayale hvvnlv.

⁷ Is  si: Ma y laa  seyeli ny ma   ke  kpanh
na ma kal na-me, ma k e m  Is  k e.

⁸ Maa kal na-mege,
 le p  taya ma k tas  t ,
  t  tu heesi-m s leye lavv,

⁹ ma kaa mv, maa caa m  lat c naa
yaa m  kpreeh tee p htvlv kray.

¹⁰ Mpi t , m  t nna hvv tv tee wontu t na
na pulas  taa ny tv t naya iyisi iyisi.

¹¹ Na p  sumas  t na,
ate wontunaa t na k e ma ny m k e.

¹² Paa ny g si we-m, maa p s gi.
Mpi t , antulinya na   ny m t na m  t nna.

¹³ Wulee ma t g  lat c naa nantv
na m  ny v p htvlv cal m na?

¹⁴ P  taya t g naya kvhav ke ma caaki.
Ama s etv ke ma p s gi.

  t h gi na   lak   s na
  ka suwa  s taa Is  S s  may  n s  t .

¹⁵ Na ye   we lavvak lle taa   yaa-m na m  waasi-me
na   tv-m teeli.

¹⁶ Maa p s  asayaa si:
  kal gi ma kiij na m  na-me t  n g  p elvyv t m
we m  n s  taa si p  waasi-mege we?

¹⁷  ena m  s yes gi-me na   nu ki
na   l k  ma t m.

- 18 ǀ tənəyi ɲmulaa tɔɔ ké,
na í sɔɔsəyi wasaŋkalənaa tɔɔ.
19 Isayatu ke mə nɔɔsi yɔɔtəyi
na u nyaŋna kaloolaya.
20 Na í cakɪ mə tɔɔntələnaa acaɣa,
na í kpeŋəyənə mə mayamaya mə newaa.
21 Mpi í lapa tɔɔlə,
na í huukɪ sɪ má su na?
Yaa í mayasəyi mə taa sɪ,
maa təŋ mə ɪkpatɛ.
Maa kuli mə tɔɔ ké
na má kuli mə acaalətu tənə tɔɔ na í ná.
- 22 Mə tənə mpa me í sɔɔkɪ ma tɔɔ tɔ í ke ŋkraŋŋ.
Pə taa kɔɔ na má cəli-me na nɔɔlə kaa waasi-me.
- 23 Ma seetu nté wei ɪ kusəyi
ma nyuyv ke teu tɔ.
Na wei ɪ nukəna-m tɔ,
puntu ke ma waasəyi.

51

Sələmuyv sɪ pə husɪ isayatu

- 1 Tafiiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyuyv tv
yontunaa taa tɔɔlə.
2 Tə taa ké Tafiiiti keesəyi waatu wei ɪ na Ulii alv Pasepa pa lapa
Wasəŋkalətu, na ləɔ kuyɔɔtutu teləsulv
Nataŋ polo na í kaləna-ɪ tɔ pə təm.
Yontu ntəyələ sɪ:
- 3 Hai, ləɔ, nyənɪ ma pətɔtələ ke nyá kɔpantu tɔɔ.
Husɪ ma kawalaya ke nyá suulu sɔsɔ tɔɔ.
4 Nyaali ma isayatu təkpatəkpatə,
husɪ ma təpəntələ na má wɛɛ tənəŋŋ.
- 5 Mpi tɔ, ma nyəma ma kawalaya tɔɔ,
ma naakɪ ma təpəntələ ke tam.
6 Nyá tike ke ma pəntənəa,
mpi tɔ, ma lapa mpi pə fɛɪ-ŋ teu tɔ.
N wɛna tampana ke timpi n huukəna-m tɔɔ,
n ta wakəli tiili.
7 Ma ké kawalaya tv ke hatoo kuyəŋku
ma too haɣa-m tɔɔ.
Isayatu taa ké ɪ lula-m.
8 Ama n caa ké sɪ tampana í wɛɛ ma lotu taa.
Tv ləmayasɛɛ ke hatoo ma taa.
- 9 Husɪ ma isayatu na má wɛɛ tənəŋŋ.
Nyaali-m na má kəli kponkpo mɔlɔm ke hɔlɔmuyv.
10 Keesɪ-m laŋhulɔmlɛ sɔsɔlə təm,
lɛna ma wei ma laŋlɛ ka wakəlaa tətɔɔtɔɔ tɔ
tə hɔləmɪ təloiloɪ.

11 Κεεσι νιά ισε, τaa νυəni ma isayatu,
huσι ma təwakəllənaa.

12 Hai, Iso tu ma taa ké ləmayasəle naηη νυənte.
Layasi-m kufəlv na má nukəna-η na lotu kuləmtu.

13 Taa lə-m na má hatələna-η,
yaa n̄ ləsi νιά Feesuyu Naηηtu ke ma taa.

14 Mələna-m ma nyuyv yavv laηhuləmlə,
tu ma taa ké nunav ləmayasəle.

15 Uena má huli pəntəlaa ke νιά mpaan
na pá təηəyi na pá tayani keesuyv na νιά təə.

16 Hai, ma nyuyv yatv Iso, ləsi-m səm*fa* taa,
na má kpaələna laηhuləmlə ke νιά waasuyv təm. ^a

17 Tacaa kuli ma nəvə na má sa-η.

18 Ye νιά luyv ka we kətasi ma lapa-η.
Paa nsi kəkə lusa si təna tə si mayamaa,
n ta səli.

19 Hai, Iso kətaya ηka ka we-η teu na n̄ caaki təvələ si
yulv laηle na ι laakali ι wakələna ι isayatu.

20 La νιά kupaantu ke Siyəη νιάma
ke νιά pəlele təə.

Na n̄ ηma Yosalem koloosi.

21 Waatu inəyi n ká səli kətasi nsi
n suwa si pá la-η tə, na nsi kəkə lusa si təna tə.
Uena pá la-η kətasi ke latəcənaa
ke νιά kətaya təlate təə.

52

Yulv wei ι tv naani ké ι wenav tə

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyv tu
yontunaa taa təvələ.

² Tə taa ké pa keesəyi isəna

Itəm tv Toweki tayasa

Sayuli si Tafiiti pola Apimeleki tē.

Yontu ntəvələ si:

³ Toη tv νιά, n yələyəna νιά isayatu ke mpv suwe?

N ta nyi taa si Iso kupaantu we tam təə?

⁴ Νιά nsəmlə na ləη isu hənuyv,
na n̄ tvsəyəna lələa.

⁵ N səla isayatu na pá kəli kupaantu,
na n̄ caaki pəpətv na pá kəli tampana.

⁶ Na νιά laηle hēena təm təna nti tə wakələyi təvə.
Tə təna tə ké kəkəkəetv ké.

⁷ Pə təə ké Iso ká wakəli-η tam təə.

ι ká ləsi-η νιά tē na ι tēna,

^a 51:16 ləsi-m səm: Lələa hūvki si ntanyi yontu tv caa si Iso ι cəpi-ι yulvkolə nte un̄ ι lapa tə tə taa.

na í kpesi-η weesuγu nyáma te na í tóγoni-η.
 8 Siγisilaa ká na-ι na sόγontu kra-we.
 Paa woni-ι na pá tή si:
 9 Ye yulu kisa Iso ke kpoluyu tuyu
 na í ha ι tayı liyitee nna ι wakala lelaa na ι hiki tó,
 isana ι tēηna tóγole.

10 Ama ma we Iso tayaγa taa ké isu
 tuyu hetu nyēηku.
 I kupantu taa ké má ha ma tayı tam tóo.

11 Ma sanj-η tam tóo ké pə tēna mpi n lapa tó pə tóo,
 na má kraalayi nyá yalaa isentaa si,
 n ké kupaη.

53

*Yalaa kupama na pa Iso ke antulinya isayaw taa
 (Yontu 14)*

1 Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyu tu
 yontunaa taa tóγolo.

2 Kumeleməη mayasəγəna ι taa si Iso fei.
 Yalaa mpe acaalətu ke pa laki,
 kupantu latu fei.

3 Hatoo isətaa ké Tacaa nyənəγəna ate yalaa
 si ι naaki si ləmayasəe tu nəγolu ι pəkəγi-ι?

4 Pa tēna pa yela ι mpaav ké na pá wakəli.
 Kupantu latu fei pa taa paa kuləm.

5 Isayalataa mpe pa kaa nu.
 Pa pəsa ma yalaa isu tóγonaγa na pá təkí paa seeki-m.

6 Tənaγa paa selina sόγontu pəcə sόγontu fei.
 Iso ká kv mpa pa kuləγi ι tóo tə na í lə.
 Paa tóγo fēele, mpi tó, Iso lə-we.

7 Hai, ma kooliyi ké si Iseyeli nyáma waasuyu
 í luna Iso puyu taa ké waatu wei
 Tacaa ká mēηna ι yalaa mpa paa kuuwa tó.
 Yakəpu luluyu nyáma Iseyeli nyáma ká
 ηmaaləna lanhuləmlə səsəole.

54

Konyontóγolu yaaki si pá waasi-ι

1 Tafiiti yontu nti pa yookina sanjku
 na tə we yonyoolaa nyuyu tu takəlaya taa tóγolo.

2 Tə taa ké pa keesəγi isəna Sifi nyáma pola
 Sayuli kin na pá tayasi-ι si
 Tafiiti ηməla pa tetu taa tó.
 Yontu ntəγale si:

³ Hai, Iso, ya-m nyá hæte tɔɔ,
na ń hɔli ma tampana na nyá toŋ.

⁴ Hai, Iso nu ma kyɔɔtɔtu.
Ke ŋkraŋŋ na ń nu ma kusələmɔtu.

⁵ Mpi tɔ, kpai nyéma kula ma tɔɔ,
na pá sɔɔli ma weesuyu ləsuyɔ na mɔsɔŋ
pa paa feina-ŋ.

⁶ Ama nyaa waasəna-m,
nyayale Taca, na ń paasəɣəna-m.

⁷ Isayatu í məli ma kolontunaa nyɔɔŋ taa
na ń təkɪ pa nɔɔsi ke nyá tampana tɔɔ.

⁸ Maa la-ŋ kɔtaɣa na lotu kɔlɔmtɔ
na má sa nyá hæte.

Mpi tɔ, Taca n ké kɔpaŋ ké.

⁹ N fita-m nəɣəsɛɛ təna taa ké,
na má nyənəɣɪ ma kolontunaa kpisuyu.

55

Wei ɪ waali pa luwa tɔ ɪ sələmɔɣɔ

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina saŋkɔ na tɔ we
yonyoolaa nyɔɔtu yontunaa taa tɔɣɔɔ.

² Hai, Iso ke ŋkraŋŋ na ń nu ma kusələmɔtu.

Taa kisi ma wiinau ke nuu.

³ Nu ma tɔm na ń cɔ-m,
nəɣəsɛɛ puɔna-m na má cɔɔki yem na má huɣutiɣi lotu.

⁴ Mpi tɔ, ma kolontunaa nyaasəɣɪ-m ké,
na asaɣaa náá ŋmakələɣɪ-m na pá mələɣəna
ma nyɔɔtu taa ké wahala na pá we ma waali na pááná.

⁵ Ma laŋle wakəla səsəm ké,
na səm sɔɣəntɔ pu-m.

⁶ Sɔɣəntɔ səsəntɔ kra-m ké,
na má seliɣi.

⁷ Ma nyulaya isu ye maa wəna keŋ isu alukuku,
maa kula hɔntɔ na má həɛsi.

⁸ Maa sewa na má polo pooluŋ
na má caya timpɪ nəɣɔlv fei tɔ.

⁹ Maa sewa ləŋ ke kacuculaya
na heelim səsəɔm na má cɔɔsi.

¹⁰ Taca, líyítɪ ma kolontunaa, pá taa nuna təma.

Mpi tɔ, mɔsɔŋ na ɪyoosile tike ke ma naaki ɪcate taa.

¹¹ Yoou cɔɔkəna tɔ koloosi ke ilim na ahoɔ.
Kɔpəntəŋ na acilayatu suna tɔ taa.

¹² Yulɔkɔle we tɔ taa ké.
Pəyele ŋmiləm na tɔsuyɔ náá laŋəɣɪ.

¹³ Ye pu ké kolontu tɔkəna-m pə taa la-m pulɔ.
Yaa ye ma pata ka kɔlayana ma tɔɔ maa ŋməla-ɪ.

14 Ama ma na wei tə kaawa na ma tʉɣʉna-ɪ tɔɣɔ,
 ɪ ké ma taapalɔ na ma ceu ké.

15 Ma na-ɪ tu we təma na lelenj ké,
 na tá na samaa tə puki Iso təsɛɛɛ taa.

16 Səm í tuti ma kolontunaa,
 na pá tii atətəle taa na pa isɛ.
 Mpi tɔ, isayətɔ suna pa taa.

17 Iso ké maa wiina,
 na ɪɪ ɪ ká waasəna-m.

18 Tanarj na ilim taa na taanaya ke ma wiiki
 na í nukɪ ma nɔɣɔ.

19 ɪɪ ɪ ká yana-m na í yele na má hɛɛsɪ.
 Mpi tɔ, mpa pa kuləɣɪ ma tɔɔ tɔ pa we payale ké.

20 Iso wei ɪɪ ɪ ké wulaw ke too tam tɔɔ tɔ,
 í nu na í pasa-we.

Yəlaa mpé paa layasəɣɪ,
 pécɔ paa nyaɲna Iso.

21 ɪ tu ɪ taapalaa mpa í na-we pa we lelenj tɔɣɔ ninj.
 Na í wakəli nɔɣɔ ŋka ɪ ka pɛɛlaa tɔ.

22 ɪ nɔɣɔ na lelenj ké isɪ tuɲ na ɪ taa na kəkɔ,
 na ɪ faacinaa tewa, ɪɛna ɪ taa na sapələsɪ.

23 Pɛtɪ nyá nəɣəsɛɛ tənaya Tacaa ninj taa, na í paasəna-ŋ.
 ɪ yeki sɪ siyisulu í cɛɲɪ.

24 Ama Iso n ká yele na yəlaa mpɛ
 pa tii pəlaav tapɣɣɔ tɛɛ.
 Yəbukolaa na ŋmulaa ná kaa haya
 pa pusi hɛkɔ na pécɔ pá sɪ.
 Ama nyaya ma pɛta ma ti.

56

Konyəntəɣəlv pɛta ɪ tɔɣɪ Iso

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
 nyɣɣɔ tu yontunaa taa tɔɣɔɔ.
 Yontu ntəɣɪ pa yookina alukuku wei ɪ we
 poolɔɲ tuɲ səsəɔɲ tɔɔ tɔ ɪ luyɔ.
 Tə taa ké Tafiiti kɛɛsəɣɪ isəna Filiisi nyóma
 səɲsa-ɪ Katɪ tɔ pə tɔm.
 Yontu ntəɣəle sɪ:

2 Hai, Iso nyəni ma pətətəle, pa huluyɔ-m ké.
 Kuyɛɛɲ təna pa yookina-m ké, na pá caaləɣɪ-m.

3 Kuyɛɛɲ tənaya ma kolontunaa we ma waali.
 Pa we payale ké, na pá yookina-m.

4 Ye kuyaku ŋku səɣəntɔ í kpa-m,
 nyaya ma tɣɪ naani.

5 Ma sarj Iso ké ɪ təm kuyəɣətɔtɔ tɔɔ,

na ma tu-ι naani na sɔɔntu fei.
Pepeye yulu pəsəyi na í la-m?

⁶ Paa kuyaku ηkuyu pa tuxu-m kunyɔη,
na pá huuki ma tɔɔ ké isayatu.

⁷ Pa lapa nɔɔo kulumaya si pa ceηayi-m na pá naasayi-m
na pá huliyi ma ikpate ke paa timpi ma puki tɔ.

Mpi tɔ, pa caa ma weesuyu ləsuyu tɔ.

⁸ Pa kaa pəsi pa fitina isayatu nti pa laki tɔ.
Hai, Isɔ, peti yɔlaa mpeye ate na pááná.

⁹ N tɛma ma tɛkpaalətu mpaaw ke cekənav
suu ma isəlum ke nyá tənuyu huluɔyu taa.

Nmaa pə tɔm ke nyá takəlaya taa.

¹⁰ Ye ma mapa kapuka na nyá tɔɔ,
ma kolontunaa ná mələyana pa waali ké,
ma nyəma si Isɔ nyá, n we ma tɔɔ.

¹¹ Ma san Isɔ ké ι tɔm kuyɔɔtutu tɔɔ.

Ma sama Tacaa ke ι tɔm tɔɔ.

¹² Inayi ma laki naani, maa nyaηna pulu.
Pepeye yɔlaa pəsəyi na pá la-m?

¹³ Hai, Isɔ pə wee si má la isu ma suw nɔɔo tɔ,
de nyana tɛmlɛ kɔtaya ke maa la-η.

¹⁴ Mpi tɔ, n waasa-m sɛm taa ké,
si ma tɔ nyá isentaa ke weesuyu nyáma nyaaləm taa.

57

Tafiiti sələməyi isɔtaa Isɔ Sɔsɔ
(Kvkalətu 8-12: Yontu 108:2-6)

¹ Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyuyu tu
yontunaa taa na pá yaaki-ti si:

Taa kv tɔɔlɔ.

Tɔ taa ké Tafiiti keesayi isəna ι sewa Sayuli na í
ηmeli kukpamuyu puuyu taa tɔ pə tɔm.

Yontu ntəyale si:

² Hai, Isɔ nyəni ma pətɔtəle yoo,
nyəni ma pətɔtəle.

Mpi tɔ, nyá kin ke ma pɛkəyi ma tɛcɔsəle.

Maa ηmeli təna, na n kenti ma tɔɔ,
haləna wahalanaa pane pá tɛ.

³ Isɔtaa Isɔ Sɔsɔ ke ma yaaki.

Im ι lapəna-m pə təna.

⁴ I ká waasi-m na hatoo isɔtaa,

na í liyiti wei ι tu ma waali tɔ,

na í la-m ι kupantu.

⁵ Mpa pa hekv ma wee tɔ

pa tɔki yɔlaa ké isu tɔyolası.

Pa kela seηtaa ké isu ηmantaasi na nyəma,

na pa nsəmlɛ na lɔη isu layate.

6 Hai Iso, nyá səsəəntu í kəli isətənyu ke kuluyu,
na nyá teu na tetu təna təə.

7 Paa hula puuyu ke ma mpaav taa ké,
na ku lumsu-m.
Uena pá nyi-m katəka.
Ama kulbmaa mpe pa hotina ka taa.

8 Hai Iso, ma nyəə ton,
maa sa-ŋ na má puyl-ŋ.

9 Ma ləsayə, fe,
ma əmuyu na ma saŋku í fe,
maa fe na páco pá nyaali.

10 Tacaə maa sa-ŋ yəlaə taa,
na má puyl-ŋ piitimnaə taa.

11 Mpi tə, nyá kəpəntu səsəəntu tapə isətənyu ké,
na nyá teu náá tēe isəŋmuntə təə.

12 Hai Iso, kpaasi nyá təxi isətənyu təə,
na nyá teeli na tetu təna taa.

58

Iso we tetu təə na í huəkəna

¹ Tafiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyə tu
yontunaa taa na pá yaaki-ti si:
Taa ku təyələ.

2 Yəlaə me sum taa ké í ká huləna tampana na?
Mpuyu í təŋxi siyisuyu na í huəkəna?

3 Təfaə ke í lakəna isayatu ke tetu təə,
na í laki mvsəŋ.

4 Hatoo asayaa həəv tēe ké pa wakəlaə,
na pəpətənaə náá leki na páco
pa luki pa toonaə lotu taa.

5 Pa we sətə ké isu tumaa,
yaa isu paasəle ntam wei i təkəxi ŋkpaŋ tə.

6 Isu paasəle nte ti nukı tsv yontu tə,
paa təwaa taa aka.

7 Hai, Iso holi pa kela ke pa nəəsı taa,
Tacaə yəki təyələsi tamaşı.

8 Pá muki yem isu lum kpenyuyə tə.
Ye pa tə nəyələyū nyəmə, á pəsi kpeɛ.

9 Pá si na pá yəəli yem isu atantaab.
Na pá wēe isu pə hələsyu pəyayə,
na ká tá keesi ilim tə.

10 Pa səwá tui kaa la hətu,
na páco Iso kpeşı-i isu kacuculayə,
paa a wəlaə yaa á na a lum, pə ta ku pulv.

11 Yulɔpaŋ laŋle ká hulɔmɪ
waatɔ wei Iso ká leeti asayaa tɔ
ɪnɪ ɪ ká tɔ pa calɛm taa.

12 Waatɔ ɪnɛyi yɛlaa tɛna ká tɔ si:
Yɛlaa kɔpama wɛna pa kasɛyaya,
Iso wɛ atɛ na í huukɛna.

59

Iso waasi-m mpa paa caaki-m tɔ pa niŋ taa

1 Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyɔɔɔ tu
yontunaa taa na pá yaaki-ti si:

Taa kɔ tɔɔlɔ.

Tɔ taa ké Tafiiti keesayi isɛna Sayuli tilaa si
pá feŋ ɪ tɛyaya na pá kɔ-ɪ tɔ.

Yontu ntɛɔlɛ si:

2 Ma Iso waasi-m ma kolontunaa niŋ taa,
kenti ma tɔɔ ké mpa paa caa-m tɔ pa tɔɔ.

3 Waasi-m mpa pa pɛɛkɛɔna-m isayatu tɔ pa niŋ taa,
ya-m yulɔkɔlaa mpe pa nɔɔ taa.

4 Asayaa mpeɔle na pá ceŋɛyi-m,
yulɔkɔlaa mpe pa caa pa tii ma tɔɔ ké.

Tacaa anɪ ma ta la isayatu natɛli,
pɛyele ma ta seki ma kɔlapɛle.

5 Paa na ma ta la pulɔ tɔ,
pa kpaɛyi sewa na pá taɔanɛyi pa ti.

Hai, Iso fe na í kɔɔ ma kiŋ na í ná.

6 Tacaa atɛ na isɔtaa pɔ tu,

Iseɔli Iso nyá,

kɔli na í waasi-m mpa pa ta nyi-ŋ tɔ pa niŋ taa,
kisina waali lulaa mpeɔle nyá kɔpantu.

7 Paa taanaya ŋkaya pa kɔŋ
isu hasi tintiyile.

Pa casayi kapusi na pá cɔɔkɛna ɪcatɛ.

8 Isayatu suna pa nɔɔsi taa tɔpam,

na pa kuyɔɔtɔtu wɛ isu layalɛɛ.

Pa tɔŋ si awe ká nuuna pa tɔm?

9 Ama Tacaa nyá wonjiyi-wɛɔɛ,
na í paakɛna mpa pa ta nyi-ŋ tɔ pa tɛna.

10 Paa pa toŋ ká wɛɛ isu cɛnɛ na lé,

Iso nyayale ma kentulu.

11 Ma Iso kɔpaŋ n ká kɔɔ ma cɔlɔ,

na í huli-m ma kolontunaa na pá wakɛla-wɛ.

12 Taa kɔ-wɛɔle lɔŋ,

na pá kɔɔ na ma yɛlaa sɔɔ nyá toŋ tɔɔ.

Ama ciyiti-wɛ na toŋ ilɛna í pɛti-wɛ.

Taαα, nyayale tá kvkentuγu.

¹³ Pá kula pa nayo tō te, pa wakəlana-η ké.

Pa mayamaya pa kalampaani katəka í kpa-wε.

Mpi tō, kvtyv na kaloolaya tike ke pa laki.

¹⁴ Kpiisi-wε na pááná na pá taa tasa-wεγε nav.

Uε antulinya tana ká nyi si

Isə SəSə wε Iseyeli taa.

¹⁵ Paa taanaya ηkaya pa kəη isu hasi tintiyile.

Pa casəyi kapusi na pá cəəkəna icate.

¹⁶ Na pá pεekəyi paa timpiyi təγənaγa.

Pu taki-wεγε teu ilena pá suv məla.

¹⁷ Maa sa nyá toη ké,

na ma kpaali nyá kvpantu ke tanəη tεε.

Mpi tō, n ke-m təcəəsəle toη nyəntε ké

na ma kentulu ke lanwakəlle waato.

¹⁸ Maa sa ma kentulu nyaya.

Hai, Isə nyayale ma təcəəsəle,

ma Isə nyá kvpantu wε səγəntv.

60

*Isə nuki i yəlaa mpa pə kəlaa tə pa wula
(Kvkalətv 7-14: Yontu 108:7-14)*

¹ Tafiiti yontu nti i yoona

səηkv si i sεγesəγəna təγəlv.

² Tə taa ké Tafiiti kεεsəyi isəna i yoona

Silii nyáma mpa paa wε Mesopotami

na Sopa pə tetv taa tō.

Pa məlaya kpente ilena Sowapí náá kv Itəm tetv

yoolaa ke iyisi naanvwa na naaleyε (12.000) təm tetekəle taa.

Yontu ntəγəle si:

³ Hai, Isə, nyá ləna-tv na té yá yem yem.

Hεεsi nyá pááná na í məηna-tv.

⁴ N ciyita tetv na té yá pəγəleε,

nyala-yε, təfə tə təηna seluyu ké.

⁵ N mayasa nyá yəlaa tá na toη,

na í caali-tv na té nyəə svlv kvkvkv.

⁶ N hvla nyá kvpama ke yaasi wei pá nawa,

Uε pa se kolontu nyəmə kvttəna tō.

⁷ Hai, cə-tv na í kəə tá waasvγv,

ilena í yá nyá kvəsəllaa tá, na nyá toη.

⁸ Isə yəγəta i təsεεle nəηη nyəntε taa si:

Maa təγəna akaitv.

Maa tala Sikem icate,

na má faya Sukəti tetekəle ke həγəlvəη.

⁹ Má təηna Kalaati na Manasee.

Ifəlayim kεε ma yoou kahuka.

Yuta kele ma kawulaya kpatuyu.

¹⁰ Mowapu kele tiyaya nka ka taa ma soo lum to.

Ma laasi Itam too ke aseeta
na pa huli si ma tanna-i.

Ma ya ya youu kakiisasi ke Filiisi nyama too.

¹¹ Awe ka pona-m Itam na i cele-m
pa kolunja icate?

¹² Ye pa taya Iso nya, awe?

Peyele nya lo-tu, n fei ta yoolaa waali.

¹³ Koo ni sana-tuyu ta kolontu tam taa.

Mpi to, yalaa waasuyu ke heelim ke yem ke.

¹⁴ Ye Iso n we ta waali ta laki akanaa ke.

Nyaa nanjana ta kolontunaa.

61

Ma soola nya tayaya taa cayale ke tam too

¹ Tafiti yontu nti ta we yonyoolaa nyuyu tu
yontunaa taa na pa yooki-ti na sanju tayo.

² Hai, Iso nu ma wula,
na ni ke nkpanja na ma kusalamutu.

³ Ye pa koma na ma kpisi,
paa ma we tetu tanaya,

isu ma yaa-ji si ni waasi-m.

Pona-m tacsale nte ma kaa pasi na ma tala to.

⁴ Mpi to, nyayale ma kentulu,
na ma kolunja icate ke kolontu kinj.

⁵ Nyaa teye ma caa cayau ke tam too,
na ma cossi nya tee.

⁶ Mpi to, hai, Iso nya nukana ma koolee
na ni haaki-m mpa pa nyanja-ji to pa kpancoou.

⁷ Kraasi wulau weesuyu na iso,
na i pasi tayali na pa polo luluj loosi loosi.

⁸ I wee kawulaya kumte too ke tam too,
na nya kupantu waasayi-i.

⁹ Ie maa pyuli nya hate ke tam.

Na ma la isu maa suw nayo tayo paa kuyaku nku.

62

Ma wee Iso kankaj taa tapamm

¹ Tafiti yontu nti ta we yonyoolaa nyuyu tu
yontunaa taa isu Yetutun keesuyu tayo.

² Iso ke ma peta ma ti.

I ni i kinj ke ma nyuyu yapu lukana.

³ Inayale ma kukpamuyu na ma tuyu-i kpoluyu
ma nyuyu yapu nte, na ma kolunja icate.

Puluvu u cenlaxi-m i kin.

⁴ Pālee kē mā tana í ká yele krentovu
na í huliyi yulu si í kyvu-i?

Isu kolunja weelovu tō,
yaa kalaa wei i seliyi tō?

⁵ I krenta nōvo si í tusi-i i tōcayale sōsōale taa.

Pōpōtu we-meve teu kē,
mā nōosi kē í kooliyina kōpantu
na mā lotu taa na mpusi.

⁶ Iso kin tike ke maa pēeki hēesovu.

Mpi tō, inu i yekina na má teelaxi.

⁷ Ināvale ma kōkramovu na má tūyi-i kpolovu.

Ma nyovu yavu nté,
na ma kolunja icate.

Puluvu u cenlaxi-m i kin.

⁸ Iso yakana ma nyovu na í tūvu-m teeli.

Inu i kentiya na mā tō na toŋ,

Iso kele ma kpolovu tātule.

⁹ Hai, yalaa me, í pēti-i mā tūyi paa waatu wei,
na í tūi-i mā lotu,

Iso kele tá kpolovu tātule.

¹⁰ Tampana tōo,

yalaa tōm cēkēnav we kate kē,

pa we kē isu ileemāŋ.

Pa tana pa fei yun ke sanāya tōo.

¹¹ I taa ha mā tūyi mōsōŋ taa,

i taa teeli wēnav mpi pa lēkēna toma tō.

Paa wēnav hukiyi, i taa cēla-wāyi mā ti.

¹² Iso yōvōtaa na í leli na má nu si,

ināvale toma tō.

¹³ Tācaa nyá tike nté kōpan

na í felaxi paa wei isu i lapa tō.

63

Iso kōpantu kēla weesuyu ke teu

¹ Tafiti yontu nti tō we yonyoolaa
nyovu tō yontunaa taa tō.

Tō taa kē Tafiti kēesa i cāyale tōm ke Yuta wulav tetu taa.

² Hai, Iso, nyāvale ma Iso,

ma pēekaxi-ŋ kē,

ma lōsaya nyulaxi-ŋ kē,

na má teŋ taasi ke nyá tōo kē wōlaya

tetu nti tō taa lom fei tō.

³ Nyá tēyāya taa kē ma nyāna-ŋ teu

na má ná nyá toŋ na nyá teeli.

⁴ Mpi tō, nyá kōpantu kēla weesuyu ke teu.

Maa kpaali nyá samtu.

⁵ Nyaga maa see ma weesuɣu tɛna,
na mǎ sɛlɛmɛyɛna nyǎ hɛtɛ.

⁶ Maa haɣa kɛ ɪsu ma tɔɣɔ nim tɔɣɔnaɣa kupaŋka.
Iɛna mǎ yoo-ŋ yontu na laŋhɛlvɛmlɛ.

⁷ Ye ma hɛntaa, ma tɔɔsɛɣi nyǎ tɔm kɛ,
na ma maɣasɛɣi-tɔɣi ma taa kɛ ahoo tɛna.

⁸ Nyagaɛ ma waasɔlv, ma laŋɛ hɛɛna
nyǎ keŋ ɪsotom taa caɣaɛ.

⁹ Ma tamsɛna-ŋ kɛ na luɣu kulɔmɔɣu,
nyǎ toŋ waasɛyɛna-m.

¹⁰ Mpa pa lɔki ma weesuɣu lɛsɔɣu tɔ,
pǎ wakɛli-wɛɣɛ lɔŋ na pǎ sɔsi-wɛɣɛ tetu lumaŋ taa.

¹¹ Pǎ ku-wɛɣɛ ɪsaɣakɔɣu na pǎ waasi taale hasi.

¹² Iɛna wulav nǎǎ yɔɔlɛyɛna Iɔɔ.

Wei ɪ ka tuuna Iɔɔ hɛtɛ tɔ pɔntɔ kǎ samɪ-ɪ kɛ.

Mpi tɔ, pu tɛki pɔpɔtɔnaa nɔɔsi.

64

Iɔɔ kɛla nsɛma asayɛɛ

¹ Tafiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyɔɣu tɔ yontunaa taa tɔɣɔlv.

² Hai, Iɔɔ nu ma nɔɣɔ ke waatu wei ma mɛlɛɣi tɔ.

Kenti-m kolontu wei ɪ nyaasɛɣi-m tɔ.

³ Fiti-m ɪsaɣatɔ nti asayaa tayaɛna ma tɔɔ tɔ,
na ń hatɛlɛna-m nti yɛlaa wakɛllaa maɣasɛɣi ma tɔɔ tɔ.

⁴ Pa nɔɔsi na lɔŋ kɛ ɪsu laɣatɛ nte pa salaa tɔ,
na pa tɔm ɪsaɣatɔ wɛki ɪsu nyɛmǎ.

⁵ Yɛlaa kɔpama ke pa tɔɔki pa nyɛmǎ ke mukaya.

Paa heeliɣi-wɛ na pǎcɔ pǎ tɔ-wɛ,
pǎcɔ sɔɣɔntɔ fɛi-wɛ.

⁶ Pa kaasɛɣi pa tɔɣi pa ɪsaɣatɔ tɛmlɛ taa kɛ,
na pǎ maɣasɛɣi ɪsɛna paa nyi pa katɔsi tɔ,

na pǎ tɔŋ si nɔɣɔlv kaa na-si.

⁷ ɪsaɣatɔ ke pa maɣasɛɣi.

Na pǎ tɔŋ si tǎ sɔɔlv puwa.

Tɔ tɔwa mpi tu la tɔ pɔ pɛɛ.

Yɔlv lotu wɛ lumaŋ kɛ.

⁸ Iɛna Iɔɔ nǎǎ tɔ-wɛɣɛ nyɛmǎ,
na ɪ yaɣa-wɛɣɛ kpakpaa.

⁹ Pa kɔyɔɣɔtɔtɔ huna-wɛ,
pa tɛna mpa pa naaki-wɛ tɔ
pa kpɛɛtɛɣi nyɔɔŋ.

¹⁰ Sɔɣɔntɔ kpa yɛlaa tɛna
na pǎ kpaalɛɣi mpi Iɔɔ laki tɔ,
na pǎ cɛkɛyɛna ɪ kulapɛɛ hɔwɛɛ.

11 Siyisilu í yə̀ələna Tacaə na í tɔyɪ-ɪ kpulɔyɔ.
Pa təna mpa pa tənɔyɪ tampana tə pá sa pa ti.

65

Isə mɔnaa si pá samɪ-ɪ

¹ Tafiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa
nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlə.

² Hai, Isə, tu sa-ŋ Siyɔŋ taa ké na naani,
na tɛ lá ɪsu tə suw tá nɔɔsi tə.

³ Nyá nukəna sələməŋ.

Nyá cələyɔ yələa təna ká kɔɔ.

⁴ Tá kawalaya tɛɛ-tɔyɔ tɔŋ ké.

Ama nyaa husəna-kɛ.

⁵ Lelɛŋ nulɔ nté wei n ləsaa na ní yaa
si í caɣa nyá tɔyaya taa ké nyá ɪsentaa tə.

Tu tɔyɔ nyá tɔyaya nanŋ nyəŋka taa kɔpantɔ na tɛ haya.

⁶ Tá nyɔyɔ yátɔ Isə nyá kɔpantɔ tɔɔ ké
n nukɪ tá kusələmɔtɔ,

na ní laki-tɔyɔ kəkələ nyəmnaa.

Nyaya tɛtɔ na lɔm pə tənasi yələa tɛɛləyɪ.

⁷ Isə nyá suna pɔɔŋ na nyá tɔŋ,
na ní suu nyá tɔyɪ toma.

⁸ Na ní hɛɛsəyɪ tɛŋku na ɪ hola pa kəkɔtɛ,
na yələa nyəntɛ tɔtɔ.

⁹ Antulinya tənasi tɔɔ nyéma ná
nyá kəkələ nyəm na pá nəɣəsəyɪ,

na lanhɔləmɛ náá kɔyɪ ilim

tətɔlɛ na pə təlɪlɛ nyéma.

¹⁰ N paasəna tɛtɔ na ní yelɛ na tɛv nu-tɔyɪ sɔsɔm,
na ní kaa-tɔyɪ kɔpantɔ na lɔm su Isə lɔɔŋ.

Na ní yelɛ na tɛtɔ wɛɛ mɔsɔŋ

kɛ teu na tɔyɔnaya náá laki.

¹¹ N yɔyɔləyɪ lɔm kɛ awasa na ní yəkəyɪ tampanya,
n yeki na tɛv nu na pə hɔv,

na ní kooli kɔpantɔ kɛ pə məhoo.

¹² N kusəyɪ pənaya nyɔyɔ na nyá kɔpantɔ,
na kɔpantɔ kpɛŋ nyá mpaav taa.

¹³ Tɛv nuwa wɔlaya tɛtɔ,
na pulasi lanɔ náá hɔləmɪ.

¹⁴ Kələkəŋ waasa tətɔyɔlɛ,

na kɔtɔyɔv náá nyala tɛtɛka taa.

Lanhɔləmɛ kakiisasi na yontu nukɪ.

66

Waasɔlv Isə samtv

¹ Yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tɔ
yontunaa taa tɔyɔlə.

Ate yəlaa mé,
má təna í wiliti Iso na laŋhulómle.

² I yoo i həte samtu yontu,
na í tv-ı teeli na má samtu.

³ I heeli Iso sı:
Nyá təma ke səsəəna.
Kolontunaa naaki nyá toŋ səsəəŋ,
lɛna pá yeki kalampaanu.

⁴ Tetu yəlaa təna hənta nyá nəəhɛɛ tɛɛ ké,
na pá yooki laŋhulómle yontu na pá saŋ nyá həte.

⁵ I kəə na í ná Iso təma,
ı lakası ke səsəənsı ké.
Yəlaa taya i laki-sı.

⁶ Iso yelaa na teŋku lum nyəə,
na pá yele tetu puɣulaya na yəlaa tə nəəhɛɛ.
Tənaɣa tá laŋa həəna-ı.

⁷ Iso toma ke i ŋmakələna tam təə.
Na í feŋɣi piitimnaa na i ıɛɛ
sı təə kullaa í taa taa i təə ké kvlvɣv.

⁸ Yəlaa mé í sa tá Iso,
í samı-ı na má nəəsı nu.
⁹ Iso haana-tvɣv weesuɣu,
na í kentiɣi tá təə sı pá taa co-tv.

¹⁰ Hai, Iso, nyá mayasəna-tv na í tayanı-tv,
ısu pa wəkɣv liyitee nyəɣəlɣv sı kv té tə.

¹¹ Iso n yelaa na wahala mayana-tv,
na í yele na laŋwakəlle kəli-tv.

¹² Iso yelaa na yəlaa təɣə tá təə,
tə təma kəkə na lum pə taa.
lɛna Iso n ləsi-tv na n tana-tvɣv təpante taa.

¹³ Maa svvna nyá təyaya ke kətasi
nsi kəkə lusa sı təna tə,
na má lá nəəsı nsi maa sı-ŋ tə.

¹⁴ Nsi maa kula nəɣə ke ma wahala waatv na má sı tə.

¹⁵ Maa la-ŋ kətaya ŋka kəkə lusa
ka təna təɣə heeŋ nim nyəŋ,
na iwaan,
na latəɛnaa na pəŋtvlvɣ.

¹⁶ Mə təna mpa me í nyaŋna Taca tə,
í kəə na má keəsı-meɣɛ mpi Iso lapa-m tə.

¹⁷ Ma mapa kapuka na Iso təə na ma nəɣə,
na má samı-ı na ma nsəmle.

¹⁸ Ye ma taa ka we ısayatv
Iso taa nuuna-m.
¹⁹ Ama Iso nuwa ma nəɣə
na í ké ŋkpaŋŋ na í nu ma wiinau.

²⁰ Iso kele səsə,
ı ta lə ma sələmɣvɣv,

pəyele ı ta pε-m kupaŋtu.

67

Yəlaa tənə í sa Iso

¹ Yontu nti tə wε yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa na pá yookina saŋku təɣələ.

² Hai, Iso nyəni tá pətətəle na ń kooli-tuɣu kupaŋtu, nyá isentaa teu í ná tá təə.

³ Ʒena pá nyi nyá mpaan ke tetu taa, na pá huli nyá nyuɣu yaɣu təm ke piitimnaa tənə.

⁴ Hai, Iso, yəlaa í sa-ŋ, pa tənə pá tu-ŋ teeli.

⁵ Piitimnaa laŋa í huləmı na pá ŋmaalı. Mpi tə, siyisuyu ke n təŋəɣi na ń huəkəna yəlaa, na ń tiikiyi piitimnaa ke tetu taa.

⁶ Hai, Iso, yəlaa í sa-ŋ, pa tənə pá tu-ŋ teeli.

⁷ Tetu lula tə kulələm. Ta Iso kooliyi-tuɣu kupaŋtu ké.

⁸ Iso kooliyi-tuɣu kupaŋtu, na antulinya tənəsi tənə yəlaa nyaŋna-ŋ.

68

Iso akaitv yontu

¹ Tafiiti yontu nti tə wε yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa təɣələ.

² Iso kulı na nyá kolontunaa ya yem. Mpa paa caaki-ŋ tə, pá se nyá isentaa.

³ Yele na asaɣaa mpe pá saalı yem ke Iso isentaa, isı nyəəsi saluɣu tə, yaa isı keetu hookuɣu kəkə taa tə.

⁴ Ʒena siyisilaa laŋa náá huləmı na pá ŋmaalı.

⁵ Iyoo Iso ké yontu na í sa ı həte, í həe-ı mpaav, ını ı faɣana teteka taa na í kəŋ. I həte nté Taca, í yəəli ı isentaa.

⁶ Inəɣəle suluwaa caa, na leelaa paasənı. Mpuɣu Iso wε ı təcaɣale naŋŋ nyənte taa tənə.

⁷ I haaki katayəlası ke tɛɛsı, na í yeki na saləkətunaa həəsəɣi. Asaɣaa tike ke ı yeki wɔlaya taa.

⁸ Hai, Iso, waatv wei n lu nyá yəlaa nəɣə təə tə, waatv wei n tɛɛ pa lələ ke wɔlaya tetu taa tə,

⁹ tetu selaa ké, na isətənɣu pəsi lum. Sinayi puɣu sela Iseyeli Iso nyá, nyá isentaa.

¹⁰ Hai, Iso, n yelaa na tev kupaŋku nu, na ń məŋna nyá kpancoou ŋku ku tema tə.

11 Hai, Iso, nya yalaa lapa pa tacyale ke tetu taa.
Lonte nteye n tayana wahala nyoma ke nya kupantu too.

12 Tamuyu ke Taca yagotaa.

Tam kupantu kontaa na ke kpekale sosole.

13 Kolontunaa awulaa kpekale tu casale.

Ilena alaa mpa pa we tayaga to pa tala wontu kukukuutu.

14 I ka hanti ma cacakaj tee na i heesayi,

na liyitee waasa alukuku ken too,

na wola kupaj waasa i huntu too*fa*^a

15 Waatu wei Toma tana tu yasa awulaa ke tetu taa to,

tetu huluma ke isu kpronkrontu.

16 Hai, Pasaj pyu ke Iso nyanku ke,

na ku hela tam payale.

17 Pepe too ke pyu kuheluyu laki isesemle,

ke nku Iso lasaa si i ka caya tam too to?

Tayaga Taca ka caya halana tanaga.

18 Iso wena yoo keekena ke iyisi iyisi ke,

Taca we pa heku, na Sinayi naa we Iso tasele taa.

19 N kpejna yalaa mpa pa kpara to na n kraana,

yalaa ke pa lapa-n kucuu*fa*.

Too kullaa mayamaya ka caya nya kin.^a

20 Taca kele soso ke paa kuyaku nku,

inu i paasaxanana tu na i waasayi-tuyu

saa wei pa nmakelayi-tu to.

21 Iso ke wei i waasayi-tu toyu.

Taca Iso inu i wenna toma si i fiti-tuyu sam taa.

22 Ama Taca ka yaki i kolontunaa nyooj,

i ka yaki mpa pa we isayatu taa to pa nyumpogolasi.

23 Taca yagotaa si: Maa lasi

ma kolontunaa ke Pasaj pyu taa na ma kana.

Maa lasi-weye tenku lom tee na ma kana.

24 Na n felu pa calam taa ke nohe,

na nya hasi toyu-we.

25 Hai, ma Iso, ma wulav,

pa nawa nya cana ke nya tayaga taa.

26 Yonyoolaa nte noyo too,

pa waalayi wontu mataa,

heku taa ke alopiya mpa pa maki akilimisi to.

27 I sa Iso ke takotilena taa.

Iseyeli luluj nyoma me i sa Taca.

28 Ma tanuyu Pencamee kpekale nte ma noyo tu,

na pa kaasi Yuta na Sapuluj na Nefatali pa awulumpiya.

29 Ma Iso caa ke si i wee toj.

^a 68:14 Loonja kane ka nuu we kate. Ile lelala hukki si Iseyeli nyoma ile, alukuku kele Iseyeli na wola na liyitee nna a tee kaka ke mpv to, a hulayi pa akaitu. Wena nku yoolaa kuuki tayoole taa to. ^a 68:19 kucuu: Lelaa na hukki si pa huwee nte si pa ha Iso ke kucooj. Loonja kane ka huwee we kate.

Hai, Iso, sɔɔsi tonj ke mpi n lapa-tu tɔ.

³⁰ Nyá tɔsele taa ké n wee,
na ní tɔki kawulaya ke Yosalem tɔɔ.
Awulaa ká kɔna-ŋ kucɔɔŋ.

³¹ Nyaaŋi Icipiti wei i ké sɔsɔncaasi tee wontuyu tɔ.
I we ké isi latɛcɛnaa kalɔku na í ŋmakɛlayi yɔlaa.
I pasa i ti na í haaki-ŋ liyitee nyɔyɔtu.

³² Sɔsaa ká luna Icipiti na pá kɔɔ.

Itiyopii nyɔma ná kɔŋ na pá tɛkɛyi Iso ké ninj.

³³ Ate kawulasɔ me í yoo Iso ké yontu.

I sa Taaɔa.

³⁴ I yoo yontu ke wei i we isoŋmuntɔ
tam tɔɔ nyɔntɔ tɔɔ na í kɔŋ tɔ.

I yɔyɔtɔyɔna nté na tonj.

³⁵ I nyi Taaɔa tonj.

I sɔsɔntɔ we lseyeli tɔɔ ké,
na i tonj we isoɔaa.

³⁶ Hai, Iso, pa nyanna-ŋ nyá tɔyaya taa ké.

Iseyeli nyɔma Iso haaki i yɔlaa ke tonj na pɔsuyɔ.

Iso kele teeli tu.

69

Sɔɔlyɔ ŋku ma sɔɔlɔna Iso tɔsele tɔ

¹ Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyɔyɔ tu
yontunaa taa na pa yookina cɛmuyɔ*fa* tɔyɔlɔ. ^a

² Hai, Iso, waasi-m,

lum suna ma luyu tee ké.

³ Pɔ tisa-m katantamaya taa ké, pu sɔŋɔyi.

Ma hota lum lumaŋ taa ké na pɔ hola tɛekɔna-m.

⁴ Ma kiisaa na ma luyu tee wɔli, na má ká.

Ma teka ma Iso na ma ise canj a pɔyɔlɔŋ taa.

⁵ Mpa pa taa kraana-m musɔŋ tɔ pa kɔla

ma nyɔyɔ taa nyɔɔsi ke paɔale.

Mpa pa caa si má la yem tɔ pa ké tonjtonaa ké,

ma kolontunaa mpe pa feina tampana.

Mpi ma ta kraɔa tɔ mpɔyi pɔ wee si má mɔŋna.

⁶ Hai, Iso, n nyɔmá ma kɔmelentɔ,

na ma kɔlapɔle isayale fei-ŋ ŋmesaya.

⁷ Ma tɔm í taa kra mpa pa tu-ŋ naani tɔyɔ feele.

Hai, lseyeli nyɔma Iso Taaɔa,

ma tɔm í taa liyiti mpa pa pɛekɛyi-ŋ tɔ.

⁸ Mpi tɔ, nyá tɔɔ ké pa tɔuki-m,

na feele we ma isentaa.

⁹ Ma pɔsa isi muɔlɔ ke ma newaa,

yaa kpaitɔ ke ma tɔyaya nyɔma.

^a **69:1** cɛmuyɔ: Lɛlaa huuki si pa yoona yontu luyu ŋku pa yaa si hetoyɔ tɔ.

10 Mpi tɔ, ma ɪsɛle sɛɛna nyá tɔyaga
təmle ké ɪsu yem na kpetɛ.

Na nyá kotuyɔ pəsi ma nyɛŋku.

11 Ma ɪsɛlɔm lukiyi yem ké na má həkəyi nɔɔ,
pa na mpɔ kotuyɔ ke pə kəŋna-m.

12 Pa ma suu lɔyaga wontu,
ma pəsə wei pa tuliyi ntompɛe tɔɔ.

13 Ma tɔm ke pa yɔɔtəyi kuyɛɛŋ taa,
na sɔlvnyɔɔlaa náá yooki-təyi yontu.

14 Hai, Taca, nyaga ma tekiyi ma sɛləmuyɔ taa,
hɔlv-m suulu na n̄ mɔ.

Cɔ-m nyá kɔpantɔ tɔɔ, na n̄ ya ma nyuyɔ.

Mpi tɔ, nyá nyuyɔ yaru we naani ké.

15 Kpɛɛ-m afɛla taa, á taa tasa-m lipu.
Ya-m lɔm lumaŋ sɔsɔŋ na ma kolontunaa
mpa pa caa-m tɔ pa niŋ taa.

16 Lɔm hola í taa tɛɛna-m,
pɛcɔ lvhəyaga í taa li-m.

Taa yele na pəlaav suli ma tɔɔ.

17 Taca, cɔ-m, mpi tɔ, nyá kɔpantɔ tɔɔwa sɔsɔm ké.

Kɛɛsɪ nyá ɪɛ na ma tɔɔ ké nyá suulu sɔsɔ tɔɔ.

18 Taa kisi nyənyɔ na nyá təmle tɔ má ma tɔɔ.

Hai, cɔ-m lɔŋ, ma we laŋwakəlle taa ké.

19 Kpətəna-m, waasi-m,
ya-m ma kolontunaa tɔɔ.

20 N nyəmá ma fɛɛle na ɪsəna pə pasa-m tɔ.

N naaki ma kolontunaa tənaga.

21 Kotuyɔ wakəla ma laŋle ké na pə tɔ-m kotəŋ.

Ma taŋaa sɪ pá nyənɪ ma pətɔtɔle

yaa pá puɔusi-m ma ta na.

22 Pa sitiyi sɔtɔ ke ma tɔɔnaya taa.

Na pá haaki-m lɔm konyəŋəm sɪ má nyɔɔ na ma lukɔtɔ sí.

23 Pa acima na pa kɔtasɪ tɔɔnaya í pəsi-weyɛ
katəka ŋka kaa kra-we tɔ.

24 Pa ɪɛntɔɔ í nyala təkpaŋ na pá taa tasa nau,
pa saləməɔna wahala ke tam.

25 Mv-we na nyá pááná sɔsɔna na a kəkɔ tala-we.

26 Pə kpiisi pa tɔcaɔale.

Nɔɔlv í taa weɛ pa tɛɛsɪ taa.

27 Wei í ŋkraŋuyɔ n hɔma tɔɔ mpe pa tɔ konyəŋ,
na pá yɔɔtəyi mpa ɪsɔ nyá n ka tɔwa konyəŋ tɔ pa wahala tɔm.

28 Lɛɛti-weyɛ pa ɪsəyɔtɔ,

taa hɔli-weyɛ nyá suulu.

29 Pə husɪ pa həla ke weesuɔu takəlaya taa,

pá taa ŋmaa pa həla ke siyisilaa nyəna taa.

30 Ma ké konyəntɔ ké na má təkɪ wahala.

Hai, ɪsɔ nyá yaru ká kenti ma tɔɔ.

³¹ Hai, Iso, maa sa nyá hæte na yontu,
na má puyuli nyá səsəəntu ke ma samtu taa.

³² Taa pa pæle pə kəla-ŋ teu ke ma ha-ŋ nau,
yaa latæce alaafəya nyəŋ.

³³ Mpa pa pasəyi pa ti tə,
paa ná ma yapu na pa lanja hulömi.
Iso waasuyu pæekəlaa me,
mə weesuyu í tayali.

³⁴ Mpi tə, Taa nuki konyəntunaa nəəsi ké.
li laki awusa ke i yəlaa kupama mpa pa we saləka taa tə.

³⁵ Iso taa na ate í sam-i,
na tenkuna na pə taa nyəmnaa puyuli-i.

³⁶ Taa ka waasi Siyəŋ icate,
na í tayani Yuta acalæe ke ŋmau,
i yəlaa ká mu-ye na á pəsi pa nyəna.

³⁷ A ka pəsi i təmlæ nyəma piya kpancoou,
na mpa pa səla i hæte tə pa cəya a taa.

70

Taa kə ləŋ
(Yontu 40:14-18)

¹ Tafiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyu tu yontunaa taa na pá təsəyənə Iso tə təyələ.

² Hai, Iso, kə na ní het-i-m.

Taa kə ləŋ na ní waasi-m.

³ Mpa pa caa ma səm tə fæle í pu-we na pé liyiti-we.

Mpa unu pa lanje hæna ma konyəŋ tə
pá ka nyəŋ na pá mənəna waali.

⁴ Mpa pa lakəya-m anyanəka tə
fæle í pu-we na pá se.

⁵ Mpa pæle pa pæekəyi Iso nyá tə,

pə cayana-we na pa lanja hulömi.

Na mpa pæle pa səla nyá nyuyu yapu tə,
pa yəyətəyi tam si Taa kele səsə.

⁶ Ma ké konyəntu ké na má we ate.

Hai, ma Iso, kə ma waasuyu ke ləŋ.

Nyayale ma waasulu na ma hetulu.

Taa taa leeli.

71

Taa, taa lə-m, nənəə ma kpatəlaa ké

¹ Taa, nyaya ma tuyi kpuluyu,
taa yelee na ma lanje wakəli.

² Waasi-m na ní ya-m nyá siyisuyu tə,
ke nyá ŋkpaŋuyu na ma tə na ní səna-m.

³ Nyayale ma kukpamuyu ŋku ma cəsəyənə
na ma tuyi kpuluyu ke tam tə.

Nyayale ma kukpamuyu, na ma kolunə icate.

4 Ma Iso fiti-m isayau nin taa,
fiti-m wei u tənəxi tampana
na í kέ nyəmən tυ tο ι nin taa.

5 Taca Iso, nyaya ma teeləxi,
nyaya ma pəta ma təxi hatoo ma pəcaatv.

6 Hatoo ma too lotu taa nyaya ma tekiyi,
nyá ləsəna-m ma too taa,
nyaya ma saŋ tam.

7 Ma kέ kəkəlo nyəm ke yəlaa payale kέ.
Nyayale ma kpuləv tətule toŋ nyante.

8 Nyá samtυ yontu tike í wee ma nəxə taa.
Pə wee si ma yəxətəxi nyá teeli təm ke paa ifemle nte.

9 Taa lə-m, nəənəo ma kpatəlaa kέ.
Waatv wei ma toma pasəxi tə taa lə-m.

10 Ma kolontunaa yəxətəxi ma təm kέ.
Mpa pa ceŋəxi ma weesuyυ tə pa laki təmayə saawala si:

11 Iso lə-ŋ kέ, tə tənŋ-ŋ na tə kpa-ŋ.
Ma feina nəxəlv si í leeki-m pa nin taa.

12 Hai, Iso, taa hatələna-m.
Ma Iso kəo ləŋ na ŋ waasi-m.

13 Pa təna mpa pa suuki-m təm tə,
pə lixiti-we na pə saali yem,
na feele təxə mpa pa caa ma lepu tə.

14 Ile maa teeləxi tam,
na má saŋŋ-ŋ na má leləxi.

15 Na ma nəxə yəxətəxi nyá sixisuyυ
na nyá nyəvυ yapv təm ke paa kuyaku ŋku.
Mpi tə, ma ta nyi pə tənasi.

16 Maa yəxətəxi nyá təma səsəəna təm Taca Iso,
na má təəsi nyá sixisuyυ tike təm.

17 Hai, Iso, hatoo ma pəcaatv ke n seɣesa-m,
haləna saŋa nyá teu təm ke ma kpaaləxi.

18 Paa ma kpatəlaa təkunŋku,
ma Iso taa lə-m.
Ile maa kpaali kofalaŋ yəlaa ke nyá təm
na má heeli cele piya ke nyá toŋ təm.

19 Hai, Iso, nyá sixisuyυ fei tənəxi.
Pəcə n lapa kəkəlo nyəmnaa,
nəxəlv ta nəxəsəna-ŋ.

20 N yela na tə ná wahalanaa na
laŋwakəlle ke katatəlaya,
n ká yele na má weena weesuyυ,
na ŋ ləsi-m puvυv səsəəv taa.

21 Tayanı ma nyəvυ ke kusəvυ,
heesi ma laŋle.

22 Ile Iso maa sa-ŋ na cəmvυv
na má yoo nyá teu təm ke yontu.
Na má tala lseyeli Naŋŋ tυ nyá na saŋku.

23 Maa tala-ŋ na yontu,

na má wiliti-η na ma nəγɔ
sɪ n yapa ma nyɔyɔ.

²⁴ Ma nəγɔ ka yəγɔtəγɪ paɔ kɔyaku
ηkuyɔ nyá siγisuyɔ təm.

Mpa pa pɛɛkəγɪ ma lepu tɔ fɛɛɛ
pu-wɛγɛ na pə liγiti-wɛ.

72

Wulav tɔɔ sələmvyɔ

¹ Səlməŋ kɔŋmaŋmaatɔ.

Hai, Iso, ha wulav ke nyá hɔɔɛ,
na ŋ ha wulav pəγalɔ ke nyá tampana tənɔyɔ ləmayasələ.

² Uɛna í tənɔyɪ tampana na kɔsiγisim
na í hɔɔkəna nyá yələa kɔnyɔntɔnaa.

³ Pɔɔŋ na pulasɪ í kəna yələa ke hɛɛsɔyɔ
na tampana tənɔyɔ.

⁴ Wulav í ha tampana ke yələa kɔnyɔntɔnaa
na í waasɪ wahala nyəma,
na í wakəli pa ηmakəllaa.

⁵ Uɛ paɔ nyanŋna-η, haləna kɔyanŋku
ilim ká yeɛ nyayav na isɔtɔ náá yeɛ nav tɔ.

⁶ Wulav inɪ í ká wɛɛ ké isɪ tɛv ηku kɔ nukɔyɔ
taale nte tə nyitɔ pa halaa tɔ.

Yaa isɪ tɛv sɔsɔɔv nukɔyɔ haləm tɔ.

⁷ Pu cayana siγisilaa ke kɔyaku ηku.

Na pá wɛɛ hɛɛsɔyɔ sɔsɔɔŋku taa,
haləna kɔyanŋku isɔtɔ ka su tənaya tɔ.

⁸ I ká təγɔ kawulayɔ ke pə kpaγav
tɛŋku na pə suna lɛɔ tɔ,
na pə kpaγa pəγɔ sɔsaya haləna antulinya tənaya tɔ.

⁹ I kolontunaa ká həntɪ-ɪ atɛ
na í patanaa mpɛ pá niisi mɔsɔyɔ.

¹⁰ Taasisi tɛtɔ na tɛtɔ nti lɔm cəɔnaa tɔ
pə awulaa ka fɛli lampuunaa.

Sepa na Sapa pə nyəma náá lapɪ-ɪ kɔcɔɔŋ.

¹¹ Awulaa təna ká həntɪ-ɪ atɛ,
na piitimnaa təna náá lakɪ-ɪ təmɛ.

¹² Uɛna inɪ í waasɪ kɔnyɔntɔ wei í wiikina-ɪ tɔ
na wahala təγɔɔv wei í fɛina sənɔv tɔ.

¹³ Wulav ká wɛɛna ɪcam na kɔnyɔntəγɔɔv
na mpa pa pasəγɪ pa tɪ tɔ pa pətɔɔtəɛ,
na í yá pa weesɪŋ.

¹⁴ Wulav ká ya pa weesɪŋ ke ηmakəɔyɔ na mɔsɔv ηŋ taa.
Mpi tɔ, pa ké-ɪ pɔɔv sɔsɔɔm ké.

¹⁵ Paɔ wɛɛna weesuyɔ na pá ha-ɪ Sepa nyəma wɔla.
Paɔ sələməγɪ Iso ké í tɔɔ ké tam ké,

na pá kooliyi-ı kúpantv ke paa kuyaku ŋku.

¹⁶ Təɣənaya haləm ka waasi tetv taa

na pá kpenna pulasi nyəəŋ taa.

Na ka pee ciyitiyi isu Lipaŋ tuŋ səsəəŋ,

na yəlaa huki acalɛɛ taa isu nyutv ke tawa taa.

¹⁷ Wulav həte ká wɛɛ tam təw kɛ,

haləna kuyanku ilim ka su tənaya tə.

Na pá kooliyi təmaya kúpantv na pá yaakəna ı həte,

na piitimnaa yaaki-ı leleŋ nulv.

¹⁸ Tacaɔ Isə, wei nyá n kɛ lɛɣɛli nyáma Isə təɣələ teeli tv,

nyá tike n lakəna kəkələ nyəmnaa.

¹⁹ Nyá həte səsəələ nté teeli nyəntɛ ke tam təw.

Nyá teu í waasi tetv tənə taa.

Isə í kəna mpv, Isə í kəna mpv.

²⁰ Seseə pəyalv Tafiti sələmuyv tənaya ntə.

TAKELAYA TOOSO NYEŋKA

73

(Yontu 73-89)

Asayaa teu

¹ Asafi yontu nti tə wɛ yonyoolaa

nyuyv tv yontunaa taa təɣələ.

Isə tewa lɛɣɛli nyáma mpa pa lotv taa tewa təɣə.

² Paa na mpv pəcəɣə pə kaasaa sı pá co-m yaa pá tuu-m.

³ Mpi tə, ma naaki asayaa həɛsəyi, ɪləna

má laki-wɛɣɛ ısɛsɛmlɛ.

⁴ Mpi tə, paa naaki wahala nəɣələ haləna pa səm,

na pá nukı pa nantv taa alaafəya.

⁵ Paa naaki wahalanaa mpa lələa naaki tə,

pəyele pı makəna-wɛ isu yələa lələa.

⁶ Kalampaanı wɛnna isu pa luluyv,

na mɔsvŋ ná wɛɛ isu pa kacəka wontuyv.

⁷ Pa cayana pa ti na pá toosiyi yələa ke ıɛ,

na pa ləmayasɛɛ naaki krapkraa.

⁸ Isayatu təm ke pa yəɣətəyi,

na pá wəŋiyi lələa,

na pá həŋ pa ti na pá kɛɛki tampaana.

⁹ Pa kooki kɛ na pə takı ısətənyv,

na pá wakələyi tetv na pa nsəmlɛ.

¹⁰ Pə təw kɛ pa tənə pa kɛsəna pa təw,

na pá nyəkı pa kuyəɣətutv ke lvm təlɛ.

¹¹ Na pá təŋ sı ısənaya Isə ká cəkəna-tı.

Isənaya ısətəa Isə ká cəkəna-tı?

¹² Mpyv asayaa wɛɛ,

pə cayana-wɛɣɛ tam kɛ,

na pá kaaki pa wɛnav.

13 Mpu tɔ, yem tɔɔ keɛ ma taɣana ma lotu taa,
na má saŋ ma niŋ ke ɛsaɣatv lapv tɔm taa.

14 Paa kuyaku ŋkuɣu pa maki-m,
na pá tɔɣv-m wahala ke paa tanaŋ ŋku.

15 Ye maa tɔma sɪ ma yɔɣɔtɪ ɪsu mpe,
halɪ maa luwa nyá piya piitim waali.

16 Ma maɣasaa sɪ má hɔv pə tɔɔ na má cekəna.
Ama pə tənaya mpv pə kəla katɛ.

17 Halɪ kuyaku ŋku ma sɔv ɪsɔ təyaya taa
tɔɣɔ ma cekəna mpi pə taŋa asaɣaa tɔ.

18 Mpaan wei ɪ taa pu tuu-we tɔɣɔ n suku-we
sɪ pá hoti timpɪ pu wakəli-we tɔ.

19 ɪlena pá wakəli-weɣe tɔm kulɔm tɔɔ,
na pá kpiisi-we na pa tɔm teesəna sɔɣɔntv.

20 Taca, ye n kula pa tɔɔ ɪle pa mukɪ
ɪsu yɔlv feŋuɣu na ɪ toosee saali yem tɔ.

21 Waatv wei ma taa ka we nyan
na ma lanje wakəli səsəm tɔ.

22 Maa ké kumelɛŋ ké, ma taa cekəna pulɔpv.
Maa we teitei ké ɪsu kpəntɛ ke nyá ɪsentaa.

23 Paa na mpv ma na-ŋ ké tam ké,
n kra-m nyá niŋ ntɔɣɔŋ taa.

24 Nyá laɣatv tasɣv ke n ka tiikina-m.
Pə waali n ka mv-m nyá teeli taa.

25 Aweye ma wena ɪsɔtaa, ye pə taɣa nyá?
Nyá lakəna na má nukɪ leleŋ ke atɛ.

26 Paa ma nantv yaa ma nyamle kpisaa.
ɪsɔ keɛ ma nyəm na ma kpulɔɣv tətɔle ke tam tɔɔ.

27 Pa təna mpa pa hatələna-ŋ tɔ pa leki ké,
na n wakəlɔɣɪ pa təna mpa paa nukəna-ŋ tɔ.

28 Ye ma, ɪsɔ kpətənav wenna-m teu.
Taca ɪsɔ kiŋ ke ma tɔɣɪ kpulɔɣv.

ɪlena má keesi ɪ təma təna.

74

ɪsɔ yaav ke ɪsɔtəsɛɛle ncaale taa

¹ Asafi yontu nti tə we yonyoolaa
nyɔv tɔ yontunaa taa tɔɣɔlv.

Hai, ɪsɔ, pepe tɔɔ ké n lɔkɪ-tɣv tam tɔɔ?
Na n mɔɣɪ pááná na nyá yəlaa ta?

² Tɔɔsɪ nyá yəlaa mpa n hika too lɔŋtaa
na n ya-we sɪ pá pəsɪ nyá kpəntɛ tɔ pa tɔɔ.
Tɔɔsɪ Siyɔŋ pɔɣv ŋku kv tɔɔ n lapə nyá tɛ tɔ kv tɔm.

³ Kɔɔ na n ná lona anɪ,
pə wakəlɔɣɪ-yɛɣe tam ké.
Kolontu wakəla nyá təyaya taa.

4 Nyá kolontunaa kiisiyina nteye timpi n sulaya-tu tɔ,
haləna pá tu pa kuyusom.

5 Pá na pa lawa ké na pa lon
isu taasi setəlaa ke hətuyv taa.

6 Na pá faki leesəŋ na pá yəkəyi leləŋ.

7 Pa tu kəkɔ ke nyá təsele
na pá yəki na pá wakəli timpi nyá həte wee tɔ.

8 Nti pa makɪ pa lanja taa təyɔle si,
pá wakəli-tuyv təm kulom tɔɔ.

Paa wə kəkɔ ke lona nna a taa
Isə na yəlaa pa suliyi tɔ.

9 Tu tasəyi nav ke mpi pə huləyi si Isə wee tɔ.
Isə kuyəyɔtɔv teləsəlaa ná fei tɔtɔ.

Ta taa nəyɔlv ta nyi isəna pu taanɪ tɔ.

10 Hai, Isə Tacaa,
pəlee ké kolontunaa ká heesi nyá həte kutuyv?
Pəlee ké paa heesi-təye footuyv?

11 Pepe tɔɔ ké n suma,
na nn san nyá niŋ ntəyən kusuyv si n ma?

12 Hai, Isə, nyayale ma wulav ke too lonjaa,
nyá waasəyənə tetv taa.

13 Nyá tonj ke n fayana tenku
na ń yəki ləm tee tumaa səsaa nyɔɔŋ.

14 N yəka tɔm səsɔ Lefiyatan nyuyv na ń peti-ɪ
wulaya tetv taa yəlaa si pá təyɔ.

15 Nyá hulina ləm seelaa na ń hee ləŋ
na ń yelev na pusi nsi si nyɔɔki tɔ si ləm nyɔɔ.

16 Nyayale ilim taa na ahoɔ pə tv.
Nyá lapəna ilim na isətv.

17 Nyá suna tetv toosi tana
na ń lá watv waatv na yoluma.

18 Tacaa tɔɔsi si kolontu kuləyi nyá tɔɔ,
yəlaa kumeləmən inɪ ɪ wonjəyi-ŋ.

19 Taa peti nyá yəlaa kupama weesin ke taale wontu.
Taa sɔɔ nyá konyantunaa tɔɔ ké tam tɔɔ.

20 Tɔɔsi nyá nəyɔ pəeluyv tɔɔ.
Mpi tɔ, mɔsəŋ nyəmnaa suna ɪcate səkpetəŋ taa.

21 Taa yelev na mpa pa ise pa təkɪ tɔ pá teena lanwakəlle.
Ama konyantunaa na wahala nyəma í sanɪ-ŋ.

22 Hai, Isə, tɔɔsi na ń paasəna kutuyv ŋku
kumeləmən inɪ ɪ tɔvki-ŋ paa kuyaku ŋku tɔ.

23 Taa sɔɔ nyá kolontunaa wula tɔɔ,
na kakiisasi nsi pa kiisiyina-ŋ tam tɔ si tɔɔ.

75

Tacaa kele hvlv

¹Asafi yontu nti ɪ yoowa si: Taa kv
na tə we yonyoolaa nyuyv tv yontunaa taa təyɔlv.

² Hai, Iso tə sama-η.
 Tacaα Iso tə sama-η.
 Tu yəχəti nyá təm na
 tə kpaali nyá teu səsəəm.

³ Tacaα si: Maa su waatu nəχəlb,
 na má huuna siχisuχu.

⁴ Tətu na tə taa nyəm təna ká sele.
 Ama má sukəna-təχi tə kila təw.

⁵ Na má heeli mpa pa saη pa ti tə si: I yele mpu,
 na asayaa si: I taa hə mə ti.

⁶ I taa hə mə ti,
 í taa yəχəti kalampaani təm.

⁷ Səsəəntu u kəηna ilim təlule yaa pə tətule,
 yaa wulaya tətu taa.

⁸ Ama Iso nyəmna,
 í nəkaa i kpaasi ləlv na í tisi ləlv.

⁹ Tacaα təkə kəpu na í suna i pááná solum,
 i ká ce-wəχi atə asayaa təna,
 na paa nyəw pə təna na pá kpeηna tayatu.

¹⁰ Ma kaa yele Yakəpu Iso Təm yəχətuyu,
 na pə yontu yoo.

¹¹ Maa yəki asayaa toη təna.
 Ama tampana təηlaa toη ka pukəna.

76

Iso wakələχi yooou ke Siyəη taa

¹ Asafi yontu nti pa yookina cəmuχu
 na té wε yonyoolaa nyuyə tu yontunaa taa təχəlb.

² Iso hula i təχi Yuta,
 i hətε yaa lseχeli taa.

³ I cokəle wε Salem ké,
 na i təcaχale ke Siyəη taa.

⁴ Tənaχa i pela yooou wontu:
 Iso nyəmá na kpaaləη na layalεε na wontu lenti.

⁵ Hai, Iso, səsəəntu nté yaa?
 N kəla tam təw pəwη təna.

⁶ Yoolaa taa yoolaa mpε pə caama-wεχε,
 pa toowa tom kantəkaya nyəm,
 pa ta pəsi na pá yoo na pá fiti.

⁷ Yakəpu Iso, waatu wei n nyaasa-wε tə,
 pə yeχeta pa kpaγanəη na i caχalaa ké.

⁸ Hai, n ké səsə ké,
 n muχi pááná na awe kpatəna-η?

⁹ Hatoo isətαa ké n yəχəta nyá huule təm,
 na səχəntu kpa tətu na té caχa təpamm.

¹⁰ Waatu inəχi n kulaa si n huokəna

na í waasí aṭe konyǝntǝyǝlaa.

¹¹ Ye nyá taa huuwa,
yulu tyyu-ŋ teeli ké,
paa ɪ wɛ pááná sǝsǝna taa.

¹² ɪ su mə ɪsǝ Taaɔa ke nǝsɪ na í lá-sɪ.
Mpa pa cǝna ɪsǝ Sǝsǝ ɪnɪ tǝ,
pá kǝna-ɪ kucǝŋ.

¹³ ɪsǝ ɪsǝyɪ awulumpiya kalampaanɪ ké
ɪlena pá tisi-wɛ tǝfɛ.
Aṭe awulaa seliyina-ɪ ké.

77

Ma sǝlmǝyɪ ɪsǝ ɪŋtaa kɔpantv ke ɪŋwakǝlle kuyɛɛŋ taa

¹ Yetutum sɪ Asafi yontu nti tǝ wɛ
yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tǝyǝlǝ.

² Maa wiina ɪsǝ na má heeli-ɪ ma tǝm,
maa wiina-ɪ na í ké ŋkpaŋyɔyɔ na ma tǝ.

³ Ye ma ɪŋɪ wakǝlaa,
ma pɛɛkǝyɪ Taaɔa ké,
na má tɛkǝyɪ-ɪ niŋ ke ahoo, heɛsɔyɔ fɛɪ,
ma luyɔ fɛɪ sɪ pá puɔusi-m.

⁴ Ye ma tǝsǝ ɪsǝ tǝ ma nǝyǝsǝyɪ ké,
ye ma kraɔa ɪmǝyǝsɛɛ ɪɛ ma apalɔtɔ yǝlɪ.

⁵ Taaɔa, nn tisiyɪ sɪ má kpǝtɪ ɪsǝɛ,
na pá cǝsǝyɪ-m, ma nǝyǝ taa fɛɪ kete.

⁶ Ye ma huɔ puɪ kǝncaalaya nyǝnsɪ
na kuyɛɛŋ wei ɪ tɛɛwa tǝ ɪ tǝm,

⁷ ma tǝsǝyɪ ma yontunaa tǝm ke ahoo ké,
na ma mǝyǝsǝyɪ hatoo ma taa
na má pɛɛkǝyɪ ma huwɛɛ taa.

⁸ Taaɔa n ká ɪ-tuyɔ tam tǝ?

Nyá paa kaa wɛɛna-tɔ?

⁹ N yela-tuyɔ kɔpantv ɪpɔ ke tam tǝ?

N kaa taa-tuyɔ natǝɪyɪ heeluyɔ ke paa wulee?

¹⁰ ɪsǝ tá sǝ tá pǝtǝtǝɛ tǝ,
pǝyele ɪ ta mɔ pááná na í yele ɪ suulu huɔyɔ.

¹¹ Ma yǝyǝtǝ ma taa sɪ mpi pǝ tyyu-m wahala tǝyǝɛ sɪ,
ɪsǝta ɪsǝ Sǝsǝ ɪ tǝsǝyɪ-tuyɔ paasǝnav.

¹² Ma tǝsǝ Taaɔa tǝma tǝ.

Mpi tǝ, ma ta sǝ nyá ɪŋtaa kɔpantv sǝsǝntɔ tǝ.

¹³ Maa yǝyǝtɪ nyá kulapɔtɔ tǝna tǝm,
na má keɛsɪ nyá tǝma sǝsǝna tǝm.

¹⁴ Hai, ɪsǝ nyá mpaav wɛɛ ké tǝnaŋŋ.
Tuyɔ kulalaav ŋku ku haŋna-ŋ sǝsǝntɔ?

¹⁵ Nyǝyǝɛ ɪsǝ wei ɪ lakɪ piti tǝma tǝ,
n huɪ nyá tɔŋ ke yǝlaa taa.

¹⁶ Nyá tɔŋ ke n yaɔna nyá yǝlaa
Yakǝpɔ na Yosɛɛfɔ pa huɔyɔ nyáma.

17 Hai, Iso, lum na-η na sɔɔntu kra-wi,
na pá sele na pá kpeηna hatoo pə tapuɔu tee.

18 Ntɛna tɛv kpe ɪsu lɔɔη lum na kv holiyi.

N tɔɔki nyá nyámá kɛ paa timpi.

19 Tɛv nyəɔsɔvɔ nyaləmɛle naaki antulinya kɛ hola anɪ a taa,
na sɔɔntu pu tetu na tɔ seliyi.

20 Tenku lum hekɔ taa kɛ n hɛɛ nyá tɔyi mpaav,
nɔɔɔlv u nyəη kv lonte.

21 Moisi na Aləη kɛ n kpawa ɪsu tiikilaa
na pá paasəɔəna nyá yəlaa.

78

Iseɣeli nyáma təm fɛi sɔɔv

¹ Asafi yontu nti pa yookaɣa na tɔ wɛ
yonyoolaa nyuɔv tv yontunaa taa tɔɔɔlv.

Ma yəlaa í nu ma kvseɣesətv,
í tv ηkpanη na í nu ma kvɔɔɔtɔtv.

² Iso kɛ maa sɛɛ-mɛ,
na má keesəna-mɛɣe ləη taa təm.

³ Nti tá caanaa keesa-tv
na tɔ nu na tɔ nyi-ti tɔ.

⁴ Pə fɛi sɪ tɔ ηmesi-tɔyi tá piya.
Tu keesi tá piya piya kɛ Taaɔa samtɔ təm.
Na ɪ toma na piti təma wena ɪ lapa tɔ pə təm.

⁵ Iso tvwa kvɔtɔtv na í su kiiu
kɛ ɪ yəlaa kɛ Iseɣeli taa.

Na kiiη ɪnɪ í huli tá cəsənaa sɪ
pɛle pá seɣesi-tɔyi pa piya.

⁶ Ilena pɛle pa piya nyi-ti,
na sɔle sɪ tɔwə ile sɪ seɣesi-tɔyi sɪ piya.

⁷ Ilena pá tv Iso kɛ naani pa taa sɔɔ ɪ təma tɔɔ,
na pá tɔki ɪ kusəsutv.

⁸ Iɛ pa kaa təη pa caanaa ikpate.
Pɛle paa kɛ kaanutənaa na tɔɔ kullaa piitim kɛ.
Pa fɛi naani, pəcɔ paa təηəyi Iso
kɛ teu kɛ pa ləmayasɛɛ taa.

⁹ Ifəlayim lɔlvɔv nyáma mpa pa kɛ tɔtɔlaa tɔ,
pa sewa yooɔ kɛ kv wule.

¹⁰ Pa tá tɔki pá na Iso pa nɔɔɔ pɛlvɔv.

Pa kisa ɪ kiiη taa tənte.

¹¹ Pa sɔwə Iso kookalənaa na ɪ təma sɔsɔna wena
ɪ ka yəlaa na pá ná tɔ.

¹² Iso ka lapa kəkɔlv nyəmnaa kɛ Icipiti
həɔlvɔv ηku pa yaa sɪ Sowaη tɔ
kv taa kɛ pa cəsənaa ɪsentaa kɛ.

¹³ Iso fayə lum na pá yele-wɛɣe mpaav na pá tɛɛ
na í kaa-wəyi huɣule ɪsu koluηa.

¹⁴ Isoηmuntɔvɔv hulayana-wɛɣe mpaav kɛ ilim taa,

ilena ku muɣi kəkə ke paa ahoɔ nna.

15 Iso faɣa kukpamuyɔ ke wɔlaya tetu taa
na í yele na pá nyɔɔ tetu tee lum.

16 Iso lapa na lum seela luna kukpamuyɔ taa
na pá kpe isu pusi.

17 Ama tá caanaa tɔŋa isɔtaa Iso sɔsɔ ke pəntənanu
na pá kuləyi Iso tɔɔ ké wɔlaya tetu taa tana.

18 Tá caanaa mayasa Iso ké pa taa si pa naa i waali,
ke timpi pa sələma-i tɔɣɔnaya isu pa sɔɔlaa tɔ.

19 Haləna pá tɔv Iso si: Nn pəsəyi na í cali-tuyɔ
tɔɣɔnaya ke wɔlaya tetu taa.

20 Tampana n mapa kukpamuyɔ na lum kpe,
na pá hee ləŋ ya.

Ue n pəsəyi na í ha nyá yəlaa ke tɔɣɔnaya na nantu na?

21 Mpuɣu Taca a n nuwa na páána kpa-ŋ
na nyá taa haŋna Iseyeli nyəma isu kəkə,

22 ke timpi pa ta te-ŋ na pa taa tɔ.

Pa ta la naani ké nyá waasuyɔ tɔm.

23 Mpuɣu n yɔɣɔtəna isəŋmɔntu

na í tɔli isɔtɔnuyɔ taa nənɔsi.

24 Na í yele na Manna*fa* hoti pa tɔɔ isu tev si pa tɔɣɔ.

Isɔtaa tɔɣɔnaya ke n ha nyá yəlaa ke mpv. ^a

25 Isɔtaa tillaa tɔɣɔnaya ke n ha-we,

na pá tɔɣɔ na pá haya.

26 Mpuɣu Iso n yelaa na ilim təlule heelim má,

na í kəna ilim mpətəŋ tɔɔ nyəm na nyá tɔŋ.

27 Na í lá na nantu tii pa tɔɔ isu mɔsuyɔ.

Sumasi tuutuuma ke n kəna-we

isu tenkuna nɔsi kanyəŋa.

28 N lapaya na si hoti tá caanaa təsikile

na si cəna pa təcaɣale.

29 Taca ha-weye mpi pa nyulaya tɔ.

Uena pá tɔɣɔ na pá haya katatəlaya.

30 Tá caanaa tɔɣɔnaya ka we pa nɔsi taa ké,

pa luluy ta tu sətə,

31 mpuɣu Iso táa huuna-we na í ku

Iseyeli ifepiya taa ifepiya.

32 Paa na mpv tɔ, pa ta tɔna nyá kəkəlɔ nyəmnaa

na pá tɔŋa isayətɔnaa ke lapv.

33 Mpuɣu n kpiisa-we na heelim,

na í tisi wahala ké pa tɔɔ ke kpakpaa,

na í su pa weesiŋ tənaya.

34 Waatu wei səm kəŋ tá caanaa ilena pá keesəna Iso nyá tɔɔ

na pá pɛkəyi si í kenti pa tɔɔ.

35 Na pá tɔsi si n ké pa kukpamuyɔ.

Isɔtaa Iso sɔsɔ ké pa waasulv.

36 Ama pa ntompee ke pa puɣusayana-ŋ

^a 78:24 Manna: Tɔɣɔnaya ŋka Iso hawa Iseyeli nyəma ke wɔlaya tetu taa tɔ. Saa unəyi pa luwa Icipiti yomle taa na pa puki Kanaŋ nyəntv taa.

na pá looliyi-η na pa nsəma.

³⁷ Pa taa teηi-η na pa taa ké teu,
pəyele pa ta təkɪ nyá na-we mə nəχə pɛɛlɔvɔ.

³⁸ Paa na mpɔ, nyá suulu tɔɔ,

n wiiki ɪsayaɫataa pətɔtəle,

nn wakələyi-we.

N kraa nyá təyi tam ké,

nn haaki nyá təyi nyá pááná təna taa.

³⁹ Na ń tɔɔsɪ sɪ ta caanaa ké yəlaa ke yem ké.

Pa ké heelim mpi pə tɛɛki pə kraa məli təχə.

⁴⁰ Tá caanaa kula nyá tɔɔ ké wɔɫaya tetɔ taa

na pá kraasəyi nyá pááná tɔ pə fɛi kalɔvɔ.

⁴¹ Pa ta heesi ɪsə nyaya maχasɔvɔ sɪ pa naaki nyá waali,

na pá kraasəyi ɪsɛyɛli ɪsə Naηη tɔ nyá nyá pááná.

⁴² Pa ta tɔɔsɪ ɪsə nyá nyá tɔη tɔɔ

na ɪsəna n ka yapa-weχɛ kolontu niη taa tɔ.

⁴³ Ta caanaa sɔɔ piti təma wena n ka lapa Icipiti tetɔ taa

na kəkələ nyəmnəa mpa n lapa Sowaη həχɔɫɔvɔ taa tɔ.

⁴⁴ N pəsa Icipiti nyəma pusi ləm ke caləm

na pá wɪ sɪ ləm ke nyɔɔvɔ.

⁴⁵ Na ń kəna-weχɛ kacɔsɪ sɔtɔ nyənsɪ

na sí nyɔɔ pa caləm.

Na saleɛ, na alɛ a wakəli-we.

⁴⁶ Na ń tɔ pa tawa na pa hatəmɔtɔ ke kotolonɔ.

⁴⁷ Na ń yele na tɛv ɪsayaɫ na təmpɛɛ

wakəli pa ɫɛsɛη tɪy na tɪy kɔɫɔɫɔη ɫɛɫəη.

⁴⁸ Na tɛv təmpɛɛ kɔ pa tɔla

na kɔ nasɪ pa kaləkəη.

⁴⁹ Mɔpɔvɔ ɪsə nyá n mɔ Icipiti nyəma na pááná sɔsɔɔna

na nyá taa huuna-we na pa laηa wakəli,

na ń tilina-weχɛ ɪsɔtaa tillaa wakəllaa kpekəle.

⁵⁰ N haχa-we na nyá pááná ke mɔpɔvɔ,

pə taya səm tike ke n tɔ-we.

Amə n sɔsa-weχɛ wahala taa na pa ɪsɛ.

⁵¹ Na ń kɔ Icipiti nyəma

apalɔpiya kancaalaya nyənsɪ təna.

Kam lɔɫɔvɔ nyəma ɪwɪle

kancaalaya nyəntɛ səpəna mpɔ.

⁵² Mɔpɔvɔ n tiika nyá yəlaa na ń tɛɛna-we ɪsɪ

pa ləsɔvɔ heeη ke kaləkɔ taa tɔ,

na ń tiiki-weχɛ wɔɫaya tetɔ taa ɪsɪ tɔla.

⁵³ N pona-weχɛ na naani, sɔχɔntɔ fɛi-we,

na teηku li pa kolontunaa.

⁵⁴ Pə waali ké n pona-weχɛ nyá tetɔ naηη nyəntɔ taa

ké pɔvɔ ηku n mɔwa tɔ kɔ tɔɔ.

⁵⁵ Na n təχɔni Kanaaη piitimnaa na n tala

yəlaa ke pa tetɔ na ń su ɪsɛyɛli

kpeka yəlaa ke pa tɛɛsɪ taa.

56 Paa na mpv tɔ pá mayasa isɔtaa Iso Sɔsɔ nyá
na pá kuli nyá tɔɔ,
pa ta tɔki nyá kusɔsutu.

57 Pa hatələna Tacaa nyá na
pá pəsi tetelataa isɔ pa caanaa.
Pa yɔɔləyi apalotv ké isɔ
tɔɔv ŋku kv hika fitaa tɔ.

58 Tá caanaa kusa Iso nyá nyá pááná na pa tɔfɛɛnlɛnaa
na pá kusɔ nyá isɛsɛɛmlɛ na pa tuŋ.

59 Iso n nu mpv lɛna pá kusɔ nyá pááná
na ŋ kpiisi lɛyɛli nyáma na toŋ.

60 Na ŋ lɔ nyá tɔyaya ŋka ka taa
n ka wɛ nyá yɔlaa hɛkv kɛ Silo tɔ.

61 Na ŋ yeke na kolontunaa lɛɛki nyá atakaa
wei i huləyi nyá toŋ na nyá teeli tɔ.

62 Ilɛna ŋ mv pááná na nyá yɔlaa,
na ŋ yeke na pá kv-wɛ.

63 Yoou kɔwa ta caanaa ifepiya,
pa pɛɛlaa ta hiki mpa paa saa tɔ.

64 Pa kɔwa pa kətəlaa kɛ yoou taa,
pa leɛlaa ta wii-wɛ.

65 M̄pɔyɔ Tacaa n kɔlaa isɔ tomtoolu,
yaa sɔlvɔm ɛɛkɔyɔ yoolaa taa yoolu isɛntɔɔ tɔ.

66 Na ŋ kv nyá kolontunaa na pá tɔŋa sewa,
na ŋ tv-wɛyɛ fɛɛɛ kɛ tam tɔɔ.

67 Paa na mpv n lɔwa Yosɛɛfv tɔyaya,
n ta ləsi Ifəlayim kpekəle nyáma mpɛ.

68 Ama Yuta kpekəle na Siyɔŋ
pɔyɔ kɛ n sɔɔlaa na ŋ ləsi.

69 Na ŋ ŋma nyá tɔsɛɛɛ na tɔ kuli sɔsɔm
na tɔ wɛɛ toŋ isɔ tetv nti n su tam tɔɔ tɔ.

70 Na n ləsi nyá tɔmlɛ tv Tafiiti.
Ntiyile taa ké n polaa na ŋ kpaɣa-i.

71 Kaləkv waalɔ ké n kpaɣa-i.
Si í pəsi i yɔlaa lɛyɛli nyáma
mpa n sɔɔla teu tɔ pa tiikulu.

72 Tafiiti ná tiika-wɛyɛ
na lotu kɔlvmtv na ləmayasɛɛ.

79

Tacaa, tɔ hotaa ké, kɔɔ tá waasvɔv

¹ Asafi yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyɔyɔ tv yontunaa taa tɔyɔlɔ.

Hai, Iso, kpai nyáma wata nyá tɛ,
na pá wakələyi nyá tɔsɛɛɛ naŋŋ nyəntɛ.

Pa pəsa Yosalem kɛ ncaale kaŋmaaya.

² Pa kv nyá tɔmlɛ nyáma na pá pɛti

kpeliŋ na taale wontu.

³ Na nyá yəlaa kɔpama caləm kpé na pé cəəna Yosalem ɪcate,
nəɣɔlv ta kəə si í pi-wɛ.

⁴ Tə pəsa mpusi puluɣv tá cəlv nyáma ké,
na mpa pa cəəna-tv tɔ pa wonjiyi-tv
na pá tuliyi-tuɣv ntompee.

⁵ Hai, Taca, pəlee ké nyá táá ká hɛɛsi-tuɣv kpanav
na nyá pááná yele-tuɣv nyaɣav ɪsu kəkɔ?

⁶ Piitimnaa na kawulasɪ nsi si ta nyi-ŋ
na si sɛɛki-ŋ tɔ, nsəɣi pu wɛɛ si ní muna pááná.

⁷ Mpi tɔ, pa kuu Iseyeli nyáma wontu,
na pá wakəli pa təcəɣale.

⁸ Taa təəsɪ tá ɪsəɣatv kɔpəntv təə.
Ama nyəni tá pətətətəle na ní kəə tá kin ke ləŋ.
Mpi tɔ, tə wɛ wahala taa ké.

⁹ Hai, waasi-tv, tá nyuɣv Yátv ɪsɔ,
na pé tv nyá hətɛ ke teeli.
Ya-tv na ní kpiisi tá ɪsəɣatv ke nyá hətɛ təə.

¹⁰ Pepe təə ké piitimnaa ká pəəsəɣi si:
Leyɛ pa ɪsɔ ni ɪ mələnaa?

Pə wɛɛ ké si ní lɛɛti-wɛɣɛ
nyá təmle nyáma səm ke tá ɪsɛntaa na pá ná.

¹¹ Ke ŋkpaŋŋ na ní nu saləkətənaa wula,
na ní yá mpa pa kɣv pələ pa tɔwa tɔ na nyá tɔŋ səsəəŋ.

¹² Taca, feli tá cəlv nyáma ke kɔtuɣv ŋku
pa tuv-ŋ təɣv təm naatosompəɣləɣa.

¹³ Ama tá ké nyá yəlaa ké.
Tayale kaləku na nyaɣale tiikilu.
Tu sɛɛki-ŋ tam təə ké na tɛ saŋi-ŋ.

80

Iseyeli tiikilu nyá, nu

¹ Asafi yontu kɔtəəsɔtv nti pa yookina saŋku
na tɛ wɛ yonyoolaa nyuɣv tv yontunaa taa təɣəlv.

² Hai, Iseyeli nyáma tiikilu, ke ŋkpaŋŋ.
Nyá tiikiyina nyá yəlaa ɪsu kaləku.
ɪsətə taŋlaa təə ké nyá təcəɣale wɛɛ, huli nyá ti.

³ Huli nyá tɔŋ na ní kəə ní waasi-tuɣv
ɪfələyim na Pɛncamɛɛ na Manasee pa ɪsɛntaa.

⁴ Hai, ɪsɔ kɔsi-tv na ní kɛɛsi nyá ɪsɛ
na tá təə na pé ya-tv.

⁵ Hai, Iseyeli ɪsɔ Taca,
pəlee ké nyá táá ká yele kpanav ke nyá yəlaa sələməŋ?

⁶ Nəɣəsɛɛ ke n caləɣi nyá yəlaa
na ɪsəlv m kɔyi-wɛɣɛ sɔlv m nyəm
na pé tɛləsəɣi mpələ.

7 N yelaa na tá pəsi mpi pə yoosiyi
 tá na tá cələ nyáma tə.
 Na tá kolontunaa náá wonjiyi-tv.
 8 Isətaa na atə pə tv Isə kusi-tv.
 Keesi nyá ise na tá təə na pé ya-tv.

9 N kpəsa leseŋ tɔyɔ ke Icipiti
 na ń tɔyɔni yəlaa na ń sə-ku.
 10 Na ń tayan-ku na ku tɛɛ
 na ku sú tɛtɔ.
 11 Ku waasa pɔɔŋ ke ku isotom,
 na ku piliŋasi wɛ isu Isə tuŋ səsɔɔŋ.
 12 Ƽena ku piliŋasi hɛli na sí polo tenku
 na ku akpaa ke pɔyɔ səsaya.

13 Pepe təə ké n pela kalaanaa si
 mpatəntaa í wakəli-ku?
 14 Hətɔyɔ taa teele ka tɔyɔ-ku,
 na taale wontu náá pəsi-kuɔyɔ tə tɔyɔnaya.
 15 Atə na isətaa pə tv Isə kəə.
 Kusi nyá ise ke isətaa təna na ń nyəni.
 Paasəna leseŋ tɔyɔ kɔnɛ.
 16 Kenti mpi nyá niŋ səwa tə
 na apalɔpəyaya ŋka n ləsa nyá ti tə.

17 Mpa pa seta-ku na pa wə-ku tə,
 nyaasi-wɛ na pá saali yem.
 18 Təni nyá ŋkpaləŋa ke yulɔ pəyaya ŋka n ləsaa
 na ká wɛ nyá ntɔyɔŋ təə tə ka təə.
 19 Ƽɛ tə kaa tasa-ŋ hatələnaw.
 Yele na tá wɛɛna weesuyɔ na tá yaaku nyá hətɛ.
 20 Hai, Taca, atə na isətaa pə tv,
 keesi nyá ise na tá təə na pé ya-tv.

81

Ye ma yəlaa ka nuna-m

¹ Asafi yontu nti pa yookina saŋku na tá wɛ
 yonyoolaa nyɔyɔ tv yontunaa taa tɔyɔlə.

2 Ƽ yoo tá kentilu Isə ké yontu na laŋhɔləmle.
 Ƽ wiliti Yakəpɔ Isə ké laŋhɔləmle kawilitaya.
 3 Ƽ yoo-ɪ yontu na akilimanaa
 na cəməŋ na saŋkuna.
 4 Ƽ hɔli tutuun ke isətɔ kɔfalɔ acima kuyaku wule,
 na ɪ hɔləməŋ acima nyəŋku wule.
 5 Mpi tə, pə ké Ƽɛyɛli nyáma ke kiiu ké.
 Mpi Yakəpɔ Isə siɔwa tɔyɔlə.
 6 Nti ɪ tv Yosɛɛfɔ lɔlɔyɔ nyáma ke
 waatɔ wei ɪ tii Icipiti nyáma təə tɔyɔlə.

Ma nuwa nɔyɔ ŋka ma ta nyi tə si:

7 Ma tisa səḡəla yuŋ nyəna ke nyá nyuɣu taa na má si,
 na nyá niŋ yele təkʊ yuŋ nyəŋkʊ.
 8 Laŋwakəlle maɣana-ŋ na ń má kapuka na má ya-ŋ,
 na má cə-ŋ tɛv hola taa.
 Na ma maɣasi-ŋ si ma naa nyá waaləyi Melipa lɔm cəɔ.
 9 Ma yəlaa í nu ma kəkpaalətu.
 Ye Iseɣeli yəlaa ka nukayana-m,
 10 tuɣu kvlalaaɔ taa wɛɛ mə tɛ.
 Pəyele í taa luŋ tuɣu nakvli.
 11 Maɣale Tacaa mə Isə wei i ləsa-mɛɣe
 Icipiti tɛtv taa tə.
 I haa mə nəɔsi na má suuli-si.
 12 Ama ma yəlaa mɛ í ta nu ma nəɣɔ.
 Iseɣeli nyáma ta nuna-m.
 13 ɪlena máá yele-mɛɣe mə laŋkpusəŋ inɪ i taa.
 Na í təŋ mə maɣamaɣa mə laɣatv.
 14 Hai, ye ma yəlaa Iseɣeli nyáma ka nukayana-m
 na pá təŋ ma mpaav taa.
 15 Maa tisa pa kolontunaa təfe ke nəɔnəɔ
 na má kvli pa təɔ.

16 ɪle Tacaa má, ma kolontunaa ká yele pa ti həm
 na Iseɣeli nyáma mɛ mu caɣana mə təyi tam təɔ.
 17 Waatu inəyi maa caləyi-mɛɣe təɣənaɣa kupaŋka
 na má cɛle-mɛɣe kəkpaɔmɔɣu taa tuŋ na í haɣa.

82

Isə haana yəlaa tənaya tampana təŋɣu

1 Asafi yontu nti tə wɛ yonyoolaa
 nyuɣu tv yontunaa taa təɣəɔ.

Isə səŋa i kotuɣu taa ké isətaa nyáma həku
 na í huləyi tampana təŋɣu.
 2 Pəlee ké í ká yele yəlaa fayasɔɣu ke huɔle taa,
 na tasəkəle nyáma ke tampana hav?
 3 I təŋ tampana ke ɪcam na sulav pa təm taa.
 Na í ha konyəntəɣəɔ na konyəntv ke pa tampana.
 4 I waasi ɪcam na konyəntəɣəɔ,
 í fiti-wɛɣe asayaa səkraŋ taa.

5 Ama í ta nyi pɔlv,
 pəyele u cəkəɣəna pɔlv,
 səkrɛtvɔɣu taa ké í təŋ.
 ɪlena tɛtv kila təna seliyi.
 6 Maa təmaɣa si í ké Isə Səɔsə lɔlvɔɣu nyáma.
 Halɪ i tu ké isənaa.
 7 Paa na mpv tə,
 í ká si ké isu yəlaa,
 na í hoti isu paa awulumpu wei.

⁸ Hai, Iso kuli na n houna antulinya.
Mpi to, n ke piitimnaa tana tu ke.

83

Isa yalaa mpa piitimnaa lelala tugi konyoh to pa salamvuy

¹ Asafi yontu nti ta we yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa tojol.

² Hai, Iso, taa su, taa heesi.
Peyele taa caya yem.

³ Nyá kolontunaa ta caya tapamm,
mpa paa caaki-n to pa kusa nyoh.

⁴ Pa caki nyá yalaa acaya na acilayatu,
pa kotiyi na pá yohotayi mpa pa too n kenta to pa tom.

⁵ Na pá yaaki tama si pá kpiisi
Iseyeli nyáma ke piitimnaa heku,
na naxol i taa taa pa hate ke tosvuy.

⁶ Nya kolontunaa krenta kulum na
pá peeli nyá too ké naxo.

⁷ Mpeyele Itom nyáma na Isamayeli nyáma
na Mowaru nyáma, na Akaa na Keraali pa nyáma.

⁸ Na Amoni nyáma na Amaleke nyáma
na Filiisi nyáma na pá soosana Tiii nyáma toto.

⁹ Asilii nyáma magamaga ná soosa pa too
na pa kuli Loati luvuy nyáma too.

¹⁰ Hai, Iso lana-we isu n ka larv Matiyah nyáma
na Sisela na Yareh ke Kisoh loov naxo to.

¹¹ Pa ku-weye Haloti na pa la tetu ke musoh.

¹² La pa awulumpiya isu Oleri na Sepi,
na n lá pa awulaa tana isu Sepa na Salamuna.

¹³ Mpi to, pele paa yohotayana si
pa leekayi Iso tacyalena.

¹⁴ Ma Iso, la-we isu kacuculaya
yaa nyutu nti heelim prakayi to.

¹⁵ Yaa isu koko mukuyv hotuyv to
yaa ka mukuyv puyv nyutu to.

¹⁶ Yele nyá tev heelim tohon-we
na nyá kacuculaya anaam lá na pá sele.

¹⁷ Taca yele na feele kra-we,
na pá peeki nyá hate.

¹⁸ Pá liyiti-we na pá tu-weye soxontu taa ké tam too.
Pá tu-weye feele na pá lé.

¹⁹ Ilena pa cekana si nyá tike ke pa yaa si Taca.
Nyayale isotaa Iso Sošo ke tetu tana taa.

84

Mpa pa puki Yosalem ke isosev to pa yontu

¹ Kolee nyáma kpekale yontu nti pa yookina Katu tu camvuy

na té we yonyoolaa nyuyv tu yontunaa taa tɔyɔɔ.

² Hai, Taca, pə təna pə tu,
nyá təcayale tewaya hali.

³ Pɔi laki-m ləŋ si má sɔv Taca təyaya taya tɔ
na má sá Isə weesuɣu tu na laŋhulɔmlɛ kawilitasi.

⁴ Sumpɔwɔw wɛna i təcayale,
na keŋkehilaya ke tante nte
tə taa ka tɔyi ka piinj tɔyɔ
nyá kətasi tɔlate kin.

Hai, ma wulav na ma Isə.
Taca, pə təna pə tu.

⁵ Lelen nɔlaa nté mpa pa we nyá təyaya taa tɔ,
paa saŋi-ŋ tam tɔ kɛ.

⁶ Mpa pa tekiyi-ŋ tɔyɔle laŋhulɔmlɛ nyáma,
nyá hasəyənə pa nɔhɛɛ tɛɛ.

⁷ Waatu wei paa tɛsəyi Paka*fa* tɛtɛkəle tɔ,
Isə ká pəsi-tɛyɛ hila nyənte,
na saləŋ tɛv kooli-tɛyɛ kɔpantu. ^a

⁸ Pa tɔŋ sɔsəyi pa tɔnte taa kɛ,
na pá kɔtəyənə timpɔ paa səŋ Isə
isɛntaa kɛ Siyɔŋ tɔ.

⁹ Hai, Taca, atɛ na isɔtaa pə tu nu ma kɔsələmɔvɔ.
Yakəvɔ Isə ke ŋkpaŋyɔv.

¹⁰ Hai, Isə, nyayale tá kɔpante,
nyənɔ wei n ləsaa tɔ i isɛntaa.

¹¹ Kuyaku kolɔmɔyɔv cəyav ke nyá təyaya taa
lapa sɔna na kɔyɛɛŋ iyaya (1000) cəyav ke kɔpɔi taa.
Ma sɔlaa si má səŋ ma Isə təyaya nɔnɔyɔ
na mpi maa cəyɔ isəyatu nyəŋka taa tɔ.

¹² Taca nyá hɔla nté ilim na kɔpante.

Nyá haana pɛɛɛɛ na teeli.
Nn pɛŋ kɔpantu natələyi mpa
pa tɔŋ siyisuyɔ taa tɔ.

¹³ Atɛ na isɔtaa pə tu Taca,
wei i tekiyi-ŋ tɔyɔle laŋhulɔmlɛ tu.

85

Taca yɔyɔtəyi hɛɛsɔyɔv tɔm

¹ Kolee nyáma kɔpəle yontu nti tə we
yonyoolaa nyuyv tu yontunaa taa tɔyɔɔ.

² Hai, Isə, n hɔla nyá tɛv ke pɛɛɛɛ kɛ,
na ŋ məŋna Yakəvɔ nyáma mpa kolontunaa ka kuuwa tɔ.

³ N kpiisa nyá yəlaa isəyatu
na ŋ tayanɔ pa təwakəllɛnaa.

⁴ N kɔ nyá pááná sɔsɔna təna

^a **84:7** Paka: Wula ke pa yaa mpɔv na pa tɛ taa.

na ḥ heesi-yeye tá tǝ.

⁵ Hai, tá waasulu Iso məḥna-tu ɪsu tu wev tǝ,
na ḥ ku nyá páána ke tá tǝ.

⁶ Nyá taa ká kpana-tuyv tam tǝ
na ḥ tǝki-tu na nyá taa na pé polo
lulvḥ loosi loosi na?

⁷ N kaa ha-tuyv weesuyv
na tǝ yǝlǝna-ḥ?

⁸ Taa yele na tǝ ná nyá kɔpantu
na ḥ yá tá nyv.

⁹ Iso Taa kuyǝtǝtǝ ke ma nukɪ.

Mpi tǝ, heesuyv tǝm ke n yǝǝtǝǝna nyá yǝlaa
na mpa pa nukǝna-ḥ tǝ si pa taa məli kǝmǝntu taa.

¹⁰ Nyá nyv yavv kǝtǝna mpa pa nyḥna-ḥ tǝǝ
ɪlena pǝ kǝna nyá teeli ke tá tǝtǝ taa.

¹¹ Kɔpantu na tampana tǝḥuyv pǝ sulaa,
na heesuyv na siyisuyv pé wayali tǝma.

¹² Tampana tǝḥuyv lukǝna tǝtǝ tǝe ké,
ɪlena siyisuyv náá luna ɪtǝta.

¹³ Taa mayama ká kǝna kɔpantu
na tá tǝtǝ náá lulɪ tǝ kululvm.

¹⁴ Tampana tǝḥuyv we nyá nǝǝ tǝǝ ké
na á heeki-ḥ ɪkǝtǝ ke mpaav taa.

86

Ma yaaki-ḥ ma laḥwakǝlle taa

¹ Sǝlǝmuyv ḥku ku we Tafiti yontu takǝlaya taa tǝ.

Hai, Taa ke ḥkǝḥuyv na ma tǝ na ḥ cǝ-m.

Mpi tǝ, ma ké kɔnyǝntu ké na wahala tǝ.

² Ma ké kɔpǝn ké, kenti ma tǝ.

Ma Iso, ma ké nyá tǝmle tǝ ké,
ma pǝta-ḥ ma ti, waasi-m.

³ Taa nyǝni ma pǝtǝtǝle.

Nyaya ma wiikina paa ifemle nte.

⁴ Nyá tǝǝ ké ma keesǝnaa.

ɪe heesi nyá tǝmle tǝ ma, ma laḥle.

⁵ Taa, n ké kɔpǝn ké,
na ḥ hulǝyi suulu.

Nyá kɔpantu tǝwa mpa pa yaaki-ḥ tǝ pa tǝ.

⁶ Taa ke ḥkǝḥuyv na ma kusǝlǝmvtu
nu ma wiinau.

⁷ Ma yaaki-ḥ ma laḥwakǝlle kuyeyḥ taa ké.

Mpi tǝ, n nukɪ ma nǝǝ.

⁸ Hai, Taa, ɪkǝnte natǝli tǝ ta nǝǝsǝna-ḥ,
pǝyele nǝǝlv u pǝsǝyi na í la nyá tǝmle natǝli.

⁹ Piitinnaa mpa pa tǝna n ḥmawa tǝ,

paá kəə na pá hənti-ŋ aɛ,
 na pá tʊ nyá hətɛ kɛ teeli.
 10 N kɛ səsə kɛ, na n lakɪ kəkəlɔ nyəm,
 nyá tike nté tampana Iso.

11 Hai, Tacaá hɔli-m nyá mpaan,
 maa tɔ nyá tampana taa.
 Tʊ ma taa na má wɛɛna nyá sɔɔntʊ.
 12 Tacaá, ma Iso maa sa-ŋ na lotu kɔlɔmtʊ,
 na má tʊɣi nyá hətɛ kɛ teeli kɛ tam tɔ.
 13 Nyá kʊpantʊ tɔɔwa ma tɔ kɛ,
 na ń yakɪ ma ləsaya kɛ atətɛle lumarŋ taa.

14 Hai, Iso, kalampaanɪ nyáma kʊla ma tɔ,
 mʊsʊntʊnaa kpekale caakɪ ma weesuyʊ ləsuyʊ.
 15 Ama Tacaá, nyá kɛ suulu tʊ kɛ,
 na ń wɛna pətətɛle.
 Nn mʊɣi pááná kɛ lɔŋ,
 nyá kʊpantʊ tɔɔwa,
 na n lakɪ ɪsəna n suwa tɔ.
 16 Nyənɪ ma pətətɛle na ń kɛɛsəna ma tɔ,
 ha nyá təmle tʊ maɣa tɔŋ.
 Ma kɛ nyá nyəŋ kɛ waasi-m.
 17 La-m mpi pə hɔlɔɣi nyá kʊpantʊ tɔ,
 ma kolontunaa í ná na pə tʊ-wɛɣɛ fɛɛɛ.
 Mpi tɔ, nyá waasəɣəna-m na ń hɛɛsəɣi ma lanɛ.

87

Yəlaa təna ɪcate maɣamaya kɛle Siyən

1 Kolee nyáma kpekale yontu nti tə wɛ
 yonyoolaa nyuyʊ tʊ yontunaa taa tɔɣɔlɔ.

Tacaá nyá suna Siyən ɪcate kɛ pʊŋ nanŋ nyəŋ tɔ.
 2 Ntɛɣɛ n kəla sɔɔluyʊ kɛ
 Yakəpʊ nyáma acalɛɛ təna taa.

3 Teeli təm kɛ pa yɔɣtəɣi
 Iso ɪcate nyá, nyá tɔ.
 4 Mpa pa nyəma-m tɔ pa ɪsɛntaa kɛ
 ma yaakɪ ɪcipiti na Papiloni na
 Filiisi na Tiiɪ na Itiyopii pə nyáma.
 Tɛtunaa mpe pa taa kɛ pə lɔla-wɛ.
 5 Ama ye Siyən ɪcate ɪɛ tə taa kɛ
 pə lɔla yəlaa təna.
 ɪsɔtaa Iso Səsə yɔɣtəna-ti.

6 Tacaá kaləɣi yəlaa na ɪ ŋmaakɪ si:
 Siyən kɛle paá wei ɪ ɪcate maɣamaya.

7 Hai, Iso ɪcate nyá, yonyoolaa na paalaa
 pa kɛntəna na pa yɔɣtəɣi nyá teu təm.

88

Wei sɔm kɔɣɛtɔnaa tɔ ɪ sɔlɔmɔyɔ

¹ Kolee nyáma kpekale yontu nti tɔ wɛ
yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa,
na tɔ kɛ laɲwakɛlle nyɔntɔ nti
Isɔlahi tɔ Hemaɲ yooowa tɔyɔlɔ.

² Taaɔa Isɔ, ma nyɔyɔ yáɔɔ,
ilim na ahoɔ kɛ ma wiikina-ɲ.

³ Mɔ ma kɔsɔlɔmɔtɔ kɛ nyá kɔpantɔ tɔɔ.
Kɛ ɲkɔpɔnyɔ na ɲ nu ma wiinaɔ.

⁴ Mpi tɔ, wahala nu-m kɛ,
na má kɔɣɛtɔna sɔm tɔtɛyɛtɛyɛ.

⁵ Ma wɛ mpa pa tiiki pɔlaav taa tɔ pa looɲa taa kɛ.
Ma wɛ ɪsu yɔlɔ wei ɪ feina toɲ tɔ.

⁶ Sɔtaa hekɔ kɛ ma hɛntaa
na má nɔyɔsɔna ɪsu mpa pa kɔwa na pá huɪ
pɔlaav taa na pá faya nyana-wɛ,
na nn tɔɔsɔɲi pa tɔm tɔ.

⁷ Pɔnyɔ lumaɲ nyɔɲkɔ taa kɛ n pɛta-m,
sɔkɔpɛtɔyɔ taa kɛ pɔnyɔ anaam taa.

⁸ Nyá pááná tii ma tɔɔ kɛ
na á ta-m ɪsu lum hola.

⁹ N hatɔlɔna-m ma cewaa
na ɲ pɔsi-m ɪsu acaalɔtɔ
pɔlɔ kɛ pa ɪɛntaa.

Pɔ tɔka-m pɔ fɛi luw.

¹⁰ Wahala nyɔɲsa ma ɪɛ kɛ.

Paa ifemle nteyɛ ma yaaki-ɲ Taaɔa,
na má tɛkɔyɪ-ɲ niɲ.

¹¹ Sɔtaa kɛ n laki piti tɔma na?

Paa kɔli na pá sa-ɲ?

¹² Sɔtaa yɔyɔtɔyɪ nyá kɔpantɔ tɔm kɛ pa tɛyɛ?

Yaa nyá teu tɔm kɛ pa yɔyɔtɔyɪ atɛtɛle taa?

¹³ Nɔyɔlɔ ta nyɪ nyá kɔkɔlɔ
nyɔmnaa tɔm kɛ sɔkɔpɛtɔyɔ taa.

Pɔyele pa ta nyɪ nyá siyisuyɔ tɔm kɛ
tɛtɔ nti tɔ taa yɔlaa wɛna lɔsɔɔv tɔ.

¹⁴ Hai, Taaɔa, nyaga ma yaaki si ɲ waasi-m
na má sɔlɔmɔyɪ-ɲ paa tanaɲ ɲku.

¹⁵ Taaɔa, pepe tɔɔ kɛ n lɔ-m

na nn caaki si ɲ na-m?

¹⁶ Ma kɛ kɔnyɔntɔ kɛ hatoo ma pɔcaatɔ kɛ
na má wɛ sɔm nɔyɔ taa,

na má tɔki sɔyɔntɔ nti n tɔ-m tɔ tɔ wahala.
Pɔ pɔsa ma laɲle kɛ.

¹⁷ Nyá pááná huuna-m kɛ ɪsu kɔkɔ,
na nyá sɔyɔntɔ sɔsɔntɔ wakɔlɔyɪ-m.

18 A liki-m paa ifemle nteye isu lum
na á watəyi-m na paa timpí.

19 N hatələna-m ma cewaa na ma taapalaa təna,
səkrətuvu ke pə yelina-m.

89

Nəəsi nsi pa su Tafiti tə sɪ wɛ le?

¹ Isəlahi tv Itəŋ yontu.

² Tacaa nyá kúpantu təm ke maa yooki yontu ke tam,
na ma heeliyi nyá tampana təŋuɣu təm ke paa pəlee.

³ Mpi tə, ma yəɣətəa sɪ:

Nyá kúpantu wɛ tam təw kɛ na tə sika isətənuvu taa.

⁴ Ma na ma təmle tv Tafiti wei ma ləsaa tə tə pɛela nəɣo
haləna má yəɣoti na má tuu sɪ:

⁵ Maa yele na nyá kawuləɣa wɛɛ tam,
na má lɛɛtəyi ka taa kɛ nyá lələvu nyəma.

⁶ Hai, Tacaa, isətənuvu hələɣəna nyá teu
na nyá kúpantu ke samaa taa.

⁷ Awe pəsəyi na í keesəna Tacaa nyəɣa isətəa?

Nyá pəyalaa taa awe nəɣəsəna-ŋ?

⁸ Iso n kɛ səsə ke isətəa samaa taa kɛ,
na pa təna mpa pa cəwəna-ŋ tə pa nyəŋna-ŋ.

⁹ Hai, Tacaa, atɛ na isətəa pə tv,
awe wɛ isu nyá?

Toma na teu pə tv-ŋ hekv.

¹⁰ Nyá ŋmakələna tɛŋku na ɪ kalampaani,
n heesəyi ɪ lum ke waatu wei pə kuləɣəna pááná tə.

¹¹ Nyá nanjəna Icipiti isu sətə,
na n̄ yasɪ nyá kolontunaa na nyá niŋ toŋ.

¹² Nyá tənna isətənuvu na tetə.

Nyá sɪna antulinya na ɪ taa nyəm təna.

¹³ Nyá lapəna ilim ntəɣəŋ na pə mpətəŋ
na Tapəw na Heeməŋ puŋ saŋ nyá hətɛ.

¹⁴ Nyəɣalɛ toŋ səsəwəŋ tv,
nyəɣalɛ pəsəvu səsəwəŋku tv.

¹⁵ Nyá kawuləɣa kite nté tampana təŋuɣu na siyisuyu
na kúpantu na teu ke nyá nəɣo təw.

¹⁶ Yələa mpa pa nyəmá nyá
akantəle wula təɣələ leleŋ nulaa,
nyá isəntaa kɛ pa wɛ tam.

¹⁷ Pa laŋle heɛna nyá hətɛ ke kutamsa,
na pá saŋ pa ti na nyá siyisuyu.

¹⁸ Pa toŋ teeli kele nyá,
nyá kúpantu kraasəɣəna tá toŋ.

¹⁹ Tacaa kele tá kəkəntuyu,
Isɛyeli nanjəŋ tv nté tá wulaw.

²⁰ Kuyaku nakoli n yəɣətəna

nyá kvsǎǎlv ke toosee taka taa sɪ
n ha nyá toŋ ke aka,
na ń tǎǎ ifepu ke yǎlaa taa.

21 N hika nyá tǎmle tv Tafiti,
na ń lǎsɪ-ɪ na ń pǎli-ɪ kǎtaya nim.

22 N ká sǎna-ɪ na toŋ,
na ń pǎsɪ-ɪ yulv toŋ tv.

23 Kolontu kaa tuti-ɪ,
yulv ɪsǎɣav ná kaa pǎsɪ-ɪ.

24 Nka nanɪɪ ɪ kolontunaa ke ɪ nǎɣǎ tǎǎ,
na ń má mpa paa caaki-ɪ tǎ.

25 N ká lapɪ-ɪ nyá kǎpantv,
na ɪ toŋ kpaakǎna nyá hǎte.

26 N ká tv ɪ nin taa ké teŋku,
na ń yele na í pǎsɪ pusi.

27 Halɪ n ká yaa-ɪ na í tǎ sɪ:
Nyǎɣale ma caa ɪsǎ na ma nyuɣv yavv kǎkpaɪmɣv.

28 ɪlɛna nyaa pǎsɪ-ɪ nyá pǎyalv kǎncǎalɣa nyǎŋ
wei ɪ ké atɛ ǎwulaa sǎsaa tǎna taa sǎsǎ tǎ.

29 N ká su-ɪ kǎpantv ke tam tǎǎ,
pǎyele nǎɣǎ ŋka nyá na-ɪ
í pɛɛlaa tǎ ka kaa layasɪ.

30 N ká yele na ɪ lǎlvɣv nyǎma wɛɛ tam tǎǎ,
na ɪ kawulɣa náá leeli ɪsu ɪsǎtǎnɣv.

31 Ye ɪ lǎlvɣv nyǎma lǎwa nyá kiin
na pá kisi nyá kvsǎsutv ke tǎŋɣv,

32 ye pa kisiɣɪ nyá kǎtǎtǎtǎ
na paa tǎkǎɣɪ nyá kvsǎsutv,

33 ɪɛ n ká caa kǎpǎtv na ń hǎna pa ŋkpaŋɣv
na ń má-wɛɣɛ pa ɪsǎɣatv tǎǎ.

34 Ama n kaa pɛ-wɛɣɛ nyá kǎpantv,
pǎyele n kaa pɛ-wɛɣɛ nyá teu.

35 N kaa yǎki nyá nǎɣǎ pɛɛlvɣv.
Pǎyele n kaa layasɪ ntɪ n yǎɣǎtaa tǎ.

36 N tɛma tuunav na nyá tǎnaŋŋ wɛɛtv,
n kaa pǎsɪ ń looli Tafiti.

37 Tafiti lǎlvɣv ka wɛɛ tam tǎǎ ké,
na ɪ kawulɣa kumte wɛɛ nyá ɪsɛntaa ɪsu ilim.

38 Na í leeli ɪsu ɪsǎtv,
ɪnɪ ɪ kɛna aseeta tv kǎpaŋ wei ɪ wɛ ɪsǎtǎnɣv taa tǎ.

39 Paa na mpv pááná kpa-ŋ na ń lǎ wulav wei n ka lǎsaa
na ń pǎli nim tǎ na ń yele-ɪ na í hoti.

40 N yǎka nǎɣǎ ŋka nya na nyá tǎmle tv ɪ pɛɛlaa tǎ
na ń wakǎli ɪ ntenuɣv na ń lǎ-kɣv atɛ.

41 N yǎka ɪ koloosi toŋ nyǎnsɪ tǎna,
na ń pǎsɪ ɪ koloosi acalɛ ke ncaa.

42 Mpatǎntaa tǎna kuuki ɪ wontu ké,
na ɪ cǎlv nyǎma paakǎna-ɪ.

43 N kpaasa i kolontunaa apalutu,
 na n̄ la na mpa paa caaki-i tɔ pa lan̄a hee.
 44 N kuwa i yoou wontu lon̄.
 Pəyele n ta s̄ana-i yoou taa.
 45 N l̄eka i kawulaya ton̄,
 na n̄ p̄asi i kumte ke k̄pent̄elasi ke ate.
 46 N pasa i ifepile pusi,
 na n̄ tu-i f̄eele.
 47 Hai, Taca, p̄alee k̄e n k̄a heesi nȳa t̄ayi n̄mesuȳo?
 Na nȳa p̄áná k̄paasuȳo isu k̄ok̄o?
 48 T̄ɔɔsi ma t̄am, yul̄o weesuȳo k̄ela topi k̄e,
 p̄a n̄əḡs̄ana k̄e isu n̄ n̄ma yul̄o ke si n̄ p̄əs̄ayi-i yem.
 49 Yul̄o n̄əḡol̄o i f̄ei si i kaa si.
 Awe p̄əs̄əḡana na í yá i t̄ayi at̄et̄ale taa?
 50 Taca, leḡe nȳa lon̄taa kupantu
 nti n ka su Tafiiti ke n̄əḡo t̄o t̄ə saalaa?
 51 Taca t̄ɔɔsi mpusi wei nȳa t̄amle nȳama tuȳo-m t̄o,
 t̄ɔɔsi si ma nuka ȳalaa samaa.
 52 Hai, Taca t̄ɔɔsi kutuȳo n̄ku nȳa kolontunaa
 t̄uuki nȳa l̄əs̄əlo t̄ante t̄o t̄o.

53 Taca h̄ate s̄əs̄əle nt̄e teeli nȳante ke tam t̄o.
 Iso í k̄ona mp̄u, Iso í k̄ona mp̄u.

TAKELAYA LIYITI NYEŊKA

90

(Yontu 90-106)

Yul̄o we t̄anaya, Iso ná we tam t̄o

¹ Iso yul̄o Moisi kus̄ələmut̄u.

Hai, Taca, nȳa k̄ena t̄a k̄p̄oluȳo
 t̄ət̄ule ke too lon̄taa.
² Na p̄əc̄o p̄á lak̄i antulinya na pulasi t̄o,
 nȳa k̄ena Iso na n k̄a wee n̄p̄uȳo tam t̄o k̄e.
³ Nȳa m̄ələḡanana ȳalaa ke ate mus̄uȳo taa,
 na n̄ t̄əḡ-we si: I m̄əli timpi í ka lunaa t̄o.
⁴ Mpi t̄o, pusi iȳaya (1000) we-ŋ k̄e isu kuyaku n̄ku
 ku t̄ewa na ku kaa tasa m̄əloȳo t̄o,
 yaa ahōo nna a t̄ewa t̄o a h̄əḡol̄uȳo.
⁵ N k̄piisiyi ȳalaa k̄e isu toosee wena
 p̄a f̄en̄uȳo t̄anaŋ na á saali yem isu nyut̄o t̄o.
⁶ Nyut̄o tuȳi h̄eto ke t̄anaŋ t̄e k̄e na t̄ə pu.
 Ilena taanaya t̄ə lontili na t̄ə woli.
⁷ Nȳa p̄áná k̄piisiyi-tuȳo
 na nȳa taa k̄p̄av n̄yaas̄ayi-tu.
⁸ N l̄əs̄əyi t̄a is̄aȳat̄u ke pat̄əma taa k̄e,
 na n̄ suki n̄yaal̄əm taa k̄e t̄a k̄on̄mes̄ətu.
⁹ Nȳa p̄áná s̄əs̄əna lak̄i k̄e na t̄a k̄ȳeŋ saal̄ayi yem,
 na t̄a pusi nyaa sal̄ayi yem isu yul̄o n̄əḡo.

10 Tá weesuyu pusi nté nutosonnaanowa.
 Ye mpa pa kála alaaɸaya, ɩe pa nyənsi yoosi nunaasa.
 Ama konyəŋ na wahala tike ke yulɔ waaki pə taa.
 Weesuyu tɛki lɔlɔ ké na taa kulayi
 hɔntɔ na tɔ kpətəyana sɛm.
 11 Tacaa, awe nyəmma nyá toŋ na nyá pááná pə tɔm?
 Nɔyɔlɔ u nyafina-ŋ si í nyi nyá pááná tɔm ke teu.
 12 Hɔli-tuyɔ tá kuyeyɛŋ kaluyɔ.
 Waatɔ ɩnəyi tu hii layatɔ.

13 Hai, Tacaa, heesi-tuyɔ pááná munav ke mpu.
 Nyəni nyá tɛmlɛ nyáma tá,
 tá pətətəle na ń kéesáná tá tɔɔ.
 14 La-tuyɔ nyá kupantɔ sɔsɔntɔ ke tá tanaf tɛɛ.
 ɩe tu caɣana laŋhɔlɔmlɛ ke tá weesuyu tana.
 15 Pusi payale taa ké n hɔma tá ŋkraŋuyɔ.
 ɩe heesi tá laŋa ke pusi payale
 ɩsu nsi si taa tɔ na wahalanaa tɔ.
 16 La nyá yomaa taya nyá tɛmlɛ,
 na tá luluyɔ nyáma na nyá sɔsɔntɔ.
 17 Hai, Tacaa, ta ɩsɔ la-tuyɔ nyá kupantɔ,
 na ń yele na tá niŋ tɔma leeli.
 Eɛ, yele na á leeli.

91

ɩsɔ kele tá kpuluyɔ tətule

¹ Yulɔ wei ɩ tuyi ɩsɔtaa ɩsɔ sɔsɔ ke kpuluyɔ tɔ,
 Toma tana tɔ tɛɛ ké ɩ heesəyi.
² Pə weɛ si pɔntɔ í yɔyɔti Tacaa si:
 Nyayale ma kpante nte ma cɔsəyana tɔ.
 Nyayale ma ɩsɔ na má tuyi-ŋ naani.
³ Tacaa nyá fitiyina yulɔ ke puluyɔ konyəpuyɔ taa,
 na yulɔkɔsəku na ku wakəlyɔ taa.
⁴ Na n kenti ɩ tɔɔ na í tɔ-ŋ kpuluyɔ,
 ɩsu kampaɣa ke ka too keŋ tɛɛ.
 Nyá kupantɔ we ké ɩsu kpáluyɔ kəkentuyɔ.
⁵ Yulɔ kaa nyana ahoɔ sɔyɔntɔ,
 yaa nyəamá kutətɔna ke ilim taa.
⁶ Yaa yulɔkɔsəku ŋku ku cɔɔki səkpetuyɔ tɛɛ tɔ,
 yaa ɩsəna ku tɛekuyɔ yəlaa ke ilim heka tɔ.
⁷ Paa yəlaa iyaya (1000) səpa nyá kəŋkəŋ taa,
 yaa paa yəlaa iyisi naanowa (10000) səpəna
 nyá ntəyəŋ tɔɔ, pulɔpɔ kaa la-ŋ.
⁸ Kuli nyá ɩse na ń ná ɩsəna
 ɩsɔ fɛləyi asayaa tɔ.
⁹ Hai, Tacaa kele nyá kpuluyɔ tətule,
 ɩsɔtaa ɩsɔ sɔsɔ ke n cɔsəyana.
¹⁰ Wahala nɔyɔlɔ kaa maɣana-ŋ,
 pécɔ mpusi nɔyɔlɔ kaa kpətəna nyá təyaya.

11 Mpi tɔ, Tacaa ká tɔ ɪ ɪsɔtaa tillaa ké sɪ
pá feŋi-ŋ nyá mpaan tɔna taa.

12 Na páá te-ŋ pa niŋ taa sɪ pələ
natəli tɔ taa co-ŋ.

13 Na paa n fɛla tɔɣɔlaya yaa paasələ
yaa wontuɣu ɪsɔyav yaa tɔm,
pɔlɔpɔ kaa la-ŋ.

14 Tacaa sɪ: Timpi n sɔɔla-m tɔ maa waasi-ŋ,
na má kenti nyá tɔɔ ké n nyəmá ma hətɛ tɔ pə tɔɔ.

15 N ka yaa ma hətɛ na má co-ŋ,
na má wɛɛ nyá waali ké lanwakəlle waatu,
na má waasi-ŋ na má tayanɪ nyá nyɔɣu kɛ kusyɔv.

16 Maa yele na nyá weesyɔ tɔɣali
na má yá nyá nyɔɣu.

92

Tacaa, pa san-ŋ tɔ pa laki teu ké

¹ Kuyaku kɔhɛɛsɔyɔ wule yontu.

² Pə wɛ teu ké sɪ tɔ sa Tacaa nyá,

na tɔ yoo yontu kɛ ɪsɔtaa

ɪsɔ sɔsɔ nyá nyá hətɛ taa.

³ Na tɔ kpaali nyá kupantu kɛ tanan tɛɛ,

na nyá teu tɔm kɛ ahoo.

⁴ Tɔ sa-ŋ na ŋmusɪ

naanɔwa cəmən na sanɔkɔnaa.

⁵ Hai, Tacaa, nyá kɔlapəm hɛɛsəyɪ ma lanle ké,

na má yooki nyá niŋ tɔma tɔm kɛ yontu na lanɔhɔlɔmlɛ.

⁶ Hai, Tacaa, nyá tɔma ké sɔsɔna ké,

na nyá ləmɔɣasɛɛ ké yun nyəna.

⁷ Kumɛlɛŋ ɪ cɛkəyənə tələ,

pəyele ləmɔɣasɛɛ fɛɪ tɔ naa paasəyənə.

⁸ Asayaa hukiyi ké ɪsɪ nyutu,

na ɪsɔyav lataa náá puki.

Amə wakəlɔyɔ tam tɔɔ nyənku tan-na-wɛ.

⁹ Hai, Tacaa, nyá ké ɪsɔtaa

ɪsɔ sɔsɔ kɛ tam tɔɔ ké.

¹⁰ Ye pə kaasa nyá kolontunaa, pɛlɛ paa le ké.

Pa tɔna mpa pa laki ɪsɔyav tɔ paa ya yem.

¹¹ Taale nav toma kɛ n ha-m,

na ní pəli ma tɔɔ ké nikaya nim.

¹² Ma naaki ma kolontunaa kpisuyɔ,

na má nukɪ asayaa mpa pa caaki-m

tɔm tɔ pa kiisuyɔ.

¹³ Tampana tənlaa puki ké ɪsɪ paan,

na pá kɔləyɪ ɪsɪ Lipan tun sɔsɔŋ.

¹⁴ Pa wɛ ké ɪsɪ tɔyɔ ŋku pa tuu

ɪsɔ təsɛlɛ kataya taa tɔ,

na pá puki teu ke tá Iso Tacaa té.

¹⁵ Paa kpatálaya waatu,

pa tɔŋa lulɔyɔ ké,

na pá we tɔlekuleku ke teu na alaafɔya.

¹⁶ Mpu pɔ hulɔyáná tɔkelekele sɪ Tacaa siyisaa.

ɪ ta keɛ tiili, ɪnɔyɔle ma kuvkamuyɔ.

93

Tacaa kele wulav

¹ Tacaa n ké wulav ké na n suu teu,
na n lala toma ke nyá tɔnaya taa ɪsu tampala.
Mpu tɔtɔyɔ tetɔ sɔŋaa taca tu seliyi.

² Hatoo lɔŋtaa ké n su nyá kumte ke teu,
na n we tam tɔɔ.

³ Hai, Tacaa, pusi kusa nɔɔsi
sɪ kusa sɪ nɔɔsi na sɪ hola wula nu.

⁴ Na pá kɔli lum sɔsɔɔm tɔŋ nyɔm nɔyɔ,
na pá kɔli tɔŋku hola sɔsɔɔna.
Tacaa kele tɔŋ tɔ ke hatoo ɪsɔtaa.

⁵ Nyá kusəsutɔ nté tampana tasiyisiyi.
Nyá tɔsɛɛle ke nanɔŋ nyɔntɛ haləna antulinya tɛm.

94

Iso ké kawalaya nyáma leetɔlv

¹ Hai, Iso nyayale leetɔlv.
Leetɔlv Iso, huli nyá ti.

² Antulinya huɔlv nyá, kuli
na n leeti kalampaani nyáma ke pa kulaputɔ.

³ Hai, Tacaa, asayaa mpe paa weɛ mpuyɔle?
Mpe paa weekəna nteye akanaa ke mpu?

⁴ Pa yɔyɔtəyi tɔm ké na kalampaani
na pá pɛekəyi lelaa wakəlvɔ.

⁵ Tacaa, pa ŋmakəlvɔ nyá yəlaa ké,
na pá muyuliyi mpa pa ké nyá nyáma tɔ.

⁶ Pa lentəyi mɔsɔŋ ke leela na mɔvlaa
na pá kuvɔ suluwaa.

⁷ Na pá tɔŋ sɪ Tacaa u naaki,
Yakəpu Iso u paasəyəna.

⁸ Kumɛleməŋ me í la laakali,
ləmɔyasɛɛ fɛɪnaa me,
pəlee ké í ká hii layatɔ?

⁹ Tacaa wei ɪ tɔ yəlaa ke ŋkraŋŋ tɔ, ɪ nukɪ ké.
ɪsənaya ɪ ká tɔ ɪsələ na u naaki?

¹⁰ ɪsənaya ɪ naasəyi piitimnaa
na í kaa hɔ asayaa ŋkraŋŋ?
ɪni ɪ sɛyəsəyəna yəlaa,
ɪle ɪsənaya ɪ ká laŋ nyəŋ?

11 Tacaa nyámá yulv hówεε ke
teu si a wε kpete.

12 Hai, Tacaa, nyulelen tu nté wei n seyešayi
nyá kiiu na n hōη i ηkpaηyuv tō.

13 I ká caγa tēpamm ke kuyeeη isayaj taa,
haləna pá huli asayaa pōη.

14 Pə taγa pulv, Tacaa u lōaki i yəlaa.

I kaa yele mpa pa ké i nyáma tō.

15 Mpi tō, paa huona ké na pá keesəna tampana tēyuv.
Pa təna mpa pa tēyavi tampana tō pa laηa ka heena-ti.

16 Awe ká seena ma tōw ké asayaa mpe pa tōm taa?
Awe ká səna-m mpa pa laki isayatu tō pa tōm taa?

17 Ye Tacaa taa waasi-m,
isəntō maa tēma wεεu ke
timpi pə suma tətiyitiyi tō.

18 Paa waatu wei ke ma tōma si ma caa hotuyu,
Tacaa nyá kōpantu tēji-m ké.

19 Saa wei nəyəsεε pu ma lotu tō,
nyá heesəna ma laηle na n huləsi-te.

20 Nyana huulaa asayaa mpa pa wakələyi kiiη
na pá kōηna wahala tō í kaawaya?

21 Siyisilaa ke pa wakələyi
na pá kuyi mpa pa ta la pulv tō pa tōm.

22 Ama Tacaa keke kōkpaμyuv
ηku ma cōšəyəna tō.

23 Pa maγamaγa pa isayatu ke i ká mōηna pa nyōη taa,
na í wakəli-wε na kolōmtv nti.

95

Isə cəlo pote waatu

1 I kōw na tē yoo Tacaa ke laηhulōmle yontu,
té sa tá waasulv wei tē tuyi kpoluvv tō.

2 Tə polo i isentaa na tē seε-i,
na tē wiliti-i na laηhulōmle yontu.

3 Mpi tō, Tacaa nyayale Isə səsō.
Nyayale wulav səsō wei i ηmakələyi tuη təna tō.

4 Nyá niη taa ké ate lumaη təna wεε
na pōη səsōη təna ke nyá nyəm.

5 Nyá tənna tēku,
halv nyá tu lapəna-i.

Kulōm nyá n lapəna tetv na nyá niη.

6 I kōw na tē luη tá ηmalv Tacaa ke akula,
na tē hənti-i ate.

7 Pə taγa pulv, nyayale tá Isə.
Tayale nyá yəlaa, nyayale tiikilu.

Tə wε ké isu nyá niη kaləku.

Ye í nu Isə má ma kuyəyətvtv ke saηa,

8 í taa la laηkpušəη isu mə caanaa ka lapu

Melipa na Masa ke wɔlaya tetv taa tɔ.

⁹ Tənaɣa mə caanaa maɣasa-m si pa naaki ma waali,
paa na pa nana pa isəpəle ke mpi ma lapa tɔ.

¹⁰ Pusi nule tɔcu ké ma luyu lu piitim pəne,
haləna ma tu ma taa si yəlaa mpe pa lepaya,
paa nyəŋ ma mpaan.

¹¹ Mɔvuy páná kra-m na má tuu si:
Pa kaa sɔv ma heesɔvu taa.

96

Wulav wei i kəŋ tɔ i yontu kɔfatv
(Kvtəsɔtv I 16:23-33)

¹ I yoo Tacaa ke yontu kɔfatv,
atɛ yəlaa mɛ mə tənə í yoo Tacaa ke yontu.

² I yoo Tacaa ke yontu na í sa i hətɛ,
na í kraaləyi paa kɔyaku ŋkuɣu i nyɔvu yavv təm.

³ I yɔɣɔti piitimnaa taa ké i teeli təm
na í yɔɣɔti yəlaa tənə taa ké i teu təm.

⁴ Tacaa n ké səsə ké na n mɔna pá sa-ŋ.
Nyá təm wɛ sɔɣontv ké na pá tɛɛ tɔŋ tənə.

⁵ Mpi tɔ, piitimnaa tɔŋ tənə wɛ kɔpɛtɛ ké.
Ama Tacaa nyá lapəna isətənvɔv.

⁶ Teu səsəəm naaki nyá tɔɔ ké,
na teeli səsə náá wɛ nyá tɔyaya taa.

⁷ Piitimnaa yəlaa mɛ í tv Tacaa ke teeli,
í tv Tacaa ke teeli na í kɔsi i nyɔvu.

⁸ I sa Tacaa ke i hətɛ tɔɔ.
I kəna mə kɔhaham na í sɔvna i taasi tɔɔ.

⁹ I hantɔ Tacaa ke atɛɣɛ saa wei
i hɔləyi i tənəŋŋ wɛɛtv tɔ.
Atɛ yəlaa mɛ mə tənə í sele i isentaa.

¹⁰ I heeli piitimnaa tənə si
Tacaa kele wulav.
Mɔv tətəɣɔ tetv sənəa təca, tu seliyi.
Tacaa tənəyi tampana ké na í hɔvəkəna yəlaa.

¹¹ Isətənvɔv lanjle í hɔləmi na tetv yɔɔli,
tenjku na i taa nyəm tənə í sɛɛ.

¹² Tawa tənə í wɛɛ acima taa,
na hətɔvɔv taa tɔŋ tənə kiisina lanjhɔləmle,

¹³ ke Tacaa isentaa.
Mpi tɔ, i kəŋ si i hɔvna tetv tənə.
I ká tənə tampana na í hɔvna antulinya na i yəlaa.

97

Tacaa kele wulav, lanjhɔləmle í wɛɛ tetv tənə taa

¹ Tacaa təkɔ kawulaya, tetv tənə í yɔɔli.
Tɛtvnaa mpa lum tama kotaya tɔ pa payale í yɔɔli.

² Isonmuntuyv na səkpetuyv tama-i kotaya,
na i kumte náá caya siyisuyu na tampana tənuyv tō.

³ Kəkō we i nəyō tō kē
na ká nyaki i kolontunaa na ká cōkəna-i.

⁴ I ηmeləsəyi nyaaləm na pé naaki antulinya,
na ate yəlaa naaki na pá seliyi.

⁵ Tetv təna tv í kpətəna pōəη,
i hooki kē isu keetu.

⁶ Isōtənyv kpaaləyi i tampana
na yəlaa təna naaki i teu.

⁷ Tun lunlāa na mpa pa hvləsəyi tun
na lanle tō, pa tōki fēelē kē.

Tun təna hantəyi Isō kē ateyē.

⁸ Siyəη icate nyəma nu-ti na pa lanja hvlvmi,
na Yuta acalēē náá we ayōlēē taa
kē nyá hvvlē tō, hai, Tacaa.

⁹ Mpi tō, Tacaa nyayalē isōtaa Isō sōsō kē tetv təna taa.
N kəla tun tənaya sōsōəntv kē təcayacaya.

¹⁰ Mpa mē í sōla Tacaa tō,
mə taa í kpana isayav.

Isō kentiyi i kvpama tō kē,
na í yaki-weyē asayaa niη taa.

¹¹ Tampana tənlaa tənna nyaaləm,
na mpa pa lotu taa tewa tōyō lanhvlvmlē.

¹² Siyisilaa, mə lanja í hvləməna Tacaa,
na í sa i tənəηη wēetv.

98

I wiliti Tacaa wei i kəη tō

¹ I yoo Tacaa kē yontu kōfatu,
mpi tō, i lapa kəkōlō nyəmnaa,

na i nyəm na i Isōtv tōη.

² Tacaa n hula nyá yapv təm
na n kuli nyá tampana tənuyv tō na piitimnaa ná.

³ N tōsə Iseyeli nyəma tō na n la-weyē teu na kvpantv.
Tetv tənasi təna nawa tá Isō nyvyv yapv təm.

⁴ Ate yəlaa mē mə təna í yoo Tacaa kē lanhvlvmlē yontu.
I sam-i na yontu na í wilitina lanhvlvmlē.

⁵ I yoo Tacaa samtv
í yoo-i-ti na cəməη.

⁶ I tv Tacaa wulav kē yonkpaama na lanhvlvmlē,
na akantēē na tutuun.

⁷ Tenku na i taa nyəm təna í cō,
na tetv na tē taa nyəm ηmaaləna lanhvlvmlē.

⁸ Pusi í wiliti
na pōəη təna náá kvənti na í yoo yontu kē Tacaa.

⁹ Mpi tō, Tacaa kəη si í hvvna tetv təna.
I ka tən tampana na í hvvna antulinya,

na í huuna yalaa ke teitei.

99

Tacaa ke wulav, na í we tanaŋŋ

¹ Tacaa n tɔki kawulaya ké, na yalaa seliyi.

N caya isɔtaa taŋlaa heku na tetu seliyi.

² Tacaa nyagale sɔsɔ ke Siyɔŋ taa,

Nyá teena yalaa tana.

³ Pa see nyá hɛte sɔsɔle kate nyante,

tə ké naŋŋ nyante ké.

⁴ Pa see wulav nyá wei n sɔla siyisuɣu tɔ nyá ton,

nyá nyɔsɔyɔna tampana tɔŋuɣu.

N laki kusiyisim na mpi pə

we teitei tɔɔ Iseyeli taa.

⁵ I puɣuli Tacaa ta Iɔ,

na í luŋ i nɔhɛɛ tɔsule,

i ké naŋŋ tɔ ké.

⁶ Moisi na Alɔŋ mpa paa we Iɔ nyá nyá kɔtɔlaa taa tɔ

na Samiyeli wei i ka we mpa

pa sɔlɔmɔɔ-ŋ tɔ pa heku tɔ,

pa sɔlɔma Tacaa nyá na í mu.

⁷ Iɔŋmuntɔɣu taa ké n yɔɔtaɔana-we

na mpe pá tɔkɔyi nyá kusɔsutɔ na kiiu ŋku n su-we tɔ.

⁸ Tacaa tá Iɔ, n mu pa kusɔlɔmɔtɔ.

Nyagale pa Iɔ, na í wiiki-we.

Ama n tu-weɣe salɔka ke pa isayatu tɔɔ.

⁹ I sa Tacaa ta Iɔ na í luŋ

i pulaya naŋŋ nyɔŋka tɔɔ.

Mpi tɔ, tá Iɔ Tacaa weɛ ké tanaŋŋ.

100

Tə ké i yalaa

¹ Samtu yontu.

Tetu tana yalaa me

í sa Tacaa na laŋhulɔmle.

² I la Tacaa ke tɔmle na laŋhulɔmle.

I kɔɔ i isɛntaa na yonkpaama.

³ I nyi si Tacaa keɛ Iɔ.

Iɔ i ŋmana-tɔ, iɔ i tɔnna-tɔ.

Tə ké i yalaa ké, taɣale i kalaku.

⁴ I suuna Iɔ tɔsɛɛɛ nɔnɔkeelasɔ na samtu.

I suɔ i taɣa tɔɔ na yontu.

I sɛɛ-i na í sa i hɛte.

⁵ Tacaa ké kuɔŋ ké,

na i kúpantv we tam tǝ.
I teu we rǝpυv na pǝ puki lǝlvǝ loosi loosi.

101

Wulav su i nǝvǝ ke Isǝ isentaa si i kǝ tǝv siyisuyv
¹ Tafiti yontu.

Kúpantv na tampana tǝvυv pǝ yontu ke ma yoo.
Taa nyava ma yoo-ti.

² Maa kaasi ma ti na mpaa vǝsiyisuyv.
Pǝlee kǝ n kǝ kǝ ma kiŋ?
Maa tǝna lotu kǝlvmtv ke ma tǝyava taa.

³ Ma kaa ha isavam ke mpaa,
ma taa kǝ kraakǝna mpa pa kisiyi pa Isǝseele tǝv.
Pa Isǝseele nǝtǝ tǝ kaa matǝna-m.

⁴ Nyamle isavale kǝ hatǝlǝna-m,
maa caaki si ma na isavav tǝ kaa pǝlv.

⁵ Maa wakǝli wei i cakǝna i tǝvǝntǝle ke mukava tǝ.
Pǝyele maa caaki kalampaani tv.
Na wei i lotu taa suva pǝpǝtv tǝ.

⁶ Maa nyǝni tetv taa kǝpama tǝ kǝ,
na pǝ cava ma kǝvǝvǝ taa.
Wei i tǝv mpaa vǝsiyisuyv taa tǝvǝle ma tǝmle tv.

⁷ Wei i ha i tǝvi ŋmulǝm taa tǝ u cakǝ ma tǝyava taa.
Wei i looliyi tǝ i kaa sǝvǝ ma isentaa.

⁸ Paa tanav ŋku maa wakǝli tetv taa asava tǝnava.
Mǝpυv maa kpiisina Taa icate
taa kǝ mpa pa laki isavav tǝ.

102

Lǝvǝkǝlle tv tǝlvυv

¹ Kǝvǝntǝvǝlv sǝlvmvυv
ke waatv wei pǝ kǝlvǝna-i
na i wiikina Taa tǝ.

² Taa nu ma wiinav na
ń mv ma kǝsǝlvmtv.

³ Taa yelev ma tǝ kǝ nyǝnnav ke ma lǝvǝkǝlle waatv.
Ke ŋkǝvǝvυv na ma tǝ kǝ kǝvav ŋku
ma yaaki-ŋ si nǝ waasi-m tǝ. Cǝ-m lǝv.

⁴ Pǝ tava pǝlv, ma kǝvǝvǝ mukǝvi kǝ isv nyǝvǝ
na ma saali yem isv kǝkǝ nyakǝvǝ tuputu tǝ.

⁵ Ma vǝlav kǝ isv nyutv nti pa setaa tǝ.
Ma tv sǝki ma tǝvǝnava tǝvǝ.

⁶ Mǝla nu-m teu kǝ,
na mǝ tǝ taasi tǝkǝvǝkǝvǝ.

⁷ Ma nǝvǝsǝna kǝ isv vǝlava tetv taa sumava.
Ma wee kǝ isv ncaa taa sumava.

8 Ma suuki maa tooki.

Ma we ké isu sumaya nka
ka we ka tike ke lɔputv tɔɔ tɔ.

9 Paa ifemle nte ma kolontunaa tɔuki-m ké,
na pa taa kraana-m na pá yɔɔtɔɔɔ
na pá tuuki na pá yaaki ma hɛɛ.

10 Tetv ke ma tɔki tɔɔnaya lonte
na ma isɛlum pɔlɔɔɔ ma kɔnyɔnyɔɔm taa.

11 Nyá pááná kraana-m.

Nyá taa huuna-m na n kpesi-m na n lɔɔɔ poolɔɔ.

12 Ma kuyeeɔ tɔɔna tuusuɔu ké isu isotom teekɔɔv tɔ,
na má wɔlɔɔɔ isu nyutu.

13 Ama Tacaa, nyá tɔkɔna kawulaya ke tam tɔɔ.

Waali lulɔɔ loosi tɔna ká tɔɔsi nyá tɔɔ.

14 N ká kuli nyá naasi taa na n wii Siyɔɔ nyáma kɔnyɔɔ.

Pɔ taya pulv, waatv talaa ké.

Kuyaku nku n ka la-weye pɛɛɛɛ tɔ kv kɔmɔɔɔɔɔ.

15 Nyá tɔmlɛ nyáma ta, tɔ sɔɔla nyá icate ké.

Tɔ wakɔlaa, tɔ ncaa we-tɔɔv pɔtɔɔtɔɔɔɔ.

16 Piitimnaa ká nyana Tacaa hɛɛ

na tetv taa awulaa tɔna nyana i teeli.

17 Tacaa tayanɔ Siyɔɔ icate ke nɔmav,

na n hɔli nyá teeli ke tɔ taa.

18 Tacaa keɔ n kraɔnyɔv na kɔnyɔntɔɔɔɔv kɔsɔlɔmɔv ké.

I kisiyi i sɔlɔmɔv.

19 Pá nmaa-tɔɔɔ waali lulɔɔ tɔɔ.

Yɔlaa mpa pu nɔma tɔ, paa sa Tacaa.

20 Tacaa we i tɔnɔnɔ tɔɔɔɔɔ ké na i nyɔnɔɔɔ.

Hatoo isɔtaa ké i weɛ na i nyɔnɔɔɔ tetv tɔɔ.

21 Si i nukɔ salɔkatɔnaa wula.

Si i waasɔɔɔ mpa paa kv tɔ.

22 Ilena yɔlaa kraali Tacaa hɛɛ ke Siyɔɔ taa

na pá samɔ-i Yɔsalem taa.

23 Yɔlaa tɔna ká koti tɔntɔmlɛ.

Piitimnaa ká koti na pá lunɔ Tacaa.

24 I yɔka ma tɔɔ ke mpaav taa ké

na i pásɔ ma kuyeeɔ.

25 Ma tɔma si: Ma Isɔ nyá wei n we tam tɔɔ tɔ,
taa kɔli-m ma kuyeeɔ hekv taa.

26 Hatoo lɔɔtaa ké n su tetv kite,

isɔtɔnyɔv ké nyá ninɔ kulapɔm ké.

27 Nyá we tam tɔɔ ké.

Ama pɔɛ pu saali yem.

Pɔ kɔɔ tɔm ké isu wontu kɔsusuutu,

na n layasi-wi isu toko, Ilena pɔ layasi-wi.

28 Tacaa nyá we tam tɔɔ ké nɔnyɔv,

nyá pusi feina tɔnaya.

29 Nyá tɔmlɛ nyáma tá,

tá piya ká tɔχɔna tetv,
na pa lblvη nyáma tovη sɔsɔyɪ nyá isentaa.

103

Ma sɛɛki Tacaa ke í na tɔmlɛ
1 Tafiiti yontu.

Ma saη Tacaa ké.
Ma saη nyá hɛtɛ naηη nyɔntɛ ké na ma lotu tɛna.
2 Ma saη Tacaa ké.
Ma kaa sɔɔ nyá kɔpantv natɛli.

3 Nyá huɛsɔχɔna ma isayatv tɛna,
na n̄ waaki ma kutɔmɔη tɛna.
4 Nyá yakɛna-m pɛlaav taa,
na n̄ hɔlɔ́yí-m suulu na n̄ laki-m kɔpantv.
5 N kraasɔyɪ ma tovη ke ma kpatɛlaya waatv,
na n̄ mɛlɔχɔna-m ifɛpile taa isu hekɛlɛ.
6 Tacaa nyayalɛ tampana halv.
Nyá tayanɔχɔna mpa pa isɛ pa tɔki tɔ pa tɔm.
7 Nyá hulɛna Moisi ke nyá mpaan,
na n̄ hɔlɪ Iɛyɛli nyáma ke nyá kookalɛnaa.
8 Tacaa ke suulu na pɛtɔtɛlɛ tv ké,
nyá kɔpantv wɛ sɔχɔntv.
Pɛyɛlɛ nn mɔχɪ pááná ke lɔη.
9 Nn kalɔyɪ kutamsa,
pɛyɛlɛ nn tɔkɔχɔna yulu ke nyá taa ké tam tɔɔ.
10 Nn laki-tv na n̄ kɛ́ɛsɔ́χɔna tá isayatv.
Pɛyɛlɛ nn fɛlɔyɪ-tvɔy tá kawalaya.

11 Isu isɔtɔnɔyɔ kɔηkulɔmɔη wɛv tɔ
n̄pɔyɔv n̄ laki mpa pa nukɛna-η tɔχɔ kɔpantv.
12 Isu ilim tɛlɪlɛ na pɛ tɛtɛlɛ hatɛlɛnav tɛma tɔ,
n̄pɔyɔv n̄ hatɛlɔχɔna-tvɔy tá kawalasi.
13 Isɛna cɛcɛ wɛna ɪ piya pɛtɔtɛlɛ tɔ,
n̄pɔyɔv Tacaa n̄ wɛna mpa pa nyaηna-η tɔ pa nyɔntɛ.
14 Mpi tɔ, n̄ nyɛmá mpi pɛ ηmana-tv tɔ.
N ta sɔɔ si tɔ ké mɔsvɔyɔ.

15 Yulu kɔyɛɛη wɛ ké isu nyulɔyɔ.
I tɔyɪ hɛtv ké isu taalɛ taa nyulɔyɔ.
16 Waatv wei heelim makɪ-kv ɪɛna kv saali yem,
na pá wu kv lonte ke nyɛm.
17 Ama Tacaa nyá kɔpantv leeliyɪ tam tɔɔ ké
mpa pa nyaηna-η tɔ pa kiη,
na nyá tampana tɛηyɔv pɛsɔyɪ pa piya piya nyɛm.
18 Ye pa tɔka nyá nɔχɔ pɛɛlɔyɔ na pá tɔsɔyɪ
nyá kɔsɛsutv tɔɔ na pá laki-ti.

19 Isɔtɔnɔyɔ taa ké Tacaa n̄ ηmawa nyá kumtɛ
na n̄ tɔki kawulaya ke pɛ tɛna pɛ tɔɔ.

20 Isɔtaa tillaa mpa me ɪ we toŋ sɔsɔŋ

na í lakɪ Isɔ kɔtɔtɔtɔ tɔ, ɪ sa Isɔ,

na í nukəna ɪ nɔɔ taa tɔm.

21 Taaɔa samaa me mpa mə təna í ké ɪ tɔmlɛ nyéma

na í lakɪ ɪ kɔsɔɔlɛm tɔ, í samɪ-ɪ.

22 Taaɔa kɔŋmaŋmama me í samɪ-ɪ ɪ kawulaya təna taa.

Ma saŋ Taaɔa.

104

Nmalɔ Isɔ nyana tɔmlɛ

1 Ma saŋ Taaɔa ké.

Ma Isɔ nyá sɔsɔɔntɔ fɛi tənaya.

N suu teu sɔsɔɔm ké.

2 N suu nyaalɛm ké isɪ kpaɪ,

na ń lɔ isɔtɔnɔɔɪ isɪ cokɔle.

3 Hatoo isɔtaa nyɔɔɔ taa ké n ŋma nyá tɔcaɔalɛ.

Isɔŋmuntɔ nté nyá yooɔ kɛkɛ na heelim tɛɛkəna-ŋ.

4 Heelim nté nyá tillaa

na nyá tɔmlɛ tɔ nté kɔkɔ.

5 N síi tɛtɔ kɛ tɔ kite tɔɔ ké teu ké.

Pɔlɔpɔ kaa ciyiti-tɔɔɪ paa páɔɔ.

6 N waasa tɛŋku ké tɔ tɔɔ isɪ kpaɪ

na lum náá kpa pulasɪ.

7 Ama n nyaasa-wɪ na pá se,

pə níi nyá tɛv hola na pá tɔ casɔle.

8 Iɛna pulasɪ nyu na tɛtɛka náá lum

lona wena n ka suwa tɔ a taa.

9 N píi lum kɛ tənaya sɪ pá taa ŋmaa ka tɔɔ

na pá kɔɔ pə tasa tɛtɔ waasɔɔɔ.

10 Nyá tɔŋsəna lum sɛɛlaa kɛ lɔŋ

na pá kpeŋ pulasɪ hɛkəŋ.

11 Tənaya taalɛ wontu təna nyɔɔkɪ

na taalɛ kpaŋasɪ náá kɔɔɪ sɪ lɔkɔtɔ.

12 Iɛna sumasɪ sɔvki lɔŋ inɪ ɪ kɔtemiŋ tɔŋ tɔɔ

na sɪ wiiki piliŋasɪ tɔɔ.

13 Hatoo nyá isɔtaa tənaya n yeki na tɛv nukɪ pɔɔŋ tɔɔ,

na tɛtɔ náá hakɪ nyá təma kɔlɔlɔm.

14 N yeki na nyutɔ nyɔɔkɪ sɪ pá waasɪ tɔla

na tɔŋ náá nyɔɔkɪ sɪ pə waasɪ yulɔ.

N lapa ŋpɔɔɔ sɪ tɛtɔ í lɔlɪ

mɔpi pə haakɪ yulɔ kɛ weesɔɔɔ tɔ.

15 N lapa sɔlɔm sɪ pá hɛɛsɪ yulɔ laŋlɛ.

Na ń la nim sɪ pə tayanəɔɪ isɛntaa.

Iɛna mɔtɔ náá ha yulɔ kɛ alaafəya.

16 Taaɔa nyá tuuna Lipaŋ tɔŋ sɔsɔŋ.

ɪ hikiyɪ lum mɔpi ɪ caakɪ tɔ.

17 Туη ии і тээ кэ сумасі сәкпеси туги си тана
на сумасі сәсәәнси нáá cакі і тээ.

18 Таале пәнтүлөһ тәсәәлэ нтэ пәәһ сәсәәһ тәә
на пугу namisi нáá cакі kukpamәһ тее.

19 N lapa isәtu ke si í faya kuvеeһ,
ilim nyәмá pә tугу waatu.

20 N көһна сәкpетугу илена пә yu,
на һәтүгү тaa wontu суv тә тәma тaa.

21 Тәәләси күфасі nyusәһи си тәәһнаҫа waali
на сі сәләмәһи Isә nyаҫа си күтәәү.

22 Waatu wei ilim luki илена
сі мәһи на сі һәнті си пәәһ тaa.

23 Илена yulv нáá lu на і тее і тәmle
на і la-тeҫe mpv һаләна таанаҫа.

24 Hai, Таcаa, нyá күlapәле тәwa payale кэ,
на ләmаҫәсее ке n lapәna pә тәna.
Nyá күpampam suna tetv тaa.

25 Tenku көlө тәlelele, і феи тәнаҫа,
на і тaa wontu сәсәәнтv на сәкpету сәәкi,
тә феи kalvу.

26 I тaa тәтәәә күpүләһ сәсәәһ нá kpaakі на і tiiki,
на tvm сәсә Lefiyatan wei n lapa си n liҫiliҫina tenku hola тaa тә.

27 Nyаҫа wontu ntі тә тәna тә тееләһи
си һ́ calәһи-тәһи тә тәәү waatu.

28 Ń һa-ti ие тә mв.
Ń kula нyá niһ ие күpantv тәәләna-ti.

29 Ń һa-тәһи siҫile ие тә суv seluyu.
Ye n læsa тә feesiһ ие тә һее на тә pәси ате mvсуyу.

30 Ń мәләna тә feesiһ ие тә таҫані күlvуyу
на тә тәna тә pәси күfam ке tetv тәә.

31 Таcаa нyá teu í wee tam тәә,
на һ́ yәәләna нyá күlapәm.

32 Ń nyәna tetv тә seliҫi кэ,
на ye n tokina пәәһ ие nyәәси nyala і тәә.

33 Таcаa nyаҫа ma yoo yontu һаләna ma сәm
ma Isә кэ ma saһ һаләna ma тәнаҫа суv.

34 Ma yontu í la-һ teu Таcаa,
nyаҫа ma yәәләәһna.

35 Pәntәlaa í saali yem ке tetv тәә,
asaҫaa í тaa тaa weev.

Таcаa, ma saһи-һ кэ.
I sa Таcаa.

105

Isò kópantv tòm

(Kvkalátv 1-15: Kvtàòsvtv I 16:8-22)

¹ I sa Tacaa, í yaa í hète.

I yòçotv í kookalənaa tòm ke yəlaa taa.

² I yoo-í yontu na í sɛɛ-í na cəmən.

I yòçotv í təma səsəəna tòm.

³ I sa mə təyi í hète nan̄n̄ nyənte təə.

Tacaa pɛəkəlaa mə mə lan̄a í hvləmənə-í.

⁴ I kɛəsəna Tacaa Toma təna tv təə,

í pɛəkəçv tam sv í wɛɛ Isə isəntaa.

⁵⁻⁶ Tacaa təmlɛ tv Apələham ləlvəv nyəma mə.

Yakərv piya mpa mə Isə ləsaa tə.

I təəsí í təma səsəəna tòm,

na í piti təma na í hvle pə tòm.

⁷ Tacaa nyayale tá Isə

na n̄ hvkəna tətə təna.

⁸ Nn səkí nyá nəçə svv təə ké paa pəçə.

Nyá tòm wɛ n̄rvəçv haləna ləlvə loosi iyayə (1000).

⁹ N ká təkí nəçə n̄ka n̄ ka svwa Apələham tə

na n̄ teləsí ka tòm ke Isaa ka na tuunav.

¹⁰ Nəçə n̄kɛçɛ n̄ sv Yakərv.

N cɛla-kɛçɛ Isɛçɛli ke tam təə.

¹¹ N heela-í sv:

Maa tala Kanaan̄ tətə ke nyana nyá ləlvəv nyəma

na tə pəsí mə paa nyəm.

¹² Saa un̄i tə, Isɛçɛli yəlaa mə í fɛi payale ke paa pəçə.

Pəyɛle í çayə tətə taa tə pə ta leeli.

¹³ Na í puki piitimnaa taa

na í çəkí kawulasí taa.

¹⁴ Ama Isə tá tisi sv piitim narəli pə təçə mə isɛ,

halí í naasí awulaa payale ke mə nyvəçv təə.

¹⁵ Na í tə sv: I taa tokina ma kuləsaa.

I taa la isayətv ke

ma kvçəçətv tv teləsəlaa.

¹⁶ M̄rvəçv Isə yəlaa na nyəçəsí lu tətə taa,

na təçənaçə lan̄.

¹⁷ Iləna Isə teləsí vlv ke mə nəçə təə.

Vlv inəçəle Yosɛɛfv wei í taalvnaa pɛɛtaa tə.

¹⁸ Pa tvwa í nəçɛɛ taa ké n̄kpasí

na nyəçəlvəçv ke í luv̄u tɛɛ.

¹⁹ Haləna pə tala waətv wei Tacaa ka svwa tə.

Iləna Tacaa tòm hvli sv í ka wəna tampana.

²⁰ M̄rvəçv wulav hawa nəçə sv pa hətí-í.

Wei í təkí kawulayə ke yəlaa təna təə tə sv, pá çɛpí-í.

²¹ Na wulav kpa Yosɛɛfv ke í təyayə təə nyənlv

na Yosɛɛfv paasəçəna wulav nyəm təna,

²² sv í sɛçɛsv í waalı nyəma isv í çəkí tə

na í huli læmagasεε ke ι lagatv tasælaa kypæma.

23 Μῦρυγ Yakəpυ pola Icipiti tetv taa.

Μῦρυγ Iseyeli polaa na í caya Kam*fa* tetv taa. ^a

24 Ilena Tacaa n̄ yele na nyá yəlaa huki katatəlaya
na pá kəli pa kolontunaa ke toŋ.

25 Na n layası Icipiti nyáma ke
hυwεε na pa taa kpana nyá yəlaa.

Na pá la-wεye nyəməŋ na pá muɣuli-wε.

26 Μῦρυγ n tila nyá təmle to Moisi

na Aləŋ wei n ka læsaa tə.

27 Na pá la piti təma na kəkəwə nyəm na toŋ
ke Kam nyáma tetv taa.

28 Ilena n̄ yele na səkpetyv nyala na ahoo yu.

Pa taa nəɣəlv ta kpeəsəna Tacaa kuyəɣotv.

29 Na n̄ pəsi lum ke caləm,

na n̄ kv pə taa tiina.

30 Μῦρυγ salεε luwa Icipiti tetv taa ké katatəlaya

na á svv pa awulaa naŋŋ kəhəntəŋ taa.

31 Ilena Tacaa n̄ yəɣoti na kacəsı konyasası

na pətv lu pa tetv təna taa.

32 Na n̄ yele na təmpεε nu-wεye tev lonte

na calanaa tii pa tetv taa na tə nyaya kəkə.

33 Na n̄ wakəli pa tuŋ wei pa yaa sı fiki

na læsəŋnaa tə.

Na n̄ pəli pa həɣəlvv taa tuŋ.

34 Μῦρυγ Iə n tasa yəɣotv na kutolon

lu kv fεi kalv.

35 Na kv kpiisi pa tawa tuŋ pee

na tetv təna nyuto.

36 Μῦρυγ Iə kəwa pa tetv taa kancaalaya piya təna.

Nsı sı kena pa kancaalaya piya nsi pa lula pa ifepile waatu tə.

37 Ilena Iə n̄ læsı nyá yəlaa na liyitee na wəla.

Nəɣəlv taa seliyi mpaav taa ké ι kpeka taa.

38 Pa tεewa ilena Icipiti nyáma feesi təfv.

Mpi tə, pa tεε svvakayana-wεye.

39 Iəŋmuntv ke Tacaa n kentayaa pa təw ké ilim taa,

ilena nyá kəkə naaki-wεye ahoo.

40 Μῦρυγ Tacaa n mu pa kusəlmutv na n̄ kəna-wεye læεsı,

na n̄ hayası-wεye isətəa təɣənyaya.

41 Ilena n̄ tvli kvkramv na lum kpe

wəlaya tetv taa isu pəɣə.

42 N ta səw nyá təm naŋŋ nyəntv nti
n ka heela nyá təmle to Apələham tə.

43 Μῦρυγ n læsa nyá yəlaa mpa n yaawa tə na pa wenav

na laŋhəlvmlε səsəle na pá wilitiyi.

^a 105:23 Kam: Kam tetv ke cəne, pə ke Icipiti ke. Pə taya tetv kofatv natəlayi yem.

44 Ӏena ń cele-weye piitimnaa tetvnaa
na pele pá tɔɔ yəlaanaa təma kvlvlvm.

45 N lapa ńpuyv sv pá tɔɔ nyá kiinj
na pá tɔki nyá kvsəsutv.
1 sa Taca.

106

Isə tɔɔɔɔ tampana, Isɛyeli nyáma kisa-ye
(Kvkalətv 1,47-48: Kvtəəsvtv I 16:34-36)

1 1 sa Taca, í sɛɛ-i.

Mpi tɔ, í ké kvpanɔ.

1 kvpantv we tam tɔɔ ké.

2 Aweyele í təma səsəna təm yəɔtvlv?

Na í samtv təna kpaallv?

3 Mpa pa tɔɔɔɔ tampana na pá laki kvsijisim
ke tam tɔɔle leleɔ nula.

4 Taca təsv ma tɔɔ.

Mpi tɔ, n səla nyá yəla.

Paasəna-m nyá wei n waasəɔi tɔ.

5 Waas-i-m na má ná nyá ləsəlaa təcyanav.

Ӏena má na nyá yəlaa tá lanɔ heɛ.

Na má na-we tɔ yəli.

6 Tə pəntaa ké isv tá caana.

Tə lapa isaytv, tə lapa mpi pə ta keesv tɔ.

7 Tá caanaa taa cəkəna nyá piti təma ke Icipiti.

Pa ta təsv nyá kvpantvnaa tuutuuma tɔɔ.

Haləna pá kvli nyá tɔɔ ké tɔɔku kvsɛem nɔɔ.

8 Paa na mpv n yapa-weye nyá hətɛ tɔɔ

sv nyá tɔɔ í ná.

9 ńpuyv n nyaasa tɔɔku kvsɛem na ílé í nyə.

N yelaa na nyá yəlaa tɔ lumav səsəɔɔ taa

isv wɔlaya tetv taa.

10 N yapa ta caanaa ke mpa paa caaki-we tɔ pa nin taa.

N hətə-weye pa kolontu səkvpan taa.

11 Lvm tɔɔ pa kolontunaa tənay,

pə ta sə paa kvlv.

12 Tənayale pa təma pa taa na nyá təm,

na pá sa-ɔ na yontu.

13 Ama pa sə kvakpaa ke nyá təma,

pa ta tɔɔ sv pá ná a tɛsvy.

14 ńpuyv pa nyula teu sv pá hiki

mpi pa feina tɔɔ wɔlaya tetv taa.

Ӏena pá caa-ɔ təm ke tetv poolv nyəntv taa.

15 N ha-weye pa kvsələməm

na pá tɔɔ na pá haɔ na pá lu-weye sɔɔ.

16 Μῦρυυ πα λαπα Μοισι κε ισεσεεμλε κε τασικιλε,
 na Aləŋ wei ι κέ yulə naŋŋ tʉ tə.

17 Tənaɣale tetʉ haə nəɣə na tə li Tatanŋ nyəma
 na tə waasi Apilam nyəma təə.

18 Kəkə nyaya pa kpekəle,
 ka niisa asayaə mpe.

19 Μῦρυυ πα λυπα nyəɣəlʉyʉ ke naule ke Holəpʉ pʉyʉ təə,
 na pə luŋ na pə seɛ-te.

20 Pa kpaɣa nav wei ι təkɪ nyutʉ təɣə,
 na pə lɛɛti Isə teeli tʉ nyá nyá lonte taa.

21 Pa səwə pa waasʉlʉ Isə nyá nyá təə,
 pəcə nyá lapəna-wɛɣe təma səsəna,

22 ke Kam nyəma tetʉ taa,
 na piti təma ke teŋku kʉseem taa.

23 Μῦρυυ Tacaa nyá n yəɣəta pa kpʉisʉyʉ təm, Moisi paasi.
 Ama nyá kuləsʉ Moisi tike səŋna na í tɛɣe-ŋ niŋ
 na Isə kʉ ι pááná ke wakəlʉyʉ təm taa.

24 Iləna pə lə tetʉ kʉpantʉ nti Isə nyá n ka ha-we tə.
 Pa ta tʉna Tacaa nyá nyá nəɣə siw tətə.

25 Ntəna pə kʉnti pa tɛɛsi taa,
 na pə kisi Tacaa nyá nyá nəɣə ke nunav.

26 Tənaɣale n kʉsa niŋ na isə na í tuu
 si n ká yele na pə sí wɔlaya tetʉ taa.

27 Na í yasɪ pa lʉlʉŋ ke paa timpɪ,
 na í yele na pə sí ma ta nyɪ isənaə tɛ.

28 Μῦρυυ Isɛɣeli nyəma luŋa Pɛyəə nyəma tʉyʉ Paali.
 Iləna pə təɣə nantʉ nti pa laawa sətəə tə.

29 Pa kpaasa Tacaa nyá pááná na pa kulapʉtʉ nti.
 Iləna nyaa kəna wahala ke pa təə.

30 Μῦρυυ Pɛnhasɪ kulaa na í taɣani-ti.
 Iləna mpusi inɪ í hɛɛ.

31 Μῦρυυ Tacaa nyá nyəna yaasi inɪ si
 ι wɛ teu ke tam təə.

32 Mpe pa kpaasəna Tacaa nyá nyá pááná ke Melipa lʉm kin.
 Iləna Moisi təɣə pə saləka ke pa nyʉyʉ təə.

33 Pa nyəŋsa ι isɛ na í kpisi kantəlʉyʉ,
 iləna í yəɣəti təm ι ta maɣasi.

34 Isɛɣeli nyəma ta kʉ Kanaaŋ nyəma isɪ Tacaa
 ka heeluyʉ-wɛ tə.

35 Ama pa kɛntəna piitimnaə lɛlaə ké
 na pə kpɛləmɪ pɛle pa kulapəle.

36 Haləna pə luŋ pa tuŋ
 na pɛle pə nyɪ-wɛɣe katəka na pə hoti ka taa.

37 Na pə laa pa pəyalaa na pa pɛlaa ke
 pɛle pa tuŋ.

38 Pa kɔwa pa piya ke mɔsɔŋ ke Kanaaŋ tuŋ tɛɛ
na pa yɔlɔkɔle nté t́ pilisa tɛtɔ.
39 Pa t́ama lapa-wɛyɛ asilima nýoma
na pa lakasi ṕasi-wɛ ɛsu wasaŋkalɔnaa.
40 Ḿpɔyɔ T́acaa nýa nýa taa kpana nýa yɔlaa mpa pa ké
nýa kpancoou tɔ na pá lu-ŋ sɔŋ.
41 Uena ń tɔ-wɛyɛ piitimnaa nin taa
na pɛle pa taa kpana-wɛ na pá ŋmakɔli-wɛ.
42 Na pa kolontunaa muyuli-wɛ
na pá tɔ-wɛyɛ wahala.
43 T́om paɣale ke T́acaa n waasa-wɛ.
Paa na mpɔ na pá kulɔɣi nýa tɔɔ ké tam.
Uena pá kama nyɔɔŋ ke pa ɛsayaɔ taa.
44 Ḿpɔyɔ T́acaa n nuwa pa wula
na ń ná pa laŋpásale.
45 Uena ń huɔ nýa na-wɛ mɔ nɔyɔ pɛɛlɔyɔ tɔm.
Na pa t́om la-ŋ pətətəle ke nýa kɔpantu sɔsɔntu tɔɔ.
46 Na ń yele na mpa paa kpa-wɛyɛ yomle tɔ
pa t́om la-wɛyɛ ɛsakilim.

47 T́acaa t́a ɛsɔ waasi-tɔ,
na ń ləsi-tɔyɔ piitimnaa taa na ń kpɛyeli-tɔ.
Uena t́a sa nýa hətɛ naŋŋ nyɔntɛ
na t́a pɛɛki teeli ke nýa samtu taa.

48 ɛsɛyeli ɛsɔ T́acaa tɔ sɛɛ-ŋ tam tɔɔ.
Yɔlaa t́ana í tisi si ɛsɔ í kɔna mpɔ.
ɛ sa T́acaa.

TAKELAYA KAKPASI NYEŊKA

107

(Yontu 107-150)

ɛsɔ waasɔlv nyana kookali

¹ ɛ sa T́acaa.
Mpi tɔ, n ké kɔpaŋ,
na nýa sɔɔlɔyɔ wɛ tam tɔɔ.
² Mpa T́acaa n waasaa tɔ pá yɔyɔtɔ.
Mpa n yapa kolontu nin taa tɔ pá tɔ si: T́acaa ké kɔpaŋ.
³ N ləsi-wɛyɛ tɛtɔnaa t́ana taa ké,
pə kpaɣav ilim tɔlule na pə tətule,
na pə ntɔyɔŋ na pə mpətəŋ tɔ.

⁴ Pa taa lelɔa tɔŋaya pa tike ké.
Pa tooliyi wɔlaya tɛtɔ taa.
Paa naaki ɛcatɛ nte tɔ taa paa caya tɔ.
⁵ Nyɔyɔsɔ na lɔkɔtɔ kɔkaya-wɛ na pa apalɔtɔ yɔɔlɔyɔ.
⁶ Ḿpɔyɔ pa wiina T́acaa nyaya pa laŋwakalle taa,
na ń waasi-wɛyɛ pa apalɔtɔ yɔɔlɔyɔ taa.
⁷ Mpaav kɔpaŋkɔ taa ké n tiika-wɛ.
N tana-wɛyɛ ɛcatɛ nte tɔ taa paa caya tɔ.

8 Πά σεε Τασαα nyaαα nyά kupaantu tɔɔ,
na piti tɛma wena n laki yɛlaa tɔ a tɔɔ.

9 Mpi tɔ, n kuwa lukɔtu nyɔma lukɔtu
na n hayasi nyɔyɔtɔnaa.

10 Mpa paa we sɛkpetuyɔ na sɛm nɔyɔ taa tɔ.
Paa we wahala taa kɛ na alukpala ke pa nɔɔheɛ taa.

11 Mpi tɔ, paa kisa Τασαα nyά nyά tɛm kɛ.

Pa foota isɔtaa Isɔ sɔsɔ layatu tasuyɔ.

12 Wahala ke n nyɛka-we na pά hotiyi.

Nɔyɔlv fei si i waasi-we.

13 Mpyuy pa wiina Τασαα nyaαα pa laɲwakɛlle taa.

Ilɛna n waasi-weye pa apalɔtu yɔɔlvuy taa.

14 Na n lɛsi-weye sɛkpetuyɔ na sɛm nɔyɔ taa,
na n cɛ pa kuhɛkɛm.

15 Πά σεε Τασαα nyaαα nyά kupaantu tɔɔ,
na piti tɛma wena n laki yɛlaa tɔ a tɔɔ.

16 N pɛla nyɔyɔlvuy kusɛɛmuyɔ kutɛkuyɔ
na n wakɛli pɛ kukalɛsɛɲ.

17 Kumelemɛɲ yaasi kutakɛɛsuyɔ tɔɔ,
pa kawalaya sɔsa-weye wahala taa.

18 Tɔyɔnasi tɛna lu-weye sɔɲ
halɛna pɛ pɔna-weye sɛm nɔyɔ taa.

19 Mpyuyɛ pa wiina Τασαα nyaαα pa laɲwakɛlle taa
na n waasi-weye pa apalɔtu yɔɔlvuy taa.

20 Ilɛna n yɔyɔti na pɛ waa-we

na n fiti-weye sɛm taa.

21 Πά sa Τασαα nyaαα nya kupaantu tɔɔ
na piti tɛma wena n laki yɛlaa tɔ a tɔɔ.

22 Πά la Τασαα nyaαα sɛɛtu kɔtasi
na pά kpaali nyά tɛma na kawilitasi.

23 Mpa paa we tenku taa ke kpulɛɲ taa
na pά laki pa taatɛle tɔ.

24 Pɛle pa nawa mpi Τασαα nyά n pɛsɛyi lapu tɔ,
na piti tɛma nna n lapa tenku taa tɔ.

25 N yɔyɔta kuyɔyɔtu kɛ na
kacuculaya kusɛ tenku hola.

26 Na pɛ lɔyɔ pa kpulɔyɔ ke isɔtaa
na pɛ tisi-kuyɔ lumaɲ taa,

na pɛ cɔɔsi-weye teu.

27 Pa isɛ pilaa ilɛna pά suv seluyɔ isɛ sulɔnyɔɔlaa
na pa nyɛm ke tenku tɛna saali yem.

28 Mpyuyɛ pa wiina Τασαα nyaαα pa laɲwakɛlle taa
na n waasi-weye pa sɔyɔntu taa.

29 Ilɛna n sɛɲsi kacuculaya
na tenku hola heɛ tɛli.

30 Pa laɲle heɛna tenku heɛv mpi.

Ilɛna Τασαα tɛsɛna-we na i pɔna-weye

timpi pa pukaya tō.

³¹ Pá sɛɛ Tacaa nyaya nyá kɔpantɔ tō,
na piti tɛma wena n laki yɛlaa tō a tō.

³² Pá sa-ŋ timpi yɛlaa kpeyelaa tō
na pá puyuli-ŋ sɛsaa kotuyu taa.

³³ Nyá yekina na pusi nyɔ̀ki,
na sɛɛlaa náá wɔlɔ̀ɣi.

³⁴ Na ń pəsəyi mɔsɔŋ tɛtu kɛ tɛsəpaya
kɛ tɛ yɛlaa kawalaya tō.

³⁵ N laki na wɔlaya tɛtu pəsi lule
na lɔm sɛɛlaa wɛɛ timpi lɔm nyɔ̀ɣɔsi wɛɛ tō.

³⁶ Na ń su laŋlaa kɛ tɛna
na pɛɛ pá ŋmá ɪcatɛ nte tɛ taa paa caya tō.

³⁷ Na pá tuu tawa na pá sɔ tuŋ wei
pa yaa si lɛsɛŋnaa tō na í lɔli pɛɛ kɛ səsəm.

³⁸ Tacaa n kooliyi-wɛyɛ kɔpantɔ kɛ na pá hukiyi səsəm,
n ta pasa pa tɔla.

³⁹ Ilena laŋyɔ̀ɣɔ na wahala na kɔnyɔ̀ntɔyɔ̀ɛ
nyɔ̀ki lɛlaa na pá pasa-wɛ.

⁴⁰ Tacaa n yeki na pá footiyi kasayampiya.
N yeki na pa cɔ̀ki wɔlaya tɛtu taa, pa fɛi tɛ.

⁴¹ Ama n waasəyi kɔnyɔ̀ntɔnaa kɛ wahala taa,
na pa tɛɛsi huki ɪsu kaləkəŋ.

⁴² Yɛlaa kɔpama naaki Tacaa na pá ŋmaalɔ̀ɣi.
Ama ɪsayatɔ təkəyi nɔ̀ɔsi.

⁴³ Yɔ̀lɔ lamayaseɛ tɔ í la laakali na yaasinaa mpɛ
na í pɛɛki si í cɛkəna Tacaa kɔpantɔnaa.

108

Tanaŋ yontu

(*Kɔ̀kalɔ̀tɔ 2-6; Yontu 57:8-12,7-14; Yontu 60:7-14*)

¹ Tafiiti yontu nti tɛ wɛ yonyoolaa
nyɔ̀yɔ̀ tɔ yontuna taa tɔyɔ̀ɛ.

² Hai, ma ɪsɔ, ma tɛma ma taa si
má yoo-ŋ yontu na ma lotu tənaya.

³ Ma cəməŋ í fe, maa fe na pácɔ pə nyaali.

⁴ Tacaa, maa sɛɛ-ŋ yɛlaa taa,
na má yoo-ŋ yontu kɛ piitimnaa taa.

⁵ Nyá pɛɛɛ kɛla ɪsɔ̀tɔnyɔ̀ kɛ kɔlyɔ̀,
na nyá kɔpantɔ náa kaləsəna hatoo ɪsɔ̀taa.

⁶ Hai, ɪsɔ, hɔli nyá tɔ̀məŋ kɛ ɪsɔ̀taa.

Nyá teu í ná tɛtu tɛna tō.

⁷ La mpɔ ilena pə hɛti nyá kɔsɔ̀llaa.

Waasɪ-m na nyá niŋ ntɔyɔ̀ŋ.

Mu tá sɛləmɔyɔ̀.

8 Išo yəχəta i kutuluχu nanη nyəηku taa si:
 Máá təχəna akaitv na má tala Sikem icate.
 Maa maχasi Sukəti tetekəle na ηmənaya.
 9 Má tənna Kalaati na Manasee.
 Ifəlayim kele ma nyəχəluχu kahuka.
 Yuta kele ma kawulaya kprátuχu.
 10 Mowapu tetv nté ma lom kusəsəm tətule.
 Itəm nyəntv ke ma ntəηkpala təsule.
 Iləna má kiisiyi yoou kakiisasi ke Filiisi nyéma təə.

11 Awe ká pona-m Itəm?
 Awe ká tv-m Itəm kolunη icate taa?
 12 Pə taya Išo nyá?
 Pəyele nyá ləna-tv,
 nn tasəyi tá yoolaa ke təηuχu.

13 Kəə na í ya-tuχu kolontu təm taa,
 yulv waasuχu wə kpete ké.
 14 Išo toη taa tu la kookalənaa ké.
 Ini i ká nanηtəna tá kolontunaa.

109

Tafiti təηsəyi mpusi ké i kolontunaa

1 Tafiti yontu nti tə wə yonyoolaa nyuχu tv
 yontunaa taa təχəlv.

Išo nyaya ma saη, taa su.
 2 Pə taya pulv, yəlaa asayaa na tvsəlaa
 háa nəəsi na ma təə ké,
 na pá yəχətəχəna-m pəpətv təm.
 3 Páána təm ke pa yəχətəχəna-m paa le,
 na pá yookina-m məsəη.
 4 Paa na ma səəla-wə tə,
 pa nyənəyi-m pa kolontu ké.
 Ama ma sələməyi Išo ké.
 5 Ma laki-wəχe kupantu na mpe pá laki-m isayatu.
 Ma səəla-wə na mpe pa taa kpaakəna-m.

6 Ləsi təm huulv isayav nəχəlv
 na í kəə í huuna ma kolontu.
 I kolontunaa taa nəχəlv í kəə í suu-i təm.
 7 Pá kv i təm ke təhuule taa,
 Išo nyəni i sələmυυ ke isayatu səsəəntv.
 8 I si ləη
 na nəχəlv mv i təmle,
 9 na i piya pəsi suluwaa
 na i alv ke leelu.
 10 Iləna i piya pəsi təkpaaləη na pá sələməyi na pá təkí.
 Pá təχəni-wəχe pa ncaa taa.
 11 I kəmle tv í kuu i nyəm təna,
 na kpai nyéma náá wakəli i təmle kuləlvəm.

12 Nəyölv luyü í taa lapı-ı.

Pəco ı suluwaa təm í taa la nəyölvüv isəkilim.

13 Pə kpiisi ı lülvüv nyəma na pa həla saali yem
ké mpa paa küli tə pa nəəsi taa.

14 Tacaa, taa səo ı caanaa isayatu təo.

Pəco taa husı ı too kawalaya.

15 Tacaa, taa səo ı caanaa isayatu na ı too kawalaya təo.

Tacaa kpiisi yəlaa mpe pa həte ke tetü taa.

16 Pə taya pölv, yölv inı ı ta huli nəyölvüv suulu.

Pəco ı tı wahala tı na künyəntü ke wahala.

Haləna í kü lanwakəlle tı.

17 Mpusi ké ı ka səolaa,
mpusi inı í kəo ı nyüvüv taa.

ı taa səolı nəyö küpanjka,

kəle ká hatələna-ı.

18 Mpusi í wəe ı təo isü toko.

Mpusi í süv ı taa isü lüm.

Mpusi í pəsi isü nim ke ı müwa taa.

19 Mpusi í takı-ı isü toko.

Mpusi í cəo-ı na í tá tam isü tampala.

20 Mpyüv Tacaa ka la ma kolontunaa.

Pa küfelvüv nté.

Na mpa pa yəyətəxi isayatu ke ma təo tə.

21 Tacaa İso la-m mpi pə wə teu təyö nyá həte təo.

Mpi tə, nyá küpantü təowaya, waası-m.

22 Ma ké künyəntü ké na wahala tı,
ma wakəla hatoo ma taa.

23 Ma təjna saalvüv ke yem ké isü isotom

na pá təyönəxi-m isü filifili wei ı wakələxi tə.

24 Nəhəkətu pu-m maa pəsəxi na má səj.

Ma təma taası təkəjkəjkəj.

25 Ma pəsə-wəyē mpi pə fəi teu təyö.

Pa nyənəxi-m na pá kreətəxi nyöj.

26 Waası-m, Tacaa ma İso.

Ya-m nyá küpantü təo.

27 Yəlaa mpe pá nyı sı nyá niñ ké.

Tacaa nyá, nyá lapəna mpü.

28 Mpe pa tənşəxi mpusi ké.

Ama nyá kooliyi küpantü.

Ye pa külaa fəele ká kpa-wē.

Ama nyá təmlē tı má ma lanjle ká hülümü.

29 Pə liyiti ma kolontunaa mpa pa suu-m təm tə.

Fəele í waası pa təo isü toko.

30 Maa püvüli Tacaa nyaya na kawilitaya.

Maa sa-ñ samaa həkv.

31 Mpi tə, n wə künyəntü kəjkəj taa ké.

Sı n waasəxi-ı mpa pa küvi ı təm tə pa niñ taa.

110

Wulav wei i ké kətɔlv tɔ

¹ Tafiiti yontu nti tə wε yonyoolaa
nyuyv tɔ yontunaa taa təɣɔɔ.

Tacaa Isə heela ma səsɔ sɪ:
Caya ma ntəɣɔŋ tɔɔ, haləna má yele na nyá
kolontunaa pəsɪ nyá nɔɔhεε təsule.
² Tacaa ká waləsɪ nyá kkrátɔyɔ tonj ke Siyɔŋ taa.
Nyaa ŋmakəli nyá kolontunaa.
³ Kuyaku ŋku n ká yoonə nyá kolontunaa tɔ.
Nyá ifepiya apalɔtv ká kpa.
Uena pá kɔɔ pa ti.
Paa wεε ɪsu tefemle cɔɔɔv,
na pá kɔɔ nyá puyv narŋ nyəŋku tɔɔ.

⁴ Tacaa tema tuuu i kaa tasa layasuyv.
I yɔɣɔtaa sɪ:
N ké kətɔlv səsɔ ke tam tɔɔ ké,
ɪsu Meləciseteεεki.
⁵ Tacaa wε nyá ntəɣɔŋ tɔɔ ké.
I ká wakəli awulaa ke i pááná kuyaku wule.
⁶ Inɪ i huukəna na piitimnaa,
na sətəa sɔɣɔta paa timpi.
I wakələɣi awulaa ke tɔtv təna taa ké.
⁷ I nyɔɔki lɔm ke lɔɔv taa ké təntε waatv ké.
Pə tɔɔ ké i kusəɣi nyuyv.

111

Tacaa təma səsəəna təm təɔsvyɔ

¹ I sa Tacaa.

Maa sεε Tacaa na ma lotu təna
ke tampana təŋlaa kpekəle taa ké təkotile.
² Tacaa təma ná ké səsəəna ké,
na a səəllaa pεεkəɣi-yε.
³ Nyá kulapəm təna taa wε teeli na teu səsəəm ké.
Nyá siyisuyv wε tam tɔɔ.
⁴ Tacaa n yelaa sɪ tɔ tɔsəɣi nyá kəkəɔ təma tɔɔ.
N ké pεεlεε tv ké na pətɔɔtəle tv.
⁵ N haaki təɣɔnaya ke mpa pa nyarŋna-ŋ tɔ.
Nn sɔɔki nyá nəɣɔ pεεlvɔv tɔɔ ké paa pəcɔ.
⁶ N hɔla nyá yəlaa ke nyá təma tonj
ke timpi n cɛla-wεɣε piitimnaa lɛlaa tɔtv tɔ.
⁷ Nyá kulapəm siyisaa na pə təŋaa.
Nyá kusəsutv wε naani.
⁸ Isə kusəsutv wε tam tɔɔ ké.
Tə siyisaa ké na tɔ təŋaa.
⁹ N hɛta nyá yəlaa
na nyá na-wε i pεeli nəɣɔ ke tam tɔɔ.
Nyá hətε ke səsəəle ké, na kate nyəntε.

10 Iso nyamnav nte nyam kite,
mpa pa taka yaasi ine to
pa wena lamayasee kupana ke.
Tacaa teeli we tam too ke.

112

Tacaa kooliyi kwpantv ke iyala kwama
1 I sa Tacaa.

Lelen nulu nte wei i nyanna Tacaa to.
I lanle heena Iso kusasuto lapu ke.
2 I kulbla ka la sasa ke tetu too.
Iso kooliyi kwpantv ke tampana tɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛ
3 Wenav na tacyanav wenna pa te yulu tayaɛa taa.
Iso lanle heena-i tam too.
4 Koko naaki sakpetuvu taa ke tampana tɛɛɛɛɛɛɛɛ
Koko naaki wei i wena suulu na i wena lelaa patootale,
na i tɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛ
5 Pa we teu si yulu i hulayi suulu na i kantayi.
Pa we teu si yulu i tɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛ
6 Ye n laki mpv nn cɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛ
Pa taasayi siyisilu too ke tam too ke.
7 I lanle u tookana lanwakalle laapaali,
i taka i tɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛ
8 Siyisilu taka i tɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛ
I ka nyani i kolontunaa kpisuyu.
9 I haaki konyontunaa ke na i yeki nin.
Iso lanle heena-i tam too ke.
Siyisilu ton taasayi na yala tuyuna-i teu.
10 Isayav na naaki-i lena panna kpa-i.
I nyasayi i tɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛ
Asayaa konyuluvu saalayi yem ke.

113

Tacaa paasayana mpa pa feina pulv to
1 I sa Tacaa.

Tacaa tamle lataa me, i sam-i.
I sa Tacaa hete.
2 Tacaa hete i yaa pa krayav noonoo to
na pa polo tam too.
3 Pa see Tacaa ke pa krayav ilim telule
na pa suna pa tetule to.
4 Tacaa nmakela piitimnaa tɛɛɛɛɛɛɛɛɛ
I teeli kɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛɛ
5 Ta Iso Tacaa n feina akpele.
Nya tacyale nte hatoo isetaa.
6 N kan nyuvu ke na n nyani
isetonvuvu na ate.
7 N kusayi konyontv ke musuvu taa ke,

na wahala tv ke hute taa.
⁸ Si n' cayasí pá na nyá yálaa kupaýalaa.
⁹ N haaki aló kaalólaya ke tayaá.
 Na n' larí-í toto larhólmle nyáñ
 ke í piya heko.

Í sa Tacaa.

114

Waatv wei Iseyeli nyóma luwa Icipiti tetv taa to
¹ Waatv wei Iseyeli nyóma luwa Icipiti tetv taa to,
 waatv wei Yakórv lólvóv nyóma lu piitim lémpti tóv
 yóyótáaa mpé pa te to.
² Mpuv Yuta pása Tacaa kótaya tálate
 na Iseyeli náá pási Tacaa tetv.
³ Tenku ná-wé na ílé í se.
 Yaataní pógó ná mála waali waali.
⁴ Uena póññ ñmaa ísu íwaanñ,
 na pulasí náá ñmaa ísu íwéesi.
⁵ Tenku, n seeki suwe?
 Yaataní, ná málaxí waali waali suwe?
⁶ Póññ, mǎ ñmaaki ísu íwaanñ suwe?
 Pulasí, mǎ ñmaaki ísu íwéesi suwe?
⁷ Tetv nyáá sele Tacaa ísentaa.
 Sele Yakórv Ísò ísentaa.
⁸ Iní í pásəyəna kəkpaṃvəv ke lule,
 na piv ke lvm seelv.

115

Ísò tike nté teeli tv
¹ Tacaa, taa tv-tvóv teeli.
 Taa tv-tv yoo.
 Ama tv teeli ke nyá hətə.
 Mpi to, n ké kupañ na tampana tv.
² Pepe toó ké piitimnaa pásəyí sí:
 Leyə mǎ Ísò iní í wée?
³ Ta Ísò wé ísótəa ké.
 Í laki mpi í sáalaa to.
⁴ Ama mpé pa tuñ ke wólanaa na liyitee
 nna yálaa niñ lupa təyó.
⁵ Pa tuñ iní í wəna nəəsí, úe ú yóyótəyí natəli.
 Páco í wəna íse, ú naaki pulv.
⁶ Í wəna ñkpaññ, ú nukí natəli.
 Páco í wəna muna, ú nukí səñ.
⁷ Í wəna niñ, ú pásəyí na í tokina pulv.
 Páco í wəna nəəhəe, ú təñ.
 Pəyele ú tu mutəyí í luyú təe ké mutvóv maýamaýa.

8 Mpa pa luki tuŋ inu na pá tɔyɔ-ɪ naani tɔ,
pá wɛɛ ɪsu tuŋ inu.

9 Iseɣeli nyáma, í peti mə təyi Tacaa,
inu ɪ teŋna-mɛ na í kentiɣi mə tɔɔ.

10 Alɔŋ təyaya nyáma mə í peti mə təyi Tacaa,
inu ɪ teŋna-mɛ na í kentiɣi mə tɔɔ.

11 Mpa mə í nyanŋna Tacaa tɔ, í peti-ɪ mə ti.
Inu ɪ teŋna-mɛ, na í kentiɣi-mɛ.

12 Tacaa u sɔɔki tá tɔm ke paa pɛɔɔ.

ɪ ká kooli tá tənaya kɔpantu ké.

ɪ ká kooli Iseɣeli nyáma ke kɔpantu.

ɪ ká kooli Alɔŋ nyáma ke pa nyəntu.

13 ɪ ká kooli kɔpantu ke mpa pa nukəna-ɪ tɔ,
paa sɔsaa paa piya.

14 Tacaa í yele na mə lɔlɔŋ huki.

ɪ la na mə na mə piya í wɛɛ payale.

15 Tacaa wei ɪ lapa ɪsɔtɔnɔyɔ
na ate tɔ í kooli-mɛyɛ kɔpantu.

16 Tacaa tike tənna ɪsɔtɔnɔyɔ

ɪlena ɪ ha yɔlaa ke tɛtu.

17 Sɔtaa u pəsəyi na pá sɛɛ Tacaa.

Mpa pa wɛ atɛtɛle taa timpi suma tiyitiyi tɔ

Paa pəsəyi na pá sɛɛ Iɔɔ.

18 Ama táá sa Tacaa ke pə kpaɣau nəɔnɔɔ tɔ,
haləna tam tɔɔ.

ɪ sa Tacaa.

116

Yulu wei pə yapa səm taa tɔ ɪ sələmwɔyɔ

1 Ma sɔɔla Tacaa ké.

Mpi tɔ, n nuki ma nəyɔ na ma wiinav.

2 N kema ŋkpaŋyɔ na ma tɔɔ.

Maa sələmi-ŋ ké, haləna ma səm.

3 Səm ka tama-m kotaya ké.

Atɛtɛle sɔyɔntu ná pu-m.

Ma wɛ nəyəsɛɛ na laŋwakəlle taa.

4 Mɔyɔyɔ ma yáá Tacaa nyá hətɛ.

Hai, Iɔɔ ma wiikina-ŋ si, n waasi-m.

5 Tacaa n wɛna suulu ké na n siyisaa.

Ta Iɔɔ n ké pətɔtɔle tɔ ké.

6 Tacaa n paasəyəna acamaa ké.

Maa ke wahala tɔ ké, na n waasi-m.

7 Ma yɔyɔta ma taa si, maa heɛsi.

Mpi tɔ, Tacaa lapa-m kɔpantu.

8 Nyá yarəna-m səm nəyɔ taa, na n husi ma ɪsəlɔm.

N hasa ma nəɔhɛɛ tɛɛ.

⁹ Maa tɔ Tacaa nyá isentaa
ke weesuyu nyéma tetu taa.

¹⁰ Paa waatu wei maa tɔma si ma ké wahala tu tɔ,
na má wɛna naani ké.

¹¹ Ma ta mayasi teu ilɛna má tɔ si
paa pəsəyi na pá la naani ke nɔyɔlv.

¹² Isənaya maa lɛeti Tacaa nyaya
kɔpantu nti n lapa-m tɔ?

¹³ Maa kpaasi waasuyu kɔpu na iso
na má yaa Tacaa nyá hɛte.

¹⁴ Maa yoosi nɔyɔ ŋka ma su Tacaa nyá tɔyɔ
nyá yɛlaa isentaa.

¹⁵ Tacaa mpa pa sɔla-ŋ tɔ
pa sɔm wuki-ŋ sɔsɔm ké.

¹⁶ Hai, Tacaa, ma ké nyá tɔmlɛ tu ké,
nyá pɛɛlo pɔyalɔ keɛ má,
n cɛpa ma kɔhɔkɔm.

¹⁷ Maa lá-ŋ nyana tɔmlɛ kɔtaya.
Maa sá-ŋ na má yaa nyá hɛte.

¹⁸ Maa yoosi nɔyɔ ŋka ma su Tacaa nyá tɔyɔ
nyá yɛlaa isentaa.

¹⁹ Maa la isəna maa suwa tɔyɔ
nyá tɔyaya taya tɔ ké Yosalem taa.

Ɔ sa Tacaa.

117

Piitimnaa tɛna saŋ Tacaa

¹ Piitimnaa mɛ, Ɔ sa Tacaa.

Yɛlaanaa tɛna Ɔ sam-i.

² Kɔpantu nti Ɔ laki-tu tɔ tɔ tɔwaya.

Ɔ tampana wɛ tam tɔɔ.

Ɔ sa Tacaa.

118

Kɛɛsi mpi Tacaa lapa tɔ

¹ Ɔ sɛɛ Tacaa, mpi tɔ, Ɔ ké kɔpaŋ.

² Ɔ sɛyɛli nyéma Ɔ tɔ si:

Ɔ kɔpantu wɛ tam tɔɔ.

³ Alɔŋ tɔyaya nyéma Ɔ tɔ si:

Ɔ kɔpantu wɛ tam tɔɔ.

⁴ Mpa pa nukəna Tacaa tɔ pá tɔ si:

Ɔ kɔpantu wɛ tam tɔɔ.

⁵ Ma laŋwakəlle taa ké ma yáá Tacaa
na Ɔ cɔ-m na Ɔ waasi-m.

⁶ Tacaa n wɛ ma tɔɔ ké, maa nyan pulɔ.

Yɔlv pəsəyi na Ɔ la-m wɛ?

7 Nyá teŋna-m

na má naaki ma kolontunaa kpisuyu.

8 Pə kəla teu si yulu í tu Tacaa nyaga kpoluyu
na mpi i ká peti nyá təyi yəlaa tə.

9 Pə kəla teu si yulu í tu Tacaa nyaga kpoluyu
na mpi i ká peti i təyi səsaa tə.

10 Piitimnaa təna ka tama-m ké.

Ue ma təɣəna-weɣe Tacaa nyá toŋ taa.

11 Paa tama-m ké na pá watəyi-m.

Ue ma təɣəna-weɣe Tacaa toŋ taa.

12 Paa wata-m ké isu tuŋ seseku.

Ama pa toŋ tema ləŋ isu kiisi kəkə.

Ue ma təɣəna-weɣe Tacaa toŋ taa.

13 Ma kolontu nyá, nyá tusaya-m ké si má hoti.

Ama Tacaa ná kəma na ń waasi-m.

14 Tacaa kéle ma toŋ na ma samtu nyuyu,
nyá yapəna-m.

15 Siyisilaa wilitiyi.

Mpi tə, Iso ha-weɣe akaitu.

Tampəna təŋlaa laŋle heewa.

Mpi tə, Iso yapa-we.

Tacaa n yapa-tu na nyá toŋ.

16 Tacaa n kusa ŋkpaŋəna na iso.

N lapəna toŋ səsəŋ.

17 Ma kaa tasa səm tətə,
maa weɛna weesuyu ké.

Maa keesi Tacaa təma təm.

18 Tacaa n həma ma ŋkpaŋuyu yáá.

Ama n ta yele na má si.

19 I tulu-m tampəna təŋlaa nənəsi,

na má suu na má sa Tacaa.

20 Tacaa nənəɣə ntə,

ŋkeɣe siyisilaa suukəna.

21 Maa seɛ-ŋ ké, mpi tə, n cə-m

na ń pəsi ma waasulu.

22 Pəle nte ŋmalaa kisaa na pá lə tə,
nté tə pəsəna nteɣe pəle səsəle.

23 Tacaa nyá kiŋ ke pə lunaa,

pə ké piti təmlə ké.

24 Tacaa nyá lapəna kuyaku kune.

Ku ké laŋhuləmle na ayəla nyəŋku ké.

25 Hai, Tacaa, yele na pá lana-tu.

Hai, Tacaa, ya tá nyəŋ.

26 Iso í kooli kupantu ke wei i kəŋna Tacaa həte taa tə.

Hatoo Tacaa təyaya ke tə kooliyina-meɣe kupantu.

27 Tacaa kéle Iso, inu i kəkə naakəna-tu.

I tamsi acima kpənte na í pona-teɣe

kətaya təlatə həlvəy kɪŋ*fa*. ^a

²⁸ Tacaa, n kέ ma Iso kέ maa sa-ŋ.

Ma Iso, maa puyuli-ŋ.

²⁹ I sεε Tacaa.

Mpi tə, n kέ kupaŋ,

na nyá kupantu wε tam tə.

119

Yontu nti pa saŋna Iso kusəsutu tə

¹ Lelen nulaa nté mpa pa təntε tewa
na pá təŋ ɪsu Iso kiiu wεε tə.

² Lelen nulaa nté Iso kusəsutu təkəlaa,
na mpa pa pεkəyi-ɪ na pa lotu təna tə.

³ Pə yəlaa təŋ Iso mpaŋ taa kέ.

Paa laki ɪsəyatu natəli.

⁴ Tacaa n hula nyá kətututu kέ sɪ
yəlaa í paasəna-təyi teu.

⁵ Hai, Iso, yele na ma təntε la teu
ɪlena má pəsɪ na má təkɪ nyá kiiŋ.

⁶ Ye ma təkə nyá kusəsutu təna,
ma kaa wεεna fεεε.

⁷ Pələye maa sá-ŋ na lotu kolumtu
na má kpeləməyi nyá kiiŋ kupaŋ.

⁸ Ma caa ma la nyá luyu nyəntu kέ,
taa lə-m təkpaataa.

Nya kusəsutu hεεsəyi ma laŋle

⁹ ɪsənaya ifepu ká kpeləməna tənəŋ təntε?

Nyá təm təkuy taa kέ ifepu ká kpeləməna tənəŋ təntε.

¹⁰ Tacaa, ma pεkəyi-ŋ kέ na lotu kolumtu.

Taa yele na má hatələna nyá kusəsutu.

¹¹ Ma təkə nyá təm ke teu ke hatoo ma taa kέ,
sɪ pə taa kəə na má pəntəna-ŋ.

¹² Tacaa, ma sεε-ŋ.

Sεyεsɪ-m nyá luyu nyəntu.

¹³ Maa yəyətɪ kulbm kulbm kέ

kusəsutu nti n sɪwa tə.

¹⁴ Nyá təm təŋyɔ hɔləsəyi ma laŋle kέ

ɪsu má tənna wεnəv təna.

¹⁵ Ma mayasəyi nyá kətututu təm kέ.

Na má kpeləməyi nyá kusεyεsətu ke teu.

¹⁶ Nyá kusəsutu ke ma laŋle hεekəna
ma kaa səə nyá təm.

Nya kiiŋ tasəyi-m layatv

¹⁷ La nyá təmle tu maya kupantu

ɪlena má wεεna weesyɔ na má təkɪ nyá təm.

^a **118:27** Kəkalətu tənε tə həwεε wε təm naəlyε. Lɛlaa ná tɛləsəyi tətə sɪ: ɪ kpaya tɔyɔ piliŋasɪ kε mə niŋ taa na í caali acima paalε. Na í tə na ɪ cəəna kətaya təlatε.

18 Kuli ma ise na má ná nyá kiiu teu.

19 Ma ké ikóm ke tetu taa ké.

Taa n̄mesi-m nyá kusəsuto.

20 Ma sɔla nyá kiinj ké, na má saki i tɔɔ.

Ma caa ma kpeləm-i pa kuyaku ŋku.

21 N nyaasəxi mpusitonaa isəcav nyəma

mpa pa hatələxəna nyá kiinj tɔxɔ.

22 Kεεli ma tɔɔ ké fεεle na footuyu.

Mpi tɔ, ma tɔka nyá kiinj ké.

23 Paa awulumpiya caxaa na pá yɔxɔtəxi ma tɔm,

nyá tɔm ke nyá tɔmlɛ tu má, ma maɣasəxi.

24 Nyá kusəsuto hεəsəxi ma laŋle ké.

Nti tɔ tasəxəna-m layatu.

Nya kusəsutu haaki-m weesuyu

25 Ma hɔta ateyɛ.

Nyá tɔm í ha-m weesuyu isu n ka yɔxɔtuyɔ tɔ.

26 Ma kεəsəxi-ŋ ma kulapəle tɔm.

Seyesi-m nyá kusəsuto tɔm.

27 Hɔlv-m nyá kusəsuto təŋɔyɔ

na má maɣasi nyá teu tɔm.

28 Laŋwakəlle nu-m na má pələxi isəlv-m.

Kusi-m isu n ka yɔxɔtuyɔ tɔ.

29 Hatələna-m pɔpɔtɔ.

Hɔli-m pεεle na má təŋ nyá kiiu.

30 Tampana mpaav ke ma ləsaa.

Maa təŋ nyá kusəsutu.

31 Nyá kusəsuto ke maa matəna.

Tacaa taa yeke na pá lixiti-m.

32 Nyá kusəsuto ke ma nukəna teu.

Mpi tɔ, n kula ma ise.

Maa təŋ nya kiiu na ma lotu təna

33 Tacaa hɔli-m nyá kutɔtɔtu mpaav

na má təkɪ-tɪ na má tala tənaya.

34 Tacaa ha-m nyəm na má təkɪ nyá kiiu

na má təŋəxi-ku na ma lotu təna.

35 Yeke na má nuna nyá kusəsutu.

Mpi tɔ, ma sɔla-təxi.

36 Pona ma hɔwεε ke nyá kusəsutu kin.

Taa pona-yεε lixitee luluɣu cɔɔ.

37 Ləsi ma ise ke kpai nyəm tɔɔ.

Taa yeke na má paasəna kpai nyəm.

Yeke na má wεε nyá luɣu nyəntɔ taa.

38 La nyá tɔmlɛ tu maɣa nti

n ka suwa mpa pa nyaŋna-ŋ tɔ.

39 Ma wɛna fεεle sɔxɔntɔ ké.

Taa yeke na tɔ maɣana-m.

40 Nti ma nyuləxi səsəm tɔxɔle nyá kutɔtɔtu lapu.

N ké siyisilu ké, ha-m weesuɣu.

Maa tɔki nya kiiu ke

41 Tacaɗa nyá kɔpantɔ í kɔɔ ma tɔɔ
na n̄ ya ma nyɔɔɣu ɪsu n suw tɔ.

42 Na má wɛɛna nti maa cɔ ma tɔɔlaa tɔ.
Mpi tɔ, nyá kɔyɔɔtɔtɔ ké ma lapa naani.

43 Taa læsi tampana tɔm ké ma nɔyɔ taa tɔkpataa.
Nti n maɣasɔyi nyá taa tɔyɔ ma taɲaa.

44 Maa tɔki nyá kiiu ke
paɗa kɔyaku ŋkɔyɔ tam tɔɔ ké.

45 Ma caa má tɔna ma tɔyi.

Mpi tɔ, nyá kɔsɔsɔtɔ ké ma pɛɛkɔyi.

46 Maa heeli nyá kɔsɔsɔtɔ tɔm ké awulaa,
fɛɛle kaa wɛɛ-m.

47 Nyá kɔsɔsɔtɔ ké ma laɲle heɛnaa.

Mpi tɔ, ma sɔɔla-tɔyi.

48 Ma nukɔna nyá kɔsɔsɔtɔ ké.

Ma sɔɔla-tɔyi.

Ma caa ma maɣasi-tɔyi ma taa ké.

Nyá kɔsɔsɔtɔ tɔyɔ-m naani

49 Tɔɔsi tɔm nti n ka heela nyá tɔmlɛ tɔ má tɔ tɔ tɔɔ.

Nti tɔ tɔna-m naani.

50 Nti tɔ heɛsɔyɔna ma laɲle ké ma wahala taa.

Nyá tɔm kɔpantɔ haakɔna-m weesuɣu.

51 Paɗa ɪsɔcɔtɔnaa wɔɲiyi-m

ma ta lu nyá kiiu taa.

52 Tacaɗa ma tɔɔsɔyi nyá laɲtaɗa huɔle tɔm
na pɛ heɛsɔyi ma laɲle.

53 Má naaki asayaa mpa pa lɔɔki nyá kiin tɔ,
páána kpaaki-m ké.

54 Nyá kiin tɔm ké ma yooki yontu ké timpɪ
ma ké ɪkɔm tɔ.

55 Ma tɔɔsɔyi nyá hɔtɛ ké ahoo

na má tɔkɔyi nyá kɔsɔsɔtɔ.

56 Mpi pɛ ké ma nyɔm tɔyɔle,

si má tɔkɔyi nyá kɔsɔsɔtɔ.

Tacaɗa huɔle wɛ teu

57 Ma leləyi si ma nyɔntɔ nté si

má taɲ nyá kɔyɔɔtɔtɔ.

58 Ma wiikina-ŋ na ma lotu tɔna,

nyɔni ma pɔtɔɔtɔle ɪsu n ka suw nyá nɔyɔ tɔ.

59 Ma huɔ ma mpaɗɔ tɔm ké ma taa,

nyá kɔsɔsɔtɔ ké ma caa taɲyɔɣu.

60 Ma laki nyá kɔsɔsɔtɔ ké laɲ ké tɔcɔɔ.

Ma kaa yeɛ na tɛ leeli.

61 Asayaa katɔsi tama-m ké.

Amɔ maa sɔɔki nyá kiiu tɔɔ.

62 Ma kuləxi ahoο heka na má sá-rj.
 Mpi tə, nya hvle we teu.
 63 Ma ké mpa pa nyaηna-η na pá təkəxi
 nyá kvsəsutu tə pa taapab ké.
 64 Hai, Tacaα, nyá kʊpantu suna tetv.
 Seγesi-m nyá kvsəsutu.

Tacaα mapa-m si pə tayanu-m

65 Tacaα n lapa kʊpantu ke nyá təmle tv maya,
 isu n ka yəγətvy tə.
 66 Seγesi-m ləmayasee kʊpana na nyəm.
 Mpi tə, ma tema ma taa na nyá kvsəsutu ké.
 67 Ləη ile ye n ta hə ma ηkpaηvyv maa təkəxi nyá təm.
 Ama nəənə ma təηəxi nyá kiin.
 68 N ké kʊpaη ké na kʊpantu latv.
 Hvlv-m nyá luyv nyəntv.
 69 Isəcavtunaα pillisiyi-m ké na pa kaloolaya.
 Ama ma təkə nyá kvsəsutu ke na lotu kʊlvmtv.
 70 Pa ləmayasee taa toowaya isu nim.
 Ilena máá hvləsəxi laηle na nyá kiiv.
 71 Pə we teu si pə pasa-m ké.
 Ilena má cekəna nyá kvsəsutu.
 72 Nyá nəγə taa kvsəsutu kəla-m teu ke
 wəla na liyitee wontu tuutuuma.

Tacaα, nyá hvle siyisaa

73 Nyá niη ηmana-m.
 Ha-m layatv na má kpeləməna nyá kvsəsutu.
 74 Mpa pa nyaηna-η tə pa naα-m na pa laηle hvləməxi.
 Mpi tə, nyá nəəsi suw ke ma teeləxi.
 75 Tacaα, ma nyəmá si nyá hvle siyisaa ké.
 Nyá tampana təηvyv tə ké n pasa-m.
 76 Nyá kʊpantu í heesi ma laηle
 isu n ka suw nyá təmle tv maya nəγə tə.
 77 Hvlv-m si n səəla-m na pá ha-m weesuyv.
 Mpi tə, nyá kiiv ke ma laηle heekəna.
 78 Pə liyiti isəcav nyáma mpa pa myyuluyv-m mʊsvη tə.
 Mpi tə, nyá kvsəsutu təm ke ma mayasəxi ma taa.
 79 Mpa pa nyaηna-η tə pá kəə ma kin
 na pá cekəna nyá kvsəsutu.
 80 Maa la nyá luyv nyəntv na lotu kʊlvmtv.
 Ie feele kaa təγə-m nyá kin.

Tacaα fitiyi-m kolontunaα katəsi

81 Ma taηa nyá nyvyv yapv ke tətəyətəyε.
 Nyá təm ke ma teeləxi.
 82 Ma isε tēηna nyá nəγə suw kin ké,
 na má pəəsəxi si pəlee ké n ka heesi ma laηle?
 83 Ma tənvyv cuka kpası ké isu kəηle ke nyəəsi taa.

Ma kaa sɔɔ nyá kʊsəsutu tɔɔ.

⁸⁴ Kʊyɛɛɲ ɪsənaya pə kaasa nyá təmle tu ma?

Waatv wei ké n ká huuna mpa pa tʊyʊ-m wahala tɔ?

⁸⁵ ɪsəcaʊtɔnaa huliɣina ma nəɣɔ tɔɔ ké pɔɔɲ,

paə tənɣi nyá kiiu ke paə pəcɔ.

⁸⁶ Nyá kʊsəsutu təna ké kʊsiɣisitu ké.

Pa tʊyʊ-m wahala ke mʊsʊɲ ké, waasɪ-m.

⁸⁷ Pa kaya pa hu-m na pá kʊ-m

ɪɛ maa lɔɔki nyá kʊsəsutu.

⁸⁸ Ha-m weesuyu ke nyá kʊpantv tɔɔ,

ɪɛna ma tən nyá kʊsəsutu.

Tacaa, pə təna pə laki-ɲ təmle

⁸⁹ Hai, Tacaa, n we tam tɔɔ ké.

Nyá təm caya teu ke ɪsɔtaa ké.

⁹⁰ Kʊpantv nti n laki tɔ tu tɛɲ.

Nyá sɪna tetv na tə nyɔɔwa teu.

⁹¹ Nyá kʊsəsutu tɔɔ ké pə təna pə caya teu ke sanja.

Mpi tɔ, pə təna pə laki-ɲ təmle.

⁹² Ye ma lanɲle taa hɛɛna nyá kiiɲ,

maa lepə ma wahala taa ké.

⁹³ Ma kaa sɔɔ nyá kʊsəsutu.

Ntəɣi n haakəna-m weesuyu.

⁹⁴ Ma ké nyá nyəɲ ké, waasɪ-m.

Mpi tɔ, nyá kʊsəsutu ke ma pɛɛkəɣi.

⁹⁵ Asayaa cɛɲəɣi-m ké sɪ pa kʊyʊ-m.

Paə na mpv nyá kʊsəsutu ke ma kɛɲna ɲkpaɲɲ.

⁹⁶ Ma nawa təma kʊpana təna tənasi.

Ama nyá kʊsəsutu fɛɪ tənaya.

Nyá kiiɲ kəla tɛɲ ke leleɲ

⁹⁷ Ma sɔɔla nyá kiiu ke sɔsɔm ké.

Kʊ təm ke ma maɣasəɣi kʊyɛɛɲ təna.

⁹⁸ Nyá kʊsəsutu haakɪ-m ləmaɣasɛɛ

na pə kəli ma kolontunaa.

Mpi tɔ, tə we ma kiiɲ ke tam tɔɔ ké.

⁹⁹ Ma tɛɛ ma sɛɣɛsəlaa tənaya nyəm.

Mpi tɔ, nyá kʊsəsutu ke ma maɣasəɣi.

¹⁰⁰ Ma tɛɛ kʊkpatəlaa ke ləmaɣasɛɛ.

Mpi tɔ, ma təkə nyá kʊtʊtʊtʊ.

¹⁰¹ Ma kisa mpaɛɲ ɪsayaɲ taa təntɛ

sɪ má pəsi na má təkɪ nyá təm.

¹⁰² Maa hatəɫəɣəna nyá kʊsəsutu.

Mpi tɔ, nyá sɛɣɛsəɣəna-m.

¹⁰³ Nyá təm we leleɲ ke ma tantahaav taa ké.

Tə kəla tɛɲ ke leleɲ ke ma nəɣɔ taa.

¹⁰⁴ Nyá kʊsəsutu pəsəɣəna-m nyəntv

na má kisiɣi pəpətv təna.

Tacaa tɔm kɛ fətɔla

105 Nyá tɔm wɛnna ɪsu fətɔla kɛ ma nɔɔhɛɛ tɛɛ
na pɛ naaki ma mpaav taa.

106 Ma tuuki si maa tɔki nyá kusəsutu.

Maa la ɪsu ma tuuwa tɔ.

107 Tacaa, pɛ pasa-m teu kɛ.

Yele na má wɛɛna weesuyu ɪsu n yɔɔɔtɔyɔ tɔ.

108 Hai, Tacaa, mu ma sɛlɛmɔyɔ ɪsu kuvɔɔv.

Sɛyɛsi-m nyá kusəsutu.

109 Ma weesuyu wɛ asola taa kɛ tam kɛ.

Ama ma kaa sɔɔ nyá kiiu tɔm.

110 Asayaa nyɛki-m katɔsi kɛ.

Ama maa hatɛlɛyɛna nyá kusəsutu.

111 Nyá kuvɔtɔv kɛ-m kuvantɔ sɔsɔɔntɔ kɛ tam tɔɔ kɛ,
tɔ hɛɛsɔyi ma laɲɛ.

112 Ma tɔ ma taa si má tɛɲ nyá kusəsutu*fa*
halɛna ma sɛm. ^a

Tacaa kɛ ma tentu

113 Ma taa kraana ataa na a waali yɔlaa kɛ.

Ama ma sɔɔla nyá kiiu.

114 Nyayale ma kuvɔyɔ tɛtɔle na ma kentulu.

Nyá kuvɔɔtɔv kɛ ma tɛɛlɛyi.

115 Asayaa mɛ í hatɛlɛna-m.

ɪlena má tɔki ma ɪsɔ kiiɲ.

116 Te-m ɪsu n ka suw nyá nɔyɔ tɔ na má hiki weesuyu.

Nyaya ma tɛɛlɛyi, taa tɔ-m fɛɛɛ.

117 Wɛɛ ma tentu na pɛ ya ma nyɔyɔ.

ɪlena ma paasɛna nyá kusəsutu kɛ tam tɔɔ má taa hɛɛsi.

118 N tɔyɔnɔyi mpa paa tɛɲɔyi nyá kusəsutu tɔyɔ.

Mpi tɔ, pa tɔsɔyɔ u waasɔyi pulɔ.

119 N lɔɔki atɛ asayaa tɛnaya ɪsu hute.

Pɛ tɔɔ kɛ ma sɔɔla nyá kusəsutu.

120 N tɔ nyá sɔyɔntɔ kɛ ma taa na ma tɔnɔyɔ seliyi,
na má nyaɲna nyá huɛɛ.

Tacaa kɛle ma tentu

121 Ma tɔka nyá kiiu na nyá siyisuyu kɛ.

Taa pɛti-m ma ɲmakɛllaa.

122 Su nyá tɛmlɛ tɔ maya nɔyɔ si n ká sɛna-m.

Taa yele na kalampaanɪ nyáma muɣulu-m.

123 Ma tɛɲa nyá nyɔyɔ yavɔ.

Ma tɛɲa akaitɔv nti tɔ tɔm n suwa nɔyɔ tɔ
na ma ɪsɛ tɛɲ.

124 La nyá tɛmlɛ tɔ maya kuvantɔ,

na ń sɛyɛsi-m nyá kusəsutu.

125 Ma kɛ nyá tɛmlɛ tɔ kɛ, ha-m layatɔ

na má nyí nyá kusəsutu.

^a 119:112 Loonɔa kanɛ ka tɛlɛsɔyɔ lapa katɛ. Lɛlaa na tɛlɛsɔyi si ma kaasɔyi ma ti si má tɛɲ nyá kusəsutu. Mpi tɔ, tɔ kawaaya u tɛɲ.

126 Tacaá pə talaa si ń la pulu.

Pa yəkəyi nyá kiiu ké.

127 Pə tɔɔ ké ma sɔla nyá kʊsəsutu

na pə kəli wɔla kʊpampaŋ.

128 Pə tɔɔ ké ma nyənəyi nyá kʊtʊtʊtʊ tənaya kʊsiyisitu

na ma taa kpaakəna pəpətu.

Ma caa ma təŋ nya kiiu

129 Nyá kʊsəsutu kə kʊpampaŋtu ké

pə tɔɔ ké ma təŋəyi-ti.

130 Nyá təm cəkənaɔ kəŋna nyaaləm ké

tə haaki layatu kə mpa pa laŋa-ti tɔ.

131 Ma liki nyá təm ké na hiluyu.

Mpi tɔ, ma wena nyá kʊsəsutu nyɔɔsi ké.

132 Keesi nyá ise na ma tɔɔ na ń nyəni ma pətɔtɔle,

isi n lakuyu mpa pa sɔla nyá hətə tɔ.

133 Nyá təm í tu-m naani.

Taa yele na isayatu natəli tɔ pəsi-m.

134 Waasi-m, yəlaa caaki pa ŋmakələyi-m.

İlena ma təki nyá kʊsəsutu.

135 Nyá isəntaa í hətəna nyá təmle tu maya teu.

Seyəsi-m nyá kʊsəsutu.

136 Waatu wei ma naaki si paa təkəyi nyá kiiu tɔ

ma lukiyi isəlum ké.

Tacaá kiiu siyisaa

137 Hai, Tacaá, n ké siyisilu ké,

na ń təŋəyi tampana kə nyá hɔvle taa.

138 Nyá kʊsəsutu siyisaa kə na tə ké tampana.

139 Waatu wei ma naaki ma kolontunaa sɔki nyá təm tɔ,

pááná səsəna kpaaki-m ké.

140 Nyá təm lapa tə təmle.

Na nyá təmle tu má, ma sɔla-ti.

141 Maya səkpəlu ké,

na nəɔɔb u caaki-m.

Amə ma ta sɔɔ nyá kʊsəsutu tɔɔ.

142 Nyá siyisuyu ké tam nyəŋkʊ ké,

na nyá kiiu kə tampana.

143 Laŋwakəlle na nəɔsɛɛ pə hika-m.

Amə ma laŋle həkəna nyá kiinj.

144 Nyá kʊsəsutu siyisina tam tɔɔ.

Ha-m layatu na má wɛɛna weesuyu.

Ma mayasəyi nyá kʊsəsutu təm kə ahoɔ təna

145 Ma yaaki-ŋ na ma lotu tənaya.

Tacaá cə-m ilena má təki nyá kʊsəsutu.

146 Ma yaaki-ŋ, waasi-m.

İlena ma təki nyá kʊsəsutu.

147 Ma kuləyi na pécɔ pé nyaali

na má sələmı sı ń waası-m.
Ma tǝŋna tɛlɛvɥu ke nti n ká yǝǝtɪ tǝ.

148 Maa kpǝkɪ ɪsǝlɛ, halǝna pǝ nyaali
na má maɣası nyá tǝm.

149 Taaɔa n ke kupaŋ kɛ́, ɪlɛ nu ma nǝǝǝ,
na ń ha-m weesuɣu ɪsu n suwa tǝ.

150 Mpa pa huliɣi ɪsaɣatu waali tǝ pa kpɛɣɛtaɔ,
na pǝ hatǝlǝɣǝna kiiu.

151 Hai, Taaɔa, n kpǝtǝna-m kɛ́
na nyá kusǝsutu tǝna kɛ́ tampana.

152 Hatoo lǝŋ ke ma nyǝmá sı
n su nyá kusǝsutu ke tam tǝǝ.

Taaɔa ya-m nyá kupaŋtu tǝǝ

153 Nyǝni ma wahala na ń waası-m.

Mpi tǝ, maa sǝǝkɪ nyá kiiu.

154 Yoona ma nǝǝǝ na ń ya-m,
na ń ha-m weesuɣu ɪsu n yǝǝtɪvɥu tǝ.

155 Asaɣaa kaa na nyuɣu yaɣu.

Mpi tǝ, paa pɛɛkǝɣi nyá kusǝsutu.

156 Hai, Taaɔa, nyá sǝǝlvɥu tǝǝwaɣa.

Ha-m weesuɣu ɪsu n maɣasaa tǝ.

157 Ma kolontunaa na ma kɔnyǝntulaa tǝǝwaɣa.

Maa hatǝlǝɣǝna nyá kiiŋ.

158 Ma taa kraakǝna waali lulaa

mpa paa tǝkǝɣi nyá tǝm tǝǝǝ.

159 Taaɔa nyǝni ma sǝǝla nyá kusǝsutu kɛ́.

ɪlɛ ha-m weesuɣu ke nyá kupaŋtu tǝǝ.

160 Nyá tǝm kite nté tampana,

na nyá siɣisuɣu kiiŋ tǝna wɛ tam tǝǝ.

Taaɔa kiiu sǝǝllaa hɛɛsaa kɛ́

161 Awulumpiɣa tɥɥu-m wahala ke mɔsuŋ.

Ama nyá kɔyǝǝtɪtɪ tike ke ma seliɣina.

162 Ma laŋlɛ hɛɛkǝna nyá nǝǝsi suw kɛ́.

ɪsu wei ɪ hika wɛnau sǝsǝǝm tǝ.

163 Ma taa kraakǝna pǝpǝtɪ kɛ́,

na ma nyǝnǝɣi-tǝɣi acaalǝtu.

Ama nyá kiiu ke ma sǝǝlaa.

164 Paa kɔyaku ŋku tǝm naatosompǝɣolaya ke ma sɛɛki-ŋ.

Mpi tǝ nya kiiŋ siɣisaa kɛ́.

165 Mpa pa caaki nyá kiiu tǝ pa hɛɛsaa kɛ́.

Wahala nǝǝlvɥu ɪ makǝna-wɛ.

166 Hai, Taaɔa, ma tɛlɛvɥu nté sı n ká ya-m,

na ma tǝka nyá kusǝsutu.

167 Ma tǝŋǝɣi nyá kɔtɔtɔtɪ kɛ́,

na ma sǝǝla-tǝɣi teu.

168 Ma tǝka nyá kɔtɔtɔtɪ kɛ́ na nyá kusǝsutu.

Mpi tǝ, n naaki ma mpaan tǝnaɣa.

Tacaa nu ma wula

169 Hai, Tacaa, nu ma wula
na ń ha-m layatu isu n suw tɔ.
170 Nu ma wiinaw na ń waasi-m
isu n suw nɔɔ tɔ.
171 Ma nɔɔ í kpaali nyá samtu.
Mpi tɔ, n seyesəyi-m nyá kusəsutu.
172 Ma nsəmle í yoo nyá nɔɔ suw tɔm.
Mpi tɔ, nyá kusəsutu ke kusiyisitu ké.
173 Kusɪ nyá niŋ na ń waasi-m.
Mpi tɔ, nyá kɔtɔtɔtu ke ma ləsaa.
174 Hai, Tacaa, nyá yaru tɔɔ ké ma səki
nyá kiiu heesəyana ma lanje.
175 Yele má weena weesuyu na má sá-ŋ,
na nyá huule waasi-m.
176 Ma ké cɔɔlu ké isu heu kulepu,
pɛɛki nyá tɔmle tu má.
Mpi tɔ, maa səɔki nyá kusəsutu.

120*Wei pa suu tɔm ke mvsɔŋ tɔ ɪ səlamvɔv*

¹ Yosalem krau yontu.

Tacaa nyaga ma wiina ma lanwakalle waatu
na í nu ma nɔɔ.
² Tacaa waasi-m yɔlaa pɔpɔtɔnaa
na tusulaa niŋ taa.

³ Kawaaɔa yaa kasəyaa ŋkaya
nsəmle kɔtusəle ká ha-ŋ yaa tu kɔna-ŋ?
⁴ Mpi tɔ haaki-ŋ tɔyɔle yoolu
nyámá kusɛŋtɛɛ na mamala.
⁵ Ma ké wahala tu ké.
Mpi tɔ, ma na Mesɛki tetu nyáma kraɪ nyáma tɔ wenna.
Ketaa tetu nyáma coka tɛɛ ké ma weɛ.
⁶ Hatoo lɔŋ ke ma we mpa
pa taa kraakəna heesvɔv tɔ pa té.
⁷ Heesvɔv ke ma səlaa.
Ama ye ma yɔyɔtəyi heesvɔv tɔm,
yoo ke mpe pa caaki.

121*Awe pəsəyi na í tem?*

¹ Yosalem krau yontu.

Ma kusa ise na má nyənəyana pɔɔŋ tɔɔ.
Leye ma waasvɔv ká luna?
² Tacaa nyá lapəna isɔtaa na ate.
Nyá kiŋ ke waasvɔv ká luna.
³ N kaa tisi sɪ pá tuuli nyá yulu nɔɔhəle.
N feŋiyi nyá yulu tɔɔ ké nn heesəyi.

4 Tacaa n feñyi Iseyeli tɔɔ ké,
 tom u kaaki-ŋ, pɔyele nn tooki.
 5 Tacaa nyá feñyina nyá yulɔ tɔɔ.
 Nyá wenna i waali na n kentiyi-i.
 6 Ilim kaa cɔɔsi nyá yulɔ ke ilim taa.
 Pɛcɔ isɔtɔ ná kaa cɔɔsi-i ahoɔ.
 7 Tacaa n ká paasəna nyá yulɔ weesuyu.
 Na n feñ i tɔɔ ké isayatu təna taa.
 8 Tacaa n ká feñ nyá yulɔ kulɔyɔ waatu na i tate waatu
 ke pə kpaɣav nɔɔnɔɔ tɔ, na pə polo tam tɔɔ.

122

Yosalem tɔɔ kpantɔ kooluyu

1 Tafiti Yosalem kpav yontu nti tɔ we
 yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

Ye pa tɔma si tɔ polo Tacaa tɔyaya taa,
 ma lanɣhulɔmlɛ we sɔyɔntɔ.
 2 Yosalem, nyá nɔnɔkeelasɔ ke tɔ sɔŋaa.
 3 Yosalem ɔcate nyá, pə ŋma-ŋ teu ké,
 na n tamsa teu takpɛyekpɛye.
 4 Nyá taa ké Tacaa kpeka Iseyeli nyɔma kpaaki
 na pá saŋ Tacaa hɛtɛ isu pa kiiu weɛ tɔ.
 5 Tɔnaya Tafiti tɔyaya nyɔma kawulaya kumlee weɛ
 na pá cakɔ a tɔɔ na pá huɔki tɔm.
 6 I səlɛmɔ Iɔɔ si:
 Yosalem hɛɛsi.
 Mpa pa sɔɔla-ŋ tɔ,
 pa lanɣá i hɛɛna hɛɛsuyɔ ŋkɔ.
 7 Hɛɛsuyɔ i weɛ nyá koloosi taa
 na tɔcayanaɔv ke nyá tɛɛsi kɔpansɔ taa.
 8 Ma sɔɔlaa si hɛɛsuyɔ i weɛ nyá taa ké
 ma tɛɛtɔnaa na ma taapalaa pa tɔɔ.
 9 Tá Iɔɔ Tacaa tɔyaya tɔɔ ké
 ma kooliyi si pə cayaŋa-ŋ.

123

Mpa pa pasa pa ti tɔ pa tanɔyɔ

1 Yosalem kpav yontu.

Ma kɔsa ma isɛ na má nyənəyi Tacaa nyá wei
 nyá tɔcayale we isɔtaa tɔ.

2 Teitei isu tɔmlɛ nyɔma
 apalɔnyɔma nyənuyɔ pa caa niŋ
 na alɔnyɔma náá nyənəyi pa too nyəŋ tɔ,
 nɔyɔyɔ tá isɛ keesəna tá Iɔɔ Tacaa nyá tɔɔ.
 Haləna waatu wei i ká weɛna tá pətɔtɔle tɔ.

3 Tacaa nyənɔ tá pətɔtɔle.
 Hai, nyənɔ tá pətɔtɔle.

Mpi tɔ, kɔtɔyɔ kɔla-tɔyɔ piw.

⁴ Isɔcɔwtɔnaa wɔŋa na
tɛhɔntaa footuyɔ nu-tɔyɔ.

124

Tacaa we ta waali

¹ Tafiiti Yosalem kpav yontu.

Iseyeli nyɔma ɪ tisi si:

Ye Tacaa n taa weɛ tɔ waali.

² Ye Tacaa n taa weɛ tɔ waali,
awe ka waasa-tɔyɔ waatu wei
yɔlaa kɔta tɔ tɔ tɔ.

³ Paa lipa tɔ tɛnaya na tɔ isɛ ke waatu wei
pa pɔɔnɔ huu tɔ tɔ tɔ.

⁴ Ye Tacaa n taa weɛ tɔ waali.

Pusi lom ka lipa-tɔyɔ na pɔ hɔla tɛɛna-tɔ.

⁵ Hɔla tɔŋ nyɔna anɪ
a ka tɔyɔ-tɔyɔ.

⁶ Tɔ sɛɛ-ŋ Tacaa n ta tu-tɔyɔ
pa kɛla taa isɪ tɔyɔnaya tɔ.

⁷ Tɔ fitaa kɛ isɪ sumaya fituyɔ
ka kpalɔ apai taa tɔ.

Apai pɛlaa na tɔ tɔ fiti.

⁸ Tacaa nyɔ ŋmawa atɛ na isɔtaa.

Nyɔ waasɛna-tɔ.

125

Mpa pa lapa Tacaa ke naani tɔ

¹ Yosalem kpav yontu.

Mpa pa tɔyɔ Tacaa ke naani tɔ

pa we kɛ isɪ Siyɔŋ piyɔ,
ku nyɔyɔlɔyɔ.

Ku nyɔ tɔŋ ke tam tɔ kɛ.

² Pɔɔŋ tɔwa Yosalem ɪcatɛ ke heku kɛ.

Mpuyɔ Tacaa n tɔwa nyɔ yɔlaa ke heku,
ke pɔ kpaɔav nɔɔnɔ tɔ, halɔna tam tɔ.

³ N kaa tisi si asayaa

ɪ tɔyɔ kawulaya ke kɔpama tɔ.

Pɔ taa kɔɔ na pɔ hɔ-weyɛ ɪsayatɔ lapɔ taa.

⁴ Tacaa yeɛ na pɔ cayana-tɔ

isɪ tɛv lakuyɔ ilim mpɔtɔŋ tɔ tɛtɔ tɔ.

⁵ Tacaa kpiisi asayaa

na mpa pa lakɪ mpi pɔ ta siyisi tɔ.

Heɛsuyɔ ɪ weɛ Iseyeli nyɔma taa.

126

Wula pəsa lajhulomle

¹ Yosalem kpav yontu.

Waatv wei Tacaa məηna mpa paa kuuwa Siyən tə,
pə lapa-tuyv isu toosee.

² Mpuyv tá láná hulomaa
na té wonη na té wonη na té wonη.
Na té wiliti akaitv kawilitaya.

Uena piitimnaa yəyətəyi si:
Tacaa lapa-weye kupantv səsəəntv.

³ Tacaa lapa-tuyv kupantv səsəəntv,
tə we lajhulomle taa ké.

⁴ Tacaa, mə́ηná tá yəlaa mpa paa kuuwa tə
isu ilim mpətəη təə ləəη.

⁵ Mpa pa tuuki pa tawa na isəlvom tə,
paa kvna akaitv kawilitasi ké.

⁶ Wei ı kpaakəna mətutuuna ke taale na wula tə,
ı ká səyəl ı məhəwa na í mələyi
təyaya na akaitv kawilitasi.

127

Ye Tacaa ı ta ηma təyaya

¹ Salvməη Yosalem kpav yontu.

Ye Tacaa í ta ηma təyaya,
ka ηmalaa təna lukəna láná ké.

Ye Tacaa ta feη ıcate təə,
tə feηlu lukəna lanje ké.

² ı kvləyi tefemle na í tooki tapule,
na í lakı si í hiki mə təyənaya tə,
ı lukəna lanja ké.

Isə haaki mpv tətəyə ı səəllaa ké paa pa təηna tom.

³ Piya kəna wənav mpi Tacaa haaki si caanaa tə,
pa kasəyaya nté.

⁴ Piya mpa yvlb hika ı ifepile waatv tə,
pa wee ké isu yoolu kəəka taa nyəmə.

⁵ Lelen nvlb nté yvlb wei ı suula
pə té nyəmə ke ı kəəka tə.
ı kaa nyana ı kolontunaa ke waatv
wei ı yəyətəyənə-weye ıcate nənəyə tēe tə.

128

Tampəna təηlaa təcayanav

¹ Yosalem kpav yontu.

Lelen nvlb nté nyá wei n nyaηna Tacaa

na í təŋ ɪ mpaəŋ taa tə.

² Nyá laŋle heekəna nyá niŋ təmlɛ.

Nyá taa heewa na í waaki.

³ Nyá alɔ we nyá təyaya taa ké ɪsu leseŋ tɔyɔ kulɔlɔyɔ.

Na nyá piya náá we tətəyale ɪsu Olifi tuŋ.

⁴ Mpuɔ pə kooliyi kɔpantɔ ke

wei ɪ nyaŋna Tacaɔ tə.

⁵ Tacaɔ koolee ká luna Siyəŋ taa na á tii nyá tə.

N ká ná Yosalem təcayanav.

Haləna nyá weesuɔu tənaya.

⁶ N ká ná nyá piya piya.

Pəyele na lseyeli nyəma heesi.

129

Pa lapa-m ɪsayatɔ ke səsəm

¹ Yosalem kɔpav yontu.

lseyeli í tisi si:

Kolontu lapa-m ɪsayatɔ ke səsəm ke hatoo ma pəcaatɔ.

² Kolontu lapa-m ɪsayatɔ ke səsəm ke hatoo ma pəcaatɔ yáá.

Ama ɪ ta pəsi-m ké.

³ ɪ mapa ma siyile taa,

na cacasɪ hənti.

⁴ Tacaɔ ke siyisulu ké.

ɪ seta asayaɔ ŋmusɪ ke setəyi setəyi.

⁵ Pa təna mpa paa caaki Siyəŋ tə

fɛɛle í kpa-we na pá pəsəna pa waali.

⁶ Pá we ɪsu kɔtulɔŋ tə nyutu nti tə wuləyi

na té ta tu putə tə.

⁷ Tu suyi tə kɔpəsəlv ŋkute.

Pəyele tu takɪ tə həkɔlv ke ŋkɔlvɔ.

⁸ Mpa pa tɛekəna Siyəŋ taa tə í taa seɛ-we si:

Tacaɔ í kooli-meyɛ kɔpantɔ.

Tə seeki-me na Tacaɔ həte taa.

130

Tacaɔ wiinav ke laŋwakəlle səsəle taa

¹ Yosalem kɔpav yontu.

Hai, Tacaɔ, ma we puɔyɔ səsəŋkɔ taa ké na má yaaki-ŋ.

² Tacaɔ nu ma nəyɔ.

Ke ŋkpaŋŋ na í nu ma wiinav.

³ Ye n ka sukaya ɪsayatɔ ke nyá taa,

Tacaɔ, awe ka wɛna weesuɔu?

⁴ Ama nyá tənna ɪsayatɔ huɪsɔyɔ

si pá nyaŋna-ŋ.

⁵ Tacaɔ nyaya ma tɛeləyi na

má tãñã nyá kuyçõtvtv.

⁶ Tacaa nyaga ma teelæyi na pã kæli isu
tãñlaa teelvuyv tãñã tã.
Ee, pã kæla isu tãñlaa teelvuyv tãñã tã.

⁷ Iseyeli nyóma í teeli Tacaa.
Mpi tã, Tacaa kena kupañ.
Póçv ı sãolv puwa tam sı í waasi.
⁸ Tacaa ká hetãna Iseyeli nyóma
ke pa isayavv tãna taa.

131

Ma taa fei kalampaani læmayasæle

¹ Tafiti Yosalem kpaav yontu nti tã we
yonyoolaa nyuvv tv yontunaa taa tãçolv.

Tacaa, ma taa fei kalampaani læmayasæle yaa isãcav hvwæe.
Maa pæekæyi sãsãontv yaa mpi pã tee-m tã.
² Isã í pona pooluv.
Ma we tãpamm ké isu pãyaga ñka
ka ceva hæte tãçv ka too niñ taa.
Ma we tãpamm ké isu pãyaga ñka ka ceva hæte tã.

³ Iseyeli nyóma í tv Tacaa ke naani
ke pã kpaavv nãñãv tã, halãna tam tãv.

132

Tafiti ıcate Siyov taa timpi Tacaa wæe tv

¹ Yosalem kpaav yontu.

Tacaa, tãsv Tafiti na ı wahalanaa tãna tãv.

² Tafiti inı ı yçõtãna na í tuuna Tacaa,
na í su Yakãpv Isã tvñ tv inãyi nãçv sı:

³ Ma kaa svv ma te na
má hãntı ma kvhãntvuyv tãv.

⁴ Ma kaa yelev na tom kaa-m,
yaa ma isãhutu yoosina tãma.

⁵ Halãna má hiki Tacaa ke lonte
na Yakãpv Isã tvñ tv inãyi tãçayale.

⁶ Tã nuwa pa yçõtã Isã atakaa tãm ke Ifelata tetv taa.
Tã mayana-ı Yaaa tetv hãçolvuyv taa.

⁷ Tã polo Tacaa tãçayale.

Tã luv ı nãvhæe tãsvle.

⁸ Tacaa kvli na ñ kãv nyá tãhæesæle.

Nyana nyá teeli atakaa.

⁹ Nyá kãtãlaa í suu nyuvv yapv isu wontu
na nyá tampana tãñlaa wilitina læñhvlvmlæ.

¹⁰ Nyá tãmlæ tv Tafiti tãv,
taa lv wei n læsaa tãv.

11 Tacaa tema Tafiiti ke heeluyu na tuunav.

Ɔ ka mæli waali.

Ɔ tama si: Nyá tapuyv tɛɛ pɔyaya ke
maa su nyá kawulaya kumte tɔɔ.

12 Si ye nyá pɔyalaa tɔka ma nɔɔ pɛɛɛɔ
na kusəsutv nti ma seɣesɣi-we tɔ,
pa pɔyalaa ká ɛɛtɔɣəna pa kawulaya
kumte tɔɔ ké tam tɔɔ.

13 Tacaa sɔɔləna na í ləsi Siyɔɔ

si i laki i tɔcayale.

14 Na í tɔ si: Ma tɔheesəle nté tam tɔɔ.

Maa caya tɔ taa. Mpi tɔ, ma sɔɔla-tɛɣe.

15 Maa la kɔpantv ke Siyɔɔ na má cɛɛ-i

mpi pu ha-i weesuyv tɔ.

Na má ha i konyəntunaa ke tɔɣənaɣa ŋka paa nyuli tɔ.

16 Maa kooli kɔpantv ke ma kətəlaa.

Na ma tampana tɔŋlaa náá wilitina laŋhɔlɔmlɛ.

17 Maa la na Tafiiti lɔɔɣv taa tv la wulav sɔsɔ.

Ma tema tayanuyv ke fətəla ke wulav wei ma ləsaa tɔ.

18 Maa suu wulav kolontunaa ke fɛɛɛ.

Ama wulav ntenuyv ká muɣi kəkɔ.

133

Taapalaa cakuyv təntəmlɛ tɔ pə we teu ké

¹Tafiiti Yosalem kɔpav yontu.

Waavv wei taapalaa cakuyv təntəmlɛ tɔ,

pə we teu ké, na pə we lelen.

²Pə we ké isv pa pəla sɔsɔv ŋim ke Aləŋ nyuyv taa,

na pə kpe i tantuyv tɔɔ na pə tii i tokonaa luyv.

³Pə we ké isv cɔɔɔv lukuyvna Heeməŋ puyv tɔɔ

na kv kpeŋ Siyɔɔ tɔ.

Mpi tɔ, tənaya Tacaa koola kɔpantv

na í haaki weesuyv ke tam tɔɔ.

134

Tacaa təmlɛ nyáma me mə tənə í samu-i

¹Yosalem kɔpav yontu.

Tacaa təmlɛ nyáma me mə tənə í sɛɛ-i.

Mə tənə mpa me i səŋa i tɔyaya taa ke ahoɔ tɔ í sɛɛ-i.

²Ɔ kraasi mə niŋ na Tacaa tɔyaya tɔɔ

na í sɛɛ-i.

³Tacaa wei i lapa atɛ na isətəa tɔ

í koolu-ŋ kɔpantv na Siyɔɔ.

135

Tacaa kɛɛ sɔsɔ

¹Ɔ sa Tacaa.

1 I sa Tacaa hæte.

Tacaa tæmle nyáma me í samı-ı.

2 Mpa me ı we Tacaa Iso tayaḡa taa
na ı taya tæ tæ,

3 í sa Tacaa.

Mpi tæ, ı ké kupaḡ.

I yoona ı hæte taa,

pæ taya pulv, ı ké kupaḡ.

4 Yakæpu ke Tacaa læsaa.

Iseyeli ke ı pæsa ı nyæm.

5 Ma nyamá sı tá Iso Tacaa n ké səsæ,
n kæla tuḡ tæna.

6 Paa mpiḡi n caaki, n laki-wæḡi.

Paa isætaa na ate.

Paa teḡkuna taa, paa lumaḡ səsæḡ tæna taa.

7 Nyá kraasæḡæna isæḡmuntv ke tetv tæ,

na n tisiḡi calanaa na tev,

na n læsæḡi heelim ke pæ tæsule taa.

8 Nyá kuna Icipiti kancaalaya apalupiya.

Paa yælaa nyænsı, paa tæla nyænsı.

9 Na n lá kækælv nyæmnaa na piti tæma ke Icipiti taa,

sı pæ seyæsi Icipiti wulav na ı nyáma.

10 N yoona piitimnaa paḡale,

na n kv awulaa toḡtænaa.

11 Isu Amolii nyáma wulav Sihon,

na Pasaḡ nyáma nyæḡ Hoki,

na Kanaaḡ awulaa tæna.

12 Ilena n há pa tetvnaa ke Iseyeli nyáma

na té pæsi pa nyætv.

13 Tacaa nyá hæte yaaki tam tæ ké.

Lvlvḡ lvlvḡ ka tæssæḡi nyá tæ.

14 Mpi tæ, Tacaa n ká hvvna nyá yælaa ké.

N ka wæena nyá tæmle nyáma pættæle.

15 Piitimnaa tuḡ nté liḡitee na wvla.

Yælaa lupæna-ı na pa niḡ.

16 Tuḡ ıvı ı wæna næsi, ı yæḡtæḡi.

I wæna ise ı naaki.

17 I wæna ḡkraḡḡ, ı nukı natæli.

I tu feına feesiḡ ke ı næsi taa.

18 Mpa pa luki tuḡ ıvı na

pa tæna mpa pa tvḡı-ı naanı tæ,

pá wæe ısu tuḡ ıvı.

19 Iseyeli nyáma me í see Tacaa.

Alvḡ lvlvḡ nyáma me mıı see-ı.

20 Lefii nyáma me í see Tacaa.

Mpa me mæ nyaḡna-ı tæ í see-ı.

21 I sa Tacaa ke Siyæḡ taa.

Ƨ samı-ı Yosalem timpı ı wεε tō.

Ƨ sa TaCaα.

136

Iseyeli nyáma waasvıv kookalı

¹ Ƨ sa TaCaα, mpi tō, ı kέ kupaη kέ.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

² Ƨ σεε Ƨω wei ı kəla tuη təna tō.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

³ Ƨ σεε TaCaα wei ı kəla tá caαnaα təna tō.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

⁴ Ƨ tike ı lakəna kəkəlv nyəmnαα səsəəm.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

⁵ Ƨ nı ı lapəna ısətənvıv na nyəm.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

⁶ Ƨ nı ı pəna tetv ke lvm tō.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

⁷ Ƨ nı ı lapəna ısətvlıηası səsəənsı.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

⁸ Ƨ lapa ilim sı pə təγə kawulaya ke ilim taa.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

⁹ Ƨ nı ı lapəna ısətı na ısətvlıηası

sı sı təγə kawulaya ke ahoο.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

¹⁰ Ƨ nı ı kəna Icipiti apalıpiya kancaalaya kvlvlası.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

¹¹ Ƨ nı ı ləsəna Iseyeli nyáma ke Icipiti nyáma hekv.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

¹² Ƨ toma səsəəna ke ı hvlαα.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

¹³ Ƨ nı ı faγana teηku kvseem ke calı.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

¹⁴ Ƨ lapa na Iseyeli nyáma tō teηku ı nı ı hekv taa.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

¹⁵ Ƨ nı ı təηsəna Icipiti wulav na ı yoolαα ke lvm.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

¹⁶ Ƨ nı ı tiikına ı yəlaα ke wvlaya tetv taa.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

¹⁷ Ƨ nı ı yoonna awulαα səsαα.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

¹⁸ Ƨ nı ı kəna awulαα toη nyáma.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

¹⁹ Amolii nyáma wulav Sihon ke ı kəwa.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

²⁰ Na ı kv tətəγə Pasaη wulav Oki.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

²¹ Ƨ ləna ı cəla Iseyeli nyáma ke awulαα mpe pa tetv.

Mpi tō, ı kupaηtv wε tam tō kέ.

²² Na tá pəsi ı təmlε nyáma kpancoou.

Mpi tɔ, ɪ kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ́.

²³ ɪ ta sɔɔ tá tɔɔ kɛ́ saa wei
pa fɛlayaa-tʊɣʊ nɔɔhɛɛ tɔ.

Mpi tɔ, ɪ kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ́.

²⁴ ɪnɪ ɪ yapəna-tʊɣʊ tá ŋmakəllaa niŋ taa.

Mpi tɔ, ɪ kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ́.

²⁵ ɪnɪ ɪ haana kʊŋmaŋmam tənaya tɔɔnaya.

Mpi tɔ, ɪ kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ́.

²⁶ ɪ sa ɪsɔtaa ɪsɔ,

Mpi tɔ, ɪ kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ kɛ́.

137

ɪseyɛli nyɔ́ma ke Papiloni pɔɔɔ nɔɔɔ

¹ Tu wɛ Papiloni pusi nɔɔɔ na tɛ caɣaa.

Saa wei tɔ tɔɔsɛɣɪ Siyɔŋ tɔɔ, ɪɛna tɛ wiiki.

² Na tɛ pusi tá cəməŋ na tənə tuŋ.

³ Tənaya mpa pa kuu-tʊ tɔ pa tənaya-tʊ si:

ɪ yoo-tʊɣʊ yontu.

Tá caallaa caakaya lanhʊlʊmlɛ yontu na pá tən-tʊ si:

ɪ yoo-tʊɣʊ Siyɔŋ yontu.

⁴ ɪsənaya tu yoo Tacaa yontu ke

tɛtʊ kpai nyəntʊ taa?

⁵ Hai, Yosalem, ye ma sɔɔ nyá tɔɔ,

ma niŋ ntɔɔŋ ɪ sɔɔ ma tɔɔ.

⁶ Ye ma ta tɔɔsi Yosalem nyá, nyá tɔɔ,

yaa nyá təm u hʊlɛsɛɣɪ ma lanɛ,

ma nsəmɛ ɪ matəna ma tantahaav.

⁷ Tacaa, taa sɔɔ mpi ɪtəm nyɔ́ma lapa tɔ.

Mpi tɔ, kuyəŋku kolontunaa tii Yosalem tɔɔ tɔ.

Pa tənaya kɛ́ si kpiisi, kpiisi na ń kpeŋna kite.

⁸ Papiloni nyá, pu kpiisi-ŋ nɔɔnɔɔ.

Lelɛŋ nulʊ nté wei ɪ ká ɛɛti-ŋ

ɪsayaʊ nti n lapa-tʊ tɔ.

⁹ Lelɛŋ nulʊ nté wei ɪ ká kra nyá piya

na ɪ nanɛti-sɛɣɪ kʊkpaŋnyʊ tɔɔ tɔ.

138

Maa sa-ŋ na ma lotu tənə

¹ Tafiti yontu.

Tacaa, ma sɛɛ-ŋ na ma lotu tənə.

Nu ma kuyɔɔɔtʊtʊ, ma yoo-ŋ yontu ke

ɪsɔtaa tɔŋtʊnaa ɪsɛntaa.

² Ma luŋɪɪ nyá tɛsɛɛɛ nanɛŋ nyəntɛ taa

kɛ́ nyá kʊpantʊ na nyá tampana tɔɔ.

Mpi tɔ, n lapa na nyá nɔɔsi suw tɛ

na pá tɛɛ pə tənə.

³ Waatʊ wei ma yaa-ŋ tɔ n cə-m,

na ń tʊ-m apalʊtʊ na tɔŋ.

4 Τααα, ατε αwυλαα τəna κά σεε-η.
 Waatv wei paa nu nyá nəɣo taa təm tə.
 5 Paa sa nyá təma na pá yooki si:
 Τααα teeli təwə səsəm.
 6 Τααα we ισətaa ké,
 na í naaki mpa pa pasəɣi pa ti tə.
 Na í loosiɣi kalampaanu nyəma ke
 pooluɲ na í nyəma-we.

7 Ye ma we laɲwakəlle taa,
 nyá haakəna-m weesuɣu.
 Paa ma kolontunaa páána cá kpa isəna,
 n ka waasi-m ké.
 8 Τααα n cá la-m mpv,
 nyá kupaɲtv fei tənaya.
 Taa lo mpi n ηmana nyá niɲ tə.

139

Taαα, n nyəma-m teu

1 Tafiti yontu nti tə we yonyoolaa
 nyuvv tu yontunaa taa təɣəlo.

Τααα, n nyənəɣi too ma taa ké na í nyəma-m.
 2 Ye ma caɣaa, n nyəmə,
 yaa ma kulaa, n nyəmə.
 N naaki too pooluɲ ke
 ma huwee ké na í nyəma-ye.
 3 N nyəmə waatv wei ma təɲ yaa ma həntaa tə,
 n nyəmə ma mpaan təna tətətete.
 4 Paa ma ta kulita nəɣo n təma nti
 ma caa yəɣətvv təɣo nyəm təceicei.
 5 N we ma waalı na ma ləlo ké,
 na í tənəɣi nyá niɲ ke ma təo.
 6 N nyəma-m na pə tee caasa.
 Ma laɲle huɣuma katatəlaya.
 Maa cekəɣəna pə tənaya.

7 Leye maa polo na má hatələna nyá ləmaɣasee
 yaa leye maa se na má tee na í kaa na-m?
 8 Ye ma kpa ισətaa n we təna,
 ye ma hənta atətəle taa,
 nyá taa nyá tike.
 9 Paa ma kola huɲtv na ma polo ilim təluile,
 yaa ma təsa teɲku na ma caɣa təna.
 10 Nyá niɲ ke n cá tiikina-m təna,
 na í kpa-m na nyá ntəɣəɲ.
 11 Paa ma təma si: Səkpətvv taki-m.
 Ahoo ná pəsəɣi nyaaləm ké, na pə cəəna-m.
 12 Səkpətvv maɣamaɣa ta ke-ɲ pulv.
 Ahoo naaki-ɲ ké isu ilim,
 na səkpətvv náa wee-ɲ isu nyaaləm.

13 Nyá lapəna ma yulv pilimile
na ń luv-m ma too lotu taa.

14 Ma see-η, mpi tə, ma ké
kəηmanmam mpi pə tewa təγə.

Nyá kulaputv wε teu,
ma nyəmə ńpυγυ teu.

15 Waatu wei n ηmaakaya-m ηηmelav taa
na ń luvki-m ma too lotu taa tə,
ma tənυγυ ta ke-η pulv kəηmesəm.

16 Waatu wei pə taa ηmayata-m tə n naakaya-m,
halı n ηmaa nyá takəlaya taa ké kuyeyη wei n ha-m tə
na í ta caaləta.

17 Hai, Isə, maa cekəyəna nyá ləmayasee.

A təwəyayə pə tu fei.

18 Paa ma kaləyi-yε a kəla payale ke kanyəηa pee.

Paa ma kalaa na ma kukalətv te, ma kaa te-η cekənav.

19 Hai, Isə, ma kooliyi si ń kv asayaa.

Hatələna-m yulvklāa mpe.

20 Təm isayatu ke nyá kolontunaa yəγətəyi nyá təə,
na pá kprakəyi nyá həte na pá looliyina.

21 Tacaa ma taa kraana mpa pa taa kraana-η təγə.

Maa caaki mpa pa kuləyi nyá təə tə.

22 Ma taa kraana-wεyε na pə tεε mpəle.

Ma nyənəyi-wεyε ma kolontunaa ké.

23 Hai, Isə, nyəni ma taa na ń cekəna ma lotu.

Mayasi-m na ń cekəna ma hūwεε.

24 Nyəni, yaa ma wε mpaav isayav taa?

Tiiki-m nyá mpaav tam təə nyəηkv taa.

140

Yulv wei pa suuki təm tə i sələmvυv

1 Tafiti yontu nti tə wε yonyoolaa
nyυγυ tv yontunaa taa təγəlv.

2 Tacaa waasi-m yəlaa asayaa ninj taa,
na ń kenti-m mvsəηtənaa.

3 Isayatu ke pa mayasəyi pa taa,
na pá preekəyi yooυ ke paa koyaku ηku.

4 Pa niisiyi pa nəəsı isu təmaa.

Akala sətə wenna pa ntompee təə.

5 Paasəna-m na má taa hoti asayaa ninj taa.

Tacaa kenti ma təə ké mvsəηtənaa mpa pa
caa-m pεtvυv tə pa təə.

6 Kalampaanı nyəma nyəpa-m katəka.

Pa nyəpa-m ηmısi na puluη ke ma mpaav taa sı pa kpaaki-m.

Ulena pá sı kvhuhum ke mpaav nəγə.

7 Tacaa, nyayale ma Isə,

ke ηkpaηη na η nu ma wiinav.

⁸ Tacaa Iσo, nyaxale ma nyuyv tɔyate toη nyante.

N kentiyi ma nyuyv tɔo kɛ youu waatu.

⁹ Taa la asaxaa luyv nyantv,

pɛcɔ taa yele na pa kumayasam la

na pɛ kɔo na pa hɔ pa ti.

¹⁰ Mpa pa tama-m tɔ,

pa isayatu i hoti pa nyɔɔη taa.

¹¹ Pɛ pɛli-weye kɔkɔ mamala.

Pɛ tusi-weye kɔkɔ taa.

Pɛ pɛti-weye puyv sɔsɔv taa.

Pɛ taa tasa kulvɔv.

¹² Nɔɔlelen nyɔma i taa caya tetv taa.

Paa tɔyoni asaxaa na mvsɔηtvnaa kɛ, heesvɔv fei.

¹³ Ma nyɔmɔ teu si Tacaa huvkɔna wahala nyɔma tɔm ke teu

na i haaki kɔnyɔntvnaa ke siyisuyv.

¹⁴ Tacaa, tampana tɔηlaa kɔ sana nyɔ hɔte

na siyisilaa caya nyɔ isentaa.

141

Tacaa feη ma kuvɔyɔtvv tɔo

¹ Tafiiti yontu.

Tacaa ma yaaki-η, kɔo lɔη ke ma sɔnav.

Ke ηkpaηuyv na η nu ma nɔyɔ ke waatu wei ma yaaki-η tɔ.

² Ma sɔlɔmuyv i kpa nyɔ kin isu tulaalv nyɔɔsi,

na ma niη kpaasvɔv wee-η isu taanaya kvhɔv.

³ Tacaa feη ma nɔyɔ tɔo,

tɔη ma ntompee.

⁴ Taa yele na mɔ huvki si mɔ la isayatu.

Yaa ma na isaxalataa tɔ lakɔ tasɔkɔle tɔma.

Pɔyele ma taa tv niη ke pa acima taa.

⁵ Ye siyisilu mapɔna-m,

kvpantv ke i caana-m.

Paa i hɔma ma ηkpaηuyv,

pɔ we kɛ isu nim ke ma nyuyv taa,

ma kaa kisi.

Asaxaa isayatu kaa sɔηsi ma sɔlɔmuyv.

⁶ Pɛ pɛti pa huvlaa ke kvkpaηη taa.

Ilena pɔ nu ma kuvɔyɔtvv.

Mpi tɔ, tɔ we teu.

⁷ Teitei isu pa halvɔv na pɔ fakɔ tetv tɔ,

ηpuyv ta mɔwa ka sɔyɔti atetɔle nɔnɔyɔ*fa*. ^a

⁸ Tacaa Iσo, nyɔ tɔo kɛ ma keesɔyi ma ise,

nyaxa ma tɔyi kpɔlvɔv, taa yele na mɔ si.

^a **141:7** Kɔkalɔtv tɔne tɔ taa, telɔsɔlaa fei nɔyɔ kulmɔya. Paa wei na i kvtelɔsvtv ke.

⁹ Kenti-m katəsi nsi pa nyəki-m tə,
na asayaa mpe pa kucopum.

¹⁰ Asayaa í hoti pa mayamaɣa pa pulun taa,
na máá fiti.

142

Tacaa kele wahala tu kpɔlvɔv tətule

¹ Tafiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyɔvɔv tu takəlaya taa təɣələ.
Sələmɔvɔv ŋku i ka sələma kəkramɔvɔv pɔvɔv taa tə.
² Tacaa ma wiikina-ŋ na nəɣə səsaya,
na má tekəyi-ŋ niŋ na ma nəɣə.
³ Nyaya ma hɔləyi ma kusələmətu,
na má hɔləyi-ŋ ma lanwakəlle.
⁴ Paa ma ləwa apalɔv,
nyá nyəmna ma təpote.
Pa nyəpa-m katəka ke
mpaav ŋku maa təŋ tə kv taa.
⁵ Nyəni ntəɣəŋ təə na í ná nəɣələ ta nyə-m.
Ma kpɔlvɔv tətule lepa-m.
Nəɣələ u nəɣəsəyi ma təm.

⁶ Tacaa nyaya ma yaaki.
Ma yəɣətəyi si nyayale ma kpɔlvɔv tətule,
nyayale ma paa tete ke weesin nyəma tətə taa.
⁷ Ke ŋkraŋŋ na í nu ma wula.
Mpi tə, ma kəla icantv.
Ya-m ma wahala tulaa niŋ taa.
Pə taya pulv, pa kəla-m toŋ.
⁸ Ləsi-m ma saləka taa, na má sá nyá hətə.
Waatv wei n ká la-m kɔpantv tə,
siyisilaa ká tv-m həkə.

143

Tacaa taa yaa-m nənəɣə

¹ Tafiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyɔvɔv tu yontunaa taa təɣələ.
Tacaa nu ma sələmɔvɔv,
ke ŋkraŋŋ na í nu ma wiinaav.
Mu ma sələmɔvɔv ke nyá kɔpantv na nyá siyisuyv təə.
² Taa yaa nyá təmle tv maya nənəɣə.
Mpi tə, nəɣələ ta siyisi nyá isentaa.
³ Ma wena kolontu na í tɔvɔv-m wahala.
I fələyi-m atəɣe.
I caaləyi-m si má wee səkpɛtɔvɔv taa,
isu mpa pa tɛma səpv tə.
⁴ Ma apalɔv hoowa ma taa ké,
na ma laakalv pəsi.

⁵ Ma tɔɔsəɣi lɔŋtaa kuyeeŋ tɔɔ ké,
na má maɣasəɣi nyá tɔma tɔna tɔm,
na má huɔki nyá niŋ tɔma tɔɔ.
⁶ Ma kraasəɣi niŋ ke nyá isenta a ké.
Ma we nyá isenta a ké isu tetu nti tɔ kawa tɔ.

⁷ Hai, Taca a, cɔ-m lɔŋ.
Ma tala ma tɔnaɣa ké.
Taa ha-m siyile, tɔfɔ,
ma weeki isu atətəle taa sɔɔla a.
⁸ Heeli-m si n we teu ke hatoo tanaŋ tee.
Mpi tɔ, ma pɛta-ŋ ma tɔɣi.
Yele na má nyi mpaav ŋku ku taa maa tɔ tɔ.
Pə taɣa pɔɔɔ, nyá tɔɔ ké ma sələməŋ kraaki.
⁹ Hai, Taca a, waasi-m ma kolontunaa niŋ taa.
Nyá cɔɔɔɔ ma pɛkəɣi kpɔɔɔɔ tɔɣu.
¹⁰ Seɣesi-m nyá luɣu nyəntu lapu.
Mpi tɔ, n ké ma lɔɔ ké.
Nyá Feesuɣu kupaŋku í tiiki-m mpaav kɔhɔɔmɔɣu taa.
¹¹ Taca a ha-m weesuɣu ke nyá hətɛ tɔɔ.
Ləsi-m laŋwakəlle taa ké nyá siyisɔɣu tɔɔ.
¹² Wakəli ma kolontunaa ke nyá kupaŋtu tɔɔ.
Yele na ma ŋmakəlla a tɔna le.
Pə taɣa pɔɔɔ, ma ké nyá tɔmlɛ tu ké.

144

Wulav sələmɔɣu

¹ Tafiiti yontu.

Ma seɛ Taca a.
Nyɔɔɔɔ ma kɔkpaɔmɔɣu.
Nyá faləsəɣəna ma niŋ na ma mpee ke yoo tɔɔ.
² Ma kupaŋtu latu na ma tɔcɔɔsəle toŋ nyəntɛ nté nyá.
N ké ma waasɔɔ na ma hətɔɔɔ.
Nyɔɔɔɔ ma kpante na má tɔɣu-ŋ kpɔɔɔɔ.
Na ŋ tɔɣi yəla a ke ma niŋ taa.

³ Taca a, yɔɔ nté we na ŋ caaki í tɔm?
Yaa yɔɔ pəɣaɣa nté awe na ŋ paasəɣəna-ke?
⁴ Ka ké heelim ké na ka weesuɣu ná a we isu
isotom tɛkɔɣu tɔ.

⁵ Taca a lumsi isətɔnɔɣu na ŋ tii,
na ŋ tokina pulasi na sí mɔ kəkɔ.
⁶ La na tɛv ŋmɛləsi na ŋ yasɔ ma kolontunaa.
Tɔ-weɣe nyá nyəmə na pá yá yem yem.
⁷ Loosi nyá niŋ na isəta a na ŋ hətɔ-m,
na ŋ ya-m kpai nyáma mpa pa we isu lɔm
sɔsɔm tɔ pa asola taa.
⁸ Kaloolaya ke pa nɔɔsi yəɣətəɣi,
na pá kraasəɣi pa niŋ ntəɣəŋ na pa tuukina pəpɔtɔ.

⁹ Hai, Iso, maa yoo-η yontu kufatv,
na má sa-η ηmusi naanvwa camvγv t̄o.

¹⁰ Nyá waasəyəna awulaa.

Nyá yapəna nyá t̄amle tv Tafiiti ke layate nəyɔ taa.

¹¹ H̄eti-m na n̄ ya-m krai nyəma nin̄ taa.

Kaloolaya ke pa n̄oosi yəyətəyi,
na pá kraasəyi pa nin̄ ntəyɔη na pá tuukina pəpətv.

¹² Ta pəyalaa í w̄eε isu tuη wei ı w̄e tawa taa
na í puki ı p̄acaatu t̄o.

Ta p̄elaa í w̄eε isu Iso t̄əs̄eεle akelenaa
mpa pa lapa kac̄aka ke teu t̄o.

¹³ Tá kpeηη í suna t̄əyɔnası n̄si sı t̄əna,
na tá t̄əla náa hukiyi s̄əs̄əm

na a w̄e tuutuuma ke tawa taa.

¹⁴ Tá naaη ifal̄eε alonyəna í l̄l̄əyi.

Wahala n̄yɔlv, yaa kolontunaa í taa kuu-tv.

Wula í taa w̄eε tá hap̄eε t̄o.

¹⁵ Lelen̄ nulaa nt̄e ȳəlaa mpa pa w̄ena p̄ə t̄ənaɣa mpv t̄o.

Lelen̄ nulaa nt̄e mpa pa Iso kele Tacaa t̄o.

145

Tacaa kawulaya ké tam t̄o nyəηka

¹ Tafiiti samtv Yontu.

Hai, maa sa ma Iso,
nyayale ma wulav.

Ma yəyətəyi nyá h̄əte t̄əm ke tam t̄o.

² Paa kuyaku ηkuɣu maa saηi-η,
na má p̄yɔlv̄əyi nyá h̄əte ke tam t̄o.

³ Tacaa Nyayale s̄əs̄ə na n̄ muna samtv,
nyá s̄əs̄əntv f̄ei t̄ənaɣa.

⁴ Paa l̄vl̄v̄ȳv̄ looηa ηka ká p̄yɔlv̄əyi nyá t̄əma
na ká kraal̄əyi nyá kookal̄ənaa.

⁵ Maa yəyət̄i nyá s̄əs̄əntv na nyá teu s̄əs̄əm t̄əm
na má yooki nyá s̄əs̄əntv yontu.

⁶ Paa yəyət̄i nyá toη s̄əs̄əη t̄əm,
na máa keesi nyá s̄əs̄əntv t̄əm.

⁷ Paa t̄əsi nyá k̄upantv s̄əs̄əntv t̄əm,
na pá yəyətəyi nyá siyisuyv̄ t̄əm na kawilitaya.

⁸ Tacaa n̄ ké p̄eεεε tv ké, na p̄ət̄ət̄əle tv.

Nn̄ m̄ȳi pááná ke l̄oη, p̄əc̄o nyá k̄upantv t̄əwa.

⁹ Tacaa n̄ lakı k̄upantv ke ȳəlaa t̄ənaɣa,
na n̄ w̄ena nyá k̄v̄ηmaηmam t̄əna p̄ət̄ət̄əle.

¹⁰ Hai, Tacaa, nyá t̄əma t̄əna ká sa-η ké,
na nyá tampana t̄əηlaa náa s̄eε-η.

¹¹ Paa yəyət̄i nyá kawulaya teu t̄əm,
na pá kraali nyá toη t̄əm.

¹² Na pá hul̄əna yvl̄v̄ piya ke nyá toη
na nyá kawulaya teeli s̄əs̄ə t̄əm.

- 13 N tɔki nyá kawulaya ke tam tɔɔ ké,
na nyá ηmakəlvɔv náá wε paa pəlee.
Taa n təkəvi nyá nɔɔsi suw ke teu ké.
Nyá kulapɔtv taa ké nyá kɔpantv naakəna.
14 Taa n teŋ hotilaa ké,
na n siyisiyi mpa pa pama tɔ.
15 Nyaya yəlaa təna tekiyi
na n haaki-wεye tɔɔnaya ke pə waatv.
16 Nyá kuliyina nyá niŋ,
na n celəvi weesiŋ nyáma ke pa kɔnyuləm.
17 Taa n siyisa nyá kulapəle təna taa ké,
na n ké pεεεε tv ke nyá təma təna taa.
18 Taa n wε mpa pa yaaki-ŋ
na isəle kɔsεεmlε tɔ pa kiŋ ké.
19 Na n lakɔ mpa pa nyanŋa-ŋ tɔ pa kɔsɔləm.
N nukɔ pa wula ké, na n yakɔ-wε.
20 Taa n paasəɣəna mpa pa sɔla-ŋ tɔɔ,
na n wakələvi asayaa təna.
21 Ma nɔɔv í yoo Taa nyá samtv təm
na paa yulv wei í saŋ nyá hətε nanŋ nyəntε
ke paa kɔyakv ηkuyv tam tɔɔ.

146

Taa kεε acamaa kentulu

¹ I sa Taa.

Maa sa Taa.

² Nyaya maa sa ma weesuyv təna.

Maa pɔyuləvi-ŋ ma weesuyv tənaya.

³ I taa ha mə tɔvi yəlaa sɔsaa,
pa ké yəlaa ké. Paa pəsəvi yulv nyɔvɔv yapv.

⁴ Pa weesiŋ teŋ ké na pá tayanɔ tɔtv ke pəsɔvɔ,
na pa təma wena a pεε paa tɔwa tɔ á saali yem.

⁵ Lelenɔ nulv nté wei ɔ nyənəvi Yakɔv Iɔ ké ɔ waasulv
na í teələvi ɔ Iɔ Taa tɔ.

⁶ Iɔ nyá lapəna isəttaa na atε,
na teŋku na ɔ taa nyəm təna.
Yulv pəsəvi na í tv-ŋ naani ke tam tɔɔ ké.

⁷ N tayanəvi mpa pa muɣuliyi tɔ pa təmnaa.
N haaki nyɔɔvɔvnaa ke tɔɔnaya.
N hetəvi mpa pa həkaa tɔ.

⁸ Taa nyá kuliyina yulvmaa isε.
N siyisiyi mpa pa pama tɔ.
N sɔla siyisilaa.

⁹ Taa nyá kentiŋina cayalaa tɔɔ,
na n paasəɣəna suluwaa na leelaa.
Ama n wakələvi mpi pə pəle asayaa tɔvi tɔ.

10 Тацаа тѳкi kawulaya ke tam тѳѳ кѳ.
 Hai, Siyŋ nyŋma me mŋ Isŋ we tam тѳѳ кѳ.
 I sa Тацаа.

147

Isŋ pŋsvyŋ tŋm

¹ I sa Тацаа.

Mpi тѳ, pŋ we teu кѳ si тѳ sa тѳ Isŋ.
 Nyŋ samtv we lelenj кѳ na тѳ laki kupantu.
² Тацаа tayanŋyi Yosalem ke ŋmav.
 N kpeyeliyi Iseyeli nyŋma mpa paa kuuwa тѳ.
³ Nyŋ heesŋyŋa lanwakalle nyŋma lanja,
 na ŋ hŋkŋyi pa hiŋnaa.
⁴ Nyŋ kalŋyŋa isŋtŋlŋnasu nyvyu,
 na ŋ ha paa ŋkaya ka hŋte.
⁵ Та Isŋ ŋ кѳ sŋsŋ кѳ, nyŋ toma fei tŋnaya,
 pŋcŋ nyŋ nyŋm fei keesvyu.
⁶ Тацаа ŋ kusŋyi mpa pa pasŋyi pa ti тѳyŋ.
 Ama ŋ tisiyi asaya ke ate.
⁷ I see Тацаа ke nyŋ na tŋmle na Yontu.
 I sa ta Isŋ na cŋmvyu.
⁸ N waasŋyi isŋŋmuntv ke isŋtŋnyu тѳ.
 N tayanŋyi tev si kv nu tetv тѳ.
 Na ŋ laki na nyutv nyŋŋki pŋŋj тѳ.
⁹ N haaki hŋntv wontu ke тѳ тѳyŋnaya,
 na ŋ calŋyi katŋkatŋj piya ke saa wei si wiiki тѳ.
¹⁰ Тацаа nn yŋlŋyŋa kpaŋanŋj kpelekpeka nyŋŋ,
 pŋcŋ yoolu toma ta ke-ŋ pulv.
¹¹ Ama mpa Тацаа caaki тѳyŋle mpa pa nyaŋna-ŋ
 na pŋ teeŋyi nyŋ kupantu тѳ.
¹² Yosalem nyŋma me i sa Тацаа.
 Siyŋj nyŋma i sa mŋ Isŋ.
¹³ Mpi тѳ, Isŋ nyŋŋsŋyŋa mŋ kampŋnaa kukalŋsŋj
 na i kooliyi-meŋe kupantu ke mŋ icate taa.
¹⁴ Isŋ haana mŋ tetv ke heesvyu,
 na i haaki-meŋe тѳyŋnaya kupanŋka.
¹⁵ Isŋ yŋyŋtŋyŋa nti i caaki тѳyŋ tetv тѳ,
 na i tŋm тŋj lŋjŋj.
¹⁶ Isŋ yeki na tev tŋmpre kpaakpaacav hotiyi, na ŋ
 hŋlŋmaa isu heenj hŋntv, na tev lŋm kiiki ate na pŋ
 hŋlŋmaa isu tŋlŋma.
¹⁷ Na Isŋ petŋyi tev tŋmpuŋj ke ate na a watv kpa.
 Nŋyŋlv u pasŋyi na i sŋj a nikaya taa.
¹⁸ Isŋ yŋyŋtŋyi lŋena tŋmpuŋj un i hoo.
 I laki na heelim ma, lŋena lŋm kpe.
¹⁹ Isŋ heela i yŋlaa ke i tŋm.
 I su i kiŋj na kusŋsutv ke Iseyeli nyŋma.
²⁰ Isŋ тѳ la nŋpyu piitim napŋli.

Páco piitim napəli pə ta nyi Iso kutututu.

I sa Tacaa.

148

Tacaa samtv ke isɔtaa na atɛ

¹ I sa Tacaa.

I samɪ-ɪ hatoo isɔtɔnyɔ taa,

í samɪ-ɪ hatoo isɔtaa.

² Isɔtaa tillaa mɛ mə tɛna í sa Iso,

Isɔ yoolaa mɛ mə tɛna í samɪ-ɪ.

³ Ilim na isɔtu í samɪ-ɪ,

isɔtulɔɲasi mɛ mpa í tee kəkə tɔ í samɪ-ɪ.

⁴ Isɔtaa isɔtɔnɛɲ mɛ í sa Iso,

na lɔmnaa mpa mɛ ɪ wɛ isɔtɔnyɔ tɔɔ tɔ mu samɪ-ɪ.

⁵ Pa tɛnaya mpv pá sa Tacaa hɛtɛ.

Mpi tɔ, Iso yɔɔtɛna na pɛ ɲma-mɛ.

⁶ Inɪ ɪ suna-mɛɣɛ mə lona kɛ tam tɔɔ,

ɪ su-mɛɣɛ kiin, pə fɛi si í yɔki-ɪ.

⁷ Tɛtu tɔɔ nyɛma mɛ í sa Tacaa,

teɲkuna na pa taa tɔmaa sɔsaa í samɪ-ɪ.

⁸ Na kəkə na tɛv tɔmpɛɛ na kv kpaakpaacav,

na ihunte na tɛv heelim sɔsɔm mɛ mpa

í laki isɪ ɪ yɔɔtɔnyɔ tɔ.

I sa Tacaa.

⁹ Pɔɔɲ na pulasi mɛ mə tɛna,

na tuɲ kɔlɔlɔɲ na sɔsɔɔɲ tɛna í samɪ-ɪ.

¹⁰ Taale wontu na tɔyaya nyɛntɔ,

na atɛ kututuutu na sumasi.

I sa Tacaa.

¹¹ Ate awulaa na yɛlaa tɛna,

na awulumpiya na atɛ huɔlaa tɛna.

I sa Tacaa.

¹² Akpatɛlaa na piya

ifepiya na pɛɛlaa ɪ samɪ-ɪ.

¹³ I sa Tacaa hɛtɛ.

Mpi tɔ, tɛ tike ntɛ sɔsɔɔɛ.

Isɔ sɔsɔɔntɔ waasa isɔtɔnyɔ na tɛtu kɛ.

¹⁴ Tacaa ha ɪ yɛlaa kɛ toɲ kɛ.

Pə tɔɔ kɛ ɪ yɛlaa kɔpama saɲi-ɪ.

Iseɣɛli yɛlaa mpa mɛ ɪ kpɛtɛna-ɪ tɔ í saɲi-ɪ.

I sa Tacaa.

149

Yɛlaa kɔpama teeli

¹ I sa Tacaa.

I yoo Tacaa kɛ yontu kɔfatɔ,

í yoo ɪ samtv kɛ yɛlaa kɔpama kpekɛle taa.

² Iseɣɛli nyɛma í yɔɔlɛna wei ɪ ɲma-mɛ tɔ.

Siyɔɲ nyɛma í wɛɛ aɲmaala taa kɛ mə wulav tɔɔ.

³ I sa Iso hɛte na paale,
 í sa-te na akilima na cɛmɔyɔ.

⁴ Mpi tɔ, Tɔcɔa laɲle hɛɛna ɪ yɔlaa mɛyɛ,
 na ɪ yakɪ mpa pa pasəyɪ pa ti tɔ, na pa nyɔɔɲ kuləyɪ.

⁵ Yɔlaa kɔpama í wɛɛ acima taa na pá tɔ Iso ke teeli.
 I wilitina laɲhɔlɔmlɛ ke mə kuhəntəɲ tɔɔ ké ahoo.

⁶ Iso samtɔ í wɛɛ mə nɔɔsɪ taa,
 na layate nte tɔ wɛ ləɲ ke taa na waali tɔyɔ mə niɲ taa.

⁷ Na í lɛɛti piitimnaa lɛlaa,
 na í tɔ yɔlaa lɛlaa ke wahala.

⁸ Na í hɔkɔ mə awulaa ke alukpala,
 na pɛle pa waali nyɔma ke nyəyətɔ.

⁹ Na í huɔna-wɛyɛ Iso huɔle ɪsu pa ɲmaav tɔ,
 pə ké yɔlaa kɔpama tɔna teeli ké.

I sa Tɔcɔa.

150

I tɔ Tɔcɔa ke teeli

¹ I sa Tɔcɔa.

I sa Iso ké ɪ təsɛɛɛ taa.
 I samɪ-ɪ ɪsɔtaa, timpi ɪ toma naakɪ tɔ.

² I samɪ-ɪ, ɪ kookalənaa tɔɔ,
 í samɪ-ɪ, ɪ toɲ ké sɔsɔɔɲ tɔ pə tɔɔ.

³ I sa Iso na tutuyɔ wula,
 í samɪ-ɪ na cɛməɲ na saɲkɔnaa.

⁴ I sa Iso na akilima na paale,
 í samɪ-ɪ na ɲmusɪ cɛmɔyɔ na həlaya.

⁵ I sa Iso na kpeɲkpeɲnaa mpa pa wiiki teu tɔ.
 I samɪ-ɪ na mpa pa wiiki na pá sɛɛkɪ tɔ.

⁶ Weesuyɔ nyəm tɔna í sa Tɔcɔa.

I sa Tɔcɔa.